OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS KÖZLÖNY

AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTÉRIUMA HIVATALOS LAPJA

IV. ÉVFOLYAM, 14. SZÁM **Ára: 2415 Ft** **2012. JÚLIUS 24.**

TARTALOM

oldal

JOGSZABÁLYOK

106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet módosításáról 2076

110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról 2088

3/2012. (VI. 8.) EMMI rendelet a 2012/2013. tanév rendjéről 2301

5/2012. (VI. 15.) EMMI rendelet a minősített előadóművészeti szervezetek körének meghatározásáról..... 2311

29/2012. (VI. 8.) BM rendelet az egyes előadó-művészeti szervezetek, könyvtárak működésének kiegészítő támogatásáról 2313

HATÁROZAT

131/2012. (VI. 8.) KE határozat rektori megbízás alóli felmentésről 2316

oldal

KÖZLEMÉNYEK

Közlemény a vidékfejlesztési miniszter illetékességébe tartozó mezőgazdasági, élelmiszer-ipari és környezetvédelem-vízgazdálkodás szakmacsoportra vonatkozó országos szakmai vizsgaelnöki névjegyzék 2012. évi kiegészítéséről 2317

A Vidékfejlesztési Minisztérium egyetértésével megrendezendő 2012/2013-as tanév őszi országos versenyeinek felhívása 2331

Pályázati felhívás felsőoktatási intézmény vezetői álláshelyeinek betöltésére 2332

Pályázati felhívás nevelési-oktatási és egyéb intézmények vezetői álláshelyeinek betöltésére..... 2337

Pályázati felhívás pedagógus- és egyéb álláshelyek betöltésére 2372

Pályázati felhívás kulturális intézmény vezetői álláshelyének betöltésére 2377

Közlemény főiskolai szintű oklevél érvénytelenítéséről.... 2378

A közlöny zárása után érkezett közlemények, pályázati felhívások 2379

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

JOGSZABÁLYOK

A Kormány 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelete az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (4) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében foglalt feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. §

Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 6. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) Ha a vizsgázót a közoktatásról szóló törvény 30. § (9) bekezdése alapján a kötelező és a kötelezően választandó érettségi vizsgatárgynak megfelelő tantárgyból mentesítették a középiskolában az értékelés, minősítés alól, vagy az Nkt. 56. § (1) bekezdése alapján a kötelező és a kötelezően választandó érettségi vizsgatárgynak megfelelő tantárgyból középiskolában mentesítették az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés, minősítés alól, akkor az adott tantárgy helyett a vizsgázó egy másik, általa választott vizsgatárgyból tehet érettségi vizsgát. A vizsgázó részére – amennyiben a tanuló tudásának értékelésénél az a középiskolai tanulmányok során is engedélyezett volt – engedélyezni kell az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását, és biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt.”

2. §

(1) Az R. 9. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Előrehozott érettségi vizsga a tanulói jogviszony fennállása alatt, a helyi tantervben a jelentkező számára az adott tantárgyra vonatkozóan meghatározott követelmények teljesítését követően a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőző első vagy második tanév május–júniusi vizsgaidőszakában letett érettségi vizsga, amelyre a 12. § (1) bekezdésében meghatározott idegen nyelvekből, továbbá informatikából kerülhet sor. Előrehozott érettségi vizsga továbbá a 12. § (15)–(16) bekezdésben meghatározott vizsga.”

(2) Az R. 9. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Szintemelő érettségi vizsga egyes vizsgatárgyból a középszinten sikeresen befejezett érettségi vizsgának az emelt szintű érettségi vizsgán első alkalommal történő megismétlése. A tanulói jogviszony fennállása alatt, a középiskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szintemelő érettségi vizsgát a 12. § (1) bekezdésében meghatározott idegen nyelvekből, továbbá informatikából lehet tenni kizárólag a helyi tantervben a jelentkező számára az adott tantárgyra vonatkozóan meghatározott követelmények teljesítését követően a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőző tanév május–júniusi vizsgaidőszakában.”

3. §

(1) Az R. 12. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Érettségi vizsga a tanulói jogviszony keretében, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt abból a vizsgatárgyból – idegen nyelv esetében angol, német, francia, olasz, orosz, spanyol, japán, kínai, latin nyelvekből, továbbá a magyarországi nemzetiségek nyelvei (a továbbiakban: nemzetiségi nyelvek) közül magyarországi középiskolában oktatott nyelvekből – tehető, amelynek a helyi tantervben meghatározott követelményeit az érettségi vizsgára jelentkező teljesítette, tudását osztályzattal értékelték, és ezt bizonyítvánnyal igazolni tudja. Az érettségi bizonyítvány megszerzése, továbbá a tanulói jogviszony megszűnése utáni érettségi vizsgán bármely vizsgatárgyból – idegen nyelv esetén angol, német, francia, olasz, orosz, spanyol, japán, kínai, latin nyelvekből, továbbá a nemzetiségi nyelvek közül magyarországi középiskolában oktatott nyelvekből – tehető érettségi vizsga.”

(2) Az R. 12. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A sikertelen előrehozott érettségi vizsgát vagy a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőzően tett szintemelő érettségi vizsgát követően az adott vizsgatárgyból javító és pótló vizsgára legkorábban a rendes érettségi vizsga vizsgaidőszakára vonatkozóan lehet jelentkezni. A tanulói jogviszony megszűnése után rendes, kiegészítő, szintemelő, ismétlő érettségi vizsgára, a rendes, kiegészítő, szintemelő, ismétlő érettségi vizsgát követően pótló vizsgára, a rendes, a pótló érettségi vizsgát követően javítóvizsgára az eltelt időtől függetlenül jelentkezni lehet. Az érettségi vizsgát mindig az adott vizsgaidőszakban érvényes vizsgakövetelmények szerint kell letenni.”

(3) Az R. 12. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) A jelentkezési lapot személyesen vagy meghatalmazott útján kell benyújtani. Előrehozott érettségi vizsgá-

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

ra történő jelentkezéskor, amennyiben a tanuló nem abban a középiskolában jelentkezik érettségi vizsgára, amellyel tanulói jogviszonyban áll, be kell mutatnia annak igazolását, hogy az adott vizsgatárgy helyi tantervben meghatározott követelményeit a vizsgára jelentkező teljesítette, tudását osztályzattal értékelték, és ezt bizonyítvánnyal igazolni is tudja. Az igazolást annak a középiskolának az igazgatója állítja ki, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A kiegészítő és az ismétlő, valamint a tanulói jogviszony megszűnése után a szintemelő vizsgára történő jelentkezéskor be kell mutatni az érettségi bizonyítványt, tanúsítványt. A tanulói jogviszony megszűnése után – a jelentkezési lap benyújtásakor – a jelentkezőnek igazolnia kell a személyazonosságát, továbbá be kell mutatnia a középiskolai bizonyítványát és az iskola vagy annak jogutódja által az egyes tantárgyakra, tantárgyrészekre vonatkozó mentesítésről szóló igazolást. A pótló-, javítóvizsgára, valamint a tanulói jogviszony fennállása alatt a szintemelő vizsgára történő jelentkezéskor a jelentkezési laphoz csatolni kell az érettségi törzslapkivonatát is. Abban az esetben, ha az érettségi vizsga az Nkt. 94. § (4) bekezdés p) pontja alapján kiadott kormányrendeletben foglaltak szerint nem ingyenes, a jelentkezési laphoz csatolni kell a vizsgabizottságot működtető intézmény, az emelt szintű vizsgák, valamint a kormányhivatalnál történő jelentkezés esetén a Hivatal számlájára befizetett térítési díj, tandíj, vizsgáztatási díj befizetését igazoló okiratot vagy annak másolatát."

(4) Az R. 12. § (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(8) A jelentkezési lapot a kormányhivatalhoz postai úton tértivevényes küldeményben is be lehet nyújtani. A kormányhivatalhoz postai úton benyújtott jelentkezésnek magyarországi lakcímet, ennek hiányában magyarországi értesítési címet kell tartalmaznia. A jelentkezési laphoz a mellékleteket – a személyi igazolvány kivételével – másolatban csatolni kell. Ha a szükséges mellékleteket a jelentkezési laphoz nem csatolják, a kormányhivatal felhívásának kézhezvételétől számított öt munkanapon belül a hiányt pótolni kell. A hiánypótlás elmulasztása esetén a jelentkezés érvénytelen."

(5) Az R. 12. § (15)–(16) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(15) A tanuló kérelmére a rendes érettségi vizsgáját előrehozott érettségi vizsgára kell változtatni bármely érettségi vizsgatárgy esetében, ha rendes érettségi vizsgára jelentkezett, azonban a középiskola utolsó évfolyamán nem tudta befejezni a tanulmányait.

(16) Előrehozott érettségi vizsgára kormányhivatalnál jelentkezhet bármely érettségi vizsgatárgyból a május–júniusi vizsgaidőszak vonatkozásában az a vizsgázó, aki a kérelem benyújtásának időpontjában külföldi vagy külföldi rendszerű középiskola utolsó évfolyamán folytatja tanulmányait. A vizsgára bocsátáskor nem kell vizsgálni az (1) bekezdésben meghatározott feltételek meglétét, azonban a sikeres érettségi vizsgáról kiállított tanúsítvány csak a középiskolai végzettséget tanúsító okirattal együtt alkalmazható."

4. §

Az R. 41. § (2)–(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A vizsgázó teljesítményét a pontszámok százalékban és osztályzatban történő kifejezésével minősíteni kell. A teljesítmény százalékban történő kifejezésekor a számítást csak az egész szám megállapításáig lehet elvégezni, tizedesjegy nem állapítható meg. Ha a vizsgatárgy vizsgája több vizsgarészből áll, a vizsgázónak minden vizsgarészből legalább tizenkettő százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a vizsgatárgyból a teljesített százalékérték alapján a (3)–(4) bekezdésben meghatározottak szerint legalább elégséges osztályzatot kaphasson. Középszintű matematika vizsgatárgyból tett vizsga esetén, ha a tanuló írásbeli teljesítménye elérte a tizenkettő százalékot, de nem érte el a huszonöt százalékot, a vizsgatárgy részletes követelményeiben meghatározott módon szóbeli vizsgát tehet. Több vizsgarész esetén az egyes vizsgarészeken elérhető pontszámot az adott vizsgatárgy részletes vizsgakövetelménye határozza meg. Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban tette le, teljesítményét a szóbeli vizsgarésznek megfelelően kell minősíteni. Ha a vizsgázó az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tett, mindkét tétel kifejtését a szóbeli tételek értékelési szabályai szerint kell értékelni, majd a két tételre adott pontszámok összegét a szóbeli vizsgán elérhető pontszám kétszeresének százalékában kell kifejezni, és ez adja a vizsga százalékos minősítését. A vizsgázónak ebben az esetben mindkét szóbeli vizsgáján legalább tizenkettő százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a vizsgatárgyból a teljesített százalékérték alapján a (3)–(4) bekezdésben meghatározottak szerint legalább elégséges osztályzatot kaphasson.

(3) Középszintű érettségi vizsga esetén az elérhető pontszámok százalékos teljesítésének osztályzatban történő kifejezése a következő:

a) 80–100% elérése esetén jeles (5),
b) 60–79% elérése esetén jó (4),
c) 40–59% elérése esetén közepes (3),
d) 25–39% elérése esetén elégséges (2),
e) 0–24% elérése esetén elégtelen (1).

(4) Emelt szintű érettségi vizsga esetén az elérhető pontszámok százalékos teljesítésének osztályzatban történő kifejezése a következő:

a) 60–100% elérése esetén jeles (5),
b) 47–59% elérése esetén jó (4),
c) 33–46% elérése esetén közepes (3),
d) 25–32% elérése esetén elégséges (2),
e) 0–24% elérése esetén elégtelen (1)."

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

5. §

Az R. 60/B. §-a a következő (4)–(6) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Akkreditált érettségi vizsgatárgyakból a 2014/2015. tanév október–novemberi vizsgaidőszakban lehet utoljára érettségi vizsgát tenni. A pszichológia vizsgatárgyból a 2014/2015. tanév május–júniusi vizsgaidőszakában lehet először választható közismereti vizsgatárgyként érettségi vizsgát tenni.

(5) A vizsgaszabályzat 2. számú melléklet ELSŐ RÉSZ cím AZ ÉRETTSÉGI VIZSGA VIZSGATÁRGYI ÉS A VIZSGA FORMÁI alcímet követő táblázatának Választható közismereti vizsgatárgyak 23. Utazás és turizmus vizsgatárgyából csak a kötelezően választott vizsgatárgyon felüli, hatodik vizsgatárgyként lehet érettségi vizsgát tenni a 2013/2014. tanév május–júniusi vizsgaidőszaktól.

(6) A 2013/2014. tanév május–júniusi érettségi vizsgaidőszaktól a nemzetiségi nyelvet tanulók az adott nemzetiségi nyelvnek megfelelő idegen nyelv vizsgatárgyból jelentkeznek érettségi vizsgára. A középszintű szóbeli érettségi vizsgán a nemzetiségi nyelvet tanulók számára – a 31. § (1) bekezdés a) pontja szerint – készített tételsorba az intézmény pedagógiai programja alapján a nemzetiségi nyelvoktatás részét képező nemzetiségi ismereteiket is be kell építeni.”

6. §

Az R. 2. számú melléklete az 1. melléklet szerint módosul.

7. §

Az R. 2. számú melléklete a 2. melléklet szerint módosul.

8. §

Az R. 2. számú melléklete a 3. melléklet szerint módosul.

9. §

Az R.

a) 1. §-ában „a közoktatásról szóló törvény 9. §-ának (1) bekezdése” szövegrész helyébe „a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 6. §-a”,

b) 2. §-ában a „nemzeti, etnikai kisebbségeket” szövegrész helyébe a „nemzetiségeket”,

c) 6. § (4) bekezdés b) és e) pontjában, 17. § (1) bekezdésében, 53. §-át megelőző alcímben, 53. § (1)–(2) bekezdésében, (7)–(9) bekezdésében, valamint 54. § (1)–(3) bekezdésében a „nemzeti, etnikai kisebbségi” szövegrész helyébe a „nemzetiségi”,

d) 6. § (6) bekezdésében, 7. § (6) bekezdésében, valamint 17/A. § (2) bekezdésében a „közoktatási” szövegrész helyébe „köznevelési”,

e) a 11. § (2) bekezdés b) pontjában „a rendes, az előrehozott, a kiegészítő” szövegrész helyébe „a rendes, a kiegészítő”,

f) 11. § (4) bekezdésében, a 12. § (6) és (10) bekezdésében, 53. § (2) bekezdésében, valamint 55. §-ában a „nemzeti, etnikai kisebbség nyelvén” szövegrész helyébe a „nemzetiségi nyelven”,

g) 11. § (7) bekezdésében „a közoktatásról szóló törvény 88. § (12) bekezdése alapján illetékes kisebbségi önkormányzatnak (a továbbiakban: illetékes kisebbségi önkormányzat)” szövegrész helyébe „az intézmény székhelye szerint illetékes – fenntartótól függően települési, vagy területi – nemzetiségi önkormányzatnak és az országos nemzetiségi önkormányzatnak",

h) 12. § (6) bekezdésében a „közoktatásról szóló törvény 30. §-ának (9) bekezdésében meghatározott jogával” szövegrész helyébe a „6. § (7) bekezdésében meghatározott jogával”,

i) 12. § (7) bekezdésében „a közoktatásról szóló törvény 115–116. §-ában” szövegrész helyébe „az Nkt. 94. § (4) bekezdés p) pontja alapján kiadott kormányrendeletben”,

j) 12. § (9)–(10) bekezdésében, 20. § (7) bekezdésében, valamint 37. § (1) és (3) bekezdésében a „közoktatásról szóló törvény 30. §-ának (9)” szövegrész helyébe a „6. § (7)”,

k) 12. § (9) bekezdésében „a közoktatásról szóló törvény 121. §-ának (1) bekezdés 29. a)” szövegrész helyébe „az Nkt. 4. § 23.”,

l) 13. § (3) bekezdésében „a közoktatásról szóló törvény 17. §-ának (1)–(3) bekezdésében” szövegrész helyébe „az Nkt. 3. mellékletében”,

m) 45. § (4) bekezdésében, valamint az 53. § (9) bekezdésében a „nemzeti és etnikai kisebbségi” szövegrész helyébe a „nemzetiségi”,

n) 45. § (5) bekezdésében a „közoktatási törvény 30. §-ában” szövegrész helyébe a „6. § (7) bekezdésében”,

o) 48. § (1) bekezdésében a „közoktatásról szóló törvény 114. § (1) bekezdése b) pontjának hetedik gondolatjelében” szövegrész helyébe a „külön jogszabályban”,

p) 51. § (3) bekezdés b) pontjában „a közoktatásról szóló törvény 2. számú mellékletének 3. pontjában” szövegrész helyébe „az Nkt. 41. § (5) bekezdésében”,

q) 54. § (5) bekezdésében a „közoktatási törvény 30. §-ában megfogalmazott jogával élve” szövegrész helyébe a „6. § (7) bekezdésében megfogalmazott jogával élve”,

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

r) 57. § (1) bekezdésében „a közoktatásról szóló törvény 95. §-a (7) bekezdésének a) pontjában és (8) bekezdésében," szövegrész helyébe „az Nkt. 78. § (1) bekezdés b) pontjában",

s) 57. § (3) bekezdés a) pontjában „a közoktatásról szóló törvény 104. § (1) bekezdésében" szövegrész helyébe „az Nkt. 86. § (1) bekezdés b) pontjában",

t) 59. § (1) bekezdésében „a közoktatásról szóló törvény 84. §-ának (5)" szövegrész helyébe „az Nkt. 38. § (7)",

u) 59. § (3) bekezdésében „a közoktatásról szóló törvény 84. §-ának (5) bekezdése alapján három munkanapon belül" szövegrész helyébe „az Nkt. 38. § (7) bekezdése alapján"

szöveg lép.

10. §

(1) E rendelet – a (2)–(3) bekezdésben foglalt kivétellel – 2012. szeptember 1-jén lép hatályba.

(2) E rendelet 2. §-a, 3. § (1)–(3) és (5) bekezdése, 6. §-a, 11. § d) pontja 2014. január 1-jén lép hatályba.

(3) E rendelet 7. §-a, 8. §-a és 11. § a)–b) pontja 2015. január 1-jén lép hatályba.

11. §

Hatályát veszti az R.

a) 6. § (9) bekezdés b) pontja és (10) bekezdése,

b) 7. § (1)–(4) és (6)–(9) bekezdése, valamint 8. §-a,

c) 7. § (5) bekezdése,

d) 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ cím AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI címet követő vizsgatárgyak közül

da) az ÁBRÁZOLÓ ÉS MŰVÉSZETI GEOMETRIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím és az azt követő szöveg,

db) a MAGYAR NÉPZENE ALAPJAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím és az azt követő szöveg,

dc) a HANGTANI ÉS AKUSZTIKAI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím és az azt követő szöveg,

dd) a HANGKULTÚRAÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

cím és az azt követő szöveg, valamint

de) a NEMZETISÉGI NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI (Nyelvoktató oktatási forma) és az azt követő szöveg.

12. §

Ez a rendelet 2015. január 2-án veszti hatályát.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1. melléklet a 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelethez

Az R. 2. számú melléklet ELSŐ RÉSZ cím AZ ÉRETTSÉGI VIZSGA VIZSGATÁRGYAI ÉS A VIZSGA FORMÁI alcímet követő táblázat helyébe a következő táblázat lép:

	A vizsgatárgy neve	A vizsga részei			
		középszint		emelt szint	
Kötelező vizsgatárgyak	1. Magyar nyelv és irodalom	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	2. Nemzetiségi nyelv és irodalom	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	3. Történelem	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	4. Matematika	írásbeli	–	írásbeli	szóbeli
	5. Élő idegen nyelv vagy Latin nyelv	írásbeli írásbeli	szóbeli szóbeli	írásbeli 1. olvasott szöveg értése 2. nyelvhelyesség 3. hallott szöveg értése 4. íráskészség írásbeli	szóbeli szóbeli
Választható közismereti vizsgatárgyak	1. Élő idegen nyelv	írásbeli	szóbeli	írásbeli 1. olvasott szöveg értése 2. nyelvhelyesség 3. hallott szöveg értése 4. íráskészség	szóbeli
	2. Fizika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	3. Kémia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	4. Biológia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	5. Földrajz	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	6. Ének-zene	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	7. Rajz és vizuális kultúra	írásbeli	gyakorlati	gyakorlati	szóbeli
	8. Informatika	gyakorlati	szóbeli	gyakorlati	szóbeli
	9. Testnevelés	gyakorlati	szóbeli	gyakorlati	szóbeli
	10. Filozófia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	11. Hittan	–	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	12. Természettudomány	írásbeli	szóbeli	–	–
	13. Latin nyelv	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	14. Emberismeret és etika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	15. Társadalomismeret	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	16. Ember- és társadalomismeret, etika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	17. Dráma	írásbeli	szóbeli, gyakorlati	írásbeli	szóbeli, gyakorlati

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

	A vizsgatárgy neve	A vizsga részei			
		középszint		emelt szint	
Választható közismereti vizsgatárgyak	18. Mozgóképkultúra és médiaismeret	írásbeli, gyakorlati	–	írásbeli, gyakorlati	szóbeli
	19. Nemzetiségi (kisebbségi) népismeret	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	20. Célnyelvi civilizáció	–	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	21. Belügyi rendészeti ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	22. Katonai alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	23. Utazás és turizmus	gyakorlati	szóbeli	–	–
	24. Gazdasági ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	25. Judaisztika	–	szóbeli	–	–
	26. Bibliaismeret – Hit Gyülekezete	–	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	27. Művészettörténet	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	28. Népművészet	–	szóbeli	–	szóbeli
Választható szakmai előkészítő vizsgatárgyak	1. Egészségügyi alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	2. Szociális alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	3. Oktatási alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	4. Művelődési és kommunikációs alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	5. Gépészeti alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	6. Elektronikai alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	7. Informatikai alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	8. Vegyipari alapismeretek	írásbeli	gyakorlati	írásbeli	gyakorlati
	9. Építészeti és építési alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	10. Könnyűipari alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	11. Faipari alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	12. Nyomdaipari alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	13. a) Közlekedési alapismeretek (közlekedés-üzemvitel)	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	b) Közlekedési alapismeretek (közlekedéstechnika)	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	14. Környezetvédelmi-vízgazdálkodási alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

	A vizsgatárgy neve	A vizsga részei			
		középszint		emelt szint	
Választható szakmai előkészítő vizsgatárgyak	15. a) Közgazdasági alapismeretek (üzleti gazdaságtan)	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	b) Közgazdasági alapismeretek (elméleti gazdaságtan)	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	16. Ügyviteli alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	17. Kereskedelmi és marketing alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	18. Vendéglátás-idegenforgalom alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	19. Rendészeti alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	20. Mezőgazdasági alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	21. Élelmiszeripari alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2. melléklet a 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelethez

Az R. 2. számú melléklet ELSŐ RÉSZ cím AZ ÉRETTSÉGI VIZSGA VIZSGATÁRGYAI ÉS A VIZSGA FORMÁI alcímet követő táblázat helyébe a következő táblázat lép:

	A vizsgatárgy neve	A vizsga részei			
		középszinten		emelt szinten	
Kötelező vizsgatárgyak	1. Magyar nyelv és irodalom	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	2. Nemzetiségi nyelv és irodalom	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	3. Történelem	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	4. Matematika	írásbeli	–	írásbeli	szóbeli
	5. Élő idegen nyelv vagy Latin nyelv	írásbeli írásbeli	szóbeli szóbeli	írásbeli 1. olvasott szöveg értése 2. nyelvhelyesség 3. hallott szöveg értése 4. íráskészség írásbeli	szóbeli szóbeli
Választható közismereti vizsgatárgyak	1. Élő idegen nyelv	írásbeli	szóbeli	írásbeli 1. olvasott szöveg értése 2. nyelvhelyesség 3. hallott szöveg értése 4. íráskészség	szóbeli
	2. Fizika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	3. Kémia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	4. Biológia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	5. Földrajz	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	6. Ének-zene	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	7. Rajz és vizuális kultúra	írásbeli	gyakorlati	gyakorlati	szóbeli
	8. Informatika	gyakorlati	szóbeli	gyakorlati	szóbeli
	9. Testnevelés	gyakorlati	szóbeli	gyakorlati	szóbeli
	10. Filozófia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	11. Hittan	–	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	12. Természettudomány	írásbeli	szóbeli	–	–
	13. Latin nyelv	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	14. Emberismeret és etika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	15. Társadalomismeret	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	16. Ember- és társadalomismeret, etika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	17. Dráma	írásbeli	szóbeli, gyakorlati	írásbeli	szóbeli, gyakorlati

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

	A vizsgatárgy neve	A vizsga részei			
		középszinten		emelt szinten	
Választható közismereti vizsgatárgyak	18. Mozgóképkultúra és médiaismeret	írásbeli, gyakorlati	–	írásbeli, gyakorlati	szóbeli
	19. Nemzetiségi (kisebbségi) népismeret	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	20. Célnyelvi civilizáció	–	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	21. Belügyi rendészeti ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	22. Katonai alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	23. Utazás és turizmus	gyakorlati	szóbeli	–	–
	24. Gazdasági ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	25. Judaisztika	–	szóbeli	–	–
	26. Bibliaismeret – Hit Gyülekezete	–	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	27. Művészettörténet	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	28. Népművészet	–	szóbeli	–	szóbeli
	29. Pszichológia	írásbeli	szóbeli	–	–
Választható szakmai előkészítő vizsgatárgyak	1. Egészségügyi alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	2. Szociális alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	3. Oktatási alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	4. Művelődési és kommunikációs alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	5. Gépészeti alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	6. Elektronikai alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	7. Informatikai alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	8. Vegyipari alapismeretek	írásbeli	gyakorlati	írásbeli	gyakorlati
	9. Építészeti és építési alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	10. Könnyűipari alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	11. Faipari alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	12. Nyomdaipari alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	13. a) Közlekedési alapismeretek (közlekedés-üzemvitel)	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	b) Közlekedési alapismeretek (közlekedéstechnika)	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

	A vizsgatárgy neve	A vizsga részei			
		középszinten		emelt szinten	
Választható szakmai előkészítő vizsgatárgyak	14. Környezetvédelmi-vízgazdálkodási alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	15. a) Közgazdasági alapismeretek (üzleti gazdaságtan)	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	b) Közgazdasági alapismeretek (elméleti gazdaságtan)	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	16. Ügyviteli alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	17. Kereskedelmi és marketing alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	18. Vendéglátás-idegenforgalom alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	19. Rendészeti alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	20. Mezőgazdasági alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	21. Élelmiszeripari alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3. melléklet a 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelethez

Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ cím a következő alcímmel egészül ki:

„PSZICHOLÓGIA
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

A pszichológia érettségi vizsga célja

A középszintű pszichológia érettségi vizsga a pszichológiai jelenségekkel kapcsolatos ismereteket méri, valamint az alapvető ismereteken túl legfőképpen annak megállapítására irányul, hogy a vizsgázók a pszichológiai ismereteket hogyan képesek felhasználni a körülöttük lévő világ megértésében. A pszichológia oktatás célja, hogy olyan ismeretekhez juttassa a vizsgázókat, amelyek segítik őket a társas világban való jobb eligazodásban, hozzásegíti őket önmaguk és mások reakcióinak jobb megértéséhez. A pszichológia tudományos módszereinek bemutatásával segít a laikus tévhitek felülvizsgálatában, a kritikus szemlélet kialakulásában. Ezen kompetenciák meglétét a vizsgázó az érettségi feladatok megoldása során is bizonyítja.

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

– elsajátította-e a tartalmi követelményekben meghatározott alapismereteket;

– tudja-e helyesen használni az alapvető pszichológiai fogalmakat, tisztában van-e a tanult pszichológiai alapfogalmak jelentéstartalmával, képes-e ismereteit világos nyelvi formában előadni;

– tud-e szemléletes példákat, analógiákat említeni saját mindennapi tapasztalatait, irodalmi és filmélményeit alapul véve, és tudja-e ezeket összekapcsolni a tudomány által rendszerezett ismeretekkel;

– tisztában van-e a pszichológia alapvető bizonyítási eljárásaival és a pszichológia szemléletmódjának fő vonásaival;

– képes-e kritikusan viszonyulni a pszichológiai tartalmú információkhoz, tisztában van-e a tudományos bizonyítás alapvető kritériumaival;

– képes-e a pszichológiai ismereteit összekapcsolni az egészséges életvezetés szempontjaival;

– képes-e az emberek és csoportok viselkedésének okait, az emberek közti kommunikáció és érintkezés jellemzőit a pszichológiai ismeretek összefüggéseiben szemlélni;

– ismeri-e a pszichológia lehetséges alkalmazási területeit és a pszichológia mindennapi életben való felhasználásának lehetőségeit.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
A pszichológia mint tudomány	A pszichológia fogalma, tárgya, módszerei, helye a tudományok rendszerében. A pszichológia fő nézőpontjai, alap- és alkalmazott tudományterületei, vizsgálati módszerei.
Általános pszichológia	
A lelki működés általános törvényszerűségei	A megismerési folyamat jellemzői, az észlelés, figyelem, tanulás és emlékezet jelensége. Különböző tanulási formák, a tanulás hatékonyságát befolyásoló tényezők és a különböző tanulási módszerek. A tanulást befolyásoló képességek (intelligencia, kreativitás). Az aktivációs szint, éberség, alvás, módosult tudatállapotok jellemzői. A motiváció típusai, működése és szerepe a viselkedésszabályozásban. Érzelmek kialakulása, fajtái, az érzelmek viselkedésre gyakorolt hatása. Az aktiváció, érzelem, motiváció kapcsolata.
Szociálpszichológiai ismeretek	
A társas kapcsolatok alakulása	A csoportalakulás és a csoport működésével kapcsolatos jelenségek: csoportnyomás, normaalakulás, engedelmesség, tömegjelenségek, teljesítmény csoportban. A segítő viselkedés alakulása és a segítő magatartást befolyásoló tényezők. Az attitűd fogalma, attitűdök szerepe a viselkedésszabályozásban, nézetek alakulása és a meggyőzés hatékonyságát befolyásoló tényezők. A társas megismerés jellemzői, sztereotípia, előítélet és ezek gyakorlati tanulságai. A személyközi viszonyok alakulása: vonzalom, barátság, szerelem.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Témakörök	Követelmények
Kommunikáció	A kommunikációs folyamat összetevői, a hatékony kommunikáció feltételei, a kommunikációs zavarok okai. A verbális és nonverbális közléssel kapcsolatos ismeretek, a verbális és nonverbális közlés viszonya.
Fejlődéspszichológia	
Családi szocializáció	A családi szocializáció fogalma, jellemzői. Az anya-gyermek kapcsolat jelentősége a személyiségfejlődésben, kötődés. A családi működés lehetséges nehézségei és zavarai (veszteségek, válás). A személyiségfejlődést elősegítő tényezők és a különböző nevelési stílusok hatása a személyiség alakulására. A személyiség és a környezet egymásra hatásának összefüggései. A személyiség fejlődésének állomásai és ezek jellemzői.
Személyiség-lélektani ismeretek	
Személyiség felfogás, személyiségjellemzők	A személyiséggel kapcsolatos különböző megközelítésmódok és kiemelten egy választott személyiségelmélet megközelítésmódjának bemutatása. A személyiség megismerésének lehetőségei és korlátai, a környezet és az öröklődés szerepe a személyiség alakulásában. Az énkép, önértékelés kialakulásában szerepet játszó tényezők, az énkép jelentősége a teljesítményben és a társas kapcsolatok alakulásában. A pszichés problémák, függőségek és krízishelyzetek kiváltó okai. A testi betegségek hátterében meghúzódó pszichés okok. Nehéz élethelyzetekkel való megküzdés, stressz, depresszió kezelése. A lelki egészség megőrzése, a boldogság lehetséges forrásai.
Az alkalmazott pszichológia területei	
Pszichológia a mindennapi élet területén	A pszichológia alkalmazott területei a mindennapi életben és az életvezetés, iskolapszichológia, tanácsadás, pszichoterápia, sport, reklám stb. területén. A média (pl. tévé, internet) szerepe a mindennapi életben, az internetes világ pszichológiai hatásai, a médiafogyasztás jellemzői, életkori tényezők a média üzeneteinek megértésében.
Kompetenciák	
Források használata és értékelése	Tematikus tájékozódás a nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő információ-forrásokban.
Az értelmezés képessége	Szépirodalmi művek és műalkotások lélektani tartalmának meglátása. Pszichológiai alapfogalmak felismerése és alkalmazása írásos és verbális formában mind befogadó, mind közlőként.
Megfigyelés képessége	Ismeretek élethelyzetekre történő alkalmazása. Fogalmak összefüggéseinek meglátása, életből vett példákon való bemutatása. A tanult pszichológiai jelenségek felismerése valós élethelyzetekben. Nyitottság az emberi megnyilvánulások megértésére, elfogadására.
Rugalmas gondolkodás	Önálló kérdésfelvetés, véleményalkotás képessége.
Kritikai értékelés képessége	Gondolatokról, ismeretekről, véleményekről személyes állásfoglalás kialakítása.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

A Kormány 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

A Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (4) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében foglalt feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Általános rendelkezések

1. §

(1) A rendelet hatálya – fenntartóra tekintet nélkül – kiterjed

a) a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: nemzeti köznevelésről szóló törvény) 7. § (1) bekezdés b)–e) és g) pontjában foglalt iskolákra (a továbbiakban: iskola),

b) a tanulókra,

c) a pedagógusokra,

d) a szülőkre, valamint a tanuló törvényes képviseletét ellátó más személyekre (a továbbiakban: szülők).

(2) Az e rendelet mellékleteként kiadott Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: Nat) rendelkezései a nevelő-oktató munkának a nemzeti köznevelésről szóló törvény 5. § (1) bekezdés b)–c) pontja szerinti szakaszaira vonatkozóan határozzák meg az érvényes értékeket, műveltségképet, tudás- és tanulásértelmezést.

(3) A Nat a kerettantervek – az iskolák helyi tantervének elkészítéséhez a szakmai tartalom kereteit kijelölve, biztosítva –

a) az iskolai nevelés-oktatás pedagógiai feladatainak elvi, tartalmi és szemléleti alapjait,

b) a közvetítendő műveltség fő területeit és tartalmait,

c) a nevelő-oktató munka nemzeti köznevelésről szóló törvény 5. § (1) bekezdés b)–c) pontjában foglalt szakaszainak, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztési feladatait

határozza meg, megteremtve ezáltal a köznevelés tartalmi egységét.

2. §

A Nat-ban megfogalmazott elvek, célok, fejlesztési feladatok és műveltségi tartalmak érvényesülését a tartalmi szabályozás következő szintjét jelentő, a pedagógiai munka szakaszainak sajátosságaihoz igazodóan készült kerettantervek biztosítják.

2. A Nemzeti alaptanterv és műveltségi területeinek felépítése

3. §

(1) Az iskolai nevelés-oktatás egységes pedagógiai folyamat, amelyben a Nat műveltségi területenként határozza meg az iskolai nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát.

(2) A fejlesztési feladatok és közműveltségi tartalmak az egyes nevelési-oktatási szakaszokhoz kapcsolódnak.

(3) Az alsó tagozat első két évében a tartalmi szabályozás lehetővé teszi, ösztönzi az ebben az életkorban a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelését. Az alsó tagozat harmadik–negyedik évfolyamán erőteljesebbé – a negyedik évfolyam végére már meghatározóvá – válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A Nat feladataiból, céljaiból következő motiválás és a tanulásszervezés folyamata a Nat fejlesztési feladataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít.

(4) A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képességegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. A felső tagozat hetedik–nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

(5) A középiskolai nevelés-oktatás szakaszában folyó nevelés-oktatás feladata az iskolai alapműveltség árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, a szakközépiskolában az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges kompetenciák.

(6) A szakiskolában folyó nevelés-oktatás az iskolai alapműveltség megerősítése mellett a gazdaság, a szakképzés igényeihez is igazodva felkészít a választott szakképesítésre és segíti a társadalmi különbségekből adódó hátrányok leküzdését a Nat szakiskolai feladatokra vonatkozó fejlesztési feladatainak teljesítésével, az egyedi foglalkozást igénylő egyedi szükségletekhez igazodó tanulásszervezési módszerekkel.

(7) A Köznevelési hídprogramokban a tanuló részére szervezett nevelés-oktatás során az alapműveltség elsajátítása, elmélyítése folyik, amely a valós élethelyzetekhez és a személyes élményekhez kapcsolódó tanulás, továbbá a tanulóhoz igazodó egyéni pedagógiai gyakorlat és a tanulóra szabott egyéni fejlődési terv és az ahhoz igazodó értékelés alapján történik. Ennek során megjelennek a pályaválasztáshoz, továbbtanuláshoz, szakképzés előkészítéséhez szükséges kompetenciák. A Köznevelési hídprogra-

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

mokban résztvevő iskola az oktatásért felelős miniszter által kiadott nevelési-oktatási programot alkalmazza a helyi tanterve elkészítéséhez. A nevelési-oktatási program a Nat alapfokú nevelés-oktatás szakasza ötödik–nyolcadik évfolyamára meghatározott fejlesztési feladatokra, kompetenciákra és követelményekre épül.

(8) A Nat-ban megjelenített műveltségi területi követelmények azonos elvek szerint épülnek fel, az Alapelvek, célok című, a Fejlesztési feladatok című, továbbá a (3) bekezdésben meghatározott nevelési-oktatási szakaszoknak megfelelő közműveltségi tartalmak című fejezetekre tagolódnak.

4. §

A Nat

a) a fejlesztési területeket, nevelési célokat, a Nat feladatait és értékeit,

b) az iskolai nevelés-oktatás egyes sajátos tartalmi, pedagógiai feladataira, valamint az iskola és más nevelési-oktatási intézmények közötti, az érintett tanulók fejlesztését támogató pedagógiai tevékenységek egymásra épülésére vonatkozó elveket,

c) a kulcskompetenciákat,

d) az iskolai nevelés-oktatás Nat-ban meghatározott szakaszaiban a egyes műveltségi területek százalékos arányát,

e) a műveltségi területek tartalmát

határozza meg.

3. A kerettantervek elkészítésére, kiadására és alkalmazására vonatkozó szabályok

5. §

(1) A kerettantervek

a) a nevelés-oktatás céljait,

b) a tantárgyi rendszert,

c) az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát,

d) a tantárgyak egy vagy két évfolyamonkénti követelményeit,

e) a tantárgyközi tudás- és képességterületek fejlesztésének feladatait,

f) a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló kötelező, továbbá az ajánlott időkeretet

az egyes iskolatípusok és nevelési-oktatási szakaszok szerint határozzák meg.

(2) A kerettantervek

a) értékrendszere tükrözi a Nat-ban meghatározott közös értékeket,

b) biztosítják az adott pedagógiai szakaszt lezáró vizsgák követelményeire való felkészítést, felkészülést,

c) azonosítható – koherens és indokolt – szaktudományi és tantárgy-pedagógiai tudományos világképet, műveltségképet közvetítenek,

d) segítik a differenciált tanulást, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel való foglalkozást,

e) kijelölik mind a kiemelt, mind az egyes műveltségi területekhez rendelt fejlesztési feladatokat,

f) továbbfejleszthetők, adaptálhatók.

(3) A szakképző iskolák közismereti és szakképzési kerettanterveit úgy kell elkészíteni, hogy együttesen alkalmazva biztosítsák az iskolai nevelés-oktatás Nat-ban meghatározott pedagógiai tartalmának feldolgozását.

(4) A hat vagy nyolc évfolyammal működő gimnáziumok a középiskolai nevelés-oktatás tekintetében az Ember és társadalom, az Ember és természet műveltségi területre vonatkozó fejlesztési feladatokat és közműveltségi tartalmakat a helyi tantervük elkészítéséhez alkalmazott hat vagy nyolc évfolyamos kerettanterv alapján hat vagy nyolc évfolyamra elrendezve szervezik meg. A hat és nyolc évfolyamos gimnáziumok részére készülő kerettantervek a fejlesztési feladatokat és közműveltségi tartalmakat a Nat középiskolai pedagógiai munka nevelési-oktatási szakaszára vonatkozó négy éves ütemezéstől eltérően hat, vagy nyolc évfolyamra szétosztva is meghatározhatják.

4. Nevelési-oktatási program

6. §

(1) A nevelési-oktatási program a nevelés-oktatás megtervezését-megszervezését segítő, a Nat-ban és egy adott kerettantervben kitűzött nevelési-oktatási célok elérését, tartalmi elemek feldolgozását lehetővé tévő, egy adott pedagógiai koncepció alapján kidolgozott hét elemű rendszer, amely minimálisan egy-egy tantárgyra, egy vagy több műveltségi területre, vagy pedagógiai szakaszra terjed ki.

(2) A nevelési-oktatási program részei:

a) a pedagógiai koncepció, amely a pedagógiai rendszer fejlesztésének indokait, céljait, alkalmazásának helyét és módját kifejtő dokumentum, mely összefoglalja, elméletileg megalapozza azokat a pedagógiai elveket, amelyeken a program alapul;

b) a tanulási-tanítási program, amely olyan pedagógiai terv, amely a koncepció szellemében kifejti a rendszer célját, követelményeit, tartalmát, a tanulási folyamat időkereteit, javasolt módszereit és eszközeit, a felhasználható szervezési módokat, utal továbbá az értékelés módjára és eszközeire;

c) a tanítási-tanulási egységek leírása, a tanulás-tanítási programot alkotó elemek részletes kifejtése;

d) eszközök, amelyek információhordozók és feladathordozók és lehetővé teszik a tervezett tevékenységek

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

megvalósítását, egymással szigorúan – formálisan és tartalmilag is – összehangoltan, támogatják a kitűzött célok elérését;

e) az értékelés és eszközei, amelyek illeszkednek az a)–d) pontokban leírtakhoz, elősegítik a tanulói teljesítmények, a tanulói fejlődés ellenőrzését és értékelését, az elért tudásszint mérését;

f) célzottan fejlesztett továbbképzési programok, amelyek során felkészítik a pedagógusokat a konkrét program alkalmazására;

g) támogatás, tanácsadás, szakmai fórumok, a program karbantartása.

(3) Nevelési-oktatási programok az alapfokú és középfokú oktatás bármely területén, bármely pedagógiai szakaszban használhatók.

(4) Az oktatásért felelős miniszter egyes, különösen kiemelt figyelmet igénylő tanulócsoportok neveléséhez-oktatásához – különösen Hídprogramok, sajátos nevelési igényű tanulók, nemzetiséghez tartozó tanulók – nevelési-oktatási programokat ad ki.

(5) Ha a nevelési-oktatási programot nem az oktatásért felelős miniszter adja ki, a program engedélyezését az oktatásért felelős miniszter köznevelési feladatkörében eljáró, kormányrendeletben kijelölt központi hivatalához benyújtott kérelemben lehet kezdeményezni.

(6) Az oktatásért felelős miniszter által kiadott nevelési-oktatási programot az oktatásért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján közzéteszi.

5. A tanórai foglalkozások iskolai megszervezésére vonatkozó rendelkezések

7. §

(1) A nemzeti köznevelésről szóló törvény 27. § (1) bekezdés szerinti tanórai foglalkozások megszervezhetők a hagyományos, tantermi szervezési formáktól eltérő módon, így különösen projekt oktatás, erdei iskola, múzeumi foglalkozás, könyvtári foglalkozás, művészeti előadáshoz vagy kiállításhoz kapcsolódó foglalkozás formájában is, amennyiben biztosított az előírt tananyag átadása, a követelmények teljesítése, a tanítási órák ingyenessége, a tanulói terhelés korlátozására vonatkozó rendelkezések megtartása.

(2) Ha az iskolai nevelés-oktatást összevont osztályban szervezik meg, a tanórai foglalkozásokat az osztatlan nevelés-oktatás sajátosságainak figyelembevételével, a közös és az osztott órák arányát meghatározva kell beépíteni a helyi tantervbe.

(3) Ha az iskola emelt szintű oktatást szervez, az emelt szintű oktatásban érintett évfolyamokon és tanulócsoportokban

a) idegen nyelv, matematika, magyar nyelv és irodalom, továbbá nemzetiségi nyelv és irodalom esetén legalább heti öt,

b) minden egyéb tantárgy esetében legalább heti négy tanórai foglalkozást kell biztosítani.

(4) Ha az iskola emelt szintű oktatást szervez, az emelt szintű oktatásban érintett évfolyamokon és tanulócsoportokban több tantárgy együttesét érintő komplex emelt szintű oktatás esetén legalább egy érintett tantárgyra vonatkozóan, legalább a 11–12. évfolyamon a (3) bekezdés szerinti követelményeket kell érvényesíteni.

6. A tanulók heti és napi terhelésének korlátozására vonatkozó rendelkezések

8. §

(1) A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak száma – ha e rendelet másképp nem rendelkezik – egy tanítási napon nem lehet több

a) hat tanítási óránál az első–harmadik évfolyamon,

b) hét tanítási óránál a negyedik évfolyamon,

c) hét tanítási óránál az ötödik–nyolcadik évfolyamon,

d) nyolc tanítási óránál a kilencedik–tizenkettedik évfolyamon.

(2) Két tanítási nyelvű iskolai oktatásban, továbbá ha az iskolában nemzetiségi nevelés-oktatás folyik, az (1) bekezdésben meghatározott tanítási órák száma eggyel megnövelhető.

(3) A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege – ha e rendelet másképp nem rendelkezik – egy tanítási héten a nemzeti köznevelésről szóló törvény 6. melléklet B és D oszlopában az adott évfolyamra meghatározott időkeretet

a) az első–negyedik évfolyamon legfeljebb kettő,

b) az ötödik–hatodik évfolyamon legfeljebb három,

c) a hetedik–tizenharmadik évfolyamon legfeljebb négy,

d) két tanítási nyelvű iskolai oktatásban, továbbá ha az iskolában nemzetiségi nevelés-oktatás folyik,

da) az első–nyolcadik évfolyamon legfeljebb négy,

db) a kilencedik–tizenharmadik évfolyamon legfeljebb öt tanítási órával haladhatja meg.

9. §

(1) A 8. §-ban a tanuló napi és heti terhelésével összefüggésben meghatározottak alkalmazásakor figyelmen kívül kell hagyni

a) az egyházi iskolában szervezett hitoktatás tantárgy,

b) a tanuló heti kötelező tanóráinak száma és az osztályok engedélyezett heti időkerete különbözete terhére megszervezett egyéb foglalkozások,

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

c) a nemzeti köznevelésről szóló törvény 7. § (6) bekezdése szerinti sportiskolában a mindennapos testnevelési órákat meghaladó többlet testnevelési óra, valamint a mindennapos testnevelés keretében szervezett iskolai sportköri foglalkozások,

d) a nemzeti köznevelésről szóló törvény 27. § (5)–(8) bekezdése alapján szervezett foglalkozások,

e) a nemzeti köznevelésről szóló törvény 6. melléklet E oszlopában foglaltak alapján szervezett egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás óraszámait.

(2) Azokon a tanítási napokon, amikor a tanuló a tanév rendjében meghatározott mérési feladatok végrehajtásában vesz részt, más tanórai foglalkozáson való részvételre a művészeti és a testnevelési órák kivételével nem kötelezhető.

7. Záró rendelkezések

10. §

(1) Ez a rendelet 2013. szeptember 1-jén lép hatályba, rendelkezéseit első alkalommal a 2013/2014. tanévben az iskolai nevelés-oktatás első, ötödik és kilencedik évfolyamán, ezt követően minden tanévben felmenő rendszerben kell alkalmazni.

(2) A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet 2017. augusztus 31-én hatályát veszti.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Melléklet a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelethez

NEMZETI ALAPTANTERV

I. RÉSZ

AZ ISKOLAI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA TARTALMI SZABÁLYOZÁSA ÉS SZABÁLYOZÁSI SZINTJEI

I.1. A KÖZNEVELÉS FELADATA ÉS ÉRTÉKEI

A hazánk *Alaptörvényében*[1] megfogalmazott feladatokat szem előtt tartva és A nemzeti köznevelésről szóló törvényben[2] foglalt célok elérése érdekében, a törvény elveinek és szabályozásának megfelelően a Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: Nat) a köznevelés feladatát alapvetően a *nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg.* Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Célja továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal járul hozzá ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék

- a haza felelős polgárává váljék;
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelemvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
- váljék képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

[1] Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.). Magyarország Alaptörvényét az Országgyűlés a 2011. április 18-i ülésnapján fogadta el.

[2] 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről. A törvényt az Országgyűlés a 2011. december 19-i ülésnapján fogadta el.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

A nevelési-oktatási folyamatnak és az oktatásnak mindenkor összhangban kell lennie hazánk *Alaptörvényével*, a jogállam rendjével, az élet és az emberi méltóság tiszteletének elvével, valamint az ezzel összefüggő lelkiismereti és vallásszabadsággal, továbbá a Föld, az ember, a természet és a kultúra védelmét szolgáló nemzetközi egyezményekkel.

A Nat fontos szerepet szán az egyetemes magyar nemzeti hagyománynak, a nemzeti öntudat fejlesztésének, beleértve a magyarországi nemzetiségekhez tartozók öntudatának ápolását is. Ebből következően a nemzetiségekre vonatkozó tudástartalmak főbb tartalmi jellemzői (illeszkedve a regionális és lokális sajátosságokhoz) a tartalmi szabályozás különböző szintjein, illetve az iskoláztatás minden szakaszában arányosan meg kell, hogy jelenjenek. Kiemelten kezeli az ország és tágabb környezete, a Kárpát-medence, különösen a környező országokban élő magyarság életének megismerését, ugyanakkor fontosnak tartja azokat a tartalmakat, amelyek Európához tartozásunkat erősítik. A dokumentum figyelmet fordít az egész világot érintő átfogó kérdésekre, hangsúlyozva a fenntarthatóság iránti közös felelősséget.

Az együttműködés a *szülőkkel*, a gyermekek családi neveléséhez nyújtott pedagógiai segítség, a szülői vélemények, javaslatok befogadása és hasznosítása a hatékony intézményes nevelés-oktatás nélkülözhetetlen feltétele, ezért az iskolának meg kell teremtenie azokat a fórumokat, ahol a szülők és a pedagógusok közötti tapasztalatcsere kölcsönössé, az együttműködés eredményessé válhat.

A Nat szándéka, hogy a teljesítmény növelésére sarkalljon tanítványt és tanárt egyaránt, hogy *az elsajátított tudás értékálló és a kor igényeinek megfelelő* legyen, ennélfogva egyensúlyra törekszik a műveltség értékhordozó hagyományai, valamint az új fejlesztési célok és tartalmak között.

Ahhoz, hogy egy ország polgárai szót értsenek egymással, szükséges, hogy létezzék olyan közös műveltséganyag, amelynek ismerete minden felnőtt állampolgárról feltételezhető. Ez az a közös nyelv, amelyen a *nemzedékek közötti párbeszéd* a kölcsönös megértés és tisztelet jegyében folytatható.

A Nat – a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 5. § (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően – rögzíti „az iskolai nevelés-oktatás tartalmi egységét, az iskolák közötti átjárhatóságot, meghatározza az elsajátítandó műveltségtartalmat, valamint kötelező rendelkezéseket állapít meg az oktatásszervezés körében, így különösen a tanulók heti és napi terhelésének korlátozására”. A Nat – az iskolák szakmai önállóságának teret engedve – lefekteti a köznevelés szemléleti, elvi és tartalmi alapjait, azaz meghatározza az alapműveltség kötelezően közvetítendő tartalmait minden magyarországi iskola számára.

I.1.1. Fejlesztési területek – nevelési célok

A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.

E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

A nevelési célok a következőképpen érvényesülnek a tartalmi szabályozás különböző szintjein, és valósulnak meg a köznevelés folyamatában:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

— tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
— alsó tagozaton tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit;
— témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

Az erkölcsi nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulókban úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítania, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

Ezért fejleszteni kell bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Médiatudatosságra nevelés

Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

I.1.2. Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek

A tartalmi szabályozást a Nat úgy valósítja meg, hogy az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége a teljesítmény növelésére sarkalló, az életesélyek tanulással történő növelését szolgáló egységes, közös alapra épüljön. Ily módon lehetőséget nyújt az iskolafenntartók értékeinek, a szülők, a tanulók érdeklődésének, a pedagógusok szakmai törekvéseinek és az iskolát körülvevő környezet helyi sajátosságainak figyelembevételére.

A tudományok gyors fejlődése, a szükségletek új megjelenési formái és a világ új kihívásai (köztük a gyermekek testi-lelki egészségét veszélyeztető számos tényező) a megszokottól eltérő feladatok elé állítják az iskolát, a pedagógusképzést és a pedagógustovábbképzést. Olyan tudástartalmak jelentek meg, amelyek nehezen sorolhatók be a tudományok hagyományos rendszerébe, vagy amelyek egyszerre több tudományág illetékességébe tartoznak. Így megnőtt az igény egyrészt egyes hagyományos tantárgyak összevonására és/vagy tantárgyközi megjelenítésére, másrészt új tantárgyak/tantárgyegyüttesek kialakítására. Fontos pedagógiai szempont, hogy a tantárgy-összevonásos és a tantárgyközi tantervi szemlélet a tanulók érdeklődését és tapasztalatait is figyelembe veszi. A Nat azáltal biztosítja e szemlélet érvényesülését, hogy nem határoz meg egységes, minden iskolára kötelezően érvényes tantárgyi rendszert, hanem annak kialakítását a kerettantervek, illetve a helyi tantervek hatáskörébe utalja.

A Nat a gyerekek, a serdülők és a fiatalok képességeinek fejlődéséhez szükséges feladatok meghatározásával ösztönzi a személyiségfejlesztő tanítást. Olyan pedagógiai munkát feltételez, amelynek középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek fejlesztése, a készségek elsajátíttatása, kibontakoztatása, a személyiség fejlődéséhez szükséges megfelelő

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

feltételek biztosítása áll, figyelembe véve, hogy az oktatás és a nevelés színtere nem csak az iskola, hanem az élet számos egyéb fóruma is.

A fejlesztési területek, nevelési célok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakításának egyik feltétele az említett célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat. A differenciált tanítás-tanulás megvalósulásához különösen a következő szempontokat ajánlatos figyelembe venni:

- olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás *belső motivációinak*, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését;
- a tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók *cselekvő módon* vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket;
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók *előzetes ismereteinek*, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;
- az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésében-oktatásában) alkalmazni kell az *együttműködő* (kooperatív) tanulás technikáit és formáit;
- váljék a tanítás egyik elvévé és teendőjévé a tanulókhoz alkalmazkodó *differenciálás* a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítésben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- a *tanulók* egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat;
- sajátos tanulásszervezési megoldásokat kell alkalmazni a *különleges bánásmódot igénylő*, sajátos nevelési igényű gyerekek esetében, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;
- a tanítási-tanulási helyzetek, a tanulásszervezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodjanak az egyes területeken *tehetséges tanulók* fejlesztési igényeihez, általában is támogassák a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását;
- különböző tanulásszervezési megoldásokkal az együttműködést és a *tanulási esélyek egyenlőségét* szolgáló szervezeti formákat kell kialakítani mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

Az eredményes tanulás segítésének elvei

Minden tanköteles korú tanulónak törvényben biztosított joga, hogy a neki megfelelő nevelésben-oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának (az iskolafenntartóval, az iskola működtetőjével, a családdal, a gondviselővel, szakmai és civilszervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítania a nevelő-oktató munka feltételeit:

- a képességek megismerése és fejlesztése, a készségek, ismeretek, tudástartalmak megalapozása, az attitűdök alakítása az 1–4. évfolyamon;
- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a tudás bővítése, megszilárdítása az iskolázás további szakaszaiban;
- az eredményes szocializáció akadályainak korai felismerése és kezelése pedagógiai eszközökkel;

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

- a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és annak valamennyi területén;
- a tanulást érintő lemaradás, illetve a tanulói leszakadás megakadályozásának érdekében a tanuló személyiségének, szociokulturális hátterének megismerése, a tanulás eredményességét növelő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanuló önmagához és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon, és e tevékenység támogatása az iskolán kívül is;
- motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások alkalmazása, akár játékok segítségével (pl. sakk, logikai játékok);
- egységes alapokon nyugvó tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása;
- a sajátos nevelési igényű, akadályozott, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdők elfogadása, beilleszkedésük feltételeinek kölcsönös alkalmazkodáson alapuló megteremtése, a képességprofilhoz viszonyított haladás elismerése, a tanulásban meghatározó képességeik feltárása és fejlesztése.

Képesség-kibontakoztató felkészítés

A képességeket kibontakoztató felkészítés a személyiséget fejlesztő pedagógiai munkával és a közösségfejlesztés segítségével járul hozzá a tanulási kudarcból, a szociális hátrányból eredő lemaradás csökkentéséhez, a tanuló egyéni képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához, tanulási, továbbtanulási esélyeinek növeléséhez. A képesség-kibontakoztató felkészítés megszervezhető integrált keretek között is, ha a közösség- és a személyiségfejlesztés halmozottan hátrányos helyzetű és az e körbe nem tartozó tanulók közös felkészítése keretében valósul meg, kiegészülve a társadalmi kirekesztés minden formáját elutasító, és a bármely oknál fogva hátrányos helyzetben lévők társadalmi beilleszkedését elfogadó és segítő magatartásformák és készségek kialakításával, az ezek alapjául szolgáló képességek kibontakoztatásával.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

I.2. A NAT, A KERETTANTERVEK ÉS A HELYI SZINTŰ SZABÁLYOZÁS

A Nat-ban megfogalmazott elvek, célok, fejlesztési feladatok és műveltségi tartalmak a képzési szakasz sajátosságai szerint több változatban is kimunkált dokumentumokban, a *kerettantervekben* öltenek testet.

Az oktatásért felelős miniszter által kiadott, illetve jóváhagyott kerettantervek jelentik a tartalmi szabályozás következő szintjét. A kerettantervek tehát meghatározó szerepet töltenek be a Nat céljai és feladatai érvényesítésében. Az egyes iskolatípusokban és oktatási szakaszokban a kerettantervek rögzítik a nevelés és oktatás céljait, a tantárgyi rendszert, az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát, a tantárgyak egy vagy két évfolyamonkénti követelményeit, a tantárgyközi tudás- és készségterületek fejlesztésének feladatait, és közlik a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló, illetve ajánlott időkeretet. Az egyes műveltségi területeknek lehetnek olyan fejlesztési céljai és tartalmi elemei amelyek a kerettantervekben nem önálló tantárgyként, hanem más tantárgy/tantárgyak részeként jelennek meg, sőt, a kerettantervi implementációban más műveltségterületek részévé is válhatnak. Az intézmény szakmai önállóságát a kerettantervekben kötelező tartalommal nem szabályozott időkeret szabad felhasználása, a módszertani szabadság, az engedélyezett kerettantervek közötti választás, illetve az egyedi tantervek engedélyeztetési lehetősége biztosítja.

A Nat-ban megfogalmazottak alapján a kerettantervek határozzák meg a tanulás-tanítás folyamatában elsajátítandó fejlesztési követelményeket, továbbá az elvárt tudás mélységét, szervezettségét, és alapul szolgálnak a kimeneti követelmények meghatározásához. A Nat normáit, illetve a szakképzés esetében a szakmaterületek követelményeit közvetítő, de annál részletesebb kerettantervek és oktatási programok – a Nat-tal együtt – irányt mutatnak a tankönyvíróknak és szerkesztőknek, a tanítási segédletek, eszközök készítőinek, továbbá az állami vizsgakövetelmények, valamint az országos mérési-értékelési eszközök kidolgozóinak, de legfőképpen az iskolák nevelőtestületeinek.

A kerettantervek az alábbi elvárásoknak felelnek meg:

- a bennük kifejeződő értékrendszer tükrözi a Nat-ban meghatározott közös értékeket;
- azonosíthatók bennük a Nat-ban megjelölt fejlesztési területek, nevelési célok, kulcskompetenciák (lásd: II. 1. fejezet) és műveltségi tartalmak, továbbá a bennük foglaltak alkalmasak ezek fejlesztésére, követésére és értékelésére;
- biztosítják a felkészítést az adott iskolafokot, iskolatípust lezáró vizsgák követelményeire;
- segítik a differenciált tanulást, a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal való foglalkozást, a sajátos nevelési igényű tanulói csoportok fejlesztését;
- használatuk során érvényesülnek a tanulói, gyermeki jogok és a tanulási esély-egyenlőség;
- érvényesíthető útmutatásokkal szolgálnak mind a kiemelt, mind az egyes műveltségi területekhez rendelt fejlesztési feladatok, mind pedig a műveltségi tartalmak teljesítéséhez;
- kellően nyitottak a továbbfejlesztésre, a célokhoz alkalmazkodó felhasználásra.

A helyi tantervek iránti alapvető követelmény, hogy megfeleljenek annak a választott kerettantervnek, amely elkészítésük alapjául szolgál, továbbá az iskola arculatára jellemzően töltsék meg tanítási-tanulási tartalommal és tevékenységekkel a rendelkezésükre álló átlagosan 10%-os szabad időkeretet.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

I.2.1. A köznevelési rendszer egyes feladataira és intézményeire vonatkozó külön szabályok

Az erkölcstan oktatása

A nemzeti köznevelésről szóló törvény rendelkezései szerint az általános iskola 1−8. évfolyamán az erkölcstan tantárgy oktatása kötelező tanórai keretben történik. Az erkölcstan tantárgy anyagához 1−4. osztályban a Nat Magyar nyelv és irodalom, Ember és társadalom, Életvitel és gyakorlat, valamint Művészetek műveltségterületének azok a fejlesztési követelményei és közműveltségi tartalmai az irányadók, amelyek az életkori sajátosságoknak megfelelő beszélgetési témákat, magatartásmintákat, életvezetési szokásokat közvetítik. Az 5−8. évfolyamon az erkölcstan tantárgyra az Ember és társadalom műveltségterület Erkölcstan, etika közműveltségi tartalmai érvényesek.

A hit- és erkölcstan oktatására vonatkozó szabályok

Míg a hit- és erkölcstan oktatás erkölcstan oktatási területének tartalmát és követelményeit a Nemzeti alaptanterv szabályozza, addig a hit- és erkölcstan oktatáson belül a tanuló által választható hitoktatás kereteiről A nemzeti köznevelésről szóló törvény másként rendelkezik: az iskolai keretek között folyó hit oktatás szervezését, tartalmának meghatározását és felügyeletének ellátását minden nevelési-oktatási intézménytípus (óvoda, iskola, kollégium) esetén az adott egyház és az adott egyház nevében eljáró jogi személy hatáskörébe utalja.

Egész napos iskola

Az általános iskola A nemzeti köznevelésről szóló törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként is működhet. Az egész napos iskola olyan iskolaszervezési forma, amelyben a tanórai és egyéb foglalkozásokat az iskola délelőtt és délután, egyenletesen szétosztva 16 óráig szervezi meg az intézmény elfogadott pedagógiai programja szerint. Ez a tanulásszervezési forma lehetővé teszi mind a felzárkóztatás, mind a tehetséggondozás sajátos tevékenységeit, így támogatva a képességfejlesztés hatékony pedagógiai eljárásait. A kötelező tanórákon túli foglalkozások teret adhatnak a művészeti nevelésnek, a testmozgásnak vagy más, az iskola arculatához illő szakköri és egyéb foglalkozásoknak, illetve az önálló tanulásnak.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmében valamennyi általános iskola választható foglalkozásokat szervez 16 (szülői igény esetén 17) óráig, ily módon teremtve meg a fokozatos átmenetet az egész napos iskolák széles körű elterjedéséhez.

Természettudományos nevelés

Az egyén, a közösségek és a természet harmóniájának elősegítése a nevelés-oktatás rendszerének kiemelt feladata. A kísérletezés, a megfigyelés, a természettudományos gondolkodás differenciált fejlesztése és alkalmazása, a műszaki ismeretek hétköznapi életben is használható elemeinek gyakorlati elsajátítása a Nat kiemelten fontos tartalma. Cél, hogy a természettudomány ismeretei és módszerei úgy épüljenek be a diákok gondolkodásába és tevékenység-repertoárjába, hogy előhívhatók legyenek a mindennapi problémák értelmezése és megoldása során. Az átlagosnál elmélyültebb természettudományos érdeklődés felkeltését

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

és a tehetséggondozást a kerettantervekben megjelenő emelt óraszámú tantárgyi programok biztosítják.

A mindennapos testnevelés

A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt kivételekkel az iskola a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében szervezi meg. A heti öt órából legfeljebb heti két óra a Nat Testnevelés és sport műveltségterületében jelzett sporttevékenységekre (úszás, néptánc, közösségi és más sportjátékok, szabadtéri sportok, természetjárás, kirándulás), vagy – az iskola lehetőségeinek és felszereltségének megfelelően – különféle más sporttevékenységekre fordítható (hagyományos magyar történelmi sportok, mozgásos és ügyességi játékok, csapatjátékok). A heti két óra kiváltható továbbá sportolással iskolai sportkörben, vagy – a tanuló kérelme alapján – sportszervezet, sportegyesület keretei között végzett igazolt sporttevékenységgel.

A mindennapos művészeti nevelés

Az alsó tagozatos nevelés-oktatás egyik kiemelt feladata a mindennapos művészeti nevelés, amely az iskola délutáni foglalkozási keretének felhasználásával is megvalósulhat, így teremtve alkalmat a tanulók különféle egyéni, kisközösségi művészeti tevékenységeinek fejlesztésére.

Az 5−12. évfolyamokon folyamatosan biztosítani kell a művészeti nevelés tanórai és tanórán kívüli iskolai feltételeit, lehetőségeit.

Az idegennyelv-oktatás

Az első idegen nyelv oktatása legkésőbb az általános iskola 4. évfolyamán kezdődik. Amennyiben az 1–3. évfolyam idegennyelv-oktatásában képzett pedagógus alkalmazása megoldható, és az iskola pedagógiai programja erre lehetőséget ad, az első idegen nyelv oktatása ezen évfolyamokon is megkezdhető. Az első idegen nyelv megválasztásakor – amely az angol és német lehet – biztosítani kell, hogy azt a felsőbb évfolyamokon is folyamatosan tanulhassák. A második idegen nyelv oktatása a 7. évfolyamon kezdődhet. A középiskolákban biztosítani kell a megkezdett első idegen nyelv folytatólagos oktatását és az érettségi idejére annak legalább B2 szintű elsajátítását. A középiskolákban második idegen nyelvként szabad választás szerint oktathatók a különböző nyelvek.

Az emelt szintű képzési forma

Az emelt szintű (hagyományosan ún. „tagozatos”) szervezési forma a tehetséggondozás sajátos módja, amelynek során az általános iskolában, illetve a középfokú oktatásban egy vagy több meghatározott tantárgy fejlesztési követelményeinek és ismereteinek elsajátítása a kerettantervek által meghatározott, magasabb szintű követelményekkel, emelt óraszámban valósul meg. Ebben a szervezési formában kiemelt hangsúlyt kell helyezni a természettudományok, az idegen nyelvek, illetve a művészeti területek fejlesztésére.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Az óvodai nevelés kapcsolata az iskolai neveléssel-oktatással

A Nat fejlesztési feladatrendszere szorosan kapcsolódik a kisgyermekkori fejlesztés irányait meghatározó *Óvodai nevelés országos alapprogramjá*ban megfogalmazott célokhoz.

A szakközépiskolai oktatás

A szakközépiskolának szakmai érettségi végzettséget adó érettségire, szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra, szakirányú munkába állásra felkészítő, valamint általános műveltséget megalapozó négy középiskolai évfolyama van, ahol szakmai elméleti és gyakorlati oktatás is folyik. A képzés óraterve párhuzamosan biztosítja a felkészülést az érettségi vizsgákra, valamint a szakmai ismeretek elsajátítását. A szakközépiskolában az Országos képzési jegyzékről szóló kormányrendeletben meghatározott ágazatokban tehető munkakör betöltésére képesítő szakmai érettségi vizsga.

A szakiskolai nevelés

A szakiskolák a nevelést-oktatást a szakiskolai kerettantervek alapján szervezik meg, amelyeknek a szakképzési törvényben meghatározott időkeretet kell biztosítaniuk a Nat követelményeinek megvalósítására. A kerettantervek egyrészt a Nat kiemelt fejlesztési területeire, nevelési céljaira, a kulcskompetenciákra épülnek, másrészt a szakiskola közismereti és szakmai tárgyai együttesét figyelembe véve érvényesítik a műveltségterületek alapelveit, céljait és fejlesztési követelményeit. A szakiskolai kerettanterveket a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter adja ki az oktatásért felelős miniszter egyetértésével.

A kollégiumi nevelés kapcsolata az iskolai neveléssel-oktatással

A kollégiumi nevelés és oktatás A *kollégiumi nevelés országos alapprogramja* alapján mindenekelőtt a Nat kiemelt fejlesztési feladatain keresztül kapcsolódik az iskolai tantervi szabályozáshoz. A kollégiumi nevelésnek és oktatásnak segítenie kell az érintett iskolák nevelő és oktató feladatait.

Az Arany János programok

Az Arany János Tehetséggondozó Program célja, hogy a kollégium és a középiskola összehangolt tehetséggondozó program keretében készítse fel a hátrányos helyzetű tanulókat a középiskola megkezdésére, tanulmányaik eredményes folytatására, majd esélyt teremtsen a felsőoktatási tanulmányok folytatásához.

Az Arany János Kollégiumi Program célja, hogy a kollégium és a középiskola összehangolt pedagógiai tevékenysége keretében, a kulcskompetenciák fejlesztésével készítse fel a hátrányos helyzetű tanulókat a középiskola megkezdésére, és segítse tanulmányaik sikeres befejezését, a továbbtanulást, illetve a belépést a munka világába.

Az Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Program célja, hogy hatékonyan segítse a korai iskolaelhagyás csökkenését, a kollégium és a szakiskola befogadó pedagógiai környezetben, differenciált tanulásszervezéssel és pályaorientációval esélyt teremtsen a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak a piacképes szakma megszerzésére.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időtávokat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíttetni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a *Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve* és a *vizsgaszabályzatok* adnak eligazítást.

A nemzetiségi nevelés és oktatás elvei

A nemzetiségi nevelés és oktatás célja a tanulók nemzetiségi közösséghez tartozásának erősítése. Ezt a célt az iskola a nemzetiségi nyelv és kultúra közvetítésével éri el a következő elvek szerint:

- a helyi tantervekben megjelenő kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozásokon túl felhasználható időkeret a kötött nyelvi és népismereti óraszám miatt általában kisebb az általánosnál; ezt a hátrányt a műveltségi területek erőteljesebb integrációjával, a kiemelt fejlesztési feladatok átgondolt megjelenítésével kell a helyi tantervi szabályozás szintjén kiegyenlíteni;
- az óraterv kialakításakor biztosítani kell egy idegen nyelv oktatását is;
- az iskola nevelő és oktató munkája arra irányuljon, hogy a készségek kialakítása és a képességek fejlesztése az általános követelmények szerint érvényesüljön minden műveltségi területen;
- a speciális követelményekre vonatkozóan további eligazítást A *nemzetiség iskolai oktatásának irányelve* ad.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

II. RÉSZ

Kompetenciafejlesztés, műveltségközvetítés, tudásépítés

II.1. A KULCSKOMPETENCIÁK[3]

Az Európai Unióban kulcskompetenciákon azokat az ismereteket, készségeket és az ezek alapját alkotó képességeket és attitűdöket értjük, amelyek birtokában az Unió polgárai egyrészt gyorsan alkalmazkodhatnak a modern világ felgyorsult változásaihoz, másrészt a változások irányát és tartalmát cselekvően befolyásolhatják. A tudásalapú társadalomban felértékelődik az egyén tanulási képessége, mert az emberi cselekvőképesség az élethosszig tartó tanulás folyamatában formálódik.

A különböző kompetenciaterületekben megjelenő ismeretek, készségek, és ezek hátterében a meghatározó képességek és attitűdök számos tanulási helyzetben és összefüggésben alkalmazhatók különféle célok elérésére, különböző problémák és feladatok megoldására, ezért több műveltségterülethez is köthetők. Több kompetencia egymásba fonódik, így részben fedik egymást, továbbá az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik területhez elengedhetetlen készségek formálódását, fejlődését. Hasonló egymásra építettség jellemzi a képességek kibontakoztatására és a tanulás fejlesztésére irányuló célok és az egyes műveltségterületek viszonyát. Számos olyan fejlesztési területet említhető, amely valamennyi műveltségterületen a kialakítandó kompetencia részét képezi: ilyen például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképesség, a problémamegoldás, az együttműködés, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése, a kapcsolati kultúra, a társas tolerancia.

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények, vélemények kifejezését és értelmezését, megőrzését és közvetítését szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás szóban és írásban), valamint a helyes, öntudatos és alkotó nyelvhasználatot az oktatásban és képzésben, a társadalmi és kulturális tevékenységek során, a családi és a társas életben, a munkában és a szabadidős tevékenységekben, a társas valóság formálásában.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

Az anyanyelvi kommunikáció az anyanyelv elsajátításának folyamata és eredménye, amely természeténél fogva kapcsolódik az egyén kognitív képességeinek fejlődéséhez. Az anyanyelvi kommunikáció feltétele a megfelelő szókincs, valamint a nyelvtan és az egyes nyelvi funkciók ismerete. Ez a tudásanyag felöleli a szóbeli és írásbeli kapcsolattartás fő típusainak, az irodalmi és nem irodalmi szövegek egész sorának, a különböző nyelvi stílusok sajátosságainak, valamint a különféle helyzetekben a nyelv és a kommunikáció változásainak ismeretét.

Az ember rendelkezik azzal a képességgel, hogy változatos helyzetekben, szóban és írásban képes másokkal érintkezni, kommunikációját figyelemmel tudja kísérni, és a helyzetnek megfelelően tudja alakítani. Képes nyelvileg megalkotni és kifejezni saját valóságát és valóságértelmezését,

[3] Az Európai Parlament és a Tanács ajánlása az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról, 2006. december 18. (2006/962/EK)

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

a nyelvhasználaton keresztül mások valóságértelmezését megismerni és a sajátjával összevetni, összehangolni, vagy ütköztetni. Képes a nyelvhasználat útján ismereteket szerezni és ismereteit gazdagítani, illetve új ismereteket, tudást létrehozni. Képes megkülönböztetni és felhasználni különböző típusú szövegeket, továbbá információkat keresni, gyűjteni, feldolgozni és közvetíteni. Tud segédeszközöket használni, saját szóbeli és írásbeli érveit a helyzetnek megfelelően, etikusan és meggyőzően kifejezni.

A pozitív attitűd magában foglalja a társas viszonyokra érzékeny, tudatos, érdeklődő és önkritikus magatartást, a törekvést az építő jellegű párbeszédre, az igényes megnyilvánulás értékének felismerését, az esztétikai minőség tiszteletét, mások megismerésének igényét és az anyanyelv iránti felelősség vállalását. Ehhez ismerni kell az anyanyelv és a nemzeti kultúra, a nyelv és a valóság, a kommunikáció és a társas világ közötti összetett kapcsolatot, a nyelv változó-változtató természetét, másokra gyakorolt hatását, a társadalmilag felelős nyelvhasználat jelentőségét.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció – az anyanyelvi kommunikációhoz hasonlóan – az alapvető nyelvi készségekre épül: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése idegen nyelven különböző tevékenységi formákban. Ilyen a hallott és olvasott szöveg értése, a szövegalkotás és az interakció szóban és írásban. Ezek a tevékenységek az élet különböző területein – oktatás és képzés, munka, családi és társas élet, szabadidős tevékenységek – az egyén szükségleteinek megfelelően folynak. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességekre és készségekre is támaszkodik, mint a közvetítés az anyanyelv és az idegen nyelv között, valamint más kultúrák megértése. A nyelvhasználó tudásszintje változhat a különböző nyelvek, nyelvi tevékenységek (hallott szöveg értése, beszédkészség, olvasott szöveg értése, íráskészség és közvetítő készség), valamint az idegen nyelvet használó társadalmi-kulturális háttere, igényei és érdeklődése szerint.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

A kommunikatív nyelvi kompetencia lexikális, funkcionális, grammatikai és szövegalkotási ismereteket, valamint szocio- és interkulturális készségeket feltételez. Az élethosszig tartó tanuláshoz a nyelvhasználónak el kell sajátítania az önálló tanulás stratégiáit és az ehhez szükséges eszközök használatát.

A pozitív attitűd magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődést és kíváncsiságot.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia kialakításához elengedhetetlen az olyan meghatározó bázisképességek fejlesztése, mint a matematikai gondolkodás, az elvonatkoztatás és a logikus következtetés. E kompetencia összetevőit alkotják azok a készségek is, amelyekre támaszkodva a mindennapi problémák megoldása során a matematikai ismereteket és módszereket alkalmazzunk.

A matematikai kompetencia kialakulásában, hasonlóan más területekhez, az ismeretek és a készség szintű tevékenységek egyaránt fontos szerepet töltenek be.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

A matematikai ismeretek magukban foglalják a számok, mértékek, struktúrák, az alapműveletek és az alapvető matematikai fogalmak, jelölések és összefüggések készség szinten alkalmazható tudását.

A matematikai kompetencia azt jelenti, hogy felismerjük az alapvető matematikai elveket és törvényszerűségeket a hétköznapi helyzetekben, elősegítve a problémák megoldását a mindennapokban, otthon és a munkahelyen. E kompetencia teszi lehetővé a törvényszerűségek felismerését a természetben, és alkalmassá tesz az érvek láncolatának követésére, a matematika nyelvén megfogalmazott törvények megértésére.

A matematikai műveltséghez való pozitív hozzáállás annak az igazságnak a tiszteletén alapul, hogy a világ rendje megismerhető, megérthető és leírható.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia az ismereteknek és készségeknek azt a rendszerét jelöli, amelynek megfelelő szintje lehetővé teszi, hogy megfelelő ismeretek és módszerek felhasználásával leírjuk és magyarázzuk a természet jelenségeit és folyamatait, bizonyos feltételek mellett előre jelezve azok várható kimenetelét is. Segít abban, hogy megismerjük, illetve megértsük természetes és mesterséges környezetünket, és ennek megfelelően irányítsuk cselekedeteinket. A technikai kompetencia ennek a tudásnak az alkotó alkalmazása az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében. A természettudományos és technikai kompetencia magában foglalja a fenntarthatóság, azaz a természettel hosszú távon is összhangban álló társadalom feltételeinek ismeretét, és az annak formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősség elfogadását.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

A természettudományok esetében elengedhetetlen a természet működési alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek és technológiai folyamatoknak az ismerete, de ismerni kell az emberi tevékenységeknek a természetre gyakorolt hatásait is. Így megértjük a tudományos elméletek szerepét a társadalmi folyamatok alakulásában, valamint az alkalmazások és a technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait a társadalomra nézve.

A természettudományos és technikai kompetencia birtokában mozgósítani tudjuk természettudományos és műszaki műveltségünket a munkában és a hétköznapi életben: amikor új technológiákat, eszközöket, berendezéseket ismerünk meg és működtetünk, amikor a tudományos eredményeket a hétköznapokban alkalmazzuk egyéni és közösségi célok érdekében, vagy természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalakor. Az ilyen kompetenciával felvértezett ember egyaránt kritikus az áltudományos, az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes, illetve a technikát, a termelést az emberi szempontok és a környezeti fenntarthatóság fölé helyező megnyilvánulásokkal szemben.

A természettudományos és technikai kompetencia kritikus és kíváncsi attitűdöt alakít ki az emberben, aki ezért igyekszik megismerni és megérteni a természeti jelenségeket, a műszaki megoldásokat és eredményeket, nyitott ezek etikai vonatkozásai iránt, továbbá tiszteli a biztonságot és a fenntarthatóságot.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (információs és kommunikációs technológia, a továbbiakban IKT) és a technológiák által hozzáférhetővé tett, közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és etikus használatát a társas kapcsolatok, a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: az információ felismerése (azonosítása), visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása,

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

bemutatása és cseréje; digitális tartalomalkotás és -megosztás, továbbá kommunikációs együttműködés az interneten keresztül.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

A digitális kompetencia az IKT természetének, szerepének és lehetőségeinek megértését, alapos ismeretét, illetve ennek alkalmazását jelenti a személyes és társadalmi életben, a tanulásban és a munkában. Magába foglalja a főbb számítógépes alkalmazásokat – szövegszerkesztés, adattáblázatok, adatbázisok, információtárolás és -kezelés, az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikáció (e-mail, hálózati eszközök) – a szabadidő, az információ-megosztás, az együttműködő hálózatépítés, a tanulás, a művészetek és a kutatás terén. A tanulónak értenie kell, miként segíti az IKT a kreativitást és az innovációt, ismernie kell az elérhető információ hitelessége és megbízhatósága körüli problémákat, valamint az ezek kiszűrésére használatos alapvető technikákat, továbbá az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket és etikai elveket, valamint a szerzői jogból és a szoftver-tulajdonjogból a felhasználókra vonatkozó jogi kereteket.

A szükséges készségek magukba foglalják az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a kritikus alkalmazást, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését. Ide tartozik a komplex információ előállítását, bemutatását és megértését elősegítő eszközök használata, valamint az internet alapú szolgáltatások elérése, az ezek segítségével történő keresés, az IKT alkalmazása a kritikai gondolkodás, a kreativitás és az innováció területén.

Az IKT használata kritikus és megfontolt attitűdöket igényel az elérhető információ és az interaktív média felelősségteljes alkalmazása érdekében. A digitális kompetencia fejlődését segítheti továbbá az aktív részvétel a kulturális, társadalmi és/vagy szakmai célokat szolgáló közösségekben és hálózatokban.

Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékalapú, személyek és kultúrák közötti párbeszédre nyitott szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel, valamint a közösségi beilleszkedés feltételei. A közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amelynek révén az ember hatékony és építő módon vehet részt az egyre sokszínűbb társadalmi és szakmai életben, továbbá – ha szükséges – képes a konfliktusok megoldására. Az állampolgári kompetencia lehetővé teszi, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudást felhasználva aktívan vegyünk részt a közügyekben.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

Az állampolgári kompetencia a demokrácia, az állampolgárság fogalmának és az állampolgári jogoknak az ismeretén alapul, ahogyan ezek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és a nemzetközi nyilatkozatokban szerepelnek, és ahogyan ezeket helyi, regionális, nemzeti, európai és nemzetközi szinten alkalmazzák. A kompetencia magába foglalja az aktuális események, valamint a nemzeti, az európai és a világtörténelem főbb eseményeinek és tendenciáinak, továbbá a társadalmi és politikai mozgalmak valós céljainak, értékeinek és törekvéseinek az ismeretét. Idetartozik az európai integráció és az EU struktúráinak, főbb célkitűzéseinek és értékeinek az ismerete, valamint az európai sokféleség és a kulturális azonosságtudat fontosságának tudatosítása egyaránt.

Az állampolgári kompetencia kialakítása során olyan képességekre és készségekre is támaszkodni kell, mint a közügyekben kifejtett hatékony együttműködés, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránti érdeklődés, valamint a megoldásuk során tanúsított szolidaritás. Ez a kompetencia magában foglalja a közösségi tevékenységek és a különböző – helyi, nemzeti és európai – szinteken hozott döntések kritikus és kreatív elemzését, továbbá a részvételt a döntéshozatalban (elsősorban szavazás útján).

A pozitív attitűdök az emberi jogok teljes körű tiszteletén alapulnak, ideértve az egyenlőség, a demokrácia, a vallási és etnikai sokszínűség tiszteletben tartását. Pozitív attitűd a településhez, az

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata, a részvétel iránti nyitottság a demokratikus döntéshozatal valamennyi szintjén, valamint a felelősségérzetnek és a közösségi összetartozást megalapozó közös értékek, demokratikus elvek elfogadásának és tiszteletben tartásának kinyilvánítása. Az alkotó részvétel az állampolgári tevékenységeket, a társadalmi sokféleség és kohézió, valamint a fenntarthatóság támogatását és mások értékeinek, magánéletének tiszteletét is jelenti.

A személyes és szociális jólét megköveteli, hogy az egyén rendelkezzék a saját fizikai és mentális egészségére vonatkozó ismeretekkel és alkalmazza is őket. A kiegyensúlyozott kapcsolatok és a társadalmi életben való aktív, sikeres részvétel érdekében elengedhetetlen a normatudat és az általánosan elfogadott magatartási szabályok elsajátítása. Fontos az egyénnel, a csoporttal, a munkaszervezettel, a nemek közti egyenlőséggel, a megkülönböztetés-mentességgel, a társadalommal és a kultúrával kapcsolatos alapvető fogalmak ismerete. Kívánatos a tájékozódás az európai társadalmak kulturális és társadalmi-gazdasági viszonyaiban, továbbá a nemzeti és az európai identitás kapcsolatának a megértése is.

E kompetencia alapja az a sokféle képességre épülő készség, hogy az ember különféle területeken tud hatékonyan kommunikálni, figyelembe veszi és megérti a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereiben bizalmat kelt, és empátiával fordul feléjük.

Az attitűdök vonatkozásában az együttműködés, a magabiztosság és az integritás a legfontosabb. Nélkülözhetetlen még a társadalmi-gazdasági fejlődés, az interkulturális kommunikáció iránti érdeklődés. Az attitűd fontos része a személyes előítéletek leküzdése és a törekvés a kompromisszumra. Ide tartozik még a stressz és a frusztráció megfelelő kezelése, valamint a változások iránti fogékonyság.

Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképesség és a vállalkozói kompetencia segíti az embert, hogy igyekezzék megismerni tágabb környezetét, és ismeretei birtokában képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. Ez tudást, kreativitást, újításra való törekvést és kockázatvállalást jelent, valamint azt, hogy az egyén céljai érdekében terveket készít és valósít meg. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek, készségeknek és magatartásformáknak, amelyekre a mindennapi életben, a társadalomban és a munkahelyen szükség van.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

A szükséges ismeretek egyrészt az ember személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek, kihívások felismerését, értelmezését, másrészt a gazdaság működésének átfogóbb megértését és a pénz világát érintő magabiztos tájékozódást foglalják magukban. Az egyénnek tudatában kell lennie a vállalkozások működésének pénzügyi és jogi feltételeivel is.

Olyan készségek, képességek tartoznak ide, mint a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés, a feladatok megosztása, az elemzés, a kommunikáció, a jó ítélőképesség, a tapasztalatok értékelése, a kockázatfelmérés és -vállalás, a munkavégzés egyénileg és csapatban, valamint az etikus magatartás.

A pozitív attitűdöt a függetlenség, az alkotó- és újítókészség, a célok elérésére irányuló motiváció és eltökéltség jellemzi a személyes és társadalmi életben, valamint a munkában.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség magában foglalja az esztétikai megismerést, illetve az elképzelések, képzetek, élmények és érzések kreatív kifejezésének elismerését, befogadását mind a hagyományos művészetek nyelvén, mind a média segítségével, különösen az irodalomban, a zenében, a táncban, a drámában, a bábjátékban,

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

a vizuális művészetekben, a tárgyak, épületek, terek kultúrájában, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó és a mozgókép segítségével.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség feltételezi a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökség tudatosítását, a főbb művészeti alkotások értő és beleérző ismeretét a népszerű kortárs kultúra és kifejezésmódok vonatkozásában is. Ide tartozik az európai országok, nemzetek és a kisebbségek kulturális és nyelvi sokfélesége megőrzésére irányuló igénynek, a közízlés fejlődésének, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepének a megértése is.

Olyan képességek és készségek értendők ide, mint a művészi önkifejezés, a művészi érzék, a műalkotások és előadások értelmezése és elemzése, a saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása, s ez által az általános életminőség javítása.

A pozitív attitűdök alapját a művészet szeretete, a művészi kifejezés sokfélesége iránti nyitottság és az esztétikai érzék fejlesztésére való hajlandóság képezi. A nyitottság, az érdeklődés, a fogékonyság fejleszti a kreativitást és az azt támogató készséget, hogy a művészi önkifejezés és a kulturális életben való részvétel révén gazdagodjon az állampolgárok önismerete, emberi kapcsolatrendszere és eligazodó készsége a világban.

A hatékony, önálló tanulás

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az ember képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve a hatékony gazdálkodást az idővel és az információval. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készteti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását, a képességek együttesére támaszkodó készségeit a legkülönbözőbb helyzetekben alkalmazza: tanulási és képzési folyamataiban, otthon, valamint a munkában egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

Az életben jól hasznosítható, a munka- vagy karriercélok elérését szolgáló tanuláshoz az embernek megfelelő ismeretekkel kell rendelkeznie saját képességeiről, a szükséges kompetenciákról, tudástartalmakról és szakképesítésekről. A hatékony és önálló tanulás feltétele, hogy ismerje és értse saját tanulási stratégiáit, készségeinek és szaktudásának erős és gyenge pontjait, valamint képes legyen megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, útmutatásokat, támogatásokat.

A hatékony és önálló tanulás olyan alapvető készségek meglétét igényli, mint az írás, olvasás, számolás, valamint az IKT-eszközök használata. Ezekre épül az új ismeretek elsajátítása, feldolgozása és beépítése. A hatékony és önálló tanulás további feltétele a saját tanulási stratégia kialakítása, a motiváció folyamatos fenntartása, a figyelem összpontosítása, valamint a tanulás szándékának és céljának kritikus mérlegelése. A tanulónak képesnek kell lennie a közös munkára és arra, hogy tudását másokkal megossza, saját munkáját tárgyilagosan értékelje, és szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

A pozitív attitűd tanulás iránti belső motivációt feltételez, amelynek folyamatos fenntartásához elengedhetetlen, hogy az ember korábbi tanulási és élettapasztalatait felhasználja, új tanulási lehetőségeket kutasson fel, és a tanultakat az élet minden területén széles körben alkalmazza.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

II.2. MŰVELTSÉGI TERÜLET

II.2.1. A Nat műveltségi területeinek felépítése

A Nat az alap és középfokú nevelés-oktatás pedagógiai szakaszára fogalmaz meg érvényes értékeket, műveltségképet, tudás- és tanulásértelmezést. Mivel egyre inkább felértékelődik a formális, informális, nem formális kultúra- és tudásközvetítő rendszerek, intézmények, szervezetek szerepe, idővel a kötelező iskolai képzés nem nyújthat befejezett, lezárt tudást. Így az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges motívumok és tanulási képességek, készségek, jártasságok, attitűdök kialakítása alapvető jelentőségűvé válik.

A nevelés-oktatás 12 évfolyama egységes folyamat, amely három képzési szakaszra oszlik. A Nat-ban meghatározott fejlesztési feladatok az egyes képzési szakaszokhoz kapcsolódnak. Ezek a következők:

az alapfokú nevelés-oktatás szakasza:
— 1–4. évfolyam;
— 5–8. évfolyam;
a középfokú nevelés-oktatás szakasza:
— 9–12. évfolyam

Megjegyzés: a 6 és 8 osztályos gimnáziumok a középfokú intézmények közé tartoznak, függetlenül attól, hogy mely képzési szakaszokat foglalják magukba.

Az *óvodai nevelés* szakasza az iskolaérettség eléréséig tart. Fejlesztési feladatrendszerét a kisgyermekkori fejlesztésben irányadó *Óvodai nevelés országos alapprogramja* határozza meg. A Nat épít az Óvodai nevelés országos alapprogramjára.

Az alsó tagozat (1–4. évfolyam) első két évében a szabályozás lehetővé teszi az ebben az életkorban különösen jelentős egyéni különbségek kezelését. A 3–4. évfolyamon erőteljesebbé válnak – a negyedik évfolyam végére már meghatározóan – az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A motiválás és a tanulásszervezés a Nat fejlesztési feladataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít. A Nat az első négy évfolyamot tekinti az első önálló képzési szakasznak.

A *felső tagozat* (5–8. évfolyam) funkciója elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása. A 7–8. évfolyam alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése. A Nat a második négy évfolyamot tekinti a második önálló képzési szakasznak.

A *középfokú nevelés-oktatás* szakaszának funkciója a korábbi képzési szakaszban kibontakozott képességek továbbfejlesztése, a készségek és a tudástartalmak elmélyítése és megszilárdítása. E szakaszban már megjelennek a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák, továbbá iskolatípustól függően a pályaválasztáshoz kapcsolódó, illetve a szakképesítés megszerzéséhez szükséges készségek, ismeretek.

A középfokú iskola az általános iskola befejezése után (nyolc vagy hat évfolyamos gimnázium esetében az általános iskola negyedik vagy hatodik évfolyamának elvégzése után) kezdődik, és a tankötelezettség végéig, illetve a középfokú tanulmányok lezárásáig végzi nevelő-oktató tevékenységét. Feladata a fiatalok felkészítése a felnőtt társadalomba való beilleszkedésre az ehhez szükséges műveltségtartalom biztosításával, továbbá a pályaorientáció, illetve felkészítés a felsőfokú tanulmányok megkezdésére vagy a munkába állásra. Képzési jellege szerint lehet szakiskola, szakközépiskola vagy gimnázium; ezek a szakképesítés, az ágazat vagy a tagozatok szerint eltérő programok alapján haladnak.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

A Nat-ban megjelenített műveltségterületi követelmények azonos szerkezetűek. Az *Alapelvek, célok* című fejezetet a *Fejlesztési feladatok* követik, majd a fent említett nevelési-oktatási szakaszoknak megfelelően a *közműveltségi tartalmak* zárják.

II.2.2. Ajánlás a Nat műveltségi területek százalékos arányaira

Műveltségi területek	1–4.	5–6.	7–8.	9–10.	11–12.*
Magyar nyelv és irodalom	27-40	15-22	10-15	10-15	10
Idegen nyelvek	2-6	10-18	10-15	12-20	13
Matematika	13-20	13-18	10-15	10-15	10
Ember és társadalom	4-8	6-10	10-15	8-15	10
Ember és természet	4-8	6-10	15-20	15-20	10
Földünk – környezetünk	–	2-4	4-8	5-8	–
Művészetek	14-20	10-16	8-15	8-15	6
Informatika	2-5	4-8	4-8	4-8	4
Életvitel és gyakorlat	4-8	4-10	4-10	4-8	–
Testnevelés és sport	20-25	20-25	15-20	14-20	15

* Csak a minimális százalékos arány.

A szakközépiskolában és a szakiskolában a szakképzésről szóló törvényben meghatározott időkeretet kell biztosítani a Nemzeti alaptantervben meghatározott iskolai nevelés-oktatás pedagógiai tartalmának feldolgozására.

II.2.3. Ajánlás a nemzetiségi iskolákban a Nat műveltségi területek százalékos arányaira

Műveltségi területek	1–4.	5–6.	7–8.	9–10.	11–12.
Nemzetiségi nyelv és irodalom	18-22	14-20	12-18	12-15	12-17
Magyar nyelv és irodalom	20-35	14-20	10-15	10-15	10
Idegen nyelvek	–	8-16	8-16	11-20	8
Matematika	13-20	13-18	9-13	8-13	9
Ember és társadalom	4-8	4-8	9-13	8-13	10
Ember és természet	4-8	6-9	12-18	13-18	8
Földünk – környezetünk	–	2-8	3-8	4-8	–
Művészetek	10-17	8-14	5-10	6-10	2
Informatika	2-5	3-8	4-10	4-10	5
Életvitel és gyakorlat	3-6	3-8	3-8	2-7	–
Testnevelés és sport	16-25	15-20	15-20	12-15	12

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

II.3. A MŰVELTSÉGI TERÜLETEK ANYAGAI

II.3.1. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

A) ALAPELVEK, CÉLOK

Az egyéni, a közösségi, a társadalmi kommunikáció alapja a magyar nyelv sokoldalú ismerete és árnyalt használata. A nyelv kultúrát formál, őriz és közvetít, az emberi kommunikáció, a gondolkodás, a tanulás, az önismeret kibontakozásának közege, előfeltétele és legfőbb eszköze. Az anyanyelvnek kulcsszerepe van a nemzeti és kulturális önazonosság, tudatosság és kifejezőkészség, az erkölcsi, az esztétikai, a történeti és a kritikai gondolkodás kialakításában is. Az anyanyelvnek mint rendszernek a biztos tudása, az anyanyelvi készségek birtoklása segíti az aktív részvételt a társadalom közösségeiben, valamint meghatározó szerepe van a társadalom értékeinek létrehozásában, megvitatásában, közössé tételében és alakító áthagyományozásában. Az anyanyelvi alapok megfelelő ismerete segíti az idegen nyelv elsajátítását.

Az anyanyelvi képzés befolyásolja és támogatja a többi műveltségterület elsajátítását, ezért az anyanyelvi kompetencia fejlesztése valamennyi műveltségi terület feladata. Az irodalom mint nyelvi művészet a kultúra egyik fő hordozója, alakítója: a szövegértési és alkotási (alsó tagozatban fogalmazási) készségek, és az ezeket megalapozó képességek fejlesztésének, az esztétikai és érzelmi nevelésnek, a viselkedési szabályrendszer átadásának egyik legátfogóbb és leghatékonyabb eszköze. Ezért alapvető szerepe van a nyelvi, a kulturális és a szociális kompetenciák alakításában, fejlesztésében, meghatározó a tanulás teljes folyamatában.

Az anyanyelvi nevelés alapvető feladata a nyelv mint változó rendszer megismerése, illetve a nyelvi kompetencia fejlesztése annak érdekében, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő szinten birtokolják a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát, képessé váljanak azok funkcionális elemzésére, gyakorlati alkalmazására. Így segítve és megalapozva a tanulók önálló ismeretszerzését, tanulását, valamint a velük szoros összefüggésben levő differenciált gondolkodást, az élethosszig tartó tanulás képességét és igényét.

Az egyén folyamatosan fejlődő szövegértési és -alkotási tudása teszi lehetővé, hogy önállóan, illetve másokkal együttműködve képes legyen a verbális és nem verbális kommunikáció kódjainak, kapcsolatainak, tényezőinek azonosítására, tudatos alkalmazására, a különböző szövegek megértésére, elemzésére, kritikai feldolgozására. Mindezek birtokában alkalmassá válik a másodlagos, átvitt kifejezésmódból adódó jelentések felismerésére, reflexiójára és arra, hogy saját szövegek alkotása során maga is éljen velük. A szövegek önálló megalkotásában képes megfelelni a beszédhelyzetet, a hallgatóságot figyelembe vevő, az alkotói szándékból, az olvasók igényeiből, továbbá a különféle szövegműfajok normáiból fakadó erkölcsi, esztétikai és kulturális elvárásoknak.

Az anyanyelvi és irodalmi nevelés elválaszthatatlan egységet alkot, ugyanakkor különböző képességterületeket fejleszt. Az irodalmi művekkel folytatott aktív párbeszéd révén jön létre a kapcsolat a múlt, a jelen és a jövő között. A jelentős művek szembesítik a befogadót az élet alapvető kérdéseivel, biztosítva a kultúra folytonosságát, folyamatos megújulását. Segítenek az emberi és társadalmi problémák megértésében, átélésében, a saját és más kultúrák megismerésében, az én és a másik közötti különbség megfogalmazásában, tiszteletében. Az irodalmi alkotások fejlesztik az emlékezetet, az élmények feldolgozásának és megőrzésének képességét, hozzájárulnak ahhoz, hogy a diákokban megteremtődjék a hagyomány elfogadásának és alakításának párhuzamos igénye.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

A fenti célok mellett az irodalmi nevelés kitüntetett feladata az olvasási kedv felkeltése és megerősítése, az irodalomnak mint művészetnek, mint az emberi kommunikáció sajátos formájának megszerettetése, közlésformáinak, kifejezési módjainak élményteremtő megismertetése. Az így megszerzett tudás lehetőséget teremt az ön- és emberismeret, a képzelet, a kreativitás és a kritikai gondolkodás fejlesztésére, miközben a tanulók megismerik a sokoldalú és többjelentésű hagyomány fogalmát, a nyelvi és művészi konvenciókat.

A Magyar nyelv és irodalom műveltségterület számos ponton kapcsolódik a Művészetek, az Ember és társadalom, az Élő idegen nyelv, valamint az Informatika műveltségi területek tartalmaihoz és céljaihoz.

B) FEJLESZTÉSI FELADATOK

A fejlesztési feladatok szerkezete

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása
2. Olvasás, az írott szöveg megértése
3. Írás, szövegalkotás
4. A tanulási képesség fejlesztése
5. Anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek
6. Irodalmi kultúra, az irodalmi művek értelmezése
7. Az ítélőképesség, az erkölcsi, az esztétikai és a történeti érzék fejlesztése

A táblázatokban található nyilak (►►) azt jelzik, hogy az adott tevékenység a felsőbb évfolyamokon is folytatódik, a következő képzési szakaszra érvényes kiegészítésekkel.

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása

1–4. évfolyam	5–8.-évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6.-évfolyam	7–8. évfolyam	
A megfelelő hangképzés, beszédlégzés és hangoztatás fejlesztése; törekvés a mások számára érthető és kifejező beszédre. Szöveges kiejtési, mondat- és szövegfonetikai gyakorlatok.	Törekvés a jól formált, nyelvileg igényes beszédre és a megfelelő artikulációra. A szöveg tartalmát és a beszélő szándékát tükröző kiejtésmód eszközeinek alkalmazása. A szünet, a hangsúly-, a beszédtempó-, a hangmagasságváltás és a hanglejtés modulációjának használatában rejlő kommunikációs lehetőségek megfigyelése és alkalmazása. A kommunikációs folyamat összetevőinek azonosítása, értelmezése.		
Önismereti gyakorlatok, szerepjátékok.	A szóhasználat, a kiejtés, a testbeszéd összehangolása különféle beszédhelyzetekben.	A testbeszéd, gesztusnyelv lehetőségeinek és korlátainak megtapasztalása. A testbeszéd, a térközszabályozás és az arcjáték szerepének ismerete, tudatos alkalmazása különféle kommunikációs helyzetekben; dekódolása a hétköznapi kommunikációs helyzetekben és a tömegkommunikációban.	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8.-évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6.-évfolyam	7–8. évfolyam	
Részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben, vitában.			
Figyelem a kortárs és a felnőtt beszélgetőtársra. Rövid hallott szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése.	Hallott szöveg rövid szóbeli összefoglalása. A beszélő fellépésének, szóbeli viselkedésének megfigyelése.	Empatikus együttműködés a beszédtársszal. Érvelés: érvek felkutatása, vélemény, állásfoglalás kialakítása, ►►	Törekvés a hallott szöveg üzenetének dekódolására. ►► továbbfejlesztése.
Mindennapi élmények, olvasmányok, látvány-, hang-, mozgóképélmények tartalmának felidézése, elmondása.	Törekvés alkalmazkodni a hallgatósághoz, a beszédhelyzethez, az árnyalatok érzékeltetésére.	Különféle beszédműfajok kommunikációs technikáinak alkalmazása és értékelése ►►	►► hétköznapi kommunikációs helyzetekben, a tömegkommunikációban.
Saját vélemény megfogalmazása ►►	►► megvédése érvekkel. Mások véleményének meghallgatása, megértése többszereplős helyzetekben.	Saját vélemény újrafogalmazása adott szempont szerint. Mások véleményének tömör reprodukálása többszereplős helyzetekben.	Saját vélemény megvédése vagy korrekciója. Együttműködés csoportos beszélgetésben, vitában. A kommunikációs zavarok, konfliktusok feloldásának eljárásai. A manipulációs szándék(ok), a hibás következtetések és a megalapozatlan ítéletek felismerése.
Tanult szövegek szöveghű és kifejező tolmácsolása. Ismert szövegek megjelenítése drámajátékkal. Különféle dramatikus formák kipróbálása (pl.: bábjáték, árnyjáték, némajáték, versmondás, helyzetgyakorlat, ►►		►► improvizáció, diákszínpadi előadás.	

2. Olvasás, az írott szöveg megértése

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az olvasás jelrendszerének elsajátítása. Biztos olvasási készség kialakítása: hangos és néma olvasással. Ismerkedés a szövegértési technikák alapjaival.	Különböző szövegek néma és hangos olvasása. A szöveg gondolati, érzelmi-hangulati tartalmát közvetíteni képes értelmes és kifejező olvasás. A különböző mondatfajták hanglejtésének megfigyelése és reprodukálása a hangos olvasásban. Az olvasási stratégiák, a szövegértő olvasást támogató olvasási típusok folyamatos gyakorlása (pl.: felkészülés az olvasásra, az előzetes tudás előhívása, jelentésalkotás, jóslás, következtetés, értelmezés, értékelés, kérdések, reflektálás a szövegre, összefoglalás).		

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

<table>
<tr><th rowspan="2">1–4. évfolyam</th><th colspan="2">5–8. évfolyam</th><th rowspan="2">9–12. évfolyam</th></tr>
<tr><th>5–6. évfolyam</th><th>7–8. évfolyam</th></tr>
<tr><td colspan="2">Az életkornak megfelelő globális, információkereső, értelmező és reflektáló olvasás.
Az értő olvasás bizonyítása feladatmegoldással. Az olvasott szövegekkel összefüggésben az aktív szókincs gazdagítása ►►</td><td>►► önálló munkával, kooperatív módszerekkel.</td><td>A mai köznyelvtől eltérő nyelvhasználatú (pl.: régi, archaizáló) szövegek megismerése, megértésük gyakorlása segéd-eszközökkel.
A szókincs folyamatos gazdagítása a nyelv minden rétegére kiterjedően; felkészülés az élethosszig tartó tanulás feladataira.</td></tr>
<tr><td>Rövidebb szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegek önálló olvasása, kulcsszavak azonosítása, szerkezeti egységek összefoglalása.</td><td colspan="3">Nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegek önálló olvasása és megértése, a szövegelemzés alapvető eljárásainak önálló alkalmazása (a téma megállapítása, a lényeg kiemelése, adatkeresés, ok-okozati kapcsolatok, válaszadás kérdésekre, vázlatkészítés, összefoglalás).
Különböző műfajú és rendeltetésű szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárása és értelmezése.</td></tr>
<tr><td>Az irodalmi szövegben megjelenő egyszerűbb képek, alakzatok felismerése (hasonlat, ismétlés, fokozás).</td><td colspan="3">Szöveg és kép viszonyának, összjátékának megfigyelése. Különféle ábrák, illusztrációk értelmezése.
Az információs kommunikációs technikák (IKT) műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása, az ezekhez kapcsolódó tipikus hibák és veszélyek felismerése, kiküszöbölése.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kreatív folyamatok támogatása (képzelet, belső képek alkotása, jelentésalkotás).</td><td colspan="2">Különböző stílusok és stílusrétegek felismerésének gyakorlása különböző rendeltetésű szövegekben, alkalmazásuk a szóbeli és írásbeli kommunikációban.
A vizuális közlés verbális és nem verbális elemei.</td></tr>
<tr><td>Szövegek műfaji jellemzőinek azonosítása (pl.: mondóka, dal, láncmese, tündérmese, elbeszélés, magyarázat).</td><td>Szövegek műfaji különbségének érzékelése (pl.: mese és dokumentum, lírai költemény és elbeszélés).</td><td>Különböző szépirodalmi és nem szépirodalmi műfajok közötti különbség megfigyelése.
A tájékoztató és véleményközlő műfajok közötti különbség (pl.: hír és kommentár).</td><td>A művek műfaji természetének megfelelő szövegfeldolgozási eljárások, megközelítési módok alkalmazása.
Szövegek kapcsolatának és különbségének felismerése és értelmezése.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Az olvasmányhoz kapcsolódó előzetes ismeretek, személyes élmények felidézése és megosztása.
Az olvasott szöveg cselekményének utólagos felidézése, a szereplők cselekedeteinek, jellemének, kifejtett és ki nem fejtett nézeteinek megértése.
A szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése.</td></tr>
<tr><td>Egy-két mondatos vélemény a szövegekben megjelenő szereplők élethelyzetéről, cselekedeteiről, tulajdonságairól, magatartásáról.</td><td>Néhány mondatos vélemény szóbeli és írásbeli megfogalmazása az olvasott szövegek szereplőinek cselekedeteiről, érzelmeiről, gondolatairól, a szövegekben megjelenő emberi helyzetekről.</td><td>Különböző vélemények összevetése, különbségek és hasonlóságok megfigyelése, vélemény megfogalmazása szóban és írásban.</td><td>Különböző olvasott vélemények összevetése, különbségek és hasonlóságok felismerése, értelmezése és kritikája különféle műfajokban.</td></tr>
</table>

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3. Írás, szövegalkotás

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az íráskészség (kézírás) fokozatos kialakítása és fejlesztése a diákok egyéni sajátosságainak figyelembevételével.	Az írástechnika továbbfejlesztése: a tanulási igényeknek megfelelő, olvasható, esztétikus és rendezett írásmód gyakorlása.	Olvasható, esztétikus írásmód a tanulási szintnek megfelelően. A jegyzetelés alapjainak elsajátítása.	Olvasható, esztétikus, hatékony egyéni írásmód. Lényegkiemelő, áttekinthető önálló jegyzetelési technika kialakítása.
Mondatalkotás, néhány mondat összekapcsolásával. Fogalmazások írása (pl.: rövid elbeszélés, kisebb leírás, két-három soros jellemzés).	Rövidebb szövegek alkotása, személyes és olvasmányélmények megfogalmazása különböző szövegtípusokban és műfajokban.	A különböző nézőpontú elbeszélés és jellemzés gyakorlása, ismertetés és vélemény készítése.	Szövegalkotás a társadalmi (közösségi) élet minden fontos területén a papíralapú és az elektronikus műfajokban.
Kiejtési gyakorlatok, a kiejtéssel megegyező és attól eltérő szavak írása, szótagolás, szóalakelemzés.	Alapvető nyelvhelyességi, helyesírási ismeretek tudatos alkalmazása.	A helyesírás értelemtükröző szerepének megértése és alkalmazása. A tanult nyelvtani, helyesírási ismeretek normakövető alkalmazása.	A nyelvi elemek különböző stílusértékéről tapasztaltak tudatos alkalmazása a fogalmazásokban, a kreatív szövegalkotásban.
Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése a fogalmazásokban.	Különböző nézőpontú rövidebb fogalmazások írása. Önkifejezés és kreativitás különböző műfajokban (szövegek átírása különböző nézőpontokból stílus- és hangnemváltással, sajtóműfajok gyakorlása).		
Az anyaggyűjtés és elrendezés alapjainak a megismerése, alkalmazása.	Rövidebb beszámolók anyagának összegyűjtése, rendezése különböző nyomtatott (és elektronikus) forrásokból; írásba foglalás tanári irányítással, csoportosan és önállóan.		Felkészülés a nagyobb anyaggyűjtést, önálló munkát igénylő szövegek írására.

4. A tanulási képesség fejlesztése

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása és gyakorlása (könyvtárlátogatás, könyvkölcsönzés, gyermeklexikon-használata). Gondolkodás a saját gondolkodási folyamatokról. A tapasztalatok megosztása.		Az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása: segédkönyvek, szótárak, lexikonok használata, ismeretlen kifejezések jelentésének önálló megkeresése egynyelvű szótárakban, a tanult anyag bővítése különböző információhordozókból. Internetes enciklopédiák és keresőprogramok használata.	Verbális és nem verbális információk célszerű gyűjtésének, szelekciójának, rendszerezésének, kritikájának és felhasználásának gyakorlása. A könyvtári információkeresés ismereteinek bővítése, múzeumi információk. Az internetes adatgyűjtés technikái, hypertextek, linkek használata.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

<table>
<tr><th rowspan="2">1–4. évfolyam</th><th colspan="2">5–8. évfolyam</th><th rowspan="2">9–12. évfolyam</th></tr>
<tr><th>5–6. évfolyam</th><th>7–8. évfolyam</th></tr>
<tr><td colspan="2">Feladatvégzés könyvekkel, gyermeklapokkal (válogatás, csoportosítás, tematikus tájékozódás).</td><td>Elemi gyakorlottság a források megjelölésében.</td><td>Az idézés formai és etikai szabályai. A forráskritika technikáinak ismerete.</td></tr>
<tr><td>Vázlatkészítés tanítói irányítással.
Vázlat önálló bővítése, szöveg szűkítése megadott szempontok szerint.</td><td>Vázlat felhasználása különböző témájú, műfajú szövegek megértéséhez, megfogalmazásához.</td><td>Önálló vázlatkészítés különféle eljárásokkal (fürtábra, gondolattérkép stb.) rövidebb szövegek alapján. ►►</td><td>►►
gondolattérkép, szemponttáblázat, T-táblázat stb. Vázlat alapján különböző műfajú szövegek alkotása.</td></tr>
<tr><td>Ismerkedés különböző információhordozókkal.</td><td colspan="2">Különböző információhordozók pl.: vizuális, audiovizuális, elektronikus: Internet jellemzői, kommunikációs funkciói és kultúrája.
Szövegek vizuális környezetének elemzése, ábrák, illusztrációk értelmezése szövegösszefüggésben.</td><td>Verbális és nem verbális információk együttes kezelése, megértése (pl.: illusztráció, tipográfia, elrendezés értelmezése szövegösszefüggésben, tartalomfeltöltés, tartalommegosztás, címkézés).</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kulcsszó-keresés; szövegtömörítés; hiányos vázlat, táblázat, ábra kiegészítése a szöveg alapján.</td><td>Jegyzetkészítés tanári irányítással.
A tömörítés, a lényegkiemelés, az összefoglalás gyakorlása, ►►</td><td>►► önálló jegyzetkészítés.
Az összefoglalás önálló alkalmazása (pl.: a lényeg kiemelése, időrend követése, adatok rendszerezése, álláspontok elkülönítése).</td></tr>
<tr><td colspan="2">Információk, adatok visszakeresése tanítói/tanári irányítással.
Szöveg értelmezése, egyszerű ok-okozati összefüggés felismerése; következtetések.</td><td>Az információ kritikus befogadásának megalapozása (azonos témáról különböző forrásból származó rövidebb információk összevetése tanári irányítással, csoportosan).</td><td>Felkészülés az információ értékének, jelentőségének felismerésére, értékelésére, kritikájára.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált [koncentrációs] memória-gyakorlatok, szövegtanulási technikák.
A szöveges emlékezet aktivizálása, szövegek pontos megfigyelése, azonosítása és felidézése.</td><td>Szövegek pontos, értelmező felidézése és önálló, aktív reprodukálása a célnak megfelelően.
Szövegek alkalmazása új helyzetben.</td></tr>
</table>

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

5. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről

1–4. évfolyam	5–6. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Nyelvi-nyelvtani jelenségek felismerése gyakorlati tapasztalatok alapján (hang, betű, szótag, szó, szótő, toldalék, mondat, szöveg).	A nyelvi egységek közötti egyszerűbb rendszerszerű összefüggések felismerése (pl.: hang, szó, szóelem).	A nyelvi egységek szerkezeti, jelentéstani összefüggéseinek megfigyelése (pl.: az azonos szófajba tartozó szavak jellemzői, ezek összefüggése a szavak mondatbeli viselkedésével). A nyelvi egységek szövegbeli (kommunikációbeli) szerepének megfigyelése.	A nyelvtani ismeretek önálló alkalmazása a nyelvi-nyelvhasználati jelenségek megközelítésében. A nyelv több szempontú megközelítése (a nyelv mint jelrendszer, nyelv és gondolkodás, nyelv és cselekvés, nyelv és kreativitás, nyelvtípusok).
A nyelv szerkezetének, változó egységeinek megfigyelése mondat- és szövegépítő eljárásokkal.			
Szójelentések, kifejezések, állandósult szókapcsolatok értelmezése és felhasználása a szóbeli és írásbeli fogalmazásokban.	Gyakorlottság a szavak jelentésviszonyainak feltérképezésében (pl.: az egy- és többjelentésű szavak felismerése, rokon értelmű szavak gyűjtése).	A szavak jelentésére vonatkozó kreatív gyakorlatok, a szónál kisebb és nagyobb nyelvi egységek jelentésének, valamint a nyelvi szerkezetből, formából fakadó jelentés megismerése.	A szöveg nyelvi egységeinek és szerkezeteinek jelentéséből, illetve a kommunikáció nem nyelvi eszközeiből fakadó jelentések, jelentésviszonyok feltérképezése. Jelentéstani és pragmatikai alapfogalmak önálló használata különböző szövegek kritikai megközelítésében.
Különböző műfajú, hangnemű szövegekben az eltérő nyelvhasználat érzékelése.	Különféle nyelvváltozatokat képviselő konkrét példák alapján a nyelv és a nyelvhasználat rétegzettségének megtapasztalása, felismerése (különösen a szókincs területén).		A nyelvhasználat társadalmi jelenségként való (szociolingvisztikai) szemlélete.
Néhány alapvető helyesírási szabály megismerése és alkalmazása (a mondathatárok jelölése, nevek írása, az egyszerű szavak elválasztásának szabályai).	A helyesírás további alapvető szabályainak megismerése és alkalmazása. A helyesírási rendszer grammatikai meghatározottságának felismerése, az ismeretek bővítése. Javítás tanári irányítással és önállóan. Gyakorlottság a helyesírási kézikönyvek használatában.		Nyelvhelyességi problémák önálló megoldása (szóban és írásban egyaránt). Önálló kézikönyvhasználattal törekvés a normakövető helyesírásra.
A nyelvi állandóság és változás jelenségeinek megfigyelése.			
	Egy-egy korábbi évszázadban született szöveg megfigyelése, a mai és a korábbi nyelvállapot különbségének a felismerése a korosztálynak megfelelő szinten.	Példák (régebbi korok szövegei, szövegrészei) alapján a nyelvi állandóság és változás megfigyelése a mai állapottal való összevetés során, elsősorban a szókincsben és a tanult nyelvtani jelenségek szintjén.	Tájékozódás a nyelvközösség és a nyelvi rendszer történetének főbb szakaszaira vonatkozóan. A magyar nyelv eredetének, a nyelvcsaládba tartozás főbb bizonyító eljárásainak megismerése. Napjaink nyelvi változásainak felismerése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–6. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az anyanyelv és az idegen nyelv különbségének felismerése, ennek megfogalmazása a diák saját szavaival.	Az anyanyelvi és az idegen nyelvi ismeretek összevetése, az egyes jelenségek egyre pontosabb megnevezése.		Az anyanyelvhez és az idegen nyelvhez kötődő sajátosságok összevetése az általános nyelvészeti ismeretek felhasználásával.

6. Irodalmi kultúra, az irodalmi művek értelmezése

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az olvasás örömének megtapasztalása. Tartalommondás; a cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata; címadás.		Annak felismerése és tudatosítása, hogy az elemző-értelmező olvasás elmélyíti az élmény- és tapasztalatszerzést. Annak felismerése és tudatosítása, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrása.	
Ismerkedés változatos ritmikai, zenei formálású lírai művekkel: ezek közös és önálló olvasása és feldolgozása a klasszikus, a kortárs magyar és világirodalom köréből.		A zenei és ritmikai eszközök típusainak azonosítása, funkciójuk, hangulati hatásuk felismerése.	A lírai beszédmód változatainak értelmezése; korszakjellemző beszédmódok néhány jellegzetes alkotásának összevetése.
Néhány fontosabb költői kép és alakzat felismerése, szerepük, hangulati hatásuk megfigyelése.		Képek és alakzatok, szókincsbeli és mondattani jellegzetességek azonosítása. Jelentésteremtő szerepük megértése a lírai szövegben.	A költői nyelvhasználat összetettségének felismerése, a grammatikai eszközök funkciójának értelmezése.
Ismerkedés különböző lírai műfajokkal.		Lírai és nem lírai verses műfajok megismerése, jellegzetességeik, tartalmi és formai sajátosságaik megértése.	A műfaji konvenció jelentéshordozó szerepének bemutatása.
A versszak felismerése, egyszerű jellemzése (sorok száma, hosszúsága, szótagszáma). A versszak és a nagyobb szerkezeti egységek viszonyának megértése.		A kompozíció meghatározó elemeinek megismerése (pl.: tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása).	Versszervező elvek felismerése és értelmezése különböző korokban keletkezett művekben.
A lírai mű középpontjában álló gondolat, illetve érzelem azonosítása. A lírai mű témájának és hangulatának, hangnemének felismerése.		A lírai mű beszédhelyzete, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusának megismerése.	Téma, hangnem, beszédhelyzet és műfaj összefüggéseinek megfogalmazása néhány jellegzetes példán.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

<table>
<tr><th rowspan="2">1–4. évfolyam</th><th colspan="2">5–8. évfolyam</th><th rowspan="2">9–12. évfolyam</th></tr>
<tr><th>5–6. évfolyam</th><th>7–8. évfolyam</th></tr>
<tr><td colspan="2">Rövidebb epikai művek, népköltészeti alkotások olvasása.</td><td>Elbeszélő művek önálló olvasása, feldolgozása. Kreatív elbeszélési és történet átírási gyakorlatok.</td><td>Különböző típusú, terjedelmű és műfajú – klasszikus és kortárs, magyar és világirodalmi – epikai művek elemzése, értelmezése.</td></tr>
<tr><td colspan="4">A megismert narratív formák alkalmazása a mindennapi történetmondásban, a kreatív írásban, az írásbeli fogalmazásokban.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Történetek főszereplőinek azonosítása.
A szereplők külső és belső jellemzőinek azonosítása.</td><td>A jellemzés főbb eszközeinek azonosítása.</td><td>A tettek és a szavak közötti viszony szerepének felismerése a jellemzésben; az irónia.</td></tr>
<tr><td>A történet idejének és helyszínének azonosítása. A cselekmény kezdő- és végpontjának, a cselekményelemek sorrendjének, összefüggéseinek megállapítása.</td><td>Az idő és a tér egyértelműen megjelölt mozzanatainak azonosítása.
A tetőpontok, fordulópontok és kitérők érzékelése.</td><td>Az idő- és térmegjelölések azonosítása, elemzése.
Az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérés érzékelése.
Előreutalások és késleltetések azonosítása az elbeszélésben.</td><td>Az idő- és térmegjelöléseknek vagy ezek hiányának értelmezése.
Az elbeszélés szerkezete és a történet időrendje közötti eltérés értelmezése.
A jelentés és az időszerkezet összefüggésének bemutatása különböző epikai művekben.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Annak megállapítása, hogy ki beszéli el és kinek a szemével látjuk a történetet.</td><td>Az elbeszélői nézőpont és a beszédhelyzet érzékelése.</td><td>A nézőpontok és a nézőpontváltások funkciójának értelmezése.</td></tr>
<tr><td>Népi játékok, dramatizált formák (pl.: meserészletek) olvasása, előadása.</td><td>Elbeszélések és elbeszélő költemények részleteinek, illetve köznapi helyzetek dramatizált megjelenítése. Tapasztalatszerzés a tisztán elbeszélő és a dramatikus műrészletek közötti különbségekről.</td><td>Dramatizált formák, dialógusok, drámai művek közös és önálló olvasása, feldolgozása.
Az epikai és a drámai történetmegjelenítés közötti hasonlóságok és eltérések azonosítása. Szituációk és instrukciók értelmezése és megjelenítése.</td><td>A drámai történetmondás sajátosságai.
Színház és dráma kapcsolata.</td></tr>
<tr><td colspan="2">A szóbeli költészet és az írásbeliség, a népköltészet és a műköltészet különbségeinek megtapasztalása példák alapján.</td><td>A reklám és a popzene új szóbeli költészete.</td><td>Az elektronikus tömegkommunikáció és az irodalom kölcsönhatásának új jelenségei.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Alapvető emberi alaphelyzetek, irodalmi témák felismerése és megbeszélése.
A magyar és a világirodalom néhány jelentős témája és formai hagyománya.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Mesei motívumok, ismétlődő nyelvi, szerkezeti jellemzők azonosítása.</td><td>Ismerkedés egy-két korstílussal, a korstílus és egy-egy mű közötti összefüggéssel.</td><td>Különböző világlátású művekben megjelenített témák, élethelyzetek, motívumok, formai megoldások közötti kapcsolódási pontok</td></tr>
</table>

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
			azonosítása, elhelyezése többféle értelmezési kontextusban. Történeti és aktuális olvasatok.
Az irodalmi mű közvetlenül adódó (szó szerinti) jelentésének felismerése és megfogalmazása	Törekvés a közvetlenül adódó jelentés árnyalására, általánosítására személyes tapasztalatok, más irodalmi és nem irodalmi, verbális, hangzó és képi szövegek bevonásával.		A jelentéstulajdonítás során kapcsolatkeresés az európai és a magyar irodalom nagy hagyományaival, kódjaival.

7. Az ítélőképesség, az erkölcsi, az esztétikai és a történeti érzék fejlesztése

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Beszélgetések a szép és a csúnya fogalmának tartalmairól, használatáról.		A tetszésnyilvánítás árnyaltabb nyelvi formái, az eltérő ízlésítéletek különbözőségének megértése.	Az ízlés kontextuális függőségének megértése (pl.: kulturális, történeti, közösségi, családi, egyéni beágyazottság). Igény és képesség az ízlés önálló fejlesztésére.
Beszélgetések a jó és a rossz fogalmának tartalmáról. A jó és a rossz, az igazság és az igazságosság: az ítélkezés mint cselekedet felismerése mindennapi helyzetekben és különféle műalkotásokban. A nem saját álláspont megjelenítésének, átélésének képessége. Mindennapi konfliktusok megjelenítése drámajátékban (pl.: bábjáték).		A tájékozódás igénye és képessége erkölcsi kérdésekben. Az igazság és a nézőpont, a személyes és a közösségi igazság konfliktusának megértése különféle szövegekben. Az empátia fejlesztése különféle dramatikus formák kipróbálása révén (pl.: helyzetgyakorlat).	Igény a társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok hátterének megértésére, a morális gondolkodásra és ítéletalkotásra. Konfliktuskezelési eljárások tanulása.
A műélvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék, a kaland, a humor, a képzelet, a ritmus és a zene révén.		Az önálló műbefogadás mind teljesebb és gyakoribb élménye, a hatás feldolgozása csoportos beszélgetésben és önálló szöveg alkotásával.	Különféle műfajú, más-más művészeti ághoz tartózó művek összehasonlítása, a mű hatása mint műfaj- és médiumfüggő tapasztalat.
	A különböző kultúrák eltérő létmódjának, szemléletének megtapasztalása. A kulturális sokszínűség mint közösségépítő erő megfigyelése.		A művészet kultúraalkotó szerepének megfigyelése. Más kultúrák megismerésének igénye.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

C) KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

1–4. évfolyam

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, alkotása

1.1. Beszédhallás, hallás utáni értés, beszédfejlettség
- megfelelő beszédlégzés, hangképzés, hangoztatás, helyes ejtés;
- a mindennapi élet és a tankönyvek szókincsének ismerete;
- mondat- és szövegfonetikai eszközök;
- szóbeli szövegek kommunikációs sémái, nyelvi jellemzői;
- adott helyzethez igazodó szóhasználat, mondatalkotás.

1.2. Memoriterek szöveghű tolmácsolása.

2. Olvasás, az írott szöveg megértése

2.1. Felkészülés az olvasásra
- figyelem, megfigyelés, logikai sémák, tempó, ritmus, emlékezet, érzelem, képzelet;
- speciális részkészségek: beszédhanghallás, hangdifferenciálás, hanganalízis, jelfunkció, relációszókincs, testséma, tájékozódás síkban és térben.

2.2. Az olvasás jelrendszere
- hang és betű, szótag, szó, szószerkezet, mondat, szöveg.

2.3. Az írott szöveg megértése
- szövegelemző műveletek: tájékozódás a szövegben, részenkénti olvasás, újraolvasás, adatok visszakeresése, információk kiemelése;
- a megértés bizonyítása: következtetés, lényegkiemelés, vázlat, jelentéstulajdonítás, tartalommondás, adatok, gondolatok összefoglalása, értékelése;
- szövegtartalmak eljátszása, vizuális megjelenítése.

3. Írás, szövegalkotás

3.1. Az írás jelrendszere
- írott kis- és nagybetűk, betűkapcsolás, szó, szószerkezet, mondat, szöveg;
- írásjelek.

3.2. Szövegalkotás (írásbeli fogalmazás)
- mondatok összekapcsolása, szövegminták, nézőpontok, témaválasztás, anyaggyűjtés, címadás, az anyag elrendezése: szerkesztés; stílus, rendezett íráskép;
- elbeszélés, leírás, jellemzés, levél; a mindennapi élet tájékoztató szövegei (játékszabály, használati útmutató, értesítés, meghívó, hirdetés, SMS, e-mail).

4. A tanulási képesség fejlesztése

4.1. Könyv- és könyvtárhasználat
- tankönyv, egyéb könyvek: enciklopédia, egynyelvű szótár, gyermeklexikon, gyermekújság; elektronikus információhordozó; kölcsönzés.

4.2. Ismeretterjesztő szövegek jellemzői
- tematika, információtartalom, szókincs, felépítés.

4.3. Szövegfeldolgozási és gondolkodási műveletek
- tanulást támogató eljárások: vázlatírás, magyarázó rajz, kulcsszavak, tételmondat, egyszerű adatkeresés;

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

— a szövegtanulás technikái;
— kérdések és válaszok megfogalmazása és megválaszolása, rendezés, összehasonlítás.

4.4. Szépirodalmi művek, részletek szöveghű felidézése

Teljes művek:

— Mondókák, népdalszövegek, József Attila: *Altató, Betlehemi királyok, Mama*; Nemes Nagy Ágnes: *Nyári rajz*; Petőfi Sándor: *Anyám tyúkja, Füstbe ment terv*; Tamkó Sirató Károly egy verse, Weöres Sándor három költeménye;
— kortárs magyar lírikusok műveiből néhány alkotás.

Részletek:

— Kölcsey Ferenc: *Hymnus*, Petőfi Sándor: *Nemzeti dal*; Vörösmarty Mihály: *Szózat*
— részletek szépprózai művekből.

5. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről

5.1. Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái

— kapcsolatfelvétel és -zárás, kapcsolattartás, beszélgetés, vita;
— nyelvi mintakövetés beszédben és írásban.

5.2. Szavak jelentése, szókincs

— rokon értelmű szavak, többjelentésű, azonos alakú szavak, állandósult szókapcsolatok, közmondások, szólások.

5.3. Hang, betű, szótag, szó, szótő, toldalék

5.4. Szófajok

— ige, főnév, melléknév, számnév, névelő, névutó, személyes, kérdő, mutató névmás.

5.5. Modalitás szerinti mondatfajták

5.6. Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek.

6. Irodalmi kultúra, az irodalmi művek értelmezése

6.1. Szerzők és művek

Népköltészet:

— mondókák, népdalok, kiszámolók, népi játékok, találós kérdések, magyar népmesék, hazai nemzetiségek és más népek meséi, mesefajták; mondák, legendák.

Klasszikus magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései; egyszerű szerkezetű meseregények, gyermekregények:

— szerzők: Arany László, Benedek Elek, Fekete István, Illyés Gyula, József Attila, Kormos István, Lázár Ervin, Móra Ferenc, Móricz Zsigmond, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Tamkó Sirató Károly, Wass Albert, Weöres Sándor.

Klasszikus európai szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései; egyszerű szerkezetű meseregények, gyermekregények.

Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései; egyszerű szerkezetű meseregények, gyermekregények.

6.2. Epikus művek jellemzői

— szerkezet, idő, helyszín, a cselekményt alkotó elemek, a cselekmény kezdő- és végpontja, fordulatok, szereplők (főszereplő, mellékszereplők).

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

6.3. Lírai alkotások jellemzői
- a költői nyelv (ritmus, rím, versszak, refrén), egyszerűbb képek, alakzatok (ellentét, hasonlat, ismétlés), a szövegek vizuális képe (képvers, tipográfia).

6.4. Báb- és drámajátékok jellemzői
- helyzet, szerep, párbeszéd.

7. Az ítélőképesség, az erkölcsi, az esztétikai és a történeti érzék fejlesztése

7.1. Játékosság, zeneiség, ritmusélmény.

7.2. Hősök, érzelmi tartalmak, erkölcsi választások
- konkrét élethelyzetekben érzékletesen megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak, jól megfigyelhető magatartásformák, érzelmek, az életkornak megfelelő erkölcsi választások és értékelésük;
- vélemény megosztása, beszélgetés, vita.

5–8. évfolyam

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása

1.1. Beszédhallás, hallás utáni értés

1.2. Érthető, jól artikulált, összefüggő beszéd
- megfelelő beszédlégzés, helyes hangképzés; a beszéd szupraszegmentális (folytonos) tényezői a beszédszándéknak megfelelően;
- mindennapi beszédhelyzetek nyelvi mintái;
- nyelvi és nem nyelvi kódok, mindennapi közlési helyzetek, meggyőző kommunikáció.

1.3. Memoriterek értelmező tolmácsolása.

2. Olvasás, az írott szövegek megértése

2.1. Szövegértés
- a szó szerinti, az értelmező, a kritikai és a kreatív olvasás szövegfeldolgozási módja;
- a megértés egységei: szó, szószerkezet, mondat, bekezdés, szöveg;
- a nyomtatott és az elektronikus szövegek jellemzői;
- gyakori szövegtípusok megértési stratégiái (szépirodalmi, ismeretterjesztő, tankönyvi és médiaszövegek);
- ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel.

3. Írás, szövegalkotás

3.1. Folyékony írástechnika, olvasható, áttekinthető, a mondanivalót tükröző, tagolt íráskép

3.2. Szövegalkotás
- elbeszélés, leírás, jellemzés, rövid érvelő szöveg, egyéb, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szövegek (meghívó, e-mail, SMS, web2.0), szabadírás;
- kommunikációs célok; szerkesztési, nyelvhelyességi, helyesírási normák.

4. A tanulási képesség fejlesztése

4.1. Kulturált könyvtárhasználat, biztonságos internethasználat

4.2. Tanulást támogató eljárások
- jegyzetelés; adatkeresés, anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével, egynyelvű szótárak;

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

— vázlatkészítés különféle eljárásokkal: magyarázó rajz, kulcsszavak, tételmondat;
— jegyzet, vázlat alapján önálló (szóbeli és írásbeli) szövegalkotás;
— ismeretterjesztő szövegek jellemzői és feldolgozásuk: magyarázat, definíció, leírás, adat, információ, gondolattérkép, ábra, ikon, grafikon, táblázat.

4.3. Szövegfeldolgozási és gondolkodási műveletek
— kérdésfeltevés, válaszadás, gondolatmenetek, magyarázatok, következtetések, összefüggések, kreatív eljárások.

4.4. Szépirodalmi művek, részletek szöveghű felidézése
Teljes művek:
— Ady Endre, József Attila, Kosztolányi Dezső egy-egy műve; Arany János egy balladája, Csokonai Vitéz Mihály: A *Reményhez*; Janus Pannonius: *Pannónia dicsérete*; Kölcsey Ferenc: *Hymnus, Huszt*; Petőfi Sándor: *Az Alföld, Nemzeti dal*; Radnóti Miklós: *Nem tudhatom*; Vörösmarty Mihály: *Szózat*; Weöres Sándor egy költeménye;
— kortárs magyar szerzők néhány költeménye.

Részletek:
— Arany János: *Családi kör, Rege a csodaszarvasról, Toldi*, Petőfi Sándor: *János vitéz*, egy drámarészlet, egy népballada, prózai szövegek részletei.

5. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről

5.1. A kommunikáció
— a kommunikáció folyamatának célja és tényezői, szóbeli kommunikációs helyzetek (kérdezés, kérés; érv, érvelés; kisközösségi kommunikáció, kiselőadás, vita);
— a mindennapi kommunikációs helyzetek nyelvi mintái és magatartási szabályai: a kapcsolatteremtés és -tartás szóbeli és írásbeli formái, nyelvi viselkedési normák.

5.2. Nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia
— nyelvváltozatok, nyelvjárások;
— a hazánkban élő nemzetiségek nyelve, nyelvhasználata.

5.3. A nyelvi egységek közötti egyszerűbb, rendszerszerű összefüggések
— a magyar beszédhangok rendszere, a magánhangzók, a mássalhangzók, az alapvető hangtörvények. A beszéd hangzása (hangsúly, hanglejtés, dallam, szünet, tempó);
— szóelemek;
— szófajok, a szavak jelentése, alaki viselkedése, mondatbeli szerepe és kommunikációs funkciója; a szószerkezetek;
— a szavak hangalakjának és jelentésének kapcsolata, az állandósult szókapcsolatok;
— a szókincs változása, régi és új szavak, kifejezések;
— mondat; szerkezet, modalitás;
— az írott nyelv normái: a magyar helyesírás alapelvei.

6. Irodalmi kultúra, az irodalmi művek értelmezése

6.1. Műnemek és műfajok
— epika, líra, dráma;
— ballada, elbeszélés, elbeszélő költemény, mese, mítosz, monda, novella, regény; dal, epigramma, elégia, életkép, himnusz, óda, rapszódia; komédia, tragédia.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

6.2. Az irodalmi szöveg poétikai sajátosságai
- kompozíció, szerkezet, hatás;
- elbeszélő, nézőpont, történetmondás, cselekmény, epizód, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés;
- szerkezet, a cselekményt alkotó elemek, fordulatok, a szereplők; lírai én, motívum;
- zeneiség, ritmus, ütemhangsúlyos és időmértékes verselés, rím;
- drámajáték: helyzet, monológ, dialógus, jelenet, konfliktus.

6.3. A művészi kifejezésmódok, stíluseszközök funkciói és hatása
- ismétlés, fokozás, párhuzam, ellentét;
- szó szerinti és metaforikus jelentés; hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, allegória, szinesztézia, szimbólum.

6.4. Téma, motívum, vándormotívum, archetípusok
- természet, évszakok és napszakok, szülőföld, haza, család, szülő, gyerekek és felnőttek, próbatételek, kaland, hősiesség, ars poetica.

6.5. Irodalmi alkotások elemzési, értelmezési eljárásai

6.6. Szerzők és művek

Epika*:*
- magyar népmesék, népballadák, műmesék, hazai nemzetiségek és más népek meséi; mondák, mitológiai történetek, bibliai történetek; Arany János: A *walesi bárdok, Rege a csodaszarvasról, Toldi*; Fazekas Mihály: *Lúdas Matyi*; Gárdonyi Géza: *Egri csillagok*; Jókai Mór: A *kőszívű ember fiai* vagy egy másik regénye; Karinthy Frigyes: *Tanár úr kérem* (részletek); Kosztolányi Dezső egy novellája; Mikszáth Kálmán egy novellája; Molnár Ferenc: A *Pál utcai fiúk*; Móricz Zsigmond egy műve, Petőfi Sándor: *János vitéz*;
- továbbá egy-két XX. századi ifjúsági regény és egy-két regényrészlet (pl.: Fekete István, Szabó Magda, Tamási Áron műveiből);
- kortárs szépprózai alkotások és részletek a magyar és a világirodalomból.

Líra:
- Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály, Janus Pannonius, József Attila, Kosztolányi Dezső, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor műveiből;
- kortárs magyar lírai alkotások.

A dráma és a színház világa*:*
- egy dráma.

7. Az ítélőképesség, az erkölcsi, az esztétikai és a történeti érzék fejlesztése

7.1. Hősök, magatartásminták, érzelmi tartalmak, erkölcsi választások
- érzelmek, indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála;
- az irodalmi élmény megosztása, önálló olvasmányválasztás indoklása.

7.2. Zenei, képzőművészeti vonatkozások és kapcsolódások

7.3. Regionális és helyi kulturális kötődések
- irodalmi emlékhelyek.

7.4. Stílusgyakorlat, dramatikus improvizáció és játék
- dialogikus szövegek, jelenetek, drámajáték.

7.5. Szórakoztató irodalom, filmes feldolgozások

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

9–12. évfolyam

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása

1.1. Beszédhallás, hallás utáni értés, beszéd
- hallás utáni értés: beszédszándékok (tájékoztatás, kapcsolattartás, beszélgetés, meggyőzés, manipuláció);
- érthető, jól artikulált, összefüggő beszéd, nyelvi és nem nyelvi kódok, kulturális, magatartásbeli jellemzők;
- beszélt nyelvi szövegek kommunikatív, retorikai jellemzői.

1.2. Monologikus szöveg (előadás, szónoki beszéd) és memoriterek értelmező tolmácsolása

2. Olvasás, az írott szövegek megértése

2.1. Szövegértési stratégiák
- olvasási, szövegbefogadási módok és stratégiák (értelmező, kritikai, kreatív olvasás) különböző nyomtatott és elektronikus, folyamatos és nem folyamatos szövegeken, valamint egyéb vizuális közlésekben;
- ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel.

2.2. Szövegelemzési eljárások
- eltérő kommunikációs célú szövegtípusok nyelvi, szerkezeti, szöveghasználati jellemzői; közlési és olvasási funkciók, retorikai eljárások; logikai kapcsolatok, koherenciateremtő elemek;
- szépirodalmi művek műfaji természetének megfelelő elemzési eljárások;
- szövegek retorikája és stíluselemei.

3. Írás, szövegalkotás

3.1. Szövegalkotás
- folyékony, olvasható, a mondanivalónak megfelelően jól tagolt, rendezett, áttekinthető íráskép;
- szövegek (elbeszélés, leírás, jellemzés, rövid érvelés, esszé, értekezés, szónoki beszéd, vita, önéletrajz, kérvény, motivációs levél, elektronikus műfajok) kommunikációs és műfaji jellemzői, szabadírás;
- nyelvtani, nyelvhelyességi, szövegtani, retorikai stilisztikai ismeretek alkalmazása.

3.2. Helyesírás
- a szófaji, a mondattani, az alapszintű nyelvtörténeti ismeretek alkalmazása.

4. A tanulási képesség fejlesztése

4.1. Kulturált könyvtárhasználat, tudatos és biztonságos internethasználat

4.2. Tanulást támogató eljárások
- adatkeresés, anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével; egynyelvű szótárak, értelmező szótárak; szelekció, értékelés, elrendezés;
- a vázlatkészítés különféle eljárásai;
- az idézés, a forrásjelölés módszerei;
- önálló jegyzetelési technikák;
- jegyzet, vázlat alapján önálló szóbeli és írásbeli szövegalkotás.

4.3. Szépirodalmi művek, részletek szöveghű felidézése

Teljes művek:
- húsz lírai alkotás, köztük Ady Endre, Arany János, Babits Mihály, József Attila, Kosztolányi Dezső és Petőfi Sándor művei.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Részletek:
- kanonikussá vált versszakok, sorok lírai művekből; részletek epikai művekből;
- drámarészletek.

4.4. Problémamegoldó gondolkodás és szövegfeldolgozás
- az indukció és dedukció, a rendszerezés, a következtetés, az analízis és szintézis logikai eljárásai.

5. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről

5.1. Kommunikáció
- a személyközi kommunikáció, helyzet, beszédszándék, beszédpartner, téma;
- a csoportos, a nyilvános és a tömegkommunikáció sajátosságai;
- vizuális (nem nyelvi) kommunikáció.

5.2. A nyelvi rendszer
- a nyelv egységei, az egységek közötti rendszerszerű (hangtani, alaktani, szófajtani, mondattani és jelentéstani) összefüggések;
- szókincs, frazeológia;
- a magyar nyelv és a tanult idegen nyelv(ek) jellemzői.

5.3. A szövegek világa
- a szövegszervező (grammatikai, szemantikai, pragmatikai) erők;
- szövegfajták, szövegtípusok, szövegszerkezet;
- a szövegköziség és a számítógépes szövegvilág.

5.4. Retorikai alapismeretek
- az élőbeszéd fajtái, a nyilvános beszéd, a meggyőző szövegműfajok, érvelés, tétel, állítás, érvtípusok, cáfolat, bizonyítás.

5.5. Stílus és jelentés
- stíluselemek, stíluseszközök a köznyelvi és a művészi szövegekben;
- stílusrétegek, stílusváltozatok.

5.6. A nyelvi változás
- a magyar nyelv rokonsága, története; a főbb nyelvtörténeti korszakok és a legfontosabb nyelvemlékek;
- a mai magyar nyelv;
- az írott és a beszélt nyelv normái; a magyar helyesírás alapelvei;
- nyelvváltozatok; nyelvjárások;
- magyar nyelvhasználat a határon túl;
- nemzetiségi nyelvhasználat és kultúra;
- nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés;
- a magyar a világ nyelvei között.

5.7. A nyelv fogalma
- a nyelv több szempontú megközelítése; a nyelv mint jelrendszer, nyelv és gondolkodás, nyelv és cselekvés, nyelv és kreativitás.

6. Irodalmi kultúra, az irodalmi művek értelmezése

6.1. Irodalmi műfajok állandó és változó sajátosságai
- anekdota, ballada, elbeszélés, elbeszélő költemény, eposz, legenda, levél, mítosz, napló, novella, paródia, példázatos történet, regény, szociográfia, utópia; dal, elégia, ekloga, epigramma, episztola, óda, rapszódia, himnusz, zsoltár; drámai költemény, komédia, tragédia; értekező próza, esszé.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

6.2. Az irodalmi szöveg poétikai sajátosságai

- elbeszélő, nézőpont, történetmondás, cselekmény, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés, jellem, hőstípus;
- vershelyzet, lírai én, költői magatartás, szerep, verstípusok;
- helyzet, akció, dikció, konfliktus, monológ, dialógus, prológus, epilógus, késleltetés, jelenet;
- a művészi kifejezésmódok, stíluseszközök funkciói; alakzatok, szóképek;
- zeneiség, ritmus: ütemhangsúlyos és időmértékes verselés, szabad vers, szimultán verselés.

6.3. Művelődés- és irodalomtörténeti tájékozódás

- korszakok, korstílusok, stílusirányzatok (antikvitás, középkor, reneszánsz, barokk, felvilágosodás, romantika, realizmus, modernség, posztmodern);
- a magyar irodalom néhány sajátos korszaka és törekvése: a reformkori nemzeti romantika, a Nyugat mint folyóirat és mint mozgalom, a nemzeti konzervatív irodalom, a népi írók mozgalma.
- A Kárpát-medence és az emigráció magyar irodalma.

6.4. Szerzők és művek

Magyar irodalom:

népköltészeti alkotások

epika

- Arany János egy-két balladája, *Toldi estéje*; Babits Mihály: *Jónás könyve; Halotti beszéd és könyörgés*; Jókai Mór: *Az arany ember* vagy egy másik regénye; Kosztolányi Dezső egy regénye és egy novellája, Krúdy Gyula egy novellája, Mikes Kelemen: *Törökországi levelek* részlete; Mikszáth Kálmán egy regénye és egy novellája, Móricz Zsigmond egy regénye és egy novellája, Petőfi Sándor egy epikai alkotása, Zrínyi Miklós: *Szigeti veszedelem* részlete;
- XX. századi szépprózai alkotások (pl.: Gion Nándor, Karinthy Frigyes, Márai Sándor, Mészöly Miklós, Németh László, Nyirő József, Ottlik Géza, Örkény István, Szabó Magda, Sánta Ferenc, Sütő András);
- kortárs szépprózai alkotások.

líra

- Ady Endre: A *Sion-hegy alatt, Góg és Magóg fia vagyok én…*, *Kocsi-út az éjszakában* és még négy-öt műve, Arany János: *Epilogus, Letészem a lantot* és még két-három műve, Babits Mihály: *Esti kérdés*, *Ősz és tavasz között* és még egy-két műve, Balassi Bálint: *Egy katonaének* és még egy-két műve, Berzsenyi Dániel: A *közelítő tél, A magyarokhoz I.* és még egy műve, Csokonai Vitéz Mihály: A *tihanyi Ekhóhoz* és még egy műve, Illyés Gyula egy műve, Janus Pannonius egy műve, József Attila: *Külvárosi éj, Óda, Tudod, hogy nincs bocsánat* és még négy-öt műve, Juhász Gyula egy műve, Kazinczy Ferenc egy epigrammája, Kosztolányi Dezső: *Hajnali részegség, Halotti beszéd* és még egy-két műve, Kölcsey Ferenc: *Hymnus* és még egy műve, *Ómagyar Mária-siralom*; Petőfi Sándor: A *puszta, télen, A XIX. század költői, Európa csendes, ujra csendes,, Szeptember végén* és még három-négy műve, Pilinszky János: *Harmadnapon* és még egy műve, Radnóti Miklós: *Hetedik ecloga* és még két műve, Szabó Lőrinc egy-két műve, Tóth Árpád egy-két műve, Vajda János egy műve, Vörösmarty Mihály: *Előszó, Szózat* és még egy-két műve, Weöres Sándor egy-két műve;

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

— további művek a XX. századi magyar lírából (pl.: Áprily Lajos, Dsida Jenő, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Orbán Ottó, Sinka István, Szilágyi Domokos műveiből);
— kortárs lírai művek.

dráma
— Katona József: *Bánk bán*; Madách Imre: *Az ember tragédiája*; Vörösmarty Mihály: *Csongor és Tünde;*
— egy XX. századi dráma; a kortárs színház és dráma világa.

értekező próza, esszé
— három részlet (pl.: Ady Endre, Arany János, Babits Mihály, Bessenyei György, Illyés Gyula, Kosztolányi Dezső, Kölcsey Ferenc, Márai Sándor, Nemes Nagy Ágnes, Németh László, Pázmány Péter, Szabó Dezső, Szerb Antal műveiből; kortárs esszék).

Világirodalom

epika
— néhány mitológiai történet, valamint ó- és újszövetségi történetek;

néhány alkotás és részlet, például:
— Boccaccio egy novellája, Cervantes: *Don Quijote,* Dante: *Isteni színjáték*; Homérosz: *Iliász, Odüsszeia*; a XVIII–XIX. század irodalmából: Balzac, Emily Brontë, Csehov, Dickens, Dosztojevszkij, Flaubert, Goethe, Gogol, E.T.A. Hoffmann, Victor Hugo, Puskin, Stendhal, Swift, Lev Tolsztoj, Voltaire műveiből; a XX. század irodalmából: pl.: Bulgakov, Camus, Faulkner, Hemingway, Hrabal, Kafka, Thomas Mann, Orwell, I. B. Singer, Szolzsenyicin műveiből; kortárs szerzők alkotásaiból.

néhány lírai alkotás a világirodalom különböző korszakaiból, például:
— a középkori himnuszokból, Horatius, Petrarca, Vergilius, Villon műveiből; továbbá Apollinaire, Baudelaire, T. S. Eliot, Goethe, Keats, Poe, Rilke, Rimbaud, Shelley; Walt Whitman műveiből; továbbá kortárs lírai alkotások.

színház és dráma
— Szophoklész: *Antigoné;* Shakespeare egy drámája, Molière egy komédiája; egy dráma a XIX. század második feléből; Csehov egy drámája; egy-két XX. századi vagy kortárs alkotás.

7. Az ítélőképesség, az erkölcsi, az esztétikai és a történeti érzék fejlesztése

7.1. Az irodalom és a kulturális hagyomány
— helyi kötődés, irodalmi emlékhelyek, nemzeti identitás.

7.2. Toposzok, motívumok
— néhány alapvető emberi léthelyzet, motívum, metafora, toposz, archetípus állandó és változó jelentésköre (élet és halál, beavatás, út, család, férfi-nő, szerelem, gyermek, szülőföld, haza, törvény, bűn és bűnhődés, mikro- és makrokozmosz, ars poetica).

7.3. Hangnemek, esztétikai minőségek
— szép, rút, fenséges, humor, groteszk, irónia, abszurd, tragikum, komikum, idill; katarzis.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

7.4. Olvasat, elemzés, értékelés
- az irodalmiság változó fogalma;
- epikai, lírai, drámai alkotások különböző elemzési, értelmezési eljárásai; jelentés, olvasat, értékelés (élmény, hatás, erkölcsi dilemmák, világkép).

7.5. Az irodalmi élet
- irodalmi díjak (pl.: Kertész Imre Nobel-díjas Sorstalanság című regénye);
- az irodalom élete (pl.: kultusz; virtuális tér, digitális irodalom, digitális közlés, hangoskönyv);
- befogadási módok, könyvünnepek, sikerkönyvek.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

II.3.2. IDEGEN NYELVEK[4]

A) ÉLŐ IDEGEN NYELVEK

ALAPELVEK, CÉLOK

Az élő idegen nyelv műveltségi terület céljait korunk emberének kommunikációs igényei határozzák meg, összhangban az Európa Tanács ajánlásaival.

Az élő idegen nyelvek ismerete elengedhetetlen:

- a világ dolgaiban való megbízható tájékozódáshoz;
- a felelős, szabadon meghozott döntésekhez;
- a munkaerőpiacon való boldoguláshoz;
- a nemzetközi kommunikációba való bekapcsolódáshoz;
- saját és más kultúrák értékeinek megértéséhez és megbecsüléséhez.

Az általános iskolákban egy nyelv tanulása kötelező a 4. évfolyamtól, a második idegen nyelv oktatása pedig a 7. évfolyamon kezdődhet. A gimnáziumokban két idegen nyelvet kell tanulnia minden tanulónak. A szakközépiskolákban egy kötelező nyelv van, de megfelelő feltételek teljesülése esetén itt is javasolt két idegen nyelv oktatása. Szakiskolákban egy idegen nyelvet kötelező tanulni. A nyelvválasztás a helyi adottságok függvényében, szabadon történik.

A nyelvtanulás célrendszere a következő:

- A kommunikatív kompetencia fejlesztése: a tanulók legyenek képesek megoldani nyelvhasználatot igénylő valós feladataikat az élet különböző területein, a magánéletben, a közéletben, az oktatásban vagy a munka világában.
- A célnyelvi műveltség és az interkulturális kompetencia fejlesztése: a tanulók legyenek képesek a saját és más kultúrák különbségeinek, illetve hasonlóságainak értelmezésére, váljanak nyitottabbá és érzékenyebbé más kultúrák irányába. Fontos a pozitív attitűd és motiváció kialakítása a nyelvtanulás, valamint általában más nyelvek és kultúrák megismerése iránt.
- A nevelési és tantárgy-integrációs lehetőségek kihasználása: a tanuló legyen képes a tantervben szereplő más műveltségterületek egy-egy érdekes és fontos problémáját a tanult idegen nyelven is feldolgozni.
- Az IKT alkalmazások készségszintű kialakítása és fejlesztése: a tanulók szerezzenek tapasztalatokat és jártasságot a kommunikációs és információs technológiák felhasználásában idegen nyelvi tanulmányaik során, ezzel is segítve az autonóm nyelvtanulóvá válást.
- A nyelvtanulási stratégiák kialakítása: a nyelvtanuló legyen képes nyelvtudását önállóan fenntartani, továbbfejleszteni, emellett újabb idegen nyelveket hatékonyan és sikeresen elsajátítani.

---

[4] A nemzetiségek nyelvének nemzetiségi nyelvként történő tanításáról külön jogszabály rendelkezik. A magyar mint idegen nyelv tantárgyi tartalmait – sajátos helyzete miatt – a kerettantervek külön szabályozzák. A tantárgy beemelése a közoktatásba azt a célt szolgálja, hogy a migráns és az idegen anyanyelvű diákok bármikor beléphessenek a magyar közoktatás rendszerébe, és ott sikeresen tudjanak teljesíteni. Másrészről a célok, feladatok, tartalmak megfogalmazása mintául szolgálhat a határainkon túl élő kisebbségi és származásnyelvi magyar diákok nyelvi oktatásában. A magyar mint idegen nyelv egyrészt beilleszkedik az élő idegen nyelv műveltségi területbe, másrészt rugalmasan alkalmazkodik a diákok sajátos helyzetéhez, nyelvtudásához. Emellett a diákok kulturális beilleszkedését segítő ismereteket nyújt, amivel hozzájárul egészséges személyiség-fejlődésükhöz, valamint sikeres, konfliktusmentes boldogulásukhoz a magyar társadalomban.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának célrendszerében hangsúlyozzuk a kommunikatív kompetencia kialakítását, amely több elemből áll. Részei a nyelvi, a szociolingvisztikai és a szövegkompetencia.

A nyelvi kompetencia magában foglalja a lexikai, grammatikai, szemantikai, fonológiai és morfológiai, helyesírási ismereteket, továbbá az ezek alkalmazásához szükséges készségeket, illetve bázisképességeket. A nyelvi kompetencia az olvasott és a hallott szöveg értésén, a beszédkészségen, az interakción, valamint az íráskészség fejlesztésén keresztül aktiválódik.[5]

A szociolingvisztikai kompetencia azon társadalmi szokások és szabályok ismeretét jelenti, amelyek erősen befolyásolják a kommunikáció sikerességét, és amelyeket a tanárnak − az anyanyelvi kultúrától való eltérése miatt − tudatosítania kell a nyelvtanulókban (például udvariassági szokások, megszólítások, nyelvi rituálék, testbeszéd, humor, stílusrétegek, dialektusok).

A szövegkompetencia fejlesztése során a nyelvtanuló elsajátítja, hogyan épül fel egy szöveg, milyen elemek biztosítják annak koherenciáját a beszélt és az írott nyelvben, az interakció szabályait, illetve a különböző típusú szövegek jellegzetes nyelvi elemeit.

A nyelv nem választható el attól a kultúrától, amely létrehozta és élteti, ezért a nyelvtanítást mindig össze kell kapcsolni a mindennapi élet kultúrájának megismertetésével, és segíteni kell a tanulókat abban, hogy a szélesebb értelemben vett célnyelvi műveltség elérhetővé váljék számukra. Különösen fontos a tanulás és tanítás során a nyelvtanuló interkulturális tudatosságának kialakítása, fejlesztése, azaz a diák legyen képes felismerni és megérteni a saját és az idegen kultúra jellegzetességeit, a köztük lévő hasonlóságokat és különbségeket, továbbá ismerje és alkalmazza a más kultúrák képviselőivel való kapcsolatteremtéshez szükséges stratégiákat.

Az élő idegen nyelvek tanítását és tanulását meghatározó alapelvekkel és a Nat célkitűzéseivel összhangban kívánatos a tantárgyközi integráció lehetőségének elősegítése. Az idegennyelv-tanulás többek között olyan nyelvi, kulturális, szociokulturális, történelmi és interkulturális ismeretekkel gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak esetében is hasznosíthatnak. Ugyanakkor törekedni kell arra, hogy más műveltségterületek ismereteivel az idegen nyelvi órák során is találkozzanak a diákok.

Az idegennyelv-tanulás nyújtson további lehetőséget az eredményes tanulás módszereinek elsajátítására: az előzetes tudás mozgósítására, az egyénre szabott módszerek kialakítására, a csoportos, együttműködő tanulásra, az önművelés igényének kialakítására, az élethosszig tartó tanulás fontosságának felismerésére.

Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) minden eddiginél több lehetőséget biztosítanak a nyelvtanulóknak és tanároknak a célnyelvvel és célnyelvi közösséggel kialakítható közvetlen kapcsolatra. Az IKT jelentősen növelheti a nyelvtanítás és nyelvtanulás eredményességét, közvetlen hozzáférést biztosítva a célnyelvi kultúrához, azaz lehetővé teszi autentikus célnyelvi modellek keresését és felhasználását. Az IKT a korszerű nyelvoktatás, a differenciálás és az autonóm nyelvtanulás kiváló eszköze.

A nyelvtanulási folyamat sikeressége szempontjából kiemelt jelentőségűek a nyelvtanulási stratégiák. A tanuló a nyelvtanulási folyamat során kapjon világos/egyértelmű információt a tanulás céljáról, folyamatáról és módszereiről. Legyen alkalma a tanulási folyamat során saját kommunikációs szükségleteit megfogalmazni, témákat, tevékenységeket, eljárásmódokat kérni vagy javasolni. Nyíljon lehetősége önálló feladatmegoldásra, ismerje meg azon források használatát (szótárak, kézikönyvek, nyelvtankönyvek, gyakorlóanyagok, elektronikus források stb.), amelyek segíthetik az önálló munkában. Fokozatosan sajátítsa el

[5] Idetartozhat még a közvetítés (fordítás és tolmácsolás) készsége is.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

azokat a stratégiákat, amelyek segítik a kommunikációban és a szövegek értelmezésében. Munkájának rendszeres tanári értékelése mellett sajátítsa el az önértékelés módszereit.

A tanulónak legyen alkalma életkori sajátosságainak, érdeklődésének és kommunikációs szükségleteinek megfelelő, a való élet feladataihoz közel álló nyelvi tevékenységekben részt venni. Munkája során lehetőleg autentikus vagy adaptált, esetleg leegyszerűsített autentikus szövegekkel dolgozzon. Legyen módja változatos formában (pármunka, csoportmunka stb.) részt venni kommunikatív interakciókban és alkalma a célnyelv autentikus használatát megtapasztalni. Az órai kommunikáció és tevékenység a célnyelven történjen. Minden tanuló kapja meg a saját szintjének és tanulási stílusának megfelelő egyéni törődést és segítséget ahhoz, hogy önálló nyelvhasználóvá váljon.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, NYELVI SZINTEK

Az idegen nyelvek esetében valójában több tantárgyról beszélünk, hiszen a műveltségterület több idegen nyelvet ölel fel. A Nat meghatározza a tanulók számára kötelező minimumszinteket, emellett pedig kitér az emeltebb képzésben részesülő diákokkal szemben támasztható követelményekre is. A közműveltségi elemeket a tantárgy egyedi jellemzői miatt a Nat, a nemzetközi gyakorlatban és az érettségi követelményrendszerben mérceként használt, Közös európai referenciakeretben (KER)[6] megadott nyelvi szintek és kompetenciák testesítik meg. A különböző nyelvek nyelvi elemeinek (nyelvtani szerkezetek, kommunikációs szándékok, témakörök stb.) részletes felsorolását a kerettantervek tartalmazzák.

A Nat tehát a különböző idegen nyelveket egységes területként kezeli, releváns esetben az első és a második idegen nyelv között tesz különbséget. A minden diák számára minimálisan kötelező elvárásoknál három szakaszt különít el: a kötelező kezdésre építve a 4., az 5–8. és a 9–12. évfolyamokat.

Az általános iskolai tanulmányok végeztével minden tanulónak legalább egy idegen nyelvből el kell jutnia a hatfokú európai skála második, A2 szintjére.

Minimumszintek

Az elvárt minimumszinteket az alábbi táblázat foglalja össze, részletezésük a táblázat alatt található. A további szintek és az itt jelöltek részletezése a KER-ben olvasható. Az intézmények idegen nyelvi programjaikban profiljuknak, meghatározott céljaiknak, valamint lehetőségeiknek megfelelően a megadott szintektől felfelé minden esetben eltérhetnek.

	4. évfolyam, minimumszint	**6. évfolyam, minimumszint**	**8. évfolyam, minimumszint**	**12. évfolyam, minimumszint**
Első idegen nyelv	KER-szintben nem megadható	A1	A2	B1
Második idegen nyelv	–	–	–	A2

[6] Közös európai referenciakeret. Nyelvtanulás, nyelvtanítás, értékelés. Kulturális Együttműködési Tanács Közoktatási Bizottság Élő Nyelvek Osztálya, Strasbourg. Pedagógus-továbbképzési Módszertani és Információs Központ Kht., 2002. (Részletes leírásukat lásd a szöveg további részében.)

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Emelt szintű képzés esetén megcélozható szintek

A 9–12. évfolyamokon emelt szintű képzés esetén (például, ha a tanulói igények alapján kötelező a felkészítés az emelt szintű [B2] érettségire) a 10. évfolyam végére a B1-B2 szint tervezhető, a tanulmányok végére pedig a B2, azaz a „középszint" várható el az első idegen nyelvből. Bizonyos programoknál a „haladó szint" (C1) is elérhető. Második idegen nyelvből az utolsó szakasz végére szintén eljuthatnak a tanulók a B1-B2 szintre. A lenti táblázatban megjelölt szintek megcélzása az intézmény és a tanulók lehetőségeitől, céljaitól függ.

	4. évfolyam	**6. évfolyam**	**8. évfolyam**	**10. évfolyam**	**12. évfolyam**
Első idegen nyelv	KER-szintben nem megadható	A1	A2-B1	B1-B2	B2-C1
Második idegen nyelv	–	–	A1	A2	B1-B2

***

Szintleírások (a KER alapján)

A1, minimumszint

Ezen a szinten a diák megérti és használja a mindennapok gyakoribb kifejezéseit és alapvető fordulatait, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni, be tud mutatni másokat; képes válaszolni személyes jellegű (például, hol lakik), valamint ismerős emberekre, dolgokra vonatkozó kérdésekre; és fel is tud tenni ilyen jellegű kérdéseket. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Olvasott szöveg értése	Megérti az ismerős szavakat, egyszerű mondatokat feliratokon, reklámokban, katalógusokban.
Hallott szöveg értése	Megérti az ismerős szavakat, fordulatokat, amelyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak.
Beszédkészség	Részt vesz egyszerű beszélgetésekben, ha a partner lassan, jól artikulálva beszél. Feltesz és megválaszol egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan. Egyszerű fordulatokkal le tudja írni lakóhelyét, ismerőseit.
Interakció	Fel tud tenni és meg tud válaszolni személyes adatokra vonatkozó kérdéseket. Képes egyszerűen kommunikálni, de feltétlenül szüksége van ismétlésekre, körülírásokra és módosításokra.
Íráskészség	Képes egyszerű nyomtatványt kitölteni, rövid üdvözletet megírni.
Nyelvhelyesség	Csupán korlátozott módon tud használni néhány egyszerű, betanult nyelvtani szerkezetet és mondatfajtát. Rendelkezik alapszókinccsel, amely bizonyos konkrét szituációkra vonatkozó szavakból és fordulatokból áll.

A2, alapszint

Ezen a szinten a diák megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, iskola, állás). Az egyszerű és begyakorolt nyelvi helyzetekben képes úgy kommunikálni, hogy egyszerű és direkt módon

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

cserél információt családi vagy mindennapi dolgokról. Tud egyszerű nyelvi eszközöket használva beszélni saját hátteréről, szűkebb környezetéről és a közvetlen szükségleteivel kapcsolatos dolgokról.

Olvasott szöveg értése	Megérti rövid, egyszerű szövegek, köztük történetek lényegét. A kért információt ki tudja keresni.
Hallott szöveg értése	Megérti a leggyakoribb fordulatokat és szókincset, ha számára ismert dologról van szó. Megérti a rövid, világos és egyszerű üzenetek, bejelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét.
Beszédkészség	Részt vesz egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témáról szóló beszélgetésben, amely ismert tevékenységhez kapcsolódó közvetlen információcserét igényel. Megérteti magát a társasági beszélgetésben. Röviden le tudja írni például a családját, lakóhelyét, tanulmányait.
Interakció	Fel tud tenni kérdéseket, egyszerű állításokra reagál. Képes jelezni, mikor követi a kommunikációt, de ritkán ért meg eleget ahhoz, hogy saját maga fenn tudja tartani a beszélgetést.
Íráskészség	Rövid feljegyzéseket, üzeneteket, magánlevelet tud írni.
Nyelvhelyesség	Néhány egyszerű szerkezetet helyesen használ, de még rendszeresen elkövet alapvető hibákat. Szókincse elegendő az alapvető kommunikációs szükségletek kielégítésére.

B1, küszöbszint

Ezen a szinten a diák megérti a világosan megfogalmazott, mindennapi szövegek fontosabb információit, amelyek ismert témáról szólnak, gyakori helyzetekhez kapcsolódnak, például munka, iskola, szabadidő. Önállóan elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre utazás során adódik. Képes egyszerű, összefüggő szöveget alkotni ismert vagy az érdeklődési körébe tartozó témában. Le tudja írni élményeit, a különböző eseményeket, érzéseit, reményeit és törekvéseit, továbbá röviden meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.

Olvasott szöveg értése	Megérti olyan szövegek lényegét, illetve a bennük lévő információt, amelyek hétköznapi, gyakori témákkal foglalkoznak. Megérti az eseményekről, érzelmekről, véleményekről szóló írásokat.
Hallott szöveg értése	Főbb vonalaiban megérti a rendszeresen előforduló, ismerős témáról szóló köznyelvi beszédet/társalgást. Megérti a legfontosabb információkat olyan rádió- és tévéműsorokban, amelyek aktuális eseményekről, illetve az érdeklődési köréhez vagy tanulmányaihoz kapcsolódó témákról szólnak, és amelyekben viszonylag lassan és világosan beszélnek.
Beszédkészség	Felkészülés nélkül részt tud venni a nyelvterületen utazás közben felmerülő helyzetekben, valamint ismerős, mindennapi témákról adódó beszélgetésekben. Egyszerű, összefüggő fordulatokkal mondja el élményeit, céljait. Röviden megindokolja és megmagyarázza véleményét. Képes elmesélni egy történetet, és erről véleményt megfogalmazni.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Interakció	Szemtől szemben képes egyszerű kommunikáció kezdeményezésére, fenntartására és befejezésére ismerős vagy számára érdekes témákban. Meg tudja ismételni az elhangzottak egy részét, hogy meggyőződjön arról, beszélgetőpartnerével egyformán értelmezik-e az elmondottakat.
Íráskészség	Meg tud fogalmazni egyszerű, rövid, összefüggő szöveget ismert, hétköznapi témákban. Beszámol élményeiről, véleményéről.
Nyelvhelyesség	Kiszámítható helyzetekkel kapcsolatos, begyakorolt szerkezetek és mondatfajták gyakran használt körét viszonylag helyesen alkalmazza. Megfelelő szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy ki tudja magát fejezni a legtöbb saját, mindennapi életével kapcsolatos témában.

B2, középszint

Ezen a szinten a diák megérti az összetett konkrét vagy elvont témájú szövegek gondolatmenetét, beleértve az érdeklődési körének megfelelő szakmai beszélgetéseket is. Folyamatos és természetes interakciót tud kezdeményezni és fenntartani anyanyelvű beszélővel. Képes világos és részletes szöveget alkotni változatos témakörökben, kifejteni véleményét aktuális témákról a lehetséges előnyök és hátrányok részletezésével.

Olvasott szöveg értése	Megérti a jelenkor problémáival kapcsolatos szövegek (cikkek, beszámolók, narratívák) lényegét, illetve a bennük rejlő információt, érvelést. Jórészt megérti az eseményekről, érzelmekről, véleményekről szóló, irodalmi prózai szövegeket.
Hallott szöveg értése	Megérti a hosszabb előadást, képes követni az összetett érvelést, ha ezek számára nem idegen szakterületet érintenek. Megérti a rádióban és tévében elhangzó, aktuális eseményekről szóló hírműsorok lényegét, valamint a köznyelvet használó játékfilmek többségét.
Beszédkészség	Felkészülés nélkül folyékonyan és természetesen vesz részt mindennapi témákat érintő, anyanyelvű beszélőkkel folytatott társalgásban. Részletesen kifejti, megindokolja, megmagyarázza és megvédi véleményét, el tud mondani egy történetet.
Interakció	Képes beszélgetést kezdeményezni, megfelelő időpontban szólal meg, valamint be tudja fejezni a társalgást, ha szükséges, bár ezt nem mindig elegánsan valósítja meg. Ismerős témák esetén fenn tudja tartani a beszélgetést azáltal, hogy megértését jelzi, illetve más személyeket is be tud vonni a beszélgetésbe.
Íráskészség	Képes világosan fogalmazni részletes, összefüggő szöveget a jelenkor problémáiról és az érdeklődésével egybevágó témákról. Beszámol élményeiről, kifejti véleményét, érvel egy álláspont mellett és ellen.
Nyelvhelyesség	A nyelvtant viszonylag magas fokon uralja. Nem vét félreértést okozó hibát, és legtöbb hibáját képes kijavítani. Általános témákban és saját érdeklődési területén jó szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy szabatosan fejezze ki magát.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

B) KLASSZIKUS NYELVEK

ALAPELVEK, CÉLOK

Magyarországon a klasszikus nyelvek közül háromnak van – különböző mértékű – tanítási hagyománya, ezek a latin, az ógörög és az óhéber nyelv. Közülük ma a latin tanítása a legelterjedtebb, a Nat tehát a latin nyelvre vonatkoztatva fejti ki a fejlesztési feladatokat és nyelvi szinteket.

Nyelvi és szövegkompetencia

A latin nyelv tanulása legközvetlenebb hatást a nyelvi és szövegkompetenciára gyakorol. Fejleszti a verbális logikai készségeket, valamint az elvont, matematikai természetű logikával együtt az elemző, analogikus, áttekintő, rendszerező és szintetizáló képességeket.

A latin nyelv tanulása kiemelkedően fejleszti a szövegértés készségét, hiszen a tanítás legfontosabb módszertani eszköze az írott szövegek tanulmányozása, amely általában a rövid, könnyen áttekinthető szövegektől halad a hosszabb, összetettebb, irodalmi részletekig.

Közvetítő készség

A klasszikus nyelvek esetében – miután beszélt formája nem használatos, és köznyelvi szövegek alig maradtak fenn – elsődleges az irodalmi szövegek tanulmányozása. A klasszikus nyelvek elsősorban arra alkalmasak, hogy a szöveget mint önálló létezőt tételezve, a pontos és stílushű fordítás készségét fejlesszék. Amikor egy adott szöveg többrétegű jelentését közvetítjük, a fordítás készsége jelentősen fejleszti a fogalmazás készségét és az erre irányuló igényességet mind az anyanyelvi, mind az idegen nyelvi megnyilatkozásokban.

Nyelvtanulási stratégiák kialakítása

A klasszikus nyelvek tanulása másféle nyelvtanulási stratégiákat fejleszt, mint az élő idegen nyelveké. Mivel itt nem a szóbeliség, hanem az írott szövegek tanulmányozása dominál, elsősorban a nyelvtanulás rendszerszerű módszerei állnak előtérben: az adott nyelv alaktani, mondattani és szövegszerkesztési sajátosságait elvi szinten, logikai szempontból közelítve meg.

Célnyelvi műveltség

A klasszikus nyelvek jellegzetes műveltségének elsajátítása nagymértékben elősegíti az európai közös kultúrkincs megismerését, befogadását.

A klasszikus nyelvek tanításának fontos célja emellett a kultúrtörténeti ismeretek átadása és az ezekkel kapcsolatos források megismertetése. Lényeges mozzanat az is, hogy a tanulók megismerjék a klasszikus műveltség és a mai európai kultúra közötti folyamatosságot, ennek közvetítőeszközeit, a művészetek és a tudományok hagyományőrző funkcióját.

Interkulturális kompetencia

A klasszikus kultúrákkal való ismerkedés során a diákok olyan világgal találkozhatnak, amely jelentősen eltér a mai valóságtól, értékhordozó jellege mégis egyértelmű. A megismerkedés

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

a klasszikus nyelvekkel és kultúrával lehetővé teszi, hogy a tanulók rálássanak európaiságunk kulturális forrásaira.

A tantárgy-integrációs lehetőségek kihasználása

A klasszikus nyelveken olvasott szövegek gyakran történeti forrásértékkel is bírnak, és az eredeti nyelven olvasott – s így szintaktikailag-stilisztikailag is alaposan értelmezett – szöveg jó gyakorlat a történelmi források elemzéséhez, kritikájához.

Mivel a klasszikus nyelvek tanulása szinte kizárólag irodalmi szövegekre irányul, ezért az idegen nyelven olvasott irodalmi szöveget a maga nyelvi szerkesztettségében, sokrétegű strukturáltságában vizsgáljuk.

Információs és kommunikációs technikák alkalmazási készségének fejlesztése

A klasszikus nyelvek tanulásakor nagy szerepe van a kultúrtörténeti ismeretek elsajátításának is. Az ismeretek feldolgozása alkalmat ad az önálló gyűjtőmunkára. Az internet használata a klasszikus kultúrtörténeti ismeretek megszerzésében ma már nélkülözhetetlen.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, NYELVI SZINTEK

A Közös európai referenciakeret élő nyelvi szintjeivel a latin kimeneti követelményeiben a következő elemi elvárások állíthatók párhuzamba:

KER A2 minimumkövetelmény 3. idegen nyelvként	Ismert adaptált latin szövegek szókészletének és nyelvtani elemeinek felismerése, a szövegekhez kapcsolódó kultúrtörténeti ismeretek.
KER B1 minimumkövetelmény 2. idegen nyelvként	Adaptált latin szöveg fordítása, korlátozott nyelvtani ismeretek (nem rendhagyó alaktani jelenségek, mondattani struktúrák felismerése), a kultúrtörténeti ismeretek viszonylag szűk köre (antik vonatkozású szövegek és műalkotások tartalmi megértését szolgáló ismeretek).
KER B2 minimumkövetelmény emelt szintű képzés esetén	Közepesen nehéz klasszikus szöveg fordításának készsége, a nyelvtan magas fokú ismerete (rendhagyó nyelvtani jelenségek, a mondattani struktúrák aktív használata), a gazdagabb kultúrtörténeti ismeretek (az antikvitás műveltségterületeinek és azok utóéletének összefüggő ismerete).

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

II.3.3. MATEMATIKA

A) ALAPELVEK, CÉLOK

Az iskolai matematikatanítás célja, hogy hiteles képet nyújtson a matematikáról mint tudásrendszerről és mint sajátos emberi megismerési, gondolkodási, szellemi tevékenységről. A matematika tanulása érzelmi és motivációs vonatkozásokban is formálja, gazdagítja a személyiséget, fejleszti az önálló, rendszerezett gondolkodást, és alkalmazásra képes tudást hoz létre. A matematikai gondolkodás fejlesztése emeli a gondolkodás általános kultúráját.

A matematikatanítás feladata a tudományterület különböző arculatainak bemutatása.

A matematika:
- kulturális örökség;
- gondolkodásmód;
- alkotó tevékenység;
- a gondolkodás örömének forrása;
- a mintákban, struktúrákban tapasztalható rend és esztétikum megjelenítője;
- önálló tudomány;
- más tudományok segítője;
- a mindennapi élet része és a szakmák eszköze.

A műveltségi terület a különböző témakörök szerves összeépülésével kívánja feltárni a matematika és a matematikai gondolkodás világát. A fogalmak, összefüggések érlelése és a gondolkodásmód kialakítása egyre emelkedő szintű spirális felépítést indokol, az életkori, egyéni fejlődési és érdeklődési sajátosságoknak, a bonyolódó ismereteknek, a fejlődő absztrakciós képességnek megfelelően. Ez a felépítés egyaránt lehetővé teszi a hatékony foglalkozást a lassabban haladókkal és a tehetség kibontakoztatását.

Minden életkori szakaszban fontos a differenciálás. Ez nemcsak az egyéni igények figyelembevételét jelenti. Sokszor az alkalmazhatóság vezérli a tananyag és a tárgyalásmód megválasztását, más esetekben a tudományos igényesség szintje szerinti differenciálás szükséges. Egy adott osztály matematikatanítása során a célok, feladatok teljesíthetősége igényli, hogy a tananyag megválasztásában a tanulói érdeklődés és a pályaorientáció is szerepet kapjon.

A kulcskompetenciáknak megfelelően a matematikai műveltség fejlesztésének kiemelt területe a biztos számolási készség kialakítása. Ugyancsak nagy gondot kell fordítani a kommunikáció fejlesztésére (a szövegértésre, mások szóban és írásban közölt gondolatainak meghallgatására, megértésére, a saját gondolatok közlésére), az érveken alapuló vitakészség fejlesztésére.

A tanulók matematikai fejlődése és a tanulási folyamat során alapvető, hogy ki tudják választani és alkalmazni tudják a természeti és társadalmi jelenségekhez illeszkedő modelleket, gondolkodásmódokat (analógiás, heurisztikus, becslésen alapuló, matematikai logikai, axiomatikus, valószínűségi, konstruktív, kreatív stb.), módszereket (aritmetikai, algebrai, geometriai, függvénytani, statisztikai stb.) és leírásokat. Ugyanakkor fontos a modellek érvényességi körének és gyakorlati alkalmazhatóságának eldöntését segítő készségek kialakítása, valamint az ezeket megalapozó képességek fejlesztése. Egyaránt lényeges a reproduktív és a problémamegoldó, alkotó gondolkodásmód megismerése, elsajátítása, miközben nem szorulhatnak háttérbe az alapvető tevékenységek (pl. mérés, alapszerkesztések), műveletek (pl. aritmetikai, algebrai, transzformációk) automatizált végzése sem. A tanulás elvezethet a matematika szerepének megértésére a természet- és társadalomtudományokban, a humán kultúra számos ágában. Fontos néhány neves

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

matematikus és a tudomány fejlődése során felmerült, érdekes matematikai probléma megismertetése a diákokkal.

A tanítás folyamán tudatosítandó, hogy érték a pontos, kitartó, fegyelmezett munkavégzés, az önellenőrzés igénye, a sajátunkétól eltérő szemlélet tisztelete.

A matematikai értékek és eredmények megismerésének köszönhetően a tanulók hatékonyan használhatják megszerzett kompetenciáikat az élet különböző területein.

B) FEJLESZTÉSI FELADATOK

A fejlesztési feladatok szerkezete

1. Tájékozódás
   - *1.1. Tájékozódás a térben*
   - *1.2. Tájékozódás az időben*
   - *1.3. Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban*
2. Megismerés
   - *2.1. Tapasztalatszerzés:* a *tapasztalatok tudatosítása, közlése, rögzítése, jelölése, ezek értelmezése, visszaolvasása*
   - *2.2. Képzelet (követő, alkotó)*
   - *2.3. Emlékezés*
   - *2.4. Gondolkodás*
   - *2.5. Az ismeretek rendszerezése*
   - *2.6. Az ismerethordozók használata*
3. Az ismeretek alkalmazása
4. Problémakezelés és -megoldás
5. Alkotás és kreativitás: alkotás öntevékenyen, saját tervek szerint; alkotások adott feltételeknek megfelelően; átstrukturálás
6. Akarati, érzelmi szabályozás, az önfejlesztés képessége és az együttéléssel kapcsolatos értékek
   - *6.1. Kommunikáció*
   - *6.2. Együttműködés*
   - *6.3. Motiváltság*
   - *6.4. Önismeret, önértékelés, reflektálás, önszabályozás*
7. Matematikai tapasztalatszerzés, a matematika épülésének elvei

A táblázatokban található nyilak (►►) azt jelzik, hogy az adott tevékenység a felsőbb évfolyamokon is folytatódik, a következő képzési szakaszra érvényes kiegészítésekkel.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1. Tájékozódás

1.1. Tájékozódás a térben

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Tájékozódás (pl. az iskolában és környékén) nagytesti mozgással; mozgássor megismétlése, mozgási memória fejlesztése,►►	►► mozgási memória fejlesztése; mozgássor megismétlése visszafelé.		
Tájékozódás a külső világ tárgyai szerint; a tájékozódást segítő viszonyok megismerése (pl. mellett, alatt, fölött, között, előtt, mögött). Tájékozódás a síkban (pl. tájékozódás a síkon ábrázolt térben; tájékozódás szavakban megfogalmazott információk szerint).		Térbeli viszonyok, testek ábrázolási lehetőségei síkban.	
Tájékozódás a tanuló saját mozgó, forgó testének aktuális helyzetéhez képest (pl. a bal, jobb).			
	Tájékozódás a másik ember nézőpontja szerint.		
	Tájékozódás a valóságos viszonyokról térkép és egyéb vázlatok alapján (pl. térkép olvasása, készítése; térbeli mérési adatok felhasználása számításokban, arányérzék fejlesztése; a valóságos viszonyok becslése térkép alapján, koordináta-módszer). ►►		►►A térképkészítési elvek megértése; tájékozódást segítő eszközök használata.

1.2. Tájékozódás az időben

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
A múlt, jelen, jövő mint folytonosan változó fogalmak, például az előtte, utána, korábban, később megértése, használata; folyamat mozzanatainak időbeli elrendezése; szöveges feladatok, amelyekben az időrendnek szerepe van.			
Időtartam mérése egyenletes tempójú mozgással, hanggal; szabványos egységekkel (másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap, év, évtized).		Ciklusonként átélt idő és lineáris időfogalom; időtartam, időpont.	Időtől függő periodikus jelenségek.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1.3. Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, összességek összehasonlítása mennyiségi tulajdonságaik (magasság, szélesség, hosszúság, tömeg, űrtartalom, térfogat, darabszám) szerint; becslés; mennyiségek fogalmának alapozása.			
A mennyiségi jellemzők kifejezése számokkal; a számok értelmezése a valóság mennyiségeivel. Például mérőszám és darabszám (halmaz számossága); természetes szám, racionális szám, valós szám; pontos szám és közelítő szám. Mennyiségi következtetések (pl. azonos egység esetén mennyiség és mérőszám kapcsolata alapján; azonos mennyiség esetén egység és mérőszám viszonya szerint).			

2. Megismerés

2.1. Tapasztalatszerzés: a tapasztalatok tudatosítása, közlése, rögzítése, jelölése, ezek értelmezése, visszaolvasása

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Finommotoros mozgáskoordinációk: apró tárgyak rakosgatása, vonalzó, ►►	►► körző használata stb.		
Statikus helyzetek, képek, tárgyak megfigyelése.			
Látott, hallott helyzet, kép összképben való felismerése, azonosítása, megkülönböztetése, rekonstruálása különféle érzékszervek együttműködése révén. Az észlelés pontosságának fokozása.			
Az érzékelés pontosságának fejlesztése. Tárgyak tulajdonságainak kiemelése (analizálás); összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés; osztályokba sorolás, sorba rendezés különféle tulajdonságok szerint, a különféle érzékszervek tudatos működtetésével. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése, tudatos, célirányos figyelem. Közös tulajdonságok felismerése; tulajdonság tagadása.			
Szétválogatás két szempont szerint; megosztott figyelem; két, illetve több szempont egyidejű követése.			
Pontos megfigyelés statikus szituációkról, lényegkiemelés. Pl. helyzetről, képről kirakás, rajz, egyszerűsített kirakás. Egyszerűsített rajz készítése a lényeges elemek megőrzésével. Számjelek bevezetése.		Modellezés; fogalmak, összefüggések megjelenítése. Halmazok eszközjellegű használata.	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Kétváltozós műveletek értelmezésének tapasztalati előkészítése; kétváltozós műveletek értelmezése (mint a különféle konkrét tartalmú műveletek szintézise).			
	Számok, sík- és térbeli alakzatok csoportosítása.		
Változó helyzetek megfigyelése. Műveletek tárgyi megjelenítése.	Kísérletek (pl. valószínűségi kísérletek) végzése, a történés többszöri megfigyelése.		
	Geometriai alkotások létrehozása szabadon és másolással; transzformációk elvégzése, a „kép” eredetijének megalkotása.		
Változó helyzetek, időben lejátszódó történések megfigyelése, megismétlése szavakkal; a változás kiemelésének képessége (analízis); az időbeliség tudatosítása.			
Adatok jegyzése, rendezése, ábrázolása. Együttváltozó mennyiségek összetartozó adatpárjainak jegyzése: tapasztalati függvények, sorozatok alkotása, értelmezése stb.; változások leírására szolgáló matematikai modell keresése. Geometriai transzformációkban megfigyelt megmaradó és változó tulajdonságok tudatosítása.			
Szövegben megfogalmazott helyzet, történés megfigyelése; értelmezése: lényeges és lényegtelen információk szétválasztása. A figyelem irányítása; tartósságának növelése.			
Szavakban megfogalmazott helyzet, történés matematizálása: matematikai modellek választása, keresése, készítése, értelmezése adott szituációkhoz. (Pl. egyszerűsített rajz, számfeladat, nyitott mondat, sorozat, táblázat, egyenlet-megoldási módszerek, gráfok.)			
Rajz, kirakás és szöveg értelmezése: a lejátszott történés visszaidézése; az elmondott, elolvasott történés visszaidézése.			
Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése tevékenységgel, történés kitalálásával.			
Szavakban megfogalmazott helyzetről, történésről készült matematikai „szöveg” értelmezése. Konkrét matematikai modellek (nyitott mondat, szakaszos ábra stb.) értelmezése a modellnek megfelelő szöveges feladat alkotásával.			
Tudatos megfigyelés elvont szituációkban; analízis, azonosítás, megkülönböztetés, szemponttartás: megfigyelés adott tulajdonságok szerint; felismert tulajdonságok és kapcsolatok szerint; változó szempontok, feltételek szerint; szempontok önálló megválasztása.			
Esetfelsorolások, érvelés a szempontok, feltételek, paraméterek önálló megválasztásával és változtatásával (pl. kombinatorika, egyenletek, szerkesztések).			

2.2. Képzelet (követő, alkotó)

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Alakuló, illetve kialakult matematikai fogalmak, relációk példáinak elképzelése, ilyenek keresése, alkotása.			
Számok, műveletek, egyéb matematikai szimbólumok (pl. képek, szakaszos ábrák, diagramok, grafikonok, táblázatok, műveletek, nyitott mondatok) alapján az általuk leírt valóságos helyzetek, történések, összefüggések elképzelése. A szabványos mértékegységekhez tartozó mennyiségek és többszöröseik, törtrészeik felidézése képzeletben.			
Adott tárgy, elrendezés, kép elképzelése más nézőpontból, például testek építése különböző nézeteikből, vetületeikből.			
Adott feltételeknek megfelelő alkotások elképzelése az elkészítésük előtt; vázlatos ábrák alkotása; a tényleges alkotás összevetése az elképzelttel. Szerkesztések különféle szerkesztési eszközökkel és eljárásokkal.			

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Képzeletben történő mozgatás (pl. átdarabolás elképzelése; testháló összehajtásának, szétvágásának elképzelése; testek különféle síkmetszetének elképzelése).			
Matematikai úton megoldható probléma megoldásának elképzelése, becslés, sejtés megfogalmazása; megoldás után a képzelt és tényleges megoldás összevetése.			

2.3. Emlékezés

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Motoros emlékezés (tájékozódás mozgások felidézésével; formára való emlékezés tapintás alapján, nagymozgással és finomabb mozgásokkal; számmemória fejlesztése mozgásokhoz kapcsolva, összefüggésekre való emlékezés végrehajtott cselekvéssor alapján; alapszerkesztések; mozgással létrehozott vagy mozgással is összeköthető ritmus, minták és szerkezetek felidézése; sorozatok). Auditív (hallás utáni) emlékezés.			
Képi emlékezés statikus helyzetekben (kép, helyzet felidézése összképben; részletek felidézése; a szabvány mértékegységek nagysága; összesség felidézése: darabszám, elemek, elrendezés, sorrend; minták és szerkezetek felidézése statikus képen; jelek helyzetének, alakjának felidézése; függvények grafikus képe).			
Történésre való emlékezés (lejátszott és lejátszódott események felidézése; emlékezés a részletekre, időrendre; kombinatorikus összeszámlálások; kísérlet, megfigyelés eseményeinek felidézése; az emlékezést segítő jegyzetek, rajzok, jelek készítése, használata, visszaolvasása; a feljegyzéshasználat szokásainak kialakítása).			
Emlékezés szóbeli és írásbeli információkra és kérdésekre (információk felidézése; adatok, feltételek megjegyzése a feladatmegoldás idejére; elnevezések, jelek, jelölések és egyéb megállapodások megjegyzése, definíciókra való emlékezés).			
Emlékezés elmondott, elolvasott történetre, problémákra; szöveges feladat lényegét tekintve pontos felidézése; emlékezést segítő ábrák, vázlatok, rajzok készítése, visszaolvasása. Adatokra és összefüggéseikre való együttes emlékezés.			
Ismeretek tudatos memorizálása, felidézése; az elsajátítást segítő eszközök megismerése. Tényismeretek memorizálása, mozgósítása. Ismeretek megtanulásához összefüggések felhasználása, jegyzetek készítése, visszaolvasása; tudatos gyakorlás; ismeretek mozgósítása kérdésre, alkotás létrehozásához, új ismeret szerzésében, az új ismeret beillesztéséhez, problémamegoldáshoz. Eljárásokra, módszerekre való emlékezés.			
Megértett állításokra, szabályokra, összefüggésekre való emlékezés: viselkedési, mozgásos, játékra vonatkozó szabályok felidézése; tények közti kapcsolatok, viszonyok, összefüggések felidézése, ►►		►► állítások, tételek jelentésére való emlékezés; elvontabb összefüggések megjegyzése.	
Emlékezés érvelésre, cáfolásra, következtetésre, gondolatmenetre; ezek alkalmazása új helyzetekben, ►►			►► bizonyítási módszerekre való emlékezés.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2.4. Gondolkodás

<table>
<tr><th rowspan="2">1–4. évfolyam</th><th colspan="2">5–8. évfolyam</th><th rowspan="2">9–12. évfolyam</th></tr>
<tr><th>5–6. évfolyam</th><th>7–8. évfolyam</th></tr>
<tr><td colspan="2">Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés; különbözőségek, azonosságok tudatosítása, megállapítása, jelölése.</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Osztályozás egy és egyszerre két (több) saját szempont szerint, adott, illetve elkezdett válogatásban felismert szempont szerint.</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Sorba rendezés. Sorozatok létrehozása (folytatása, kiegészítése) valamely szubjektív vagy objektív tulajdonság tudatosítására és a sorba rendezett elemek jellemzésére.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Megítélés, döntés:
- célszerűség szerint (feladatok megítélése aszerint, hogy tartalmaznak-e felesleges vagy ellentmondó adatot, elegendő-e az információ; célszerű-e egy megállapodás, jelölés (pl. cm^2), célszerű-e egy tanult eljárás, egy talált megoldási mód);
- jelentéstartalom szerint (szituáció megítélése aszerint, hogy determinisztikus vagy véletlenfüggő; megállapítás megítélése aszerint, hogy van-e értelme; aszerint, hogy egyértelmű-e; fontossága szerint; aszerint, hogy összhangban van-e a tapasztalattal, illetve egy másik kijelentéssel).</td><td colspan="2">Két állítás megítélése aszerint, hogy jelentésük milyen viszonyban van egymással (függetlenek; ugyanazt jelentik; egymást kizárják, de nem tagadásai egymásnak; egymás tagadásai); egy megoldás megítélése aszerint, hogy összhangban van-e a feltételekkel (valósággal, gyakorlati igényekkel).
Megítélés értékek szerint (egyértelműség, érthetőség, egyszerűség, szépség, gyakorlati felhasználhatóság); információ megítélése aszerint, hogy fontos-e, illetve felhasználjuk-e az adott szituációban, adott kérdés eldöntéséhez, adott probléma megoldásához.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Állítások megítélése igazságértékük szerint. Nyitott mondatok lezárása behelyettesítéssel.</td><td colspan="2">Következtetés megítélése helyessége szerint. Kvantorokkal megfogalmazott állítások.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Megértés:
- ismert tartalmú utasítás, közlés megértése; új helyzetben adott utasítás megértése példa segítségével és példa nélkül;
- kérdés tartalmának megértése adott tárgyi szituációban és megfogalmazott problémában (szituáció, változás, szöveges feladat, egyéb probléma értelmezése lejátszással, kirakással, tárgyhű, illetve egyszerűsített rajzzal, átfogalmazással; adatok felfogása, lényegtelenek elhagyása, lényegesek kiemelése, rögzítése, kapcsolatuk feltárása, szerepük megértése; adatokra és összefüggéseikre vonatkozó jelölések használata, megértése; folyamat fordított lejátszása; az időbeliség megértése).</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="4">Fogalmak egymáshoz való viszonyának, összefüggéseinek megértése (alá- és fölérendeltségi viszony; mellérendeltség megértése; rendszer felfogása; a rendszerezés módszere).</td></tr>
<tr><td colspan="4">Matematikai modellek megértése (pl. számok, műveletek, nyitott mondatok, sorozatok, függvények, táblázatok, rajzos modellek, diagramok, gráfok, grafikonok); átkódolás más modellbe. Adott modellhez példa, probléma megfogalmazása.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Gondolatmenet követése; egyszerű gondolatmenet megfordítása. Oksági kapcsolatok keresése, megértése.
Gondolkodás a saját gondolkodási folyamatokról.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Következtetés további igazságokra (példák, ellenpéldák keresése, alkotása; egylépéses intuitív következtetés további állítások igazságára, amely még nem társul tudatos nyelvi megfogalmazással), ►►</td><td>►► bizonyítás.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Absztrahálás, konkretizálás (fogalmak megalkotása, besorolás adott fogalom alá).
Egyedi tapasztalatok, modellek; általános tapasztalatok, univerzális modellek értelmezése (pl. ujjszámolás; számrendszerek, különféle számalakok, különféle alakú, de azonos értelmű kifejezések, állítások; műveleti</td></tr>
</table>

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
tulajdonságok; számolás műveleti tulajdonságok és kapcsolatok alapján, analógiák segítségével). Újabb elemek besorolása a megalkotott belső kép alá: ráismerés. A megértett fogalmi jegyeknek megfelelő további konkrétumok keresése, alkotása. Fogalmi általánosítás.			
		Analógiás gondolkodás és korlátai.	
		Idealizáló absztrakció (kör, háromszög, négyszög; pont egyenes, sík, tér).	
	Általánosítás, specializálás, példák, ellenpéldák keresése, alkotása (az általános állítás igazolása következtetéssel; bizonyítás; cáfolás: a tévedés megmutatása ellenpéldával).		
A valószínűségi gondolkodás fejlesztése. A statisztikai gondolkodás fejlesztése.			
A gondolkodás és a nyelv összefonódása, kölcsönhatása.			
A szó mint egy-egy komplexumhoz, előfogalomhoz, fogalomhoz tartozó példák osztályának jelölője. Köznyelvi kifejezések és szakkifejezések. Jelek szerepe, alkotása, használata. Az értő-elemző olvasás fejlesztése. Írásban kapott utasítás végrehajtása, helyzetleírás rekonstruálása.			
	A matematikai logika nyelvének fokozatos megismerése, tudatosítása. A köznyelvi kötőszavak és a matematikai logikában használt kifejezések jelentéstartalmának összevetése; a matematikai logika nyelvi sajátosságainak elfogadtatása.		
Gondolatmenet. Tevékenységbe öltöztetés (pl. alkotás végrehajtása és ennek elmondása időrendben; manuális problémamegoldás megismétlése szavakban). Elképzelt tevékenység gondolatban és szavakban való végigjárása (pl. alkotás, problémamegoldás tervének elmondása). Elmondott gondolatmenet követése.			
Átélt folyamat lejátszása, ►►	►► leírása szabad szöveggel; (közösen kialakított megfogalmazások), ►►	►► leírása szavakkal, szimbólumokkal.	
	Átélt folyamatról készült leírás gondolatmenetének értelmezése (pl. egy szerkesztés leírt lépéseiről a folyamat felidézése, összevetés saját emlékkel, feljegyzéssel, a feljegyzések tartalmának összevetése; a leírás vizsgálata abból a szempontból, hogy ténylegesen megfelel-e az átélt folyamatnak).		
		Megismert gondolatmenet panelként való felhasználása új folyamatban. A gondolatmenet tagolása.	
Algoritmus követése, értelmezése, készítése.			

2.5. Az ismeretek rendszerezése

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Fogalmak egymáshoz való viszonya: alá- és fölérendeltségi viszony; mellérendeltség. Rendszerezést segítő eszközök és algoritmusok megismerése.			Definíció, tétel. A matematika különböző területei közötti kapcsolatok tudatosítása.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2.6. Az ismerethordozók használata

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
A tanulás manipulatív eszközeinek célszerű használata (pl. színesrúd-készlet, mérőszalag, logikai készletek, játékok, számtáblázatok, modellező készletek).			
Könyvek (pl. matematikai zsebkönyvek, szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények, táblázatok, képletgyűjtemények), számológépek, számítógépek használata.			
Tanári segítség, társak segítsége (pl. az ismeretszerzés szervezése, jó munkalégkör biztosítása, érdekes problémák, projektek szerepeltetése, kérdések felvetése, szakkörök, táborok, versenyek).			
Oktatási-tanulási technológiákkal való megismerkedés, azok értelmes, interaktív használata.			
Nyitottság és önbizalom az újjal való ismerkedéshez.			

3. Az ismeretek alkalmazása

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Friss vagy felfrissített ismeretek, információk, felismerések közvetlen alkalmazása egyszerű utasítás végrehajtásában, döntésben.			
Régebbi ismeretek, információk, felismerések mozgósítása, felhasználása az ismeretszerzés szituációjával analóg helyzetben.			
Régebbi ismeretek mozgósítása, összeillesztése, felhasználása új helyzetben; sejtés, ellenőrzés.			
Ismeretek alkalmazása az újabb ismeretek megszerzésében ►► Új tapasztalatok visszarendezése előfogalmakhoz, fogalmakhoz.	►► a gyakorlati életben és más tantárgyak keretében (pl. százalék, terület-, felszín-, térfogatszámítás, relatív gyakoriság, valószínűség), ►►	►► érvelésben, sejtések, indoklások megfogalmazásában, bizonyításban, cáfolásban, alkotásokban (pl. transz-formációk alkalmazása szerkesztésben), ►►	►► egyes szakmák esetében.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

4. Problémakezelés és -megoldás

<table>
<tr><th rowspan="2">1–4. évfolyam</th><th colspan="2">5–8. évfolyam</th><th rowspan="2">9–12. évfolyam</th></tr>
<tr><th>5–6. évfolyam</th><th>7–8. évfolyam</th></tr>
<tr><td colspan="4">Probléma felismerése (problémahelyzet átélése); problémaérzékenység.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="5">Szituációban, történetben megfogalmazott, olvasott probléma megértése; a megértést segítő eszközök alkalmazása (lejátszás természetes helyzetben, képalkotás, kirakással való lejátszás, beszélgetés a helyzetről, kérdések megfogalmazása, ismert, a probléma szempontjából lényeges adatok tudatosítása, elválasztása a lényegtelenektől).</td><td colspan="2">Az ismert elemek és az ismeretlen momentumok ütköztetése; sejtések, kérdések megfogalmazása. Egyszerű probléma áttekintése.</td></tr>
<tr><td colspan="2">A probléma megoldására való készség, a probléma vállalása. Sikertelen megoldási kísérlet után újjal való próbálkozás. A sikertelenség okának feltárása (pl. kihagytunk egy feltételt).</td></tr>
<tr><td colspan="2">A problémához hasonló egyszerűbb (már megoldott) probléma keresése.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Önálló eljárások keresése, megoldási kísérletek, tippelések szabad végzése, összevetése a kapott információkkal, a valósággal.</td></tr>
<tr><td colspan="2">A problémához illeszthető matematikai modell választása, keresése, alkotása. (A probléma részekre bontása; összetett probléma áttekintése. Átfogalmazás más, ismertebb problémává; analógia keresése.)</td></tr>
<tr><td colspan="4">Megoldás a matematikai modellen belül. Matematikai modellek (pl. nyitott mondatok, gráfok, sorozatok, függvények, függvényábrázolás, számítógépes programok, statisztikai elemzések) ismerete, alkalmazásának módja, korlátai (pontosság, értelmezhetőség).
Önellenőrzés; felelősségvállalás az eredményért.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Többféle megoldási mód keresése, az alternatív megoldások összevetése, ►►</td><td colspan="2">►► a problémához leginkább illő megoldási mód (módok) kiválasztása; indoklása.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Az eredmény vonatkoztatása az eredeti problémára. Az eredmény összevetése a feltételekkel, az előre vetített eredménnyel, a valósággal, ►►</td><td colspan="2">►► diszkusszió. (A lehetőségek számbavétele. A feltételekkel való összevetés során annak tudatosítása, hogy miben és hogyan befolyásolják a feltételek az eredményt. Ha elhagyjuk, megváltoztatjuk valamelyiket, hogyan módosul a megoldás?)</td></tr>
<tr><td colspan="4">Válasz megfogalmazása szóban, később írásban is.</td></tr>
</table>

5. Alkotás és kreativitás: alkotás öntevékenyen, saját tervek szerint; alkotások adott feltételeknek megfelelően; átstrukturálás

<table>
<tr><th rowspan="2">1–4. évfolyam</th><th colspan="2">5–8. évfolyam</th><th rowspan="2">9–12. évfolyam</th></tr>
<tr><th>5–6. évfolyam</th><th>7–8. évfolyam</th></tr>
<tr><td colspan="4">Objektumok alkotása szabadon; másolással, adott feltételek szerint.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Állítások, kérdések megfogalmazása képről, helyzetről, történésről szóban, írásban. Saját gondolatok megfogalmazása; elképzelések, definíciók és tételek alkotása, megfogalmazása, kimondása, leírása.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Összességek alkotása adott feltétel szerint; halmazalkotás; definiáló tulajdonság megalkotása; a tulajdonság tagadásának megalkotása a komplementer halmaz elemeinek közös, meghatározó ismérveként.</td></tr>
</table>

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

<table>
<tr><th rowspan="2">1–4. évfolyam</th><th colspan="2">5–8. évfolyam</th><th rowspan="2">9–12. évfolyam</th></tr>
<tr><th>5–6. évfolyam</th><th>7–8. évfolyam</th></tr>
<tr><td colspan="2">Elnevezések, jelölések, szimbólumok, alkotása (alkalmi elnevezések a képzethez, előfogalomhoz jól illeszkedő köznyelvi szavakkal; alkalmi jelölések), ►►</td><td colspan="2">►► fogalmak alkotása (összességek elemeinek közös, meghatározó, lényeges tulajdonságainak szintetizálása; további példák besorolása, ellenpéldák kiszűrése a meghatározó ismérvek szerint).
Fogalmak módosulása újabb tapasztalatok, ismeretek szerint; egy-egy fogalom újabb fogalommá bővítése.
Fogalmak alkotása specializálással.</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="3">Rendszeralkotás: elemek elrendezése különféle szempontok szerint; rendszerezést segítő eszközök használata, készítése (fadiagram, útdiagram, táblázatok). Megalkotott rendszer átalakítása. Kombinatorikus gondolkodás.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Számrendszeres gondolkodás.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Sorozatok alkotása. Megfigyelésben, mérésben, számlálásban, számolásban gyűjtött adatok, elemek sorozatba rendezése; a keletkező sorozat tulajdonságai szabályosságának vizsgálata (pl. periodikus sorozatok, számtani, mértani sorozat). Megkezdett sorozat folytatása, kiegészítése adott szabály szerint, felismert összefüggés alkalmazásával. Az „összefüggés” megalkotása a sorozat elemei közti kapcsolat általánosításaként; ellenőrzése.</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="3">Táblázatok készítése.
Megfigyelésben, mérésben, számlálásban, számolásban, kísérletben gyűjtött adatpárok, adathármasok rendezése (pl. táblázatba), kapcsolatok vizsgálata.
Táblázat hiányzó adatainak keresése adott szabálynak, összefüggésnek megfelelően, illetve felismert kapcsolat szerint. Az „összefüggés” megalkotása a táblázat elempárjai (elemhármasai) közti kapcsolat általánosításaként; ellenőrzése.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Modell alkotása helyzet megértéséhez: eljátszás, mímelés, képek, egyszerűsített képek, egyszerűsített mozgatható kirakások, szakaszos ábrák, gráfok készítése probléma, szöveges feladat értelmezéséhez.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Modell alkotása, értelmezése fogalmakhoz. A természetes szám modellként való kezelése (különféle fogalmi tartalmak – darabszám, mérőszám, értékmérő, jel – szerint), tört szám, negatív szám, egész szám, racionális szám modellként való kezelése; számegyenes; az aritmetikai műveletek mint történések és viszonyok matematikai modelljei; egyenletek, egyenlőtlenségek; reláció, függvény, sorozat mint modellek; ábra, diagram mint modell.</td></tr>
<tr><td></td><td>További algebrai modellek.
Geometriai modellek.</td><td>Koordináta-geometriai modellek.
Valószínűségi modellek.
Kombinatorikus modellek.
Statisztikai jellemzők.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Modell alkotása probléma megoldásához (eljátszás, mímelés, képek, egyszerűsített képek, egyszerűsített mozgatható kirakások, szakaszos ábrák, gráfok, számfeladatok, nyitott mondatok, sorozatok, táblázatok készítése és értelmezése, olvasása probléma és szöveges feladat megoldásához; probléma és modell „elemeinek” tudatos összerendezése).</td></tr>
<tr><td colspan="4">Átkódolás különböző modellek között.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Sejtések megfogalmazása; divergens gondolkodás. (Megértett probléma „eredményének” elképzelése, előrevetítése; a sejtés megfogalmazása, lejegyzése, megoldás utáni ellenőrzése. Becslés. Újabb lehetőségek, kérdések, újabb problémák felvetése, feltételek változtatása.)</td></tr>
<tr><td colspan="4">Gondolatmenet kiépítése (pl. „megoldási terv” szöveges feladathoz). Manuálisan elvégzett tevékenység gondolati lépésként való értelmezése, tudatosítása. Megértett probléma részletproblémákra bontása modell nélkül vagy modell segítségével; a részletproblémák sorrendbe állítása, pl. megoldhatóságuk időrendje szerint; az így képzett terv tudatosítása elmondással, írásban, jelsorozattal (folyamattervezés). A tervkészítés módjának megalkotása. Stratégia alkotása.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Kidolgozás megalkotása. (Az eltervezett megoldás lépéseinek végrehajtása; a részeredmények értelmezése, a végeredmény vonatkoztatása az eredeti problémára, válaszadás diszkusszió nélkül, illetve diszkusszióval.)</td></tr>
</table>

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

6. Akarati, érzelmi szabályozás, az önfejlesztés képessége és az együttéléssel kapcsolatos értékek

6.1. Kommunikáció

<table>
<tr><th rowspan="2">1–4. évfolyam</th><th colspan="2">5–8. évfolyam</th><th rowspan="2">9–12. évfolyam</th></tr>
<tr><th>5–6. évfolyam</th><th>7–8. évfolyam</th></tr>
<tr><td>Nyelvhasználat előtti kommunikáció: lejátszás, kirakás, megmutatás, mímelés mint gondolatok kifejezése; ezek megértése.</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="4">Elnevezések, megállapodások, jelölések értése, kezelése: köznyelvi szavak használata és elfogadása előfogalmak jelölésére; egyszerű szakszavak és jelölések alakuló és kialakult fogalmak megnevezésére; a kifejezések pontosítása (pl. számok és jelöléseik; műveletek jelölése, egyenlőség és egyenlőtlenség jelölése, mérések, mértékegységek).</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3">A matematika tanulásához szükséges nyelvi-logikai szerkezetek fokozatos megismerése. A köznyelv és a matematikai nyelv különbözőségeinek, értékeinek és korlátainak megértése és elfogadása.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Törekvés mások gondolatainak megértésére (példák és ellenpéldák keresése, kérése; kérdések megfogalmazása; magyarázat kérése; átfogalmazásra, egyszerű következtetésre tett próbálkozások). Vitába szállás mások gondolataival és a kulturált vitatkozás.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Saját gondolatok kifejezése, rögzítése (szóbeli elmesélés; matematikai szöveg írása, értelmezése, jegyzet készítése, visszaolvasás; jegyzetfüzet vezetése).</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="3">Törekvés a saját gondolatok megértetésére (szóbeli érvelés: szemléletes indoklás; egyszerű bizonyítás; írásbeli érvelés: bizonyítás írásban, jelek használatával; sejtések megfogalmazása, sejtések megerősítése, elvetni tudása; a bizonyítás alapgondolatának kiemelése).</td></tr>
</table>

6.2. Együttműködés

<table>
<tr><th rowspan="2">1–4. évfolyam</th><th colspan="2">5–8. évfolyam</th><th rowspan="2">9–12. évfolyam</th></tr>
<tr><th>5–6. évfolyam</th><th>7–8. évfolyam</th></tr>
<tr><td colspan="4">Közös munka (páros, kiscsoportos munka, csoportmunka) vállalása; együttműködés, egymásra figyelés; egyéni felelősség és közös felelősségvállalás.</td></tr>
<tr><td colspan="4">A munka tervezése, szervezése, megosztása.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Az egyén képességrendszerének és igényeinek figyelembevétele a közös eredmény érdekében és tiszteletben tartása az egyén fejlődése szolgálatában; tolerancia, egymás segítése. A munkamegosztásban betöltött szerepek értékeinek ismerete és elfogadása.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Vitakészség, kifejezőkészség fejlesztése. Az együttműködő partnerek részeredményeinek értelmezése, értékelése, összerendezése. Együttműködés projektben.</td></tr>
</table>

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

6.3. Motiváltság

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az önálló tapasztalat- és tudásszerzés, valamint a képességek kibontakoztatásának és a műveltség fejlesztésének igénye. (Az „én is tudom”, „én is meg tudtam oldani”, „én találtam ki” élménye a fejlődés egyik leghatékonyabb hajtóereje. Az önállósodás, a függetlenedés igénye, a saját értékek érvényesítésének igénye – helyes pedagógusmagatartás esetén – háttérbe szorítja, sőt egy idő után szükségtelenné is teheti a külső motivációt.)			
A világ megismerésének igénye. (A matematikai ismeretek kezdetben közvetlenül a világ tárgyainak, jelenségeinek megismeréséhez járulnak hozzá. Eszközt és módszert adnak különféle tulajdonságok megfigyeléséhez, kiemeléséhez, tárgyak, jelenségek jellemzéséhez. A szűkebb és egyre bővülő környezet iránti kíváncsiság lehet a tanulás egyik hajtóereje.)			
Igény a matematika értékei és eredményei megismerésére. (A hasznosság, más tudományok, a gyakorlati élet, a gondolatok, gondolatmenetek, minták, struktúrák stb. érdekessége, szépsége tegye vonzóvá ki-ki számára a tárgy tanulását.)			
Igény a matematikai módszerek és eszközök megismerésére. (A matematika módszerei és eszközei a gondolkodás számos területére hatást gyakorolhatnak.)			

6.4. Önismeret, önértékelés, reflektálás, önszabályozás

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Önismeret. Saját értékek (pl. pontosság, tervszerűség, monotóniatűrés, kitartás a munkában, kudarctűrés, megnyilatkozni tudás, önfegyelem, egyéni felelősség, kíváncsiság), saját korlátok ismerete, tudatosítása; technikák megismerése ezek ellensúlyozására. A képességösszetevők megismerése, gondolkodási tevékenységek meg- és felismerése, tudatosítása. Reflektálás.			
Önértékelés. Önellenőrzés. Érzelmi reakciók és fegyelmezésük. Önmotiválás. Önszabályozás.			

7. Matematikai tapasztalatszerzés, a matematika épülésének elvei

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Tapasztalatszerzés, fogalomcsírák, érvelés.	Hétköznapi és matematikai fogalmak szétválasztása, fogalomalkotás.	A matematikai témakörök összekapcsolódásának értése intuitív módon.	
	Függvényszerű és véletlenszerű kapcsolat. Idealizáció		Modellek alkotása a matematikán belül; matematikán kívüli problémák modellezése.
			Az egyértelműség igénye, például szemléletes fogalmak használata, definíciók bevezetésének szükségessége, definiált fogalmak megismerése, definíciók alkotása.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
			Az újabb esetekre, valamint minden esetre való alkalmazhatóság, különös esetekre való kiterjesztések, permanencia elv (az algebrai nyelv jelentősége; a hatványozás, a szögfüggvények fogalmának kiterjesztése).
			Axiomatizálás egyszerű példán való bemutatása.
			A matematika mint kulturális örökség.

C) KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

1–4. évfolyam

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

1.1. Halmazok
- Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.

1.2. Matematikai logika
- A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben. Állítások igazságának eldöntése.

1.3. Kombinatorika
- Néhány elem sorba rendezése, az összes eset megtalálása (próbálgatással).

2. Számelmélet, algebra

2.1. Számok, mérés, mértékegységek
- Számok írása, olvasása (10 000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték.
- Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).
- Törtek a mindennapi életben (2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek).
- A számok helye a számegyenesen.
- A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. Mértékegységek, egyszerű átváltások.
- Kerekítés. Mérőeszközök.

2.2. Műveletek
- Matematikai jelek: +, –, •, :, =, <, >, ( ).
- Fejben számolás százas számkörben.
- Összeg, különbség, szorzat, hányados. Műveletek tulajdonságai. Műveleti sorrend.
- Négyjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás kétjegyű, osztás egyjegyű számmal írásban.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

— Műveletek ellenőrzése.
— Szöveges feladatok, megoldási terv, becslés, ellenőrzés.

2.3. Számelméleti ismeretek
— Páros és páratlan számok, többszörös, osztó, maradék.

2.4. Algebrai kifejezések
— Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.

3. Geometria

3.1. A tér elemei
— Vonalak (egyenes, görbe). Párhuzamos és merőleges egyenesek. Mérés.

3.2. Síkbeli alakzatok
— Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög, kör létrehozása, felismerése, jellemzői.

3.3. Térbeli alakzatok
— Kocka, téglatest, gömb felismerése, létrehozása, jellemzői.

3.4. Transzformációk
— Tükrös alakzatok, tengelyes szimmetria.

3.5. Kerület, terület
— Négyzet, téglalap kerülete, területe. Mérés, számítás, mértékegységek.

4. Függvények, az analízis elemei

4.1. Sorozatok
— Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok.

4.2. Függvények megadása, ábrázolása
— Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat olvasása.

5. Statisztika, valószínűség

5.1. Statisztika
— Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.

5.2. A valószínűség-számítás elemei
— Valószínűségi játékok. (Biztos. Lehetetlen. Lehet, de nem biztos.)

6. Tudománytörténeti és matematikai érdekességek, neves matematikusok
— Rubik-kocka.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

5–8. évfolyam

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

1.1. Halmazok
- Halmazba rendezés több szempont alapján. A részhalmaz fogalma.
- Két véges halmaz egyesítése, közös része.

1.2. Matematikai logika
- Egyszerű matematikai tartalmú szöveg értelmezése. Állítások igazságtartalma.
- Definíció, tétel kimondása.

1.3. Kombinatorika
- Sorbarendezési és kiválasztási feladatok az összes eset megadásával.

2. Számelmélet, algebra

2.1. Számok, mérés, mértékegységek
- Racionális számkör. Számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen.
- Ellentett, abszolút érték, reciprok, normálalak fogalma.
- Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság.

2.2. Műveletek
- Alapműveletek racionális számokkal írásban és számológéppel.
- A zárójelek, a műveleti sorrend biztos alkalmazása. Helyes és értelmes kerekítés, az eredmények becslése, a becslés használata ellenőrzésre is.
- Százalékszámítás.

2.3. Számelméleti ismeretek
- Osztó, többszörös, közös osztó, közös többszörös. Oszthatósági szabályok (2, 3, 5, 9, 10, 100).
- Prímszám, összetett szám.

2.4. Algebrai kifejezések
- Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás.

2.5. Hatvány, gyök, logaritmus
- Négyzetre emelés, négyzetgyökvonás, hatványozás pozitív egész kitevők esetén egész számok körében.

2. 6. Egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek
- Elsőfokú egyenletek és egyenlőtlenségek. Egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel és egyenlettel, ellenőrzés.

3. Geometria

3.1. A tér elemei
- Pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, szögtartomány. Két pont, pont és egyenes távolsága.

3.2. Síkbeli alakzatok
- Háromszögek, osztályozásuk. Négyszögek, speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz). Sokszögek, szabályos sokszögek. Kör és részei. Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok.
- Háromszög, négyszög belső szögeinek összege. Kör és érintője. Pitagorasz-tétel alkalmazása.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3.3. Térbeli alakzatok
— Egyenes hasáb, forgáshenger, forgáskúp, szabályos gúla, gömb.

3.4. Transzformációk
— Tengelyes és középpontos szimmetria, valamint eltolás szerkesztéssel.
— Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben (szerkesztés nélkül).

3.5. Szerkesztés
— Szakaszfelezés, szögfelezés, szögmásolás. Merőleges és párhuzamos egyenesek, a tanult síkbeli alakzatok szerkesztése.

3.6. Koordináta-geometria
— Koordináta-rendszer, pont ábrázolása.

3.7. Kerület, terület
— A háromszögek, a tanult négyszögek, valamint a kör kerülete és területe, gyakorlati alkalmazás.

3.8. Térfogat, felszín
— Az egyenes hasáb és a forgáshenger felszínének és térfogatának kiszámítása.

4. Függvények, az analízis elemei

4.1. Sorozatok
— Sorozatok folytatása adott szabály szerint.

4.2. Függvények megadása, ábrázolása
— Grafikonok olvasása, értelmezése, készítése: szöveggel vagy matematikai alakban megadott szabály grafikus megjelenítése értéktáblázat segítségével (pl. lineáris, négyzetes összefüggés).
— Egyenes arányosság grafikus képe.

4.3. Függvények jellemzése
— Leolvasás grafikonról: növekedés, fogyás, legnagyobb és legkisebb érték.

5. Statisztika, valószínűség

5.1. Statisztika
— Diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.
— Számtani közép kiszámítása.

5.2. A valószínűség-számítás elemei
— Valószínűségi kísérletek, eredmények lejegyzése. Gyakoriság. Relatív gyakoriság kiszámítása.

6. Tudománytörténeti és matematikai érdekességek, neves matematikusok
— Euklidész, Pitagorasz, René Descartes, Bolyai Farkas, Bolyai János.

9–12. évfolyam

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

1.1. Halmazok
— Halmazok megadása, ábrázolása. Részhalmaz.
— Véges halmazok elemeinek száma. Unió, metszet, különbség, komplementer.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1.2. Matematikai logika
- Matematikai tartalmú (nem tudományos jellegű) szöveg értelmezése.
- A „minden” és a „van olyan” helyes használata.
- Állítások logikai értéke. Állítások tagadása.
- Logikai műveletek: „és”, „vagy”„ha…, akkor”.
- Tétel kimondása, bizonyítása (direkt és indirekt).

1.3. Kombinatorika
- Kiválasztás és sorba rendezés véges sok elemből.

1.4. Gráfok
- A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai.

2. Számelmélet, algebra

2.1. Számok, mérés, mértékegységek
- Valós számok. Normálalak használata.
- Számrendszerek, számok kettes számrendszerben.
- Arányos osztás.

2.2. Műveletek
- Százalékszámítás a gyakorlatban. Számológép használatánál az eredmények értelmes kerekítése.

2.3. Számelméleti ismeretek
- Prímtényezős felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, relatív prímek.

2.4. Algebrai kifejezések
- Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel.

2.5. Hatvány, gyök, logaritmus
- Tört kitevőjű és negatív kitevőjű hatványok. A hatványozás azonosságai.
- A gyökvonás.
- A logaritmus értelmezése.

2.6. Egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek
- Kétismeretlenes elsőfokú egyenletrendszer. Másodfokú egyenletek. Elsőfokú egyenlőtlenségek.
- Szöveges feladatok. Egyszerű (fogalom közvetlen alkalmazását igénylő, illetve a gyakorlati életből vett szöveges) négyzetgyökös, exponenciális, logaritmikus, trigonometrikus egyenletek.

3. Geometria

3.1. A tér elemei
- Térelemek, térelemek távolsága.
- Dimenzió.

3.2. Síkbeli alakzatok
- Háromszögek, négyszögek osztályozása. Háromszög magasságvonalai, súlypontja, beírt és köré írt köre.
- Szabályos sokszög beírt és köré írt köre.
- Thalész-tétel.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3.3. Térbeli alakzatok
— Csonka gúla, csonka kúp.

3.4. Transzformációk
— Tengelyes és középpontos tükrözés, eltolás, pontkörüli elforgatás. Egybevágóság, hasonlóság. Alkalmazások.

3.5. Vektorok
— A vektor fogalma, vektorok összeadása, kivonása, skalárszorosa.
— Vektorok felbontása. Vektorok a koordináta-rendszerben. Vektorok alkalmazása feladatokban.

3.6. Trigonometria
— Szögfüggvények alkalmazása háromszögekben. Gyakorlati feladatok.

3.7. Koordináta-geometria
— Két pont távolsága. Egyenes egyenlete, kör egyenlete.

3.8. Kerület, terület
— A tanult alakzatok kerülete és területe, gyakorlati alkalmazás.

3.9. Térfogat, felszín
— A tanult testek felszínének és térfogatának kiszámítása.

4. Függvények, az analízis elemei

4.1. Sorozatok
— Sorozatok: számtani és mértani sorozat.
— Kamatos kamat, befektetés és hitel.

4.2. Függvények megadása, ábrázolása
— A függvény szemléletes fogalma.
— Függvény megadása, ábrázolása koordináta-rendszerben.
— Lineáris és másodfokú függvények, fordított arányosság.
— Exponenciális, logaritmus, trigonometrikus alapfüggvények.

4.3. Függvények transzformációja
— $f(x)+c$; $f(x+c)$ és $c \cdot f(x)$ ábrázolása.

4.4. Függvények jellemzése
— Értékkészlet, zérushely, szélsőérték, monotonitás, periodicitás leolvasása grafikonról.

5. Statisztika, valószínűség

5.1. Statisztika
— Adathalmaz rendezése, mintavétel (gyakorisági, relatív gyakorisági, eloszlási) diagramok, grafikonok értelmezése, középértékek.

5.2. A valószínűség-számítás elemei
— Véletlen esemény, kísérlet.
— Relatív gyakoriság és valószínűség.
— Valószínűség kiszámítása a klasszikus modell alapján.

6. Tudománytörténeti és matematikai érdekességek, neves matematikusok
— Thalész, Euler, Carl Friedrich Gauss, Blaise Pascal, Georg Ferdinand Cantor, Erdős Pál, Neumann János, Rényi Alfréd.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

II.3.4. EMBER ÉS TÁRSADALOM

A) ALAPELVEK, CÉLOK

Az Ember és társadalom műveltségi terület megismertet a társadalmi együttélés történetével, alapelveivel és főbb intézményeivel; betekintést nyújt a civilizáció folyamatába, a kultúra életébe. Fő területei: történelem; erkölcstan, etika; hon- és népismeret; társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek, filozófia. Együttesen hangsúlyos szerepet töltenek be a köznevelési feladatok sikeres megvalósításában, hiszen jelentős mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulók a haza felelős, hasznos polgáraivá váljanak; reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyenek szert; képessé váljanak az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre; megismerjék és megértsék a természeti, társadalmi, valamint kulturális jelenségeket, folyamatokat.

A társadalomismeret és az állampolgári ismeretek tartalmainak feldolgozása jó alapot ad a tudatos közéleti részvételhez, és a kulcskompetenciák kialakításán keresztül erősíti a demokrácia értékeinek (többek között a jogállamiság, részvétel a döntéshozatalban, a társadalmi igazságosság, az önrendelkezés, a szolidaritás, a tolerancia, az együttélés) tiszteletét.

Az Ember és társadalom műveltségi terület legfontosabb általános fejlesztési feladatai:

- a személyiségi és emberi jogok tiszteletére, az erkölcsi értékekre nevelés;
- a nemzettudat és állampolgári ismeretek kialakítása, tudatosítása, fejlesztése;
- a társadalmi igazságosság, méltányosság és szolidaritás értékeinek tudatosítása;
- a társadalmi, gazdasági problémák iránti érzékenység megteremtése;
- a környezetért és fenntarthatóságért érzett felelősség kialakítása;
- más kultúrák megismerése és elfogadása, különös tekintettel a Kárpát-medencében együtt élő népekére, vallásokra;
- a demokratikus intézményrendszer működésének megértése;
- az egyenlő bánásmóddal és esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismeretek és készségek fejlesztése;
- a társadalomtudományi szemlélet és gondolkodás kialakítása, az ilyen természetű problémák vizsgálatához és elemzéséhez szükséges készségek kialakítása és fejlesztése.

A társadalomtudományi műveltség többrétegű. Nemcsak ismereteket, hanem intellektuális eszközöket is biztosítani kell a diákoknak ahhoz, hogy képesek legyenek reflektálni és kritikusan értékelni, mert csak így alkalmazhatják hatékonyan a megszerzett tudást.

Az 1–4. évfolyamokon a műveltségterület egyes tartalmait olvasmányok, tevékenységek révén dolgozzák fel. A tanulók ebben a képzési szakaszban a történelmi látásmód (időbeliség, helyszín, szereplők), továbbá az erkölcsi gondolkodásmód alapelemeit sajátíthatják el a személyes, családi históriák, valamint a magyar történelem jelentős eseményeinek, szereplőinek megismerésén keresztül.

Az 5–8. évfolyamokon a tananyag feldolgozásának alapelve a történetek elbeszélésén, megjelenítésén alapuló, tevékenység-központú történelemtanítás, amelynek egyik eszköze a jelentős történelmi személyiségek bemutatása. Fontos szempont a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális, vallási értékeinek átadása, valamint az, hogy a diákok megismerjék a történelmi múltat feldolgozók (történész, régész, nyelvész) munkájának alapelemeit. Ezt a törekvést támogatja a múzeumok és más közgyűjtemények (pl.: levéltárak) látogatása, rendeltetésének, szerepének ismerete. A képzési szakasz második felében a történelmi gondolkodás továbbfejlesztése áll a középpontban, a történelmi dokumentumok feldolgozása pedig a társadalmi és állampolgári normák elsajátítására is irányul.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

A 9–12. évfolyamokon a tanítás a forrás- és tevékenység-központú tananyag-feldolgozásra épül. Ennek keretében a diákoknak meg kell ismerkedniük a történelmi múlt különböző forrásainak (szöveges, képi, audiovizuális) általános jellemzőivel, feldolgozási szempontjaival, továbbá képesnek kell lenniük arra, hogy a különböző típusú forrásokban meglássák a szerzők nézőpontját. Kiemelt szerephez jut a problémaközpontú és elemző tanítás is, amely a történelmi helyzetek, illetve a napjainkban felmerülő problémák, jelenségek történeti gyökereinek megértését segíti.

Kiemelt fejlesztési területek

Történelem: A történelemtanítás a maga sajátos összetett célrendszerét akkor érheti el, ha képes felkelteni a fiatalok érdeklődését a múlt iránt, és sokféle bizonyítékkal szolgál arra vonatkozóan, hogy a történelmi múlt ismerete a jelen valódi megértését is szolgálja. A történelmi események feltárása, értelmezése és bemutatása olyan készségek elsajátításához járul hozzá, amelyek sokat segíthetnek abban, hogy a tanulók sikeres felnőtté váljanak. Alapot ad a tudatos közéleti részvételhez, és erősíti a demokrácia értékeinek (többek között a jogállamiság, a döntéshozatalban való részvétel, a társadalmi igazságosság, az önrendelkezés, a szolidaritás, az elfogadás és tolerancia) tiszteletét.

A történelem tanulása elősegíti a szűkebb és a tágabb közösségekhez – a családhoz, a lakóhelyhez, a nemzethez, Európához, az emberi civilizációhoz – tartozás személyes megélését. A történelem tanulmányozása a múlt örökségének megismerésével szolgálja az eligazodást a jelenben, és segíti a felkészülést a jövőre. A történelmi műveltség a közös emlékezetben őrzött legfontosabb tartalmakat foglalja magába/jelenti. Ezek tudományos igényű feldolgozása biztosítja, hogy a közoktatás a tanulók életkorához, érdeklődéséhez igazítva hiteles képet adjon a történelmet formáló erők működéséről, az előző nemzedékek sorsáról, alkotásaikról, létfeltételeik alakulásáról, az egyes korok gondolkodását meghatározó eszmékről és hitekről, ezek eredetéről, kialakulásuk okairól. Fontos, hogy a találkozás a történelmi múlttal, valamint a történelemből fakadó tanulságok feldolgozása személyes élményt jelentsen a tanulók számára. A történelem problémaközpontú megközelítése az önismereti, a társas kapcsolati kultúra fejlesztésének és a pozitív énkép kialakításának lehetőségét is biztosítja a tanulóknak.

A tanítás meghatározó célja a differenciált történelmi gondolkodás kialakítása, az adatok, tények, fogalmak, a történettudomány által kínált konstrukciók (sémák) rugalmas adaptálásával, illetve a történettudomány vizsgálati eljárásainak (történeti probléma felismerése, megfogalmazása, a kritika, az interpretáció) alkalmazásával. A felkészítés további célja, hogy a tanulók felismerjék és megértsék, hogyan és miért éreztek, gondolkodtak, cselekedtek másként az emberek a múltban, mint a jelenben élők. Mindehhez nélkülözhetetlen a történeti megismerést és értelmezést elősegítő kulcsfogalmakkal összefüggő tudás folyamatos elmélyítése.

A *történelmi kulcsfogalmak* (történelmi idő, változás és folyamatosság, okok és következmények, történelmi források, tények és bizonyítékok, interpretáció, jelentőség, történelmi nézőpont) segítik a tanulókat a múltra vonatkozó magyarázatok, következtetések és értékelések megértésében, a történelmi ismeretek rendszerezésében, a múlttal és a múlt megismerésével kapcsolatos kérdések egyre árnyaltabb megválaszolásában, a különböző korok és események összehasonlításában, az összefüggések azonosításában, valamint az önálló következtetések és vélemények megfogalmazásában.

A *tartalmak értelmezését* lehetővé tevő kulcsfogalmak mellett léteznek a történelmi *tartalmakat kifejező* kulcsfogalmak (pl. társadalom, társadalmi osztály, réteg, állam, államforma, államtípus, kultúra, birodalom), amelyek az egyes jelenségek közös

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

sajátosságainak fogalmi megragadásával segítik a múlt folyamatainak, eseményeinek megértését, rendszerezését, összehasonlítását és értékelését.

A tartalmak értelmezését szolgáló és a tartalmakat kifejező kulcsfogalmakkal kapcsolatos tudás folyamatos bővítése, elmélyítése, valamint újabb és újabb kontextusokban történő gyakoroltatása az értelmes történelemtanulás egyik legfontosabb összetevője.

Erkölcstan, etika: Az erkölcsi nevelés a minden emberben jelen lévő erkölcsi érzék kiművelését jelenti; ami nem kifejezetten egyik vagy másik tantárgy feladata. Az iskolai környezet, a pedagógusi példa, az osztályközösség élete a maga egészében nyeri el erkölcsi jelentőségét. A helyes magatartás és a jó döntés elveiről kialakított álláspontok párbeszéde végigkíséri a civilizáció történetét. Az erkölcstan és az etika feladata, hogy megismertessen ezzel a hagyománnyal. Nem kész válaszokat kínál, hanem a kérdések felismerésére és értelmezésére törekszik. A morális helytállás értelmének sokoldalú megvilágításával segít különbséget tenni jó és rossz döntés között. Az etika oktatása feltárja és fogalmilag megragadhatóvá teszi azokat az értékelveket, amelyeken a társadalmi együttélés bevett normái alapulnak és segíti a kulturális sokszínűség értékének felismerését.

Hon- és népismeret: A hon- és népismeret tartalmazza nemzeti kultúránk nagy múltú elemeit, a magyar néphagyományt, valamint a hazánkban élő nemzetiségek kulturális emlékeit, szokásait, kulturális jelenét.

Teret biztosít azoknak az élményszerű egyéni és közösségi tevékenységeknek, amelyek a család, az otthon, a lakóhely, a szülőföld tiszteletét alapozzák meg. Segíti az egyéni, családi, közösségi, nemzeti, nemzetiségi identitástudat és történeti tudat kialakítását.

Tudatosítja a tanulókban, hogy saját hagyományaik, nemzeti értékeik megismerése, elsajátítása révén nyitottá válhatnak a velünk élő nemzetiségek, vallási közösségek, a szomszéd és a rokon népek, valamint a világ többi népének kultúrája, az egyetemes értékek iránt is.

Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek: Ezen ismeretkör legfőbb feladata, hogy reflektáljon a diákok társadalmi tapasztalataira. Célja, hogy a különböző társadalomtudományok (szociológia, szociálpszichológia, politológia, jogtudomány, közgazdaság-tudomány stb.) nézőpontjából mutasson be jelenségeket, problémákat, és segítse a tanulókat ezek értelmezésében, következtetések megfogalmazásában. A tartalmak feldolgozása olyan személyes tapasztalatra építő készségfejlesztő módszerek alkalmazását teszi szükségessé, amelyek megalapozzák és fejlesztik a diákok szociális, erkölcsi és jogi érzékét, valamint erősíthetik problémamegoldó gondolkodásukat.

Filozófia: A filozófiai tanulmányok célja az emberi lét értelmével, a tudás mibenlétével kapcsolatos legáltalánosabb kérdések felvetése, megvitatása, valamint a filozófiai eszmék történetének és legnagyobb alakjainak megismerése. A különböző korok és kultúrák filozófiai szövegeinek tanulmányozása elősegíti a kritikai gondolkodást, a problémaérzékenység fejlesztését, az önálló véleményalkotást és más gondolkodásmódok megértésének képességét. A filozófiai rendszerek azokat a legáltalánosabb fogalmi kereteket kínálják, amelyek között tapasztalataink világát mint összefüggő egységes egészet gondolhatjuk végig.

A filozófiai tartalmak feldolgozása többféle módon történhet, így lehet például kultúrtörténeti súlypontú, az interdiszciplinaritást hangsúlyozó, kronologikus, problémacentrikus felépítésű vagy a filozófiai diszciplínák felől közelítő tematikus szerkezetű.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

B) FEJLESZTÉSI FELADATOK

A fejlesztési feladatok szerkezete

1. Ismeretszerzés, tanulás
2. Kritikai gondolkodás
3. Kommunikáció
4. Tájékozódás időben és térben

A táblázatokban található nyilak (►►) azt jelzik, hogy az adott tevékenység a felsőbb évfolyamokon is folytatódik, a következő képzési szakaszra érvényes kiegészítésekkel.

1. Ismeretszerzés, tanulás

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek, képek közvetlen megfigyeléséből, hallott és olvasott elbeszélő szövegekből, különböző médiumok anyagából, ►►			►► szaktudományi munkákból.
Emberi és élethelyzetek megfigyelése, ►►	►► magatartásformák értelmezése.	Különböző emberi magatartástípusok, élethelyzetek megfigyelése, következtetések levonása.	
A műveltségi területhez kapcsolódó rövid szövegek olvasása.	Az információk rendszerezése és értelmezése. Kulcsszavak és kulcsmondatok keresése szövegekben. Vizuális rendezők (táblázatok, ábrák, vázlatok) készítése.		Ismeretszerzés különböző írásos forrásokból, statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból.
Információk gyűjtése adott témához segítséggel, ►►	►► könyvtárban, médiatárban, múzeumokban.	Önálló információgyűjtés adott témához különböző médiumokból, rövid szöveges tartalmi ismertető készítése, ►►	►► az információk önálló rendszerezése és értelmezése. A rendelkezésre álló ismeretforrások áttekintése és értékelése. Egy történelmi oknyomozás megtervezése.
Atlaszok, gyermeklexikonok használata. A tanultak felhasználása új feladathelyzetekben.	Segédkönyvek, kézikönyvek, atlaszok, lexikonok használata. Az olvasmányokról lényeget kiemelő jegyzetek készítése. A tanultak felhasználása új feladathelyzetekben.		A legfontosabb történelmi, társadalomtudományi, filozófiai és etikai kézikönyvek, atlaszok, lexikonok ismerete és használata. Előadás önálló jegyzetelése.
		Az internet kritikus és tudatos felhasználása történelmi filozófia- és etikatörténeti ismeretek szerzésére.	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2. Kritikai gondolkodás

<table>
<tr><th rowspan="2">1–4. évfolyam</th><th colspan="2">5–8. évfolyam</th><th rowspan="2">9–12. évfolyam</th></tr>
<tr><th>5–6. évfolyam</th><th>7–8. évfolyam</th></tr>
<tr><td colspan="4">Kérdések önálló megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban.</td></tr>
<tr><td>Mesehősök és történelmi szereplők megkülönböztetése.</td><td colspan="2">Társadalmi-történelmi, erkölcsi problémák felismerése, megfogalmazása, ►►</td><td>►► a tanult ismeretek problémaközpontú elrendezése.</td></tr>
<tr><td colspan="2">A lényeg kiemelése írott és hallott szövegekből, ►►</td><td colspan="2">►► tételmondat meghatározása, szövegtömörítés, szöveg átfogalmazása adott szempont szerint.</td></tr>
<tr><td>Szépirodalmi és más fiktív elbeszélések megkülönböztetése az igaz történettől.</td><td colspan="2">Adott történetben a valós és a fiktív elemek megkülönböztetése.
Feltevések megfogalmazása igaz történetek szereplői cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóiról.</td><td>Különböző történelmi elbeszélések összehasonlítása a narráció módja alapján.
Különböző szövegek, hanganyagok, filmek stb. vizsgálata a történelmi hitelesség szempontjából.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Annak felismerése, hogy egy adott szöveg többféleképpen is értelmezhető.</td><td colspan="2">Többféleképpen értelmezhető szövegek jelentésrétegeinek feltárása.</td></tr>
<tr><td>Híres emberek, történelmi személyiségek, irodalmi, film- stb. hősök külső és belső tulajdonságainak felsorolása.</td><td>Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése, ►►</td><td colspan="2">►► feltevések megfogalmazása a történelmi személyiségek cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóiról.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Az emberi (történelmi) cselekvés és annak következménye közötti kapcsolat felismerésének gyakorlása.</td></tr>
<tr><td>Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása ►►</td><td colspan="3">►► a különböző szereplők nézőpontjából.
Történelmi jelenetek elbeszélése, eljátszása különböző szempontokból. Erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzetek felismerése, bemutatása.</td></tr>
<tr><td>Önálló vélemény megfogalmazása eseményekről és személyekről,►►</td><td colspan="3">►► társadalmi, történelmi eseményekről, szereplőkről, jelenségekről, filozófiai kérdésekről.</td></tr>
<tr><td>Történelmi szereplők viselkedésének vizsgálata, ►►</td><td>►► társadalmi csoportok, intézmények működésének elemzése.
Feltevések megfogalmazása az egyének, csoportok viselkedésének mozgatórugóiról.</td><td>Feltevések megfogalmazása egyes társadalmi-történelmi jelenségek, intézmények hátteréről, feltételeiről, okairól. Érvek gyűjtése a feltevések mellett és ellen, ►►</td><td>►► az érvek kritikai értékelése.</td></tr>
<tr><td>Érvek gyűjtése a saját vélemény alátámasztására, ►►</td><td colspan="2">►► ellenérvek gyűjtése az ellenvélemények cáfolására, ►►</td><td>►► meghatározott álláspontok cáfolására.</td></tr>
</table>

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Tapasztalatok szerzése a valós, a lehetséges, a lehetetlen és a valószínű megítéléséről (pl. helyszín, idő, szereplők, események kapcsán).			Történelmi-társadalmi adatok, modellek és elbeszélések elemzése a bizonyosság, a lehetőség és a valószínűség szempontjából.
A múlt és a jelen életviszonyai közötti különbségek felismerése, azonosítása.	A különbségek felismerése és a változások nyomon követése egy-egy történelmi jelenség kapcsán. Különféle társadalmi-történelmi jelenségek összehasonlítása, ►►		►► strukturális és funkcionális szempontok alapján. Különféle értékrendek összehasonlítása, saját értékek tisztázása. Társadalmi-történelmi jelenségek értékelése a saját értékrendnek megfelelő szempontok alapján.
Annak vizsgálata, hogy a történet szerzője részese, kortársa volt-e a leírt eseménynek.		Kérdések megfogalmazása a forrás megbízhatóságára, ►►	►► a szerző esetleges elfogultságaira, tájékozottságára, rejtett szándékaira stb. vonatkozóan.

3. Kommunikáció

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Beszélgetés egy társadalmi, történelmi témáról.	Saját vélemény érthető megfogalmazása, a tárgyilagos érvelés és a személyeskedés megkülönböztetése.		
Mások véleményének türelmes meghallgatása ►►	►► és figyelembevétele.		Mások érvelésének összefoglalása és figyelembevétele. A véleménykülönbségek tisztázása, a saját álláspont gazdagítása, továbbfejlesztése.
Események, történetek elbeszélése élőszóban, ►►	►► illetve emlékezetből.		
Szóbeli beszámoló a saját tapasztalatokról, ►►	►► önálló gyűjtő-, illetve kutatómunkával szerzett ismeretekről. Beszámoló, kiselőadás tartása szépirodalomból, sajtótermékekből, rádió- és a tévéműsorokból, ►►		►► népszerű tudományos irodalomból, történelmi forrásokból származó szövegek alapján.
Képi, szöveges és egyéb információforrások megkülönböztetése.	A különböző információforrások alapján szóbeli következtetések megfogalmazása.		Primer történelmi források elemzése, különféle társadalmi-történelmi összefüggések felderítése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Rajz készítése valamely történelmi vagy társadalmi témáról. Önállóan gyűjtött képekből összeállítás, tabló készítése.	Rajzos vázlat készítése. Folyamatábra, diagram elemzése.	Folyamatábra, diagram készítése. Történelmi, társadalmi témák vizuális ábrázolása. Vizuális rendezők (táblázatok, ábrák) készítése.
Történetek kapcsán néhány mondatos összefüggő szöveg írása.	Fogalmazás írása valamely történelmi-társadalmi és erkölcsi témáról.	Esszé írása történelmi-társadalmi témákról, filozófiai kérdésekről, ennek kapcsán a kérdés világos megfogalmazása, bizonyítékok és cáfolatok kifejtése, következtetések levonása.
Események, történetek, jelenségek mozgásos, táncos, dramatikus megjelenítése.		

4. Tájékozódás időben és térben

1–4. évfolyam	5–6. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az idő tagolására szolgáló kifejezések használata: perc, óra, nap, hét, hónap, év, ►►	►► évtized, évszázad, évezred, emberöltő.		Történelmi korszakok, periódusok nevének használata.
Az idő meghatározására szolgáló kifejezések használata: amikor kicsi (óvodás stb.) voltam, amikor nagyszüleim gyerekek stb. voltak, nagyon régen.	Időmeghatározás más ismert eseményre, jelenségre való utalással (pl. a honfoglalás után, Mátyás uralkodása idején). Krisztus előtt, Krisztus után (vagy időszámítás előtt és után).	Időmeghatározás konkrét kronológiai adatokkal.	
Viszonyítások használata: most, előbb, később, ugyanakkor, régebben, nagyon régen, ►►		►► konkrét történelmi időszakokhoz kapcsolódóan (pl. előző évtized, a reformkorban, a XX. században).	
Események, jelenségek, tárgyak, személyek stb. időrendbe állítása.			
Az idő ábrázolása óra, naptár felhasználásával.	Az idő ábrázolása térivizuális eszközökkel (pl. időszalag készítése).	Kronológiai adatok rendezése.	
A megismert történet eseményeinek időrendbe állítása.	Néhány kiemelt esemény, jelenség időpontjának ismerete. A tanultak elhelyezése az időben a kiemelt időpontokhoz képest, kronológiai számítások. Az egyes történelmi jelenségek (gazdaság, kultúra, politika stb.) eltérő időbeli ritmusának felismerése, ►►		►► kölcsönhatásainak elemzése. A világtörténet, az európai történelem, a magyar történelem eltérő időbeli ritmusának és kölcsönhatásainak elemzése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

<table>
<tr><th rowspan="2">1–4. évfolyam</th><th colspan="2">5–6. évfolyam</th><th rowspan="2">9–12. évfolyam</th></tr>
<tr><th>5–6. évfolyam</th><th>7–8. évfolyam</th></tr>
<tr><td>Egyes események, tárgyak, megkülönböztetése aszerint, hogy a jelenhez, a múlthoz vagy a régmúlthoz tartoznak-e.</td><td colspan="2">A múltban élt emberek életének összehasonlítása a jelennel.
Események, személyek, tárgyak csoportosítása korok szerint.
Egyes korszakok jellegzetességeinek megragadása és összehasonlítása.</td><td>Egy-egy korszak komplex jellemzése és bemutatása.
A történelmi időben történő tájékozódás összetevőinek és jelentőségének bemutatása példákkal.</td></tr>
<tr><td>Példák gyűjtése arról, hogy az eltelt idő hosszúságát milyen dolgokhoz viszonyíthatjuk (pl. egy ember élete, három generáció élete, a honfoglalástól mostanáig eltelt idő).</td><td colspan="3">Történelmi időszakok, pl. századok összehasonlítása a változások mennyisége és gyorsasága szempontjából.
A különböző korokban élt emberek sorsának összehasonlítása abból a szempontból, hogy mi változott az életük során.
A gyorsan és lassan lezajló változások megkülönböztetése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Egyszerű térképek másolása kézi munkával.</td><td>Egyszerű térképvázlatok készítése (különböző eszközökkel) különböző információforrások alapján.</td></tr>
<tr><td>A térkép legfontosabb elemeinek felismerése: vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések.</td><td colspan="2">A tanult helyek megkeresése a térképen. Események, jelenségek leolvasása történelmi térképekről.
Távolságok becslése és számítása történelmi térképeken.
Egyszerű alaprajzok készítése.</td><td>Különböző időszakok történelmi térképeinek összehasonlítása, a változások hátterének feltárása.
A történelmi tér változásainak leolvasása különböző (pl. népsűrűséget, vallási megoszlást ábrázoló) térképekről.</td></tr>
<tr><td>A történetek helyszíneinek megkeresése egyszerű térképeken.</td><td colspan="2">Tanult események, jelenségek topográfiai helyének megmutatása térképen.
Néhány kiemelt esemény, jelenség topográfiai helyének elhelyezése vaktérképen.</td><td>Az adott téma tanulmányozásához leginkább megfelelő térkép kiválasztása különféle atlaszokból, online forrásokból.</td></tr>
</table>

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

C) KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

TÖRTÉNELEM

1–4. évfolyam
1. A családi élet eseményei (születés, esküvő stb.). 2. Szülők, nagyszülők gyermekkora, életmódja, tárgyi világa. 3. A múlt emlékei környezetünkben (múzeumok, emléktáblák, műemlékek, emlékművek; tárgyak, fotók, egyéb dokumentumok; szokások). 4. Nemzeti ünnepeink, jelképeink. 5. Mondák és legendák a magyar nép korai történetéből. 6. A középkori és újkori magyar történelem alakjai, női és férfi életutak. 7. A magyar szabadságküzdelmek kiemelkedő alakjai a XVIII–XX. század időszakában. 8. Gyermekalakok és gyermeksorsok a XX. században. 9. Embermentők a XX. században. 10. Magyar tudósok, feltalálók, művészek és sportolók a XIX–XX. században.

Ismétlődő/visszatérő és hosszmetszeti témák

Az alábbi témák minden jelzett évfolyamon megjelennek.

5–8. évfolyam	9–12. évfolyam
Társadalmi helyzet, életmód, életviszonyok	
— Gyermekek nevelése, oktatása — Család, lakóhely — Falvak és városok, urbanizáció — Hétköznapok és ünnepek — Öltözködés, divat – Betegségek, járványok►►	— Nők és férfiak életmódja és társadalmi helyzete, életformák — Szegények és gazdagok világa — Egyenlőség, emancipáció — Tömegtájékoztatás, sajtó, propaganda — Népesség, demográfia (vándorlás, migráció)
Társadalom és állam	
— Uralkodók és államférfiak — Birodalmak — Kisebbség, többség, nemzetiségek►►	— Államformák, államszervezet — A hatalommegosztás formái, szintjei — Forradalom, reform és kompromisszum
Helyi és nemzetközi együttműködések, konfliktusok	
— Békék, háborúk, hadviselés — Egyezmények, szövetségek►►	— Függetlenség és alávetettség — Kisállamok, nagyhatalmak
Természet és technika kölcsönhatása	
— A földrajzi környezet — A természetformálás és -átalakítás hatásai — Közlekedés, úthálózat, hírközlés — Felfedezők, feltalálók ►►	— Erőforrások és termelési kultúrák — A technikai fejlődés feltételei és következményei — Fölzárkózás, lemaradás
Kultúrák, vallások és eszmék	
— Hasonlóságok és különbségek — Népek és vallások egymásra hatása, együttélése	— Korok, korstílusok — Vallások szellemi, társadalmi, politikai gyökerei és hatásai

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

5–8. évfolyam	9–12. évfolyam
— A világvallások alapvető tanításai, vallásalapítók, vallásújítók — Történelemformáló eszmék►►	— Világkép, eszmék, ideológiák, társadalomkritika — A fanatizmus jellemzői és formái

Kronologikus témák

5–8. évfolyam	9–12. évfolyam
1. Az őskor és az ókori Kelet	
1.1. Az őskori ember világa. 1.2. Az ókori Egyiptom anyagi és szellemi kultúrája. 1.3. Ószövetségi történetek. 1.4. Ókori keleti örökségünk (időszámítás, írás, tudományos ismeretek, vallások, építmények).	1.1. Az emberi civilizáció kezdetei. 1.2 Anyagi és szellemi kultúra, vallás az ókori Keleten.
2. Az antikvitás	
2.1. Az ókori görögök: istenek, hősök, tudósok, művészek és az olimpia. 2.2. A görög–perzsa háborúk és az athéni demokrácia 2.3. Az ókori Róma alapítása és terjeszkedése 2.4. Hadvezérek, uralkodók az ókori Rómában. 2.5. Újszövetségi történetek.	2.1. Hellász – a poliszok és a birodalom: Athén, Spárta, Nagy Sándor. 2.2. Róma – a köztársaságtól a császárságig. Pannónia. 2.3. Az antik kultúra öröksége, a filozófiai gondolkodás kezdetei. 2.4. A zsidó és keresztény kultúra értékei, a kereszténység kezdetei és tanításai. 2.5. A népvándorlás és az antik civilizáció felbomlása.
3. A középkori Európa	
3.1. A nyugati és a keleti keresztény államiság főbb jellemzői. 3.2. Az iszlám hódítás és kulturális hagyatéka. 3.3. A középkori élet színterei és szereplői. 3.4. A lovagi életmód és a keresztes hadjáratok.	3.1. A bizánci és a frank birodalmak, valamint a Német-római Birodalom jellemzői. 3.2. Az európai államok kialakulása. 3.3. A hatalomgyakorlás, a társadalmi és gazdasági élet jellemzői. 3.4. Vallási, egyházi ellentétek, hatalmi harcok, hódítások. A vallás és az egyház szerepe a középkori Európában. 3.5. Nyugat-Európa válsága, Közép- és Kelet-Európa megerősödő államai a XIV–XV. században. 3.6. Európa keresztény középkori öröksége. Világképek, korstílusok.
4. A magyarság történetének kezdetei és beilleszkedése Európába	
4.1. Történetek és magyarázatok a magyarság vándorlásáról és a honfoglalásról. 4.2. Az államalapítás: Géza és Szent István. 4.3. Az Árpád-ház uralkodói, szentjei. 4.4. Károly Róbert és Nagy Lajos. 4.5. Hunyadi János a török ellenes küzdelmek élén. 4.6. Hunyadi Mátyás és udvara. 4.7. A mohácsi csata és következményei.	4.1. Az eredet problémái, vándorlás, honfoglalás, államalapítás. 4.2. Hódítás és védekezés. Hatalomgyakorlás, államszervezet, a társadalmi és gazdasági élet jellemzői az Árpád-házi királyok idején. 4.3. A Magyar Királyság mint európai középhatalom az Anjouk, Zsigmond és Mátyás korában.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

5–8. évfolyam	9–12. évfolyam
	4.4. A magyar művelődés és kultúra emlékei. 4.5. A török elleni harcok, a középkori magyar állam bukása.
5. A világ és Európa a kora újkorban	
5.1. A földrajzi felfedezések. 5.2. Vallási újítók (reformáció és katolikus megújulás). 5.3. Fényes uralkodói udvarok. 5.4. Az alkotmányos királyság létrejötte Angliában. 5.5. A felvilágosodás eszméi. 5.6. Az európai hatalmak és a gyarmatok, az észak-amerikai gyarmatok függetlenségi harca.	5.1. Amerika ősi kultúrái, a földrajzi felfedezések és következményeik. 5.2. Az atlanti hatalmak felemelkedése, az abszolutizmus, az angol polgárháború és következményei. 5.3. A reformáció és a katolikus megújulás. 5.4. A tudományos világkép kialakulása és a felvilágosodás. 5.5. Nagyhatalmi küzdelmek a XVII–XVIII. században, a felvilágosult abszolutizmus. 5.6. Az Egyesült Államok létrejötte, alkotmánya.
6. Magyarország a XVI–XVIII. században	
6.1. A három részre szakadt ország, végvári küzdelmek. 6.2. Vallási megosztottság és függetlenségi törekvések. 6.3. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora Bethlen Gábor idején. 6.4. Zrínyi Miklós, a hadvezér. 6.5. A Rákóczi-szabadságharc hősei. 6.6. Magyarország újjáépítése a Habsburg Birodalomban. Az ország új etnikai térképe, nemzetiségi viszonyok	6.1. Küzdelmek, hétköznapok, kultúra a három részre szakadt Magyarországon. 6.2. Az Erdélyi Fejedelemség. 6.3. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc. 6.4. Népesedési, társadalmi és gazdasági változások. Nemzetiségek az újjászerveződő államban. 6.5. A Magyar Királyság a XVIII. századi Habsburg Birodalomban, a felvilágosult abszolutizmus hazánkban.
7. A forradalmak és a polgárosodás kora Európában és Magyarországon	
7.1. A francia forradalom vívmányai. A terror. Napóleon. 7.2. Az ipari forradalom találmányai. 7.3. A magyar reformkor képviselői (Széchenyi, Kossuth, Kölcsey, Wesselényi). 7.4. A forradalom és szabadságharc céljai, eredményei és kiemelkedő személyiségei.	7.1. A francia forradalom eszméi, irányzatai, hatásai. A napóleoni háborúk következményei. 7.2. A XIX. század uralkodó eszméi. 7.3. Az ipari forradalom és hatásai. 7.4. A magyar felvilágosodás és a reformkor fő kérdései, személyiségei, a nemzeti kultúra kialakulása. 7.5. Forradalom és szabadságharc Magyarországon.
8. A nemzetállamok kora	
8.1. Az egységes német nemzetállam létrejötte. 8.2. Polgárháború az Egyesült Államokban. 8.3. A megtorlás és a kiegyezés Magyarországon. 8.4. Magyarország fejlődése a dualizmus korában. 8.5. Az Osztrák–Magyar Monarchia együtt élő népei, a nemzetiségek helyzete. 8.6. A tudomány és a technika fejlődése, birodalmak versenye a világ újrafelosztásáért, élet a gyarmatokon.	8.1. Nemzetállamok kialakulása és felemelkedése Európában, az Amerikai Egyesült Államok nagyhatalommá válása. 8.2. A keleti kérdés. 8.3. A tudomány és a technika fejlődésének új korszaka. 8.4. A nagy gyarmatbirodalmak, valamint Kína és Japán. 8.5. Önkényuralom és kiegyezés Magyarországon.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

5–8. évfolyam	9–12. évfolyam
	8.6. A dualista állam működése és a politikai viszonyok. 8.7. A nemzetiségek helyzete. A zsidó–magyar együttélés. 8.8. Polgárosodás és modernizáció Magyarországon.
9. Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében	
9.1. Az első világháború jellemzői és következményei Európában és Magyarországon. 9.2. A trianoni országvesztés és következményei. 9.3. A nagy gazdasági világválság és következményei az Egyesült Államokban és Európában. 9.4. Diktatúrák és diktátorok Európában. 9.5. A Horthy-korszak meghatározó vonásai és jelentős politikusai. 9.6. A trianoni határon túli magyarság sorsa a két világháború között. 9.7. A második világháború jellemzői és következményei. 9.8. Magyarország a második világháborúban. 9.9. A holokauszt Európában és Magyarországon.	9.1. Az első világháború és a háborút lezáró békék. 9.2. A háborús vereség következményei Magyarországon. 9.3. Trianon és hatásai. Új államok Közép-Európában. A trianoni határon túli magyarság sorsa. 9.4. A bolsevik ideológia és a kommunista diktatúra a Szovjetunióban. 9.5. A fasiszta ideológia és állam Olaszországban. 9.6. Az 1929–33-as világgazdasági válság és kezelése a nyugati demokráciákban. 9.7. A nemzetiszocialista ideológia és a náci diktatúra. 9.8. Magyarország konszolidációja és a revíziós külpolitika. 9.9. A második világháború fő hadszínterei, hadi és a diplomáciai eseményei. 9.10. Magyarország részvétele, veszteségei a második világháborúban. 9.11. Zsidóüldözés, a holokauszthoz vezető út, népirtás, a holokauszt.
10. Hazánk és a* nagyvilág *a XX. század második felében	
10.1. A hidegháború: az Egyesült Államok és a Szovjetunió vetélkedése. 10.2. A kettéosztott Európa. 10.3. A harmadik világ, az arab–izraeli konfliktusok. 10.4. A szovjet megszállás és a kommunista diktatúra jellemzői Magyarországon. 10.5. 1956-os forradalom és szabadságharc kiemelkedő személyiségei és céljai. 10.6. A Kádár-korszak jellemzői (a megtorlástól a rendszer bukásáig). 10.7. A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon. 10.8. A szomszédos országokban élő magyarság sorsa.	10.1. A kétpólusú világ és a fegyverkezési verseny. 10.2. A hidegháború fegyveres konfliktusai. 10.3. Integrációs törekvések a megosztott Európában, Nyugaton és Keleten. 10.4. A gyarmati rendszer felbomlása és következményei a harmadik világban. 10.5. Magyarország a második világháború után: újjáépítés és a kommunista diktatúra kiépítése. 10.6. A Rákosi-korszak jellemzői (államosítás, pártállam, terror). 10.7. Az 1956-os forradalom és szabadságharc. A megtorlás. 10.8. A Kádár-rendszer kiépülése, konszolidációja, sajátosságai és válsága. 10.9. A szomszédos államok és a határon túli magyarság sorsa. 10.10. A demokratikus átalakulás és a piacgazdaság létrejötte.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

5–8. évfolyam	9–12. évfolyam
11. A globalizálódó világ és Magyarország	
11.1. Az Európai Unió létrejötte és az európai polgárok alapvető jogai. 11.2. A vasfüggöny lebontása és következményei a keleti blokk országaiban. 11.3. Globális problémák: urbanizáció, környezetszennyezés, terrorizmus, migráció, klímaváltozás. 11.4. Az Alaptörvény, a jogállamiság intézményei a mai Magyarországon. 11.5. A gazdasági élet területei és a munka világa. 11.6. A magyarországi nemzetiségek és kisebbségek kultúrája, a roma/cigány népesség helyzetének változásai. 11.7. A szomszédos országokban élő magyarság sorsa a szovjet blokk felbomlása után.	11.1. Az Európai Unió létrejötte, alapelvei, intézményei, működése. 11.2. A Szovjetunió, Csehszlovákia és Jugoszlávia felbomlása. 11.3. A tudományos-technikai forradalom, a jóléti állam, a globális problémák és a fenntarthatóság. 11.4. Az Alaptörvény, a jogállamiság intézményei a mai Magyarországon. 11.5. Demográfiai változások, népesedés. A hazánkban élő nemzetiségek, vallási kisebbségek. 11.6. A roma/cigány társadalom története, helyzete és integrációjának folyamata. 11.7. A szomszédos országokban élő magyarság helyzete, magyarok a nagyvilágban. 11.8. A globális világ kihívásainak hatása hazánk fejlődésére.

ERKÖLCSTAN

1–4. évfolyam

Az erkölcstan tantárgy anyagához az 1–4. évfolyamon egyrészt a Nat Ember és társadalom Történelem tematikája, másrészt a Magyar nyelv és irodalom, az Ember és társadalom, az Életvitel és gyakorlat, valamint a Művészetek, továbbá az Ember és természet műveltségterületek azon fejlesztési követelményei és közműveltségi tartalmai irányadóak, amelyek az életkori sajátosságoknak megfelelően közvetítik az alábbi beszélgetési témákat, magatartásmintákat, életvezetési szokásokat.

1. Ön- és társismeret

1.1. Milyennek látom magam? Milyennek látnak engem mások?
1.2. Mi a legjobb bennem?
1.3. Kire szeretnék hasonlítani?
1.4. Másokkal kapcsolatos értékek. Mi a jó és a fontos mások számára?

2. Értékek és normák

2.1. Hagyományok, szokások, ünnepek a családunkban, az országunkban.
2.2. Más családok, települések, országok hagyományai, szokásai, ünnepei.
2.3. Együttélési szabályok, közös szabályalkotás.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

5–8. évfolyam

1. Az emberi természet

1.1. Ember és természet.
1.2. Test és lélek. Egészség, betegség, fogyatékosság, egészség.
1.3. Ösztön, érzés, érzelem. Értelem, akarat.
1.4. Nyelv és gondolkodás. Tudás, képesség, tehetség.

2. Erkölcsi személyiség, emberi társaság

2.1. Szokás, hagyomány, szabály, illem.
2.2. A lelkiismeret. Jó és rossz, bűn és erény.
2.3. Az ember mint értékelő és erkölcsi lény.
2.4. Önállóság, alkalmazkodás, engedelmesség. Őszinteség és hazugság.

3. Társas kapcsolatok

3.1. Társaink. Barátság, szeretet, tisztelet, segítő kapcsolat.
3.2. Nemiség, szerelem. A házasság. Család, otthonteremtés.
3.3. Előítélet, bizalom, együttérzés.
3.4. Nemzeti, nemzetiségi és etnikai hovatartozás, etnikai együttélés, etnikai hátterű konfliktusok.

4. Az emberi társadalom

4.1. Egyén és közösség. Társadalmi igazságosság. Szegények és gazdagok.
4.2. Szabadság és korlátozottság.
4.3. Munka, alkotás. Értelmes élet, boldogulás. Jól lét és jólét.
4.4. Jog, hatalom, politika, demokrácia.

5. A vallás világa

5.1. Meggyőződés, hit, világnézet.
5.2. A vallás mint lelki jelenség.
5.3. Vallási közösség és vallási intézmény.
5.4. Vallási népszokások.

6. A kereszténység és Európa

6.1. A nagy világvallások világképe és erkölcsi tanításai.
6.2. A zsidó és a keresztény vallás a Biblia tükrében.
6.3. A kereszténység története. Az európai civilizáció és kultúra zsidó–keresztény gyökerei.
6.4. A keresztény valláserkölcs és a kereszténység világi tanításai. Párbeszéd, együttműködés vallásos és nem vallásos emberek között.
6.5. Új vallási mozgalmak.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

ETIKA (9–12. ÉVFOLYAM)

1. Az erkölcsi gondolkodás alapjai

1.1. Tények és értékek. A cselekedet erkölcsi megítélése. Etikai álláspontok a jó és a rossz ismeretének eredetéről. A szenvedés kérdése.
1.2. Hit és vallás. A világvallások emberképe és erkölcsi tanítása.
1.3. A cselekvő szeretet. Az ember kitüntetett léthelyzete, bűne és jóravalósága. A valláserkölcs értékei a világi etikában.

2. Törvény és lelkiismeret

2.1. Az erkölcsi gondolkodás fejlődése. Szokás, hagyomány, törvény. Az egyén választása.
2.2. A lelkiismeret szabadsága és a személy erkölcsi felelőssége. Szándék és következmény.
2.3. Az erények és a jó élet céljai. A jellem. Erkölcsi érzék, erkölcsi nevelés. Önállóság és példakövetés. Önmegvalósítás és önkorlátozás.

3. A kapcsolatok világa

3.1. Én és Te. Szeretet, barátság, szerelem, szexualitás. Szülők és gyermekek. Otthon, család.
3.2. Én és Mi. Egyén és közösség. Állampolgárság és nemzeti érzés. A szabadság rendje: jogok és kötelességek.
3.3. Mi és Ők. Többség és kisebbség. Szolidaritás, kölcsönös segítség. A társadalmi igazságosság kérdése.
3.4. Erkölcs és politika. Magánérdek és közjó. Részvétel a közéletben. A közélet tisztasága. Szólásszabadság és a nyilvános beszéd felelőssége az információs társadalomban.

4. Korunk erkölcsi kihívásai

4.1. Az ökológiai válság mint erkölcsi probléma. Kötelességeink más élőlények iránt. A környezettudatos életmód.
4.2. Világszegénység – a szegények világa. Demográfiai egyenlőtlenségek és következményeik.
4.3. A közösségi és társadalmi korrupció problémája
4.4. Az intolerancia, a gyűlölet, a kirekesztés, a rasszizmus mint erkölcsi dilemma.
4.5. Az emberiség közös öröksége és a jövő nemzedékek jogai.

HON- ÉS NÉPISMERET (5–8. ÉVFOLYAM)

1. Az én világom

1.1. Családunk története. Szomszédság, rokonság.
1.2. Az én városom, falum.
1.3. A hazai táj. Helytörténet, helyi hagyományok, nevezetességek.
1.4. Gyermekek, diákélet a múltban.
1.5. Hagyományos magyar történelmi sportok.

2. Találkozás a múlttal

2.1. Nagyszüleink, dédszüleink világa falun és városban.
2.2. A paraszti ház és háztartás, a ház népe. Népi mesterségek.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2.3. A hétköznapok rendje (táplálkozás, ruházat, életvitel).
2.4. Hagyományos és népi (vallási) ünnepeink eredete és szokásrendje.
2.5. Hitélet és közösségi élet.

3. Örökségünk, hagyományaink

3.1. Az ősi magyar kultúra hagyatéka.
3.2. Magyarok a történelmi és a mai Magyarország területén.
3.3. Néprajzi tájak, tájegységek és etnikai csoportok a Kárpát-medencében. A szomszédos országok.
3.4. A hazánkban élő nemzetiségek kultúrája és hagyományai (pl.: a roma/cigány népismeret elemei.)
3.5. Természeti és épített örökségünk, a szellemi-kulturális örökség és a világörökség elemei.
3.6. A magyar tudomány és kultúra eredményei a világban.

TÁRSADALMI, ÁLLAMPOLGÁRI ÉS GAZDASÁGI ISMERETEK

5–8. évfolyam

1. Társadalmi szabályok

1.1. Szokás, hagyomány, erkölcs, jog.
1.2. Az emberi alapjogok, esélyegyenlőség.
1.3. A gyermekek jogai, diákjogok.
1.4. Hivatalos ügyeink (ügyintézés).

2. Állampolgári alapismeretek

2.1. Államformák, politikai rendszerek.
2.2. Demokratikus alapelvek.
2.3. Magyarország politikai intézményei.
2.4. A média és a nyilvánosság szerepe.
2.5. Állampolgári jogok és kötelességek.

3. Pénzügyi és gazdasági kultúra

3.1. A családi költségvetés (bevétel, kiadás, megtakarítás, hitel).
3.2. A pénz és formái (érme, bankjegy, virtuális pénz, pénzhelyettesítők, bankkártyák).
3.3. Pénzkezelés (bankszámlák és műveletek).
3.4. Pénzintézetek és tevékenységük (betétgyűjtés, hitelezés, kamat, tőke, árfolyam, infláció).
3.5. Vállalkozói alapismeretek (a vállalkozó személye, felelős vállalkozói magatartás, a vállalkozások szűkebb-tágabb környezete).

4. A munka világa

4.1. Elhelyezkedés, munkavállalás: amit minden munkavállalónak tudnia kell.
4.2. Gazdasági ágazatok, szakmák, foglalkozások (munkamegosztás, szellemi és fizikai munka).

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

9–12. évfolyam

1. Társadalomismeret

1.1. Családformák a mai világban.
1.2. Kortárs csoport és ifjúsági szubkultúrák.
1.3. A helyi társadalom, civil társadalom, önkéntesség.
1.4. Hátrányos társadalmi helyzetek, társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás.

2. Állampolgár vagyok

2.1. Jogok és kötelességek Magyarországon.
2.2. Jogok és kötelességek az Európai Unióban.
2.3. A politikai intézményrendszer és a választási rendszer.
2.4. Nemzet, nemzetiség, többség és kisebbség.

3. Pénzügyi és gazdasági kultúra

3.1. A gazdaság főbb szereplői és kapcsolatrendszerük.
3.2. A háztartások gazdálkodása, pénzkezelési technikák, fogyasztói döntések, hosszú távú gondolkodás/tervezés.
3.3. A vállalkozások világa.
3.4. Az állam gazdasági szerepvállalása.
3.5. Pénzügyi közvetítők a nemzetgazdaságban.
3.6. A nemzetgazdaság teljesítménye, a gazdasági növekedés és problémái.
3.7. A nemzeti, az uniós és a globális piac, valamint a monetáris világ összefüggései, intézményei.

4. A munkavállalói szerep

4.1. Alkalmazottak a gazdaságban.
4.2. Munkajogi alapok, foglalkoztatási formák.
4.3. Munkaerő-piaci elvárások itthon és külföldön.
4.4. Pályakezdés, álláskeresés, felvétel, jogok és kötelezettségek, munkaszerződés.
4.5. A munkaviszony adózási, biztosítási, egészség- és nyugdíjbiztosítási összefüggései.
4.6. Munka nélkül.

5. Változások a mindennapi életben

5.1. A tudás fogalmának átalakulása, az élethosszig tartó tanulás.
5.2. A tudományos-technológiai fejlődés hatásai.
5.3. A fogyasztói társadalom és a jóléti állam.

FILOZÓFIA (9–12. ÉVFOLYAM)

1. A filozófia

Fogalma, tárgya, eredete, viszonya a szaktudományokhoz, a valláshoz, a művészethez és a mindennapi élethez; a filozófiai gondolkodás története.

2. Logika

Az érvényes következtetés szabályai. A logika kapcsolódása a matematikához és a nyelvi kommunikációhoz.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3. Ismeretelmélet

A tudás mibenléte, forrásai, határai.

4. A létre vonatkozó kérdések

Az ember helye a világban. Tér, idő, okság. Test és lélek.

5. Etika, erkölcsfilozófia

A morális tulajdonságok természete, a morális cselekvés szabályai, alkalmazott etikák.

6. Tudományfilozófia

A tudomány fejlődése és a különböző korok tudományossága. A tudományos érvelés sajátosságai, paradigmái.

7. Vallásfilozófia

A vallási jelenségek, események, fogalmak és tanok elemzése.

8. Politikai filozófia

Az ember mint társadalmi lény. A politika, az állam, a jog, az igazságosság és a személyes szabadság összefüggéseinek vizsgálata.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

II.3.5. EMBER ÉS TERMÉSZET

A) ALAPELVEK, CÉLOK

A műveltségterület középpontjában a természet és az azt megismerni igyekvő ember áll. A természettudományi műveltség a természethez fűződő közvetlen, megértő és szeretetteljes kapcsolaton alapul. Olyan tudást kell építenünk, amely segíti természeti-technikai környezetünk megismerését, és olyan tevékenységre késztet, amely hozzájárul a környezettel való összhang megtalálásához és tartós fenntartásához. Ennek érdekében a tanulónak meg kell ismernie a világot leíró alapvető természettudományos modelleket és elméleteket, azok történeti fejlődését, érvényességi határait, a hozzájuk vezető megismerési módszereket. Mivel a paradigmák, kutatási programok ma is változnak, a természettudományok tanítása során azt is be kell mutatnunk, hogy azok századok kollektív munkájával születtek meg, folyamatosan alakulnak, és sok esetben nem kizárják, hanem kiegészítik egymást. Ugyanakkor láttatni kell azt is, hogy a természettudományok megfigyelések, kísérletek sorozatain keresztül kristályosodott, bizonyított alapvető igazságokra (elméletekre, törvényekre, szabályokra) épülnek. A természettudományok fejlődésének jellemzőit és módszereit az iskolai oktatás és nevelés során is figyelembe kell venni. A tanulókat meg kell ismertetni a tervszerű megfigyeléssel és kísérletezéssel, az eredmények ábrázolásával, a sejtett összefüggések matematikai formába öntésével, ellenőrzésének, igazolásának vagy cáfolatának módjával, a tudományos tényeken alapuló érveléssel és a modellalkotás lényegével.

A természettudományi műveltség az egyén és a társadalom számára is meghatározó jelentőségű. Az egészség tudatos megőrzése, a természeti, a technikai és az épített környezet felelős és fenntartható alakítása a természettudományos kutatások és azok eredményeinek alkalmazása nélkül elképzelhetetlen. A globális problémák megoldásának fontos feltétele az állampolgárok természettudományos műveltségen alapuló, kritikus és konstruktív magatartása. A gazdaság, a versenyképesség számára létfontosságú a kellő számú és felkészültségű műszaki szakember. Az egyén tudása társadalmi szinten szorosan összefügg a gazdasági versenyképességgel és a szűkebb-tágabb autonóm közösségek fennmaradásával.

A természettudományok tanítása során alapvető a tudományágak pontos és részben elkülönült fogalomhasználata. A természettudományi nevelésnek ugyanakkor elő kell segítenie a közvetített tudás társadalmi érvényesülését is. Ezért az sem a tartalmak, sem a módszerek tekintetében nem szorítható be kizárólag a szaktudományok szűken értelmezett kereteibe. Az iskolai oktatásnak és nevelésnek olyan, természettudományos módszerekkel vizsgálható kérdésekkel is foglalkoznia kell, amelyeket a társadalom és a gazdaság adott időben és helyen felvet, amelyek befolyásolják az egyén és a közösség jelenlegi életét, illetve hatással vannak a jövő alakulására. Ilyenek az egészségmegőrzéssel, a természeti forrásokkal való fenntartható gazdálkodással összefüggő problémák. Cél, hogy a tanulók cselekvő közreműködőivé váljanak a tanulási folyamatnak, egyben felkészüljenek az aktív állampolgári szerepvállalásra.

A természettudomány nemcsak ismeretek rendszere, az emberiség közös kultúrkincse, hanem magasan szervezett kollektív megismerési eszköz is. A közoktatásban folyó természettudományos nevelés a maga sajátos eszközeivel ehhez biztosít hozzáférést. Erre az alapra épül a felkészítés a természettudományos és műszaki életpályákra is. Ahhoz, hogy a tudás személyessé váljék, a diszciplínák tudásrendszereit a tanulók igényeihez, életkori sajátosságaihoz, képességeik fejlődéséhez és gondolkodásmódjuk sokféleségéhez kell igazítani. Így felkelthető a tanulók érdeklődése, megalapozható a nem természettudományos pályát választók kellő tájékozottságának kialakítása, és – megkülönböztetett figyelemmel

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

a tehetségek gondozására – elérhető a fiatalok egy részének természettudományokhoz köthető pályákra irányítása is.

Az alaptantervben meghatározott fejlesztési feladatokat és a közműveltség tartalmi elemeit az iskolai nevelés során különféle kontextusokban, a mindennapi élet színtereihez és problémáihoz kapcsoltan kell feldolgozni. A különféle összefüggésekbe épített és begyakorolt természettudományi, műszaki műveltség hatékonyabban alkalmazható a mindennapi életben és a munka világában. A jól megtervezett kontextusok segítik a tanulói érdeklődés felkeltését, a tanulási célok elfogadását is. Ezek az alábbiak szerint értelmezhetők:

Területek:
- *Egészség* (egészségmegőrzés, életmód, népegészség, orvostudomány)
- *Természeti erőforrások* (anyag- és energiahasználat, hatékonyság, a készletek kimerülése)
- *Környezeti rendszerek állapota* (modellek és előrejelzés, éghajlatváltozás, életközösségek sérülése, biodiverzitás csökkenése, szennyezés és hulladékok)
- *A tudomány és technika összefüggései* (a tudományos eredmények alkalmazása, technológiai rendszerek és hatásaik, a társadalmi kontroll szükségessége és mechanizmusai)

Szintek (dimenziók):
- *Egyén* (egyéni élethelyzet, személyes környezet; egyéni feladat és felelősség)
- *Család* (az egyén legszűkebb társas környezete, a háztartás szintje; közös szabályok, szoros együttműködés és felelősség)
- *Helyi közösség* (a lakókörnyezet, a település és régió környezete; együttműködés és kollektív felelősség)
- *Társadalom* (az ország, a nemzet szintje; egységes szabályozás és felelősség)
- *Globális* (a Föld globális rendszerei, a nemzetek közössége; nemzetközi együttműködése, egyezmények, világszervezetek)

A fejlesztési feladatokat ezért olyan kulcsfogalmak köré szerveztük, amelyek elősegítik, hogy a közműveltségi tartalmak a fenti kontextuális területekbe és a tanulók életkori sajátságaiból következő szinteknek megfelelően ágyazódjanak be, illetve erősítik a természettudományos diszciplináris tantárgyak közötti kapcsolatokat, ugyanakkor nem akadályozzák a szaktudományok hagyományos rendszerének kiépítését.

A közoktatásban felépített természettudományi tudás érvényességének és működőképességének feltétele a rendszerszerűség. Az alapelvek, kulcsfogalmak és modellek tudásrendszerét közérthető, érdeklődést keltő és fenntartó, azt tovább bővíthető módon kell fejleszteni. Ennek eszköze a tanulók cselekvő részvételét biztosító tudásépítés. Az önmagában is összetett funkciójú természettudományi nevelés – a többi műveltségterülethez hasonlóan – beágyazódik az iskola komplex személyiségfejlesztési folyamatába. Ennek feltétele az iskolai és azon kívüli tanulási környezet változatossága, az információforrások, az interakciós lehetőségek sokfélesége, az önálló, cselekvő tanulás lehetősége. A természettudományok tanításakor a tanulási környezetet úgy kell tehát tervezni, hogy az támogassa a különböző aktív tanulási formákat, technikákat, a tanulócsoport összetétele, mérete, a rendelkezésre álló feltételek függvényében. Az aktív tanulás konkrét módszerei (például a problémaalapú tanulás vagy a kooperatív munka) alkalmazását a fejlesztési feladat, az elsajátítandó tartalom és a tanulócsoport igényei szerint célszerű megválasztani.

A természettudományi nevelés a tanulókat aktív szerepvállalásra, a fenntarthatóságot támogató, önmagáért és a közösségért felelős életmód kialakítására készteti. A megalapozott természettudományos műveltség teszi lehetővé a félrevezetésen, manipuláción alapuló, illetve áltudományos megnyilvánulások felismerését és hárítását is.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

B) FEJLESZTÉSI FELADATOK

A műveltségterület fejlesztési feladatai tudásterületekre tagolódnak. A kialakított szerkezet egyrészt tudományágak szerint szerveződik, másrészt támogatja az egységes természettudományos szemléletet, és egyben hangsúlyozza a kiemelt fejlesztési célokat. Szerepe a pedagógiai rendszer elvi, logikai hátterének megalkotása. Segíti a részletes fejlesztési feladatok, valamint a közműveltségi tartalom koherens szemléletű és célszerű meghatározását: kiemelt hangsúlyt helyez azokra a tantárgyközi együttműködést lehetővé tevő kapcsolódási pontokra, melyek az egyes szaktárgyi területek közös tudásépítő munkáját támogatják. Olyan általános képességeket fejleszt, mint az elvonatkoztatás, a logikai következtetés, az adatok értékelése, a valószínűségi gondolkodás fejlesztése, a változók vizsgálata, az adatok, tények és a magyarázatok megkülönböztetése, a speciális (technikai, gazdasági, társadalmi, etikai) alkalmazások, kapcsolódások felismerése, mások nézőpontjainak értékelése, a saját nézőpont kifejtése, valamint a tudományos közösség szerepének elismerése.

A természettudományos-műszaki kultúrához való viszonyt az attitűdök határozzák meg, így alapvetőek a bennünket körülvevő természeti és technikai környezet megértéséhez, ami az ésszerű, egészségtudatos életmód és a fenntarthatóságot támogató gazdálkodás feltétele. A fejlesztendő készségek és képességek a természettudományos műveltség megszerzését, gyakorlati alkalmazását teszik lehetővé. Maga a fejlesztés tartalomba ágyazottan történik, a természettudományok közös kulcsfogalmaihoz, alapvető elméleteihez és modelljeihez kapcsolódva. A természettudományos műveltség fejleszti a kommunikáció, az egyszerűsítés, a strukturálás, az osztályozás, a fogalommeghatározás, a rendszerszerű megfigyelés, a kísérletezés, a mérés, az adatgyűjtés és -feldolgozás, a következtetés, az előrejelzés, a bizonyítás, cáfolás készségrendszerét. Mindezek a tevékenységformák alkalmasak arra is, hogy a közműveltségi tartalmi elemek elsajátítása mellett a természettudományos gondolkodáshoz nélkülözhetetlen mennyiségi szemléletet is kialakítsák és fejlesszék.

A fejlesztési feladatok szerkezete

1. Tudomány, technika, kultúra
2. Anyag, energia, információ
3. Rendszerek
4. A felépítés és a működés kapcsolata
5. Állandóság és változás
6. Az ember megismerése és egészsége
7. Környezet és fenntarthatóság

A táblázatokban található nyilak (►►) azt jelzik, hogy az adott tevékenység a felsőbb évfolyamokon is folytatódik, a következő képzési szakaszra érvényes kiegészítésekkel.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1. Tudomány, technika, kultúra

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
A természettudományos megismerés			
A természeti, az ember által épített és a technikai környezet iránti érdeklődés felkeltése, a tudományos megismerés iránti igény fokozatos formálása.	A tudományos megismerés, vizsgálódás iránti érdeklődés fenntartása, fokozása.	A tudományos gondolkodás műveleteinek megismerése, ►► a tudományos módszerek és a nem tudományos elképzelések megkülönböztetése.	A tudományos gondolkodás műveleteinek tudatos alkalmazása. A tudományos gondolkodás mindennapi életben való hasznosságának belátása, a módszerek tudatos alkalmazása.
		A biológia, fizika és kémia fontosabb vizsgálati céljainak, módszereinek bemutatása, a kapcsolódási pontok tudatos keresése.	
Megismert információforrások használata, ►►	►► az információ gyűjtéséhez és feldolgozáshoz szükséges kommunikációs készségek megalapozása.	A számítógéppel segített tanulás módszereinek alkalmazása (információk keresése, könyvtár- és internethasználat, adatbázisok, szimulációk használata, kiselőadások tervezése), ►►	►► alkalmazásuk a mérés, információkeresés, bemutatók és a kommunikáció segítésére. Az ismeretszerzés folyamatának és eredményének kritikus értékelése. A problémamegoldásra irányuló, hatékony információkeresés.
A megfigyelés, leírás, kérdésfeltevés és értelmezés műveleteinek gyakorlása és összekapcsolása.	Megfigyelések, egyszerű kísérletek elvégzéséhez szükséges készségek megalapozása, ►►	►► a megfigyelés, a kísérlet és a mérés módszereinek irányított alkalmazása. Mérési adatok, ábrák, értelmezése.	A problémák tudatos azonosítása, feltevések megvizsgálása. Kísérletek tervezése problémák megoldására, kísérletelemzés, alternatívák megkülönböztetése.
A természeti és technikai jelenségekkel összefüggő tapasztalatok megfogalmazása, megosztása a társakkal.	A csoportmunkában történő tanulás módszereinek kialakítása, ►►	►► *a* módszerek továbbfejlesztése.	Modellek megfogalmazása, vizsgálata, koherens és kritikus érvelés kialakítása. Prezentációk készítése önállóan és csoportmunkában.
Néhány természeti jelenség megfigyelése, egyszerű magyarázatkeresés kísérlet segítségével. Legalább egy külső gyakorlat (múzeum, kirándulás) tapasztalatainak megbeszélése, ►►	►► évente legalább két, a témakörökkel kapcsolatos kísérlet vagy vizsgálat önálló elvégzése. Legalább négy, tanórán bemutatott vizsgálatról feljegyzések, rajzok készítése. Egy természettudományos témájú munka elkészítése.	Évente legalább két-két fizikai, kémiai és biológiai kísérlet vagy vizsgálat elvégzése. Legalább négy-négy fizikai, kémiai és biológiai, a tanórán bemutatott kísérlet vagy vizsgálat jegyzőkönyvének elkészítése. Legalább egy külső gyakorlat tapasztalatainak ismertetése.	
		Egy egészségtani témájú projektmunka elkészítése.	Egy, a fenntarthatósághoz köthető projektmunka elkészítése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
	A balesetmentes kísérletezés szabályainak megismerése, betartása, ►►	►► ismerkedés *a* méregjellel és a többi gyakrabban előforduló veszélyszimbólummal; a mérgező anyagok körültekintő használata.	
	A problémafelvetés és a probléma megoldására irányuló vizsgálódás igényének kialakítása, fejlesztése.	Természettudományi témájú ismeretterjesztő források önálló keresése, követése, értelmezése, az ismeretszerzés eredményeinek bemutatása, mások eredményeinek értelmezése. Legalább egy magyarországi múzeum, nemzeti park, természettudományi gyűjtemény meglátogatása, profiljának és néhány fontos darabjának elemző ismerete.	
Tudománytörténet			
A tudományos megismeréshez köthető történeti szemlélet kialakítása.		A tudományos modellek változásának felismerése. Nagyobb, összefüggő tudománytörténeti folyamatok megismerése, tudásunk és történelmünk változásában játszott szerepük tanulmányozása.	A tudománytörténeti folyamatok értelmezése a modellek, az elképzelések, az egymást váltó, illetve az egymást kiegészítő elméletek megszületéseként és háttérbe szorulásaként. A megismerési módszerek előnyeinek és korlátainak elemzése.
Tudománytörténeti jelentőségű felfedezések, találmányok, felismerések és eljárások megismerése tudományos ismeretterjesztő források feldolgozásával.		Jelentős külföldi és hazai természettudósok módszereinek, tudományos eredményeinek és ezek érvényességi körének megismerése.	
Tudomány, technika, társadalom			
A tudomány és technika fejlődése, valamint a történelmi korszakváltások közötti kapcsolat ismertetése egy-egy példa alapján. A tudomány és a technika mindennapi élettel való kapcsolatának megismertetése, az egyéni felelősség gondolatának megalapozása.		A tudomány és a technika a társadalom és a gazdaság fejlődésében játszott szerepének megismerése. A kutató és mérnöki munka jelentőségét felismerő és értékelő attitűd megalapozása, ►►	►► *a* felelős állampolgári magatartás kialakítása. A tudomány-technika-társadalom komplex összefüggésrendszer kritikai elemzése, problémák felvetése, alternatív megoldások megismerése, egyéni álláspontok kialakítása.

2. Anyag, energia, információ

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Anyagok			
A tanulók környezetében előforduló és egyszerűen megfigyelhető anyagok tulajdonságainak vizsgálata. Megfigyelések a halmazállapot	Az anyagfogalom kiterjesztése különféle anyagfajtákra. Anyagok csoportosítása megfigyeléssel és kísérletekkel megállapított tulajdonságok alapján.	A kémiai elemek, vegyületek, keverékek jellemzése, csoportosítása, ►► --- Anyagok mennyiségi és minőségi jellemzése. A halmazállapotok,	►►a kémiai elemek tulajdonságai periodikus váltakozásának értelmezése. --- Az anyagi világ egymásba épülő szerveződési szintjeinek tudatos kezelése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
változásáról. Egyszerű keverékek, oldatok készítése	--- Oldódás és olvadás megkülönböztetése, ►►	halmazállapot-változások összehasonlítása. --- ►► különbségük magyarázata ►►	--- ►► halmazstruktúrák magyarázata összetevőik szerkezete és kölcsönhatásaik alapján.
		Az atomok szerkezetét leíró modellek használata fizikai, kémiai jelenséggel összefüggésben.	
	Jelenségek értelmezése a tömegmegmaradás szempontjából,	►► az elv kiterjesztése, ►►	►► az élő rendszerek anyagáramlásának jellemzése.
Kölcsönhatások, erők			
Kölcsönhatások megfigyelése. Mozgásjelenségek vizsgálata, játékos kísérletek, megfigyelések, és ezekhez kapcsolódó kérdések megfogalmazása, ►►	►► mozgási, mágneses és elektrosztatikus jelenségek megfigyelése, előfordulásuk a mindennapi környezetben, alkalmazásukkal kapcsolatos kérdések megfogalmazása,►►	►► *a* mindennapi életben tapasztalt erőhatások megismerése, a tapasztalatok értelmezése az erők mozgásállapot- és alakváltoztató hatásaként, ►►	►► a természet alapvető erőinek, kölcsönhatásainak megismerése. Az anyagok jellemzőinek anyagszerkezeti magyarázata.
		A kémiai képlet értelmezése, a kémiai reakciók magyarázata kémiai kötésekkel és leírása reakcióegyenletekkel, az egyenlet és a részecskék számának összefüggése.	
		Az elektromosság, a gravitáció, a mágnesség és a sugárzások élővilágra gyakorolt hatásának megismerése.	
Energia			
Egyes technikai eszközök működésének megfigyelése, a működés feltételeinek értelmezése a mindennapi környezetben.			
Energiatakarékos magatartás kialakítása, ►►		►► az energiatakarékosság módszerei és fontosságuk megismerése.	
		Az energiamegmaradás elvének megismerése, alkalmazása, ►► --- Az élő szervezet energiaellátásának és életműködésének kapcsolatát bizonyító tények megismerése, ►►	►► az elv kiterjesztése, az élő rendszereket jellemző energiaáramlás jellemzőinek megismerése. --- ►► az élőlények és életközösségek értelmezése nyílt rendszerként.
Megfigyelések, játékos kísérletek a hang, a fény és a hő terjedésével kapcsolatban. Ismerkedés a különböző energiaforrásokkal. Az emberi szervezet	►► az energiafogalom megalapozása, ismerkedés az energiafajtákkal, energiahordozókkal, a megújuló és nem megújuló energiaforrásokkal, az energia átalakulásaival.	Energiatípusok (kémiai, nap-, elektromos) egymásba alakítását jelentő folyamatok megismerése, ►► --- Jelenségek értelmezése az	►► az energiával kapcsolatos mennyiségi szemlélet fejlesztése. --- ►► az energiaátalakítások hatásfokának és járulékos hatásainak (szennyezések)

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
energia-szükségletének és helyes pótlásának tudatosítása, ►►	A nem fosszilis energiaforrások jelentőségének felismerése.	energiamegmaradás szempontjából, ►►	összekapcsolása. Az egyes energiahordozók és források előnyei és hátrányai mérlegelése.
		A halmazállapot-változásokat és az oldódást kísérő energiaváltozások megfigyelése, mérése, ►►	►► és a fizikai, kémiai folyamatok közben zajló energiaváltozások jellemzése, egyszerűbb számítások végzése.
Információ			
		Az elektromágneses hullámok és a hang információátvitelben játszott szerepének megismerése.	
A mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések felismerése és értelmezése, a jelekből álló információhoz kapcsolódó kommunikáció fejlesztése. A rend és a rendezetlenség értelmezése, a rendet kialakító hatások (az információ) felismerése, mindennapi példák, egyszerű kísérletek alapján. Tünetek értelmezése a természet jelzéseiként (betegség, hervadás).		A biológiai információ önfenntartásban és fajfenntartásban játszott szerepének, jelentőségének felismerése,	►► az információtárolás, -kifejeződés és -módosulás folyamatainak megértése az élővilágban és a technikai környezetben. Információs és kommunikációs rendszerek felépítésének megismerése, jelentőségük értékelése.

3. Rendszerek

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Tér, idő, nagyságrendek			
A térbeli tájékozódás fejlesztése közvetlen tapasztalatok útján, ►►	►► tájékozódás a lakóhelyen és annak környékén; hely, irány és távolság meghatározása.	A hosszúság és az idő mértékegységeinek ismerete, használata, átváltása, ►►	►► a tájékozódás módszereinek bemutatása, az atomok méreteitől az ismert világ méretéig.
Irányok, távolságok, hosszak, nagyságrendek megnevezése, becslése. Világtájak meghatározása a lakóhely és Magyarország térképén. Az iránytű használata. Útvonalrajz készítése a lakhelyről,►►	►► a világtájakra, a földrajzi fokhálózatra, valamint a térképekre vonatkozó ismeretek alkalmazása. Tájékozódás épített és természetes környezetben, alapvető tereptani ismeretek.	A térbeli tájékozódást szolgáló eszközök és módszerek alapjainak és felhasználásának megismerése. Az élővilággal kapcsolatos méret- és időskála elemzése, térbeli és időbeli mintázatok leírása és magyarázata.	
Természeti körfolyamatok felismerése, megfigyelése, sorba rendezése, ►►	►► az időt mérő ciklikus jelenségek egyszerű értelmezése, felhasználása.	Példák megnevezése a természetben, illetve a technikában fontos szerepet játszó nagyon rövid és nagyon hosszú időkre, ►►	►► természeti jelenségek, folyamatok időbeli lefolyásának leírása függvényekkel, grafikonok elemzése, értelmezése.
Az idő különféle mértékegységeinek, mérési lehetőségeinek megismerése.			

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az idő becslése különféle élethelyzetekben, a mozgás és az idő összefüggésének megtapasztalása.			
		A kémiai folyamatok gyorsításának és lassításának egyszerűbb módjai, ►►	►► sebességük értelmezése.
Rendszer, a rendszer és környezete			
A lakó- és iskolai környezetben megfigyelhető egyszerű rendszerek elemzése. A természeti és mesterséges (technikai és épített) fogalompár alkalmazása a lakókörnyezet vizsgálatában.		A rendszerszemlélet alkalmazása, a rendszer és környezete kapcsolatának elemzése konkrét problémák vizsgálatában, ►►	►► a rendszer fogalom általánosítása.
		A nyílt és zárt rendszer értelmezése példák segítségével, ►►	►► a termodinamika főtételeinek megismerése, alkalmazása konkrét problémák megoldásában.
		A környezet fogalmának értelmezése az élet különböző szerveződési szintjein (a sejt, a szervezet, az élet-közösség). Lokális és globális szintű gondolkodásmód kialakítása.	
Szerveződési szintek, hálózatok			
A rendszerek egymásba ágyazottságának felismerése környezetünkben, ►►	►► rendszerek összetettségének, belső kapcsolatrendszerének felismerése, ►►	►► értelmezése a különféle fizikai, kémiai és biológiai szerveződési szintek esetén, ►►	►► az adott problémának megfelelő szintek kiválasztása. Összetett technológiai, társadalmi és ökológiai rendszerek elemzése.
Az élővilág szerveződési szintjeinek felismerése, ►►	►► az emberi szervezetet alkotó szerveződési szintek és egységek megismerése.	A hierarchia és a hálózatosság következményeinek elemzése élő rendszerekben. A természet egységére vonatkozó elképzelések formálása.	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

4. A felépítés és a működés kapcsolata

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az anyagok tulajdonságai			
A tanulók környezetében gyakori használati tárgyak anyagainak felismerése, megnevezése. Anyagok csoportosítása, besorolása, ►►	►► minőségi tulajdonságok felismerése, megnevezése, e szerinti csoportosítása.	Az anyag atomos szerkezetének megismerése. Az anyagok tulajdonságai és felhasználási lehetőségeik közötti összefüggések felismerése konkrét példák alapján.	Az anyagvizsgálat néhány fontos módszerének megismerése, tulajdonságok megállapítása tanári és tanulói kísérletek alapján, egyes tulajdonságok anyagszerkezeti értelmezése.
Az anyagfajták megmunkálhatóságának jellemzése, felhasználásuk megismerése, ►►	►► az összefüggés felismerése konkrét példákon (élelmiszerek, ruházat, használati eszközök).	Az anyag nyersanyagból termékké alakulásának, majd másodlagos nyersanyaggá válásának követése példák alapján. Az anyagtakarékosság fontosságának felismerése.	
		Néhány gyakoribb savas és lúgos kémhatású anyag ismerete, a velük való biztonságos és célszerű bánásmód elsajátítása. --- Élelmiszerek kémiai összetételével és ezek biológiai hatásával kapcsolatos információkból következtetések levonása, ►►	A szervetlen és szerves vegyületek összetétele, szerkezete és tulajdonságai közötti kapcsolatok felismerése és alkalmazása. --- ►► néhány fontos biológiai funkció és fizikai-kémiai tulajdonság összefüggésének elemzése.
Élőlények felépítése és működése			
Az élő és élettelen összehasonlítása, az azzal kapcsolatos megfigyelések, tapasztalatok gyűjtése. Az életfeltételek és – jelenségek felismerése, megnevezése konkrét növény, állat és az ember esetében, ►►	►► egyes önfenntartó életjelenségek, szervek és a szaporodás megnevezése konkrét növény-, valamint állatfajok és az ember esetében, ►►	►► struktúra és funkció egymáshoz rendelése az élő szervezetekben, ►►	►► az élő rendszerek felépítésében és működésében megfigyelhető közös sajátosságok összegzése.
Testfelépítés, életmód, élőhely és viselkedés kapcsolatának felismerése néhány ismert példa alapján, ►►	►► a kapcsolat felismerése nagyobb növény- és állatcsoportok példáján, ►►	►► a kapcsolat elemzése konkrét állat- és növényfajok példáján, ►►	►► a nagy élőlénycsoportok környezeti, egészségügyi és gazdasági jelentőségének elemzése.
		A sejt felépítésének vizsgálata, fénymikroszkópos megfigyelése, alapvető életfolyamatainak megértése. A növényi és állati szövetek típusainak összehasonlítása, mikroszkópi megfigyelése, a felépítés és a működés összekapcsolása.	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Életközösségek			
Életközösségek megfigyelése a lakókörnyezetben, az eredmények rögzítése és megbeszélése. Élőlények, illetve élőlény és környezete közötti kapcsolatok felismerése. A lakóhely közelében található természetes életközösség megfigyelése, állapotának leírása, a változások követése, bemutatása és megbeszélése.		Az életközösség megfigyelhető fölépítésének és belső kapcsolatrendszerének vizsgálata, a fajok közötti kapcsolatok típusainak megismerése terepen végzett megfigyelések és más információforrások alapján, ►► --- A biomok területi elhelyezkedésének, főbb növény- és állattani jellemzőinek megismerése, kialakulásuk okainak megértése. --- Az állatok viselkedésének elemzése konkrét példákon, az életközösségben betöltött szerepe alapján, ►►	►► néhány életközösség vizsgálata terepen. Az időbeli változások ciklikus és lineáris folyamatainak megfigyelése, okainak feltárása. Az élőlények életközösségekben betöltött szerepe az anyag- és energiaáramlásban. --- A felépítés és működés, az élettelen környezet, valamint az emberi tevékenység közti összefüggések vizsgálata, a veszélyeztetettség és a védelem lehetőségeinek áttekintése. --- ►► a viselkedés és a környezet kapcsolatának megfogalmazása.
Az élővilág rendszerezése			
A környezetünkben és hazánk természetes környezetében élő növények és állatok egyszerű csoportokba sorolása a megfigyelt jellemzők alapján. Csoportosításuk tetszőleges és adott szempontok szerint történik.	A hierarchikus rendszerezés elvének megismerése, alkalmazása. Az ismert csoportok (törzsek, osztályok) nevének és egymáshoz való viszonyainak ismerete és használata. A megfigyelt növények és állatok összehasonlítása, csoportokba sorolása.	Az élővilág rendszerezésében érvényesülő szempontok megfogalmazása, bemutatása határozókönyvek alapján. Az élővilág országokra tagozódásának bemutatása, konkrét fajok bemutatása, besorolása.	A mesterséges rendszerek és a fejlődéstörténeti rendszer alapelvének megértése, a vizsgálatukat szolgáló módszerek megismerése.
	Az élővilág fajgazdagságának értékként való kezelése, a fajismeret megalapozása.		
A Föld			
Összefüggések megfogalmazása a Nap járása, az időjárás és az éghajlat között, ►►	►► a Föld alakjának és tengelyforgásának következményei az éghajlati övezetekre.	Az éghajlat és az élővilág kapcsolatának elemzése, ►►	►► a Föld fizikai-geológiai jellemzői és az életformák fennmaradása közötti összefüggések felismerése. A globális éghajlatváltozások lehetséges okainak és következményeinek elemzése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Időjárással kapcsolatos megfigyelések, leírások, rajzok, időjárási napló készítése.	Időjárási adatok, képek, térképek, időjárás előrejelzések értelmezésének megalapozása.	A halmazállapot-változásokról és a kémiai reakciókról tanultak időjárási-geológiai jelenségekkel való kapcsolatának értelmezése, ►►	►► fizikai törvényszerűségek és az időjárás kapcsolatának elemzése.
A felszínformák felismerése, megnevezése.	A felszínváltozások főbb folyamatainak leírása, példák bemutatása, a változási folyamatok eredményeinek felismerése.		A lemeztektonika elméletét alátámasztó tények és az azt megalapozó főbb fizikai folyamatok megértése. A biogeokémiai rendszerekben előforduló, alapvető anyagátalakulások értelmezése.
Nap, Naprendszer			
A Nap, mint energiaforrás megismerése, ►►	►► a Földre sugárzott energia jelentőségének belátása. A Nap, a Föld és a Hold kölcsönhatásainak megismerése.	A Naprendszer felépítésének, égitest-típusainak megismerése, a keletkezés és fejlődés vázlatos leírása, ►► --- A napenergia-termelés alapelveinek megértése. A napfény és a földi élet közötti összefüggés felismerése, a kapcsolat értelmezése a fény fizikai jellemzőivel.	►► a bolygók fizikai-, kémiai tulajdonságai és a bolygók környezeti viszonyai közötti összefüggés megértése. --- A Nap energiatermelésének, a jelenség magfizikai hátterének megértése.
A Hold fázisainak megfigyelése, lerajzolása.	A Föld, Hold, Nap rendszer modellezése.	A Hold fázisainak megértése, ►►	►► a holdfázisok és a holdfogyatkozás okának megkülönböztetése.
Világegyetem			
Egy-egy jellegzetes csillagkép megfigyelése, lerajzolása.	A csillagok távolságával és méretével kapcsolatos elképzelések megbeszélése, korrekciója. A Tejút létének, égi képének megismertetése.	A Naprendszeren túli kozmikus térségek objektumainak, hierarchikus felépítésének megismerése. Távolságok és időbeli nagyságrendek összehasonlítása.	A Világegyetem szerkezetének megismerése, a kutatás néhány módszerének, céljának és eredményének áttekintése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

5. Állandóság és változás

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Állapot			
Az anyagok és testek érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése, megnevezése, összehasonlítása.		A vizsgált természeti és technikai rendszerek állapotának leírására szolgáló szempontok és módszerek megismerése, használata.	
A mérhető anyagi tulajdonságok felismerése, a becslés és mérés fogalmainak kialakítása.		Az anyagok vizsgálatában leggyakrabban használt állapotleírások, állapotjelzők alkalmazása, mérése, a mértékegységek szakszerű és következetes használata.	
A mindennapi életben fontos szerepet játszó fizikai mennyiségek megismerése és mérése. Természetes mérő-eszközök, mérési rend-szerek (tömeg, hosszúság, űrtartalom, hőmérséklet, idő) használata, ►►	►► a gyakran használt mennyiségek mértékegységeinek fokozatos megismerése, mérésének gyakorlása.	Az élettani állapot leírására használható alapvető eszközök és módszerek megismerése, alkalmazása.	Az ember egészségi állapotát jellemző adattípusok megismerése, néhány lehetséges következtetés levonása.
Változások			
A mozgásban megnyilvánuló állandóság és változás tanulmányo-zása, változások irányának megfigyelése, adott szem-pontú besorolása, ►►	►► változások felismerése két különböző állapot összehasonlításával.	Mozgásjelenségek leírása, a mozgás grafikus ábrázolása, a grafikonok értelmezése. Az egyenletes és egyenletesen változó mozgás felismerése, ►►	►► út-idő, sebesség-idő grafikonok készítése, az egyenletes és a gyorsuló mozgások összehasonlítása számításokkal. Összetett mozgások értelmezése.
Halmazállapot változások felismerése, megnevezése, ►► --- Az évszakok változásának megfigyelése, következményeinek feltárása a természetben és mindennapi életünkben.	►►összekapcsolása időjárási jelenségekkel. Oldódás és olvadás megkülönböztetése.	A sebességváltozás és az erő viszonyának megismerése, ►► --- A GPS idő-, távolság- és sebességadatainak értelmezése. A keringési idő és a fordulatszám értelmezése gyakorlati példákon a közlekedésben és részecskeszintű magyarázata.	►► a fogalmak értelmezése, használata. --- Az erőhatás és a sebesség-változás közötti kapcsolat felismerése gyakorlati példákon. A mozgási energia és a lendület szerepének felismerése a kölcsönhatások leírásában.
Az anyagi minőség, anyagfajta megváltozásával járó jelenségek megfigyelése, értelmezése, megnevezése. Keverékek, oldatok készítése, szétválasztása.		Kémiai jelek használata a reakciókban részt vevő anyagok jelölésére. Az égés magyarázata, feltételei, tűzvédelmi alapismeretek elsajátítása. A kémiai változás értelmezése, a főbb típusok megkülönböztetése és magyarázata, ►►	►► a sav-bázis reakciók, a pH-skála értelmezése, a redoxi- és ezen belül az elektrokémiai folyamatok, a hidrolízis és a kondenzáció vizsgálata, gyakorlati jelentőségének megismerése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Biológiai változások, mozgásjelenségek megfigyelése közvetlen környezetünkben, ►►		►► ezek időbeliségének vizsgálata, összehasonlítása, időskálák szerkesztése.	
A változásokat kiváltó hatások azonosítása a mindennapi környezetben megfigyelhető jelenségekben.		Az életfolyamatokat kísérő minőségi és mennyiségi változások megismerése, példák bemutatása. --- Az élőhelyhez, a környezethez való alkalmazkodás formáinak elemzése, ►►	Mechanikai szemlélet alkalmazása az életműködések magyarázata során. --- ►► az evolúciós gondolkodás alkalmazása növény- és állatfajok földrajzi elterjedésével kapcsolatos következtetésekben.
Egyensúly, stabilitás			
Az egyensúly fogalmát megalapozó játékok.	A fogalom bevezetése hétköznapi események értelmezésével, egyszerű mérésekkel, kísérletekkel.	Az egyensúlyi állapot és a rendszerek stabilitása közötti összefüggés felismerése, alkalmazása konkrét példák esetében.	A metastabil állapot bemutatása példák segítségével.
		Az egyensúlyon alapuló tömegmérés elvének megismerése, mérleg készítése, tömegmérés, ►►	►► az erők vektoros jellegének megértése, a vektorösszegzés elsajátítása. A stabilitás fogalmának alkalmazása a magfizikában, az atomerőművek működésének, a szabályozás biztonsági tényezőinek megértése.
		A termikus egyensúly és a kiegyenlítődés fogalmának értelmezése, ►►	►► *a* dinamikus egyensúly fogalmának általánosítása, kapcsolata a reakciósebességgekkel. Az egyensúlyt megváltoztató okok következményeinek elemzése.
		Az életközösségek, a bioszféra stabil állapotait megzavaró hatások és a lehetséges következmények azonosítása.	A homeosztázis fogalmának értelmezése élő rendszerekben.
Folyamatok			
Az anyag nyersanyag és termékké alakulásának követése példákon, ►► --- Példák a hulladék újrahasznosítására.	►► folyamatok néhány általános jellemzőjének megállapítása, irányítása, jelentőségének felismerése, ►►	►► természeti folyamatok irányának vizsgálata konkrét példákon keresztül, ►► --- Néhány egyszerű szabályozott folyamat elemzése.	►► az egyirányú, megfordítható és körfolyamatok hátterének megértése, a körfolyamat szabályozó lépéseinek felismerése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
		Természeti folyamatok sebességváltozásainak megfigyelése, rögzítése, ►►	►► ezek értelmezése, szabályozásának elemzése.
Ismerkedés egyirányú életfolyamatokkal.		Az élet szabályozott, ill. vezérelt folyamatként való értelmezése, életjelenségek megfigyelése és magyarázata a szabályozottság alapján, ►►	►► a vezéreltség, szabályozottság általános mechanizmusainak megértése. A véletlen szerepének és a valószínűség fogalmának alkalmazása (betegségek kockázati tényezői, evolúciós folyamatok).
Néhány, a táj képében az ember hatására bekövetkező változás értelmezése.		Evolúciós magyarázat keresése biológiai és ezzel összefüggő fizikai, földrajzi, történelmi tényekre.	
			A Világegyetem múltjával és jövőjével kapcsolatos elméleteket alátámasztó, ill. cáfoló tények és érvek megismerése.

6. Az ember megismerése és egészsége

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Testkép, testalkat, mozgás			
Az emberi test külső képe, az egyes életszakaszokra jellemző testarányok és méretek megfigyelése, mérése. Az emberi mozgás biológiai tényezőinek, formáinak és határainak megismerése.		A mozgás biológiai alapjainak, a vázrendszer és az izomzat felépítésének és működésének megismerése, ►►	►► fizikai és kémiai elvek alkalmazása a mozgások elemzésében.
A fogyatékkal élő emberek megismerése, elfogadása, segítése, ►►		►► állapotuk megértése. Saját testkép tudatosítása, az elfogadás segítése. A testsúllyal kapcsolatos problémák okainak és lehetséges következményeinek, a rendszeres testmozgás mentális és testi betegségek megelőzésében, ill. gyógyításában játszott szerepének felismerése.	
Önfenntartás			
Az ember főbb testrészeinek, szerveinek megnevezése, védelme, ►►	►► elhelyezkedésük, feladataik megértése.	Az anyag- és energiaforgalom szervrendszereinek megismerése, a felépítés és működés kapcsolata, az egészségmegőrzés lehetőségeinek bemutatása, ►►	►► a szervrendszerek működésének összekapcsolása kémiai, sejtbiológiai, fizikai, és lélektani ismeretekkel. Szabályozásuk megértése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az érzékszervek működésének és az érzékelés fajtáinak megismerése, ►►		►► az érzékelés fizikai hátterének és szabályozásban betöltött szerepének elemzése.	

Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, a helyes szokások megismerése és gyakorlása (étkezés, tisztálkodás, napirend, szabadidő, környezet állapota).			
Egészséges étkezési szokások kialakítása, minőségi és mennyiségi szempontok bemutatása, ►►		►► az élelmiszerek fő tápanyagai jellemzőinek és élettani szerepének megismerése, adatok, ajánlások felhasználása az egészséges táplálkozáshoz	Tápanyagok egészségre gyakorolt hatásának értékelése. A dohányzás, az alkohol- és drogfogyasztás károsító hatásainak megértése.
A betegség felismerése, baleset és betegség megkülönböztetése, a megelőzés szabályainak megismerése. A higiénia mindennapokban való alkalmazása.	A környezeti állapot és az ember egészsége közötti kapcsolat felismerése, igény az egészséges életkörülményekre.	Az alapfokú elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátítása, ►► --- A rendszeres egészségügyi és szűrővizsgálatok, az önvizsgálat, a védőoltások, a higiénia, bőrápolás és az egészséges életmód betegségmegelőző jelentőségének beláttatása.	►► az alapfokú újraélesztés elsajátítása. Fontosabb betegjogok értelmezése. Egészség és homeosztázis, az immunrendszer állapota és a betegségek kialakulása közötti összefüggés megértése.
	Az orvoshoz fordulás céljának, helyes időzítésének megértése.		
Szaporodás, egyedfejlődés, szexualitás			
A gyermekvárással, születéssel, szoptatással kapcsolatos elképzelések megbeszélése, ►►		►► az emberi termékenységet befolyásoló folyamatok megbeszélése, a káros hatások elkerülésére alkalmas módszerek megismerése.	
Az emberi egyedfejlődés főbb szakaszainak megismerése, ►►	►► összehasonlítása, a másodlagos nemi jellegek, testi és lelki különbségek megismerése.	A születés utáni fejlődési szakaszok legjellemzőbb testi és pszichológiai megnyilvánulásainak összehasonlítása.	A viselkedésváltozások, krízisek pszichológiai hátterének elemzése. A születés előtti és utáni teljes emberi életút szakaszainak ismerete, értékeinek belátása.
		A nemi élettel kapcsolatos személyes felelősség felismerése, alapvető morális és egészségügyi szabályok betartása mellett szóló érvek bemutatása. Érvelés a tudatos családtervezés, a várandós anya felelősségteljes életmódja mellett.	
Öröklődés			
Az emberek közötti testi hasonlóságok és különbözőségek megfigyelése, ►►	►► különbségtétel az öröklött és szerzett tulajdonságok között, ►►	►► az ember magatartását meghatározó öröklött és tanult elemek (genetikai tényezők és a környezeti, nevelési hatások) közötti kölcsönhatások felismerése, elemzése.	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
		Az anyai és apai jellegek utódokban való megjelenésének megértése, ►► --- Az örökítő anyagot megváltoztató környezeti hatások megismerése, azok lehetséges következményeinek megértése, a veszélyforrások kerülése, ►►	►►a szaporodás és az öröklődés közötti kapcsolatnak, az öröklődés törvényeinek és biokémiai hátterének megértése. --- ►►véletlenszerű és irányított genetikai változások lehetséges következményeinek mérlegelése. A genetikai tanácsadás értelmezése.
Magatartás és lelki egészség			
Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelése környezetünkben. A helyes önismeret kialakításának megalapozása.	Az ember értelmi képességének, érzelmi intelligenciájának alapvonásai, a jellegzetességek megismerése.	A tanulás formáinak a környezethez való alkalmazkodás tényezőjeként, ill. ►►	►► a személyiség tartós megváltozásaként való értelmezése. A motiváció jelentőségének felismerése. Az észlelés, az érzékelés és a figyelem kapcsolata, funkcióik megkülönböztetése.
Közösségi viselkedésformák és magatartási normák megismerése, bemutatása, ►►	►► jelentőségük értékelése, ►►	►►ismerkedés az emberi agresszió és összetartozás jellemzőivel, okaival, befolyásolásának módjaival. Az önismeret, önelfogadás, társas együttérzés fejlesztése. A gondolkodási folyamatokat meghatározó tényezők, az érzelmi és az értelmi fejlődés kapcsolatának belátása.	
		A pályaválasztást elősegítő önismeret fejlesztése.	
	A kockázatos, veszélyes viselkedések, függőségek okainak, elkerülésének, élethelyzetek megoldási lehetőségeinek bemutatása. A személyes felelősség tudatosítása, a szülő, a család, a környezet szerepének bemutatása a függőségek megelőzésében.		
		Az emberfajták és kultúrák sajátosságainak és közös értékeinek felismerése.	
	Az adott életkor pszichológiai jellemzőinek az értelmezése kortárssegítők és szakemberek segítségével.		

7. Környezet és fenntarthatóság

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Globális környezeti rendszerek			
Környezettudatos magatartás kialakítása. A fenntarthatóságot segítő életvitel megismerése, gyakorlása a mindennapokban. Az anyag- és energiatakarékos szemlélet, életmód megalapozása (közlekedés, fűtés, csomagolás, étkezés, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás).		A geo-, bio- és technoszféra kölcsönhatásainak megismerése konkrét példákon, ►► --- A légkör fizikai tulajdonságinak jellemzése,	►►a kapcsolatok általánosítása. A fontosabb biogeokémiai körforgalmak (szén, oxigén, nitrogén) elemzése egy szabályozott rendszer részeként. ---

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
		mérése. A vízkörforgás fizikai hátterének megismerése, környezeti rendszerekben játszott szerepének értékelése.	Egyes környezeti problémák (fokozódó üvegházhatás, savas eső, „ózonlyuk”) hatásainak és okainak megértése.
Élő és élettelen környezeti tényezők			
Az éghajlat és az időjárás élőlényekre gyakorolt hatásának, ►► --- Az élőlények néhány, a környezethez való alkalmazkodásának bemutatása ismert példákon. A lakóhely környezetében található természet közeli élőhelyek megfigyelése, a tapasztalatok leírása.	►► természeti és mesterséges (épített) környezetre gyakorolt hatásának felismerése, megfigyelése. --- Az élőlények környezethez való alkalmazkodását bizonyító tulajdonságok bemutatása ismert példákon.	Az időjárás elemeinek megnevezése, ezek kapcsolata az élő rendszerekkel,►►	►► az ezeket jellemző adatok összefüggéseinek elemzése. Hidro- és aerodinamikai jelenségek értelmezése egyszerű modellek segítségével.
		A levegő-, a víz- és a talajszennyezés forrásainak, a szennyező anyagok típusainak és konkrét példáinak megismerése, vizsgálata. A talaj termőképességét befolyásoló tényezők elemzése.	
A környezet és az ember egészségi állapota közti összefüggések felismerése.		A környezeti kár, az ipari és természeti-időjárási katasztrófák okainak elemzése, elkerülésük lehetőségei.	
A környezeti rendszerek állapota, védelme, a fenntarthatóság			
Természetközeli és leromlott állapotú élőhelyek megfigyelése, ►► --- Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatásának bemutatása példákkal.	►►ezek életközösségeinek megismerése, a fajok jelenlétének a környezet állapotát jelző szerepe, annak értelmezése. --- Az egészséges környezetet fenntartó és az azt szennyező emberi tevékenységek felismerése.	Az ember természeti folyamatokban játszott szerepének kritikus vizsgálata. A fogyasztási szokásokkal kapcsolatos ésszerű és felelős szemlélet erősítésével törekvés a tudatos állampolgárrá nevelésre.	
Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése, a természeti értékek megőrzéséért, a táj értékeinek védelméért, megóvásért érzett felelősségvállalás megalapozása. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formák gyűjtése, alkalmazása a tanuló közvetlen környezetében.		Helyi környezeti probléma felismerése, információk gyűjtése, egyéni vélemények megfogalmazása. Egészség- és környezettudatos magatartás kialakítása a hétköznapi élet minden területén, bekapcsolódás környezetvédelmi tevékenységekbe. A lakókörnyezet közelében lévő életközösségek állapotának megfigyelése, a védelemre való felhívás és cselekvés megalapozása. Természeti értékek és károk, környezeti károk felismerése, indoklása, a cselekvési lehetőségek felmérése.	
		Az energia-átalakító folyamatok környezeti hatásainak elemzése, alternatív energiaátalakítási módok megismerése, ►►	►► az ismeretek alkalmazása a fenntarthatóság és autonómia érdekében a háztartásokban és kisközösségekben.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
A Föld szépsége, egyedisége			
Elemi ismeretek gyűjtése égitestekről, egyszerű megfigyelések végzése. Lakókörnyezetünk természeti és kulturális értékeinek, egyediségének felfedezése, megismerése.	A földi élővilág változatosságának és az abban rejlő értékeknek a bemutatása, ►► ---	►► a természet közeli és a hosszú távon fenntartható életközösségeikben rejlő értékek felfedezése.	A földi életkörülmények egyedisége mellett szóló érvek ismerete. Evolúciós, környezet- és természetvédelmi szempontok összekapcsolása.
A Kárpát-medence természeti és kulturális értékeinek, egyediségének felfedezése, megismerése.			
A környezet szépsége, az emberi kultúrák fenntarthatósága és a benne élők testi-lelki egészsége közti összefüggések megjelenítése.			

C) KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

KÖRNYEZETISMERET (1–4. ÉVFOLYAM)

1. Tudomány, technika, kultúra

Tudománytörténet. Tudománytörténeti jelentőségű felfedezések, találmányok, felismerések és eljárások megismerése, kiemelkedő tudósok és feltalálók.
Tudomány, technika, társadalom. Példák a természeti erőforrások, a közlekedési eszközök, számítástechnikai és hírközlési eszközök felhasználására, természeti és épített környezetünk értékeire.

2. Anyag, energia, információ

Anyagok. A forma és az anyag kapcsolatának megismerése.
Kölcsönhatások, erők. A mágneses vonzás, taszítás bemutatása, az iránytű szerepe. Példák hang- és fényjelenségekre. *A* mozgásfajták megkülönböztetése.
Energia. Melegítés, hűtés szerepe a mindennapokban. Energiaforrások a háztartásban. Fűtőberendezések, háztartási gépek, eszközök és készülékek energiatakarékossága. Megújuló és nem megújuló energiaforrások megkülönböztetése konkrét példák alapján. Az élelmiszerek/tápanyagok energiatartalma. Összefüggés az élőlények energiaszükséglete és életmódja között.
Információ. Jel, jelzés, információ (lakóhelyi közlekedés, katasztrófavédelmi ismeretek) megismerése. Kommunikáció az állatvilágban (tájékozódás fény, hang, illatok alapján).

3. Rendszerek

Tér, idő, nagyságrendek. Becslés és mérés alkalmazása. Irányok, távolságok, hosszúság meghatározása. Magyarország domborzati térképén az alapvető térképjelek megnevezése (államhatárok, felszínformák, vizek, főváros, települések, útvonalak), a fővilágtájak megnevezése, elhelyezése. Alaprajz, nagyítás, kicsinyítés; térképmásolás. Jeles napok, ünnepek. Az idő mérése, az időmérés alkalmi és szabvány egységei. Az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Rendszer, a rendszer és környezete. Példák a rész és egész, összetettség, funkció fogalmakra (szerszámok, élőlények, lakóház, kerékpár, ház, növények részei). Lakóhelyi környezet alakítása, a környezeti állapot hatása, környezet- és természetvédelem fogalmának pontosítása.
Szerveződési szintek, hálózatok. Egyed (élőlény), csoport (társulás), életközösség megkülönböztetése konkrét esetekben. Az élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonság szerint. Egy választott élőlény leírása: testfelépítése, életmódja és környezetének kölcsönhatása alapján. *A* települések infrastruktúra rendszere. A lakóhely története és természeti környezete.

4. A felépítés és a működés kapcsolata

Az anyagok tulajdonságai. Anyagfajták és tulajdonságaik. Mesterséges és természetes anyagok. A víz szerepe, előfordulása és állapotai a természetben. Vízben oldódó és nem oldódó anyagok.
Élőlények felépítése és működése. Életjelenségek. Élő, élettelen. Életfeltételek. Gombák, növények, állatok. Zöldségek, gyümölcsök. Háziállatok, haszonállatok, hazai vadon élő állatok (ízeltlábúak, halak, madarak, emlősök). Szaporodás: pete, tojás, elevenszülő. A mag és a termés.
Életközösségek. Az élő természet-, a hazai növény- és állatvilág néhány jellegzetes életközössége. Élőhely, életközösség, védett természeti érték.
A Föld. A Föld alakjára vonatkozó elgondolások, mítoszok. A Föld mozgásainak megismerése. Az időjárás tényezői. Csapadékfajták. A víz körforgása. A földfelszín formakincsének elemei (domborzat, vízrajz).
Nap, Naprendszer. Föld, Nap, Hold, holdfázisok képének megismerése. A napszakok, az évszakok váltakozása. Napenergia, (látható fény és hősugárzás). A napsugárzás hatása az élővilágra.

5. Állandóság és változás

Állapot. Átlátszóság, keménység, rugalmasság, érdesség – simaság, hőmérséklet, forma, szín, íz, szag. Tömeg, hosszúság, űrtartalom és mértékegységeik. Celsius skála, szobahőmérséklet, testhőmérséklet, láz mérése.
Változások. A víz halmazállapot-változásai. Olvadás, fagyás. Fagyasztás, forralás, szárítás a háztartásban. Aprítás, aprózódás. Helyzet- és helyváltoztatás. Égés (égési feltételek, égéstermékek, éghető és éghetetlen anyagok). Tűzvédelem, a tűzoltás alapelvei, eszközei. Életszakaszok, csírázás, növekedés, fejlődés, öregedés. Lebomlás, komposztálás, rothadás. Megfordítható (konyhasó oldódása vízben), és nem megfordítható (égés) változások.
Folyamatok. A gazdálkodó ember természeti és épített környezetének kölcsönhatása.

6. Az ember megismerése és egészsége

Testkép, testalkat, mozgás. Az emberábrázolás. Az ember főbb testrészeinek, létfenntartó szerveinek megnevezése; normál testsúly, túlsúly, elhízás, alultápláltság. Mozgásszervek; hajlékonyság, erő, gyorsaság, ügyesség, edzés. Fogyatékkal élők, megváltozott munkaképesség.
Önfenntartás. Tápanyag, élelmiszer, étel, ital, étrend, táplálékpiramis. Érzékszervek – érzékelés. Egészségvédelem. Az egészséges életmód (egészséges és biztonságos táplálkozás, aktív és passzív pihenés, öltözködés, tisztálkodás, mozgás, tisztaság és higiénia). Egészségünket védő és károsító szokások. *A* betegség ismérvei. A gyógyítás. Baleset: megelőzés, segélykérés, a mentők értesítése. Az életkornak megfelelő segítségnyújtás.
Egyedfejlődés. Születés-halál. Emberi életszakaszok.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Magatartás és lelki egészség. Magatartásformák, szabályok, viselkedési normák különböző élethelyzetekben. Külső és belső tulajdonságok. Együttélés a családban. Baráti kapcsolatok, iskolai közösségek.

7. Környezet és fenntarthatóság

Globális környezeti rendszerek. Az egészséges, gondozott környezet jellemzői.
Élő és élettelen környezeti tényezők. Példák a növények fényviszonyokhoz, az állatok változó hőmérsékleti viszonyokhoz való alkalmazkodására.
A környezeti rendszerek állapota, védelme, a fenntarthatóság. A vizek védelme. Természetvédelem, a biológiai sokféleség védelme. Hagyomány és fenntarthatóság. Környezetszennyezés: levegő-, talaj-, vízszennyezés. Veszélyeztetett fajok. Az állatok iránti felelősség. Energiatakarékosság. Szelektív hulladékgyűjtés.
A Föld szépsége, egyedisége. Lakókörnyezetünk és hazánk főbb természeti nevezetességei. A Magyarország nagy tájegységei, településformái.

TERMÉSZETISMERET (5–6. ÉVFOLYAM)

1. Tudomány, technika, kultúra

Tudománytörténet. A tudomány- és technika fejlődése, mérföldkövet jelentő tudósok, felismerések, felfedezések és találmányok.
Tudomány, technika, társadalom. Példák a természeti erőforrások, a közlekedési eszközök, a számítástechnikai, hírközlési és háztartási eszközök fejlesztésére és felhasználására, természeti és épített környezetünk értékeire.

2. Anyag, energia, információ

Anyagok. Anyagfajták a mindennapi környezetben (fém, fa, kő, bőr, szövet, műanyag, üveg, kerámia, papír). Anyagfajta és megmunkálás, használat összefüggése. Minőségi és mennyiségi tulajdonságok. Halmazállapotok. Oldatok, keverékek (ételek, italok, gyógyszerek, festékek). A víz a természetben (édesvíz és tengervíz, ivóvíz).
Kölcsönhatások, erők. A kölcsönhatások a mindennapi környezetben (mechanikai, melegítés, hűtés, mágneses vonzás és taszítás, sztatikus elektromosság, hang- és fényforrások). Mozgásjelenségek a mindennapi környezetben (közlekedés, sport, élőlények mozgása).
Energia. Energiaforrások a háztartásban. Energiahordozók (tápanyagok, üzemanyagok, fűtőanyagok). Energiagazdálkodás, hatékonyság, takarékosság alapjai (fogyasztáscsökkentés, a hatékonyság növelése). Az elektromos energia felhasználása, szerepe a mindennapi életben. Fűtés és hűtés. Nem megújuló és megújuló energiaforrások. Az emberi szervezet energiafelhasználása, energiaigénye (a normál testsúly).
Információ. Jelek, jelzések (közlekedési jelzőtáblák, piktogramok, katasztrófavédelmi jelrendszer). A természet jelzései (környezeti minőséget jelző növények, állatok kommunikációs jelzései).

3. Rendszerek

Tér, idő, nagyságrendek. A térkép és a földgömb. A hosszúság mértékegységei. Iránymérés, helyzet-meghatározás lehetőségei, eszközei (iránytű, GPS). Ciklusok a természetben (napszakok, évszakok, az élővilág változása, éghajlatváltozások). Az időmérés lehetőségei, eszközei.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Rendszer, a rendszer és környezete. Természeti és technikai rendszerek a környezetünkben. Rendszer és környezet kapcsolata (élőlény és élőhelye, lakóház és közmű, város és vidéke). Mezőgazdasági kultúrák: főbb kultúrnövényeink, tenyésztett állataink. Élőlények a ház körül. Rendszerek egymásba ágyazódása, hierarchiája (szoba-ház- város-ország, szerv-szervezet).
Szerveződési szintek, hálózatok. Hálózatok a természetben és a mesterséges környezetben (táplálkozási hálózatok, energiaellátó- és úthálózatok).

4. A felépítés és a működés kapcsolata

Élőlények felépítése és működése. A virágos növények testfelépítése (konkrét példán keresztül), életfeltételei (víz, levegő, talaj, napfény, hőmérséklet), főbb jellemzői (anyagcsere, szaporodásmódok). Fás és lágyszárú növények. A szobanövények és/vagy kerti növények gondozása. Ehető és mérgező gombák. Az állatok általános testfelépítése: egy gerinctelen és gerinces testfelépítés összehasonlítása. Az állatok életfeltételei (táplálék, élőhelyi feltételek). Az állatok életmódjának főbb jellemzői (aktív mozgás, táplálékszerzési módok, szaporodás és ivadékgondozás, viselkedés.) Testfelépítés, a testalkat és az életmód kapcsolata (ragadozók, patások, halak, madarak). A testalkat változatossága (a fajok sokfélesége).
Életközösségek. Életközösségek a lakókörnyezetben (vagy egy közeli természetes élőhelyen). A talaj kialakulása, élet a talajban. A természeti értékek megőrzése, a természetvédelem lehetőségei.
Az élővilág rendszerezése. Gombák, növények, állatok. Jellegzetesebb élőlénycsoportok nevei, néhány érdekes példa.
A Föld. A Föld alakja, mozgásai, a tengelyforgás és a keringés következményei: napszakok, évszakok, éghajlati övezetek és övek jellemzői, éghajlati elemek. Az időjárás tényezői, jelenségei (csapadékfajták, szél, felhőzet).
Nap, Naprendszer. A Nap, a Föld és a Hold egymáshoz viszonyított helyzete, mozgásai (holdfázisok, fogyatkozások). A Nap energiájának kapcsolata a földi élettel.
Világegyetem. A csillagok és a Nap hasonlósága. A távolságok viszonyítása. Csillagképek (néhány jellegzetes példa).

5. Állandóság és változás

Állapot. Minőségi tulajdonságok (átlátszóság, keménység, rugalmasság, felület, forma, szín, íz, szag). Mennyiségi tulajdonságok; egyszerű, a mindennapi életben használható mérőeszközök, mérési eljárások.
Változások. Változások a környezetünkben, természeti és technikai példák. Fizikai változások (víz párolgása, fagyása / szárítás, fagyasztás; kőzetek mállása / anyagok darabolása, darálása; természeti mozgásjelenségek / közlekedés). Kémiai változások (égés / tűzvédelem, maró anyagok, bomlás és egyesülés / anyagmegmaradás). Biológiai változások (szaporodás, fejlődés, mozgás, táplálkozás, légzés). A változások energiaigénye vagy változások energiát termelő jellege (forralás, égés). Az információ, mint a változásokat irányító hatás (házépítés / tervrajz, utazás / útiterv).
Folyamatok. A változások folyamattá szerveződése, természeti és technikai példái. Egyszerű termékkészítési folyamat (papírhajtogatás, tésztasütés). Körfolyamat (papír, műanyag újrahasznosítása, hulladékból termék – hulladékgazdálkodás).

6. Az ember megismerése és egészsége

Testkép, testalkat, mozgás. Az emberi test arányai, méretviszonyai. Testalkat, szimmetria, testtájak. Testsúly (normál, túlsúlyos). Az ember mozgásképessége (mindennapi és sportmozgások, munka), a vázrendszer és az izomzat alapelemei, működésük (csontok, izmok, ízületek). Sérülések, mozgásszervi betegségek és megelőzésük. Fogyatékkal élők, megváltozott munkaképesség.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Önfenntartás. Az emberi test létfenntartó szervrendszerei, szervei, azok funkciói. Az egészséges táplálkozás alapelvei, módjai. Minőségi és mennyiségi szempontok a táplálkozásban. A személyi higiénia jelentősége, fenntartása. Az érzékszervek és védelmük higiéniai alapjai. Az orvosi ellátással kapcsolatos alapismeretek. Alapfokú elsősegélynyújtás. Fertőző és járványos betegségek.
Szaporodás, egyedfejlődés, szexualitás. Az emberi egyedfejlődés fő szakaszai. Nemek különbözősége, másodlagos nemi jellegek.
Öröklődés. Öröklött és szerzett tulajdonságok.
Magatartás és lelki egészség. Az önismeret és önfejlesztés fontossága. A viselkedési normák és szabályok szerepe. Társas szükségletek, a családi és személyes kapcsolatok jelentősége.

7. Környezet és fenntarthatóság

Globális környezeti rendszerek. A víz körforgása, időjárási jelenségek, folyamatok. Táj és ember kapcsolata a Kárpát-medencében.
Élő és élettelen környezeti tényezők. Az időjárás és az éghajlat hatása az épített környezetre (hőszigetelés, vízszigetelés). Az élőlényekre ható élettelen környezeti tényezők, az alkalmazkodás módjai (a növények alkalmazkodása a talaj-, csapadék és fényviszonyokhoz, az állatok hőmérsékleti alkalmazkodása).
A környezeti rendszerek állapota, védelme, a fenntarthatóság. A környezeti állapot és az ember egészsége közötti összefüggés. Környezetszennyezés; jellemző esetei és következményei (levegő, víz, talajszennyezés). Az élőhelyek pusztulásának okai, következményei, a megtartás lehetőségei (veszélyeztetett fajok). Energiahatékonyság, anyagok újrahasznosítása.
A Föld szépsége, egyedisége. A Kárpát-medence és hazánk nagy tájai, vizei és felszínformái, éghajlati sajátosságai, példák a legjellegzetesebb növényekre, állatokra. A nemzeti parkok, a tájvédelmi körzetek megismerése.

BIOLÓGIA

7–8. évfolyam

1. Tudomány, technika, kultúra

Tudománytörténet. Az élőlények csoportosításának elvei, az egészségre és a betegségre vonatkozó különböző szemléletű magyarázatok és gyógymódok.
Tudomány, technika, társadalom. A biológia és az orvostudomány hatása a mezőgazdaságra, az élelmiszeriparra, a népesedésre.

2. Anyag, energia, információ

Anyagok. Az élő rendszerek anyagi összetételének sajátosságai.
Energia. A napfény és a földi élet összefüggése. A táplálkozás és a légzés szerepe a szervezet energiaellátásában. Az állatok hőháztartása, a testhőmérséklet szabályozása. A mozgás, az életmód és az energiaszükséglet összefüggései.
Információ. A környezeti jelzések és érzékelésük biológiai jelentősége. A szaporodás biológiai értelmezése, ivaros és ivartalan módok összehasonlítása konkrét példa alapján. A biológiai sokféleségben rejlő információ.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3. Rendszerek

Tér, idő, nagyságrendek. Az élővilág méretskálája. Az életközösségek térbeli elrendeződése. Az élővilág törzsfejlődésének időskálája, jelentősebb események. A biológiai óra fogalma, példái.
Rendszer, a rendszer és környezete. A sejt, a szervezet és az életközösség, mint rendszer. A környezet fogalma, rendszer és környezet kapcsolata, biológiai értelmezése a sejt, az egyed és az életközösség és a bioszféra szintjén.
Szerveződési szintek, hálózatok. A biológiai szerveződés szintjei, a szintek közötti kapcsolatok. Hálózati elv az élővilágban, biológiai hálózatok.
Természeti, technikai és épített rendszerek. Természetes vagy természet közeli életközösség helyszíni vizsgálatainak eredményei (pl.: erdei iskola).

4. A felépítés és a működés kapcsolata

Anyagok. A víz biológiai szerepe. Az élőlényeket felépítő szervetlen és szerves anyagok alapvető szerepe (víz, ásványi anyagok, szénhidrátok, zsírok és olajok, fehérjék, vitaminok). Élelmiszerek és az egészséges étrend (tápanyag, tápérték, termékösszetétel).
Élőlények felépítése és működése. Az eukarióta sejt fénymikroszkópos felépítése (sejthártya, sejtplazma, sejtmag). Sejtszintű életfolyamatok. A növényi és állati szövetek fő típusainak jellemzői. Vírusok, baktériumok, egyszerű eukarióták, gombák, növények és állatok általános jellemzői. Testfelépítés, életmód és környezet kapcsolata a főbb élőlénycsoportok vizsgált fajainak példáján.
Életközösségek. Az egyed feletti szerveződési szintek. Az életközösségek belső kapcsolatai, a fajok közötti kölcsönhatások típusai, konkrét példái (együttélés, versengés, élősködés, táplálkozási kapcsolat). Az életközösségek táplálkozási hálózatai. Az állatok viselkedési formái, konkrét példák. A biomok kialakulása és főbb jellemzői. A növények és állatok éghajlati alkalmazkodásának módjai, példái.
Az élővilág rendszerezése. A rendszerezés alapelvei, a leszármazás elve, bizonyítékai. Az élővilág elsődleges csoportokra való felosztása, az országok elkülönítése, a leszármazási kapcsolatok főbb jellemzői. Fajismeret: az élővilág fajgazdagsága, ennek jelentősége.
Nap, Naprendszer. A napsugárzás és a földi élet közötti összefüggés.

5. Állandóság és változás

Változások. Az élőlények mozgásának fizikai jellemzése (erő, munkavégzés). Az élőlények hőháztartását befolyásoló fizikai változások (hőáramlás, hővezetés, hősugárzás). Az életfolyamatokat kísérő elektromos változások, kimutatása, néhány példa (EKG, EEG). Az enzimek jelentősége. A fotoszintézis és a légzés lényege, kapcsolata. Az élettani folyamatok hatása a vérnyomásra, pulzusra, vércukorszintre.
Folyamatok. A biológiai szabályozás lényege, mechanizmusai (pulzusszám, vérnyomás, testhőmérséklet és vércukorszint szabályozottsága). A szabályozott állandó állapot biológiai jelentősége, példái.

6. Az ember megismerése és egészsége

Testkép, testalkat, mozgás. A főbb belső szervek, szervrendszerek elhelyezkedése és funkciója. A testalkat változása a növekedés és fejlődés során. A mozgás aktív és passzív szervei. A mozgásnak a keringésre, a légzésre, az anyagcserére gyakorolt hatása. Mozgás, pihenés, tanulás egyensúlya, a test napi energiaigénye. Bemelegítés. Sérülések, mozgásszervi betegségek és megelőzésük. Fogyatékkal élők, megváltozott munkaképesség.
Önfenntartás. Az emberi szervezet anyagforgalmi szervrendszerei és folyamatai. Alapanyagcsere, testtömegindex, normál testsúly. Minőségi és mennyiségi éhezés. A bőr

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

funkciói, bőrbetegségek, bőrápolás, a bőr védelme. A táplálkozásnak a keringésre, a légzésre, az anyagcserére gyakorolt hatása, az elhízás következményei. Immunrendszer feladata, elemei. Központi és környéki idegrendszer, ezek főbb részei, funkciói. A hallás és egyensúlyozás, a látás, a tapintás, az ízlelés és a szaglás érzékszervei.
Szaporodás, egyedfejlődés, szexualitás. Szaporodási szervrendszerek. Nemi jellegek, nemi hormonok. Menstruációs ciklus. A szexualitással kapcsolatos alapvető egészségügyi szabályok. Családtervezés, fogamzásgátlás. A méhen belüli fejlődés, születés, születés utáni életszakaszok.
Öröklődés. Öröklött és tanult magatartásformák, a környezet szerepe.
Magatartás és lelki egészség. A személyiség összetevői, értelmi képességek, érzelmi adottságok. Az önismeret és önfejlesztés fontossága. A testkép és zavarai. A viselkedési normák és szabályok szerepe. Társas szükségletek, kapcsolatok jelentősége. A tanulás szerepe. A serdülőkor érzelmi, szociális és pszichológiai jellemzői. Családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, probléma feloldás.
Egészség. A leggyakoribb fertőző betegségek, a megelőzés és a gyógyítás lehetőségei. Az orvosi ellátással kapcsolatos alapismeretek. Szűrővizsgálat, önvizsgálat, védőoltás. Az egészség megőrzéséhez szükséges életvitel elemek (táplálkozás, mozgás, higiénia, felelős szexualitás, lelki egészség, függőségek kerülése). Alapfokú elsősegély-nyújtási ismeretek. Betegjogok.

7. Környezet és fenntarthatóság

Globális környezeti rendszerek. A talaj jellemzői, védelme.
Élő és élettelen környezeti tényezők. Az éghajlat hatása az épített környezetre (hőszigetelés). Az élőlényekre ható élettelen környezeti tényezők (fény, levegő, víz, talaj, hőmérséklet), az alkalmazkodás módjai.
A környezeti rendszerek állapota, védelme, a fenntarthatóság. A környezeti állapot és az ember egészsége közötti összefüggés. Invazív és allergén növények (parlagfű). A környezetszennyezés jellemző esetei és következményei (levegő-, víz-, talajszennyezés). Az élőhelyek pusztulásának okai, következményei, a fenntartás lehetőségei (aktív természetvédelem). A tudatos fogyasztói szokások megalapozása. A fenntarthatóság fogalma, az egyéni és közösségi cselekvés lehetőségei a fenntarthatóság érdekében.

9–12. évfolyam

1. Tudomány, technika, kultúra

Tudománytörténet. Az evolúciós gondolat fejlődése. A tanulási folyamatokra vonatkozó kísérletek és elméletek eredményei és korlátai. A mendeli és a molekuláris genetika, valamint a populációgenetika szemléletmódja és kibontakozásuk fő lépései. Az általtudomány és veszélyei.
Tudomány, technika, társadalom. A biológia és az orvostudomány hatása az élelmiszer- és gyógyszeriparra, a mezőgazdaságra, a népesedésre.

2. Anyag, energia, információt

Anyagok. Az élő és élettelen világ anyagi egysége. Példák a földi életközösségekben zajló anyagkörforgásra.
Kölcsönhatások, erők. A molekulák szerkezete, kölcsönhatásaik, és a biológiai funkcióik közti kapcsolat. Példák a gravitáció élőlényekre gyakorolt hatásaira. Az életfolyamatok és az elektromosság összefüggései.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Energia. Az energia szerepe az életfolyamatokban. A fotoszintézis és a biológiai oxidáció folyamata, kapcsolata, példák erjedési folyamatokra. Alapanyagcsere. Elektromágneses sugárzások biológiai hatásai.
Információ. A genetikai információ tárolása, megváltozása, kifejeződése, átadása, mesterséges megváltoztatása. Sejtciklus és jelentősége. Az öröklődés alapvető szabályai. A bioetika, biotechnológia, géntechnológia szerepe, jelentősége. Vírusok. Mutációkeltő hatások. A genomika és a bionika jelentősége. A gén és a környezet, a hajlam és a kockázati tényezők kölcsönhatása. Epigenetikai hatások és az egészség kapcsolata Az emberi és az állati kommunikáció hasonlóságai és különbségei.

3. Rendszerek

Tér, idő, nagyságrendek. Az életközösségek függőleges és vízszintes elrendeződésének okai. A bioszféra evolúciójának főbb eseményei, bizonyítékok.
Rendszer, a rendszer és környezete. A sejt, a szervezet, az ökoszisztéma, a bioszféra mint rendszer. Példa az anyag-, energia- és információforgalom összefüggésére.
Szerveződési szintek, hálózatok. A hálózatok tulajdonságai (egymásba épültség), példák hálózatokra. Minőségileg új tulajdonságok megjelenése (az emergencia jelensége).
Természeti, technikai és épített rendszerek. Természeti vagy települési (épített) környezetben végzett ökológiai vizsgálatok eredményei.

4. A felépítés és a működés kapcsolata

Az anyagok kémiai felépítése, tulajdonságaik, szerepük. A biogén elemek, a víz, a makromolekulák élettani szerepe. A DNS információhordozó és információátadó szerepe. Az enzimműködés lényege. A radioaktivitás kutatási és gyógyászati alkalmazása.
Az élőlények felépítése és működése. Életkritériumok. A testfelépítés és az életműködések evolúciós kapcsolata. A sejt alapvető részei, ezek funkciói. Sejttípusok. A mikrobák és a gombák felépítése, jelentősége; az életműködések és a szaporodás módja és kapcsolata az élőhellyel, életmóddal. A fő növényi és állati (emberi) szövettípusok. A kalapos gombák, a nagy növényi és állati rendszertani csoportok jellemzése megvizsgált, megfigyelt testfelépítésük alapján. A növényi és az állati testfelépítés, az életműködések és a szaporodás módja és kapcsolata az élőhellyel, életmóddal. Az állatok viselkedési formái.
Életközösségek. Szerveződési szintek, táplálkozási hálózatok. Populációs kölcsönhatások. Biológiai indikáció. Az emberi tevékenység életközösségekre gyakorolt hatása, a veszélyeztetettség, a védelem. Globális ciklusok, anyag- és energiaforgalom (szén, oxigén, nitrogén).
Föld, Nap, Naprendszer. Égitestek és lemeztektonikai mozgások következményei, mágneses tér, folyékony víz, napfény, kémiai elemek választéka és hozzáférhetősége.

5. Állandóság és változás

Állapot. A rendszerek leírására szolgáló fogalmak, állapotjelzők és módszerek.
Változások. Az élő rendszerekben előforduló fizikai-kémiai folyamatok főbb jellemzői, példái. A diffúzió és az ozmózis biológiai szerepe. Az oxidáció és redukció kapcsolata. Néhány fontos sav-bázis reakció biológiai-környezetvédelmi szerepe (a vér kémhatása, savas esők, gyomornedv). Dinamikus egyensúly és állandó állapot. Egyirányú, megfordítható, ciklikus, véletlenszerű és kaotikus változások típusai, példái. Biológiai ritmusok.
Folyamatok. Az egyedfejlődés egyirányúságának összefüggése a differenciálódással. A sejtek állapotának megőrzése, visszafordíthatósága vagy szabályozatlanná válása (őssejtek, regeneráció, rákos góc). Homeosztázis. Az evolúció darwini leírása, modelljei. A mesterséges és a természetes rendszerezés alapelvei (morfológiai hasonlóság, géntérképek). Fajok kihalása és megjelenése. Az ember tájátalakító tevékenységének néhány tartós vagy visszafordít-

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

hatatlan következménye. A Kárpát-medence természeti képének, tájainak néhány fontos átalakulása az emberi gazdálkodás következtében.

6. Az ember megismerése és egészsége.

Testkép, testalkat, mozgás. Az emberi test szimmetriasíkjai. Külső és belső testkép. A testképre ható szociokulturális hatások. Testképzavarok. A végtagok és függesztő elemeik, a törzs csontjai, a fontosabb izmok. A csontok kapcsolódási módjai. Testedzés, a bemelegítés biológia alapjai, fontossága. Fogyatékkal élők, megváltozott munkaképesség. A rendszeres testmozgás és a testi-lelki egészség közti összefüggés.
Önfenntartás. Őssejt. Bőrápolás, a bőr védelme. Tudatos táplálkozás, minőségi és mennyiségi éhezés. A légzés szerepe, hangadás. Vérkeringés, testfolyadékok élettana. Az immunrendszer működése és zavarainak kockázati tényezői. A negatív visszacsatolás elve, szabályozókörök. Az idegsejt, a központi és környéki idegrendszer alapvető részei. Az érzékszervek alapvető felépítése és működése, a megváltozott működés lehetséges korrigálásának alapjai. A szervrendszerek összehangolt működése.
Szaporodás, egyedfejlődés, szexualitás. A nemi szervek felépítése, működése. A szexualitással kapcsolatos alapvető egészségügyi szabályok. Családtervezés. Fogamzásgátlás. Méhen belüli fejlődés, szülés. Az értelmi és érzelmi fejlődés kapcsolata. A felnőtté válás testi és szellemi fejlődési folyamatának főbb jellemzői.
Az emberi öröklődés. Egygénes és sokgénes öröklődés, testi és ivari kromoszómákhoz kapcsolt jellegek, domináns-recesszív jellegek. Családfaelemzés. Genetikai tanácsadás.
Magatartás és lelki egészség. A tanulás értelmezései, funkciói, formái. A gondolati sémák hatékonysága és veszélyei. A motiváció szerepe. Az emlékezés hatékonyságát befolyásoló tényezők. Az érzelmek biológiai funkciói. Alvásfunkciók. A depresszió, a feloldatlan, tartós stressz lehetséges okai, következményei, a megelőzés és a feloldás lehetséges módjai. Az emberi csoportokra jellemző társas viszonyok (utánzás, empátia, tartós kötődés), csoportnormák és ezzel kapcsolatos érzelmek kimutatása, példái. Csoportok közti együttműködés és versengés biológiai háttere. A kémiai és a viselkedési függőségek közös jellegzetességei, a megelőzés lehetősége és felelőssége.
Egészség. Az egészség fogalma. A nemi élettel, az élet kezdetével és végével, a kezelések elutasításával vagy vállalásával kapcsolatos személyes felelősség biológiai háttere. Fertőző ágensek, fertőzés, higiénia, járvány. Védőoltások. A rendszeres egészségügyi és szűrővizsgálatok, valamint önvizsgálatok megelőzésben játszott szerepének jelentősége. Az egészségkárosító szokások egyéni és társadalmi hátrányai. Az egészség megőrzéséhez szükséges életvitel. Daganatos megbetegedések kockázati tényezői. Alapfokú elsősegély-nyújtási és újraélesztési ismeretek. Az alternatív gyógymódok lehetőségei és kockázatai. Betegjogok. Az élet kezdete és vége.

7. Környezet és fenntarthatóság.

A környezeti rendszerek állapota, védelme, a fenntarthatóság. Az emberi tevékenység környezeti hatásai (ökológiai lábnyom). Tartósan fennmaradó, illetve önpusztító emberi civilizáció példái, tanulságai. A környezeti kárt csökkentő módszerek, lehetőségek (tiltás, határértékek, szelektív adózás, megállapodások). Az energiaátalakítás formáinak környezeti és társadalmi hatásai. A vegyszerhasználat kockázatai, az elővigyázatosság elve. A környezeti problémák helyi, regionális és globális összefüggései. Természeti értékeink védelme, a biodiverzitás megőrzése, a nemzeti parkok fenntartásának elvei. A Gaia elmélet.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

FIZIKA

7–8. évfolyam

1. Tudomány, technika, kultúra

Tudománytörténet. Asztrológia és asztronómia. A földközéppontú és a napközéppontú világkép jellemzői. A Föld, a Naprendszer és a Világmindenség fejlődéséről alkotott elképzelések.
Tudomány, technika, társadalom. A fizikai ismeretek fejlődésének hatása a mindennapi életre.

2. Anyag, kölcsönhatások, energia

Anyagok. A sűrűség fogalma, mérése és mértékegysége. Halmazállapotok, halmazállapot-változások. Elektromos vezetők és szigetelők, mágnesezhető és nem mágnesezhető anyagok.
Kölcsönhatások, erők. Az erő fogalma, jellege (nagysága és iránya), mértékegysége.
Energia. Az energia fogalma, mértékegysége. Energiatermelési eljárások. Víz-, szél-, nap- és fosszilis energiafajták, atomenergia.

3. Rendszerek

Tér, idő, nagyságrendek. Atomi méretek, emberi skála, fényév. Jellegzetes, rövid és hosszú időskálák a természetben.
Hierarchikus rendszerek, hálózatok. Példák hálózatokra (internet, elektromos hálózatok).
Természeti rendszerek. A Naprendszer objektumai (bolygók, holdak, üstökösök, meteorok). A világűr megismerésének eszközei (pl.: távcső, marsjáró, űrteleszkóp).
Épített rendszerek. Példák (energiaellátás, információs rendszerek, közlekedés).

4. A felépítés és a működés kapcsolata

A Föld. Belső szerkezete, földrengések, rengéshullámok.
Nap, Naprendszer. A Nap szerkezete, energiatermelése. A napenergia megjelenése a földi energiahordozókban. Bolygók, holdak és a rajtuk uralkodó fizikai viszonyok. A Hold jellemzői, fázisai. A Hold és a Nap Földre gyakorolt gravitációs hatása (árapály).

5. Állandóság és változás

Mozgások jellemzése. Út-idő kapcsolat, sebesség, átlagsebesség. Egyenesvonalú mozgás. A körmozgás jellemzői.
Mozgásállapot-változás. Gyorsulás és hatásai, példák. Az erő és a sebességváltozás kapcsolata. Közlekedési alkalmazások, balesetvédelem.
Folyamatok. Megfordítható és megfordíthatatlan folyamatok. Egyensúlyi állapotra törekvés.
Egyensúly, stabilitás. Tömegmérés, mérleg. Egyszerű erőegyensúly. Termikus egyensúly.
Elektromos áram. Egyenáram, váltóáram, áramkörök.

6. Az ember megismerése és egészsége

Az energia szerepe az élővilágban. Táplálkozás – energiafelhasználás. A táplálék mint energiahordozó.
Az érzékelés fizikája. A fény, a színkép. A látás fizikai alapjai. Látáshibák és javításuk. A hang, az ultrahang szerepe az élővilágban. A hallás fizikai alapjai. Káros környezeti hatások (fény- és zajszennyezés).
Az elektromos áram hatása az élő szervezetre. Veszélyek, érintésvédelmi ismeretek.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

7. Környezet és fenntarthatóság

Az időjárást befolyásoló fizikai folyamatok. Időjárási jelenségek fizikai háttere,. A légkör fizikai tulajdonságainak jellemzése. A légnyomás és mérése. Csapadékfajták kialakulásának fizikai háttere.
Természeti katasztrófák. Viharok, árvizek, földrengések, cunamik kiváltó okai. A kárenyhítés lehetőségei.
A környezeti rendszerek állapota, védelme, a fenntarthatóság. A természetkárosítás fajtáinak fizikai háttere. Energiatakarékos eljárások, eszközök ismerete. A takarékos, kényelmes, biztonságos közlekedés eszközei. Az energiatermelés módjai, kockázatai. Energiatakarékosság a háztartásban.

9–12. évfolyam

1. Tudomány, technika, kultúra

Tudománytörténet. Az atom fogalmának átalakulásai, az egyes atommodellek mellett és ellen szóló érvek, tapasztalatok. A fényről alkotott eltérő modellek. A Föld, a Naprendszer és a Kozmosz fejlődéséről alkotott csillagászati elképzelések. A térrel és idővel kapcsolatos elképzelések fejlődése. Az általtudomány ismérvei, veszélye.
Tudomány, technika, társadalom. A fizikai-matematikai világleírások hatása az európai kultúrára. A fizika tudományának hatása az ipari-technikai civilizációra, a legfontosabb technikai alkalmazások.

2. Anyag, energia, információ

Anyagok. Az anyagok hőtani jellemzői (hőtágulás, fajhő, olvadáshő, párolgáshő, olvadáspont, forráspont). Az anyagok egyéb tulajdonságai (vezetőképesség, rugalmasság, szilárdság).
Kölcsönhatások, erők. Az erő mint kölcsönhatás. A gravitációs, az elektromágneses (az elektromos töltések közötti) és az atommagon belüli kölcsönhatások.
Energia. Az energia fogalma, számítása. Mechanikai (mozgási, helyzeti, rugalmas), termikus (belső), elektromágneses, nukleáris energia. Elektromos és mágneses mező. Energiamegmaradás, tömeg-energia egyenértékűség.
Információ. Az elektromágneses hullámok keletkezése, jellemzői. Az adatátvitel módja néhány példán (rádió-, televízióadás és -vétel). A digitális adattárolás (CD, merevlemez). Optikai eljárások az adatátvitelben (üvegszálak). A fényelektromos hatás elve és gyakorlati alkalmazása (pl.: digitális fényképezőgép, fénymásoló, lézernyomtató működésének elve).

3. Rendszerek

Tér, idő, nagyságrendek. A természet méretviszonyai (atommag, élőlények, Naprendszer, Univerzum). A távolságmérés és helyzet-meghatározás módjai (pl.: háromszögelés, helymeghatározás a Nap segítségével, radar, GPS, műholdak). A Föld mágneses terének szerkezete, jellemzői, forrása, változásai, iránytű. Az idő mérése.
Termikus rendszerek. Nyílt és zárt rendszerek jellemzői. A hőtan első és második főtétele. A hőerőgép. A hatásfok fogalma. Halmazállapot-változások (pl.: párolgás, forrás, lecsapódás, olvadás, fagyás, szublimáció). A halmazállapot-változások energetikai viszonyai.
Fizikai rendszerek egymásba ágyazódása, hierarchikus rendszerek. Kvark, proton, neutron, elektron, atomok, molekulák és egyéb összetett rendszerek (kristályok, folyadékkristályok, kolloidok). A Naprendszer felépítése, helyzete a Tejútrendszerben. A galaxisok és szerkezetük. A galaxishalmazok.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Hálózatok. Az internet elemei, a kapcsolódás módja. Elektromos áramkörök, hálózatok felépítése, legfontosabb jellemzői. Az elektromos hálózatok biztonsági elemei.
Technikai rendszerek. Az energia „előállítása”, szállítása, felhasználása konkrét rendszerekben (fosszilis és megújuló energiafajták, magenergia). Az elektromos energia tárolása. Elektromos generátorok és motorok működésének fizikai háttere (indukciós jelenségek). Információs és kommunikációs rendszerek működésének fizikai elvei (pl.: mobiltelefon, világháló). A számítógépek felépítése, a részegységek működésének fizikája (pl.: billentyűzet, laptop, tápegység).

4. A felépítés és a működés kapcsolata

A kémiai kötések fizikája. Anyagszerkezetre vonatkozó atomfizikai ismeretek (Rutherford-modell, Bohr-modell, az atomok kvantummechanikai leírása). Az anyag kettős természete.
Anyagvizsgálati módszerek. Néhány anyagvizsgálati módszer ismerete, a módszer fizikai háttere.
Az anyag szerkezete. A szilárd anyagok, folyadékok és gázok tulajdonságai, ezek értelmezése részecskemodellel és kölcsönhatás-típusokkal.
Az életműködések fizikai háttere. Mozgás, légzés, keringés. Az élő rendszereket veszélyeztető fizikai hatások elkerülése (pl.: érintésvédelem, villám, villámhárító, sugárvédelem).
Földfelszín és éghajlat. A légkörzések és tengeráramlások fizikai jellemzői, a mozgató fizikai hatások. A globális klímaváltozás jelensége, lehetséges fizikai okai. Hullámok a természetben, árapály jelenség, dagály hullám.
A Föld. A lemeztektonika fizikai háttere. A kőzetlemezek mozgása, a mozgás következtében felhalmozódó feszültségek, földrengések. Mechanikai hullámok leírása.
Nap, Naprendszer. A bolygók mozgásai, anyaga, gravitációja, légköre, felszíne. Üstökösök, meteorok, meteoritok, kisbolygók jellemzői, mozgásuk sajátságai. A Hold jellemzői, fogyatkozásai, fázisai, mozgása. A Nap felépítése, napjelenségek (pl.: napszél, napfolt, napkitörés). A Nap sugárzása, hatása, sarki fény.

5. Állandóság és változás

A mozgások jellemzői. Egyenes vonalú egyenletes és egyenletesen gyorsuló mozgások. Összetett mozgások. Az egyenletes körmozgás kinematikai és dinamikai jellemzői. A lendület és a mozgási energia fogalma, szerepük a mozgások leírásában. A perdület fogalmának értelmezése egyszerűbb természeti és technikai példákon. Lendület- és perdület-megmaradás.
Egyensúly, stabilitás. Pontszerű és merev testek egyensúlyának jellemzői. Biztos és bizonytalan egyensúlyi állapot. Az erővektor. A forgatónyomaték. Egyszerű gépek.
Mozgások dinamikai jellemzése. Az eredő erő gyorsító hatása. Az erő, a sebességváltozás és az idő kapcsolata. A mozgások energetikai jellemzése.
Megmaradási tételek. Rugalmas és rugalmatlan ütközés. Rezgések. Gyakorlati alkalmazások (pl.: a járművek üzemanyag-fogyasztását befolyásoló gyakorlati tényezők, azok fizikai háttere).
Folyamatok. Megfordítható és megfordíthatatlan folyamatok. Első- és másodfajú örökmozgó lehetetlensége. Súrlódás, energia-disszipáció. Rend és rendezetlenség, rendeződési folyamatok a természetben (biológiai evolúció). Radioaktivitás, mesterséges radioaktivitás, felezési idő.
Rendszerek szabályozása. Atomerőművek működése, szabályozása. Kockázatok és rendszerbiztonság.
A fizikai rendszerek fejlődése. A bolygók mozgásának leírása. Az Univerzum fejlődése. Az űrkutatás irányai, hasznosítása, társadalmi szerepe.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

6. Az ember megismerése és egészsége

Fizikai folyamatok a szervezetben. Egyszerű gépek (pl.: csontok, ízületek, izmok működése). Az emberi szervezet működésének energetikai vonatkozásai (pl.: légzés, keringés, hőháztartás). A táplálkozás energetikai vonatkozásai (a táplálékok energiatartalma, az energia felhalmozása). Vérnyomás, véráramlás.
Az érzékelés fizikája. Képalkotó eszközök: tükrök (sík, homorú, domború), gyűjtő- és szórólencse. A szem mint optikai rendszer, látáshibák; gyakorlati alkalmazások (pl.: térlátás, 3D filmek). A hang fizikai jellemzői, terjedésének mechanizmusa, felharmonikusok. Az emberi hangérzékelés fizikai alapjai. Ultrahang a természetben és gyógyászatban.
Diagnosztika és terápia. Diagnosztikai módszerek alkalmazásának célja és fizikai alapelvei a gyógyászatban (a testben keletkező áramok kimutatása, röntgen, képalkotó eljárások, radioaktív nyomjelzés, endoszkóp használata). Terápiás módszerek alkalmazásának célja és fizikai alapelvei a gyógyászatban.

7. Környezet és fenntarthatóság

A légkör fizikai jellemzői. Nyomás, hőmérséklet, páratartalom. A levegő mint ideális gáz jellemzése. Légköri optikai jelenségek (pl.: szivárvány keletkezése, délibáb, lemenő nap színe) Az üvegházhatás jelensége, elve, gyakorlati példái, az üvegházhatást befolyásoló tényezők.
Az időjárást befolyásoló fizikai folyamatok. Az időjárás elemei, csapadékok, a csapadékok kialakulásának fizikai leírása. A hidro- és aerosztatikai, hidro- és aerodinamikai elvek, jelenségek.
A környezeti rendszerek állapota, védelme, a fenntarthatóság. A környezettudatos magatartás fizikai alapjai. A takarékos, kényelmes, biztonságos közlekedés technikái. Lakókörnyezetünk energetikai problémái (pl.: energiatakarékos építkezés, hőszigetelés, ablakok illesztése, megfelelő építőanyagok). A lakókörnyezet energiaellátásának gazdaságos módszerei, a környezet hasznosítható energiája (pl.: napkollektor, hőszivattyú, kondenzációs kazán). Az energiatermelés kockázati tényezői. A villamos energia előállítása, szállítása (pl.: transzformátor, váltakozó feszültség és áram előállítása). Az elektromos energia fogyasztásával kapcsolatos kérdések a háztartásban (pl.: villanyszámla, izzók, biztosíték, újratölthető elem).

KÉMIA

7–8. évfolyam

1. Tudomány, technika, kultúra

Tudománytörténet. Az atom és a kémiai elem fogalmának kialakulása. A savak és bázisok értelmezése a disszociáció elmélete alapján.
Tudomány, technika, társadalom. A kémia eredményeinek és a kémiai technológiáknak a hatása az orvostudományra, a molekuláris biológiára, az élelmiszeriparra, a mezőgazdaságra, a nehéziparra.

2. Anyag, kölcsönhatás, energia, információ

Anyagok. A tárgyak anyagának minőségi és mennyiségi jellemzői. A hétköznapi életben gyakori elemek, vegyületek és keverékek megkülönböztetése. A periódusos rendszer és jelentősége, használata, csoportok és periódusok. Összegképlet. Elemek és vegyületek

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

csoportosítása (fém – fém-oxid – bázis, nemfém – nemfém-oxid – sav, só, kémhatás, indikátor, pH-skála, zsíroldékony és vízoldékony anyagok.) Elegyedés és szétválasztás.
Kölcsönhatások, erők. Atommag és elektronok. Atom, molekula, ion. Kémiai kötések: kovalens, ionos és fémes kötés. A fizikai és kémiai változások megkülönböztetése (a halmazállapot-változások, az oldódás, az égés, a közömbösítés, a gáz- és csapadékképződés példáján).
Energia. A fizikai és a kémiai változások energiaviszonyai hétköznapi példákban (halmazállapot-változások, oldódás, tűzgyújtás esetén)
Információ. Az elemek és vegyületek kémiai jelölése (vegyjel, képlet). A kémiai változások leírása szóegyenletekkel és kémiai egyenletekkel. Az oldatok tömegszázalékos és térfogatszázalékos összetételének megadása gyakorlati példákkal. Egyszerű számítások a tanult összefüggések alapján.

3. Rendszerek

Tér, idő, nagyságrendek. Az atomok méretének hasonlatokkal való érzékeltetése. Anyagmennyiség. A kémiai folyamatok gyorsításának és lassításának módjai (főzés és hűtés).
Rendszer, a rendszer és környezete. Tárgyak és kísérleti berendezések mint rendszerek. Tűzoltási lehetőségek. A rendszerek csoportosítása a komponensek és a fázisok száma, valamint az anyag- és energia-átmenet lehetősége szempontjából.
Természeti rendszerek. A növények és az állatok életéhez szükséges tápanyagok kémiai tulajdonságai. Növények: víz, szén-dioxid, oxigén, nitrogén-, foszfor- és káliumigény (műtrágyázás); állatok és ember: víz, oxigén, ásványi sók, szénhidrátok (szőlőcukor, keményítő), szerves savak (ecetsav), zsírok, olajok, fehérjék.
Technikai és épített rendszerek. Fémek, azok jellemzői, példa előállításukra redukcióval. Fontosabb ötvözetek (acél, bronz, sárgaréz), korrózióvédelem.

4. A felépítés és a működés kapcsolata

Szervetlen és szerves anyagok. A mindennapokból ismert különböző anyagok (elemek, fémek, ötvözetek, sók, savak és bázisok, természetes és szintetikus szerves anyagok) fizikai és kémiai tulajdonságai, felhasználásuk magyarázata, besorolásuk.
A Föld. Az érc, az ásvány fogalma, a hegységképző kőzetek kémiai összetétele, a barlangképződés magyarázata. A vízkeménység, vízlágyítás, vízkőoldás kémiai alapjai.
Időjárás. A természetes vizek kémiai összetétele és összehasonlítása. A levegő kémiai összetétele.

5. Állandóság és változás

Állapot. A hőmérséklet és a nyomás, mint állapotjelző.
Változások. A kémiai reakciók többféle szempont szerinti csoportosítása: hőtermelő – hőelnyelő, gyors – lassú, egyesülés – bomlás, sav-bázis reakciók (az Arrhenius-féle sav-bázis elmélet alapján értelmezve) és redoxi-reakciók (oxigénátmenet alapján értelmezve). A kémiai egyenlet értelmezése: tömegmegmaradás. A kémiai egyenlet rendezése. A kémiai reakció feltételei.
Folyamatok. Egyirányú, megfordítható és körfolyamatok értelmezése hétköznapi jelenségekben (mészégetés, mészoltás, szénsav képződése, mészkő oldódása, szén égése szén-dioxiddá, szénsav disszociációja).
Egyensúly, stabilitás. Telített oldat, az oldódás és kristályosodás, ill. a halmazállapot-változások értelmezése megfordítható, egyensúlyra vezető folyamatokként.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

6. Az ember megismerése és egészsége

Önfenntartás. Egyes elemek élettani szerepe. A legfontosabb tápanyagok kémiai összetétele (makromolekulák, víz, ásványi sók). Vitaminok oldhatósága.
Magatartás és lelki egészség. Ismertebb pszichoaktív szerek, energiaitalok, metanol és etanol kémiai tulajdonságai, élettani-hatásaik.
Egészség. Egészséges táplálkozás: a zsírok és cukrok szerepe a táplálkozásban, a túlfogyasztás következményei, a különböző élelmiszerek tápanyag- és energiatartalma, a tápanyagtáblázatok használata. Veszélyes anyagok és kezelésük a háztartásban (vízkőoldó, hypo, hideg zsíroldó, fagyálló folyadék). Fogyasztóvédelem, a háztartási cikkek összetétele és minőségellenőrzése, élelmiszerek adalékanyagai, élelmiszerbiztonság.

7. Környezet és fenntarthatóság

Élő és élettelen környezeti tényezők. Víz- és levegőtisztaság a természetes vizek és a levegő kémiai összetételének ismeretében, a szennyező források és a megelőzés mindennap végrehajtható módjai, helyes szokások.
A környezeti rendszerek állapota, védelme, a fenntarthatóság. Környezetet terhelő és óvó folyamatok kémiai háttere.

9–12. évfolyam

1. Tudomány, technika, kultúra

Tudománytörténet. Az atommodellek fejlődése. Kémiai elemek fölfedezése. Molekulák és összetett ionok összetétele és térszerkezete. A savak és bázisok tulajdonságainak, valamint a sav-bázis reakciók létrejöttének magyarázata a disszociáció és a protonátadás elmélete alapján. Az égés, az oxidáció értelmezésének változása.
Tudomány, technika, társadalom. A kémia és a kémiai technológiák hatása az orvostudományra, a molekuláris biológiára, az éghajlatkutatásra, az élelmiszeriparra, a mezőgazdaságra, a nehéziparra, a képző- és iparművészetre.

2. Anyag, kölcsönhatás, energia, információ

Anyagok. Az atomok belső struktúráját leíró modellek fejlődése, alkalmazása. Az elektronburok héjas szerkezete, nemesgáz-szerkezet. A periódusos rendszer atomszerkezeti alapjai. Neutron, proton, izotópok. A relatív tömeg és a moláris tömeg fogalma. A gázok moláris térfogata. Molekulák és összetett ionok összetétele, térszerkezete és polaritása. Az izoméria jelentősége. Oldhatóság, koncentráció, az oldatok összetételével kapcsolatos számítások: hígítás, töményítés, keverés. Mosószerek összetevői, azok funkciói.
Kölcsönhatások, erők. Az elsőrendű és másodrendű kötések. Ismert anyagok csoportosítása kristályrács-típusuk szerint, fizikai és kémiai tulajdonságaik magyarázata a rácstípus alapján.
Energia. Az aktiválási energia és a reakcióhő értelmezése, termokémia. A hőmérséklet értelmezése a részecskék mozgási energiájával összefüggésben.
Információ. Az atomok közötti kötések típusának, erősségének és számának becslése egyszerű példákon. Egyes szerves molekulák térbeli szerkezetének modellezése. A DNS és a fehérje információtartalmának kémiai alapjai.

3. Rendszerek

Tér, idő, nagyságrendek. Méretek és nagyságrendek becslése és számítása az atomok méreteitől az ismert világ méretéig. Reakciósebesség vizsgálata, a kémiai folyamatok

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

sebességének értelmezése. Katalizátorok. Az enzimek szerepe élelmiszereink előállításában, a (bio)katalizátorok szerepének részecskeszintű magyarázata.
Rendszer, a rendszer és környezete. Heterogén illetve kolloid rendszerek.
Technikai rendszerek. A zöld kémia törekvései, jelentősége, alapelvei. A jelentkező környezeti problémák megoldását célzó egyéni és közösségi cselekvés lehetőségei, cselekvésvállalás.

4. A felépítés és a működés kapcsolata

Szervetlen és szerves anyagok. Anyagok környezetünkben: az építőanyagok, a papír, a műanyagok, fémek (ötvözetek), tisztítószerek és élelmiszerek legfontosabb összetevői. A mindennapi életvitelhez kapcsolódó legfontosabb szervetlen és szerves anyagok, vegyületek csoportjai, ezek szerkezete és jellemző kémiai reakciói, fizikai és kémiai tulajdonságaik, előfordulásuk, keletkezésük, felhasználásuk és élettani hatásuk.
Az élőlények felépítése és működése. Kémiai szerkezet és biológiai funkció összefüggése a hidrogénkötések, az apoláros csoportok és a felületaktív anyagok példáján. Az oxidáció-redukció, a sav-bázis reakciók, a hidrolízis és a kondenzáció biológiai funkciói. A kolloidok élő szervezetekben betöltött szerepe.
A Föld. A Földet felépítő legfontosabb anyagok.
Nap, Naprendszer. Néhány égitest kémiai összetétele.

5. Állandóság és változás

Változások. Fizikai és kémiai változások. *A* sav-bázis reakciók értelmezése. Erős és gyenge savak, ill. bázisok, valamint sók kémhatása, a pH és a koncentrációk kapcsolata. A redoxireakciók értelmezése elektronátmenet alapján.
Folyamatok. Anyagáramlási folyamatok: a diffúzió és az ozmózis értelmezése. A redoxi- és az elektrokémiai folyamatok értelmezése a redoxireakciók iránya alapján. Egyes építőanyagok előállítása (mészoltás, mészégetés), az étel- vagy italkészítés (szódavíz) mint lineáris és körfolyamatok, valamint egyirányú, illetve megfordítható folyamatok sorozata. A korrózió folyamatának, az elektromos energia termelésének és egyes fémek előállításának értelmezése az oxidálószer és a redukálószer fogalmával. A színváltozással járó folyamatok kémiai okai.
Egyensúly, stabilitás. A Le Chatelier-Braun elv. Dinamikus kémiai egyensúly vizsgált anyagi rendszerben.
Rendszerek szabályozása. Ipari folyamatok szabályozásának lehetőségei.

6. Az ember megismerése és egészsége

Testkép, testalkat, mozgás. Kozmetikumok hatóanyagai (lipidek, glicerin, felületaktív anyagok). Hormonális szerek. A ruházat kémiai alapanyagai (pamut, len, gyapjú). A fehérjemolekulák szerepe
Önfenntartás. Tápanyagok kémiai összetétele (monomerek, polimerek). A vércukorszint (glükóz, glikogén), a vér kémhatása , hemoglobin. Veszélyjelek, biztonsági előírások szerepe, értelme, teendők egyes mérgezések esetén. Tartósítószerek.
Szaporodás, egyedfejlődés, szexualitás. A feromonok mint kémiai hírvivők. A fogamzásgátlók hatásának kémiai alapjai. Teratogén kémiai anyagok.
Öröklődés. A DNS, az RNS és a fehérjemolekulák szerepe a tulajdonságok kialakításában: a szerkezet és funkció kapcsolata.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

7. Környezet és fenntarthatóság

Globális környezeti rendszerek. A nagyobb biogeokémiai körfolyamatok kémiai alapjai.
Élő és élettelen környezeti tényezők. A füstköd, az aeroszol, a füst és a köd fogalma. Teendők szmogriadó esetén. Környezeti katasztrófák.
A környezeti rendszerek állapota, a stabilitás veszélyeztetése és védelme. Az energiahordozók (atomenergia, fosszilis energiahordozók, tápanyagok) felhasználásának környezeti hatásai.
A környezeti rendszerek állapota, védelme, a fenntarthatóság. A tudományos ismeretek fejlődésének szükségessége és a tudós felelőssége (esettanulmányok). Helyi (települési) probléma kémiai vonatkozásainak megismerése (pl.: vízgazdálkodás, közlekedés, a műtrágyák, növényvédő szerek, mosó- és mosogatószerek, gyógyszerek használatának szükségessége és/vagy veszélyei). A mezőgazdasági és ipari tevékenység környezeti hatásai. Az ózon előfordulása és hatásai. Műanyagok előállítása, a hulladékkezelés problémái.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

MŰVELTSÉGTARTALMAK A TANTÁRGYAK HAGYOMÁNYOS SZERKEZETÉBEN A 7. ÉVFOLYAMTÓL

BIOLÓGIA

7–8. évfolyam

1. A biológia

Célja, alkalmazása. A biológia, fizika és kémia fontosabb vizsgálati céljainak, módszereinek bemutatása, a kapcsolódási pontok tudatos keresése. A biológiai ismeretek alkalmazásának lehetőségei (orvostudomány, élelmiszeripar, mezőgazdaság, környezet- és természetvédelem).
Története. Az emberi test anatómiájának és élettanának kutatása. Az élőlények csoportosításának célja, történeti előzményei. Az egészségre és a betegségre vonatkozó különböző szemléletű magyarázatok és gyógymódok.

2. Az élet szerveződése

Fizikai elvek. Az élő és élettelen állapot alapvető jellemzői, összehasonlítása (nyílt rendszer, önszabályozás, önreprodukció). A biológiai szerveződés szintjei (egyed alatti és feletti), a szintek közötti kapcsolatok. Az élővilág méretskálája.
Kémiai felépítés. Az élőlényeket felépítő szervetlen és szerves anyagok főbb csoportjai, szerepük, jelentőségük (víz, ásványi anyagok, szénhidrátok, zsírok és olajok, fehérjék, vitaminok).

3. A sejt

Szerkezet. Az eukarióta sejt fénymikroszkópos felépítése, sejtalkotók (sejthártya, sejtplazma, sejtmag).
Működés. A sejt, mint (élő) rendszer. Sejtszintű életfolyamatok (anyag- és információforgalom, sejtosztódás). Rendszer és környezet fogalma, kapcsolata sejt szinten.

4. Az élő szervezet

Testfelépítés. A növényi és állati szövetek fő típusai és azok jellemzői. Testfelépítés és életmód összehasonlítása (a főbb élőlénycsoportok vizsgált fajainak példáin).
Mozgás. Az élőlények mozgásának típusai, fizikai jellemzése (erő, munkavégzés).
Anyagcsere folyamatok. Az enzimek jelentősége. A táplálkozás és a légzés szerepe a szervezet energiaellátásában. A mozgás, az életmód és az energiaszükséglet összefüggései.
Szabályozás, állandó állapot. A szabályozott állandó állapot biológiai jelentősége. Az élőlények hőháztartását befolyásoló fizikai hatások (hőáramlás, hővezetés, hősugárzás). A testhőmérséklet szabályozása. A belső és külső környezet fogalma. A belső állandó állapot szabályozás lényege, mechanizmusai (pulzusszám, vérnyomás, vércukorszint, testhőmérséklet szabályozottsága). A környezeti jelzések és érzékelésük biológiai jelentősége (érzékek, érzékszervek). Az életfolyamatokat jellemző elektromos változások és kimutatásuk (EKG, EEG). A biológiai óra fogalma, példái.
Szaporodás, egyedfejlődés. A szaporodás biológiai értelmezése, ivaros és ivartalan módok összehasonlítása konkrét példa alapján.
Öröklődés. A biológiai információ szerepe az önfenntartásban és a fajfenntartásban.

5. Az ember

Testfelépítés, szervrendszerek. Az emberi test mint rendszer, szervrendszerek és kapcsolataik. A főbb belső szervek elhelyezkedése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Vázrendszer, mozgás, kültakaró. A mozgás aktív és passzív szervei. A mozgásnak a keringésre, a légzésre, az anyagcserére gyakorolt hatása, normál testsúly. Mozgás (edzés), pihenés, tanulás egyensúlya, a test napi energiaigénye. A bőr felépítése és funkciói.
Önfenntartás. Az emberi szervezet anyagforgalmi szervrendszerei és folyamatai. A táplálkozásnak a keringésre, a légzésre, az anyagcserére gyakorolt hatása, az elhízás következményei. Minőségi és mennyiségi éhezés. Az immunrendszer feladata, elemei. Központi és környéki idegrendszer, ezek főbb részei. A hallás és egyensúlyozás, a látás, a tapintás, az ízlelés és a szaglás érzékszervei.
Szaporodás, egyedfejlődés, öröklődés. Szaporodási szervrendszerek. Nemi jellegek, nemi hormonok. Menstruációs ciklus. Fogamzás, terhesség. Családtervezés. A méhen belüli fejlődés, születés, születés utáni életszakaszok. A testalkat változása a növekedés és fejlődés során.
Magatartás. A személyiség összetevői, értelmi képességek, érzelmi adottságok. Az emberi magatartási komplex elemei. Öröklött és tanult magatartásformák, a környezet szerepe.
Testi és lelki egészség. Az egészséges étrend (tápanyag, tápérték, termékösszetétel). A leggyakoribb fertőző betegségek, a megelőzés és a gyógyítás lehetőségei. Mozgásszervi betegségek, sérülések és megelőzésük. bőrbetegségek, bőrápolás, a bőr védelme. Testképzavarok. A szexualitással kapcsolatos alapvető egészségügyi szabályok. Fogamzásgátlás. Az orvosi ellátással kapcsolatos alapismeretek. Szűrővizsgálat, önvizsgálat, védőoltás. Az egészség megőrzéséhez szükséges életvitel elemek (táplálkozás, mozgás, higiénia, felelős szexualitás, lelki egészség, függőségek kerülése). Alapfokú elsősegély-nyújtási ismeretek. Betegjogok. Az önismeret és önfejlesztés fontossága. A viselkedési normák és szabályok szerepe. Társas szükségletek, a családi és az egyéni (személyi) kapcsolatok jelentősége. A tanulás szerepe. A serdülőkor érzelmi, szociális és pszichológiai jellemzői. Családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, probléma feloldás.

6. Az élővilág sokfélesége

A sokféleség. Az élővilág fajgazdagsága, ennek jelentősége. A biológiai sokféleségben rejlő információ.
Rendszerezés. Az élőlények rendszerezésének alapelvei. Az élővilág birodalmainak és országainak elkülönítése. Baktériumok, egyszerű eukarióták, gombák, növények és állatok általános jellemzői, tipikus képviselői. A főbb csoportok példafajain megvizsgált és megfigyelt jellemzők. Fajismeret: az élővilág fajgazdagsága, ennek jelentősége.
Evolúció. A hosszabb idő alatt bekövetkező biológiai jellemzői. A leszármazás elve, bizonyítékai. a leszármazási kapcsolatok főbb jellemzői. Az élővilág törzsfejlődésének időskálája, jelentősebb események.

7. Életközösségek

Környezet és alkalmazkodás. Az élőlényekre ható élettelen környezeti tényezők (levegő, víz, talaj, hőmérséklet), az alkalmazkodás módjai. Testfelépítés, életmód és környezet kapcsolata a főbb élőlénycsoportok vizsgált fajainak példáján. A növények és állatok éghajlati alkalmazkodásának módjai, példái. Az életközösségek térbeli elrendeződése. A biomok kialakulása és főbb jellemzői. Az élőhelyek pusztulásának okai, következményei, a fenntartás lehetőségei (aktív természetvédelem).
Kapcsolatok, hálózatok. Az életközösségek belső kapcsolatai, a fajok közötti kölcsönhatások típusai, konkrét példái (együttélés, versengés, élősködés, táplálkozási kapcsolat). Az állatok viselkedési formái, konkrét példák.
Anyag- és energiaáramlás. Az életközösségek táplálkozási hálózatai. A napfény és a földi élet összefüggése. A talaj termőképessége.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Globális rendszerek. A környezetszennyezés jellemző esetei és következményei (levegő-, víz-, talajszennyezés). Invazív és allergén növények (parlagfű). A fenntarthatóság fogalma, az egyéni és közösségi cselekvés lehetőségei. A tudatos fogyasztói szokások megalapozása.

9–12. évfolyam

1. Az élet fizikai-kémiai alapjai (sejt alatti szint)

A sejtet felépítő elemek, szervetlen és szerves vegyületek. A biogén elemek, a víz, a makromolekulák élettani szerepe. A molekulák szerkezete, kölcsönhatásaik, és a biológiai funkcióik közti kapcsolat. A DNS információhordozó és információátadó szerepe.
Fizikai-kémiai folyamatok. Fizikai-kémiai folyamatok biológiai funkciói, főbb jellemzői, példái. Az oxidáció és redukció kapcsolata. Néhány fontos sav-bázis reakció biológiai-környezetvédelmi szerepe (a vér kémhatása, savas esők, gyomornedv). Dinamikus egyensúly és állandó állapot. A szabályozás általános elvei és ezek megvalósulásai (sejt-, egyed-, populációs és bioszféra szinten). Egyirányú, visszafordítható, ciklikus, véletlenszerű és kaotikus változások típusai. Az enzimműködés lényege. A radioaktivitás kutatási és gyógyászati alkalmazása. A diffúzió és az ozmózis biológiai szerepe.

2. Sejtszintű biológia

Az eukarióta sejt felépítése. A sejt felépítésének vizsgálata, fénymikroszkópos megfigyelése, alapvető életfolyamatainak megértése. A sejt alapvető részei, ezek funkciói.
A sejtek anyagcseréje és energiaforgalma. A fotoszintézis és a biológiai oxidáció alapegyenlete, lényege, példák erjedési folyamatokra. Az energia szerepe az életfolyamatokban.
Sejtek közti kommunikáció. A szervrendszerek összehangolt működése. A kémiai és a viselkedési függőségek közös jellegzetességei.
Speciális sejtműködések. Őssejt. Az egyedfejlődés egyirányúságának összefüggése a differenciálódással. Sejttípusok.

3. Az egyedi szervezet szintje

Az élő szervezet. Az élő rendszerek felépítésében és működésében megfigyelhető közös sajátosságok összegzése. A nagy élőlénycsoportok környezeti, egészségügyi és gazdasági jelentőségének elemzése. A testfelépítés és az életműködések evolúciós kapcsolata. A mikrobák felépítése, jelentősége. A fő növényi és állati szövettípusok. A növényi és állati szövetek típusainak összehasonlítása, mikroszkópi megfigyelése, a felépítés és a működés összekapcsolása. A kalapos gombák, a nagy növényi és állati rendszertani csoportok jellemzése megvizsgált, megfigyelt testfelépítésük alapján. A növényi és az állati testfelépítés, az életműködések és a szaporodás módja és kapcsolata az élőhellyel, életmóddal. A mesterséges és a természetes rendszerezés alapelvei. Az élővilág fajgazdagságának értékként való kezelése, a fajismeret megalapozása.
Az emberi szervezet önfenntartó működései. Az emberi test szimmetriasíkjai. Külső és belső testkép. A végtagok és függesztő elemeik, a törzs csontjai, a fontosabb izmok. A mechanikai és kémiai elvek alkalmazása a mozgások elemzésében. A csontok kapcsolódási módjai. Testedzés, a bemelegítés biológiai alapjai, fontossága. Bőrápolás, a bőr védelme. Tudatos táplálkozás, minőségi és mennyiségi éhezés. A légzés szerepe, hangadás. Vérkeringés, testfolyadékok élettana. Vérkép, vércsoportok, véradás. Az immunrendszer működése és zavarainak kockázati tényezői. A negatív visszacsatolás elve, szabályozókörök. Az idegsejt, a központi és környéki idegrendszer alapvető részei. Az érzékszervek alapvető felépítése és működése, a megváltozott működés lehetséges korrigálásának alapjai.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Az élő egyed homeosztázisa. A szervrendszerek összehangolt működése. Egészség és homeosztázis, az immunrendszer állapota és a betegségek kialakulása közötti összefüggés megértése. Biológiai ritmusok.

4. Magatartás és egészség.

Magatartás. Saját testkép tudatosítása, az elfogadás segítése. A tanulás értelmezései, funkciói, formái. A gondolati sémák hatékonysága és veszélyei (tárgyak, típusok felismerése, előítéletek, manipulálhatóság, reklámok hatása). A motiváció szerepe. Az emlékezés hatékonyságát befolyásoló tényezők. Az érzelmek biológiai funkciói. Alvásfunkciók. A depresszió, a feloldatlan, tartós stressz lehetséges okai, következményei, a megelőzés és a feloldás lehetséges módjai. Az emberi csoportokra jellemző társas viszonyok (utánzás, empátia, tartós kötődés), csoportnormák és ezzel kapcsolatos érzelmek kimutatása, példái. A kémiai és a viselkedési függőségek közös jellegzetességei. A motiváció szerepe. Az észlelés, az érzékelés és a figyelem kapcsolata, funkcióik megkülönböztetése. Ismerkedés az emberi agresszió és összetartozás jellemzőivel, okaival, befolyásolásának módjaival.
Egészség. Az egészség fogalma. Fogyatékkal élők, megváltozott munkaképesség. A testsúllyal kapcsolatos problémák okainak és lehetséges következményeinek, a rendszeres testmozgás mentális és testi betegségek megelőzésében, ill. gyógyításában játszott szerepének felismerése. Tápanyagok egészségre gyakorolt hatásának értékelése. A nemi élettel, az élet kezdetével és végével, a kezelések elutasításával vagy vállalásával kapcsolatos személyes felelősség biológiai háttere. Fertőző ágensek, fertőzés, higiénia, járvány. Védőoltások, megelőzés. A rendszeres egészségügyi és szűrővizsgálatok, valamint önvizsgálatok megelőzésben játszott szerepének jelentősége. Az egészségkárosító szokások egyéni és társadalmi hátrányai. A tápcsatorna, a légzőrendszer, a keringési rendszer megbetegedései, kockázati tényezők, a megelőzés lehetőségei. Az egészség megőrzéséhez szükséges életvitel elemek ismerete. Daganatos megbetegedések kockázati tényezői. Alapfokú elsősegély-nyújtási és újraélesztési ismeretek. Az alapfokú újraélesztés elsajátítása. Az alternatív gyógymódok lehetőségei és kockázatai. Betegjogok. Az élet kezdete és vége.

5. A szaporodás, egyedfejlődés, öröklődés

Szaporodás és egyedfejlődés. A nemi szervek felépítése, működése. A szexualitással kapcsolatos alapvető egészségügyi szabályok. Családtervezés. Fogamzásgátlás. Méhen belüli fejlődés. Szülés. A felnőtté válás testi és szellemi folyamatának főbb jellemzői. Példák az egyedfejlődés típusaira (növény, állat).
Öröklődés és változékonyság. A szaporodás és az öröklődés közötti kapcsolatnak, az öröklődés törvényeinek és biokémiai hátterének megértése. A genetikai információ tárolása, megváltozása, kifejeződése, átadása, mesterséges megváltoztatása. Az öröklődés alapvető szabályai. A bioetika, biotechnológia, géntechnológia szerepe, jelentősége. Vírusok. Mutációkeltő hatások. A gén és a környezet, a hajlam és a kockázati tényezők kölcsönhatása. Epigenetikai hatások és az egészség kapcsolata. Egygénes és sokgénes öröklődés, testi és ivari kromoszómákhoz kapcsolt jellegek, domináns-recesszív jellegek. Családfaelemzések. Genetikai tanácsadás.

6. Szünbiológia (Az egyed feletti szintek biológiája)

Szerveződési szintek, táplálkozási hálózatok. Egyed alatti és feletti szerveződési szintek. Minőségileg új tulajdonságok megjelenése (az emergencia jelensége). Az élő és élettelen világ anyagi egysége. Példák a földi életközösségekben zajló anyagkörforgásra. Populációs kölcsönhatások. Biológiai indikáció. Globális ciklusok, anyag- és energiaforgalom (szén, oxigén, nitrogén), elemzése egy szabályozott rendszer részeként. Az időbeli változások

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

ciklikus és lineáris folyamatainak megfigyelése, okainak feltárása. Egyes környezeti problémák (fokozódó üvegházhatás, savas eső, „ózonlyuk") hatásainak és okainak megértése.
Viselkedés. Az állatok testfelépítése, életműködése, viselkedése és az élőhely, életmód kapcsolata.
Rendszer és környezet. A homeosztázis fogalmának értelmezése élő rendszerekben. Az életközösségek függőleges és vízszintes elrendeződésének okai. Az élővilággal kapcsolatos méret- és időskála elemzése, térbeli és időbeli mintázatok leírása és magyarázata. A hálózatok tulajdonságai (egymásba épültség), példák hálózatokra.
A környezet és a természet védelme. A környezet fogalmának értelmezése az élet különböző szerveződési szintjein (a sejt, a szervezet, az életközösség). A levegő-, a víz- és a talajszennyezés forrásainak, a szennyező anyagok típusainak és konkrét példáinak megismerése, vizsgálata. A talaj termőképességét befolyásoló tényezők elemzése. Az emberi tevékenység életközösségekre gyakorolt hatása, a veszélyeztetettség, a védelem. Az ember tájátalakító tevékenységének néhány tartós vagy visszafordíthatatlan következménye. A Kárpát-medence természeti képének, tájainak néhány fontos átalakulása az emberi gazdálkodás következtében. Az emberi tevékenység környezeti hatásai (ökológiai lábnyom). Tartósan fennmaradó, ill. önpusztító emberi civilizációk példái, tanulságai. A környezeti kárt csökkentő módszerek, lehetőségek (tiltás, határértékek, szelektív adózás, megállapodások). Az energiaátalakítás formáinak környezeti és társadalmi hatásai. A vegyszerhasználat kockázatai, az elővigyázatosság elve. A környezeti problémák helyi, regionális és globális összefüggései. Természeti értékeink védelme, a biodiverzitás megőrzése, a nemzeti parkok fenntartásának elvei. A Gaia elmélet.

7. Az evolúció elmélete, a bioszféra evolúciója

Klasszikus módszerek és elméletek. Az evolúció darwini leírása, modelljei. Fajok kihalása és megjelenése. Az evolúciós gondolkodás alkalmazása növény- és állatfajok földrajzi elterjedésével kapcsolatos következtetésekben.
Evolúció, genetika. Evolúciós, környezet- és természetvédelmi szempontok összekapcsolása. A bioszféra evolúciójának főbb eseményei, bizonyítékok.

8. Tudomány, technika, kultúra.

Jelentős külföldi és hazai természettudósok módszereinek, tudományos eredményeinek és ezek érvényességi körének megismerése. Tanulási folyamatok, társas kapcsolatok: a vonatkozó kísérletek és elméletek eredményei és korlátai. A mendeli és a molekuláris genetika, valamint a populációgenetika szemléletmódja és kibontakozásuk fő lépései. Az evolúciós gondolat fejlődése. Az egészségre és betegségre vonatkozó különböző szemléletű magyarázatok és gyógymódok. Az áltudomány és veszélye.

FIZIKA

7–8.

1. Mechanika

A mozgások jellemzői. Helyváltoztatás, viszonyítási pont. Mértékegységek és mérés. Emberi skálák, atomi méretek, csillagászati távolságok, fényév. Út-idő kapcsolat, sebesség, átlagsebesség. Egyenes vonalú mozgások. A körmozgás jellemzői. Gyorsulás.
Az erő. Az erő fogalma, mérése, nagysága, iránya. Az erő és a sebességváltozás kapcsolata. Egyszerű egyensúly. Tömegmérés. Közlekedési alkalmazások. Balesetvédelem.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Az energia. Az energia fogalma, mértékegysége. Energiatermelési eljárások. Hatásfok. Vízi-, szél-, nap- és fosszilis energiák, atomenergia. A táplálkozás alapvető energetikai vonatkozásai.
Folyadékok mechanikája. A sűrűség fogalma, mérése és mértékegysége. Testek úszása. Áramlások.
Rezgések és hullámok. Rezgések jellemzői. Hullámok terjedése. A hang fizikai jellemzői. A hallás fizikai alapjai. Ultrahang a természetben és gyógyászatban. A Föld belső szerkezete, földrengések, cunamik, a kárenyhítések. Zajszennyezés.

2. Hőtan

Hőtani jelenségek. Atomi méretek, a légnyomás mérése. A hőmérséklet mérése. A gázok tulajdonságai. Az anyagok hőtani jellemzői (olvadáspont, forráspont). Halmazállapotok jellemzése. Egyensúlyi állapotra törekvés. Termikus egyensúly. ***A*** légkör fizikai tulajdonságainak jellemzése. A légnyomás mérése. Csapadékfajták. Viharok.
Földfelszín és éghajlat. A légkörzések és tengeráramlások fizikai jellemzői, a mozgató fizikai hatások. A globális klímaváltozás jelensége, lehetséges fizikai okai.
A környezettudatos magatartás fizikai alapjai. Energiatakarékos eljárások. Energiatermelés módjai, kockázatai. A természetkárosítás fajtáinak fizikai háttere.

3. Elektromosságtan

Elektromosság. Az elektromos jelenségek és a töltés. Mágneses jelenségek és a mágnesek. Vezetők és szigetelők. Egyenáram. Elektromos áram munkája és teljesítménye. A föld mágnesessége, az iránytű. Váltóáram. Elektromos generátorok és motorok. A villamos energia előállítása, szállítása (transzformátor, váltakozó feszültség és áram előállítása).
Hálózatok. Elektromos hálózatok felépítése. Érintésvédelem, biztosíték, villám, villámhárító, villanyszámla. A számítógépek fizikája (billentyűzet, laptop, tápegység, internet). Elektromágneses hatás terjedése (TV, rádió, mobiltelefon).
Élettani hatások. Az elektromosság, a mágnesség élővilágra gyakorolt hatásának megismerése. Érintésvédelmi ismeretek.

4. Fénytan

A fény. A fény egyenes vonalú terjedése, sebessége. A fénytörésen és visszaverődésen alapuló eszközök működése, tükrök, lencsék. A fehér fény színekre bontása. A látás fizikai alapjai. Alkalmazások: távcsövek, űrtávcsövek, látáshibák javítása, fényszennyezés.

5. Gravitáció, csillagászat

Tér és idő. A természet méretviszonyai (atommag, élőlények, Naprendszer, Univerzum).
Nap, Naprendszer. A Naprendszer fölépítése. *A* bolygók mozgása, üstökösök, meteorok, meteoritok, kisbolygók jellemzői. A Hold jellemzői. Árapály jelenség, dagály hullám.

6. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

Tudománytörténet. Asztrológia és asztronómia. A földközéppontú és a napközéppontú világkép jellemzői.
Tudomány, technika, társadalom. A fizika tudományának hatása az ipari-technikai civilizációra, a legfontosabb technikai alkalmazások. Jelentős külföldi és hazai természettudósok módszereinek, tudományos eredményeinek megismerése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

9–12. osztály

1. Mechanika

A mozgások jellemzői. Egyenes vonalú egyenletes és egyenletesen gyorsuló mozgások. Az egyenletes körmozgás kinematikai és dinamikai jellemzői. Út-idő, sebesség-idő grafikonok készítése, az egyenletes és a gyorsuló mozgások összehasonlítása számításokkal. A távolságmérés és helyzet-meghatározás módjai (háromszögelés, helymeghatározás a Nap segítségével, radar, GPS, műholdak).

Az erő. Az erő mint kölcsönhatás. Az erővektor. A természet alapvető erői, kölcsönhatásai. A gravitáció. Súrlódás. Az eredő erő és a gyorsulás kapcsolata. Pontszerű és merev testek egyensúlyának jellemzői. Biztos és bizonytalan egyensúlyi állapot. A forgatónyomaték. Egyszerű gépek.

A lendület, perdület és a mozgási energia. Fogalmuk, szerepük a mozgások leírásában. A perdület fogalmának értelmezése egyszerűbb természeti és technikai példákon. Lendület- és perdület-megmaradás.

Az energia. Az energia fogalma, számítása. Mechanikai (mozgási, helyzeti, rugalmas). Energia-megmaradás. Az energiatakarékosság módszerei és fontosságuk megismerése. Hatásfok. Az egyes energiahordozók és források előnyei és hátrányai. Gyakorlati alkalmazások (a járművek üzemanyag-fogyasztását befolyásoló gyakorlati tényezők, azok fizikai háttere).

Az életműködések fizikai háttere. Egyszerű gépek és működésük a szervezetben (csontok, ízületek, izmok). Az emberi szervezet működésének energetikai vonatkozásai (légzés, keringés, hőháztartás). A táplálkozás energetikai vonatkozásai (a táplálékok energiatartalma, az energia felhalmozása, energiafelhasználás).

Anyagok. Az anyagok mechanikai jellemzői rugalmasság, szilárdság. Az anyagok vizsgálatában leggyakrabban használt mennyiségek, mérésük, mértékegységek.

Rezgések és hullámok. Rezgések jellemzése. Hullámok terjedése, állóhullámok. A hang fizikai jellemzői, terjedésének mechanizmusa, felharmonikusok. Az emberi hangérzékelés fizikai alapjai. Ultrahang a természetben és gyógyászatban.

Kontinuumok fizikája. Hidrosztatika, az áramlástan elemei. A légkörzések és tengeráramlások jellemzői, a mozgató fizikai hatások. Mechanikai hullámok a természetben, árapály jelenség, dagály hullám. A kőzetlemezek mozgása, a mozgás következtében felhalmozódó feszültségek, földrengések. Az időjárás elemeinek, s az ezeket jellemző adatok összefüggéseinek elemzése.

A környezettudatos magatartás fizikai alapjai. A takarékos, kényelmes, biztonságos közlekedés technikái.

2. Hőtan

Az anyag szerkezete. A szilárd anyagok, folyadékok és gázok tulajdonságai, ezek értelmezése részecskemodellel és kölcsönhatás-típusokkal. Kölcsönhatások határfelületeken. Az anyagok hőtani jellemzői (hőtágulás, fajhő, olvadáshő, párolgáshő, olvadáspont, forráspont). Az anyagok vizsgálatában leggyakrabban használt állapotleírások, állapotjelzők alkalmazása, mérése, a mértékegységek szakszerű és következetes használata.

Termikus rendszerek. Nyílt és zárt rendszerek jellemzői. A hőtan első és második főtétele. A hőerőgép. A hatásfok fogalma. Halmazállapot-változások. A halmazállapot-változások energetikai viszonyai. A belső energia.

A folyamatok iránya. Megfordítható és megfordíthatatlan folyamatok. Első- és másodfajú örökmozgó lehetetlensége. A termodinamika főtételeinek alkalmazása konkrét problémák megoldásában. Rend és rendezetlenség, rendeződési folyamatok a természetben.

Technikai rendszerek a környezetünkben. Az hőenergia „előállítása”, szállítása, felhasználása konkrét rendszerekben.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Földfelszín és éghajlat. A légkörzések és tengeráramlások fizikai jellemzői, a mozgató fizikai hatások. A globális klímaváltozás jelensége, lehetséges fizikai okai.
A légkör fizikai jellemzői. Nyomás, hőmérséklet, páratartalom. Légköri optikai jelenségek (szivárvány keletkezése, lemenő nap színe) Az üvegházhatás jelensége, elve, gyakorlati példái, az üvegházhatást befolyásoló tényezők.
Az időjárást befolyásoló fizikai folyamatok. Az időjárás elemei, csapadékok, a csapadékok kialakulásának fizikai leírása.
A környezettudatos magatartás fizikai alapjai. Lakókörnyezetünk energetikai problémái (energiatakarékos építkezés, hőszigetelés, ablakok illesztése, megfelelő építőanyagok). A lakókörnyezet energiaellátásának gazdaságos módszerei, a környezet hasznosítható energiája (napkollektor, hőszivattyú, kondenzációs kazán). Az energiatermelés kockázati tényezői. A globális éghajlatváltozások lehetséges okainak és következményeinek elemzése. Egyes környezeti problémák (fokozódó üvegházhatás, savas eső, „ózonlyuk") hatásainak és okainak megértése.
Fizikai folyamatok a szervezetben. Az emberi szervezet működésének energetikai vonatkozásai (légzés, keringés, hőháztartás). A táplálkozás energetikai vonatkozásai (a táplálékok energiatartalma, az energia felhalmozása). Vérnyomás, véráramlás.

3. Elektromosságtan

Elektromosság. Az elektromos töltés, Coulomb-kölcsönhatás. Mágneses kölcsönhatás. Elektromos és mágneses mező. Az anyagok vezetőképessége.
Hálózatok. Elektromos áramkörök, hálózatok felépítése, legfontosabb jellemzői. Az elektromos hálózatok biztonsági elemei. Az internet elemei, a kapcsolódás módja. Élő rendszereket veszélyeztető fizikai hatások elkerülése (érintésvédelem, villám, villámhárító).
Elektromágneses energia. Az elektromos energia tárolása. Elektromos generátorok és motorok működésének fizikai háttere (indukciós jelenségek). Információs és kommunikációs rendszerek működésének fizikai elvei (mobiltelefon, világháló). A számítógépek felépítése, a részegységek működésének fizikája. A villamos energia előállítása, szállítása (transzformátor, váltakozó feszültség és áram előállítása). Az elektromos energia fogyasztásával kapcsolatos kérdések a háztartásban (villanyszámla, izzók, biztosíték, újratölthető elem).
Az elektromágneses hullámok. Keletkezése, jellemzői. Az adatátvitel módja néhány példán (rádió-, televízióadás és -vétel). A digitális adattárolás (CD, merevlemez). Optikai eljárások az adatátvitelben (üvegszálak). A fényelektromos hatás elve és gyakorlati alkalmazása (digitális fényképezőgép, fénymásoló, vagy lézernyomtató működésének elve). Az elektromágneses hullámok információátvitelben játszott szerepének megismerése. Az elektromosság, a mágnesség élővilágra gyakorolt hatásának megismerése.
Fénytan. Képalkotó eszközök: tükrök (sík, homorú, domború), gyűjtő- és szórólencse. A szem mint optikai rendszer, látáshibák; gyakorlati alkalmazások (színlátás, térlátás, 3D filmek). A fény, mint hullám.
Diagnosztika és terápia. Diagnosztikai módszerek alkalmazásának célja és fizikai alapelvei a gyógyászatban (a testben keletkező áramok kimutatása). Terápiás módszerek alkalmazásának célja és fizikai alapelvei a gyógyászatban.

4. Modern fizika

Atomfizika. Anyagszerkezetre vonatkozó atomfizikai ismeretek (Rutherford-modell, Bohr-modell, az atomok kvantummechanikai leírása). Proton, neutron, elektron, atomok, molekulák és egyéb összetett rendszerek (kristályok, folyadékkristályok, kolloidok). Az anyag kettős természete.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Anyagvizsgálati módszerek. Néhány anyagvizsgálati módszer ismerete, a módszer fizikai háttere.
Az atommagon belüli kölcsönhatások. Radioaktivitás, mesterséges radioaktivitás, felezési idő. Nukleáris energia. Tömeg-energia egyenértékűség. A Nap energiatermelése.
Rendszerek szabályozása. Atomerőművek működése. Kockázatok és rendszerbiztonság. A stabilitás fogalmának alkalmazása a magfizikában, az atomerőművek működésének, a szabályozás biztonsági tényezőinek megértése. Az élő rendszereket veszélyeztető fizikai hatások elkerülése (sugárvédelem). A sugárzások élővilágra gyakorolt hatásának megismerése.
Diagnosztika és terápia. Diagnosztikai módszerek alkalmazásának célja és fizikai alapelvei a gyógyászatban (röntgen, képalkotó eljárások, radioaktív nyomjelzés, endoszkóp használata). Terápiás módszerek alkalmazásának célja és fizikai alapelvei a gyógyászatban.

5. Gravitáció, csillagászat

Tér és idő. A természet méretviszonyai (atommag, élőlények, Naprendszer, Univerzum). A gravitáció élővilágra gyakorolt hatásának megismerése. Az idő mérése és homogenitása. A Naprendszer fölépítése, helyzete a Tejútrendszerben. A galaxisok és szerkezetük. A galaxishalmazok.
Nap, Naprendszer. A bolygók mozgásai, anyaga, gravitációja, légköre, felszíne. Üstökösök, meteorok, meteoritok, kisbolygók jellemzői, mozgásuk sajátságai. A Hold jellemzői, fogyatkozásai, fázisai, mozgása. A Nap felépítése, napjelenségek (napszél, napfolt, napkitörés). A Nap sugárzása, hatása, sarki fény. A bolygók mozgásának leírása. Az Univerzum fejlődése. Az űrkutatás irányai, hasznosítása, társadalmi szerepe. A bolygók fizikai-, kémiai tulajdonságai és a bolygók környezeti viszonyai közötti összefüggés megértése. A holdfázisok és a holdfogyatkozás okának megkülönböztetése. Árapály jelenség, dagály hullám. A Világegyetem múltjával és jövőjével kapcsolatos elméleteket alátámasztó, ill. cáfoló tények és érvek megismerése. A Világegyetem szerkezetének megismerése. A kutatás néhány módszerének, céljának és eredményének áttekintése.

6. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

Tudománytörténet. Asztrológia és asztronómia. A földközéppontú és a napközéppontú világkép jellemzői. Az atom fogalmának átalakulásai, az egyes atommodellek mellett és ellen szóló érvek, tapasztalatok. A fényről alkotott eltérő modellek. A Föld, a Naprendszer és a Kozmosz fejlődéséről alkotott csillagászati elképzelések.
Tudomány, technika, társadalom. A fizikai-matematikai világleírások hatása az európai kultúrára. A fizika tudományának hatása az ipari-technikai civilizációra. A tudományos gondolkodás mindennapi életben való hasznosságának belátása, a módszerek tudatos alkalmazása, az áltudomány ismérvei és veszélye. A tudománytörténeti folyamatok értelmezése a modellek, az elképzelések fejlődése, egymásra épülése révén. A törvények, elvek szerepe. Megismerési módszerek előnyeinek és korlátainak elemzése. Jelentős külföldi és hazai természettudósok módszereinek, tudományos eredményeinek és ezek érvényességi körének megismerése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

KÉMIA

7–8.

1. Általános kémia

Atomok és a belőlük származtatható ionok. Az atom és a kémiai elem fogalmának kialakulása. Atommag és elektronok. Atom, ion. Az atomok szerkezetét leíró modellek használata fizikai, kémiai jelenséggel összefüggésben. A periódusos rendszer és jelentősége, a periódusos rendszer használata, csoportok és periódusok. Elemek és vegyületek csoportosítása. Az elemek és vegyületek kémiai jelölése (vegyjel, képlet).

Molekulák összetett ionok. Molekula. Összegképlet. Elsőrendű kémiai kötések. A kémiai képlet értelmezése.

Halmazok. A tárgyak anyagának minőségi és mennyiségi jellemzői. Kémiai elemek, vegyületek, keverékek jellemzése, csoportosítása. A hétköznapi életben gyakori elemek, vegyületek és keverékek megkülönböztetése. Elegyedés és szétválasztás. A rendszerek csoportosítása a komponensek és a fázisok száma, valamint az anyag- és energia-átmenet lehetősége szempontjából. A halmazállapotok, a halmazállapot-változások összehasonlítása. Oldódás és olvadás különbségének magyarázata. A halmazállapot-változást és az oldódást kísérő energiaváltozások megfigyelése, mérése.

A kémiai reakciók. A fizikai és kémiai változások megkülönböztetése. A kémiai változások leírása szóegyenletekkel és kémiai egyenletekkel. A kémiai reakció feltételei. A fizikai és kémiai változások energiaviszonyai hétköznapi példákban. Aktiválás. Tárgyak és kísérleti berendezések mint rendszerek. A kémiai reakciók magyarázata kémiai kötésekkel és leírása reakcióegyenletekkel, az egyenlet és a részecskék számának összefüggése. A kémiai folyamatok gyorsításának és lassításának egyszerűbb módjai. Az energiaátalakító folyamatok környezeti hatásainak elemzése, alternatív energiaátalakítási módok megismerése.

Kémiai egyensúly. A termikus egyensúly és kiegyenlítődés fogalmának értelmezése. Egyirányú, megfordítható és körfolyamatok értelmezése hétköznapi jelenségekben. Telített oldat, az oldódás és kristályosodás, ill. a halmazállapot-változások értelmezése megfordítható, egyensúlyra vezető folyamatokként.

Reakciótípusok. A kémiai reakciók csoportosítása. Az égés magyarázata, feltételei, tűzvédelmi alapismeretek elsajátítása. Tűzoltási lehetőségek. Néhány gyakoribb lúgos és savas anyag ismerete, a velük való biztonságos és célszerű bánásmód elsajátítása. Ismerkedés a méregjellel és a többi gyakrabban előforduló veszélyszimbólummal, a mérgező anyagok körültekintő használata.

A kémiai reakciók és az elektromos energia kölcsönhatása. Az energiatípusok egymásba alakítását jelentő folyamatok megismerése. Korrózió fogalma, korrózióvédelem.

Tudománytörténet. Az atom és a kémiai elem fogalmának kialakulása, az atommodellek bizonyítékai, érvényességi körük, alkalmazásuk célszerű köre. A savak és bázisok értelmezése a disszociáció elmélete alapján. Az égés, az oxidáció értelmezésének változása.

2. Szervetlen kémia

Az elemek és vegyületek szerkezete. Kémiai kötések (ion, kovalens, fémes). Az anyagok tulajdonságai és a felhasználási lehetőségeik közötti összefüggések felismerése konkrét példák alapján.

Az elemek és vegyületek fizikai és kémiai tulajdonságai és ezek anyagszerkezeti értelmezése. Elemek és vegyületek csoportosítása. A mindennapoktól ismert különböző anyagok (elemek, fémek, ötvözetek, sók, savak és bázisok) fizikai és kémiai tulajdonságai.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Az elemek és vegyületek előfordulása. A hétköznapi életben gyakori elemek, vegyületek megkülönböztetése. A mindennapoktól ismert különböző anyagok (elemek, fémek, ötvözetek, sók, savak és bázisok) felhasználásuk magyarázata, besorolásuk.
Az elemek és vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása. Tárgyak és kísérleti berendezések mint rendszerek. Az anyag nyersanyagból termékké alakulásának, majd másodlagos nyersanyaggá válásának követése példák alapján. Fémek előállítása redukcióval. Az építőanyagok előállítása (mészégetés, mészoltás). Fontosabb ötvözetek.
Az elemek és vegyületek legfontosabb felhasználásai. Fontosabb ötvözetek (bronz, acél, sárgaréz). Az érc, az ásvány fogalma, a hegységképző kőzetek kémiai összetétele, a barlangképződés magyarázata. A vízkeménység, vízlágyítás, vízkőoldás kémiai alapjai. Anyagok a környezetünkben: építőanyagok, fémek (ötvözetek) legfontosabb összetevői.
Az elemek és vegyületek jelentősége. A növények, az ember és az állatok életéhez szükséges tápanyagok. A természetes vizek kémiai összetétele és összehasonlítása. A levegő kémiai összetétele. Egyes elemek élettani szerepe. Víz- és levegőtisztaság, a természetes vizek és a levegő kémiai összetételének ismeretében, a szennyező források és a megelőzés mindennap végrehajtható módjai, helyes szokások. Környezeti terhelő és óvó folyamatok kémiai háttere. Veszélyes anyagok és kezelésük a háztartásban (hypo, vízkőoldó).

3. Szerves kémia

A szerves vegyületek szerkezete és csoportosításuk. A mindennapoktól ismert különböző anyagok (természetes és szintetikus szerves anyagok) besorolásuk. A szénhidrátok, fehérjék, zsírok, olajok, szerves savak mint tápanyagok.
A szerves vegyületek fizikai és kémiai tulajdonságai. A mindennapoktól ismert különböző anyagok (természetes és szintetikus szerves anyagok) fizikai és kémiai tulajdonságai, felhasználásuk magyarázata. Vitaminok oldhatósága. Ismertebb pszichoaktív szerek, metanol és etanol kémiai tulajdonságai.
A szerves vegyületek előfordulása és jelentősége. A mindennapoktól ismert különböző anyagok (természetes és szintetikus szerves anyagok) felhasználásának magyarázata. Ismertebb pszichoaktív szerek, energiaitalok, metanol és etanol kémiai tulajdonságai, élettani hatásaik. Egészséges táplálkozás: a zsírok és cukrok szerepe a táplálkozásban, a túlfogyasztás következményei, a tápanyagtáblázatok használata, élelmiszerbiztonság. Az, élelmiszerbiztonság fogalma. Veszélyes anyagok és kezelésük a háztartásban (hideg zsíroldó, fagyálló folyadék).

4. Kémiai számítások

Az anyagmennyiség. Anyagmennyiség fogalom és az Avogadro-állandó alkalmazása.
Az Avogadro-törvény. A hőmérséklet és nyomás mint állapotjelző.
Oldatok, elegyek. Az oldatok tömegszázalékos és térfogatszázalékos összetételének megadása gyakorlati példákkal.
A képlettel és a reakcióegyenlettel kapcsolatos számítások. A tömegmegmaradás. A kémiai egyenlet rendezése. A kémiai változások leírása szóegyenletekkel és kémiai egyenletekkel.

9–12. évfolyam

1. Általános kémia

Atomok és a belőlük származtatható ionok. Az atomok létének igazolása, az atomok belső struktúráját leíró modellek alkalmazása a jelenségek/folyamatok leírásában, fizikai és kémiai jelenséggel összefüggésben. Az elektronburok héjas szerkezete, nemesgáz-szerkezet. A periódusos rendszer atomszerkezeti alapjai. Neutron, proton, izotópok. A relatív tömeg és

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

a moláris tömeg fogalma. A kémiai elemek tulajdonságai periodikus váltakozásának értelmezése.

Molekulák összetett ionok. Molekulák és összetett ionok összetétele, térszerkezete, polaritása. Az atomok közötti kötések típusának, erősségének és számának becslése egyszerűbb, egyértelmű példákon a periódusos rendszer használatával. Izoméria.

Halmazok. A halmazstruktúrák magyarázata összetevőik szerkezete és kölcsönhatása alapján. Az első- és másodrendű kötések. Ismert anyagok csoportosítása kristályrács-típusuk szerint, fizikai és kémiai tulajdonságaik magyarázata a rácstípus alapján. A hőmérséklet értelmezése a részecskék mozgási energiájával összefüggésben. Oldhatóság, koncentráció. Heterogén illetve kolloid rendszerek. A kolloidok élő szervezetben betöltött szerepe. A füstköd, az aeroszol a füst és a köd fogalma. Teendők szmogriadó esetén. Kémiai szerkezet és biológiai funkció összefüggése a hidrogénkötések, az apoláros csoportok és a felületaktív anyagok példáján. Anyagáramlási folyamatok: a diffúzió és az ozmózis értelmezése. Az anyagvizsgálat néhány fontos módszere, egyes tulajdonságok anyagszerkezeti értelmezése.

A kémiai reakciók. Fizikai és kémiai változás. A kémiai képlet értelmezése, a kémiai reakciók magyarázata kémiai kötésekkel és leírása reakcióegyenletekkel, az egyenlet és a részecskék számának összefüggése. Az aktiválási energia és a reakcióhő értelmezése. Az energiafajták átalakítását kísérő hőveszteség értelmezése. Reakciósebesség vizsgálata, a kémiai folyamatok sebességének értelmezése, a reakciósebesség hőmérséklet- felület- és koncentrációfüggése, katalizátorok. Az enzimek szerepe élelmiszereink előállításában, a (bio) katalizátorok szerepének részecskeszintű magyarázata. A nagyobb biogeokémiai körfolyamatok kémiai alapjai.

Kémiai egyensúly. A dinamikus egyensúly fogalmának általánosítása, kapcsolata a reakciósebességekkel. Az egyensúlyt megváltoztató okok következményeinek elemzése. Az egyirányú, megfordítható és körfolyamatok hátterének megértése, a körfolyamat szabályozó lépéseinek felismerése. Telített oldat, oldódás és kristályosodás illetve halmazállapot-változások értelmezése megfordítható, egyensúlyra vezető folyamatokként. A Le Chatelier-Braun-elv. Dinamikus kémiai egyensúly vizsgálata anyagi rendszerben. Az építőanyagok előállítása (mészoltás, mészégetés), az étel- vagy italkészítés (szódavíz) mint lineáris és körfolyamatok, valamint egyirányú illetve megfordítható folyamatok sorozata. Ipari folyamatok szabályozásának lehetőségei.

Reakciótípusok. A sav-bázis reakciók értelmezése (a Brønsted-elmélet alapján). Indikátor, pH-skála. Erős és gyenge savak, ill. bázisok, valamint sók kémhatása, a pH és a koncentrációk kapcsolata valamint a pH-skála értelmezése. A redoxireakciók értelmezése elektronátmenet alapján, redoxireakciók vizsgálata. Az oxidáció-redukció, a sav-bázis reakciók biológiai funkciói. A vér kémhatása.

A kémiai reakciók és az elektromos energia kölcsönhatása. A redoxi- és elektrokémiai folyamatok (a galvánelemek és az akkumulátorok működésének, az elektrolízis és a galvanizálás folyamatainak) értelmezése a redoxireakciók iránya alapján. Elektrokémiai folyamatok vizsgálata. A korrózió folyamatának az elektromos energia termelésének és egyes fémek előállításának értelmezése az oxidálószer és a redukálószer fogalmával.

Tudománytörténet. Az atommodellek bizonyítékai, érvényességi körük, alkalmazásuk célszerű köre. A savak és bázisok tulajdonságainak, valamint a sav-bázis reakciók létrejöttének magyarázata a disszociáció és a protonátadás elmélete alapján. Az égésről, illetve az oxidációról szóló magyarázatok változása. Az elméletek mellett és ellem szóló érvek. A zöld kémia törekvései, jelentősége, alapelvei. A jelentkező környezeti problémák megoldását célzó egyéni és közösségi cselekvés lehetőségei, cselekvésvállalás.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2. Szervetlen kémia

Az elemek és vegyületek szerkezete. A szervetlen vegyületek szerkezete, összetétele és tulajdonságai közötti kapcsolatok felismerése és alkalmazása.
Az elemek és vegyületek fizikai és kémiai tulajdonságai és ezek anyagszerkezeti értelmezése. Elemek és vegyületek csoportosítása. Az első és másodrendű kötések. A mindennapi életvitelhez kapcsolódó legfontosabb szervetlen anyagok, vegyületek csoportjai, fizikai és kémiai tulajdonságai, kémiai reakciói.
Az elemek és vegyületek előfordulása. A hétköznapi életben gyakori elemek, vegyületek megkülönböztetése. A mindennapi életvitelhez kapcsolódó legfontosabb szervetlen anyagok, vegyületek előfordulása.
Az elemek és vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása. Az anyag nyersanyagból termékké alakulásának, majd másodlagos nyersanyaggá válásának követése példák alapján.
Az elemek és vegyületek legfontosabb felhasználása és jelentősége. Anyagok a környezetünkben: építőanyagok, fémek (ötvözetek) legfontosabb összetevői. A Földet felépítő legfontosabb anyagok. Az oxigén-nitrogén- és szénkörforgalom során előforduló alapvető jelentőségű kémiai folyamatok. Néhány égitest kémiai összetétele. Az ózon előfordulása és hatásai. Egyes környezeti problémák (fokozódó üvegházhatás, savas eső, „ózonlyuk”) hatásainak és okainak megértése. Szén-dioxid kvóta. Helyi (települési) probléma kémiai vonatkozásainak megismerése (vízgazdálkodás, közlekedés, a műtrágyák, növényvédő szerek, mosó- és mosogatószerek, gyógyszerek, valamint egyes szteroidok használatának szükségessége és/vagy veszélyei).

3. Szerves kémia

A szerves vegyületek szerkezete és csoportosításuk. A szerves vegyületek szerkezete, összetétele és tulajdonságai közötti kapcsolatok felismerése és alkalmazása. Konstitúciós izoméria. A mindennapi életvitelhez kapcsolódó legfontosabb szerves anyagok, vegyületek csoportjai, ezek szerkezete.
A szerves vegyületek fizikai és kémiai tulajdonságai. A mindennapi életvitelhez kapcsolódó legfontosabb szerves anyagok (szénhidrogének, alkoholok, oxovegyületek, karbonsavak, észterek, lipidek, szénhidrátok, fehérjék, nukleinsavak) fizikai és kémiai tulajdonságai, felhasználásuk magyarázata. A hidrolízis és a kondenzáció biológiai funkciói.
A szerves vegyületek előfordulása és jelentősége. A mindennapi életvitelhez kapcsolódó legfontosabb szerves anyagok, előfordulásuk, keletkezésük, felhasználásuk és élettani hatásuk. Élelmiszerek adalékanyagai. Mosószerek összetevői, azok funkciói. Anyagok a környezetünkben: a papír, műanyagok, kozmetikumok és élelmiszerek legfontosabb összetevői. Kozmetikumok hatóanyagai (lipidek, glicerin, felületaktív anyagok). Hormonális szerek. A ruházat kémiai alapanyagai (pamut, len, gyapjú). A fehérjemolekulák szerepe a mozgásban. A vércukorszint (glükóz, glikogén), a vér kémhatása, hemoglobin. Tartósítószerek, élelmiszerbiztonság fogalma. A feromonok mint kémiai hírvivők. Teratogén kémiai anyagok. A DNS és az RNS és a fehérjemolekulák szerepe a tulajdonságok kialakításában, a szerkezet és a funkció kapcsolata. Az energiahordozók felhasználásának (atomenergia, fosszilis energiahordozók, tápanyagok) környezeti hatásai. Helyi (települési) környezeti probléma kémiai vonatkozásainak megismerése (vízgazdálkodás, közlekedés, a műtrágyák, növényvédő szerek, mosó- és mosogatószerek, gyógyszerek, valamint egyes szteroidok használatának szükségessége és/vagy veszélyei). Környezeti katasztrófák. Az enzimek szerepe az élelmiszerek előállításában, a (bio)katalizátorok szerepének részecskeszintű magyarázata. Műanyagok előállítása, a hulladékkezelés problémái.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

4. Kémiai számítások

Az anyagmennyiség. Anyagmennyiség fogalmának és az Avogadro-állandónak az alkalmazása. Az Avogadro-törvény. *A* gázok moláris térfogata.
Kémiai egyenletek. Összegképlet, szerkezeti képlet, egyszerű kémiai átalakulások egyenletekkel történő leírása.
Oldatok, elegyek. Oldhatóság, koncentráció. Az oldatok összetételével kapcsolatos számítások: hígítás, töményítés, keverés.
Termokémia. Az energiával kapcsolatos mennyiségi szemlélet fejlesztése. A kémiai folyamatok közben zajló energiaváltozások jellemzése, egyszerűbb számítások végzése.
Kémiai egyensúly, pH-számítás. A pH és a koncentrációk kapcsolata.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

II.3.6. FÖLDÜNK – KÖRNYEZETÜNK

A) ALAPELVEK, CÉLOK

A Földünk – környezetünk műveltségi terület megismerteti a tanulókat bolygónk kialakulásával, jellemzőivel, természet- és társadalom-földrajzi adottságaival, a Földet és a földi életet fenntartó nagy rendszerek működésével, a világtájakkal és az ott élő emberek életével, különös tekintettel Magyarország és az egész Kárpát-medence viszonyaira. A tanulók megismerhetik a szűkebb és a tágabb természeti és társadalmi környezetben való tájékozódás, eligazodás alapvető eszközeit és módszereit.

A Földünk – környezetünk műveltségi terület tartalmainak elsajátítása során fejlődik a diákok földrajzi szemlélete, környezeti tudatossága, helyi, regionális és globális szemlélete. Megértik, hogy a Föld és élővilága egységes, állandóan változó rendszert alkot. A természeti és társadalmi folyamatok közötti kölcsönhatások tanulmányozása rávilágít az erőforrásokkal való ésszerű gazdálkodás szükségszerűségére. A műveltségi terület témái felölelik a földtudományok széles körét, valamint a környezet- és a társadalomtudományok fontos elemeit. A globális társadalmi-gazdasági folyamatok környezeti összefüggéseinek bemutatása lehetővé teszi, hogy a tanulók megismerjék az emberiség egész bolygónkra kiterjedő természetátalakító tevékenységét, valamint az ebből fakadó természeti, társadalmi és ökológiai problémákat. Így szembesülnek azokkal az új kihívásokkal, amelyek gondolkodásunk középpontjába a fenntarthatóság kérdését, globális egymásrautaltságunk és felelősségünk felismerését állítják.

A műveltségi terület tartalmi elemeinek feldolgozása a szűkebb és tágabb környezetünkről megszerzett ismeretek bővítése mellett hozzájárul a tanulók képességeinek fejlődéséhez. A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. Az Európai Unió, valamint a távoli országok földrajzi-környezeti sajátosságainak bemutatása felkelti az érdeklődést kontinensünk, illetve a távoli tájak lakóinak és kultúráinak megismerése iránt. Felhívja a figyelmet annak fontosságára, hogy a következő generációk számára is megőrizzük a különböző kultúrák értékeit, és ezzel elősegíti a felelős és tudatos környezeti magatartás kialakulását. A műveltségi terület ismeretrendszerének elsajátítása hozzájárul a korszerű természettudományi szemlélet és gondolkodásmód kialakulásához. A tanítási-tanulási folyamatban nagy hangsúlyt kap az információszerzés és -feldolgozás készségének fejlesztése közvetlen (részben terepi) tapasztalatszerzéssel, megfigyelésekkel és a digitális világ nyújtotta lehetőségek felhasználásával. Hazánk és a világ társadalom-földrajzi jellemzőinek bemutatásával fejlődik a tanulók szociális és állampolgári kompetenciája, valamint lehetőség nyílik arra, hogy vállalkozó szellemű, ugyanakkor a közösség értékeiért és javaiért is felelősséget vállaló állampolgárrá válhassanak.

A műveltségi terület tartalmi és képességfejlesztési alapozása az 1–4. évfolyamon az Ember és természet műveltségi terület keretében megfogalmazottak alapján történik. A magasabb évfolyamok követelményrendszere az Ember és természet mellett az Ember és társadalom műveltségi terület bizonyos fejlesztési területeihez is szervesen kapcsolódik, hangsúlyozva a Földünk – környezetünk műveltségi terület integráló jellegét.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

B) FEJLESZTÉSI FELADATOK

A fejlesztési feladatok szerkezete

1. Tájékozódás a földrajzi térben
2. Tájékozódás az időben
3. Tájékozódás a környezet anyagairól
4. Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól
5. Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról
6. Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról

A táblázatokban található nyilak (►►) azt jelzik, hogy az adott tevékenység a felsőbb évfolyamokon is folytatódik, a következő képzési szakaszra érvényes kiegészítésekkel.

1. Tájékozódás a földrajzi térben

5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
5–6. évfolyam	**7–8. évfolyam**	
Az ismert tér fokozatos kitágítása. Tájékozódás a lakóhelyen, valamint annak szűkebb és tágabb környezetében, ►►	►► a földrészeken, ►►	►► alapvető tájékozódás a Földön, a Naprendszerben és az Univerzumban.
A térkép és a valóság kapcsolatának felismerése, ►► --- Vázlatrajz készítése a lakóhelyről és környékéről.	►► bizonyítása, ►► ---	►► a térképi ábrázolás egyszerűsített mivoltának értelmezése. --- Légi fotóról és műholdfelvételről szerzett információk, tények azonosítása térképi adatokkal.
Eligazodás domborzati, közigazgatási, egyszerű tematikus és a lakóhelyet ábrázoló térképeken. --- Elemi térképolvasás (felismerés, keresés; iránymeghatározás, keresőhálózat használata, távolságbecslés, egyenes vonal menti távolságmérés) tanári irányítással, ►►	Különböző típusú térképek használata az ismeretszerzésben és a terepen való eligazodásban. --- ►► szemléleti térképolvasás önállóan. --- Okfejtő térképolvasás különféle méretarányú, ábrázolásmódú és tartalmú térképeken tanári irányítással ►►	A földrajzi tér különbségeinek és időbeli változásainak leolvasása térképekről, térképvázlatokról. --- Helymeghatározások, távolságmérések és egyszerű számítások térkép segítségével. --- ►► és önállóan.
A közvetlen földrajzi térben való eligazodáshoz szükséges topográfiai fogalmak felismerése térképen, földgömbön, ►►	►► megnevezése bármilyen ábrázolásmódú térképen, tartalmi elemek hozzákapcsolása, ►►	►► elhelyezése kontúrtérképen és tartalmának kifejtése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2. Tájékozódás az időben

5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
5–6. évfolyam	**7–8. évfolyam**	
A természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeinek érzékelése, ►►	►► időtartambeli különbségeinek tudatosítása.	A földtörténeti, természetföldrajzi, társadalmi-gazdasági, környezeti folyamatok időnagyságrendi különbségeinek értelmezése. Alapvető hazai és nemzetközi társadalmi-gazdasági, környezeti változások időbeli elhelyezése.
A környezeti folyamatok időrendiségének felismerése. --- Jelenségek szabályszerű ismétlődésének felismerése, ►►	A kontinenseken megismert események, jelenségek, folyamatok időrendbe állítása,►► --- ►►szabályszerűen ismétlődő természeti, társadalmi és környezeti változások leírása, ►►	►►a földtörténeti eseményekés a környezeti változások időrendbe állítása, értelmezése. --- ►►az időszámítás csillagászati alapjainak alkalmazása a gyakorlatban.
A rövidebb időtartamú természeti, társadalmi és környezeti folyamatok áttekintése hazai példák alapján.	A rövidebb és hosszabb időtartamú természeti, társadalmi és környezeti folyamatok áttekintése példákban. Eligazodás a földtörténeti időegységekben, ►►	►►folyamatok és képződmények elhelyezése a földtörténeti időegységekben. Az evolúciós szemlélet fejlesztése.

3. Tájékozódás a környezet anyagairól

5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
5–6. évfolyam	**7–8. évfolyam**	
A hazai gazdaságban gyakran használt szerves és szervetlen anyagok felismerése, csoportosítása eltérő szempontok szerint. --- Válogatás tanári irányítással információs anyagokban és gyűjteményeikben, ►►	Az élő és az élettelen anyagok rendszerezése, valamint a természeti és társadalmi életben, gazdaságban betöltött jelentőségük felismerése, ►► --- ►►a világhálón, ►►	►► bizonyítása. --- A levegő, a víz, szerepének felismerése az élet kialakulásában, a különböző földrajzi környezetekben való fennmaradásában. --- ►►célok és témakörök szerint önállóan.
A leggyakrabban előforduló ásványok és kőzetek, talajok; ipari nyersanyagok és energiahordozók megismerése, ►►	►► területi előfordulásuk példái és jellemzésük, ►►	►► ásvány-, kőzet- és talajvizsgálatok.
A háztartásban használt energiahordozók és nyersanyagok jelentőségének bemutatása. --- Az energiatakarékos magatartás megalapozása,►►	Az emberiség által intenzíven használt nyersanyag- és energiahordozó-készletek végességének belátása. --- ►►kialakítása, ►►	►► az energiatakarékosság jelentőségének, az emberiség energiaigénye és a fenntarthatóság ellentmondásainak értelmezése. Az alternatív energiaforrások használatának (mint lehetséges megoldásnak) a bemutatása.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

4. Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól

5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
5–6. évfolyam	**7–8. évfolyam**	
A hazai tájak életközösségeinek ökológiai szemléletű jellemzése, az élőhelyek földrajzi sajátosságainak, kapcsolatainak felismerése.	Tájak, országok, földrészek természeti és társadalmi jellemzőinek, azok összefüggéseinek értelmezése. A természeti és gazdasági körülmények, valamint hagyományok egyes népek gazdasági fejlődését, gondolkodásmódját befolyásoló szerepének felismerése a bemutatott példákban.	Egyes országcsoportok, régiók, a Föld természeti és társadalmi jellemzői összefüggéseinek és kölcsönhatásainak értelmezése. Az ember gazdasági tevékenységét meghatározó természeti, társadalmi, gazdasági tényezők szerepének felismerése a bemutatott példákban.
Az időjárás és az éghajlat jelenségeinek értelmezése, elemzése Kárpát-medencei példák alapján. --- Egyszeri és rendszeres megfigyelések, mérések, tanári irányítással egyéni és csoportmunkában, ►►	A földrajzi térben zajló kölcsönhatások felismerése és magyarázata regionális példákon. --- ►► vizsgálódások és modellalkotás, ►►	Geoszférákon belül és az egyes szférák között zajló kölcsönhatások felismerése és magyarázata. --- ►► egyéni és csoportos vizsgálódások a természet-, a társadalom- és a környezettudomány szempontjai szerint.
Természeti kölcsönhatásokkal kapcsolatos tények, szöveges információk ábrázolása tanári irányítással, ►►	►► természeti és társadalmi kölcsönhatásokról önállóan, ►►	►► környezeti kölcsönhatásokkal kapcsolatban önállóan megválasztott formában és módon.
A természeti környezet közvetlen hatásainak feltárása a társadalmi-gazdasági folyamatokban hazai példák alapján, ►►	►► közvetett hatásainak felismerése a jelen társadalmi-gazdasági folyamataiban hazai és külföldi példák alapján, ►►	►► a társadalmi-gazdasági fejlődés eseményeiben és a jelen társadalmi-gazdasági folyamataiban országcsoportok, országok példáján.
A földrajzi környezetre kifejtett emberi hatások és az azokból adódó problémák felismerése, megoldási módok keresése.	A természeti és társadalmi folyamatok és kölcsönhatásaik eredményeként létrejövő környezeti változások felismerése. A termelő és a fogyasztó folyamatok rövid és hosszú távú következményeinek felismerése a környezetben regionális példákon.	A környezeti változások értékelése, a felelős döntéshozatal képességének megalapozása. Egyszerű előrejelzések, tendenciák megfogalmazása a változások ismeretében, a köznapi életben előforduló prognózisok értelmezése. Az eltérő gazdasági feltételekből és fejlettségből adódó társadalmi problémák iránti érzékenység, aktív részvétel a megoldásukban.
Az emberi tevékenységek által okozott környezetkárosító kölcsönhatások, folyamatok felismerése, ►►	►► megismerése példák alapján, ►► --- A környezetkárosító kölcsönhatások következményeinek csökkentésére irányuló hazai és nemzetközi erőfeszítések érzékelése.	►► összefüggéseik értelmezése. --- A környezetkárosító hatások következményeinek csökkentése során kialakuló gazdasági és társadalmi érdekütközések felismerése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

5. Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról

5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
5–6. évfolyam	**7–8. évfolyam**	
A társadalmi-gazdasági élet természeti adottságokkal való kapcsolatának felismerése a lakóhelyi és lakóhely környéki példákban. Az életmód és a gazdálkodás változásainak bemutatása a Kárpát-medencében az eltérő jellegű földrajzi tájakról való példák alapján.	Magyarország földjének részletes megismerése kitekintéssel a Kárpát-medence egészére. A hazai társadalmi-gazdasági élet földrajzi jellegzetességeinek felismerése aktualitások alapján tanári irányítással. A hazai országrészek, tájak összehasonlító földrajzi jellemzése, a jellemzők okainak és következményeinek megnevezése.	A hazai társadalmi-gazdasági élet földrajzi jellegzetességeinek összefüggéseikben való felismerése a mindennapi élet eseményeiben, folyamataiban. A területi fejlettségi különbségek elemzése és okainak feltárása.
Nyomtatott és digitális információk gyűjtése tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, lexikon¬használat)►►	►►és internetalapú szolgáltatásokkal (tények, adatok, menetrendek, hírek, idegenforgalmi ajánlatok►►)	(►►időjárási helyzetkép, útvonaltervező, valutaváltó, szimulációk és animációk).
A helyi környezet (iskola, település) természeti, társadalmi, gazdaságtörténeti, környezeti értékeinek és problémáinak felismerése közvetlen tapasztalatszerzés alapján.	Információgyűjtés a magyarországi védett természeti, kulturális, néprajzi, gazdaságtörténeti értékekről. A földrajzi helyzet és a környezeti probléma összefüggésének feltárása.	A környezet értékeinek és problémáinak megismerése, ezek hazai, regionális és globális kapcsolatainak értelmezése.

6. Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról

5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
5–6. évfolyam	**7–8. évfolyam**	
Helyi, regionális, globális földrajzi kérdések		
Az életmódban, a szokásokban bekövetkezett változások érzékelése.	A természeti környezet közvetlen és közvetett hatásainak felismerése a múlt és a jelen társadalmi-gazdasági folyamataiban hazai és külföldi példák alapján.	Természeti tényezők hatásainak, összefüggéseinek magyarázata Kárpát-medencei és távolabbi példák alapján. A regionális társadalmi, gazdasági, környezeti együttműködések szükségességének alátámasztása.
		A világ globális társadalmi, gazdasági kérdéseinek, jelenségeinek, összefüggéseinek felismerése.
Európai és regionális identitástudat		
Hazánk európai helyzetének megismerése.	Európa és országai földrajzi jellemzőinek megismerése, különös tekintettel hazánk szomszédjaira, az Európai Unió tagállamaira. --- Az Európai Unió fő céljainak, értékeinek megismerése földrajzi-	Az európai országok földrajzi jellemzőinek összehasonlítása. --- ►►az európai népek, nemzetek

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
5–6. évfolyam	**7–8. évfolyam**	
	környezeti nézőpontból,►► --- Az együttműködések szükségességének felismerése,►►	kulturális értékeinek megismerése, egymásra utaltságuk megértése. --- ►►az integrációk lényegének, az országok együttműködési lehetőségeinek és módjainak megismerése.
A magyarországi régiók földrajzi jellemzőinek felismerése. A magyarországi régiók hasonló és eltérő földrajzi jellemzőinek felismerése, ►►	A földrészek, azok nagytájai, a tipikus tájak és az országok regionális sajátosságainak összehasonlító megismerése. --- ►► feldolgozása projektmódszerrel tanári irányítással, ►►	A világgazdaságban eltérő szerepet betöltő régiók, országcsoportok, országok megkülönböztetése, jellemzése földrajzi szempontok alapján. A regionális fejlettség különbségeinek magyarázata. --- ►►a szerzett ismeretek alkalmazása a Föld egészére.
A társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok kapcsolatának érzékelése a lakóhelyi környezetben és Magyarországon.	A környező világ hazai környezetre gyakorolt hatásának felismerése cselekvő tanulási folyamatban,►►	►►a világgazdasági és környezetváltozási folyamatok értelmezése problémaközpontú, valamint felfedeztető tanulási folyamatban.
Helyi, regionális, globális környezeti kérdések		
A különböző tájak, települések, a társadalom egyes csoportjai a természeti környezet átalakulásához és károsodásához való eltérő mértékű hozzájárulásának felismerése.	Az egyes országok a földrajzi környezetet pusztító folyamatokhoz való eltérő mértékű hozzájárulásának tudatosítása.	Az egységes földi rendszer működését károsan befolyásoló társadalmi és egyéni cselekedetek visszahatásainak beláttatása/tudatosítása. A fenntartható fogyasztás értelmezése.
A természet- és a környezetvédelem alapvető céljainak megismerése saját tapasztalatok alapján, ►► --- A környezet állapotáért és védelméért mindannyiunk személyes felelősségének belátása,►►	►►közös és sajátos feladatainak megismerése, ►► --- ►►megértése helyi, regionális és globális példákon keresztül.	►►a tevékenységeit nehezítő tényezők felismerése. --- A nemzetközi összefogás szükségességének bizonyítása az országhatárokon átívelő környezetkárosodások megakadályozása érdekében.
Az emberi tevékenységek által okozott környezetkárosító folyamatok felismerése a lakóhelyen és környékén.	Tájékozottság szerzése a legfőbb környezeti veszélyekről, a társadalomra háruló felelősségről a természetes, egészséges környezet megőrzésében regionális példák alapján,►►	►►a biztonság és a fenntartható gazdálkodás globális méretű megszervezésében.
	Azon igény kialakítása és fejlesztése a tanulókban, hogy környezettudatos,►►	►►valamint aktív és felelős döntések meghozatalára képes állampolgárrá váljanak.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

C) KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

A Földünk – környezetünk műveltségi terület tartalmi alapozása az 1–4. évfolyamon az Ember és természet műveltségi terület keretében megfogalmazottak szerint történik.

5–8. évfolyam

1. A tér és ábrázolása

1.1. Téregységek
- Személyes tér. A földrajzi tér.
- Térhierarchia.

1.2. Térábrázolás
- Térrajz, útvonalrajz, térképvázlat; úti- és helyszínrajz.
- Térképi ábrázolás.
- Térképfajták.
- Keresőhálózat és földrajzi fokhálózat.

2. Az idő

2.1. Időegységek
- A napi, az évi, a történeti és a földtörténeti időegységek.
- Földtani és földrajzi folyamatok időléptéke, időtartama példák alapján.

2.2. Időrend
- Ciklikus és lineáris irányú folyamatok, földtörténeti események időrendje regionális példák alapján.

3. A természeti környezet és jelenségei

3.1. Anyagok, anyagi rendszerek.
- Ásványok és kőzetek, nyersanyagok és energiahordozók, illetve talajtípusok.
- Környezetet károsító anyagok és hatásaik.

3.2. Geoszférák
- Domborzati formák, felszíni és felszín alatti vizek, talajtípusok.
- Időjárási-éghajlati elemek, jelenségek, légköri alapfolyamatok.
- Éghajlati elemek változásai, éghajlat-módosító tényezők, éghajlatok jellemzői, társadalmi-gazdasági hatások.
- Veszélyhelyzetek.

3.3. Földrajzi övezetesség
- A vízszintes és a függőleges földrajzi övezetesség természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti megnyilvánulásai.
- Az övezetesség elemeinek kapcsolatai regionális példákon.

3.4. Égitestek
- Az égitestek látszólagos mozgása. A Föld mozgásai és ezek következményei.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

4. A társadalmi-gazdasági tér szerveződése és folyamatai

4.1. A társadalmi-gazdasági élet szerveződése

— A népesség területi eloszlása, a népességszám és befolyásoló tényezői, regionális különbségek.
— A kulturális élet földrajzi alapjai (nyelvek, vallások).
— Településtípusok és szerepük.
— A gazdaság természeti feltételei, a természeti erőforrások hasznosításának változása.
— A gazdasági ágazatok szerepe a földrészek, térségek, országok gazdasági életében.

4.2. A világgazdaság szerveződése és működése

— Földrészek, országok szerepe a világgazdaságban.
— Nemzetközi gazdasági együttműködések és társadalmi-gazdasági szervezetek példái, jellemző tevékenységük.
— A pénzvilág működése: bevétel és kiadás, fizetőeszközök (nemzeti és közös valuták).

5. A földrajzi tér regionális szerveződése

5.1. Magyarország és a Kárpát-medence földrajza.

— A nemzeti kultúra és a magyarság nemzetközi híre, szellemi és gazdasági termékek, hagyományok, hungarikumok.
— A lakóhely, a hazai nagytájak és országrészek.
— Hazánk természeti adottságai és a társadalmi-gazdasági élet kapcsolata.
— A Kárpát-medence és hegységkerete mint természet- és társadalom-földrajzi egység.
— A magyarság által lakott, országhatáron túli területek, tájak közös és egyedi földrajzi vonásai. Magyarországon élő nemzetiségek.

5.2. Európa

— Európa földrajzi-környezeti jellemzői ok-okozati összefüggéseikben.
— Az Európai Unió mint gazdasági szerveződés; az európai kulturális sokszínűség földrajzi alapjai.
— A kontinensrészek földrajzi jellemzői, különböző életterek közös és egyedi földrajzi-környezeti jellemzői, azok okai és következményei.
— Az egyes kontinensrészek meghatározó jelentőségű országainak egyedi földrajzi-környezeti jellemzői, azok okai és következményei.
— A hazánkkal szomszédos országok földrajzi-környezeti jellemzői, jelentőségük a világban, társadalmi-gazdasági kapcsolataik hazánkkal.

5.3. Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok

— Afrika, Amerika, Antarktika, Ausztrália és Óceánia, Ázsia természetföldrajzi jellemzői, társadalom-földrajzi sajátosságai, környezeti állapota, a természetföldrajzi övezetesség elemei, összefüggései, hatása a társadalmi-gazdasági életre, a környezetre.
— Az egyes kontinensek tipikus tájainak természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzői, az adottságok társadalmi hasznosítása, jellemző életmódja.
— A távoli kontinensek meghatározó jelentőségű országai, országcsoportjainak földrajzi jellemzői és világgazdasági szerepe.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

6. A globális kihívások lokális és regionális forrásai

6.1. Globális problémák
- Az életminőség különbségeinek példái, urbanizálódás, környezeti és gazdasági problémák.
- A helyi környezetkárosítások következményei.

6.2. Fenntarthatóság
- Fogyasztási szokások változása; környezettudatosság, energiatakarékosság, hulladékkeletkezés, szelektív hulladékgyűjtés, biotermékek; személyes és közösségi cselekvési lehetőségek; tudatos vásárlói magatartás.
- Védett hazai és nemzetközi természeti értékek példái.

9–12. évfolyam

1. A tér és ábrázolása

1.1. Téregységek
- A Föld, a Naprendszer és a Világegyetem.
- A geoszférák és felépítő részeik, funkcionális terek.

1.2. Térábrázolás
- A térmegismerés és a térábrázolás eszközei.
- Az űrkutatás és a távérzékelés társadalmi-gazdasági, környezeti jelentősége.

2. Az idő

2.1. Időegységek
- A napi és évi időszámítás csillagászati alapjai; a földtörténeti időszámítás alapjai.
- A társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok időskálája, időtartama.

2.2. Időrend
- Földrajzi-környezeti folyamatok, a földtörténet főbb eseményei és azok időrendje Földünk egészére kiterjedő példák alapján.

3. A természeti környezet és jelenségei

3.1. Anyagok, anyagi rendszerek
- A Naprendszert és a geoszférákat felépítő anyagok, anyagi rendszerek keletkezése és jelentősége, szerepük a mindennapi életben és a gazdaságban.

3.2. Geoszférák
- A Föld szféráinak kialakulása és fejlődése.
- A geoszférák felépítése, szerkezete, tagolása, a felépítésből adódó környezeti és társadalmi következmények.
- A geoszférák fő folyamatai, jelenségei.
- Anyag- és energiaforgalom.
- Áramlási rendszerek a geoszférákban.
- A geoszférákon belüli és az azok közötti folyamatok kölcsönhatásai, társadalmi-gazdasági és környezeti következményei, kezelésük. Veszély- és katasztrófahelyzetek.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3.3. Földrajzi övezetesség
- A komplex földrajzi övezetesség rendszere; az övezetesség elemeinek összefüggései.
- A forró, a mérsékelt és a hideg övezet, öveinek, területeinek jellemzői.

3.4. Égitestek
- A Világegyetem, a Naprendszer és a Föld kialakulása.
- A Világegyetem és a Naprendszer főbb folyamatai, jelenségei és azok földi következményei.

4. A társadalmi-gazdasági tér szerveződése és folyamatai

4.1. A társadalmi-gazdasági élet térszerveződése
- A népesség szerkezete; demográfiai mutatók és társadalmi-gazdasági következményei.
- Világnyelvek és világvallások.
- A települések szerkezetének és szerepkörének átalakulása, településhálózat, településhierarchia.
- Gazdálkodás a természeti és a társadalmi erőforrásokkal.
- A gazdasági szerkezet, a gazdasági szektorok, ágazatok jellemzői, szerepük változása.
- A gazdasági fejlettség területi különbségei, a gazdasági szerkezet és a társadalmi-gazdasági fejlettség kapcsolata.

4.2. A világgazdaság szerveződése és működése
- A globális világgazdaság és világpiac kialakulása, jellemzői, működése, a transznacionális vállalatok.
- Társadalmi-gazdasági mobilitás (munkaerő-vándorlás, tőkemozgás, termelés-áthelyeződés), a folyamatok társadalmi-gazdasági és környezeti hatásai.
- Az integrálódás folyamata és szintjei.
- A pénztőke működése, az értékpapírok és a tőzsde kapcsolata. A monetáris világ jellemző folyamatai: hitelezés, adósság, eladósodás.
- Fontosabb nemzetközi gazdasági-társadalmi, környezeti és segélyszervezetek, intézmények pénzügyi szerveztek szerepe.

5. A földrajzi tér regionális szerveződése

5.1. Magyarország és a Kárpát-medence földrajza
- Hazánk kapcsolódása az európai erőterekbe, helye és szerepe a világgazdaságban; a társadalmi-gazdasági fejlettség területi különbségei hazánkban.
- A magyarországi régiók földrajza.
- A Kárpát-medence eurorégiói, a régiószerveződés földrajzi logikája.
- A magyarsághoz kötődő világörökségi helyszínek.

5.2. Európa
- Az Európai Unió földrajzi jellemzői és politikája (mezőgazdasági, regionális, környezeti); társadalmi-gazdasági és környezeti együttműködések Európában.
- Az európai erőtér helye a világgazdasági folyamatokban; a társadalmi-gazdasági fejlettség területi különbségei Európában.
- A közép-európai regionális együttműködések földrajzi alapjai.

5.3. Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok
- A társadalmi-gazdasági fejlettség területi különbségei és következményei az Európán kívüli földrészeken.
- A távoli kontinensek sajátos természeti és társadalmi-gazdasági adottságok alapján létrejött tipikus tájainak, területeinek földrajzi-környezeti jellemzői.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

— A világgazdaságban eltérő szerepet betöltő országok és országcsoportok (pl.: centrumtérségek, perifériák), regionális példák.

6. Globális kihívások

6.1. Globális problémák

— A Föld globális társadalmi-gazdasági problémái, azok okai, következményei és megoldási lehetőségei.
— A globalizáció társadalmi, kulturális hatásai.
— A geoszférák természetes egyensúlyára ható veszélyforrások, folyamatok, problémák.

6.2. Fenntarthatóság

— A társadalmi-gazdasági és a környezeti szempontok kölcsönös érvényesíthetősége a gazdálkodásban.
— A gazdasági növekedés következményei; tudatos fogyasztói és vásárlói magatartás; fenntartható erőforrás-hasznosítás.
— A felhasználás károsító hatásainak mérséklési lehetőségei.
— Környezet- és természetvédelmi feladatok, környezetgazdálkodás; védett természeti és kulturális értékek (világörökségek) példái.
— Felelős környezeti magatartás, az egyén társadalmi szerepvállalása.
— Helyi szerveződések, regionális és nemzetközi összefogás a fenntarthatóság eléréséért: egyezmények, irányelvek, nemzetközi szervezetek.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

II.3.7. MŰVÉSZETEK

ALAPELVEK, CÉLOK

A művészi tevékenységek semmi mással nem pótolható szerepet játszanak a képzelőerő, az empátia, az ízlés és az árnyalt kifejezés képességének fejlesztésében. Kora gyermekkortól kezdve ezek szolgálják a leghathatósabban a forma-, a tér-, a ritmus- és a színérzék kibontakozását, a mozgáskoordináció fejlesztését, és elengedhetetlenek a figyelem, az emlékezet, valamint a kooperációs és kommunikációs készségek fejlesztésében is.

A művészi tevékenység mind a mai napig megőrizte beavatás jellegét: a műalkotások által közvetített sors- és magatartásminták megismerése az egyén szocializációjának döntő mozzanata, a kulturális közösség fennmaradásának biztosítéka.

A művészetpedagógia valamennyi ágazatának közös vonása a gyakorlat- és tevékenységközpontúság. Az egyes művészetek formakincsének, kifejezésmódjának játékos elsajátítása a készségfejlesztés leginkább örömteli módja. Ugyanakkor a művészeti nevelés széles teret biztosít a művészettel nevelésnek is, így az alkotókészség és az együttműködési képesség és készség fejlesztésének, az erkölcsi értékek tudatosításának. Egyensúlyt keres a kiemelkedő kulturális minták és a hétköznapok esztétikuma között: egyaránt kapcsolódhat művészi alkotásokhoz, a népszerű kultúrához és a mindennapi élet megnyilvánulásaihoz. A művészetek tanítása hozzájárul a nemzeti és európai azonosságtudat kialakításához, a kultúra hagyományos és mai értékeinek megismertetéséhez. A közös ismeret- és élményanyag az összetartozás érzésének erősítését szolgálja. A művészeti örökség és a kortárs alkotások megismertetésével a művészeti nevelés segítséget nyújt a fiataloknak, hogy eligazodjanak saját koruk kultúrájában.

A művészeti nevelés eredményességéhez nélkülözhetetlen a művészeti intézmények látogatása (mozi, színház, bábszínház, hangverseny, múzeum, kiállítás), és a tapasztalatok közös feldolgozása.

ÉNEK-ZENE

ALAPELVEK, CÉLOK

Az iskolai ének-zenei nevelés fő célja az igényes zene megszerettetése egész életre, kulcsot adva megismeréséhez és élményt adó megértéséhez. A zenei élmény személyiség- és közösségformáló erejének pedagógiai jelentősége messze túlmutat a zenélés tevékenységén. A zenei nevelés kiemelten fontos része az iskolai tantervnek; a zene az érzelmi intelligencia, az önismeret, az empátia, a figyelemirányítás fejlesztésének eszköze (az érzelmek, a nyitottság és a figyelem iskolája).

Ének-zenei nevelésünk alapja a Kodály-koncepcióra épülő zenepedagógiai gyakorlat, azaz a teljes embert fejlesztő pedagógia, melynek középpontjában az európai műveltségű, a magyar nemzeti hagyományt őrző és interpretáló, nyitott, kreatív és közösségi ember nevelése áll.

A zenei tananyag alapját az európai klasszikus remekművek és a népzene világa alkotja, s ez kismértékben egészülhet ki az Európán kívüli, a jazz, a populáris és az alkalmazott zeneművészet alkotásaival, amennyiben azok a befogadói képességek fejlesztésének hasznos kiegészítő eszközeiként szolgálnak. A zenei műfajok közötti

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

kölcsönhatások felismerése, a stílusok sokféleségének tanulmányozása ugyanis azok jobb megértését segíti elő.

Az ének-zene oktatás célja olyan közös, együttes élmény megteremtése, amely révén a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája valósul meg. A zenetörténeti és -elméleti műveltségi elemek ének-zenei élményekhez, tevékenységekhez kapcsolódóan dolgozhatók fel eredményesen. A zenei írás-olvasás minden esetben a megfelelő befogadói attitűd kialakításának, a zene megértésének és megszerettetésének eszköze, elsősorban a relatív szolmizáció segítségével és a felismerő kottaolvasás módszerének alkalmazásával. Az ének-zene órán kiemelt cél az élőzenére épülő befogadói élmények megteremtése, amelyekben jelentős szerepet kap a pedagógus személyes, motiváló útmutatása. Az éneklés alapvető eszköz a zenei nevelésben, amelynek fontos célja a közösségi tudat erősítése közös zenei élmények által. Az aktív zenélés, különösen a társas zenélés jóval több élményt képes nyújtani a résztvevőknek, mint a zenehallgatás önmagában. A tanterv különösen fontos eleme a zene és a mozgás élményt erősítő összekapcsolása. Ennek részeként − különösen alapfokon − az értékalapú, az aktív befogadásra és a teljes figyelemmel átélt zenei élményre épülő művészeti oktatás kap kiemelt szerepet, amely az egyik legjelentősebb Kodály-tanítvány, Kokas Klára nevéhez fűződik. Emellett a zeneoktatás szoros kapcsolatban áll az iskolai néptáncoktatással, valamint a komplex művészeti neveléssel.

A köznevelés és a kultúrát közvetítő intézmények, szervezetek együttműködése alapvető a zenei nevelés szolgálatában, ezért a koncertpedagógia az ének-zene oktatás része.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

A fejlesztési feladatok szerkezete

1. Zenei reprodukció
   1.1. Éneklés
   1.2. Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység
   1.3. Felismerő kottaolvasás
2. Zenei befogadás
   2.1. A befogadói kompetenciák fejlesztése
   2.2. Zenehallgatás

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1. Zenei reprodukció

1.1. Éneklés

A tantervben meghatározott zenei anyag megszólaltatása egy- vagy többszólamú énekléssel, illetve hangszeres kísérettel történhet. Az éneklést kiegészítő tevékenységként javasolt a tanulók által könnyen elsajátítható hangszerek használata, valamint az énekórai műhelymunka kiegészítése kórusénekléssel. Az alsóbb osztályokban a gyermek- és játékdalok tanulása és előadása sok mozgással történjen (ritmikus mozgás, táncos koreográfia, szabad mozgásos improvizáció).

1.2. Generatív, kreatív zenei tevékenység

Zenetanításunkban fontos szerepet kell biztosítani az alkotó- és önkifejező tevékenységnek. A generatív zenei tevékenység leggyakrabban használt formája az énekes vagy hangszeres improvizáció, amely a tanítás legkülönbözőbb témáihoz és fázisaihoz kapcsolódhat. A zenei tudás mélységét a zenei ismeretek és a generatív készségek megfelelő aránya határozza meg.

1.3. Felismerő kottaolvasás

A zenei olvasás és írás a zene értésének és szeretetének eszköze, általa olyan kódrendszer kulcsát kaphatják meg a tanulók, amely abban segíti őket, hogy hatékonyan eligazodjanak a zenei tartalmakban. A fejlesztés részei: ritmikai, metrikai, dallami és formai elemek, tonális hallás fejlesztése, többszólamú készségek, valamint a kottaolvasáshoz és íráshoz feltétlenül szükséges elméleti alapok.

2. Zenei befogadás

2.1. A befogadói kompetenciák fejlesztése

A befogadáshoz szükséges képességek a zeneműre vonatkozó tájékozódást segítő emlékezet, a koncentráció, a zenei fantázia, azonosulás a zenei folyamatokkal és tartalmakkal, valamint a zenei történések elővételezésének képessége.

2.2. Zenehallgatás

A zenehallgatás a másik meghatározó tanórai tevékenység az éneklés mellett. Anyagában törekedni kell az infokommunikációs társadalomban elérhető gazdag médiatartalmak felhasználására (pl. letölthető multimédiás tartalmak, különböző interpretációk összehasonlítása). A zenehallgatás egyszerre élmény és szellemi aktivitást serkentő, tudatos tevékenység; segíti a tanulók tájékozódását a zene világában, és olyan remekművekkel ismerteti meg őket, amelyek különösen alkalmasak esztétikai fogékonyságuk, érzelemviláguk elmélyítésére. Ennek eszközeként különösen az első négy évfolyamban a zenehallgatás összekapcsolható a szabad mozgásimprovizációval.

1–4. évfolyam

A fejlesztés fő célja az emocionális érzékenység fejlesztése. A zenetanulás formáját az ének-zene órákon folytatott közös zenei munkát érintő játékos részvétel jellemzi.

— A népzenei anyag és a népi gyermekjátékok feldolgozása énekléssel, ritmikus mozgással, valamint néptánccal kapcsolódik össze. Cselekményes dalanyag előadásához vagy cselekményes programot tartalmazó zenei anyaghoz dramatizált előadás kapcsolható.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

- A zenei elemek tanításának előkészítése és azok tudatosítása játékos feladatokkal, irányított rögtönzéssel, figyelmet és koncentrációt fejlesztő koordinációs feladatokkal történik.
- A zenei fantázia fejlesztése sok zenei játékkal, ritmusos és énekes szabad rögtönzésekkel valósul meg.
- Hangsúlyos a hallás utáni daltanulás, a zenei memória fejlesztése.
- Fontos feladat a belső hallást alapozó képességek fejlesztése. Ehhez szükséges: az alapritmusok, az ütemfajták, a könnyebb dallammotívumok felismerése, illetve kézjelről, betűkottáról, kottaképről eléneklésük szolmizálva.
- Formaérzék fejlesztése: azonosság, hasonlóság, variáció és különbözőség felismerése.
- Ritmushangszerek, ritmikai többszólamúság, dallam- és ritmusosztinató, koordinációs gyakorlatok, a többszólamúság előkészítése.
- A zenehallgatás kapcsolódjon az énekléshez, a zenei ismeretekhez, a hangverseny-élményekhez.
- A zene keltette gondolatok és érzelmek verbális kifejezése, azok zenei ihletettségű megjelenítése vizuális technikákkal (rajzolás, festés, plasztika).

5–8. évfolyam

A fejlesztés fő célja az első négy évben megszerzett tapasztalatok tudatosítása, elmélyítése és továbbfejlesztése sokféle aktív zenei tevékenységgel, elsősorban énekléssel.

- A zenei ismeretek tudatosítása, a zenei stílus- és formaérzék fejlesztése, folyamatos gyakorlása generatív jellegű feladatok segítségével.
- Egyszerűbb zenei jelenségek terminológiájának megismerése és használata (hangsorok, formák, tempójelzések, dinamikai jelzések, artikulációra vonatkozó kifejezések, hangközök elnevezése).
- Zenetörténeti és zeneirodalmi alapismeretek (korszakok, kiemelkedő alkotók, stílusok, műfajok) a befogadói hozzáállás fejlesztését célozva, tágabb közösségi és társadalmi kontextusukban megvilágítva.
- Az első négy évfolyamhoz képest gyakoribb hangversenylátogatás.
- Hallás utáni daltanulás, daltanulás kottaképről előkészítéssel, a zenei memória fejlesztése, többszólamú éneklés.
- A belső hallás készség irányú fejlesztése. Elvárható: nehezebb ritmusképletek, ütemfajták, tonális dallammotívumok felismerése betűkottáról, kottaképről, azok eléneklése szolmizálva. Többszólamú hallás fejlesztése.
- A zene keltette gondolatok és érzelmek verbális kifejezése, azok zenei ihletettségű megjelenítése vizuális technikákkal (rajzolás, festés, plasztika).
- Az infokommunikációs technológia (IKT) alkalmazása a zenei ismeretek elmélyítésére.

9–12. évfolyam

A fejlesztés fő céljai az éneklés, a hangszeres tudás örömének megosztása a közösség tagjaival, az ízlésformálás és a zene önálló értelmezésének elősegítése. Koncertélmények feldolgozása, értelmezése és kapcsolatépítés a tanulók iskolán kívüli zenei tevékenysége és az iskolai ének-zenei műhelymunka között.

- Népzene és néptánc, a népzene szerepe és funkciója a paraszti hagyományban, a népzene hagyományos műveltségen belüli szerepének erősítése.
- A zenetörténet nagy korszakainak átfogó ismertetése, az egyéb műveltségterületekhez tartozó kapcsolódások bemutatása (történelem, irodalom, társművészetek).

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

- A zeneirodalom kiemelkedő alkotásainak azonosítása, összefüggések meglátása, közvetítése a zenei korok és a történelmi események, valamint a zenei, a képzőművészeti és az irodalmi műalkotások között.
- Ösztönzés a jelentős zeneszerzők, előadóművészek életpályájának megismerésére.
- A klasszikus és populáris zenei stílusok, műfajok, formák kapcsolódási pontjai és azok összefüggései. A befogadás különbségei.
- A zene különféle funkcióinak, valamint a médiában és a filmművészetben betöltött szerepének, megjelenésének szemléltetése és értelmezése.
- A befogadást segítő alapvető kottaismeret, előadói jelek ismerete; énekes, hangszeres reprodukció.
- Törekvés a zenei mondanivaló verbális kifejtésére vagy az átkódolásra más művészeti ág kifejezési eszközeibe.
- Zenei dokumentumok gyűjtése, a rendszerezés és feldolgozás készségének fejlesztése a legmodernebb IKT-eszközökkel.
- Önálló beszámolók készítése a könyvtár és az internet lehetőségei felhasználásával.

KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

1–4. évfolyam

Zenei anyag:

- Elsősorban népdalok, népi gyermekjátékok, könnyű népdalfeldolgozások (ajánlott: Kodály Zoltán és Járdányi Pál gyermekdalai).
- Népzenei témára épülő teljes értékű műzenei szemelvények (ajánlott: Bartók: Gyermekeknek, Kodály: Gyermek- és nőikarok), illetve autentikus népzenei szemelvények (főbb tánctípusok és táncdialektusok kísérőzenéje).
- Más kultúrák népdalai és azok műzenei feldolgozásai.
- Cselekményes és programzenék rövid részletei (ajánlott: Camille Saint-Saëns: Az állatok farsangja, Kodály Zoltán: Háry János, Szergej Prokofjev: Péter és a farkas, Antonio Vivaldi: A négy évszak).
- Az 5–12. évfolyamok műzenei anyagának feldolgozását előkészítő klasszikus zenei anyag: kánonok, könnyű, homofon szerkesztésű, két-, esetleg többszólamú teljes értékű zenei szemelvények (ajánlott: Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica, klasszikus kánonok, preklasszikus vokális − esetleg hangszeres − művek, idegen népek dalainak feldolgozásai magyar − esetleg idegen − nyelven).

5–8. évfolyam

Zenei anyag:

- A magyar népzene régi rétegű és új stílusú népdalai, a népi tánczene.
- A világ népeinek zenéje, különös hangsúllyal a magyar népzenére nem jellemző stíluselemekre. Nemzetiségeink hagyományai és néptáncai.
- A klasszikus zenei anyag stílusok szerint elrendezve, kezdve a bécsi klasszika zenéjével, ezt követően a romantika, majd más stíluskorszakok (a középkor, a reneszánsz, a barokk, a XX. század és korunk) muzsikája. A kronologikus rend helyett erősen ajánlott a zenei készségek természetes fejlődését követő sorrendiség meghatározása. A bécsi klasszika zenéjére épülő tonális hallásfejlesztés ebben a tekintetben elsőbbséget kell, hogy élvezzen. Ebből bontható ki a romantika zenei

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

nyelvezetének megismerése. Az órakeret és a tanulócsoport zenei felkészültsége határozza meg az elmélyülés szintjét a többi stíluskorszak zenéjében.
- Hangszerek, hangszercsoportok, az emberi énekhang fajtái. A zenekar és az énekkar felépítése.
- A klasszika zenéje: dalok, kánonok, kórusművek, szimfóniatételek, más hangszeres és zenekari művek, operarészletek (ajánlott: Joseph Haydn: D-dúr [Óra] szimfónia, Es-dúr [Üstdobpergés] szimfónia; W. A. Mozart: Varázsfuvola – részletek).
- Romantika, nemzeti romantika: néhány könnyebb romantikus dal magyar fordításban, esetleg eredeti nyelven (ajánlott: Franz Schubert-dalok), zenehallgatásra ajánlott zongoraművek (Frédéric Chopin és Liszt Ferenc), zenekari művek (különösen a szimfonikus programzenék).
- Válogatás a reneszánsz vokális zene irodalmából, kánonok, egyneműkari és kisvegyeskari művek. Válogatás a barokk zene vokális és hangszeres irodalmából (ajánlott: Johann Sebastian Bach, Georg Friedrich Händel, Henry Purcell, Antonio Vivaldi, Jean-Baptiste Lully művei).
- A XIX. század magyar nemzeti zenéje (ajánlott: Erkel Ferenc: Bánk bán), a XX. század két magyar zenei géniusza, Bartók Béla és Kodály Zoltán művészete.

9–12. évfolyam

Zenei anyag:
- A magyar népzene régi rétegei, balladák, hangszeres népzene és kapcsolataik a világzenével. A magyar táncház-mozgalom, korunk népzenei revival mozgalmai.
- Szemelvények a középkor egyházzenéjének történetéből. Világi dalköltészet.
- Jeles napok, ünnepi szokások dallamai.
- Történeti dallamok.

A zeneirodalmi szemelvények feldolgozása kronológiai rendben vagy más, logikusan meghatározott szempont alapján a szintézisteremtés igényével (ajánlott: stílusok szerint; műfajok szerint; a különböző művészeti ágak összekapcsolásának igényével, történelmi eseményekhez, illetve irodalmi témákhoz kapcsolódva; egy-egy zeneszerző kiemelésével és életműve részletes tárgyalásával zene- és kultúrtörténeti kontextusban stb.).

- Reneszánsz mise és motetta (ajánlott: Orlandus Lassus és Giovanni Pierluigi da Palestrina), világi műfajok (ajánlott: madrigálok és más a cappella műfajok), hangszeres tánczene, Bakfark Bálint.
- Barokk: barokk opera (ajánlott: Henry Purcell Dido és Aeneas, Claudio Monteverdi: Poppea megkoronázása) más vokális-hangszeres művek (pl. korálok, J. S. Bach: Máté-passió), szóló hangszeres és zenekari művek.
- Klasszika: szimfóniák (ajánlott: Ludwig van Beethoven: 9. (d-moll) szimfónia, op. 125 IV. tétel), vonósnégyesek (ajánlott: Joseph Haydn: C-dúr „Császár” vonósnégyes, op. 76, No. 3.) egyéb zenekari művek és kamarazene, vokális művek, opera (ajánlott: W. A. Mozart: Don Giovanni), oratórium (ajánlott: W. A. Mozart: Requiem).
- Ajánlott romantikus irodalom: Franz Schubert: Erlkönig; Robert Schumann: Karnevál, op. 9.; Frédéric Chopin és Liszt Ferenc zongoradarabok; Giuseppe Verdi: Aida; Richard Wagner: A nürnbergi mesterdalnokok.
- A XX. század és korunk zenéje: a századforduló zenéje (ajánlott szerzők: Giacomo Puccini, Gustav Mahler, Claude Debussy, Maurice Ravel), a második bécsi iskola; Igor Stravinsky; az avantgárd és az experimentális zene; más XX. századi és kortárs zenei irányzatok; elektronikus zene; Magyarország: Bartók, Kodály (illetve Dohnányi

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Ernő, Lajtha László) munkássága, a XX. század második felének kiemelkedő magyar zeneszerzői (ajánlott: Ligeti György, Kurtág György).

— A klasszikus zenén túl: a jazz műfajai a kezdetektől napjainkig, a beat és a klasszikus rock, világzene; a zenés színház – rockopera, a szórakoztató zene műfajai, filmzene és alkalmazott zene. A mai könnyűzene stílusai, irányzatai. A mass media jelensége és zenei anyaga.

DRÁMA ÉS TÁNC

ALAPELVEK, CÉLOK

A dráma- és tánctanítás célja az élményen keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése. A dráma mint pedagógiai módszer több tantárgyban is alkalmazható, de önálló tantárgyként is megjelenhet bármely képzési szinten.

A dráma és tánc a közös, aktív tevékenységek élménye révén segíti elő a tanulók alkotó- és kapcsolatteremtő készségének kibontakozását, összpontosított, megtervezett munkára szoktatását, testi-térbeli biztonságának javulását, idő- és ritmusérzékének fejlődését. Hozzájárul mozgásuk harmóniájához és beszédük tisztaságához, szolgálja ön- és társismeretük gazdagodását, segít az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítésben és az önkifejezésben. Különösen alkalmas a fogékonyság, a fantázia, a koncentráció, valamint a tolerancia és az együttműködés fejlesztésére. A tanulói tevékenységek a gondolatok és érzelmek kifejezését, a drámai és színházi kifejezési formák megértését szolgálják.

A dráma és tánc metodikája és tematikája a korosztálytól, a csoport adottságától és képzettségétől, valamint a helyi nevelési-oktatási céloktól függően különböző lehet.

A tánc és zenei hagyomány élő, kreatív, impovizatív újrateremtésének (revival) sajátos magyar modellje, az táncház módszer az iskolai keretek között is irányadó lehet. Tánc közben a tanulók megismerik a mozgásos-táncos kifejezés sajátosságait, eszköztárát. Az alsóbb évfolyamokon ajánlatos a néptánc megismerése, a nemzeti tánchagyományok és a kortárs tánc kapcsolatának felismerése. A tánc tanulása során megismerhető a helyi vagy a nemzetiségi (nép)hagyomány, s mindez hatékonyan járulhat hozzá a közösségi tudat és az önazonosság erősítéséhez.

A mozgásos-táncos tevékenységek fejlesztik a zenei képességeket, a térérzékelést, a testtartást, a mozgáskoordinációt, az állóképességet.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

FEJLESZTÉSI FELADATOK

A fejlesztési feladatok szerkezete

1. Csoportos játék és megjelenítés
2. Rögtönzés és együttműködés
3. A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása
4. Történetek feldolgozása (drámaórák keretében)
5. Megismerő- és befogadóképesség

1. Csoportos játék és megjelenítés

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
A játékbátorság kialakítása, a csoport előtti megnyilvánulás gyakorlása és elfogadása. Egyensúly-, ritmus- és térérzékelés, színek, hangok, formák, anyagok érzékelése. Egyszerű mozgások és tartáshelyzetek utánzása, tükrözése. Érzékelő játékok gyakorlatok (pl.: egyensúly fejlesztését és a koordinációt javító játékok). Mozgás- és hangutánzás. Memória- és koncentrációfejlesztő játékok. Népi gyermekjátékok, dramatikus játékok (ritmikus játékok dallal, mondókával stb.). Csoportos mozgásos, hang- és térérzékelő gyakorlatok. Térkitöltő és -kihasználó gyakorlatok egyszerű mozgástechnikai, illetve alapfokú tánctechnikai elemek felhasználásával. Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált koncentrációs és memóriagyakorlatok.	A kifejező közlés alapjainak elsajátítása: artikulációs gyakorlatok, tempó-, hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok. Nem verbális kommunikációs játékok. Koncentrációs és lazítógyakorlatok. Egyszerűbb interakciós játékok. Egyensúly- és koordinációfejlesztő játékok. A bizalom fejlesztését szolgáló gyakorlatok.	Beszéd- és légzéstechnikai gyakorlatok. Koncentrációs és lazítógyakorlatok. A tudatos megfigyelést és érzékelés fejlesztését célzó gyakorlatok. Koordináció- és egyensúlygyakorlatok, térérzékelést, tájékozódást fejlesztő gyakorlatok. Bizalomgyakorlatok. Ön- és társismereti játékok. Különböző tánc- és mozgástípusok páros és csoportos variációi.	Fejlesztő és szinten tartó beszédgyakorlatok. Koncentrációs és lazítógyakorlatok. Ön- és társismereti gyakorlatok. A tánc- és mozgásszínházi technikák alapjai.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2. Rögtönzés és együttműködés

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Utánzó- és fantáziajátékok. Kreatív játékok tárgyakkal, tárgyak nélkül. Bábjátékok, játékok bábokkal, bábként használt tárgyakkal. Csoportos improvizációs játékok tanári irányítással. Fantáziajátékok elképzelt tárgyakkal, személyekkel, elképzelt helyzetekben. Egyszerű tánclépések, mozgásmotívumok improvizálása.	Egyszerű elemekből építkező mozgássor létrehozása (indítás, megállítás, gyorsítás, lassítás, fordulat, járás, futás, mozdulatkitartás). Mozgásos improvizáció a tanár által meghatározott cselekményvázra vagy érzés, élmény kifejezésére a tanult egyszerű tánc- és mozgásos elemek felhasználásával. Játékok maszkkal, bábbal. Jelmezes játékok. Közösen kialakított jelzésrendszerrel kialakított játékok. Különböző tánc- és mozgástípusok improvizálása.	Improvizáció közösen választott téma, fogalom vagy egyéni érzés, élmény kifejezésére. Az improvizáció elemző és értelmező megvitatása. Improvizáció a társművészetek eszköztárának bevonásával. Mozgásos improvizáció közösen egyeztetett karakterek szerepeltetésével, a tanult tánc- és mozgáselemek alkalmazásával. Cselekménnyel rendelkező mű közös dramatizálása. Bármely művészeti ág alkotásával kapcsolatos dramatizálás. Improvizációk összefűzése jelenetsorokká.	Improvizáció a tanár által megadott téma vagy fogalom, a tanulók által közösen kidolgozott cselekményváz (jelenetváz) alapján. Improvizáció a megismert kifejezési formák összefűzésével, illetve alkotó jellegű alkalmazásával. Improvizáció a megismert kifejezési formák összefűzésével, illetve alkotó jellegű, valamint színházi stílusok elemeinek alkalmazásával. Mozgásos improvizáció tánc-, illetve mozgásszínházi technikák alkalmazásával. Mozgássor tervezése.

3. A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7-8. évfolyam	
A beszéd, az ének és a mozgás összekapcsolása játékhelyzetben és/vagy ritmikus formában. A szerkezet megfigyelése a csoporton belüli rögtönzésekben (a jelenet indítása, csúcspontja és befejezése, a kezdet és a vég megfogalmazásai, a színpadi tér és idő stb.). A szereplő és a helyszín. A színház, bábszínház formai elemeinek megfigyelése látott előadásban, illetve alkalmazása saját rögtönzésekben: egyszerű jelmezek, kellékek, berendezési tárgyak, díszletek.	Egyszerű kifejezési formák alkalmazása (pl: gondolatkövetés, mímes játék, levél és napló, telefonbeszélgetés, állókép). Az alapvető fogalmak (mese, történet, cselekmény, szándék, feszültség, konfliktus, fordulópont stb.) ismerete és alkalmazása a saját játékok értékelő megbeszélése során.	A cselekmény,, jelentések, hatások, szerkezet megfigyelése saját játékokban. Alapvető színházi műfajok megkülönböztetése és felismerése. A színházi nyelv elemeinek megfigyelése látott előadásban, ezek alkalmazása saját játékban. Díszlet. Jelmez, kellék, fény- és hanghatások.	Drámai kifejezési formák összefűzése, egymásra építése a kívánt tartalom kifejezése érdekében. Szakkifejezések (pl.: feszültség, fókusz, keret, kontraszt, szimbólum) alkalmazása a játékok megbeszélése során. Színházi műfajok és stílusok tanulmányozása: a történeti műfajok és napjaink színházi műfajai; az egyes színházi stílusok jellemző jegyeinek felismerése látott, és alkalmazása saját részvétellel zajló színjátékokban, drámamunkában.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

4. Történetek feldolgozása (drámaórák keretében)

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Szerepjáték tárgyakkal vagy anélkül, illetve kitalált, megegyezésen alapuló jelzésrendszerrel. Játék bábokkal, a valóditól eltérő jelentésben használt tárgyakkal, illetve kitalált, megegyezésen alapuló jelzésrendszerrel. Csoportos improvizációs játékok. Ismert vagy közösen kialakított történet megjelenítése. Közös dramatizálás a tanult bábos, mozgásos módokon, rögtönzött beszéddel, némán, zenei elemekkel.	Dramatikus improvizációk a tanár által megadott és/vagy a tanulók által létrehozott történetvázak, művészeti alkotások, történelmi események, vagy érzések és élmények kifejezésének szándéka alapján. Döntések elemzése. Dramatikus improvizációk irodalmi, képzőművészeti, zenei művek alapján. Egyes jeles napokhoz fűződő szokások dramatikus feldolgozása.	Történetek, érzések, élmények feldolgozása összetett szerkezetű drámai kifejezési formák és ábrázolási módok alkalmazásával. Történetek, élmények feldolgozása különböző tánc- és mozgástechnikai elemek alkalmazásával.	Előadás, performance tervezése, kivitelezése a különböző színházi, bábszínházi, drámai, illetve tánc- és mozgásszínházi formák alkalmazásával. Színház- és drámatörténeti események, alakok, korszakok feltáró feldolgozása.

5. Megismerő- és befogadóképesség

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Versek, mesék befogadását, elmondását segítő, a ritmusérzéket és a mozgáskultúrát fejlesztő játékok és gyakorlatok. Báb, vagy gyermekszínházi előadás megtekintése. Az élmények több szempontú befogadását segítő játékos és kreatív tevékenységek. Tánc- és mozgásmotívumok összekötése tanári segédlettel, majd improvizálás formájában. A közvetlen környezetben ismert szokásokhoz kapcsolódó hagyományok, szertartások dramatikus vonatkozásainak (locsolkodás stb.) megismerése.	Egyes jeles napok szokásainak megismerése, dramatikus és közösségi voltának tudatosítása (betlehemezés, karácsonyi szokások stb.). Színházi előadás (lehetőség szerint közös) megtekintése. Dramatikus tevékenységek az élmények több szempontú befogadását elősegítve az ismert fogalomkészlet használatával. Különböző tánc- és mozgástípusok játékos elsajátítása, gyakorlása.	Színházi előadás (lehetőség szerint közös) megtekintése. Dramatikus tevékenységek az élmények több szempontú befogadását elősegítve. Az ismert fogalomkészlet tudatos alkalmazása. Alakoskodó, illetve dramatikus szokások megismerése (farsang, karnevál stb.). A tánc és a mozgás szerepe az egyes történelmi korokban, társadalmi viszonyokban.	A színészi, rendezői, dramaturgiai és egyéb tervezői munka alapszintű elemzése. Előadás elemzése. Különböző színházi irányzatokat képviselő előadások megtekintése. A látott előadások értelmező elemzése. Ismerkedés napjaink világszínházi törekvéseivel. Színház- és drámatörténeti, színház- és drámaelméleti ismeretek.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

1–4. évfolyam

1. Érzékelés, kifejezőképesség

1.1. Dráma:
- érzékelés, megfigyelés, felismerés, emlékezet, fantázia, megjelenítés egymásra épülő fejlesztése;
- beszédre késztetés, verbális és nonverbális kommunikációs játékok;
- tárgyak, eszközök használata: játékok, bábok, maszkok, jelmezek, arcfestés;
- látható, hallható, érzékelhető ritmusok;
- tér, térköz, tájékozódás, irányok.

1.2. Mozgás és tánc:
- a mozgásanyanyelv élményszerű megalapozása lehetőleg a helyi/nemzetiségi tánchagyományokból kiindulva, fokozatosan bővítve a megismert stílusok körét;
- testtudat, mozgás és mozdulatlanság, egyes testrészek mozgáslehetőségei;
- elhelyezkedés a mozgás- vagy tánctérben, térbeli alkalmazkodás;
- metrum, tempó és ritmus érzékelése, ritmusgyakorlatok;
- helyes testtartás kialakítása.

2. Együttműködés, kapcsolati kultúra

2.1. Dráma:
- az együttjátszás örömének megélése különféle interaktív helyzetekben (biztonságot adó csoportlégkör, feszültségoldás);
- kapcsolat létrehozása és fenntartása (mozgásos formában, eszközhasználattal, nyelvi megoldásokkal stb.);
- egymásra figyelés, valamint a kíváncsiság felkeltése és fejlesztése játékok során;
- szabályalakítási technikák.

2.2. Mozgás és tánc:
- közös gyakorlás, együttmozgás;
- tánc párban, illetve közösségben;
- részvétel a mozgásos/táncos/néptáncos közösségi alkalmakon;
- népi, gyermek- és szabályjátékok.

3. Alkotótevékenység

3.1. Dráma:
- ismétlés, utánzás, újrateremtés egymásra épülése;
- a szituáció alapelemeinek (helyszín, a játék ideje, szereplői, kapcsolatai, a játék problémája) megismerése és alkalmazása a játékok során;
- a szerep, a szerepbe lépés;
- részvétel az egész csoportos tevékenységekben, kiscsoportos vagy egyéni tevékenységek vállalása.

3.2. Mozgás és tánc:
- táncos improvizáció a tanult elemek felhasználásával;
- hallott zene és tanult mozgás összekapcsolása, a megszólaló hangszerek azonosítása;

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

— tánchoz, mozgáshoz, tanult néptánctípusokhoz kötődő dallamok felidézése, kísérletezés a mozgáshoz szorosan kapcsolódó csoportos vagy egyéni énekkel/akusztikus jelekkel.

4. Befogadás, értelmezés

4.1. Dráma:
— szöveges alkotások játékos, mozgásos vagy táncos feldolgozása (pl. népmesék, állatmesék, versek, mondókák);
— dramatikus tevékenység a különféle befogadási technikák alkalmazásával.

4.2. Mozgás és tánc:
— szokások, hagyományok táncos, mozgásos elemei.

5–8. évfolyam:

1. Érzékelés, kifejezőképesség

1.1. Dráma:
— a figyelem összpontosítása, koncentráció és lazítás a közös játék (megjelenítés) során;
— tiszta, érthető, artikulált beszéd, világos kifejezés, adekvát nyelvhasználat;
— nonverbális kifejezőeszközök helyes és tudatos használata (testtartás, gesztus, mimika, tekintet)
— zenei kifejezőeszközök helyes és tudatos használata (hangerő, hangsúly, hanglejtés);
— kommunikáció tárgyakkal, bábokkal (anyagismeret, stilizáció);
— a találkozás élményének erősítése dramatikus tevékenységekben, hitelesség;
— ötletesség, kreativitás a dramatikus tevékenységek során.

1.2. Mozgás és tánc:
— a tanult mozgás- és tánctípusok, illetve stílusok körének bővítése a helyi adottságok figyelembevételével;
— különféle táncos és mozgásos tevékenységek a szaktanár választása alapján (tánc- és mozgásszínházi munkaformák vagy történelmi és társastáncok, szomszéd vagy távoli népek táncai, divattáncok stb.);
— kötött és improvizatív térhasználat táncos és mozgásos feladatok közben;
— szöveg, zene és mozgás metrikai, ritmikai, dinamikai egységének érzékelése.

2. Együttműködés, kapcsolati kultúra

2.1. Dráma:
— a figyelem irányításának erősítése;
— alkalmazkodás, érdekérvényesítés csoportos tevékenységek során;
— érzékenység, empátia, érzelmi intelligencia ön- és társismereti helyzetekben;
— csoportszervezés, -szerveződés változó feltételek megteremtése mellett;
— kooperáció dramatikus tevékenységek során, konszenzus keresése és kialakításának technikái;
— egymás munkájának tisztelete.

2.2. Mozgás és tánc:
— kísérlet összehangolt táncos vagy mozgásos improvizáció megteremtésére.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3. Alkotótevékenység

3.1. Dráma:
- jelenet, konfliktus, dialógus, monológ, típus, egyénítés, ellentét és párhuzam felismerése különféle dramatikus tevékenységek során;
- közös dramatizálás alkalmazása dramatikus tevékenység során;
- a feszültségteremtés eszközei, helye, módszerei;
- alkotó jellegű részvétel a közösség és a szaktanár közös igénye szerint a nyilvánosság (elsősorban saját közösség) számára készített egyéni vagy közös produkcióban.

3.2. Mozgás és tánc:
- differenciáltabb táncos rögtönzés a tanult tánc-, mozgás- vagy néptáncstílusok alaposabb ismeretének birtokában;
- a csoport adottságainak megfelelő improvizatív vagy koreografált mozgásos, táncos produkció a közösség és a szaktanár közös igénye szerint a nyilvánosság (elsősorban saját közösség) számára.

4. Befogadás, értelmezés

4.1. Dráma:
- különböző irodalmi vagy művészeti alkotások játékon, megjelenítésen keresztül történő feldolgozása;
- a színház- és drámatörténeti ismeretek iránti érdeklődés felkeltése (néhány alkotó portréja, néhány nagyobb színháztörténeti korszak, a kortárs művészet alkotásai stb.);
- színházi előadás megtekintése és beszélgetés a látottakról.

4.2. Mozgás és tánc:
- alapvető tánctípusok, táncstílusok és kísérőzenéjük azonosítása, mozgás- vagy mozgásszínházi formák megkülönböztetése;
- a tanult táncok zene-/művészettörténeti/néprajzi összefüggései;
- ismerkedés a tánc kulturális életben betöltött szerepével: színpadi táncművészet, táncház, a tánc mint szórakozás, a tánc és az infokommunikációs technológia; hagyományismeret.

9–12. évfolyam

1. Érzékelés, kifejezőképesség

1.1. Dráma:
- szándékos és tudatos nyelvi választások, kifejezésmódok (stílus, karakter, státus vagy érzelem nyelvi kifejezése);
- a különféle vizuális, nyelvi kommunikációs, metaforikus kifejezőeszközök és a megismert dramatikus eszköztár önálló, tudatos és célszerű felhasználása dramatikus és színházi jellegű tevékenységben;
- célirányos helyzetértékelési és döntési képesség;
- közösen létrehozott, megosztani kívánt gondolatok, élmények közvetítése és közlése színházas munkában;
- mozgásos kommunikáció: absztrahált mozgások, stílusgyakorlatok, jellemábrázolás, fogalmak, hangulatok kifejezése.

1.2. Mozgás és tánc:
- mozgással, tánccal, tánczenével kapcsolatos anyagok keresése, gyűjtése;
- rövid etűdépítés, elemi koreográfia.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2. Együttműködés, kapcsolati kultúra

2.1. Dráma:
- összehangolt együttes tevékenység drámás, mozgásos vagy színházi munkában;
- belső irányítású feladatelosztás tervező, szervező és kivitelező tevékenység során;
- önálló vélemény kialakítása és megfogalmazása, mások véleményének tiszteletben tartása;
- drámamunkák csoportos elemző megbeszélése, értékelése;

2.2. Mozgás és tánc:
- koreográfia létrehozása vagy elsajátítása egyéni vagy közös alkotómunka során.

3. Alkotótevékenység:

3.1. Dráma:
- sűrítés, variáció, fokozás, késleltetés, státushelyzet alkalmazása a különféle dramatikus tevékenységek során;
- improvizációk mozgásos és szöveges formákban, eltérő feltételekhez igazodva, különböző dramatikus tevékenységek során;
- produkciós tevékenység (pl.: egyéni vagy közös daléneklés, versek, drámai művek vagy epikai művek egyéni vagy csoportos előadása, szerkesztett játékok összeállítása és színrevitele);
- közreműködés egyéb produkciós munkában (szcenika, zene, hangtechnika, dramaturgia, képi rögzítés);
- mozgásos előadások létrehozása és bemutatása zene, szituáció, téma, szöveg vagy vizuális elemek alkalmazásával, felhasználásával.

3.2. Mozgás és tánc:
- bonyolultabb és kifinomultabb táncos rögtönzés, a tanult táncstílusok jellemző jegyei és megkülönböztetésük, a tanult motívumok összefűzési lehetőségeinek ismerete;
- aktív alkotó közreműködés a csoport mozgásos, (nép)táncos ismeretein alapuló és gyakorlatának megfelelő együttes koreográfia vagy improvizáció létrehozásában.

4. Befogadás, értelmezés

4.1. Dráma:

Színház- és drámatörténet:
- az ókori színház és dráma;
- az angol reneszánsz színház és dráma;
- a francia klasszicista színház és dráma;
- a XIX–XX. századi magyar színház és dráma néhány alkotása;
- a modern polgári dráma és színház néhány alkotása;
- a XX. század egyes meghatározó színházi irányzatai, alkotói, jelentős drámaírói;
- napjaink egy-két fontos színházi irányzata és a kortárs drámairodalom néhány alkotása;
- egyes kortárs művészi megfogalmazásmódok nyelvi/kommunikációs/formai sajátosságai.

Színház- és drámaelmélet:
- a drámai műnem sajátosságai;
- egyes drámaszerkezetek;
- dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak;
- a színházművészet összművészeti sajátosságai;
- színházi szakmák;

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

— egyes színházi műfajok (rituális játék, tragédia, komédia, realista színjáték, bábjáték, zenés színházi műfajok stb.).

Drámajátékos ismeretek:

— az alkalmazott tevékenységek különböző fajtái, eszköztára, alkalmazásuk célja;
— különböző összetételű közösségek drámajátékainak módszertani és eszköztárbeli különbségei (család, kortárscsoportok, vegyes korosztályú közösségek stb.);
— látott színházi előadások elemző/értelmező/összehasonlító vizsgálata.

4.2. Mozgás és tánc:

— a közösségi táncos kulturális élet, a közösségi mozgásos, táncos alkalmak jellemző táncai;
— tánc- és mozgásszínházi műfajok.

VIZUÁLIS KULTÚRA

ALAPELVEK, CÉLOK

A vizuális kultúra tanításának célja: hozzásegíteni a tanulókat a látható világ jelenségei, valamint a sajátos képi közlések, vizuális művészeti alkotások mélyebb átéléséhez, értelmezéséhez. Célja továbbá azon képességek, készségek fejlesztése, ismeretek átadása, amelyek a vizuális kommunikáció magasabb szintű műveléséhez, a látható világ használatához, alakításához, a kreativitás fejlesztéséhez szükségesek. A műveltségterület nem csupán a hagyományos képző- és iparművészettel foglalkozik, hanem magában foglalja a vizuális jelenségek, közlések köznapi formáit is, például a tömegkommunikáció vizuális megjelenéseit, az új, elektronikus médiumokhoz kapcsolódó jelenségeket és az épített környezetet is. Mivel a vizuális kultúra részterületei a képzőművészet, a vizuális kommunikáció, illetve a tárgy- és környezetkultúra a különböző életkorokban, sőt személyenként is eltérő mértékben képesek kifejteni motiváló hatásukat, illetve különböző képességek fejlesztésére alkalmasak, fokozott lehetőség nyílik a differenciálásra. A tantárgy elsődleges célja nem a művészeti képzés, így a művészet nem célja, hanem eszköze a vizuális nevelésnek. A vizuális kultúra hatékony tanítása meghatározó ismeretszerzési és feldolgozási eszközt biztosít a többi műveltségi terület oktatásához, és hatással van azok fejlesztési lehetőségeire is.

Az életkornak megfelelő fejlesztés a spirális felépítést indokolja, de itt csak az újonnan belépő tevékenységeket említjük, ami nem jelenti azt, hogy abban a képzési szakaszban a már korábban megjelenő tevékenységek ne szerepelnének továbbra is. A szabadkézi rajzolás például minden szakaszban fontos eleme a képzésnek. Mivel a vizuális nevelés fejlesztési célja komplex – más műveltségi területekhez hasonlóan – a megfogalmazott közműveltségi tartalom nem értelmezhető kizárólag ismeret jellegű tudáselemek felsorolásaként ebben az esetben sem.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

FEJLESZTÉSI FELADATOK

A fejlesztési feladatok szerkezete

1. Megismerő- és befogadóképesség
   - *1.1. Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása*
   - *1.2. Ismeretszerzés, tanulás, térbeli tájékozódás*
   - *1.3. Kommunikációs képességek*
2. Kreativitás
   - *2.1. Alkotóképesség*
   - *2.2. Problémamegoldó képesség*
3. Önismeret, önértékelés, önszabályozás

1. Megismerő- és befogadóképesség

1.1. Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Különböző anyagok élményszerű megtapasztalása, az élmények szóbeli megfogalmazása. Tájékozódás a lakóhelyen és annak környékén vizuális elemek alapján. Tárgyak, épületek, műalkotások, természeti látványképek megfigyelése, leírása, esztétikai minőségeinek jellemzése. Eszköz nélkül és kéziszerszámmal végzett anyagalakítás. Szabadkézi rajzolás, festés.	Jelenségek megfigyelése adott szempontok alapján, a célirányos figyelem fejlesztését szolgálva. Az azonosságok és különbözőségek tudatosítása az érzékelhető tulajdonságok alapján. Egyszerű téri helyzetek leírása, megjelenítése síkban vagy térben. Ismert útvonal rajzának elkészítése. Mozgásélmények megjelenítése. Időbeli folyamatok, változások megfigyelése, ábrázolása. Egyszerű kéziszerszámok (művészeti és modellező eszközök) használata. Különböző festőtechnikák kipróbálása.	Látványok, jelenségek kapcsán a célirányos megfigyelés szempontjainak önálló kiválasztása. Tájékozódás ismeretlen városi környezetben. Tájékozódás térkép segítségével. Látvány megjelenítése képi, szobrászi eszközökkel. Formák helyes arányviszonyainak elemzése, megítélése. Mozgások megfigyelése, megjelenítése. A kifejezés, közlés különböző rajzi technikáinak használata. Kézműves technikák munkafolyamatainak kipróbálása.	Műalkotások, építészeti és természeti térélmények megfogalmazása szóban és megjelenítése az ábrázolás során. Műalkotások kompozíciójának elemzése. Új technikák kipróbálása, a technika nyújtotta lehetőségek számbavétele. Makettek, modellek konstruálása. Saját munkák, gyűjtések felhasználása az elektronikus képalakítás során.

1.2. Ismeretszerzés, tanulás, térbeli tájékozódás

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Megadott szempontok alapján tárgyak, anyagok gyűjtése. Különböző tárgyak külső jegyeinek összehasonlítása.	Különböző mozgások vizuális rögzítése, síkbeli, térbeli megjelenítése. Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel,	Ábra alapján téri helyzet rekonstruálása. Megfigyelt és elképzelt térbeli helyzetek pontos ábrázolása.	Párhuzamok keresése az irodalom, a zene, a dráma, a film és a vizuális művészetek egyes alkotásai között.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Tárgyak, épületek, műalkotások csoportosítása különböző szempontok alapján. Elemző beszélgetés műalkotásokról. Vizuális jelek és jelképek alkotó használata. Képek, látványok, események leírása, a leírás alapján annak megjelenítése síkban vagy térben.	műalkotásokkal kapcsolatos információk gyűjtése. A közvetlen környezetben található tárgyakon, épületeken a forma és a rendeltetés kapcsolatának elemzése. Önálló kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. Rajzos és írásos válasz szóbeli vagy írásbeli kérdésekre. Képek, látványok, események leírása, a leírás alapján annak megjelenítése síkban vagy térben. Ismerkedés egyszerű kifejező- és tárgykészítő technikákkal.	Tárgyak, épületek, jelenségek megadott szempontok alapján történő rajzos felmérése, elemzése, értelmezése. Szabadkézi rajzvázlatok készítése, a vizuális memória segítségével is. Időbeni folyamatok képi tagolása, értelmezhető megjelenítése. Reklámok képi eszközeinek elemzése. Műelemzés a formai jegyek alapján. A művészettörténeti korszakok stílusjegyeinek vizsgálata. A tanári előadás önálló jegyzetelése.	Összehasonlító tárgyelemzés (pl.: különböző kultúrák azonos tevékenységhez kapcsolódó tárgyainak összehasonlítása). Összehasonlító műelemzés. Gyűjtött információ- és képanyag felhasználásával írásos összefoglaló készítése, következtetések levonása. Önálló témakutatás. A vizuális művészeti alkotások csoportosítása, műfaji besorolása. A legkiemelkedőbb műalkotások, művészek jellemző kifejezőeszközeinek elemzése. Tájékozódás valamely Európán kívüli kultúra művészetéről a történelmi, kultúrtörténeti összefüggések figyelembevételével. Szakkifejezések alkalmazása. Kortárs művészeti alkotások elemző feldolgozása.

1.3. Kommunikációs képességek

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Egyszerű, vizuálisan értelmezhető jelzések, jelenségek, közlő ábrák értelmezése, készítése. Az emberi gesztusok értelmezése.	A legfontosabb vizuális jelek, jelzések, szimbólumok értelmezése, alkotó használata. Képi utasítások követése, illetve ilyenek létrehozása. Fényképek, újságképek, reklámképek csoportosítása, olvasása, értelmezése.	Nem vizuális természetű információk (a népesség összetétele, családfa stb.) érzékletes, képi megfogalmazása diagramokban, grafikonokon. A sík- és térbeli kifejezés, közlés vizuális nyelvi elemei (vonal, sík, forma, szín) korosztályi szintű használata különböző célú kompozíciókban. A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása. Látványok, képek jellemzése, elemzése rajzban, szóban és írásban.	Egyszerű feliratok készítése. Az alapvető térábrázolási módok célnak megfelelő kiválasztása, alkalmazása. A tömegkommunikáció formáinak csoportosítása. A technikai médiumok képalkotó módszereinek megismerése. Vizuális reklámok elemzése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2. Kreativitás

2.1. Alkotóképesség

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Történetek, versek, kitalált dolgok vizuális megjelenítése. Átélt, elképzelt vagy hallott esemény vizuális megjelenítése. Dramatizált történet előadása közösen készített bábokkal. Új technikák kipróbálása.	Szabad asszociációs játékok. Hang és kép együttes alkalmazása (például árnyjátékokban). Reflektálás irodalmi, zenei, filmes élményekre saját, kifejező szándékú alkotásokban. Egyszerű tárgy létrehozása. Tervvázlatok készítése. Felületek dekoratív kialakítása.	Gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezése a művészet képi, plasztikai műfajaiból tanult kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával. Egy tárgy más funkcióra történő átalakítása. Tárgytervezői feladatoknál természeti előképek alkalmazása.	Belső terek különböző funkciókra koncentráló önálló átrendezése. Egyszerű terek, tárgyak tervezése, a célszerűség, illetve az esztétikai szempontok érvényre juttatásával. Kísérletezés új anyagokkal, technikákkal. Különböző esztétikai minőségek alkalmazása képi, plasztikai megjelenítésben.

2.2. Problémamegoldó képesség

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
A kapott feladatok irányított és önálló értelmezése. Bizonyos munkafolyamatok, problémák tanári segítséggel történő megoldása. Részfeladatok önálló megoldása.	A gyakorlati feladatok önálló előkészítése, megoldása. Rögtönzött eszközök készítése. A gazdaságos anyaghasználat gyakorlása.	Adott probléma kapcsán önálló kérdések megfogalmazása. A felmerülő első elképzelések, ötletek alapján vázlatok készítése. A megfelelő megoldás kiválasztása, megvalósítása. Máshol látott formai, technikai megoldások adekvát alkalmazása saját, kifejező szándékú alkotásokban.	A kapott feladat újrafogalmazása. A problémamegoldás menetének megtervezése. A megoldási lehetőségek, feltételek felmérése. A választás indoklása. Munkafolyamatok ésszerű, gazdaságos sorrendjének kialakítása. A problémamegoldás folyamatának dokumentálása. A folyamat elemzése, értékelése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3. Önismeret, önértékelés, önszabályozás

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Vizuális esztétikai jellegű preferenciák érvényre juttatása az alkotó-tevékenységekben.	Személyes preferenciák tudatosítása. Saját képességek számbavétele. Saját és mások munká-jának összehasonlítása, értékelése tanári segít-séggel. Páros munkák.	Saját és mások alkotásának értékelése. Saját értékek számbavétele. Önkritika. Együttműködés csoportmunkában.	Vizuális esztétikai jellegű preferenciák érvényre juttatása az alkotó-tevékenységekben. Műalkotások elemzése során saját vélemény árnyalt megfogalmazása. A személyes preferenciák elemzése, tudatos vállalása. Vonzónak talált sémák elfogadása, illetve sémák felülbírálása. Saját alkotófolyamatban a jó és a rossz döntések elemzése. Saját és mások munkájának elemzése, értékelése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

1–4. évfolyam

1. Vizuális nyelv és technikák

- A vizuális nyelv alapvető elemeinek (pont, vonal, forma, tónus, szín), valamint ezek viszonyának használata és megkülönböztetése.
- Képi elemek komponált megjelenítése és a kompozíciós elvek pontos megkülönböztetése.
- Legalább két-két grafikai és színes technika alkalmazása, mintázás, anyagalakítás egyszerű anyagokból és eszközökkel, egyszerű nyomatkészítés, konstruálás, modellezés, kézműves technikák.

2. Kifejezés, képzőművészet

Alkotótevékenység
- Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben.
- Önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal.

Befogadó tevékenység
- A művészeti és a képzőművészeti ágak legfontosabb megkülönböztető jegyeinek ismerete.
- Művészeti alkotások, saját munkák, vizuális jelenségek leírása, elemzése, összehasonlítása különböző szempontok szerint.

3. Vizuális kommunikáció

Alkotótevékenység
- Az egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenések: jel, alaprajz, térkép tervezése.
- Folyamat, mozgás megjelenítése egyszerű eszközökkel: folyamatábra, fázisrajz.

Befogadó tevékenység
- A nonverbális kommunikációs közlési és kifejezési eszközök értelmezése.
- A vizuális hatáskeltés eszközeinek ismerete.
- A technikai képalkotás: fényképezés, film jelentőségének ismerete.

4. Tárgy- és környezetkultúra

Alkotótevékenység
- Építmény makettjének elkészítése, környezetalakítás egyszerű eszközökkel.
- Egyszerű tárgykészítés.

Befogadó tevékenység
- A közvetlen környezet tereinek, épületeinek, tárgyainak megfigyelése, leírása, elemzése: funkció, anyaghasználat és formaalakítás szerint.
- A környezettudatosság lehetőségeinek ismerete a vizuális kultúrában.
- A múzeumok szerepének ismerete közvetlen tapasztalatok alapján.
- A népi tárgykultúra és népi építészet legjellemzőbb példáinak ismerete és elemzése.
- A legfontosabb nemzeti szimbólumok felismerése (nemzeti színek, nemzeti címer, országzászló, Országház, Szent Korona).

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

5–8. évfolyam

1. Vizuális nyelv és technikák

- A vizuális nyelv alapelemeinek, valamint a viszonyaikat leíró kifejező és közlő szerep tudatos használata és pontos értelmezése.
- Vizuális minőségek megkülönböztetése különböző eszközökkel.
- Színtani alapok használata és ismerete.
- Formaredukció használata és ismerete.
- A kifejezésnek megfelelő kompozíció használata és ismerete.
- A tér leképezési módjainak (vetület, axonometria, perspektíva) használata és ismerete.
- Legalább négy különböző grafikai és színes technika használata alkotótevékenység során; tárgyalakítás szabad anyaghasználattal, modell- és makettkészítés; legalább egy kézműves technika alkalmazása; fotózás. A technikák legfontosabb jegyeinek felismerése: grafikai eljárások; festészeti eljárások; szobrászati technikák; kézműves technikák; digitális képalkotás.

2. Kifejezés, képzőművészet

Alkotótevékenység

- Személyes élmények, elképzelt történetek, érzelmek vizuális megjelenítése különböző eszközökkel.
- Modellek térbeli helyzetének, arányainak, plaszticitásának és színviszonyainak megfigyelése és ábrázolása különböző ábrázolási rendszerekben.

Befogadó tevékenység

- A vizuális közlés köznapi és művészi formáinak megkülönböztető ismerete.
- A képzőművészeti ágak, az építészet, a design főbb jellemzőinek ismerete.
- A legjelentősebb művészettörténeti stíluskorszakok és -irányzatok elemi ismerete a legjellemzőbb alkotókon és alkotásokon keresztül: ősművészet (ajánlott: Stonehenge), ókori Kelet (ajánlott: gizai piramisegyüttes), görög és római művészet (ajánlott: athéni Akropolisz, római Colosseum); bizánci művészet, honfoglalás kora (ajánlott: a nagyszentmiklósi kincs), romanika (ajánlott: jáki templom), gótika (ajánlott: amiens-i székesegyház, Giotto), reneszánsz (ajánlott: Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonarroti, Raffaello Santi), barokk (ajánlott: Esterházy-kastély, Pieter Pauwel Rubens, Rembrandt Harmensz van Rijn), klasszicizmus (ajánlott: Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum), romantika és realizmus (ajánlott: Steindl Imre: Országház, Munkácsy Mihály), impresszionizmus (ajánlott: Edouard Manét, Claude Monet), XIX–XX. század fordulójának irányzatai, XX. századi modern művészet, kortárs művészet.
- Múzeumok (közgyűjtemények) látogatása; rendeltetésének, szerepének ismerete.

3. Vizuális kommunikáció

Alkotótevékenység

- Bonyolultabb vizuális kommunikációt szolgáló megjelenések tervezése.
- Idő- és térbeli változások megjelenítése képsorozatokkal.
- Kép és szöveg együttes alkalmazása többféle céllal.

Befogadó tevékenység

- A mindennapi élet vizuális kommunikációs jelzéseinek és tömörített képi közléseinek megkülönböztetése és értelmezése.
- Magyarázó rajz, képes használati utasítás, grafikon, diagram pontos értelmezése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

— A reklám hatásmechanizmusának elemzése.
— A technikai képalkotás lehetőségeinek (fényképezés, film) ismerete és megértése.
— Mozgóképi kifejezőeszközök vizuális értelmezése.

4. Tárgy- és környezetkultúra

Alkotótevékenység
— Egyszerű tárgyak tervezése, áttervezése és modellezése.
— Egyszerű térterveze és téralakítás különböző eszközökkel.

Befogadó tevékenység
— A környezettudatosság lehetőségeinek ismerete, elemzése és értelmezése.
— Az építészet legfontosabb alátámasztó és térlefedő lehetőségeinek, illetve alaprajzi elrendezéseinek ismerete.
— A lakás-, lakókörnyezet-tervezés legfontosabb szempontjainak ismerete, elemzése.
— Történeti korok, európai és Európán kívüli, illetve a modern társadalmak tárgyi környezetének leírása, elemzése példák alapján.
— Lakóhelyhez közeli néprajzi tájegység építészeti jellegzetességeinek, viseletének és kézműves tevékenységének elemzése.
— A legfontosabb szimbolikus nemzeti tárgyak, épületek ismerete.

9–12. évfolyam

1. Vizuális nyelv és technikák

— A képi-plasztikai, a téri, a verbális, a zenei kifejezés hasonlóságainak és különbségeinek ismerete.
— A vizuális nyelv eszközeinek komplex értelmezése és használata különböző kontextusban.
— A térbeli alkotás eszközeinek (tér, tömeg, anyag, szerkezet, forma, arány, ritmus, kontraszt, fény, szín) alapvető ismerete és alkalmazása.
— Összetett arányviszonyok érzékeltetése, formarend, az aranymetszés tudatos alkalmazása és felismerése.
— A formaredukció felismerése és kreatív, önálló felhasználása.
— Kompozíciós elvek tudatos alkalmazása és értelmezése.
— Térábrázolási módok közlési szándéknak megfelelő alkalmazása és lényegének ismerete.
— Legalább négy különböző grafikai és színes technika használata alkotótevékenység során; tárgyalakítás szabad anyaghasználattal, modell- és makettkészítés; legalább egy kézműves technika alkalmazása; legalább egy digitális képalkotó technika alkalmazása. A technikák legfontosabb jegyeinek felismerése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2. Kifejezés, képzőművészet

Alkotótevékenység

— Élmények, elvont gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezése.
— Művészeti (zenei, irodalmi) élmények asszociációkra épülő vizuális feldolgozása.
— Modellek (tárgyak, formák) térbeli helyzetének, arányainak és színviszonyainak nézőpontnak megfelelő ábrázolása különböző eszközökkel.
— Rekonstrukciós rajzok készítése a tanult ábrázolási rendszerekben.

Befogadó tevékenység

— A képzőművészet és más művészeti ágak kapcsolatának értelmezése.
— A művészet stíluskorszakait reprezentáló legfontosabb művészeti alkotások, alkotók felismerése, jelentőségének megértése (ajánlott: Willendorfi Vénusz, II. Ramszesz sziklatemploma, Echnaton fáraó családjával, a knósszoszi palota, a Dárdavivő, a Delphoi kocsihajtó, Laokoón-csoport, Pantheon, Augustus szobra, Santa Sabina, Trónoló Istenanya, pisai dóm, párizsi Notre-Dame székesegyház, a chartres-i katedrális üvegablakai, avignoni Pieta, Palazzo Farnese, Donatello, Massaccio, Michelangelo Buonarotti, Leonardo da Vinci, Raffaello Santi, Jan Van Eyck, Albrecht Dürer, Lorenzo Bernini, Pieter Pauwel Rubens, Rembrandt Harmensz van Rijn, Diego Velazquez, Vermeer van Delf), illetve a legjellemzőbb stílusirányzatok azonosítása jellemző példák alapján (ajánlott: Francisco Goya, Eugene Delacroix, Szinyei Merse Pál, Edouard Manét, Claude Monet, Paul Cézanne, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Antonio Gaudi, Auguste Rodin, Gustav Klimt, Edvard Munch, Rippl-Rónai József, Csontváry Kosztka Tivadar, Henry Matisse, Pablo Picasso, Marcel Duchamp, Marc Chagall, Salvador Dali, Kassák Lajos).
— Műfajnak, témának megfelelő műelemző módszerek alkalmazása.
— Tematikus ábrázolások: az ember-, a tér- és a mozgásábrázolás legfontosabb változásainak elemzése.
— Eltérő kultúrák legfontosabb vizuális jellemzőinek összehasonlítása.
— A legjelentősebb művészettörténeti stíluskorszakok és -irányzatok legfontosabb jellemzőinek összegző ismerete: őskor, ókor, középkor, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, romantika, realizmus, impresszionizmus, posztimpresszionizmus, historizmus, szecesszió, szimbolizmus, avantgárd irányzatok, absztrakt irányzatok, modernizmus és posztmodern, intermediális művészet, fotóművészet, Európán kívüli kultúrák.
— Esztétikai minőségek megalapozott értékelése.
— Legalább egy hazai múzeum, illetve egy kortárs gyűjtemény látogatása, profiljának és néhány fontos darabjának elemző ismerete.

3. Vizuális kommunikáció

Alkotótevékenység

— Összetett vizuális kommunikációt szolgáló megjelenés tervezése.
— Vizuális közlés szöveggel és képpel különböző célok érdekében.
— Egyszerű mozgóképi közlés tervezése.
— Komplex vizuális vagy audiovizuális közlés (kép, fény, hang, mozgás) tervezése.

Befogadó tevékenység

— A tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak ismerete és értelmezése.
— A technikai képalkotás: fotó, mozgókép műtípusainak ismerete és megértése.
— Mozgóképi kifejezés eszközeinek ismerete és elemzése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

4. Tárgy és környezetkultúra

Alkotótevékenység

- Tárgytervezés megadott szempontok alapján.
- Egyszerű téralakítás, környezet felmérése és adott célnak megfelelő áttervezése.
- A tervező folyamat dokumentálása vizuálisan és szöveggel.

Befogadó tevékenység

- Az építészet fejlődésének összegző ismerete és összehasonlító elemzése a modern, kortárs építészet irányzatainak példáival.
- Történeti korok, európai és Európán kívüli, illetve modern társadalmak tárgyi és épített környezetének elemzése több szempont alapján.
- A formatervezés (design) és a fogyasztói szokások összefüggéseinek ismerete és elemzése.
- Divat (öltözködés, személyes tárgyak) fogalmának értelmezése és elemzése.
- A Kárpát-medence tájegységein belül legalább két néprajzi tájegység ismerete.
- A környezet- és a műemlékvédelem vizuális kultúrában betöltött szerepének ismerete.

MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET

ALAPELVEK, CÉLOK

A Mozgóképkultúra és médiaismeret tanításának célja az alapvető médiaműveltség megszerzése, különös tekintettel a mozgóképi szövegértés fejlesztésére, a média társadalmi szerepének és működésmódjának feltárására. Olyan képesség- és személyiségfejlesztő eszközrendszer, amely szükséges ahhoz, hogy a tanulók magabiztosan tudjanak tájékozódni és választani a hagyományos és az új médiumok világában, hogy értő, kritikus, egyenrangú résztvevői lehessenek az új társadalmi színtereken zajló érintkezésnek. A médiademokrácia felelős állampolgárainak médiaműveltséggel (is) rendelkezniük kell.

A műveltségterület tartalmi elemei és fejlesztési céljai között egyaránt szerepelnek művészetpedagógiai, kommunikációs, társadalomismereti, illetve az anyanyelvi kultúrával kapcsolatos összetevők.

A kritikai médiatudatosság fejlesztésében – összhangban a gyermekvédelem, az értékelvű pedagógia és a médiaműveltség fejlesztésére vonatkozó európai uniós ajánlásokkal – kitüntetett szerepet játszik:

- a közvetlen tapasztalat és a technikai reprodukciók virtuális világának megkülönböztetése;
- az értékhordozó audiovizuális művek, különösen az európai és a magyar filmművészet alkotásainak megismerése, a hazai audiovizuális kulturális örökség védelme;
- a kritikai készség fejlesztése, a médiatartalmak tudatos megválasztása;
- a kereskedelmi kommunikációval és reklámmal kapcsolatos megfontolt fogyasztói szerep kialakítása;
- tudatos és kreatív részvétel az online kommunikációban;
- az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőség és egyéb veszélyek elkerülésével kapcsolatos ismeretek tudatosítása;
- a közösségi tartalmak előállításához kapcsolódó etikai szabályok elsajátítása, a felelősség, a tájékozottság fejlesztése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

E célok az életkori sajátosságok figyelembevételével, a tevékenység-központú, kreatív médiapedagógia eszközeivel érhetők el, élménygazdag helyzetekben, játékos, alkotó vagy a disputa módszerre épülő feladatokkal, művek és műsorok feldolgozásával, önálló és csoportosan végezhető kreatív gyakorlatokkal.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

A fejlesztési feladatok szerkezete

1. Olvasás és szövegértés, elemzés
2. Ismeretszerzés
3. Kommunikáció
4. Kritikai gondolkodás

1. Olvasás, szövegértés, elemzés

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam	9–12. évfolyam
Az olvasási készség és a szókincs fejlesztése médiaszövegekkel. Médiaszövegek felidézése. A médiatartalmak valóságstátusának megértése. Egyszerű helyszín- és idő-, illetve karakter- és konfliktusviszonylatok felismerése, megfigyelése. Az emberek viselkedésének megfigyelése a valóságban és a filmeken, televíziós műsorokban.	A média különféle funkcióinak felismerése. Mozgóképi szövegek felidézése, a mozgóképi memória működtetése. A médiaszövegek nyelvi természetének tudatosítása, az elbeszélés és jelentésalkotás elemi eszközeinek felismerése: – az emberek viselkedésének megfigyelése a valóságban és a filmeken, illetve a televíziós műsorokban; hasonlóságok, eltérések azonosítása; – adott szöveg fikciós vagy dokumentum jellegének megfigyelése, felismerése; – összetettebb tér- és idő, illetve karakter- és konfliktus-viszonylatok felismerése.	A szerzői nézőpont, a szemléleti és műfaji keretek, a műsortípusok felismerése, az ezeket szolgáló audiovizuális kifejezési eszközök azonosítása. Az elbeszélés szerzői és műfaji lehetőségeinek tanulmányozása klasszikus és kortárs filmalkotások példáján. Intertextualitás felismerése. Azonos események eltérő médiareprezentációinak összevetése.
	Mozgóképi szövegkörnyezetben megfigyelt emberi kommunikáció értelmezése, kifejtése élőszóban és írásban. Mozgóképi szövegkörnyezetben megfigyelt egyszerűbb (teret és időt formáló) képkapcsolatok, kép- és hangkapcsolatok értelmezése élőszóban és írásban. Az új média alapvető jellemzőinek tudatosítása. Sztereotípiák és konvenciók azonosítása a mozgóképi szövegkörnyezetben.	A filmelbeszélés eszközrendszere. Mozgóképi szövegkörnyezetben megfigyelt asszociatív-intellektuális képkapcsolatok, státusjátékok értelmezése élőszóban és írásban. Nem lineáris szövegformák elemzése. Sztereotípiák és konvenciók azonosítása a mediatizált szövegkörnyezetben. Azonos események eltérő média-reprezentációinak összevetése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2. Ismeretszerzés

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam	9–12. évfolyam
A médiumok jelenlétének és befolyásának tudatosítása a mindennapi környezetben. Ismerkedés a médiaszövegek előállítását jellemző sajátos tevékenységformákkal. Az audiovizuális szövegek, műsorok előállításával, nyelvi jellemzőivel, közvetítésével, befogadásával és értelmezésével kapcsolatos tapasztalatok megbeszélése. A biztonságos internethasználattal kapcsolatos ismeretek elsajátítása.	A médiaeszközök használatának alapszintű elsajátítása. A kommunikáció és a nyilvánosság története legfontosabb mozzanatainak megismerése. A mediatizált nyilvánosságot jellemző fontosabb tények megismerése. A média működésével kapcsolatos tények, anyagok gyűjtése keresőprogram használatával. A biztonságos internethasználat szempontjainak tudatosítása.	A tömegkommunikációt és a mediatizált nyilvánosságot jellemző tények, modellek megismerése. Az audiovizuális szövegek, műsorok előállítását, nyelvi jellemzőit, közvetítését és értelmezését leíró fontosabb fogalmak és alapvető összefüggések elsajátítása. Információforrások szűrése szempontjainak elsajátítása, gyakorlása.

3. Kommunikáció

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam	9–12. évfolyam
A közvetlen kommunikáció jelzéseinek, illetve a közvetett kommunikáció eszközeinek megfigyelése, tudatosítása. Elemi mozgóképi szövegalkotó kódok felismerése, alkalmazása: mozgóképolvasás, -írás.	A mozgókép jelrendszere, kifejezőeszközei életkornak megfelelő szintű felismerése és alkalmazása audiovizuális szövegek olvasása és létrehozása során. Átélt, elképzelt vagy hallott egyszerűbb események mozgóképi megjelenítésének megtervezése, esetleg kivitelezése az életkornak megfelelő szinten (például storyboard, animáció, interjú). Ismerkedés az animáció eszközeivel. Részvétel a hálózati kommunikációban.	Sajátos mozgóképi szövegalkotó kódok felismerése és alkalmazása (mozgóképírás, -olvasás). Összetettebb (időben és térben elkülönülő) cselekmények megjelenítése, tagolása. Átélt, elképzelt, hallott esemény mozgóképi vagy más médiaszöveggel történő megjelenítésének megtervezése, kivitelezése egyszerű eszközökkel. Részvétel a lokális nyilvánosságban az etikus magatartási normák figyelembevételével, a magánszféra védelmének, az információs önrendelkezés jogának és a közösség érdekeinek megjelenítésére vonatkozó szempontok tudatosításával. Az e-szolgáltatások (pl.: e-kereskedelem, e-bankolás, e-igazgatás) igénybevétele a szerzői és személyiségi jogi normák ismeretében.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

4. Kritikai gondolkodás

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam	9–12. évfolyam
A saját médiafogyasztási szokások tanulmányozása, erre alapozott játék, mű- és műsorválasztás. Az életkori sajátosságoknak és az elvárható tájékozottságnak megfelelő beszélgetés a média használatával kapcsolatos megfigyelések alapján a média szerepéről, működésmódjáról, különösen: – a reklámok szerepéről, használatáról; – a mediális információforrások hitelességéről.	A közönség médiafogyasztási szokásainak kritikus megfigyelésére alapozott tudatos mű- és műsorválasztás. A lényeg kiemelése írott, látott és hallott szövegekből. Az életkori sajátosságoknak és az elvárható tájékozottságnak megfelelő vita a média használatával kapcsolatos megfigyelések alapján a média társadalmi szerepéről, működésmódjáról, különösen: – a médiahasználattal kapcsolatos függőségekről; – a normaszegések (pl.: nyílt vagy kódolt rasszizmus, médiaerőszak, testkép normák) megjelenéséről; – a médiafinanszírozással összefüggő kérdésekről; – a médiatechnológiai folyamatokról, konvergenciáról; – a saját tartalmak közzétételéről, a személyes adatok védelméről. Önálló kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban, érvek gyűjtése a feltevések mellett és ellen.	A médiaszöveg befogadásának tanulmányozása. A lényeg kiemelése írott, látott és hallott szövegekből. Médiáról, médiajelenségekről szóló publicisztika, vitaműsor, internetes elemzés értelmezése, megvitatása. Önálló kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. Az életkori sajátosságoknak és az elvárható tájékozottságnak megfelelő érvkészlettel és példákkal alátámasztott vita a média társadalmi szerepéről, működésmódjáról, különösen: – a médiahasználattal kapcsolatos függőségekről; – a normaszegések (pl.: nyílt vagy kódolt rasszizmus, öncélú szexualitás) reprezentációjáról; – a médiabefolyásolásról, manipulációról, az üzleti és politikai hatalom, valamint a média viszonyáról; – a médiatechnológiai folyamatokról, konvergenciáról; – a saját tartalmak közzétételéről, az erkölcsi és jogi normák alkalmazásáról; – a médiára vonatkozó szabályozás elveinek és gyakorlatának problémáiról. Önálló esettanulmány készítése a médiahasználat és -hatás tárgykörében. Érvek gyűjtése a feltevések mellett és ellen. Ellenérvek gyűjtése a tárgyhoz tartozó, mások által meghatározott, különböző álláspontok cáfolatára. A művekben, műsorokban megjelenő konfliktusok, viselkedési módok és megoldások tudatos kritikai elemzésén, illetve a valóságismereten alapuló szövegalkotási gyakorlatok. A korosztály sajátosságainak megfelelő, rövid, árnyalt és pontos fogalmazásra törekvő médiaszövegek létrehozásának előkészítése és azok kivitelezése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

1–4. évfolyam

1. A média kifejező eszközei

- Az egyes médiumok néhány jellemzője. Kapcsolatteremtés a hagyományos és az új médiában.
- Egyszerű történetek átfordítása különböző médiumokra a rajz, az írás és a szerepjáték eszközeivel. Kapcsolatteremtés, véleménynyilvánítás, önkifejezés az online kommunikációban.
- A kép- és hangrögzítő eszközök használatának elemi technikái. Egyszerű képsorozat, hanganyag tervezése, kivitelezése, meseszerkesztés.

2. A média társadalmi szerepe, használata

- Valóság, képzelet, fikció. A médiavalóság mint konstruált világ. Közvetlen és közvetített tapasztalat.
- Tájékozódás a világhálón. Online közösségek, a kialakult szokások értelme. A médiahasználattal kapcsolatos kockázatok, problémák tudatosítása. A biztonságos internethasználat segítése.
- Ismerkedés médiaszövegekkel: a korosztálynak szóló alkotásokkal, különös tekintettel a mesére és az animációra.

5–8. évfolyam

1. A média kifejező eszközei

- A figyelemirányítás, a hangulatteremtés és az ábrázolás legfontosabb eszközei. A történet felépítése. A tér-időszervezés néhány jellegzetes eszköze.
- Verbális tartalmak képi vagy audiovizuális adaptációja; a kifejező eszközök tudatosítása a médiaszöveg értelmének megváltoztatását eredményező beavatkozásokkal.
- Az újság tartalmi és formai jellemzése, a nyomtatott és az online felületek összehasonlítása. Sajtóműfajok.
- Ismerkedés a korosztálynak kínált művekkel, műsorokkal; szerkezetük, kifejezésmódjuk elemzése, összehasonlítása. Szövegtípusok a hagyományos és az új médiában.
- A valós és virtuális tér különbségének tudatosítása. Önreprezentáció megtervezése. Anyaggyűjtés, audiovizuális szöveg létrehozása online források alapján.

2. A média társadalmi szerepe, használata

- A kommunikáció történetének alapfordulatai: írás, nyomtatás, távközlés és képrögzítés, internet és hálózati kommunikáció.
- A médiatartalom létrehozásának szereplői, a médiaszöveg megalkotásának célja, az alkotói szándék, célcsoportok.
- Médiahasználati szokások: a média közönsége és az interaktivitás lehetőségei. Az internetes és mobilkommunikáció főbb jellemzői, a társadalmi részvétel lehetőségei. A hálózati kommunikáció hatása az életmódra.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

- Társadalmi csoportok, közéleti események ábrázolása, megjelenítése a médiában (sztereotípia, reprezentáció, tematizáció).
- A médiában megjelenő erőszak, a jelenség értelmezése és hatásának tudatosítása.
- Médiaetika: alkotók és felhasználók felelőssége az írott és elektronikus médiában. Egyének és közösségek jogai.
- Biztonságos internethasználat.

9–12. évfolyam

1. A média kifejezőeszközei

- A figyelemirányítás, a hangulatteremtés és az értelmezés legfontosabb eszközei (nézőpont, távolság, fényviszonyok, mozgás, szerepjáték, montázs), ezek hatásmechanizmusa különböző művek példáján és gyakorlatokon keresztül.
- Nem-lineáris és összetett cselekményű szövegformák felismerése, tagolása, értelmezése, létrehozása.
- A mindennapi kommunikáció formái (chat, SMS, fórum) és nyelvi sajtosságai. Identitások megjelenítése a virtuális térben. Az internetes szövegépítkezés sajátosságainak megismerése, blogok, közösségi oldalak stb. elemzése és készítése.
- Valóságábrázolás és hitelesség a médiaszövegekben.
- Ismerkedés művekkel, műsorokkal (műfajfilmek, szerzői filmek, televíziós műsorok, videojátékok és internetes tartalmak) ezek elemzése, archetípusok vizsgálata, a hatásmechanizmusuk megértése, személyes értelmező vélemény megfogalmazása.
- Médiaszövegekről szóló írások, kritikák, elemzések, tanulmányok.

2. A média társadalmi szerepe, használata

- A nyilvánosság átalakulása, a hálózati kommunikáció. A média közösségszervező funkciói.
- Tömegtájékoztatás és demokrácia: a nyilvános beszéd szabadsága és felelőssége; média és hatalom; a hír értéke. Tartalomszabályozás, cenzúra, médiatörvény. Erkölcsi normák, médiaetika.
- A médiaipar működése, a reklám hatásmechanizmusa, nézettségnövelő stratégiák, infotainment (információátadás szórakoztató formában vagy olyan műsortípus, amely a tájékoztató és szórakoztató funkciót egyaránt meg kívánja valósítani).
- Kultúra és tömegkultúra.
- Jelenségek a médiában: az erőszak (okok, hatások, kezelésük); sztárok és szenzációk; a nemi szerepek reprezentációja; virtuális valóság. Társadalmi csoportok, közéleti események ábrázolása, megjelenítése a médiában (sztereotípia, reprezentáció, tematizáció, szövegek bekapcsolása az aktuális diskurzusokba).
- A közösségek és az egyén az információs társadalomban. Az online életforma hatása a személyiség fejlődésére és a társas kapcsolatokra, a tanulásra, a munkavégzésre, valamint a szabadidő eltöltésére.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

II.3.8. INFORMATIKA

A) ALAPELVEK, CÉLOK

Az információ és annak felhasználása központi szerepet foglal el a jelenkori társadalmak működésében. Az információ megszerzéséhez, megértéséhez, feldolgozásához, alkotó alkalmazásához szükséges ismeretek, készségek elsajátítása elengedhetetlen. Az intelligens és interaktív hálózati technológiák, szolgáltatások fejlődésével, valamint elterjedésével kibővültek a kommunikáció lehetőségei, ami jelentősen befolyásolja a személyközi társas-kulturális kapcsolatokat. A tanulóknak gyakorlatot kell szerezniük a különböző kommunikációs technológiák használatában annak érdekében, hogy a dinamikusan változó kommunikációs környezetben eligazodjanak, tudatosan és felelősen éljenek az információszerzési és interaktív lehetőségekkel. Az oktatási rendszernek tehát lehetővé kell tennie, hogy a tanulók megismerkedhessenek az információs technológiákkal, valamint az információkezelés jogi és etikai szabályaival.

Az informatikai eszközök és információforrások használata veszélyeket is hordoz. A tanulóknak meg kell ismerniük az információk és a gondolkodás összefüggéseit, az informatikai környezet egészségre gyakorolt hatását, a túlzott használat ártalmait, valamint az információs technológia használatának legális kereteit.

A multimédia kommunikációban betöltött szerepe egyre jelentősebb, így az írott szöveg mellett az informatika tanítása során az audiovizuális elemekkel is foglalkozni kell.

Az informatika mindennapi életünk szerves részévé vált. A földrajzi elhelyezkedésből és az anyagi különbségekből adódó esélyegyenlőtlenség jelentősen csökkenthető az informatikai eszközök és a könyvtári szolgáltatások használatával. Az információ nyilvánossá és mindenki számára hozzáférhetővé válása esélyt ad a demokrácia erősítésére.

Az informatikaoktatás célja a praktikus alkalmazói tudás, a készség- és képességfejlesztés mellett a logikus, algoritmikus gondolkodás és a problémamegoldás tanítása. A műveltségi terület fontos feladata, hogy felkészítse a tanulókat az informatikai eszközök, információforrások önálló és csoportos használatára.

Az informatika műveltségterület fejlesztési céljai akkor valósulhatnak meg, ha az egyes tantárgyak, műveltségterületek tanítása és a tanórán kívüli iskolai tevékenységek szervesen, összehangolt módon kapcsolódnak az informatikához. Az informatika műveltségterület egyes elemeinek elsajátíttatása, a készségek fejlesztése, az informatikai tudás alkalmazása tehát valamennyi műveltségterület feladata.

B) FEJLESZTÉSI FELADATOK

A fejlesztési feladatok szerkezete

1. Az informatikai eszközök használata
2. Alkalmazói ismeretek
   - *2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása*
   - *2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés*
3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel
   - *3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása*

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3.2. Algoritmizálás és adatmodellezés
3.3. Egyszerűbb folyamatok modellezése
4. Infokommunikáció
4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek
4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák
4.3. Médiainformatika
5. Az információs társadalom
5.1. Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai
5.2. Az e-szolgáltatások szerepe és használata
6. Könyvtári informatika

A táblázatokban található nyilak (►►) azt jelzik, hogy az adott tevékenység a felsőbb évfolyamokon is folytatódik, a következő képzési szakaszra érvényes kiegészítésekkel.

1. Az informatikai eszközök használata

A fejlesztési feladatok meghatározása/kijelölése során nem az ösztönös, rutinszerű használatra, hanem az eszközök lehetőségeinek ismeretére, tudatos, alkotó felhasználására helyezzük a hangsúlyt.

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Ismerkedés az adott informatikai környezettel.	Adott informatikai környezet tudatos használata.	Tájékozódás a különböző informatikai környezetekben.	Az informatikai környezet tudatos alakítása.
	Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásának megismertetése, ►►	►► a szerzett ismeretek bővítése.	Az egészséges munkakörnyezet megteremtése.
A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás ismert programokon keresztül, ►►	►► valamint a legszükségesebb perifériák bemutatása és használata.	Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata.	A számítógépes perifériák megismerése, használatbavétele, működésük fizikai alapjai.
Alkalmazások kezelésének megismerése.	Az operációs rendszer alapműveleteinek megismerése.	Az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásainak használata.	Az operációs rendszer, a számítógépes hálózat, valamint a kapcsolódó egyéb szolgáltatások megismerése és használata.
		Az ismert eszközök közül az adott feladat megoldásához alkalmas hardver- és szoftvereszköz kiválasztása.	Az összetett munkához szükséges eszközkészlet kiválasztási szempontjainak megismerése.
			Az adatok biztonságos tárolása.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2. Alkalmazói ismeretek

A kiemelt részterületek: szövegszerkesztés, ábra-, (fény)kép- és videoszerkesztés, multimédia-fejlesztés, prezentáció készítése, táblázatkezelés, adatbázis-kezelés.

2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Egyszerű, rajzos és személyhez kötődő dokumentumok készítése. A rajzeszközök megfelelő használata, ►►	►► rajzos-szöveges dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása, mentése. Szövegműveletek végrehajtása.	Rajzos-szöveges, táblázatos dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. A dokumentumtípusok megismerése.	Összetettebb dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Különböző formátumú produktumok készítése, a megfelelő formátum célszerű kiválasztása.
Egyszerű zenés alkalmazások, animációk elkészítése és használata.	Multimédiás dokumentumok előállítása kész alapelemekből, ►►	►► illetve az alapelemek készítése. Előadások, bemutatók készítése.	Multimédiás dokumentumok készítése. Interaktív anyagok, bemutatók készítése.
A feladat megoldásához szükséges alkalmazói környezet használata, ►►			►► alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata.

2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
A környezetünkben lévő személyek, tárgyak jellemzőinek kiválasztása, rögzítése.	Az adat szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök megismerése, ►►	►► eszközök, illetve módszerek megismerése, ►►	►►eszközök kezelése.
Adatok csoportosítása, értelmezése, ►►	►► táblázatba rendezése, ►►	►► azok grafikus ábrázolása, következtetések levonása, ►►	►► statisztikai jellemzők kiszámolása, következtetések levonása.
Néhány közhasznú információforrás megismerése, ►►	►► használata.	Adatbázisokból való információszerzés módjainak megismerése.	Adatbázisokból, számítógépes hálózatból való információszerzés megismerése.
	Adatkeresés digitális tudásbázis-rendszerben (SDT), ►►	►► a megtalált információ rögzítése, értelmezése, feldolgozása.	Adatok tárolásához szükséges egyszerű adatbázis kialakítása.
	Térképhasználati ismeretek alapozása, ►►	►► keresése az interneten.	Térinformatikai alapismeretek.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel

Természeti és társadalmi környezetünk megértéséhez modelleket alkotunk, e modelleket pedig számítógéppel is létrehozhatjuk és vizsgálhatjuk. Adatstruktúrákkal dolgozunk, tevékenységsorozatokat, kommunikációs és információkeresési folyamatokat tervezünk. Cél, hogy a tanulók elsajátítsák a számítógépes problémamegoldás tervezésének és megvalósításának módszereit, képesek legyenek a megoldáshoz leginkább megfelelő hardver-szoftver eszközök kiválasztására. Ha a problémamegoldás során több eszközt használnak, akkor meg tudják oldani a közöttük levő adatátadás feladatát.

3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Információ kifejezése beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel, ►►	►► jellemző felhasználási lehetőségeinek megismerése.		
Az algoritmus hétköznapi fogalmának megismerése.	Az algoritmus informatikai fogalmának megismerése.	A problémák megoldásához szükséges eszközök és módszerek megismerése, ►►	►► valamint ezek komplex alkalmazása.
Problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan.	Problémák megoldása önállóan, illetve irányított csoportmunkában, ►►		►► munkacsoportban. A problémamegoldó tevékenység tervezése.
Ábra készítése teknőcgrafikával.	A robotika alapjainak megismerése, ►►	►► egyszerű vezérlési problémák megoldása.	

3.2. Algoritmizálás és adatmodellezés

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Egyszerűbb algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása.	Adott feladat megoldásához tartozó algoritmusok megfogalmazása, megvalósítása számítógépen, ►►	►► a feladat megoldásához algoritmuselemek, algoritmusok tervezése, végrehajtása, ►►	►► algoritmusok elemzése.
	A problémamegoldás során az ismert adatokból az eredmények meghatározása.	A problémamegoldáshoz szükséges adatok és az eredmény kapcsolata, ►►	►► megtervezése, értelmezése.
		Elemi és összetett adatok megkülönböztetése, kezelése, ►►	►► használata. Adatmodellezés, egyszerű modellek megismerése.
Egy egyszerű, automata elvű fejlesztőrendszer használata.	Feladatok megoldása egyszerű, automata elvű fejlesztőrendszerrel.	Robotvezérlési, grafikai feladatok megoldása fejlesztőrendszerrel.	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3.3. Egyszerűbb folyamatok modellezése

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
A tanuló által a hétköznapokban használt modell vizsgálata eltérő paraméterekkel.	A szabályozó eszközök hatásának megfigyelése oktatóprogramokban.	Véletlen jelenségek modelljeinek megismerése, a paramétermódosítás hatásainak megfigyelése.	Mérések és szimulációk, a paramétermódosítás hatásai, törvényszerűségek megfogalmazása, modellalkotás egyszerű tevékenységekre.

4. Infokommunikáció

Ahhoz, hogy a magán, a hivatalos és a közérdekű kommunikációban hatékony legyen a részvétel, ismerni kell az egyes kommunikációs formák közti különbségeket, eltérő funkcióikat, hatásaikat és technikai megvalósításuk módjait.

4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Egyszerű helyzetekkel kapcsolatos kérdések megfogalmazása.	Keresőkérdések megfogalmazása.	Összetett keresések űrlapok segítségével.	
Irányított információkeresés ►►	►► és eredményének értelmezése.	Hatékony, céltudatos információszerzés.	Önálló információszerzés.
	Információforrások irányított kiválasztása, ►►	►► hitelességének vizsgálata, szelektálása.	Az információk közlési célnak megfelelő alakítása, a manipuláció felismerése.
		Nyomtatásra és webes publikálásra szánt dokumentumok készítése.	A publikálás módszereinek megismerése.

4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
	Az információ küldésének és fogadásának megismerése.	A kommunikációs modell megismerése. Infokommunikációs eszközök használata, a mobilkommunikációs eszközök megismerése.	Kommunikációra képes eszközök összekapcsolási lehetőségeinek megismerése.
Az elterjedt infokommunikációs eszközök lehetőségeinek és kockázatainak megismerése.	Kapcsolatteremtés infokommunikációs eszközök útján. Felelős magatartás az online világban.	A kommunikációs célnak megfelelő választás a médiumok között. A fogyatékkal élőkkel folytatott és a fogyatékkal élők közötti	Az infokommunikációs eszközök mindennapi életre gyakorolt hatásának vizsgálata.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
	Az online kommunikációban rejlő veszélyek elleni védekezés.	kommunikációt biztosító eszközök megismerése.	

4.3. Médiainformatika

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségeinek megismerése.	Internetes portálok, szöveges és képi információforrások használata.	A hagyományos médiumok modern megjelenési formáinak megismerése, alkalmazásuk a megismerési folyamatban.	A hagyományos médiumoktól különböző, informatikai eszközöket alkalmazó lehetőségek, azok felhasználása a megismerési folyamatban.

5. Az információs társadalom

A tanulók ismerjék meg az IKT alkalmazásával felmerülő etikai, pszichológiai, szociológiai és jogi kérdéseket annak érdekében, hogy a technikai fejlődés és az információrobbanás okozta változások szerepét és életükre gyakorolt hatását megfelelően értelmezhessék.

5.1. Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
A személyi információk és a személyes adatok fogalmának megismerése.	Az informatikai biztonság kérdései; az adatokat − különösen a személyes információkat − érintő visszaélések, veszélyek és következmények megismerése, ►►	►► azok kivédése, a védekezés módszereinek és szempontjainak megismerése. Az információ hitelessége és ellenőrzési lehető-ségeinek megismerése.	Megismerkedés az adatvédelmi alapfogalmakkal és az információhitelesség megőrzési technikáival.
A netikett alapjainak megismerése.	Az infokommunikációs viselkedési szabályok megismerése. A források és saját gondolatok megkülönböztetése.	Az informatikai eszközök alkalmazásának fontosabb etikai kérdései. Az információforrások etikus felhasználásának megismerése.	Szerzői jogi alapfogalmak. Az infokommunikációs publikálási szabályok megismerése.
		Az információ és az informatika emberi kapcsolatokra gyakorolt hatásának megismerése.	Az információ és az informatika gazdaságra, környezetre, kultúrára, személyiségre, egészségre gyakorolt hatásának megismerése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

5.2. Az e-szolgáltatások szerepe és használata

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.	Az e-szolgáltatások hétköznapi életben betöltött szerepének megismerése.	Az e-szolgáltatások használatának célirányos megismerése, ►►	►► előnyeinek és veszélyeinek, biztonsági vonatkozásainak megismerése. A fogyasztói viselkedést befolyásoló technikák felismerése a médiában.

6. Könyvtári informatika

A könyvtárak információforrásaikkal és szolgáltatásaikkal a tanulás, tanítás meghatározó tanulási forrásközpontjait, nyitott műhelyeit jelentik. Ennek garanciája a tanulók könyvtárhasználati műveltsége, ide értve a könyvtári információkeresés informatikai lehetőségeinek alkalmazását is.

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Eligazodás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében.	Könyvtártípusok megkülönböztetése. Az iskolai könyvtár eszköztárának készségszintű használata.	A lakóhelyi könyvtár eszköztárának készségszintű használata.	A különböző információs intézmények, elektronikus könyvtárak, adatbázisok funkcióinak megismerése.
A könyvtárak alapszolgáltatásainak ismerete, a használat szabályainak betartása.	A hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismerése.	Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban.	A könyvtári információs rendszer szolgáltatásainak aktív felhasználása a tanulásban.
Elterjedt dokumentumtípusok, elektronikus források formai, tartalmi jellemzőinek megismerése, megkülönböztetése, használatuk alapjai.	A korosztálynak készült tájékoztató források biztos használata. A tanulmányi problémának megfelelő források kiválasztása.	Kézikönyvek, ismeretterjesztő források önálló kiválasztása, felhasználása tanulmányi célokhoz.	
A források azonosító adatainak megállapítása.	A forrásmegjelölés alapjainak alkalmazása, etikai vonatkozásainak megértése.	A bibliográfia hivatkozástechnikájának alkalmazása a leggyakrabban használt dokumentumtípusok esetén.	Hivatkozásjegyzék, irodalomjegyzék készítése. A források alkotó felhasználása az etikai normák követésével.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

C) KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

1–4. évfolyam

1. Az informatikai eszközök használata

— Alapvető informatikai eszközök.
— Az interaktív kapcsolattartás eszközei a számítógép segítségével.
— Készségfejlesztő számítógépes szoftverek, játékok.

2. Alkalmazói ismeretek

2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása
— Egyszerű rajzos, szövegelemeket tartalmazó dokumentumok.
— Alapvető számítógépes rajzeszközök.
— Számítógépes multimédiás oktatójátékok, alkalmazások.

2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés
— Környezetünkben lévő személyek, tárgyak jellemzői, csoportosítási szempontjai.
— Információforrások, adattárak.

3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel

3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása
— Az információközlés lehetőségei: beszéd, hang, írás, rajz, jelek.
— Teknőcgrafikai alapfogalmak.

3.2. Algoritmizálás és adatmodellezés
— Egyszerűbb, a hétköznapi életben előforduló algoritmusok.

3.3. Egyszerűbb folyamatok modellezése
— Egyszerűbb, a hétköznapi életben előforduló modellek.

4. Infokommunikáció

4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek
— Az életkornak megfelelő keresési lehetőségek az információhordozókban.

4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák
— Információ küldése és fogadása.
— Az infokommunikációs eszközök lehetőségei és használatuk kockázatai.

4.3. Médiainformatika
— Az informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségei.

5. Az információs társadalom

5.1. Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai
— Egyszerű hétköznapi példák az adatbiztonságra és az adatmegőrzésre.
— A személyi információk és a személyes adatok fogalma.
— A netikett alapjai.

5.2. Az e-szolgáltatások szerepe és használata
— A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások.
— A valós és hiteles elektronikus szolgáltatások ismérvei.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

6. Könyvtári informatika

— Az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezete.
— A könyvtárak alapszolgáltatásai, a használat szabályai.
— A dokumentumfajták formai, tartalmi jellemzői, különbségei, azonosító adatai.

5–8. évfolyam

1. Az informatikai eszközök használata

— A leggyakrabban használt informatikai eszközök és számítógépes perifériák.
— A billentyűzet használata.
— Nyílt és zárt forráskódú szoftverek.
— Az operációs rendszerek alapszolgáltatásai, eszközkezelés, állománykezelés.
— Az informatikai eszközválasztás szempontjai.
— A számítógépes hálózatok alapszolgáltatásai.
— Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai.

2. Alkalmazói ismeretek

2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása

— Dokumentumtípusok és a hozzájuk kapcsolódó különböző szolgáltatások: szövegműveletek, dokumentumformázás, nyelvhelyesség-ellenőrzés.
— Rajzos-szöveges dokumentumok.
— Multimédiás dokumentumok előállításához szükséges alapelemek: szöveg, rajz, hang, fénykép, animált kép, videó.
— Egyszerű bemutatók, animációk.
— Élőszóval kísért bemutatók és felhasználható eszközei.
— A dokumentumkészítéshez szükséges alkalmazói környezet.

2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés

— Az adat fogalma.
— Természetes és mesterséges jellemzők, alap- és származtatott adatok, csoportosított adatok.
— Digitális tudásbázisok szolgáltatásai.
— Az adatok rögzítését, szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök.
— Táblázatos adattárolás, grafikus adatábrázolás, esztétikus adatmegjelenítés.
— Adatok feldolgozását segítő egyszerűbb (számítási) műveletek.
— Útvonalkeresők, térképi keresők.

3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel

3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása

— Az algoritmus informatikai fogalma.
— A problémamegoldást segítő egyszerűbb informatikai eszközök és módszerek.
— Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök; a robotika alapfogalmai.

3.2. Algoritmizálás és adatmodellezés

— Különböző problémák megoldásához tartozó algoritmuselemek, algoritmusok.
— Az algoritmikus absztrakció eszközei, algoritmus-leíró módszerek.
— A lépésenkénti finomítás elve.
— Az automata elvű fejlesztőrendszer alapfogalmai.
— Robotvezérlési alapfogalmak.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3.3. Egyszerűbb folyamatok modellezése
- A szabályozó eszközök hatásai az oktatóprogramokban.
- Véletlen jelenségek modelljei.

4. Infokommunikáció

4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek
- Az információhiány és a keresőkérdés; a keresés folyamata.
- Helyi könyvtári és a korosztálynak szóló elterjedt adatbázisok.
- Közlésre szánt szöveges és képi információval kapcsolatos elvárások, kiválasztási szempontok.
- Nyomtatásra és webes publikálásra szánt dokumentumok, rendszerek.

4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák
- A kommunikációs modell.
- Az információküldés és -fogadás kommunikációs eszközei, funkciói, kiválasztási szempontjai.
- Az elektronikus levelezés alapjai.
- A mobilkommunikáció eszközei.
- A fogyatékkal élőkkel folytatott és a fogyatékkal élők közötti kommunikáció eszközei és formái.
- A virtuális tér közlekedési szabályai.
- A kommunikációs médiumok és szerepük.
- A közösségi oldalak és veszélyeik.

4.3. Médiainformatika
- Internetes portálok, szöveges és képi információforrások.
- A hagyományos médiumok modern megjelenési formái, alkalmazásai.

5. Az információs társadalom

5.1. Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai
- Az informatikai biztonság kérdései; visszaélés az adatokkal, ezzel kapcsolatos veszélyek.
- Az információ hitelessége, ennek ellenőrzési lehetőségei.
- Az információs és az informatikai eszközök alkalmazásának főbb etikai kérdései, viselkedési szabályai.
- Az információ és az informatika emberi kapcsolatokra gyakorolt hatása példákkal: múlt és jelen, valamint a várható jövő.

5.2. Az e-szolgáltatások szerepe és használata
- Az e-szolgáltatások szerepe a hétköznapi életben és ezek biztonsági összefüggései.

6. Könyvtári informatika
- A könyvtártípusok és szolgáltatásaik, szerepük a tanulásban és a közhasznú tájékozódásban.
- A raktári rend.
- Az iskolai könyvtár eszköztára, kézikönyvtára, katalógusa.
- A forrástípusok közlésmódja, információs értéke, használata.
- A forráskiválasztás szempontjai.
- Forrásfeldolgozás, etikai szabályok, hivatkozás.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

9–12. évfolyam

1. Az informatikai eszközök használata

— Az egészséges informatikai munkakörnyezet.
— Digitalizáló eszközök.
— Az operációs rendszer és a számítógépes hálózatok főbb feladatai és szolgáltatásai.
— Az informatikai eszközök működésének fizikai alapjai.
— A biztonságos adattárolás hardver és szoftver vonatkozásai.
— A problémamegoldás hardver és szoftver eszközkészlete.

2. Alkalmazói ismeretek

2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása
— Szöveges dokumentumok.
— Nagyobb terjedelmű dokumentumok.
— Különböző objektumok; élőfej, élőláb, lábjegyzet, tartalomjegyzék, töréspontok.
— Stílusok a dokumentumon belül.
— Körlevél.
— Dokumentumok nyomtatási beállításai.
— Multimédiás dokumentumok.
— Grafikus adatok kezelése.
— A weblapkészítés alapjai.
— Dokumentumformátumok, választási alapelvek, formátumok közötti konvertálás.
— A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztásának és összeépítésének elvei.

2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés
— Nagyobb adatmennyiség tárolását, hatékony feldolgozását biztosító eszközök, módszerek.
— Adatok közötti kapcsolatok.
— Helyi adatbázisok, az adatbányászat alapjai.
— Adattárolás adatbázisban.
— Az adatok csoportosítási, grafikus ábrázolási, esztétikus megjelenítési lehetőségei.
— Statisztikai adatelemzés.
— Térinformatikai alapismeretek: térképek és adatbázisok összekötési lehetőségei.

3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel

3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása
— A problémák megoldásához szükséges komplex informatikai eszközök, módszerek.
— A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései.

3.2. Algoritmizálás és adatmodellezés
— Elemi és összetett adatok, adattípusok.
— Típusalgoritmusok.

3.3. Egyszerűbb folyamatok modellezése
— Mérések és szimulációk; a paramétermódosítás hatásai, törvényszerűségek; modellalkotás egyszerű tevékenységekre.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

4. Infokommunikáció

4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek
- Információkereső stratégia és tájékoztató eszköz.
- Tartalomalapú keresés, logikai kapcsolatok.
- Az információk és a közlési cél.
- A publikálás módszerei, szabályai.

4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák
- Kommunikációs formák infokommunikációs eszközökkel.
- Kommunikációs eszközök összekapcsolása.
- A kommunikációs eszközök hatása a mindennapi életre és a társadalomra.
- Viselkedési kultúra és veszélyforrások az online világban.

4.3. Médiainformatika
- A hagyományostól különböző médiumok megjelenési formái, alkalmazásai.

5. Az információs társadalom

5.1. Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai
- Adatvédelmi alapfogalmak, adatvédelmi törvény.
- Szerzői jogi alapfogalmak, szerzői jogi törvény.
- Az infokommunikációs világban kialakult alapvető viselkedési, publikálási szabályok.
- Az információ és az informatika gazdaságra, környezetre, kultúrára, személyiségre, egészségre gyakorolt hatása.
- A globális információs társadalom.

5.2. Az e-szolgáltatások szerepe és használata
- Az e-ügyintézés és az e-kereskedelem jellemzői, előnyei és veszélyei.
- A fogyasztói viselkedést befolyásoló technikák a médiában.

6. Könyvtári informatika
- Az önművelés, tájékozottság, olvasottság szerepe a mindennapi életben.
- Az információs intézmények funkciói, tájékoztató eszközei (különös tekintettel a települési könyvtárra).
- A könyvtári információs rendszer szolgáltatásai.
- A médiumok, közléstípusok tartalmi megbízhatósága, esztétikai értéke.
- A kritikus forráshasználat követelményei.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

II.3.9. ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

A) ALAPELVEK, CÉLOK

A műveltségterület a mesterséges (technikai), a természeti és a társas-társadalmi környezet tapasztalati megismerésére, elsősorban a mindennapi életvezetéshez szükséges gyakorlati tudás megszerzésére nyújt lehetőséget. Ezáltal hozzájárul a természettudományos és technikai kompetencia, a hatékony, önálló tanulás, a szociális és állampolgári kompetencia, valamint a kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia kialakításához. Erősíti a tanulók elkötelezettségét az egészség- és környezettudatos életvitel iránt. Főbb területei: a családi életre való felkészítés, a háztartási ismeretek, az egészségfejlesztés, valamint a közlekedési és műszaki kultúra. Az Életvitel és gyakorlat műveltségterület kiemelt célja a gyakorlati tevékenységekhez szükséges készségek és képességek fejlesztése, a szakszerű eszközhasználat elsajátítása, az alapvető technológiai folyamatok megismerése, a munka megbecsülése, végső soron a pozitív alkotó magatartás kialakítása. Az ismerkedés a mindennapok tárgyi környezetével segíti a felelős, környezettudatos beállítottság és a kritikus fogyasztói magatartás kialakítását.

A tevékenységek, szakmák és életpályák bemutatása megalapozza a tanulók pályaválasztását. A problémák megoldásában és a nehézségek leküzdésében szerzett jártasság segíti őket, hogy megállják a helyüket a munka világában. A műveltségterület életszerű feladatokkal és eljárásokkal dolgozik, kapcsolatot teremtve az iskolai tanulás és az iskolán kívüli világ között.

B) FEJLESZTÉSI FELADATOK

A fejlesztési feladatok szerkezete

1. Az emberi tevékenységek környezete
2. Pályaorientáció és a munka világa
3. Tervezés, kivitelezés, ellenőrzés
   - *3.1. A tevékenység információforrásainak használata*
   - *3.2. Tervezés*
   - *3.3. Kivitelezés*
4. Munkavégzési, tanulási szokások, attitűdök
   - *4.1 Rend, szabálykövetés*
   - *4.2 Egészség- és környezettudatosság, takarékosság, hatékonyság*

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1. Az emberi tevékenységek környezete

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A környezet elemeinek vizsgálatát, jellemzőinek megismerését célzó egyéni érdeklődés fejlesztése, tapasztalatokkal való összekapcsolása. A saját felelősség belátása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában.			A fenntarthatóság értékének és érdekének elfogadása, tudatos és cselekvő részvétel az emberi környezet állapotának megőrzésében, javításában.
Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz a tevékenységek során. Együttműködés a társakkal, alkalmazkodás egymáshoz, a társak segítése a közös és csoportos tevékenységekben.		A csoport irányításának, együttműködési szabályainak megfelelő, összehangolt tevékenység, a konfliktusok megoldási lehetőségeinek feltárása, a társak segítése.	Feladatvállalás, a helyzetnek megfelelő aktivitás, tudatosan kialakított együttműködés, kompromisszumkészség és felelősség a közös munkában.

2. Pályaorientáció és a munka világa

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
	Véleményalkotás az egyes szakmákról, munkatevékenységekről.	A tervezett pálya jellemzői, összevetése a személyes elképzelésekkel, a lehetőségek helyes megítélése, reális önértékelés.	
		A megélhetést biztosító munkára való alkalmasság nélkülözhetetlen összetevőinek (szaktudás, tanulás, munkakultúra) tudatosítása.	A munka és az aktivitás iránti elkötelezettség, az egész életen át tartó tanulás, a szaktudás, a műveltség fontosságának elfogadása és érvényesítése.

3. Tervezés, kivitelezés, ellenőrzés

3.1. A tevékenység információforrásainak használata

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az egyéni tevékenységhez, tervekhez kapcsolódó szöveges, rajz, kép, illetve hang alapú információk célzott keresése tapasztalati, valamint nyomtatott és elektronikus forrásokban. A munka során felhasznált anyagok technológiai tulajdonságainak vizsgálata.		A tevékenységekhez szükséges információk kiválasztása és alkalmazása. A különböző eredetű információk szűrése, értékelése, összekapcsolása, érvényességük kiterjesztése.	A tevékenység elvégzéséhez, a feladatok megoldásához szükséges információk önálló felkutatása, kiválasztása adott forrásokból.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3.2. Tervezés

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Mintakövetéssel a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése, a szükséges idő, anyag, munkamennyiség becslése.	Adott produktumhoz tervrajz készítése és a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése.	Adott produktumhoz tervrajz és folyamatterv készítése a felmerülő igények, a rendeltetés, az eljárás, a választott anyag, a szerkezet, az eszközök és a módszerek figyelembevételével.	

3.3. Kivitelezés

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Szervezés, időbeosztás, térhasználat, rend			
Egyes szakmákhoz, foglalkozásokhoz kapcsolódó tevékenységek kipróbálása, megismerése játékhelyzetekben. A tevékenységhez használt szöveges, rajzos és képi minta követéséből származó egyszerű utasítások, tervek végrehajtása.		Egyszerű egyéni és kollektív tevékenységek műveleti sorrendjének, időbeosztásának és térbeli rendjének meghatározása, illetve megtartása az adott algoritmus és eljárások keretei között.	Összetett tevékenységek menet közbeni, a kereteknek megfelelő alakítása, szervezése, a feltételek, az erőforrások összerendezése. A gátló tényezők felismerése, elhárítása.
A tevékenység biztonsága			
A munkában, a környezetben, a közlekedésben, a tevékenységhez kapcsolódó baleseti veszélyek és más biztonsági kockázatok felismerése és elhárítása, a megelőzés módjai, eszközei, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismerete, gyakorlása.			
Gyermekbalesetek megbeszélése, az okok azonosítása, a megelőzés, az elhárítás, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismertetése, gyakorlása. Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. Biztonsági és katasztrófavédelmi alapok elsajátítása és alkalmazása.		Balesetek, káresetek elemzéséből, egészségkárosító hatásokról és más veszélyekről tanult ismeretekből származó következtetések érvényesítése. A megelőzés módjai, eszközei, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismerete, gyakorlása. Elképzelt, modellezett tevékenységekkel kapcsolatos reális veszélyérzet, a biztonságos tevékenység feltételeinek előzetes megítélése. A saját és a környezetben lévők tevékenységével összefüggő egészségkárosító hatások azonosítása, elemzése.	
A tevékenység produktivitása			
Produktív tevékenységek, anyagalakítás, ételkészítés, tárgykészítés, -átalakítás, javítás, szerelés, építés, a környezeti elemek állapotának alakítása, növény- és állatgondozás, a társakra, önmagára irányuló feladatok elvégzése, ezek elemeinek, összetevőinek játékos kipróbálása, gyakorlása.		Adott foglalkozáshoz, munkakörhöz tartozó produktív feladatok, munkafolyamatok elvégzése, illetve ezekről információszerzés megfigyelés útján.	Produktív tevékenységek tervezést, felkészülést követő végrehajtása projektmunka keretében, az eredményességhez és biztonsághoz szükséges, tevékenység közbeni tájékozódás mellett.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő, biztonságos használata. Kézügyesség, mozgáskoordináció, jó testtartás, megfelelő erőkifejtés.	Az egyes tevékenységi részletek, összetevők (pl. kézügyesség, munkabírás, elméleti tudás) szerepének felismerése a különböző szakmákban. Az eszközök kiválasztása, a szerkezet, a működés, a használati szabályok megismerése, biztonságos, a gyakorlottságnak megfelelő óvatossággal történő kezelése önállóan, illetve szükség szerinti tájékozódás, betanulás, kipróbálás után.		

4. Munkavégzési, tanulási szokások, attitűdök

4.1. Rend, szabálykövetés

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Igényesség a kulturált környezet iránt: a tanulás, a gyakorlati munka, a játék és a szabadidő tereinek rendje, tisztasága.			Kitartó, fegyelmezett munka, a munkamagatartásban megnyilvánuló céltudatosság.
Elkötelezettség fejlesztése a feladatok, tevékenységek elvégzésében, feladatvállalás mások és a közösség érdekében is.			

4.2 Egészség- és környezettudatosság, takarékosság, hatékonyság

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Az anyagok, az energia, az idő célszerű és takarékos, egészség- és környezettudatos felhasználása a szabályok és a kapott utasítások szerint, törekvés a hatékony munkavégzésre. Az egyéni tanulási környezet, a saját használatú tárgyak, eszközök megóvása.	A tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó hatékonysági, takarékossági lehetőségek felismerése, a mennyiségek becslése, mennyiségérzék fejlesztése.	A feladat, a ráfordítások és az eredmény, a haszon együttes mérlegelése, a megtakarítási lehetőségek felismerése, a hatékonyság, az egészség- és a környezettudatosság érvényesítése a mindennapi tevékenységekben.	A hatékonyság környezetre és az emberi egészségre gyakorolt hatásának mérlegelése. A fogyasztói szokásokban megnyilvánuló önmérséklet, egészség- és környezettudatosság hangsúlyozása.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

C) KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

1–4. évfolyam

1. Család, háztartás

— A család. A családi élet színtere a családi otthon. Családi feladatok, munkamegosztás.
— A külső és belső terek, berendezési tárgyak szerepe.
— Háztartási gépek, eszközök, berendezések és funkcióik.
— A biztonságos otthon, az otthoni balesetek megelőzése, elsősegélynyújtás.
— Egészséges életmód: táplálkozás, öltözködés, tisztálkodás, testmozgás.
— Víz- és energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás.
— Növények és állatok gondozása a lakásban és a ház körül.

2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés

— A munka közbeni célszerű rend, tisztaság, takarékosság.
— A tárgyak, anyagok, eszközök, technológiák megfigyelések, tapasztalatok révén megismerhető tulajdonságai.
— A gyerekek által mindennaposan használt tárgyak rendeltetése, tulajdonságai; veszélyforrások és baleset-megelőzés, segítségnyújtás.
— Tárgykészítés és a tárgykészítéshez kapcsolódó mennyiségi fogalmak; a mennyiségek megállapítása becslés, számlálás, mérés, számítás útján.

3. Közlekedés

— Gyalogos, kerékpáros és helyi közösségi közlekedés, viselkedési szabályok.
— A közlekedési eszközök típusai, csoportjai, jellemzői és rendeltetése.
— Környezet- és egészségtudatos közlekedés.
— A közlekedésben rejlő veszélyek, a közlekedési balesetek megelőzése, segítségnyújtás.

4. Pályaorientáció, közösségi szerepek

— Közösségi feladatvállalás az osztályban, az iskolában és a lakóhelyen.
— A legismertebb szakmák, hivatások jellemzői.

5–8. évfolyam

1. Család, háztartás

— Rokonsági és generációs kapcsolatok a családban. Csecsemőgondozás.
— A családi élet színtere a családi otthon.
— Lakókörnyezetek és életmódbeli jellemzők (nagyvárosi, városi, falusi települések, természeti, épített és emberi környezet, gazdasági, szociális eltérések).
— Háztartási ellátórendszerek, közművek.
— A családi gazdálkodás, takarékosság.
— Ételek készítése. Egyéb, a háztartásban és a ház körül végzendő munkák. Dísznövények, kert, hobbi- és haszonállatok gondozása.
— Családi munkamegosztás. Időbeosztás, napi- és hetirend.
— Háztartási gépek, eszközök biztonságos használata.
— Háztartási balesetek megelőzése, elsősegélynyújtás, otthoni betegápolás.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

— Egészséges életmód, táplálkozás, tisztálkodás, öltözködés, higiénia, betegség-megelőzés, szenvedélybetegség-megelőzés, fogyatékkal élők segítése.
— Tudatos vásárlás, víz- és energiatakarékosság, hulladékkezelés, újrahasznosítás, környezetbarát módszerek a háztartásban és a házimunkában.

2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés

— A tárgyak rendeltetése és használati jellemzői. Tárgyak, szerkezetek, modellek előállítása. A tárgyak és a tárgykészítéshez használt anyagok fizikai és technológiai tulajdonságai.
— Az alkalmazott kéziszerszámok, eszközök, kisgépek, berendezések rendeltetésszerű, biztonságos, balesetmentes használatának szabályai.
— A munkatevékenységekhez megfelelő, egészséges és biztonságos munkakörnyezet jellemzői. A takarékosság, a munka közbeni célszerű rend és tisztaság, valamint a kitartó, fegyelmezett, körültekintő munkavégzés szerepe a munka hatékonyságában.
— Mindennapi tárgyi világunk: nagyipari termelés és egyedi készítés; javítás, felújítás.

3. Közlekedés

— A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályai, a közösségi közlekedés rendje, eszközrendszere; a kulturált közlekedés.
— Menetrendek, információforrások használata, a közlekedés időigénye és költsége.
— Közlekedési helyzetek, veszélyek, balesetek elemzése, megelőzése; segítségnyújtás, elsősegély.

4. Pályaorientáció, közösségi szerepek

— Közösségi feladatok vállalása az osztályban, az iskolában.
— A tágabb közösségért (iskola, település) végzett önkéntes munka lehetőségei és jelentősége, a tanuló adottságai és lehetőségei szerint aktív részvétel abban.
— A pénzkereső munka: a szakmák, foglalkozások csoportjainak jellemzői. A szakma-, illetve pályaválasztás előkészítése.

9–12. évfolyam

1. Család, háztartás

— A háztartás mint gazdasági formáció. Családi munkamegosztás.
— Egészség- és környezettudatos vásárlás és fogyasztás, fogyasztóvédelem.
— Háztartási gépek, eszközök, berendezések, közművek, rendszerek, anyagok biztonságos és környezettudatos használata.
— Egészséges életmód, higiénia, öltözködéskultúra. Az élelmiszerek kezelésének, tárolásának szabályai, tudatos élelmiszer-választás.
— Időbeosztás, biológiai ritmus.

2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés

— A munkaszervezet(ek) tevékenysége, felépítése, környezeti kapcsolatrendszere, információs környezete.
— Közreműködés egy adott (választott) vagy akcióra létrejött munkaszervezet tevékenységében, a tevékenység jellemzői, a munka anyagi és emberi erőforrásai, egészségi, környezeti feltételei és hatásai.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

— Egy választott probléma megoldásának folyamata a szükséglet, illetve igény felmérésétől a probléma megoldásán át a hatások mérlegeléséig. Anyagok, eszközök, modellek, módszerek, erőforrások funkcionális összerendezése az adott feladat keretei között.

3. Közlekedés

— Adott települési környezet közlekedési rendszere, a közlekedési infrastruktúra és a lakosság életmódjának, a terület gazdasági lehetőségeinek összefüggései.
— A település közlekedési viszonyainak hatása a személyes életvitelre, a tömegközlekedési lehetőségek társadalmi hatásai.
— KRESZ, szabálykövetés, baleset-megelőzés, elsősegélynyújtás.

4. Pályaorientáció, közösségi szerepek

— A civilszervezetek céljai, lehetőségei, jelentőségük, néhány ismertebb nemzeti és nemzetközi civilszervezet tevékenysége.
— A tágabb közösségért (iskola, helyi közösség, település) végzett önkéntes munka lehetőségei és jelentősége; közösségi szolgálat. Katasztrófavédelmi, polgári védelmi és honvédelmi alapismeretek.
— Az életpálya tervezése; továbbtanulási lehetőségek a szakképzésben és a felsőoktatásban; munkavállalás bel- és külföldön.
— A munkavállalói lét szakmafüggetlen komponensei.
— Alapvető adózási, biztosítási, egészség-, nyugdíj- és társadalombiztosítási, pénzügyi és gazdasági ismeretek; hivatali ügyek intézése.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

II.3.10. TESTNEVELÉS ÉS SPORT

A) ALAPELVEK, CÉLOK

A testnevelés és sport – mozgásos tevékenység lévén – ismeretrendszerével, értékeivel, illetve funkciójával – sajátosan összetett műveltségi terület. Az iskolai testnevelés és sport megkülönböztetett részét képezi a tanulók testi, motoros, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődését szolgáló teljes körű iskolai egészségfejlesztésnek és tehetséggondozásnak. A műveltségterület kiemelt célja, hogy a rendszeres fizikai aktivitás minden tanuló életében jelentős szerepet kapjon, hogy a tanulókat az élethosszig tartó, egészségtudatos, aktív életvezetésre szocializálja. Az életkornak, érdeklődésnek és fizikai állapotnak megfelelő rendszeres fizikai aktivitás igényt teremt az öntevékeny testedzésre, önálló sportolásra és motoros önkifejezésre, az önismeretben és önértékelésben fontos szerepet játszó saját testkép megismerésére, a testtudat kialakítására.

A testnevelés és sport műveltségterület kitüntetett területe a tanulóközpontú személyiségfejlesztés. Az esélyegyenlőséget biztosító elv annak figyelembevétele, hogy a gyermekek egyéni testi, lelki és szociális állapota természetszerűen különbözik, illetve eltérően fejlődik. A testnevelés és sport a tanulási nehézségek kezelésében – a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek fejlesztésében – és a társadalmi integrációban betöltött szerepe hangsúlyos. A motoros tevékenység és a mozgástanulás folyamatának célja a mozgásaiban is művelt egyén nevelése, aki olyan széles körű mozgásképesség- és mozgáskészség-bázissal rendelkezik, amelyet képes változó körülmények között alkalmazni, és tudatosan, tervezetten használni, beépíteni mindennapi életébe. A testnevelés és sport a motoros cselekvések során a problémamegoldó és kritikus gondolkodás, valamint a kreativitás fejlesztésében is jelentős szerepet vállal. Fejleszti a tanulók személyes készségeit, képességeit, így az önismeretet, az önkontrollt, a szabálykövető magatartást, a küzdeni tudást, a sikerorientáltság mellett a stressz- és monotóniatűrést. A testnevelés és sport fejleszti és gazdagítja a társas készségeket, az együttműködést, a közös célokért küzdést, így lehetővé teszi a közösségi sikerek együttes megélését. A magyar társadalom jövője szempontjából jelentős szerep jut az egészséget és az életminőséget döntően befolyásoló, számos, nem fertőző népbetegség (túlsúly, kövérség, szív- és érrendszeri, daganatos, mozgásszervi, lelki betegségek, táplálkozási zavarok, testképzavarok, szenvedélybetegségek) elsődleges megelőzésében szerepet játszó mozgásnak, testedzésnek. E tekintetben hangsúlyos a kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése, melynek keretében a fittség szervi megalapozása (keringés, vázizomzat, csontozat, ízületi mozgékonyság) valósulhat meg. Jelentős szerepet kap a motorikus cselekvésbiztonság, motoros tanulás, melynek folyamatában a feladatorientált kapcsolatteremtés és együttműködés szintje is fejlődik. A tanulók képessé válnak saját fittségi szintjüket értékelni, saját szintjüknek, képességeiknek és érdeklődésüknek megfelelő fejlesztő hatású mozgásprogramot kidolgozni, illetve azt végrehajtani. A rendszeres testnevelés és sporttevékenység révén a tanulók könnyebben elviselik a stresszt, a fizikai, lelki és szellemi terheléseket, illetve stabilan képesek követni a szabályokat, elfogadni a normákat és mintákat, a megmérettetést és az értékelést.

A fenti célok megvalósulásához szükséges a játék- és sportkultúrában való jártasság, igény az egészséges és esztétikus test, a biomechanikailag helyes testtartás, a relaxáció, az egészségközpontú tevékenységrendszer kialakítására és fenntartására. A testnevelés és sporttevékenységek révén a tanulók gyakorlatias és a mindennapokban is hasznosítható tudást szereznek a rendszeres fizikai aktivitás előnyeiről és hatásairól, ezáltal fejlődik egészségi és

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

edzettségi állapotuk, illetve megbecsülik a teljesítményekhez szükséges erőfeszítéseket. A magyar és egyetemes sport hagyományai és értékei, illetve élsportolóink példaértékű teljesítményének megismerése segíti a nemzeti azonosságtudat fejlesztését, az emberi teljesítmény elismerését, a hazai és világversenyek figyelemmel kísérése támogatja a morális értékeket, a fair play szellemének érvényesülését, valamint az európai és az egyetemes közösséghez való tartozást.

A testnevelés és sport műveltségterület kiemelt céljai:

- A mozgáskészség fejlesztése, a fitnesz és edzettségi szint fejlesztése, amely szoros kapcsolatban áll a rendszeres preventív fizikai aktivitással (természetes mozgások, helyes testtartás kialakítása és fenntartása, motoros képességek fejlesztése, a terhelés összetevői és jelentősége, testtömegindex, táplálkozás és egészségmegőrző szokásrendszer).
- A motoros képességek, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése, amelyek a sportági készségek kialakítását eredményezik (technika, taktika).
- A testnevelési és sportági tevékenységhez kötődő ismeretek fejlesztése (bemelegítés, terhelés és fejlesztési összetevők, gyakorlás, mérés és értékelés; játékokkal és sportágakkal kapcsolatos szabályismeretek, sporttörténeti ismeretek).
- Részvétel a szabadidős, diák- és versenysportban, sportágválasztás, a kiválasztás és utánpótlás-nevelés elősegítése révén olyan képességek és készségek kialakítása, amelyek élethosszig tartó rendszeres fizikai aktivitást eredményeznek.
- Személyiségfejlesztés, szociális és érzelmi képességek fejlesztése, erősítése (siker és kudarc, győzelem és vereség feldolgozása, szociális kapcsolatrendszer fejlesztése, alkalmazkodás, konfliktuskezelés, a csapathoz tartozás érzelmei, az együvé tartozás erősítése; testtudat).
- Preventív és egészségtudatos szokások fejlesztése (mozgásszükséglet-kielégítés szokásai, egészségkárosító motoros tevékenység tudatos elkerülése, egészséges életvitel szükségleteivel kapcsolatos értékek és szokások, sporttevékenységgel kapcsolatos egészségügyi szokások).

B) FEJLESZTÉSI FELADATOK

A fejlesztési feladatok szerkezete

Motoros képességfejlesztés: edzettség, fittség	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás
Játék	Versenyzés
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Motoros képességfejlesztés: edzettség, fittség	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás
— Általános és speciális képességfejlesztő, az edzettséget fejlesztő és a fittségi szintet növelő vagy megtartó testgyakorlatok. — A motoros képességek fejlesztésének és szerepének tudatosítása.	— Sportágspecifikus és általános technikai, taktikai elemek egyénileg, párban és csoportban. — A kognitív, az affektív és a szociális képességek fejlesztése motoros tanulással.
Játék	**Versenyzés**
— Egyénileg, párban és csoportban végrehajtott játékos mozgásformák. — Sportági előkészítő mozgásos játékok. — Alkotó és kooperatív játékos feladatok. — A kognitív, affektív és szociális képességek fejlesztése játékkal.	— Egyénileg, párban és csoportban végrehajtott sportágspecifikus versenyek. — A versenyzés szerepe a kognitív, affektív és szociális képességekben.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

— Prevenciós és szabadidős sporttevékenységek.
— Életmódot, életstílust és életminőséget befolyásoló egyéni, társas és csoportos tevékenységek.

C) KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

1–4. évfolyam

A legfontosabb időszak a motoros képességek és készségek fejlesztésében, az egészségtudatos testnevelési és később sportolási szokások kialakítása, a sportmozgás megszerettetésének érdekében.

1. Mozgásműveltség, mozgáskultúra

Motoros képességfejlesztés: edzettség, fittség

— Képességfejlesztő, fittségnövelő gyakorlatok eszköz nélkül vagy különböző eszközök segítségével.
— Egyszerű alapformájú, erősítő és nyújtó hatású gimnasztikai gyakorlatok.
— A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását célzó speciális mozgásanyag.
— Motoros tesztek, állapotfelmérés

Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás

— Hely- és helyzetváltoztató és manipulatív természetes mozgásformák.
— A természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása és továbbfejlesztése:
  – torna jellegű feladatmegoldásokban;
  – atlétikai jellegű feladatmegoldásokban;
  – sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladataiban;
  – önvédelmi és küzdő jellegű feladatokban;
  – vízbiztonságot kialakító és úszó gyakorlatokban;
  – gyermektáncokban.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Játék
- Egyénileg, párban és csoportban, szerrel és szer nélkül végezhető játékok.
- Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok.
- Alkotó, kreatív és kooperatív játékok.
- Sportjáték-előkészítő (kis) játékok.
- Népi gyermekjátékok.

Versenyzés
- Egyszerűsített szabályokkal zajló sportági versenyek versenyhelyzetekben.
- Sor- és váltóversenyek.
- Egyszerűsített sportági versenyek.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés
- Egyedül, párban és csoportban egészségfejlesztő preventív, szokásjellegű motoros tevékenységformák.
- Relaxációs alapgyakorlatok.
- Higiéniai ismeretek tudatos alkalmazása.
- Baleset-megelőzés, motoros tevékenységek során bekövetkező egyszerű sérülések kezelése.

2. Ismeretek, személyiségfejlesztés

Motoros képességfejlesztés: edzettség, fittség
- Motoros képességek rendszeres mérése tesztekkel, ezek hatása az önértékelésre és önkontrollra.
- A helyes testtartás szerepe az énkép és testkép kialakításában.
- A rendszeres testedzés hatása a szervezetre, felelősségvállalás.
- Az edzettség és a teljesítmény a mindennapokban és a sportban.
- A képességfejlesztés lehetőségei eszközzel és eszköz nélkül.

Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás
- Térbeli tudatosság (elhelyezkedés a térben, mozgásirány, horizontális síkok, útvonal, kiterjedés).
- Energiabefektetés tudatossága (idő, gyorsaság, erő, állóképesség).
- Eszközre és társra vonatkozó térbeli, időbeli és dinamikai viszonyok szerepe.
- Kommunikációs szabályok, formák és jelek.
- Kognitív, emocionális és szociális funkciók szerepe a mozgástanulásban, mozgásérzékelésben és alkotótevékenységben.

Játék
- Játékfeladatok az érzelmek és motiváció szabályozásáért.
- Játékszabályok hatása a döntéshozatalra, szabálykövetésre és szabálytudatosságra.
- Játéktípusok, játékstratégiák, élményszerűség, öröm a társas tevékenységekben.
- Személyes és társas folyamatok szerepe a játékban és a konfliktuskezelésben.

Versenyzés
- Sportági alapismeretek és alkalmazásuk.
- Egyszerű sportági szabályok és versenyszabályok a sportversenyeken.
- Sportszerűség, példakép a sportban.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés
- Higiéniai alapismeretek mint felelősségtudatos szokásrendszer.
- Helyes testtartás, gerincvédelem és egészségtudatosság.
- Egészség, sport, életviteli és életmód alapismeretek, környezettudatosság.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

— Biztonság, baleset-megelőzés és elsősegély-nyújtási alapismeretek.
— Relaxációs alapismeretek, stresszkezelés, a feszültségek feloldása.

5–8. évfolyam

A jól megalapozott koordinációs és kondicionális képzésre épülhet a diák- és szabadidős sport, illetve a tehetségesek és elhivatottak számára az élsporti utánpótlás-nevelés technikai-taktikai képzése.

1. Mozgásműveltség, mozgáskultúra

Motoros képességfejlesztés: edzettség, fittség

— Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés a természetes mozgásokra építve egyénileg, párban, csoportban eszközök nélkül, illetve különböző eszközök segítségével.
— Általános és konkrét sportági tevékenységre vonatkozó kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.
— Aerob és anaerob képességfejlesztés.
— Gimnasztikasorok, gimnasztika kézi szerek használatával.
— Biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló tartásjavító torna.
— Izmok mobilizálása, nyújtása, erősítése, lazítása.
— Motoros tesztek, állapotfelmérés.

Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás

— Természetes és nem természetes mozgásformák alkalmazása.
— Egyénileg, párban és csoportban végezhető sportágak technikai, taktikai elemei.
— Sportágspecifikus technikai, taktikai és versenyelemek egyedül, párban, csoportban, csapatban:
  – torna jellegű feladatmegoldásokban;
  – atlétikai jellegű feladatmegoldásokban;
  – sportjáték-előkészítő feladatmegoldásokban;
  – önvédelmi és küzdő jellegű feladatokban;
  – úszáshoz köthető és vizes sportokban;
  – alternatív környezetben űzhető sportokban;
  – egyénileg, párban és csoportban végezhető sportágak elemeiben;
  – kerékpározásban;
  – tánctanulás során, táncokban.

Játék

— Testnevelési és sportjátékok taktikai és stratégiai elemei.
— Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok.
— Gyermekjátékok, népi játékok hagyományőrző mozgásos tevékenységek és élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek.
— Labdás gyakorlatok, testnevelési játékok labdával (kézzel, lábbal, egyszerű eszközökkel), sportjátékok előkészítése céljából.
— A tanult sportági technikai-taktikai elemek alkalmazása játékhelyzetben.
— Technikai elemek alkalmazása játékszituációban és versenyhelyzetben.
— A tanulói kreativitásra épülő motoros játékok.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Versenyzés
- Egyénileg, párban és csapatban végrehajtható sportágak versenyei.
- Sportágak versenyszabályoknak, technikáknak és taktikáknak megfelelő gyakorlása versenyhelyzetekben és versenyszabályoknak megfelelően.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés
- Egyedül, párban, csoportban, csapatban végrehajtható egészséget megalapozó és fejlesztő motoros tevékenységformák.
- Relaxációs gyakorlatok.

2. Ismeretek, személyiségfejlesztés

Motoros képességfejlesztés: edzettség, fittség
- Élettani (fiziológiai) optimális terhelés értelmezése és alkalmazása.
- Motoros képességfejlesztés és hatásrendszere az önismeretre, önkontrollra, önértékelésre.
- Motoros tesztek, állapotfelmérés, motoros mérés szerepe az edzettségre, motivációra és monotóniatűrésre.
- A preventív mozgásműveltség fejlesztése gyakorlati tevékenységekkel.
- Testtudat, saját test és eszközök szerepe a fittségben, edzettségben, ízületi mozgékonyságban.

Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás
- A térbeli, az energiabefektetésre vonatkozó tudatosság (idő, gyorsaság, erő, állóképesség) és a mozgás kapcsolatainak felismerése a természetes mozgásokban és a sportági alaptechnikákban.
- Célorientált motoros tevékenység, gondolkodás és kreativitás a motoros tanulásban.
- Külső és belső információk és jelek felismerése, összehasonlítása és kiválasztása a mozgásképről.
- Mozgásspecifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek és szervezőeljárások szerepe az önreflexióban és önkontrollban.
- A különböző technikák és taktikák rendszerének megértése és alkalmazása.

Játék
- Testnevelési és sportjátékok szabályainak rendszere, szabálykövetés.
- Játékszabályok és játéktípusok kapcsolatrendszere a döntéshozatallal, felelősséggel.
- Játékstratégiák, adaptív technika, taktika és konfliktuskezelés alkalmazásával.
- A sport- és olimpiatörténet, példaképek.
- Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok.
- Táncok, népi játékok, hagyományőrző mozgásos tevékenységek, egyéni, páros és csoportos foglalkozásokban.
- Személyes és társas folyamatok megismerése, sikerorientáltság és konfliktuskezelés a játékban.

Versenyzés
- Sportágspecifikus alapszabályok, szabályrendszerek és sportszerűség.
- Sportágak, versenyszámok és teljesítményrendszerek.
- Olimpia- és sportágtörténeti alapismeretek, hagyományőrzés és minta.
- Híres magyar és nemzetközi sportolók tapasztalatai; minta és példakép.
- Esélyegyenlőség, fair play, teljesítmény.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

- Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek.
- A primer prevenció szerepe az életvezetésben, baleset-megelőzésben.
- Fizikai fittségi és edzettségi szint: egészséges táplálkozás, napi rutinok, az elhízás megelőzése.
- A helyes testtartás és a gerincvédelem kapcsolata a motoros képességekkel, az egészséggel.
- A mozgásműveltség és mozgáskultúra fejlesztése.
- A rendszeres testmozgás és a sport hatása a szervezetre, az agresszió levezetésére és az önkontrollra, az önuralom kialakítására.
- Biztonság és környezettudatosság.
- A relaxáció különböző formái.

9–12. évfolyam

Erre a szakaszra a tudatos, rendszeres képzés és öntevékenykedés a jellemző, ahol az iskolai motoros aktivitás mellett egyre hangsúlyosabb a rekreatív, szabadidős fizikai tevékenység, a tehetségek számára pedig az érvényesülés az élsportban.

1. Mozgásműveltség, mozgáskultúra

Motoros képességfejlesztés: edzettség, fittség

- Egyénileg, párban és csoportban, eszközzel és eszköz nélkül végzett minőségelvű motoros tevékenység.
- Konkrét sportági tevékenységre és mozgásanyagra fejlesztett kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.
- Általános és sportágspecifikus bemelegítő mozgásanyag tervezése és feladatmegoldásai.
- Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés és tervezés egyénileg, párban, csoportban különböző eszközök segítségével és eszközök nélkül.
- Motoros tesztek állapotfelmérés.
- Biomechanikailag helyes testtartás.
- Testépítés – minden izomcsoport sokoldalú fejlesztése módszeresen az optimális testösszetétel érdekében – betartva a gerinc és ízületvédelem szabályait.

Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás

- A természetes mozgások alkalmazása sportágspecifikus jelleggel.
- Egyénileg, párban vagy csoportban végzett sportágak technikai és taktikai elemei, magas cselekvési biztonsággal.
- A tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek és készségek fejlesztése, új mozgásanyag elsajátításával.
- Tapasztalatszerzés a külföldi és hazai történelmi és modern sportjátékok technikai és taktikai készletéről.
- Tánc, néptánc, művészeti előadás, történelmi táncok, társastánc, vetélkedők mozgásos feladatokkal.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Játék

- Játéktípusok, szabályok, stratégiák gyakorlati alkalmazása.
- Testnevelési és sportjátékok taktikai és stratégiai elemei.
- Inklúzióra érzékenyítő játékok.
- Kooperatív, kreatív testnevelési és sportjátékok.
- Preventív játékok és tevékenységek a vízben.

Versenyzés

- Sportági versenyhelyzetek gyakorlása.
- Versenytapasztalatok a diáksport, az élsport vagy a szabadidősport területén.
- Csúcsteljesítmény a diákversenyeken vagy egyéb versenyrendszerekben.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

- Egyedül, párban, csoportban, csapatban végrehajtható egészséget megalapozó és fejlesztő motoros tevékenységformák.
- Egészséges, mozgásgazdag életmód kialakítása.
- Életvezetés: rendszeres fizikai aktivitás és hatásrendszerének tudatosítása.
- Terhelés alakítása és kontrollja.
- Optimális testtömeg, ideális testsúly és fittségi paraméterek elérése, megtartása.
- Stresszoldó és relaxációs gyakorlatok.

2. Ismeretek, személyiségfejlesztés

Motoros képességfejlesztés: terhelés, edzettség, fittség

- A fittség és edzettség kritériumai, élettani, edzéselméleti jellemzői és alkalmazása, önértékelés.
- A terhelés élettani és pszichés értelmezése.
- Edzésterv, edzettség és a mérés ismeretei, hatásuk a fejlődésre.

Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás

- Térbeli, az energiabefektetésre vonatkozó tudatosság (idő, gyorsaság, erő, állóképesség), valamint a kapcsolatok felismerése a természetes mozgásokban és a sportági technikákban, taktikákban, stratégiákban.
- Sportági mozgásanyag technikai és taktikai repertoárának ismerete, alkalmazási területei, értékelése a hatékonyság jegyében.
- Új sportági ismeretek és rendszerek európai és más országokból.
- Tánc, művészeti előadás, alternatív mozgásformák képességszintnek megfelelő alkalmazása az önreflexió és az önkifejezés érdekében.
- Testkulturális tanulmányok, a testnevelés és a sport tananyagainak tematikus rendszere.
- Társtanítás, tutorálás mozgásos programokban és gyakorlatokban.

Játék

- Testnevelési és sportjátékok szabályrendszere és kritikai értelmezése közösség-, illetve csapatépítő funkcióval.
- Játékszabályok és játéktípusok kapcsolatrendszere, szabálytudat és alkalmazás. Játékstratégiák, adaptív technika és taktika alkalmazásával, értékelésével.
- Személyes és társas folyamatok a megismerésben, értékelésben, asszertivitásban és sikerorientáltságban.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Versenyzés

- Sportágak szabályrendszere, alkalmazási képessége.
- Sportversenyek szervezése és korosztályi rendszerek.
- Sportszerűség, sikerorientáltság és kudarctűrő képesség a sportban és azon kívül.
- Sportágak, versenyszámok rendszerei, alkalmazási területei az önmegvalósításban.
- Olimpia- és sportágtörténeti ismeretek, rendszerek alkalmazása, a teljesítmény elismerése.
- A magyar és nemzetközi sport sikerei, értékelési rendszerei.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

- A mozgásműveltség, mozgáskultúra és egészségkultúra elméleti háttere, történetisége és fejlődési lehetőségei.
- Primer prevenció és életvezetés kapcsolatrendszere: szokásrendszer, egészségfejlesztés.
- A rendszeres testmozgás és egészségtudatosság kapcsolatrendszerei: elhízás, korszerű táplálkozás, egészséges életmód és életvitel, káros szenvedélyek, teljesítménynövelő szerek.
- A rendszeres fizikai aktivitás és sport hatása a szervezetre, a helyes testtartásra.
- Biztonság, baleset-megelőzés és környezettudatosság.
- Érzelem-, feszültségszabályozás és agresszió megelőzése a motoros tevékenységek révén; relaxáció.
- Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

III. RÉSZ

GLOSSZÁRIUM

A tartalmi szabályozással összefüggő kifejezések, definíciók

A fejezet célja, hogy segítse a Nemzeti alaptanterv alkalmazóit, a keret- és a helyi tantervek, valamint a tankönyvek készítőit és a programfejlesztés szakembereit a tartalmi szabályozáshoz szükséges kifejezések és definíciók, alapfogalmak egységes értelmezésében. Az e fejezetben ismertetett jelentésű, Nat-ban szereplő kifejezések, definíciók kizárólag a tartalmi szabályozás elemeinek megértéséhez szolgálnak alapul.

Alaptanterv

Tantervtípus, mely meghatározza egy adott iskolarendszeren belül annak teljes képzési idejére szóló, minden iskolára és tanulóra vonatkozóan az általános képzés (→) keretében zajló nevelő-oktató munka kötelező közös céljait. A magyarországi közoktatásra értelmezi az Európai Unióban elfogadott ún. kulcskompetenciákat (→), megvilágítja az iskola világával szorosan kapcsolatban álló intézményrendszer (óvoda, kollégium, szakképzés, közművelődési intézmények stb.) és az iskola műveltségképének összefüggéseit, megalapozza az alaptantervvel összefüggő minőségirányítási teendőket. Kiemelten tartalmazza a nevelő-oktató munka alapjául szolgáló, az egyes tartalmi szakaszokban érvényesítendő fejlesztési feladatokat (→) és közműveltségi (→) tartalmakat. Definiálja a közvetítendő műveltség fő területeit (az ún. műveltségi területeket (→) és a műveltségi területeken átívelő, ún. fejlesztési területeket, nevelési célokat (→). Iránymutatóul szolgál a kerettantervek (→), az oktatási programok kidolgozóinak, a tankönyvíróknak és -szerkesztőknek, a tanítási segédletek és eszközök készítőinek, az állami vizsgakövetelmények (→), valamint az országos mérési eszközök összeállítóinak, és természetesen az iskolák tantestületeinek. Összehangolja a központi és helyi tantervpolitikát (→), a pedagógiai intézmények szereplőinek (tanulók, pedagógusok, szülők és fenntartók) a tevékenységét.

Általános képzés

Az alapvető műveltségi javak iskolai közvetítése, az ezekhez tartozó kompetenciák optimális fejlesztése. Szervezeti kereteit az iskolázás általánosan képző szakaszai adják. Az általános képzés során elsajátított tudás és készségek rendszere teszi alkalmassá az embert meghatározott feladatok, problémák megoldására, és alapozza meg a különböző szintű szakképzést. Alapvető műveltségi javakon a tanulási képességek, elemi kultúrtechnikák, kulcskompetenciák (→) és a társadalomban elfogadott közműveltség (→) egymással összefüggő rendszerét értjük.

Általános műveltség

Az emberre, az emberek csoportjaira, közösségeire, a társadalomban érvényesülő különböző kapcsolatrendszerekre, a tudományra, a technikára, a gazdaság, a munka világára, a természeti és az épített környezetre, a művészetekre, a kommunikációra, a magatartásra, a kultúrára magára, annak elsajátítására (a tanulásra), a továbbfejlesztésére-alkalmazására vonatkozó alapoknak az ember értékeiben, motivációiban, tudásában (kognitív struktúráiban), tevékenységében megnyilvánuló rendszere. A kultúra minden lényeges területét felöleli, összhangba rendezi: a mindenki számára lényeges és szükséges, az általános képzés (→) és a szakképzés, az iskoláztatás befejezése utáni

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

(ön)művelés közös tartalmi feltételeit foglalja magában. Az általános műveltség korszakonként, kultúránként különböző tartalmú, rendszerű, színvonalú. Napjainkban Magyarországon meghatározóak a magyar, az európai és az egyetemes műveltség egymásba épülő elemei. Fő jellemzője a tradícióknak, a jelen kérdései iránti érdeklődésnek és a jövő felé irányuló figyelemnek a harmóniája, a nyitottság a kultúra szerkezetében érvényesülő változásokra és a társadalmi élet különböző területein megmutatkozó érvényessége (relevanciája). A közoktatás számára értelmezett általános műveltség a kulcskompetenciák (→), tudások azon rendszere, melyet a társadalom művelt (középfokú szinten iskolázott) állampolgárától elvár.

Attitűd

Az egyén tartós beállítódását, értékelő viszonyát jelenti valamilyen tárgy, személy vagy elvont fogalom irányában. Érzelmi (affektív), gondolati (kognitív) és cselekvéshez kötött (konatív/viselkedéses) összetevői vannak. Ezek a tárgy (személy vagy elvont fogalom) iránti pozitív vagy negatív viszonyt fejezik ki, a tárgyról (személyről vagy elvont fogalomról) rendelkezésre álló ismereteket és a tárggyal (személlyel vagy elvont fogalommal) kapcsolatos eljárásmódokat tartalmazzák. Mindez befolyásolja a környezetből történő információfelvételt, a célok értelmezését, és lehetővé teszi, hogy az egyes helyzetekre gyorsan, biztonsággal reagálhasson az egyén. Az attitűdök tanultak, viszonylag állandóak és nehezen változnak.

Differenciálás

Különbségtevést jelent, és arra utal, hogy nem feltétlenül ugyanazt és nem szükségszerűen ugyanúgy tanítjuk minden tanulónak. A differenciálás lényege az egyénre szabott tanítás, az egyes tanulókhoz való alkalmazkodás. Megkülönböztetünk tartalmi differenciálást, amely azt jelenti, hogy a tanulók képessége (→) és érdeklődése is szerepet játszik a tananyag (→) megválasztásában. Vonatkozhat a differenciálás a tanulás-tanítás módszereire és eszközeire, a tanulók fejlesztésének különböző kompetenciaterületeire (→), továbbá beszélhetünk a követelmények és az ezek teljesítésében eltérő ütemű előrehaladás (→) szerinti differenciálásról, ami a gyorsabban és a lassabban haladó tanulók közötti különbségtételt jelenti, de nem okozhatja a lemaradás fokozását.

Élethosszig tartó tanulás

Az élethosszig tartó tanulás célja a megfelelés a tudásalapú társadalom követelményeinek a szakmai tudás és készségek terén, valamint a teljes körű részvétel biztosítása a társadalmi-gazdasági életben. Az élethosszig tartó tanulás biztosítja azt a képességek további változását hozó önfejlődést, amelyet az új technológiák, a munkaerőpiac és a modern társadalom kihívásai igényelnek. Az élethosszig tartó tanulás szélesebben is értelmezhető, így az élet minden területére kiterjedő formális, nem formális és informális tanulást is magában foglalja.

Fejlesztési feladat

Jellemzően a tananyag (→) feldolgozása során a tanár (tanító) által megszabott és a tanuló által végrehajtott tevékenységi (→) forma, amely a képességek, kompetenciák fejlesztését szolgálja. A Nat a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges fejlesztési feladatok meghatározásával ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást. A fejlesztési feladatok (→) meghatározzák a tanulók képességfejlesztésének különböző területeit. Kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák (→)

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

fejlesztése kívánatos az iskoláztatás képzési szakaszaiban. Szükségképpen különböző absztrakciós szinten fogalmazódhatnak meg, és a pedagógiai folyamat különböző aspektusaira helyezik a hangsúlyt. Gyakran tanulásszervezői tevékenység (→) leírásaként, megnevezéseként jelennek meg, más esetben a fejlesztés érdekében elvégzendő tanulói tevékenységet (→) fogalmazzák meg. Különleges szerepet töltenek be a tantervi szabályozásban a kiemelt fejlesztési feladatok (→), melyek az iskolai oktatás valamennyi elemét áthatják, elősegítik a tantárgyközi kapcsolatok (→) erősítését, a tanítás-tanulás (→) szemléleti egységét, a tanulók személyiségének fejlődését.

Fejlesztési területek – nevelési célok

A műveltségi területeken (→) átívelő fejlesztési területek – nevelés célok (→), a kulcskompetenciákkal együtt (→) az iskolai nevelés-oktatás szinte valamennyi elemét áthatják, elősegítik a tantárgyközi kapcsolatok (→) erősítését, a tanítás-tanulás (→) szemléleti egységét, a tanulók személyiségének fejlődését.

Helyi tartalom

A helyi tartalom kifejezésen: *a)* az iskolát környező, azt igénybe vevő helyi társadalom – mindennapi és „ünnepnapi" – kultúrájának, földrajzi, természeti, történelmi, gazdasági környezetének, tradícióinak és jövőképének (a helyi kultúrának) sajátos elemeit; *b)* az iskola jellegzetes tanulói csoportjainak sajátos (általuk deklarált vagy az iskola szakmai tevékenysége (→) során felismert-feltárt) nevelési-oktatási szükségleteit, igényeit értjük. Ennek megfelelően a tantervi programban a helyi tantervekben (→) megjelenő helyi tartalom lehet hozzáadással létrejött többlet, illetve jelenthet bizonyos átértelmezést.

Helyi tanterv

A háromszintű tantervi szabályozás legalsó, de a gyakorlat szempontjából legmeghatározóbb szintje, melyet egy iskola pedagógiai programjában (→) kitűzött céljainak, alapelveinek megfelelően kiválaszt, összeállít. Az iskolák helyi tantervei jellemző módon úgy alakulnak ki, hogy az egyes nevelőtestületek a helyi sajátosságoknak megfelelően választanak az oktatásért felelős miniszter által jóváhagyott kerettantervek (→) közül, és azt a megadott keretek között saját viszonyaikra adaptálják. A helyi tantervek iránti alapvető követelmény, hogy megfeleljenek annak a választott kerettantervnek (→), amely elkészítésük alapjául szolgál, továbbá az iskola arculatára jellemzően töltsék meg a helyi tartalomnak (→) megfelelő tanítási-tanulási (→) tartalmakkal és tevékenységekkel (→) a rendelkezésükre álló, átlagosan 10%-os szabad időkeretet. A követelmények (→) és a tananyagok (→) időbeli elrendezése és a hozzárendelt eszközök rendszere az alapító okiratában meghatározottak szerint az iskola hagyományos partnereinek elvárásait és fejlesztési elképzeléseit teljesíti. Helyi jellegét az adja, hogy legitimációjában szerepet játszik a helyben érintettek megegyezése, a nevelőtestület elfogadó döntése, a különböző részvevők, partnerek támogató véleménye, a fenntartó jóváhagyó döntése. Másodlagos, de nem elhanyagolható jellemzője, hogy a helyi kultúra elemeit is az elfogadott mértékben tartalmazza. A helyi kultúrán a helyi társadalom tradícióit és jövőképét egyaránt értjük.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Készségek, képességek

A készség a tevékenységnek (→) olyan automatizált, gyakran túltanult összetevője, amely tudatos kontrollt nem igényel, a figyelmi-végrehajtó rendszerközvetlen ellenőrzése nélkül is működik. A készségeknek ez az alapvető tulajdonsága nem zárja ki, hogy a tudatos tevékenységnek (→) automatizált komponenseként működjék. A készség megszerzése, kialakulása szabályok ismeretén és azok sokszori alkalmazásán nyugszik (pl.: helyesírási készség). A képesség veleszületett, a biológiai fejlődés programja és a környezet kölcsönhatásában változik, s kimenetében valamilyen cselekvésre, teljesítményre való alkalmasságot jelent. A képesség alakulása olyan hosszabb időt igénybe vevő folyamat, amelynek a gyermek-és serdülőkor egy adott szakaszában (pl.: a logikus gondolkodás képessége) való megjelenése törvényszerű, s ez a készségek kialakításának alapját adja. A készségek elsajátíttatásának és elsajátításának feltétele a szükséges bázisképességek megfelelő szintje. A képességek veleszületettek, s fejleszthetőek. A biológiai és környezeti (család, iskola, stb.) hatások adják a képesség fejlesztésének természetes feltételit; a képességek rendszere az emberi tevékenység (→) folyamán fejlődik, változik.. Vannak olyan általános képességek (intelligencia, kreativitás, a megismerő rendszer összetevői), amelyek a tevékenységformák (→) széles körében jutnak kifejezésre; és vannak olyan különleges képességek, amelyek valamilyen speciális területen jelennek meg (kézügyesség, zenei képesség, élénk, képszerű fantázia, képesség egyes sportágakban eredmény elérésére). A képesség kapcsolata a készséggel szoros, hiszen annak alapját adja, a készség és ismeret pedig egy és ugyanazon dolognak két olyan egymást kölcsönösen feltételező és meghatározó összetevője, amelyek a kompetenciákat együtt határozzák meg.

Keresztantervi, (tantárgyközi) elem

A keresztantervek műveltségi területeken (→) és tantárgyakon (→) átívelő, közös fejlesztési feladatok (→). Keresztantervekről akkor beszélünk, ha egy-egy téma tanítása-tanulása (→) nem egy műveltségi terület (→) /tantárgy (→) keretei között, hanem több összehangolásával valósul meg. A közös követelmények (→) elősegítik a tantárgyak (→) közti válaszfalak lebontását, biztosítják a tanítás-tanulás (→) szemléleti egységét, következésképpen a tanulók személyiségének fejlődését. Lényegében ide tartoznak a fejlesztési területek (→) és a kulcskompetenciák (→), de a keresztantervi követelmények (→) az új Nemzeti alaptantervben (→) tartalmi elemekkel is bővülnek.

Kerettantervek

Az oktatásért felelős miniszter az iskolázás adott szakaszára, adott tartalmaira vonatkozóan – a Nemzeti alaptantervre (→) épülve és a helyi alkalmazáshoz alapul szolgálva – választható kerettanterveket hagy jóvá és ad ki. A jóváhagyás feltétele, hogy a kerettanterv segítségével megvalósíthatók-e a Nemzeti alaptantervben (→) meghatározott fejlesztési feladatok (→) és közműveltségi tartalmak (→), illetve kapcsolhatóak-e hozzá olyan részletesen kidolgozott oktatási programcsomagok, amelyek a kerettanterv iskolai helyi tantervként (→) való alkalmazását szakmailag segítik. A kerettantervek egyrészt meghatározzák a tantárgyak (→) rendszerét, az egyes tantárgyak (→) időkeretét (óraszámát), a tananyag (→) felépítését és felosztását az egyes évfolyamok között, továbbá az adott szakasz befejező évfolyamának kimeneti követelményeit, másrész kijelölik a tankönyvek meghatározó tartalmát. Mindezekkel kapcsolatban az egyes kerettantervek saját rendszerükön belül is megfogalmazhatnak alternatívákat, választható megoldásokat. A kerettanterveket a megadott keretek között saját viszonyaikra adaptálják az iskolák. A kerettantervek adott iskolatípusra (általános iskola, gimnázium, szakközépiskola, szakiskola stb.) készülnek.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Kompetencia, kulcskompetenciák

A kompetencia az ismeretek, készségek olyan ötvözete, amely megfelelő attitűdökkel társulva biztosítja, hogy az egyén képes és kész legyen egy adott helyzetben hatékonyan és sikeresen cselekedni. Az Európai Unió értelmezéseiben, kulcskompetencia-ajánlásaiban a kompetencia egy olyan dinamikusan alakuló komplex kognitív és pszichikus struktúra, mely az ismeretek, képességek, készségek és attitűdök rendszeréből épül fel, és az egyént adott tevékenységek elvégzésére teszi képessé. A tantervben e kompetenciák, továbbá fejlesztési feladatok (→), tevékenységek (→), képességek és készségek (→) kapnak szerepet, mindig feltételezve mögöttük egy tudásrendszert (→) is.

A különböző kompetenciarendszerek (→) közül a magyarországi Nemzeti alaptanterv (→) az EU konvencióját, azaz az úgynevezett kulcskompetenciáit tekinti irányadónak. Bizonyos értelemben az itt meghatározott kulcskompetenciák (→) egyfelől megrajzolnak egy általános műveltségképet (→), másfelől meghatároznak egy korszerű nevelésfelfogást is.

Követelmények

Egyrészt azon fejlesztő feladatok összessége, rendszere, mellyel a közoktatási intézmények a törvény előírta időegységeken belül a tanulók személyiségét a lehető leghatékonyabb módon fejleszthetik. Másrészt a közoktatási rendszer adott szakaszát lezáró, a kerettantervben (→), helyi tantervben (→) megfogalmazott, illetve a szakasz végére felállított egységes rendszer, melyet tantervi követelmények formájában adnak közre. A tanulói teljesítmény és továbbhaladás értékelésének alapjául szolgáló strukturált, kifejtett norma-, illetve kritériumrendszer.

Közműveltség

Közösségi értékű elismert, lényeges (releváns) tudás (→), mely magában foglalja az együttműködéshez szükséges készségeket, képességeket (→) és kompetenciákat is. Tartalmaz közösségi és személyes értéktudatot, nemzeti és európai azonosságtudatot, valamint ezek átéléséhez közös erkölcsi normákat. Jellemzője még a kritikai gondolkodás, szabadság, felelősségtudat, valamint a fenntarthatóságra, megőrzésre és megújulásra való törekvés is.
A (nemzeti) közműveltség alapjai a következőkben foglalhatók össze:

- közösségi értékű elismert, lényeges (releváns) tudás (→);
- az együttműködéshez szükséges készségek, képességek (→), kompetenciák (→);
- közösségi és személyes értéktudat, nemzeti és európai azonosságtudat;
- közös erkölcsi normák;
- kritikai gondolkodás, szabadság, felelősségtudat;
- fenntarthatóság, megőrzés és megújulás.

Műveltségi terület

Az oktatás tartalmának a nemzeti és egyetemes kultúra tartományából társadalmi, pedagógiai, pszichológiai és logikai szempontok alapján kiválogatott és elrendezett közműveltségi elemei. A Nemzeti alaptanterv – mind tudományelméleti, mind didaktikai szempontból tudomásul véve a korszerű műveltség integratív jellegét – átfogó műveltségi területeket ír körül. E műveltségi területek alkalmasak arra, hogy rendszerükhöz igazodva önálló vagy integrált tantárgyak (→)

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

jöjjenek létre a keret- (→) és helyi tantervekben (→), tantervi programokban, melyek már természetszerűen tantárgyakat (→) definiálnak.

Nemzeti alaptanterv

A magyar nemzeti köznevelés és közoktatás szabályozásának alapdokumentuma. Nem a hagyományos értelemben vett tanterv, mivel nem ír elő tantárgyakat (→), óraszámokat és évfolyamonkénti tananyag-elrendezést (→). Inkább alap a keret- és helyi tantervek (→), tantárgyi programok, vizsgakövetelmények (→), tankönyvek és más taneszközök készítéséhez. Az alaptanterv (→) nemzeti jellegét az adja, hogy a közös nemzeti értékeket közvetíti és szolgálja, és ezzel hozzájárul a nemzeti hagyományok ápolásához, valamint a nemzeti azonosságtudat fejlesztéséhez. A Nemzeti alaptantervet a Kormány rendeletben adja ki. A nemzeti köznevelési törvény adta előírás szerint ciklikusan sor kerül az alaptanterv felülvizsgálatára.

Tanulási-tanítási folyamat

A tanulók és a tanár, valamint a tanulók egymás közötti kommunikatív és interaktív cselekvései, tevékenységei (→) sorozata. E folyamatban sor kerül egyrészt a tananyag (→) (közműveltségi [→] tartalom) aktív feldolgozására, hatékony elsajátítására, a tanulók kompetenciáinak fejlesztésére, másrészt e közben kialakul a tanuló képessége az önálló tanulásra, a saját kognitív folyamatok tudatos megragadására (metakogníció), valamint a tanulási motiváció magas szintű szerveződésére. Ebben a folyamatban a tanítási tartalom pedagógiailag indokolt, differenciált egységeinek továbbadása, elsajátíttatása a tanulási törvényszerűségek figyelembevételével, folyamatos visszacsatolással, a megfelelő motiválás biztosításával, a tanulók aktív részvételével kerül közvetítésre.

Tantervi tananyagtartalom (tananyag)

A tanítás és tanulás tantervkészítők által kiválasztott, didaktikailag elrendezett tudásanyaga (→). A tantervi tananyagtartalomnak általában két szintje van. Az első szinten találhatjuk azt a tantervi tartalmat, amely részletes felsorolás formájában („kánon”) megadja az adott terület, tantárgy (→) legfontosabb adatait, témáit, témaköreit, fogalmait, képleteit, helyneveit, személyeit, műveit, nyelvtani szabályait stb. A második szinten találhatjuk azokat a tartalmakat, amelyek több téma együttesét, csomópontjait jelentik, összefüggésekre, kulcsfogalmakra (→) helyezik a hangsúlyt, a közműveltség (→) közvetítése szempontjából relevánsak.

Tanulói tevékenység

Azon tevékenységek rendszere, melyek során – tanítói, tanári tanácsadás, irányítás és értékelés mellett – a tanuló feldolgozza, elsajátítja a tantervben definiált iskolai tananyaghoz (→) rendelt (iskolában elsajátítható, elsajátítandó) követelményeket (→).

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Tanári, tanítói tevékenység

A tanulói tevékenységek (→) hatékonyságát segítő pedagógiai eljárások: például motiválás, az információhoz jutás szervezése, egyéni tanulási utak segítése, a csoportbéli tanulási kooperáció előmozdítása, diagnosztikus, formatív és szummatív értékelések elvégzése, diagnózisok és prognózisok felállítása.

Tantervi idő felosztása

A jogszabályokba (finanszírozási és mentálhigiénés szempontokat összefüggésükben mérlegelve) foglalt tanítási idő pedagógiai céloknak megfelelő felosztása tantárgyak (→) és évfolyamok szerint. Hagyományosan heti óraszám, újabban tanévi összóraszám szerepel a tantervekben, jelezvén, hogy didaktikailag elfogadottak az epochális megoldások (projekthetek, modulok (→), kurzusok stb.) is.

Tanulási eredmények

Olyan kimeneti követelmények (→), a képzés végére elérendő konkrét célok, melyeket a tanulók a tanítási-tanulási folyamat eredményeképpen, a képzés elvégzésével érhetnek el. A képzési eredményeket általában a tanulók által elérendő 1. ismeretekben, tudásban 2. képességekben, készségekben 3. attitűdökben, elkötelezettségekben, nézetekben, felelősségvállalásban, viselkedésben, azaz mindezt együttvéve kompetenciákban írják le.

Vizsgakövetelmények

Az egyes tanulói teljesítmények és a jogszabályban rögzített normák összehasonlítására alkalmas kritériumrendszer az oktatási rendszer ún. nagyszakaszainak határain. A magyar oktatási rendszer hagyományosan az érettségi vizsgát tekinti ilyennek. A kompetencia (→) alapú tanítás- és tanulásfelfogás a teljesítmények értékelésében az iskolázás során elsajátított tudás (→) alkalmazásának ad prioritást. A jogszabályban rögzített vizsgakövetelmények (pl.: Érettségi követelmények, Szakmai és vizsgakövetelmények) a Nemzeti alaptantervre (→) épülnek.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Az emberi erőforrások minisztere 3/2012. (VI. 8.) EMMI rendelete a 2012/2013. tanév rendjéről

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (1) bekezdésének r) pontjában kapott felhatalmazás alapján az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § i) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva, a szakképzés tekintetében a szakképesítésért felelős miniszterekkel egyetértésben a következőket rendelem el:

1. A rendelet hatálya

1. §

A rendelet hatálya kiterjed

a) fenntartóra való tekintet nélkül

aa) az általános iskolákra,

ab) a szakiskolákra,

ac) a gimnáziumokra, a szakközépiskolákra (a továbbiakban együtt: középiskola; a továbbiakban az ab) és ac) pont alattiak együtt: középfokú iskola),

ad) az alapfokú művészeti iskolákra [a továbbiakban az aa)–ad) pont alattiak együtt: iskola],

ae) a gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményekre,

af) a kollégiumokra,

ag) a többcélú intézményekre [a továbbiakban az a) pont alattiak együtt: nevelési-oktatási intézmény];

b) az Oktatási Hivatalra (a továbbiakban: Hivatal);

c) a fővárosi és megyei kormányhivatalokra;

d) a megyei intézményfenntartó központokra;

e) a tanulókra és az iskolákba jelentkezőkre;

f) a pedagógusokra;

g) a nevelő és oktató munkát végző más szakemberekre és a nem pedagógus-munkakört betöltőkre;

h) a tanulók és jelentkezők szüleire, gyámjára (a továbbiakban együtt: szülő).

2. A tanév, a tanítási év

2. §

(1) A nevelési-oktatási intézményekben a munkát a tanév, ezen belül a tanítási év keretei között kell megszervezni.

(2) Ha e rendelet másképp nem rendelkezik, a 2012/2013. tanévben a tanítási év első tanítási napja 2012. szeptember 3. (hétfő) és utolsó tanítási napja 2013. június 14. (péntek). A tanítási napok száma – ha e rendelet másképp nem rendelkezik – száznyolcvankettő nap. A nappali oktatás munkarendje szerint működő középiskolában és szakiskolában a tanítási napok száma száznyolcvanegy nap.

(3) Az iskola utolsó, befejező évfolyamán az utolsó tanítási nap

a) középfokú iskolákban – a b)–c) pontban meghatározott kivétellel – 2013. május 2.,

b) a Belügyminisztérium fenntartásában lévő szakközépiskolákban 2013. május 24., a Honvédelmi Minisztérium fenntartásában lévő szakképző iskolában 2013. május 31.,

c) szakiskolákban, szakközépiskolákban másfél, két és fél éves képzésben tanulók részére 2013. január 11.

(4) A tanítási év lezárásának, a tanuló minősítésének, a magasabb évfolyamra lépésnek nem akadálya, ha az iskola a rendkívüli tanítási szünet elrendelése miatt kieső tanítási napokat a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: köznevelésről szóló törvény) 30. §-ában meghatározottak szerint nem tudja teljes egészében pótolni. Az iskola indokolt esetben gondoskodik az elmaradt tananyag 2013/2014. tanítási évben történő feldolgozásáról.

(5) A tanítási év lezárását követően az iskola – amennyiben az iskola fenntartója azzal egyetért és az ahhoz szükséges feltételeket biztosítja – a tanulói részére pedagógiai célú foglalkozásokat szervezhet, amelyeken a részvételt a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő az iskola igazgatójához benyújtott kérelemében kezdeményezheti.

3. §

(1) Az alapfokú művészeti iskolákban és a felnőttoktatásban a tanítási év első és utolsó napját – a tanítási év első és utolsó hetének keretében – az igazgató határozza meg.

(2) A szakképesítések megszerzésére való felkészítés a szakképző iskola első szakképzési évfolyamán február első hetében is megkezdhető. A tanítási év első és utolsó napját az iskola igazgatója állapítja meg úgy, hogy a tanítási napok száma a 2. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfeleljen.

(3) A tanítási év első féléve 2013. január 11-ig tart. Az iskolák 2013. január 18-ig értesítik a tanulókat, kiskorú tanuló esetén a szülőket az első félévben elért tanulmányi eredményekről. Az (1)–(2) bekezdésben meghatározott esetben az első félév utolsó napját az igazgató állapítja meg. Az értesítést ettől a naptól számított öt munkanapon belül kell megküldeni.

(4) Az első és a második félév (a tanítási év utolsó napja) lezárását követő tizenöt napon belül az iskoláknak nevelőtestületi értekezleten el kell végezniük a pedagógiai munka elemzését, értékelését, hatékonyságának vizsgálatát. A nevelőtestületi értekezletről készített jegyzőkönyvet

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

tájékoztatás céljából meg kell küldeni az iskolaszéknek, az intézményi tanácsnak és a fenntartónak.

3. Tanítási szünet a tanítási évben, a tanítás nélküli munkanapok

4. §

A tanítási évben – a tanítási napokon felül – a nevelőtestület a tanév helyi rendjében meghatározott pedagógiai célra az általános iskolában öt, a nappali oktatás munkarendje szerint működő középiskolában és szakiskolában hat munkanapot tanítás nélküli munkanapként használhat fel, amelyből egy tanítás nélküli munkanap programjáról a nevelőtestület véleményének kikérésével az iskolai diákönkormányzat jogosult dönteni.

5. §

(1) Az őszi szünet 2012. október 29-től november 4-ig tart. A szünet előtti utolsó tanítási nap október 27. (szombat), a szünet utáni első tanítási nap november 5. (hétfő).

(2) A téli szünet 2012. december 27-től 2013. január 2-ig tart. A szünet előtti utolsó tanítási nap 2012. december 21. (péntek), a szünet utáni első tanítási nap 2013. január 3. (csütörtök).

(3) A tavaszi szünet 2013. március 28-tól április 2-ig tart. A szünet előtti utolsó tanítási nap március 27. (szerda), a szünet utáni első tanítási nap április 3. (szerda).

(4) Az iskola az (1)–(3) bekezdésben meghatározott szünetek mellett – a tanítási év kezdő és befejező napjának változatlanul hagyásával – más időpontban is adhat a tanulóknak szünetet, valamint a szünetek kezdő és befejező napját módosíthatja, ha – a köznevelésről szóló törvény 30. § (2)–(3) bekezdéseiben meghatározottak megtartásával – a heti pihenőnapon tartott tanítási nappal ehhez a szükséges feltételeket megteremti.

(5) A nemzetiségi oktatásban részt vevő iskolák az (1)–(3) bekezdésben meghatározott időpontoktól eltérhetnek, továbbá a (4) bekezdésben meghatározottak szerint a tanulók részére szünetet adhatnak, ha azt a nemzetiségi hagyományok vagy az anyanemzet hagyományai indokolják.

(6) Az (1)–(5) bekezdésben szabályozott szünetek napjain, ha azok munkanapra esnek, az iskolának – szükség esetén – gondoskodnia kell a tanulók felügyeletéről. A felügyelet megszervezéséről több iskola közösen is gondoskodhat.

(7) Az egyéb jogszabály által országosan egységesen elrendelt munkanap áthelyezést – a köznevelésről szóló törvény 30. § (1) bekezdése értelmében – a nevelési-oktatási intézményekben is alkalmazni kell.

4. A vizsgák rendje

6. §

(1) A középiskolai érettségi vizsgákat, a szakközépiskolai és a szakiskolai szakmai vizsgákat az 1. mellékletben foglaltak szerint kell megtartani.

(2) Az alapfokú művészeti iskolákban a tanítási év utolsó három hetében lehet vizsgát szervezni. A vizsga időpontját az iskola igazgatója határozza meg.

5. A középfokú iskolai és a Köznevelési Hídprogramba történő felvételi eljárás lebonyolításának ütemezése a 2012/2013. tanévben

7. §

A középfokú iskolai és a Köznevelési Hídprogramba történő felvételi eljárás lebonyolításának ütemezését a 3. melléklet tartalmazza.

6. A tanulmányi versenyek

8. §

(1) A 2. melléklet tartalmazza azoknak a tanulmányi versenyeknek a jegyzékét, amelyeket az oktatásért felelős miniszter által vezetett minisztérium (a továbbiakban: EMMI) hirdet meg az iskolák részére, továbbá amelyeket pályáztatás nélkül anyagilag és szakmailag támogat.

(2) Az iskola a munkatervében határozza meg azokat a tanulmányi versenyeket, amelyekre felkészíti a tanulókat.

(3) Az iskola a jegyzékben nem szereplő tanulmányi versenyre, továbbá diákolimpiára történő felkészítést akkor építheti be a munkatervébe, ha azzal az iskolaszék, iskolaszék hiányában az iskolai szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat egyetért.

(4) A szakképzés tanulmányi versenyei tekintetében az (1) és (3) bekezdésben foglaltakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a szakképesítésért felelős miniszter az általa kiírt szakmai tanulmányi versenyre vonatkozó felhívásnak a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben történő megjelentetéséről 2012. november 20-ig gondoskodik, egyúttal intézkedik a felhívásnak a kormányzati honlapon való közzétételéről.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

7. Országos mérés, értékelés, hatósági ellenőrzés elrendelése

9. §

(1) A köznevelésről szóló törvény 80. § (1) bekezdése alapján a 2012/2013. tanévben országos mérés, értékelés keretében meg kell vizsgálni az olvasási-szövegértési és a matematikai alapkészségek fejlődését a hatodik, a nyolcadik és a tizedik évfolyamon valamennyi tanulóra kiterjedően. Emellett a negyedik évfolyamra vonatkozóan az alapkészségek és -képességek mérésére alkalmas tesztanyagokat a Hivatal a honlapján közzéteszi, azok szabadon felhasználhatók és az eredmények az interneten hozzáférhető szoftver alkalmazásával értékelhetők.

(2) A hatodik, a nyolcadik és a tizedik évfolyamon a matematikai alapkészségek vizsgálatához szükséges mérőeszközt az adott nemzetiség nyelvén is rendelkezésre kell bocsátani azokban az iskolákban, ahol a matematika tantárgyat az adott nemzetiség nyelvén oktatják, és az (1) bekezdésben meghatározott mérést az adott kisebbség nyelvén bonyolítják le.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott méréseket, értékeléseket a Hivatal szervezi meg az Országos szakértői névjegyzékben szereplő szakértők bevonásával 2013. május 29-én. A mérés napja tanítási napnak minősül, melyet az érintett tanulók a mérésben való részvétellel teljesítenek, további kötelező tanórai foglalkozás számukra nem szervezhető. A méréshez szükséges adatokat az érintett nevelési-oktatási intézmények a Hivatal részére 2012. november 23-ig küldik meg, a Hivatal által meghatározott módon.

(4) A Hivatal 2014. február 28-ig országos, intézményi és fenntartói szintű elemzéseket készít, majd megküldi az intézményi szintű elemzéseket az intézmények vezetőinek, az intézményi és a fenntartói szintű elemzéseket a fenntartóknak, továbbá azokat honlapján nyilvánosságra hozza. A Hivatal az országos elemzést megküldi az EMMI-nek, amely azt 2014. április 30-ig a kormányzati honlapon nyilvánosságra hozza.

(5) A tanuló eltérő ütemű fejlődéséből, fejlesztési szükségleteiből fakadó egyéni hátrányok csökkentése, továbbá az alapkészségek sikeres megalapozása és kibontakoztatása érdekében az általános iskolák 2012. október 12-ig felmérik azon első évfolyamos tanulóik körét, akiknél az óvodai jelzések vagy a tanév kezdete óta szerzett tapasztalatok alapján az alapkészségek fejlesztését hangsúlyosabban kell a későbbiekben támogatni, és ezért az osztálytanító indokoltnak látja az azt elősegítő pedagógiai tevékenység megalapozásához a Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer alkalmazását. Az igazgatók 2012. október 27-ig – a Hivatal által meghatározott módon – jelentik a Hivatalnak az érintett tanulók létszámát. Az e bekezdésben meghatározott vizsgálatokat az iskoláknak a kiválasztott tanulókkal 2012. december 7-ig kell elvégezniük.

(6) A köznevelésről szóló törvény 80. § (1) bekezdése alapján a 2012/2013. tanévben országos mérés, értékelés keretében gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának és edzettségének vizsgálatáról. A vizsgálatot a nevelési-oktatási intézményeknek 2013. április 3. és május 28. között kell megszervezniük a korábbi években rendelkezésükre bocsátott, a fittség vizsgálatára alkalmas módszertani anyagok alapján.

(7) 2013. március 1. és 2013. május 31. között hatósági ellenőrzés keretében kell

a) ellenőrizni a középiskolákban az iskolai tanügyi dokumentumok alapján a középszintű és az emelt szintű érettségi vizsgákra történt jelentkezések módját,

b) megvizsgálni a 2012. január 1-jétől a megyei intézményfenntartó központok fenntartásába került közoktatási intézményekben a tanügyi nyilvántartásokra alapozva az intézmények jogszerű működésének feltételeit. A vizsgálatot a Hivatal szakmai irányításával a kormányhivatalok folytatják le az országos szakértői névjegyzéken szereplő szakértők bevonásával. Az ellenőrzésről készített jelentést a Hivatal 2013. június 30-ig megküldi az oktatásért felelős miniszter részére.

8. Záró rendelkezések

10. §

Ez a rendelet 2012. szeptember 1-jén lép hatályba.

11. §

Ez a rendelet 2014. június 1-jén hatályát veszti.

Balog Zoltán s. k.,
emberi erőforrások minisztere

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1. melléklet a 3/2012. (VI. 8.) EMMI rendelethez

I. Érettségi vizsgaidőszakok, vizsganapok

1. A 2012. évi október–novemberi írásbeli érettségi vizsgák

	A	B	C
	Emelt szintű írásbeli érettségi vizsga	Középszintű írásbeli érettségi vizsga	Időpont
1.	nemzetiségi nyelv és irodalom, nemzetiségi nyelv	nemzetiségi nyelv és irodalom, nemzetiségi nyelv	október 12., 8.00
2.	magyar nyelv és irodalom	magyar nyelv és irodalom, magyar mint idegen nyelv	október 15., 8.00
3.	egészségügyi alapismeretek, elektronikai alapismeretek, építészeti és építési alapismeretek, gépészeti alapismeretek, informatikai alapismeretek, környezetvédelmi-vízgazdálkodási alapismeretek, közgazdasági alapismeretek (üzleti gazdaságtan), közgazdasági alapismeretek (elméleti gazdaságtan), kereskedelmi és marketing alapismeretek, közlekedési alapismeretek (közlekedéstechnika), közlekedési alapismeretek (közlekedés-üzemvitel), mezőgazdasági alapismeretek, oktatási alapismeretek, vendéglátás-idegenforgalom alapismeretek	rajz és vizuális kultúra, szakmai előkészítő tárgyak	október 15., 14.00
4.	matematika	matematika	október 16., 8.00
5.	földrajz	földrajz	október 16., 14.00
6.	történelem	történelem	október 17., 8.00
7.	latin nyelv	latin nyelv, héber nyelv	október 17., 14.00
8.	angol nyelv	angol nyelv	október 18., 8.00
9.		filozófia	október 18., 14.00
10.	informatika	informatika	október 19., 8.00
11.	orosz nyelv, román nyelv, beás nyelv, lovári nyelv, horvát nyelv, szerb nyelv, szlovák nyelv, újgörög nyelv, bolgár nyelv, lengyel nyelv, ukrán nyelv	orosz nyelv, egyéb nyelvek	október 19., 14.00
12.	német nyelv	német nyelv	október 24., 8.00
13.		mozgóképkultúra és médiaismeret, dráma	október 24., 14.00
14.	olasz nyelv	olasz nyelv	október 25., 8.00
15.	kémia, gazdasági ismeretek, belügyi rendészeti ismeretek	kémia, egyéb központi követelményekre épülő vagy egyedileg akkreditált vizsgatárgyak	október 25., 14.00
16.	spanyol nyelv	spanyol nyelv	október 26., 8.00
17.	biológia; társadalomismeret	biológia	október 26., 14.00
18.	francia nyelv	francia nyelv	október 29., 8.00
19.	fizika	fizika, művészeti tárgyak, ének-zene	október 29., 14.00

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2. A 2012. évi október–novemberi szóbeli érettségi vizsgák

	A	B	C
	Emelt szintű szóbeli érettségi vizsga	Középszintű szóbeli érettségi vizsga	Időpont
1.	szóbeli vizsgák	–	november 7–13.
2.	–	szóbeli vizsgák	november 22–30.

3. A 2013. évi május–júniusi írásbeli érettségi vizsgák

	A	B	C
	Emelt szintű írásbeli érettségi vizsga	Középszintű érettségi írásbeli vizsga	Időpont
1.	nemzetiségi nyelv és irodalom, nemzetiségi nyelv	nemzetiségi nyelv és irodalom, nemzetiségi nyelv	május 3., 8.00
2.	magyar nyelv és irodalom	magyar nyelv és irodalom, magyar mint idegen nyelv	május 6., 8.00
3.	matematika	matematika	május 7., 8.00
4.	történelem	történelem	május 8., 8.00
5.	angol nyelv	angol nyelv	május 9., 8.00
6.	német nyelv	német nyelv	május 10., 8.00
7.	informatika	–	május 13., 8.00
8.	latin nyelv	latin nyelv, héber nyelv	május 13., 14.00
9.	biológia	biológia	május 14., 8.00
10.	társadalomismeret	–	május 14., 14.00
11.	kémia	kémia	május 15., 8.00
12.	földrajz	földrajz	május 15., 14.00
13.	fizika	fizika	május 16., 8.00
14.	–	rajz és vizuális kultúra	május 16., 14.00
15.	spanyol nyelv	spanyol nyelv	május 17., 8.00
16.	–	informatika	május 21., 8.00
17.	belügyi rendészeti ismeretek	művészeti tárgyak, ének-zene, belügyi rendészeti ismeretek	május 21., 14.00
18.	francia nyelv	francia nyelv	május 22., 8.00
19.	–	filozófia	május 22., 14.00
20.	egészségügyi alapismeretek, elektronikai alapismeretek, építészeti és építési alapismeretek, gépészeti alapismeretek, informatikai alapismeretek, környezetvédelmi-vízgazdálkodási alapismeretek, közgazdasági alapismeretek (üzleti gazdaságtan), közgazdasági alapismeretek (elméleti gazdaságtan), kereskedelmi és marketing alapismeretek, közlekedési alapismeretek (közlekedéstechnika), közlekedési alapismeretek (közlekedés-üzemvitel), mezőgazdasági alapismeretek, oktatási alapismeretek, vendéglátás-idegenforgalom alapismeretek	szakmai előkészítő tárgyak	május 23., 8.00
21.	olasz nyelv	olasz nyelv	május 24., 8.00
22.	–	mozgóképkultúra és médiaismeret, dráma	május 24., 14.00

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

	A	B	C
	Emelt szintű írásbeli érettségi vizsga	Középszintű érettségi írásbeli vizsga	Időpont
23.	orosz nyelv, román nyelv, beás nyelv, lovári nyelv, horvát nyelv, szerb nyelv, szlovák nyelv, újgörög nyelv, bolgár nyelv, lengyel nyelv, ukrán nyelv	orosz nyelv, egyéb nyelvek	május 27., 8.00
24.	gazdasági ismeretek, katonai alapismeretek	egyéb központi követelményekre épülő és egyedileg akkreditált vizsgatárgyak	május 27., 14.0

4. A 2013. évi május–júniusi szóbeli érettségi vizsgák

	A	B	C
	Emelt szintű szóbeli érettségi vizsga	Középszintű szóbeli érettségi vizsga	Időpont
1.	szóbeli vizsgák	–	június 6–13.
2.	–	szóbeli vizsgák	június 17–28.

II. Szakmai vizsgaidőszakok, vizsganapok

1.A szakközépiskolákban, a szakiskolákban, a speciális szakiskolákban a szakmai vizsgák írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgarészét, valamint írásbeli, interaktív, szóbeli és gyakorlati vizsgatevékenységét – a 2–4. és a 6. pontban meghatározottak kivételével – az alábbi időben kell megszervezni:

a) írásbeli vizsgarész, írásbeli és interaktív vizsgatevékenység:
2012. október 8–9–10–11–12. 8.00-tól
szóbeli és gyakorlati vizsgarész, valamint szóbeli és gyakorlati vizsgatevékenység: 2012. október

b) írásbeli vizsgarész, írásbeli és interaktív vizsgatevékenység:
2013. február 4–5–6–7–8. 8.00-tól
szóbeli és gyakorlati vizsgarész, valamint szóbeli és gyakorlati vizsgatevékenység: 2013. február–március

c) írásbeli vizsgarész, írásbeli és interaktív vizsgatevékenység:
2013. május 13–14–15–16–17. 8.00-tól
szóbeli és gyakorlati vizsgarész: 2013. június
szóbeli és gyakorlati vizsgatevékenység: 2013. május–június

2. A Honvédelmi Minisztérium illetékességi körébe tartozó iskolai rendszerű szakképzésben oktatott szakképesítések szakmai vizsgáinak írásbeli vizsgaidőpontjai: 2013. január 17. és június 10.

3. A Belügyminisztérium irányítása alá tartozó, iskolai rendszerű szakképzésben oktatott szakképesítések írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgaidőpontjai:

a) írásbeli: 2012. szeptember 28.10.00
szóbeli és gyakorlati: 2012. október 10–13.

b) írásbeli: 2013. január 2. 10.00
szóbeli és gyakorlati: 2013. január 14–18.

c) írásbeli: 2013. május 28.
szóbeli és gyakorlati: 2013. június 10–21.

4. A vizsgaidőszak meghatározásánál a felsőfokú szakképzés esetén figyelembe kell venni a felsőoktatási intézmények vizsgarendjét.

5. Az egyes OKJ szakképesítések írásbeli vizsgarészének, az írásbeli és interaktív vizsgatevékenységeknek szakképesítésenként, illetve tantárgyanként meghatározott vizsgaidőpontját, valamint a tételek átvételének idejét és módját a szakképesítésekért felelős miniszter közleményben teszi közzé.

6. A szakközépiskolákban a szakmai vizsgák írásbeli vizsgarésze, valamint írásbeli, interaktív vizsgatevékenysége 2013. május 30-án is megszervezhető (pótnap) abban az esetben, ha a vizsgázó szakmai vizsgát, valamint érettségi vizsgát is tesz, és az írásbeli vizsgák, továbbá az írásbeli vagy interaktív vizsgatevékenységek azonos napra eső időpontjai nem teszik lehetővé a mindkét vizsgán való részvételt. A vizsgaidőpontok egybeeséséről, a pótnap igénybevételének szükségességéről a szakközépiskola a vizsgabejelentés és tételigénylés megküldésével egyidejűleg értesíti a szakképesítésért felelős minisztert és a szakmai vizsga írásbeli tételét biztosító intézményt.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2. melléklet a 3/2012. (VI. 8.) EMMI rendelethez

I. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által meghirdetett és finanszírozott tanulmányi versenyek

Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyek
Angol nyelv I. kategória
Angol nyelv II. kategória
Biológia I. kategória
Biológia II. kategória
Dráma
Filozófia
Fizika I. kategória
Fizika II. kategória
Földrajz
Francia nyelv I. kategória
Francia nyelv II. kategória
Horvát nyelv és irodalom
Informatika I. kategória
Informatika II. kategória
Kémia I. kategória
Kémia II. kategória
Latin nyelv
Magyar irodalom
Magyar nyelv
Matematika I. kategória
Matematika II. kategória
Matematika III. kategória
Mozgóképkultúra és médiaismeret
Művészettörténet
Német nemzetiségi nyelv és irodalom
Német nyelv I. kategória
Német nyelv II. kategória
Olasz nyelv I. kategória
Olasz nyelv II. kategória
Orosz nyelv
Rajz és vizuális kultúra
Román nyelv és irodalom
Spanyol nyelv I. kategória
Spanyol nyelv II. kategória
Szerb nyelv és irodalom
Szlovák nyelv és irodalom
Szlovén nemzetiségi nyelv
Történelem

II. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által meghirdetett és anyagilag támogatott tanulmányi versenyek

Országos általános iskolai nemzetiségi tanulmányi versenyek a 7. és a 8. évfolyamos tanulók számára
Roma/cigány népismeret
Horvát nyelv és irodalom
Horvát népismeret
Görög nyelv és irodalom
Görög népismeret
Német nemzetiségi nyelv és irodalom

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Nemzetiségi német népismeret
Román nyelv és irodalom
Román népismeret
Szerb nyelv és irodalom
Szerb népismeret
Szlovák nyelv és irodalom
Szlovák népismeret
Szlovén nyelv és irodalom
Szlovén népismeret

Művészeti Tanulmányi Versenyek
Az alapfokú művészeti iskolák tanulói részére
XII. Országos Klarinétverseny
XII. Országos Oboa- és Fagottverseny
XIII. Országos Zongoraverseny
XI. Országos Kürtverseny
VIII. Országos Czidra László Furulyaverseny
X. Országos Orgonaverseny
XII. Országos „Alba Regia” Kamarazene-verseny
IX. Országos „Bartók Béla” Hegedű – duó Verseny
IV. Országos Fotó-videó Verseny
V. Országos Grafikai Verseny
IV. Országos Kerámia- és Tűzzománckészítő Verseny
V. Országos Néptáncverseny (csoportos)
A művészeti szakközépiskolák és szakiskolák részére
XI. Országos Kürtverseny
XI. Országos Harsona- és Tubaverseny
VIII. Országos Énekkari Verseny
IX. Országos Fuvolaverseny Elek Tihamér emlékére
XI. Országos Orgonaverseny
XIII. Országos Richter János Klarinétverseny és V. Országos Szaxofonverseny
VII. Országos Gitárverseny
II. Országos Jazz-zenei Verseny
XI. Országos Trombita- és Ütőhangszeres Verseny
V. Országos Klasszikus Balett- és Modern Tánc Verseny
XXII. Országos Rajzverseny
XVI. Országos Népművészeti Verseny
XVI. Országos Mintázásverseny

III. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által anyagilag támogatott tanulmányi versenyek

Sajátos nevelési igényű tanulók tanulmányi versenyei
Hallássérült tanulók XXVII. országos Hanyvári Pál kommunikációs emlékversenye
Hallássérültek XXXI. Borbély Sándor országos tanulmányi versenye
A tanulásban akadályozott tanulók nevelését, oktatását ellátó általános iskolák tanulóinak XXXVIII. országos komplex tanulmányi versenye
XXIX. Koncz Dezső országos tanulmányi verseny az értelmileg akadályozott tanulók nevelését, oktatását ellátó általános iskolák diákjai számára
Kazinczy-díj Alapítvány Péchy Blanka emlékére tanulmányi versenyei
„Szép Magyar Beszéd” verseny az 5–8. évfolyamos tanulók számára
„Szép Magyar Beszéd” verseny a középfokú intézményekben tanulók számára
„Édes anyanyelvünk” országos nyelvhasználati verseny

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

3. melléklet a 3/2012. (VI. 8.) EMMI rendelethez

A középfokú iskolai és a Köznevelési Hídprogramba történő felvételi eljárás lebonyolításának ütemezése a 2012/2013. tanévben

	A	B
	Határidők	Feladatok
1.	2012. 09. 14.	Az EMMI pályázatot hirdet a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programjába, a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Programjába, valamint a Halmozottan Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Programjába történő jelentkezésről.
2.	2012. 09. 28.	A Hivatal honlapján közlemény formájában nyilvánosságra hozza a középfokú iskolák tanulmányi területeinek meghatározási formáját.
3.	2012. 10. 15.	A középfokú iskolák a Hivatal által közzétett közleményben foglaltak szerint meghatározzák tanulmányi területeik belső kódjait és a Hivatal által meghatározott formában megküldik a Felvételi Központnak.
4.	2012. 10. 31.	A középfokú iskoláknak felvételi tájékoztatóban kell nyilvánosságra hozniuk a felvételi eljárásuk rendjét, és a felvételi tájékoztatót közzé kell tenniük a közoktatás információs rendszerében. Az általános iskola szóban tájékoztatja a nyolcadikos tanulókat a felvételi eljárás rendjéről.
5.	2012. 11. 16.	A Hivatal közzéteszi a 6 és 8 évfolyamos gimnáziumi központi írásbeli felvételi vizsgát szervező gimnáziumok, továbbá a nyolcadik évfolyamosok számára központi írásbeli felvételi vizsgát szervező középfokú intézmények jegyzékét.
6.	2012. 12. 10.	A tanulók jelentkezése a központi írásbeli felvételi vizsgára közvetlenül a központi írásbeli felvételi vizsgát szervező – a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programjára történő pályázat benyújtása esetén a pályázatban megjelölt – intézménybe.
7.	2012. 12. 12.	A Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programjára történő pályázatok benyújtása.
8.	2012. 12. 14.	A központi írásbeli felvételi vizsgát szervező intézmények eddig az időpontig jelentik a Hivatalnak – a Hivatal által meghatározott módon – a hozzájuk a központi írásbeli felvételi vizsgákra jelentkezettek alapján a feladatlap-igényüket.
9.	2013. 01. 18.	Az általános felvételi eljárás kezdete.
10.	2013. 01. 18.	A Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programjába tartozó intézmények megszervezik a találkozást a programba jelentkezőkkel.
11.	2013. 01. 18., 14.00	Központi írásbeli felvételi vizsgák az érintett 6 és 8 évfolyamos gimnáziumokban.
12.	2013. 01. 19., 10.00	Központi írásbeli felvételi vizsgák a kilencedik évfolyamra és a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programjába jelentkezők számára az érintett középfokú intézményekben.
13.	2013. 01. 24., 14.00	Pótló központi írásbeli felvételi vizsgák a 6 és 8 évfolyamos gimnáziumokban, továbbá a kilencedik évfolyamra, valamint a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programjába jelentkezők számára azoknak, akik az előző írásbelin alapos ok miatt nem tudtak részt venni.
14.	2013. 01. 25.	A Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programjába tartozó intézmények megszervezik a találkozást a programba jelentkező, a pótló írásbelin részt vett tanulókkal.
15.	2013. 01. 31.	A megyei kormányhivatal, a fővárosban a főjegyző megküldi az általános iskolának a kötelező felvételi feladatot ellátó középfokú iskola nevét és címét.
16.	2013. 02. 01.	Jelentkezés a Belügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium által fenntartott iskolákba.
17.	2013. 02. 07.	A központi írásbeli felvételi vizsgát szervező középfokú intézmények az Oktatási Hivatal által meghatározott módon értesítik az írásbeli eredményéről a tanulókat.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

	A	B
	Határidők	Feladatok
18.	2013. 02. 07.	A Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programjában részt vevő intézmények a programra benyújtott pályázatok eredményéről – egymás egyidejű előzetes értesítésével és az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet Arany János Programirodájának bevonásával – értesítik az érdekelt szülőket, tanulókat és általános iskolákat.
19.	2013. 02. 15.	Az általános iskola továbbítja a tanulói jelentkezési lapokat a középfokú iskoláknak, a tanulói adatlapok első példányát pedig a Felvételi Központnak. (A 6 és 8 évfolyamos gimnáziumba történő jelentkezésről a tanuló közvetlenül is megküldheti a jelentkezési lapot a gimnáziumnak, a tanulói adatlapot a Felvételi Központnak.)
20.	2013. 02. 18.–03. 08.	A szóbeli meghallgatások az általános felvételi eljárás keretében.
21.	2012. 03. 13.	A középfokú iskola eddig az időpontig nyilvánosságra hozza az ideiglenes felvételi jegyzéket.
22.	2013. 03. 18–19.	A tanulói adatlapok módosításának lehetősége az általános iskolában.
23.	2013. 03. 20.	Az általános iskola eddig az időpontig elzárva őrzi az eredeti, korábban beküldött tanulói adatlap második példányát. A módosító tanulói adatlapot ekkor kell megküldeni a Felvételi Központnak.
24.	2013. 03. 25.	A Felvételi Központ elektronikus formában megküldi a középfokú iskoláknak a hozzájuk jelentkezettek névsorát ABC sorrendben.
25.	2013. 04. 04.	A Felvételi Központ a módosító tanulói adatlapok alapján kiegészíti az ideiglenes felvételi jegyzékben közzétett névsort.
26.	2013. 04. 08.	A középfokú iskola igazgatója a végleges felvételi jegyzéket (rangsor, felvehető létszám, a biztosan fel nem veendők listája) megküldi a Felvételi Központnak (elektronikus úton és írásban).
27.	2013. 04. 19.	A Felvételi Központ egyezteti az elektronikusan és levélben érkezett igazgatói döntéseket, kialakítja a végeredményt az igazgatói döntések és tanulói adatlapok egyeztetése alapján, és elküldi azt a középfokú iskoláknak (egyeztetett felvételi jegyzék).
28.	2013. 04. 25.	A felvételt hirdető középfokú iskolák megküldik a felvételről vagy az elutasításról szóló értesítést a jelentkezőknek és az általános iskoláknak.
29.	2013. 05. 02–15.	Rendkívüli felvételi eljárást kell tartani, ha az általános felvételi eljárás keretében a felvehető létszám 90%-ánál kevesebb tanulót vettek fel.
30.	2013. 05. 02.–08. 30.	A középfokú iskola igazgatója rendkívüli felvételi eljárást írhat ki.
31.	2013. 05. 15.	A 2013. 05. 15-ig megtartott rendkívüli felvételi eljárást meghirdető iskola igazgatója dönt a felvételi kérelmekről.
32.	2013. 06. 01.	A benyújtott kérelmek alapján lefolytatott jogorvoslati eljárás befejezése a fenntartónál.
33.	2013. 06. 20.	Az általános iskola értesítést küld a tanulóról a tanuló állandó lakhelye, tartózkodási helye szerint illetékes fővárosi, megyei kormányhivatal részére, ha a tanköteles tanulót nem vették fel középfokú iskolába, vagy ha a tanév során a tanköteles tanuló a tizenötödik életévét betölti, alapfokú iskolai végzettséggel nem rendelkezik, de legalább hat általános iskolai évfolyamot sikeresen elvégzett, és az általános iskola kezdeményezi a tanuló felvételét a Híd II. programba. A kormányhivatal kijelöl legalább egy, a megye területén működő Híd-I. vagy Híd-II. programban részt vevő köznevelési intézményt, amely a tanulót felveszi tankötelezettségének teljesítése érdekében.
34.	2013. 06. 26–28.	Beiratkozás a középfokú iskolákba az iskola igazgatója által meghatározott időben.
35.	2013. 07. 30.–08. 02.	Beiratkozás a Honvédelmi Minisztérium által fenntartott szakképző iskolába.
36.	2013. 08. 05–23.	Beiratkozás a Belügyminisztérium által fenntartott rendészeti szakközépiskolákba.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Az emberi erőforrások miniszterének 5/2012. (VI. 15.) EMMI rendelete a minősített előadó-művészeti szervezetek körének meghatározásáról

Az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény 47. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt felhatalmazás alapján – az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatáskörére szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § j) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a következőket rendelem el:

1. §

A nemzeti előadó-művészeti szervezetnek minősített szervezetek körét előadó-művészeti ágak, valamint fenntartói szerkezet szerinti bontásban az 1. melléklet tartalmazza.

2. §

A kiemelt előadó- művészeti szervezetnek minősített szervezetek körét előadó-művészeti ágak, valamint fenntartói szerkezet szerinti bontásban a 2. melléklet tartalmazza.

3. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Balog Zoltán s. k.,
emberi erőforrások minisztere

1. melléklet az 5/2012. (VI. 15.) EMMI rendelethez

1. Nemzeti minősítésű színházművészeti szervezet:
1.1 Állami fenntartású szervezet:
MACIVA Magyar Cirkusz és Varieté Nonprofit Kft. (Budapest)
Magyar Állami Operaház (Budapest)
Nemzeti Színház Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Zrt. (Budapest),
1.2 A Magyar Állammal közszolgáltatási szerződést kötött szervezet:
Budapesti Operettszínház (Budapest)
Csokonai Színház (Debrecen)
Győri Nemzeti Színház (Győr)
Miskolci Nemzeti Színház (Miskolc)
Pécsi Nemzeti Színház Nonprofit Kft. (Pécs)
Szegedi Nemzeti Színház (Szeged)
2. Nemzeti minősítésű táncművészeti szervezet:
2.1 Állami fenntartású szervezet
Hagyományok Háza – Magyar Állami Népi Együttes (Budapest)
Nemzeti Táncszínház Nonprofit Kft. (Budapest)
2.2 A Magyar Állammal közszolgáltatási szerződést kötött szervezet
Győri Balett (Győr)
3. Nemzeti minősítésű zeneművészeti szervezet:
3.1 Állami fenntartású szervezet
Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár Nonprofit Kft. (Budapest)
3.2 A Magyar Állammal közszolgáltatási szerződést kötött szervezet:
Győri Filharmonikus Zenekar (Győr)
Kodály Filharmónia Debrecen – Kodály Filharmonikusok (Debrecen)
Kodály Filharmónia Debrecen – Kodály Kórus (Debrecen)
Liszt Ferenc Kamarazenekar (Budapest)
Miskolci Szimfonikus Zenekar (Miskolc)
Nyíregyházi Cantemus Kórus (Nyíregyháza)
Pannon Filharmonikusok (Pécs)

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Savaria Szimfonikus Zenekar (Szombathely)
Szegedi Szimfonikus Zenekar (Szeged)
4. Nemzeti minősítésű tánc- és zeneművészeti szervezet:
4.1 Állami fenntartású szervezet
Honvéd Együttes Művészeti Nonprofit Kft. (Budapest)
Duna Palota Nonprofit Kft. (Budapest)

2. melléklet az 5/2012. (VI. 15.) EMMI rendelethez

1. Kiemelt minősítésű színházművészeti szervezet:
1.1 Önkormányzati fenntartású kiemelt szervezet
Bárka Józsefvárosi Színház és Kulturális Nonprofit Kft. (Budapest)
Bartók Kamaraszínház és Művészetek Háza (Dunaújváros)
Békéscsabai Jókai Színház (Békéscsaba)
Békéscsabai Napsugár Bábszínház (Békéscsaba)
Bóbita Bábszínház Nonprofit Kft. (Pécs)
Budaörsi Játékszín (Budaörs)
Budapest Bábszínház Kiemelkedően Közhasznú Kft. (Budapest)
Centrál Színház Színházművészeti Nonprofit Kft. (Budapest)
Ciróka Bábszínház (Kecskemét)
Csiky Gergely Színház Közhasznú Nonprofit Kft. (Kaposvár)
Gárdonyi Géza Színház (Eger)
Griff Bábszínház (Zalaegerszeg)
Harlekin Bábszínház (Eger)
Hevesi Sándor Színház (Zalaegerszeg)
Jászai Mari Színház, Népház (Tatabánya)
József Attila Színház Nonprofit Kft. (Budapest)
Kabóca Bábszínház és Gyermek Közművelődési Intézmény (Veszprém)
Karinthy és Karinthy Nonprofit Kft. (Budapest)
Katona József Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft. (Budapest)
Katona József Színház (Kecskemét)
Kolibri Gyermek- és Ifjúsági Színház Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft. (Budapest)
Kövér Béla Bábszínház (Szeged)
Madách Színház Nonprofit Kft. (Budapest)
Mesebolt Bábszínház (Szombathely)
Mikroszkóp Színpad Nonprofit Kft. (Budapest)
Miskolci Csodamalom Bábszínház (Miskolc)
Móricz Zsigmond Színház (Nyíregyháza)
Örkény István Színház Nonprofit Kft. (Budapest)
Pro Kultúra Sopron Nonprofit Kft – Petőfi Színház (Sopron)
Radnóti Miklós Színház Nonprofit Kft. (Budapest)
Szigligeti Színház (Szolnok)
Thália Színház Nonprofit Kft. (Budapest)
Trafó Kortárs Művészetek Háza Nonprofit Kft. (Budapest)
Új Színház Nonprofit Kft. (Budapest)
Vaskakas Bábszínház (Győr)
Veszprémi Petőfi Színház (Veszprém)
Vígszínház Nonprofit Kft. (Budapest)
Vojtina Bábszínház (Debrecen)
Vörösmarty Színház (Székesfehérvár)
Weöres Sándor Színház Nonprofit Kft. (Szombathely)

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

2. Kiemelt minősítésű táncművészeti szervezet:
2.1 Önkormányzattal közszolgáltatási szerződést kötött kiemelt szervezet
Bozsik Yvette Alapítvány (Budapest)
Rivalda Stúdió Közhasznú Nonprofit Kft. (Budapest)
3. Kiemelt minősítésű zeneművészeti szervezet
3.1 Önkormányzati fenntartású kiemelt szervezet
Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar (Budapest)
Óbudai Danubia Zenekar (Budapest)
Szolnoki Szimfonikus Zenekar (Szolnok)
Szolnoki Bartók Béla Kamarakórus (Szolnok)
Zuglói Filharmónia (Budapest)
3.2 Önkormányzattal közszolgáltatási szerződést kötött kiemelt szervezet
Budapesti Vonósok (Budapest)
MÁV Szimfonikusok (Budapest)
Mendelssohn Kamarazenekar (Veszprém)
Sysart Orfeo Zenekar (Budapest)
Sysart Purcell Kórus (Budapest)
Szent Efrém Férfikar (Budapest)
Távközlési Zenei Alapítvány – Concerto Zenekar (Budapest)

A belügyminiszter 29/2012. (VI. 8.) BM rendelete az egyes előadó-művészeti szervezetek, könyvtárak működésének kiegészítő támogatásáról

A Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény 78. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 37. § p) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 73. § b) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró nemzetgazdasági miniszter egyetértésével – a következőket rendelem el:

1. §

A Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény (a továbbiakban: költségvetési törvény) 1. melléklet IX. Helyi önkormányzatok támogatásai és helyben maradó személyi jövedelemadója fejezet, 13. Egyes előadó-művészeti szervezetek, könyvtárak működésének kiegészítő támogatása címen támogatási igényt a költségvetési törvény 6. melléklet 1. Helyi önkormányzatokat megillető tartalékok cím, 1.1. Önkormányzati fejezeti tartalék alcím, III. d) alpont szerinti feltételeknek megfelelő megyei jogú város önkormányzata (a továbbiakban: önkormányzat) nyújthat be.

2. §

(1) Az önkormányzat a támogatási igényét a helyi önkormányzatokért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) által üzemeltetett elektronikus rendszeren keresztül az 1. melléklet szerinti adatlap kitöltött és kinyomtatott példányát egy eredeti és egy másolati példányban a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: Kincstár) önkormányzat székhelye szerint területileg illetékes szervéhez (a továbbiakban: Igazgatóság) nyújtja be 2012. július 2-ig. A benyújtási határidő az informatikai rendszerben határnapon éjfélig rögzített támogatási igénynek legkésőbb az azt követő munkanapon történő postára adását jelenti. A kizárólag postai úton benyújtott adatlap érvénytelen. Az adatszolgáltatás elmulasztása jogvesztő.

(2) Az önkormányzat az igényléshez csatolja az előadó-művészeti szervezet, könyvtár 2011. évi működésének támogatásához a megyei önkormányzat által nyújtott hozzájárulást igazoló dokumentumot (költségvetési rendelet, közgyűlési határozat).

(3) Ha szükséges, az Igazgatóság legfeljebb 7 napos határidő kitűzésével hiánypótlásra vagy módosításra hívja fel az önkormányzatot. Ha az önkormányzat a felhívásnak 7 napon belül nem tesz eleget, vagy nem megfelelően teljesíti a felhívásban foglaltakat, az Igazgatóság a kérelmet nem továbbítja a miniszternek és erről értesíti az önkormányzatot és a minisztert.

(4) A felülvizsgálat lezárását követően a formailag megfelelő kérelmek és mellékletük egy eredeti példányát az Igazgatóság a miniszter részére 2012. július 23-ig to-

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

vábbítja. Ha a miniszter a támogatási igények vizsgálata során további tájékoztatást, illetve dokumentumok megküldését tartja szükségesnek, ezeket a támogatási igény benyújtója – külön felhívásra – köteles teljesíteni.

3. §

(1) A támogatás kizárólag az előadó-művészeti szervezetek, könyvtárak működési kiadásainak teljesítéséhez használható fel.

(2) A támogatás mértéke nem haladhatja meg az előadó-művészeti szervezet, könyvtár működésének támogatásához a megyei önkormányzat által 2011-ben biztosított hozzájárulás összegét.

4. §

(1) A miniszter a Támogatásról – a támogatások elbírálására a miniszter által felkért tagokból létrehozott bizottság javaslata alapján – 2012. augusztus 3-ig dönt.

(2) A támogatási igények elbírálása során a következő szempontok kerülnek figyelembevételre:

a) a megyei önkormányzat által 2011-ben az előadó-művészeti szervezet, könyvtár működésének támogatásához biztosított hozzájárulás összege;

b) az előadó-művészeti szervezet, könyvtár 2012. évi működéséhez szükséges fenntartói hozzájárulás aránya.

(3) Az önkormányzatok a miniszter döntéséről támogatói okiratban értesülnek.

(4) A támogatást a döntést követően soron kívül, a miniszter utalványozása alapján a Kincstár egy összegben folyósítja.

5. §

(1) A támogatás felett az önkormányzat rendelkezik, és felelős annak jogszerű felhasználásáért.

(2) A támogatás felhasználásának végső határideje 2012. december 31. Az e határidőig fel nem használt támogatásrészt vissza kell fizetni a központi költségvetésbe.

(3) Az önkormányzat a támogatás felhasználásáról december 31-i fordulónappal a mindenkori zárszámadás keretében és annak rendje szerint köteles elszámolni.

(4) A támogatás felhasználását a miniszter és jogszabályban erre feljogosított szervek ellenőrizhetik.

6. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1. melléklet a 29/2012. (VI. 8.) BM rendelethez

IGÉNYLŐLAP
az előadó-művészeti szervezetek, könyvtárak kiegészítő támogatásához

Önkormányzat neve	
KSH azonosító	
Önkormányzat címe	
Kapcsolattartó neve	
Kapcsolattartó telefonszáma	
Kapcsolattartó e-mail címe	

Az Önkormányzat által fenntartott előadó-művészeti szervezet/könyvtár adatai

forint

Előadó-művészeti szervezet/könyvtár neve	
Központi költségvetési támogatás összege 2011. évben	
Megyei önkormányzati hozzájárulás összege 2011. évben	
Központi költségvetési támogatás összege 2012. évben	
Előadó-művészeti szervezet/könyvtár 2012. évi működéséhez szükséges fenntartói hozzájárulás aránya	
Igényelt támogatás összege	
Támogatás felhasználásának célja (részletesen kifejtve)	

Több fenntartott intézmény esetén új tábla felvehető.

Kelt:

P. H.

……. …….....…….
Jegyző Polgármester

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

HATÁROZAT

A köztársasági elnök 131/2012. (VI. 8.) KE határozata
rektori megbízás alóli felmentésről

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés d) pontja, valamint a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 100. § a) pontja alapján – a nemzeti erőforrás miniszter javaslatára – a Semmelweis Egyetemen *dr. Tulassay Tivadar* egyetemi tanárt 2012. május 31-ei hatállyal a rektori megbízás alól felmentem.

Budapest, 2012. május 23.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2012. május 30.

Balog Zoltán s. k.,
emberi erőforrások minisztere

KEH ügyszám: IV-3/01779/2012.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

KÖZLEMÉNYEK

Közlemény a vidékfejlesztési miniszter illetékességébe tartozó mezőgazdasági, élelmiszer-ipari és környezetvédelem-vízgazdálkodás szakmacsoportra vonatkozó országos szakmai vizsgaelnöki névjegyzék 2012. évi kiegészítéséről

A vidékfejlesztési miniszter illetékességébe tartozó mezőgazdasági, élelmiszer-ipari és környezetvédelem-vízgazdálkodás szakmacsoportra vonatkozó országos szakmai vizsgaelnöki névjegyzék 2012. évi kiegészítését a melléklet szerint teszem közzé.

Dr. Fazekas Sándor s. k.,
vidékfejlesztési miniszter

Melléklet

VM Országos Szakmai Vizsgaelnöki Névjegyzéke a mezőgazdasági szakmacsoportban

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Antal János	Mezőgazdasági gépész üzemmérnök Mérnöktanár (gépész szakon)	Szaktanár	VM DASZK Szakképző Iskola – Apponyi Sándor Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium, Lengyel	7184 Lengyel Petőfi u. 27. 06 (20) 334-8517 antal_janos@primposta.hu	31 521 20 0010 31 01	Állattenyésztési gépüzemeltető, gépkarbantartó	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 521 01 0001 33 01	Dieseladagoló-javító	
					31 521 01 0010 31 01	Erdészeti gépszerelő, gépjavító	
					31 521 20 0010 31 02	Erdészeti gépüzemeltető, gépkarbantartó	
					31 521 01 0001 33 02	Erő- és munkagépjavító	
					31 521 19 0010 31 01	Fejő- és tejkezelőgép kezelője	
					31 521 01 0001 33 03	Hidraulika-javító	
					31 521 01 0001 33 04	Járműelektromos szerelő	
					31 521 19 0010 31 02	Keltetőgép kezelő	
					31 521 19 0010 31 03	Kertészeti gép kezelő	
					31 521 01 0010 31 02	Kertészeti gépszerelő, gépjavító	
					31 521 20 0010 31 03	Kertészeti gépüzemeltető, gépkarbantartó	
					31 521 19 0010 31 04	Majorgép-kezelő	
					31 521 19 0010 31 05	Meliorációs, kert- és parképítőgép kezelő	
					31 521 19 0010 31 06	Mezőgazdasági erő- és munkagépkezelő	
					31 521 01 0010 31 03	Mezőgazdasági gépszerelő, gépjavító	
					33 521 06 0010 33 01	Mezőgazdasági munkagépjavító kovács	
					31 521 19 0010 31 07	Mezőgazdasági rakodógépkezelő	
					31 521 19 0010 31 08	Mezőgazdasági szárítóüzemi gépkezelő	
					31 521 20 0010 31 04	Növénytermesztési gépüzemeltető, gépkarbantartó	
					31 521 19 0010 31 09	Növényvédelmi gépkezelő	
					31 521 19 0010 31 10	Önjáró betakarítógép kezelője	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Augusztin János Lajos	Okleveles kertészmérnök Közgazdasági szakokleveles mérnök Mezőgazdasági szaktanácsadó Közigazgatási szakvizsga	Nyugdíjas		3524 Miskolc Klapka Gy. u. 22. 06 (70) 636-7658 06 (46) 362-003	33 622 01 1000 00 00	Dísznövénykertész	2012. május 29. – 2017. május 28.
					54 621 04 0010 54 01	Kertész és növényvédelmi technikus	
					55 621 01 0010 55 05	Mezőgazdasági menedzserasszisztens	
					54 621 02 0100 31 01	Mezőgazdasági vállalkozó	
					54 621 04 0100 31 02	Növényvédő és méregraktár-kezelő	
					54 622 01 0000 00 00	Parképítő és -fenntartó technikus	
					33 622 01 0100 21 01	Faiskolai munkás	
					33 622 01 0100 31 01	Faiskolai termesztő	
					31 622 01 0010 31 02	Gyümölcstermesztő	
					54 622 01 0100 33 01	Kertépítő	
					54 622 01 0100 31 02	Kertfenntartó	
					31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	
					33 622 01 0100 31 03	Növényházi dísznövénytermesztő	
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	
					33 622 01 0100 31 04	Szabadföldi dísznövénytermesztő	
					31 622 01 0010 31 03	Szőlőtermesztő	
					54 622 01 0100 31 03	Temetőkertész	
					31 622 01 0010 31 04	Zöldségtermesztő	
Bajúszné dr. Kabók Katalin	Okleveles matematika–fizika szakos középiskolai tanár	Nyugdíjas		6725 Szeged Láma u. 3. 06 (30) 639-0121 bajuszne.kati@ t-online.hu	55 621 01 0010 55 03	Élelmiszeripari menedzser	2012. május 29. – 2017. május 28.
Balogh László	Okleveles agrármérnök Okleveles mezőgazdasági mérnöktanár Növényorvosi okleveles szakmérnök	Határkirendeltség-vezető, körzeti növény-egészségügyi felügyelő	Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága, Kecskemét	6440 Jánoshalma Kossuth u. 28. 06 (70) 549-7898 baloghla4@freemail.hu	31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	2012. május 29. – 2017. május 28.
					54 621 04 0010 54 02	Növénytermesztő és növényvédelmi technikus	
					54 621 04 0100 31 02	Növényvédő és méregraktár-kezelő	
Bonyhádi Péter Pál	Kertészmérnök Kertépítő és zöldfelületfenntartó szakmérnök Okleveles kertészmérnök (Msc.)	Szakoktató	Esély Pedagógiai Központ, Békéscsaba	5700 Gyula Vízi u. 15. 06 (20) 828-0517 pbonyhadi@gmail.com	54 622 01 0100 33 01	Kertépítő	2012. május 29. – 2017. május 28.
					54 622 01 0100 31 02	Kertfenntartó	
					31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	
					54 622 01 0000 00 00	Parképítő és -fenntartó technikus	
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	
					54 622 01 0100 31 03	Temetőkertész	
					31 622 01 0010 31 04	Zöldségtermesztő	
Bozori Ibolya	Okleves kertész üzemmérnök	Faiskolai vezető	Írisz-kert Bt., Szolnok	5008 Szolnok Alma u. 31. 06 (30) 636-7882 bozori.ibolya@ gmail.com	33 622 01 1000 00 00	Dísznövénykertész	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 622 01 0100 21 01	Faiskolai munkás	
					33 622 01 0100 31 01	Faiskolai termesztő	
					31 622 01 0100 21 01	Fűszernövény-termesztő	
					54 622 01 0100 31 01	Golfpálya-fenntartó	
					55 621 02 0010 55 02	Gyógynövény- és fűszernövénytermesztő és -feldolgozó	
					31 622 01 0100 21 03	Gyógynövénytermesztő	
					31 622 01 0010 31 02	Gyümölcstermesztő	
					54 622 01 0100 33 01	Kertépítő	
					54 621 04 0010 54 01	Kertész és növényvédelmi technikus	
					54 622 01 0100 31 02	Kertfenntartó	
					31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	
					33 622 01 0100 31 03	Növényházi dísznövénytermesztő	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Bozori Ibolya	Okleveles kertész üzemmérnök	Faiskolai vezető	Írisz-kert Bt., Szolnok	5008 Szolnok Alma u. 31. 06 (30) 636-7882 bozori.ibolya@gmail.com	54 622 01 0000 00 00	Parképítő és -fenntartó technikus	2012. május 29. – 2017. május 28.
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	
					33 622 01 0100 31 04	Szabadföldi dísznövénytermesztő	
					31 622 01 0010 31 03	Szőlőtermesztő	
					54 622 01 0100 31 03	Temetőkertész	
					33 215 02 0100 31 01	Virágbolti eladó	
					33 215 02 0100 33 02	Virágkereskedő	
					33 215 02 0100 31 02	Virágkötő	
					31 622 01 0010 31 04	Zöldségtermesztő	
Buzás Bálint	Gyümölcs- szőlőtermesztési szaktechnikus Kertész üzemmérnök Áruforgalmi szakos üzemmérnök Okleveles áruforgalmi szaküzemmérnök	Nyugdíjas		5200 Törökszentmiklós Ady Endre u. 25. 06 (30) 246-6827 buzasbalint@babi2003.t-online.hu	33 622 01 1000 00 00	Dísznövénykertész	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 622 01 0100 21 01	Faiskolai munkás	
					33 622 01 0100 31 01	Faiskolai termesztő	
					31 622 01 0010 31 02	Gyümölcstermesztő	
					54 621 04 0010 54 01	Kertész és növényvédelmi technikus	
					54 622 01 0100 31 02	Kertfenntartó	
					31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	
					33 622 01 0100 31 03	Növényházi dísznövénytermesztő	
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	
					33 622 01 0100 31 04	Szabadföldi dísznövénytermesztő	
					33 215 02 0100 31 01	Virágbolti eladó	
					33 215 02 0100 31 02	Virágkötő	
					31 622 01 0010 31 04	Zöldségtermesztő	
Bögréné Bodrogi Gabriella	Okleveles agrármérnök	Operatív igazgató	Magyar Juh- és Kecsketenyésztő Szövetség, Budapest	2100 Gödöllő Bethlen Gábor u. 42. 06 (30) 212-7675 bogrenegabriella@majusz.hu	33 621 02 0100 31 01	Aranykalászos gazda	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 621 02 0100 21 01	Ezüstkalászos gazda	
					31 621 05 0000 00 00	Méhész	
Csermák Péter	Okleveles kertészmérnök	Nyugdíjas		1163 Budapest Új Kőbánya u. 15. 06 (30) 480-2353 06 (1) 419-9437 peter111@enternet.hu	31 622 01 0100 21 01	Fűszernövény-termesztő	2012. május 29. – 2017. május 28.
					55 621 02 0010 55 02	Gyógynövény- és fűszernövénytermesztő és -feldolgozó	
					31 622 01 0100 21 03	Gyógynövénytermesztő	
					54 622 01 0100 31 02	Kertfenntartó	
					31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	
Dr. Csikai Miklósné	Okleveles kertészmérnök Okleveles kertészmérnök-tanár	Nyugdíjas		6600 Szentes Móra Ferenc u. 3/3. 06 (63) 321-587 csikaimese@gmail.com	33 622 01 1000 00 00	Dísznövénykertész	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 622 01 0100 21 01	Faiskolai munkás	
					33 622 01 0100 31 01	Faiskolai termesztő	
					33 622 01 0100 31 03	Gyümölcstermesztő	
					33 622 01 0100 31 04	Kertész és növényvédelmi technikus	
					33 215 02 0100 31 01	Kerti munkás	
					33 215 02 0100 31 02	Növényházi dísznövénytermesztő	
					31 622 01 0100 21 04	Szabadföldi dísznövénytermesztő	
					31 622 01 0010 31 02	Szőlőtermesztő	
					31 622 01 0010 31 03	Virágbolti eladó	
					31 622 01 0010 31 04	Virágkötő	
					54 621 04 0010 54 01	Zöldségtermesztő	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Dr. Folcz Tóbiás	Okleveles erdőmérnök Okleveles növényvédő szakmérnök Okleveles erdőmérnök-tanár Közoktatási vezető Egyetemi doktor	Igazgatóhelyettes	NYME Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégium, Sopron	9400 Sopron Lánzséri út 8. 06 (30) 227-4514 tobias@roth.nyme.hu	31 623 01 0100 21 01	Erdei melléktermékgyűjtő és -hasznosító	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 521 04 0100 31 01	Erdészeti felkészítőgép kezelője	
					31 521 04 0100 31 02	Erdészeti kötélpálya kezelője	
					31 521 04 0100 31 03	Erdészeti közelítőgép kezelője	
					31 521 04 0100 31 04	Erdészeti rakodógép kezelője	
					31 623 01 1000 00 00	Erdészeti szakmunkás	
					54 623 01 0000 00 00	Erdésztechnikus	
					54 525 02 0010 54 01	Erdőgazdasági gépésztechnikus	
					31 521 04 0000 00 00	Erdőgazdasági gépkezelő	
					31 623 01 0100 21 02	Erdőművelő	
					31 623 01 0100 31 02	Erdőőr	
					31 623 01 0100 31 03	Fakitermelő	
					31 623 01 0001 33 01	Lakott-területi fakitermelő	
					31 623 01 0100 21 03	Motorfűrész-kezelő	
					31 521 04 0100 31 05	Többfunkciós fakitermelőgép kezelője	
					54 625 01 0100 31 01	Vadász, vadtenyésztő	
					54 625 01 0000 00 00	Vadgazdálkodási technikus	
Gajdos István Péter	Okleveles növénytermesztési üzemmérnök Okleveles agrármérnök Okleveles mérnöktanár Közoktatási vezető Címzetes főiskolai docens	Igazgató	Lippai János Szakközépiskola és Szakiskola, Nyíregyháza	4432 Nyíregyháza Szegély u. 62. 06 (30) 683-0373	52 621 01 1000 00 00	Agrárkörnyezet-gazda	2012. május 29. – 2017. május 28.
					54 621 03 0010 54 01	Állategészségügyi technikus	
					31 621 01 0100 21 01	Állattartó-telepi munkás	
					31 621 03 0010 31 01	Állattenyésztő (baromfi és kisállat)	
					31 621 03 0010 31 02	Állattenyésztő (juh és kecske)	
					31 621 03 0010 31 03	Állattenyésztő (sertés)	
					31 621 03 0010 31 04	Állattenyésztő (szarvasmarha)	
					33 621 02 0100 31 01	Aranykalászos gazda	
					52 621 01 0100 31 01	Bioállat-tartó és tenyésztő	
					52 621 01 0100 31 02	Biomasszaelőállító	
					52 621 01 0100 31 03	Bionövény-termesztő	
					33 621 02 0100 21 01	Ezüstkalászos gazda	
					31 521 19 0010 31 01	Fejő- és tejkezelőgép kezelője	
					33 621 02 1000 00 00	Gazda	
					31 621 01 0010 31 03	Haszonállat-gondozó	
					31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	
					31 621 04 0100 31 01	Lóápoló és -gondozó	
					31 621 04 0000 00 00	Lótartó és -tenyésztő	
					55 621 01 0010 55 05	Mezőgazdasági menedzserasszisztens	
					33 621 02 0100 21 02	Mezőgazdasági munkás	
					54 621 02 0010 54 02	Mezőgazdasági technikus	
					54 621 02 0100 31 01	Mezőgazdasági vállalkozó	
					54 621 04 0100 31 01	Növénytermesztő	
					52 621 01 0100 33 01	Ökogazda	
					55 621 02 0010 55 06	Ökológiai gazdálkodó	
Kovács Ferenc József	Okleveles kertészmérnök (táj- és kertépítészeti szakon)	Kertészmérnök-tanár	Hermann Ottó Kertészeti, Környezetvédelmi és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola, Szombathely	9700 Szombathely Avar u. 24. 06 (30) 226-4329 koferenc@freemail.hu	54 622 01 0000 00 00	Parképítő és -fenntartó technikus	2012. május 29. – 2017. május 28.
					54 622 01 0100 31 01	Golfpálya-fenntartó	
					54 622 01 0100 33 01	Kertépítő	
					54 622 01 0100 31 02	Kertfenntartó	
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Kovács Ferenc József	Okleveles kertészmérnök (táj- és kertépítészeti szakon)	Kertészmérnök-tanár	Hermann Ottó Kertészeti, Környezetvédelmi és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola, Szombathely	9700 Szombathely Avar u. 24. 06 (30) 226-4329 koferenc@freemail.hu	54 622 01 0100 31 03	Temetőkertész	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 622 01 1000 00 00	Dísznövénykertész	
					33 622 01 0100 21 01	Faiskolai munkás	
					33 622 01 0100 31 01	Faiskolai termesztő	
					33 622 01 0100 31 02	Mikroszaporító	
					33 622 01 0100 31 03	Növényházi dísznövénytermesztő	
					33 622 01 0100 31 04	Szabadföldi dísznövénytermesztő	
					33 622 01 0100 21 02	Szövettenyésztő	
					33 215 02 0100 31 01	Virágbolti eladó	
					33 215 02 0100 31 02	Virágkötő	
Dr. Kovács László Miklós	Okleveles pedagógia szakos általános iskolai tanár Okleveles külkereskedelmi közgazdász mérnök Okleveles fizikus Közgazdaságtudományi doktor	Főosztályvezető	Magyar Agrárkamara, Budapest	1025 Budapest Pusztaszeri út 74. 06 (1) 326-5696 klm@agrarkamara.hu	55 621 01 0010 55 01	Agrárkereskedelmi menedzserasszisztens	2012. május 29. – 2017. május 28.
					54 621 01 0000 00 00	Agrár-közgazdasági és -áruforgalmazó technikus	
					55 621 01 0010 55 05	Mezőgazdasági menedzserasszisztens	
					54 621 02 0100 31 01	Mezőgazdasági vállalkozó	
Kukri Sándor	Okleveles agrármérnök Okleveles halászati szakmérnök	Szakoktató	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Sipos Orbán Szakiskola és Kollégium, Szolnok	5000 Szolnok Balassa B. u. 5. 06 (56) 372-424 kukrisandor@t-online.hu	31 624 01 0001 31 01	Elektromos halászgép kezelője	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 624 01 0000 00 00	Halász, haltenyésztő	
					31 624 01 0100 31 01	Halőr	
					31 624 01 0100 31 02	Horgásztókezelő	
Kulcsárné Roth Matthaea	Okleveles erdőmérnök	Természetvédelmi osztályvezető	Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, Győr	9400 Sopron Hunyadi u. 31. 06 (30) 500-8217 matthaea@freemail.hu	31 623 01 0100 21 01	Erdei melléktermékgyűjtő és -hasznosító	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 521 04 0100 31 01	Erdészeti felkészítőgép kezelője	
					31 521 04 0100 31 02	Erdészeti kötélpálya kezelője	
					31 521 04 0100 31 03	Erdészeti közelítőgép kezelője	
					31 623 01 0100 31 01	Erdészeti növényvédő	
					31 521 04 0100 31 04	Erdészeti rakodógép kezelője	
					31 623 01 1000 00 00	Erdészeti szakmunkás	
					54 623 01 0000 00 00	Erdésztechnikus	
					31 521 04 0000 00 00	Erdőgazdasági gépkezelő	
					31 623 01 0100 21 02	Erdőművelő	
					31 623 01 0100 31 02	Erdőőr	
					31 623 01 0100 31 03	Fakitermelő	
					31 623 01 0001 33 01	Lakott-területi fakitermelő	
					31 623 01 0100 21 03	Motorfűrész-kezelő	
					31 521 04 0100 31 05	Többfunkciós fakitermelőgép kezelője	
					54 625 01 0100 31 01	Vadász, vadtenyésztő	
					54 625 01 0000 00 00	Vadgazdálkodási technikus	
Kurucz Miklós	Okleveles gyümölcs-szőlőtermesztési szaktechnikus Okleveles kertészmérnök	Nyugdíjas		1192 Budapest Pannónia u. 34. 06 (1) 281-4284 kuruczne@hdsnet.hu	33 622 01 1000 00 00	Dísznövénykertész	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 622 01 0100 21 01	Faiskolai munkás	
					33 622 01 0100 31 01	Faiskolai termesztő	
					31 622 01 0010 31 02	Gyümölcstermesztő	
					54 621 04 0010 54 01	Kertész és növényvédelmi technikus	
					33 622 01 0100 31 03	Növényházi dísznövénytermesztő	
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	
					33 622 01 0100 31 04	Szabadföldi dísznövénytermesztő	
					31 622 01 0010 31 03	Szőlőtermesztő	
					31 622 01 0010 31 04	Zöldségtermesztő	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Lajkó Ákos	Okleveles agrármérnök (állattenyésztési szakirány) Mezőgazdasági vízgazdálkodási szakmérnök	Földügyi osztályvezető	Fejér Megyei Kormányhivatal Földhivatala, Székesfehérvár	8000 Székesfehérvár Gyümölcs u. 21. 1/1. 06 (30) 240-2831 lajkoakos@t-online.hu	31 621 01 0100 21 01	Állattartó-telepi munkás	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 621 02 0100 31 01	Aranykalászos gazda	
					31 521 19 0010 31 01	Fejő- és tejkezelőgép kezelője	
					31 621 01 0010 31 03	Haszonállat-gondozó	
					31 641 01 0010 31 01	Inszeminátor (baromfi és kisállat)	
					31 641 01 0010 31 02	Inszeminátor (juh és kecske)	
					31 641 01 0010 31 03	Inszeminátor (ló)	
					31 641 01 0010 31 04	Inszeminátor (sertés)	
					31 641 01 0010 31 05	Inszeminátor (szarvasmarha)	
					31 521 19 0010 31 02	Keltetőgép kezelő	
					31 521 19 0010 31 04	Majorgép-kezelő	
					33 621 02 0100 21 02	Mezőgazdasági munkás	
Magyar Miklós	Okleveles kertészmérnök	Nyugdíjas		4440 Tiszavasvári Kabay J. út 1. 06 (30) 978-1491 magyar.miklos111@gmail.com	33 622 01 1000 00 00	Dísznövénykertész	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 622 01 0100 21 01	Faiskolai munkás	
					33 622 01 0100 31 01	Faiskolai termesztő	
					31 622 01 0010 31 02	Gyümölcstermesztő	
					31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	
					33 622 01 0100 31 03	Növényházi dísznövénytermesztő	
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	
					33 622 01 0100 31 04	Szabadföldi dísznövénytermesztő	
					31 622 01 0010 31 03	Szőlőtermesztő	
					31 622 01 0010 31 04	Zöldségtermesztő	
Dr. Majoros Ferenc	Okleveles mezőgazdasági gépészmérnök Okleveles agrár-gépész gazdasági szakmérnök Okleveles mérnöktanár Szakvizsgázott pedagógus Fakitermelő	Mérnöktanár, műszaki igazgatóhelyettes	Szondi György Szakközépiskola, Szakiskola és Speciális Szakiskola, Balassagyarmat	2660 Balassagyarmat Mészáros Lázár út 16. 06 (20) 771-0998 unokam55@gmail.com	31 521 20 0010 31 01	Állattenyésztési gépüzemeltető, gépkarbantartó	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 623 01 0100 31 03	Fakitermelő	
					31 521 19 0010 31 06	Mezőgazdasági erő- és munkagépkezelő	
					54 525 02 0010 54 02	Mezőgazdasági gépésztechnikus	
					31 521 01 0010 31 03	Mezőgazdasági gépszerelő, gépjavító	
					31 521 19 0010 31 07	Mezőgazdasági rakodógépkezelő	
					31 623 01 0100 21 03	Motorfűrész-kezelő	
					31 521 20 0010 31 04	Növénytermesztési gépüzemeltető, gépkarbantartó	
					31 521 19 0010 31 09	Növényvédelmi gépkezelő	
					31 521 19 0010 31 10	Önjáró betakarítógép kezelője	
Mátyás István Kálmán	Okleveles agrármérnök	Nyugdíjas		2890 Tata Vértesszőlősi út 54. 06 (30) 445-3699 realmatyas@hotmail.hu	31 621 04 0001 31 01	Belovagló	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 621 04 0100 31 01	Lóápoló és -gondozó	
					31 621 04 0000 00 00	Lótartó és -tenyésztő	
					52 812 02 0000 00 00	Lovastúra-vezető	
Dr. Mentes Katalin	Állatorvosdoktor Okleveles mérnöktanár	Állatorvos-tanár	Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi és Informatikai Szakképző iskola és Kollégium, Kőszeg	9725 Cák Fő u. 61. 06 (20) 824-4328 menteskati60@freemail.hu	54 621 03 0010 54 01	Állategészségügyi technikus	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 621 03 0010 31 01	Állattenyésztő (baromfi és kisállat)	
					31 621 03 0010 31 02	Állattenyésztő (juh és kecske)	
					31 621 03 0010 31 03	Állattenyésztő (sertés)	
					31 621 03 0010 31 04	Állattenyésztő (szarvasmarha)	
					54 621 03 0010 54 02	Állattenyésztő technikus	
					31 641 01 0010 31 01	Inszeminátor (baromfi és kisállat)	
					31 641 01 0010 31 02	Inszeminátor (juh és kecske)	
					31 641 01 0010 31 03	Inszeminátor (ló)	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Dr. Mentes Katalin	Állatorvosdoktor Okleveles mérnöktanár	Állatorvos-tanár	Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi és Informatikai Szakképző iskola és Kollégium, Kőszeg	9725 Cák Fő u. 61. 06 (20) 824-4328 menteskati60@freemail.hu	31 641 01 0010 31 04	Inszeminátor (sertés)	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 641 01 0010 31 05	Inszeminátor (szarvasmarha)	
					31 621 04 0000 00 00	Lótartó és -tenyésztő	
					52 812 02 0000 00 00	Lovastúra-vezető	
					55 621 01 0010 55 04	Ménesgazda	
Mészárosné Mácsár Zsuzsanna	Okleveles kertészmérnök Okleveles mérnöktanár Közoktatási vezető és pedagógus szakvizsga	Mérnöktanár	VM KASZK Szakképző Iskola – Varga Márton Kertészeti és Földmérési Szakközépiskola és Kollégium, Budapest	2113 Erdőkertes Cseresznyefa sor 3. 06 (30) 311-1163 zsuzsanna680104@gmail.com	33 622 01 1000 00 00	Dísznövénykertész	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 622 01 0100 21 01	Faiskolai munkás	
					33 622 01 0100 31 01	Faiskolai termesztő	
					31 622 01 0100 21 01	Fűszernövény-termesztő	
					54 622 01 0100 31 01	Golfpálya-fenntartó	
					31 622 01 0010 31 02	Gyümölcstermesztő	
					54 622 01 0100 33 01	Kertépítő	
					54 621 04 0010 54 01	Kertész és növényvédelmi technikus	
					54 622 01 0100 31 02	Kertfenntartó	
					31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	
					33 622 01 0100 31 03	Növényházi dísznövénytermesztő	
					54 622 01 0000 00 00	Parképítő és -fenntartó technikus	
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	
					33 622 01 0100 31 04	Szabadföldi dísznövénytermesztő	
					31 622 01 0010 31 03	Szőlőtermesztő	
					54 622 01 0100 31 03	Temetőkertész	
					31 622 01 0010 31 04	Zöldségtermesztő	
Molnár János	Okleveles agrármérnök Okleveles mezőgazdasági számítástechnikai szakmérnök Okleveles mérnöktanár Mezőgazdasági szakos mérlegképes könyvelő	Gyakorlati oktatásvezető	Lippai János Szakközépiskola és Szakiskola, Nyíregyháza	4432 Nyíregyháza Kollégium u. 80/B. 06 (30) 864-8749 johnnas@citromail.hu	55 621 01 0010 55 01	Agrárkereskedelmi menedzserasszisztens	2012. május 29. – 2017. május 28.
					54 621 01 0000 00 00	Agrár-közgazdasági és -áruforgalmazó technikus	
					31 621 01 0100 21 01	Állattartó-telepi munkás	
					31 621 03 0010 31 01	Állattenyésztő (baromfi és kisállat)	
					31 621 03 0010 31 02	Állattenyésztő (juh és kecske)	
					31 621 03 0010 31 03	Állattenyésztő (sertés)	
					31 621 03 0010 31 04	Állattenyésztő (szarvasmarha)	
					54 621 03 0010 54 02	Állattenyésztő technikus	
					33 621 02 0100 31 01	Aranykalászos gazda	
					33 621 02 0100 21 01	Ezüstkalászos gazda	
					31 521 19 0010 31 01	Fejő- és tejkezelőgép kezelője	
					33 621 02 1000 00 00	Gazda	
					31 621 01 0010 31 03	Haszonállat-gondozó	
					31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	
					33 621 02 0100 21 02	Mezőgazdasági munkás	
					54 621 02 0010 54 02	Mezőgazdasági technikus	
					54 621 02 0100 31 01	Mezőgazdasági vállalkozó	
					54 621 04 0100 31 01	Növénytermesztő	
					54 621 04 0010 54 02	Növénytermesztő és növényvédelmi technikus	
					55 621 02 0010 55 05	Növénytermesztő és növényvédő technológus	
Nagy József	Okleveles mezőgazdasági kertész üzemmérnök Mérnöktanár	Mérnöktanár, tanüzemvezető	Lippai János Szakközépiskola és Szakiskola, Nyíregyháza	4400 Nyíregyháza Fészek u. 147. 06 (30) 326-7339 nagyjozsef.h@gmail.com	55 621 01 0010 55 01	Agrárkereskedelmi menedzserasszisztens	2012. május 29. – 2017. május 28.
					54 621 01 0000 00 00	Agrár-közgazdasági és -áruforgalmazó technikus	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Nagy József	Okleveles mezőgazdasági kertész üzemmérnök Mérnöktanár	Mérnöktanár, tanüzemvezető	Lippai János Szakközépiskola és Szakiskola, Nyíregyháza	4400 Nyíregyháza Fészek u. 147. 06 (30) 326-7339 nagyjozsef.h@gmail.com	31 622 01 0010 31 01	Dohánykertész	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	
					54 621 02 0100 31 01	Mezőgazdasági vállalkozó	
					54 621 04 0100 31 03	Vetőmagtermesztő	
Nagy Olga	Agrármérnök (kertész szakon) Okleveles mérnöktanár (kertész szakon) Mérlegképes könyvelő Szakközgazdász Szakvizsgázott pedagógus	Szaktanár	Debreceni Egyetem Balásházy János Gyakorló Szakközépiskolája Gimnáziuma és Kollégiuma, Debrecen	4034 Debrecen Dézsi András u. 7/A 06 (30) 493-5375 06 (52) 450-237 nolga04@gmail.com	54 621 01 0000 00 00	Agrár-közgazdasági és -áruforgalmazó technikus	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 622 01 1000 00 00	Dísznövénykertész	
					31 622 01 0010 31 01	Dohánykertész	
					31 622 01 0010 31 02	Gyümölcstermesztő	
					54 622 01 0100 31 02	Kertfenntartó	
					54 621 02 0100 31 01	Mezőgazdasági vállalkozó	
					33 622 01 0100 31 03	Növényházi dísznövénytermesztő	
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	
					33 622 01 0100 31 04	Szabadföldi dísznövénytermesztő	
					31 622 01 0010 31 03	Szőlőtermesztő	
					54 621 04 0100 31 03	Vetőmagtermesztő	
					31 622 01 0010 31 04	Zöldségtermesztő	
Németh László	Okleveles kertészmérnök Okleveles kertészmérnök-tanár	Nyugdíjas		9700 Szombathely Vízöntő u. 34. 06 (30) 335-8845	33 622 01 1000 00 00	Dísznövénykertész	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 622 01 0100 21 01	Faiskolai munkás	
					33 622 01 0100 31 01	Faiskolai termesztő	
					31 622 01 0010 31 02	Gyümölcstermesztő	
					54 621 04 0010 54 01	Kertész és növényvédelmi technikus	
					54 622 01 0100 31 02	Kertfenntartó	
					31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	
					33 622 01 0100 31 03	Növényházi dísznövénytermesztő	
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	
					33 622 01 0100 31 04	Szabadföldi dísznövénytermesztő	
					31 622 01 0010 31 03	Szőlőtermesztő	
					33 215 02 0100 31 01	Virágbolti eladó	
					33 215 02 0100 31 02	Virágkötő	
					31 622 01 0010 31 04	Zöldségtermesztő	
Dr. Pintér Károly	Okleveles belvízi halászati mérnök Állattenyésztési tudományok doktora	Nyugdíjas		1224 Budapest VI. u. 10. 06 (30) 961-9023 pinterkaroly49@t-online.hu	31 624 01 0001 31 01	Elektromos halászgép kezelője	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 624 01 0000 00 00	Halász, haltenyésztő	
					31 624 01 0100 31 01	Halőr	
					31 624 01 0100 31 02	Horgásztókezelő	
Dr. Rónai Ferenc	Okleveles erdőmérnök Okleveles vadgazdálkodási szakmérnök Okleveles erdőmérnök-tanár Közoktatási vezető Mezőgazdaságtudományi doktor	Igazgató	NYME Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégium, Sopron	9400 Sopron Erdész u. 4. 06 (30) 959-4139 ronai@roth.nyme.hu	31 623 01 0100 21 01	Erdei melléktermékgyűjtő és -hasznosító	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 521 04 0100 31 01	Erdészeti felkészítőgép kezelője	
					31 521 04 0100 31 02	Erdészeti kötélpálya kezelője	
					31 521 04 0100 31 03	Erdészeti közelítőgép kezelője	
					31 521 04 0100 31 04	Erdészeti rakodógép kezelője	
					31 623 01 1000 00 00	Erdészeti szakmunkás	
					54 623 01 0000 00 00	Erdésztechnikus	
					54 525 02 0010 54 01	Erdőgazdasági gépésztechnikus	
					31 521 04 0000 00 00	Erdőgazdasági gépkezelő	
					31 623 01 0100 21 02	Erdőművelő	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Dr. Rónai Ferenc	Okleveles erdőmérnök Okleveles vadgazdálkodási szakmérnök Okleveles erdőmérnök-tanár Közoktatási vezető Mezőgazdaságtudományi doktor	Igazgató	NYME Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégium, Sopron	9400 Sopron Erdész u. 4. 06 (30) 959-4139 ronai@roth.nyme.hu	31 623 01 0100 31 02	Erdőőr	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 623 01 0100 31 03	Fakitermelő	
					31 623 01 0001 33 01	Lakott-területi fakitermelő	
					31 623 01 0100 21 03	Motorfűrész-kezelő	
					31 521 04 0100 31 05	Többfunkciós fakitermelőgép kezelője	
					54 625 01 0100 31 01	Vadász, vadtenyésztő	
					54 625 01 0000 00 00	Vadgazdálkodási technikus	
Sipos Tibor	Okleveles agrármérnök Okleveles mezőgazdasági növényvédelmi szakmérnök	Igazgató	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága, Nyíregyháza	4600 Kisvárda Jókai u. 12. 06 (20) 411-0187 sipost@mgszh.gov.hu	55 621 02 0010 55 05	Növénytermesztő és növényvédő technológus	2012. május 29. – 2017. május 28.
					54 621 04 0100 31 01	Növénytermesztő	
					54 621 04 0100 31 02	Növényvédő és méregraktár-kezelő	
					54 621 04 0010 54 02	Növénytermesztő és növényvédelmi technikus	
Dr. Somogyvári Vilmos	Okleveles erdőmérnök Okleveles mezőgazdasági vállalatgazdasági szakmérnök Mezőgazdaságtudományi doktor	Nyugdíjas		2100 Gödöllő Honvéd u. 19. 06 (30) 833-0463 somogyvari60@citromail.hu	31 623 01 0100 21 01	Erdei melléktermékgyűjtő és -hasznosító	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 623 01 1000 00 00	Erdészeti szakmunkás	
					54 623 01 0000 00 00	Erdésztechnikus	
					55 850 02 0000 00 00	Erdőgazda	
					31 623 01 0100 21 02	Erdőművelő	
					31 623 01 0100 31 02	Erdőőr	
					31 623 01 0100 31 03	Fakitermelő	
					31 623 01 0001 33 01	Lakott-területi fakitermelő	
					31 623 01 0100 21 03	Motorfűrész-kezelő	
					54 625 01 0100 31 01	Vadász, vadtenyésztő	
					54 625 01 0000 00 00	Vadgazdálkodási technikus	
Soós András	Okleveles fizika-technika szakos általános iskolai tanár Vadgazda mérnök Okleveles agrármérnök (állattenyésztési szakon) Erdésztechnikus Fakitermelő Ezüstkalászos gazda	Szaktanár	Marcali Város Önkormányzat Széchenyi Zsigmond Szakközép- és Szakiskola, Somogyzsitfa	8734 Somogyzsitfa Ady u. 8. 06 (30) 577-2773	31 621 01 0100 21 01	Állattartó-telepi munkás	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 621 03 0010 31 01	Állattenyésztő (baromfi és kisállat)	
					31 621 03 0010 31 02	Állattenyésztő (juh és kecske)	
					31 621 03 0010 31 03	Állattenyésztő (sertés)	
					31 621 03 0010 31 04	Állattenyésztő (szarvasmarha)	
					33 621 02 0100 31 01	Aranykalászos gazda	
					31 623 01 0100 21 01	Erdei melléktermékgyűjtő és -hasznosító	
					31 521 04 0100 31 02	Erdészeti kötélpálya kezelője	
					31 623 01 1000 00 00	Erdészeti szakmunkás	
					31 623 01 0100 21 02	Erdőművelő	
					31 623 01 0100 31 02	Erdőőr	
					33 621 02 0100 21 01	Ezüstkalászos gazda	
					31 623 01 0100 31 03	Fakitermelő	
					31 521 19 0010 31 01	Fejő- és tejkezelőgép kezelője	
					31 621 01 0010 31 03	Haszonállat-gondozó	
					33 621 02 0100 21 02	Mezőgazdasági munkás	
					31 623 01 0100 21 03	Motorfűrész-kezelő	
					54 625 01 0100 31 01	Vadász, vadtenyésztő	
					54 625 01 0000 00 00	Vadgazdálkodási technikus	
					55 621 02 0010 55 08	Vadgazdálkodási technológus	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Szabó Endre Árpád	Zöldségtermesztési szaktechnikus Kertészmérnök	Nyugdíjas		4700 Mátészalka József A. u. 65. 06 (70) 378-7809 szabobandi@citromail.hu	33 622 01 0100 21 01	Faiskolai munkás	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 622 01 0100 31 01	Faiskolai termesztő	
					31 622 01 0100 21 01	Fűszernövény-termesztő	
					31 622 01 0100 21 02	Gombatermesztő	
					55 621 02 0010 55 02	Gyógynövény- és fűszernövénytermesztő és -feldolgozó	
					31 622 01 0100 21 03	Gyógynövénytermesztő	
					31 622 01 0010 31 02	Gyümölcstermesztő	
					54 622 01 0100 33 01	Kertépítő	
					54 622 01 0100 31 02	Kertfenntartó	
					31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	
					55 621 01 0010 55 05	Mezőgazdasági menedzserasszisztens	
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	
					31 622 01 0010 31 03	Szőlőtermesztő	
					33 215 02 0100 31 01	Virágbolti eladó	
					33 215 02 0100 33 01	Virágdekorátor	
					33 215 02 0100 33 02	Virágkereskedő	
					33 215 02 0100 31 02	Virágkötő	
					33 215 02 0000 00 00	Virágkötő, -berendező, virágkereskedő	
					31 622 01 0010 31 04	Zöldségtermesztő	
Szabó Imre	Okleveles mezőgazdasági gépészmérnök Okleveles mezőgazdasági energiagazdálkodási szakmérnök	Energetikus magántanár	Műszaki magántanár	7443 Somogyjád Toldi u. 15. 06 (30) 594-1970 erkado53@freemail.hu	31 521 20 0010 31 01	Állattenyésztési gépüzemeltető, gépkarbantartó	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 521 01 0001 33 01	Dieseladagoló-javító	
					31 521 01 0001 33 02	Erő- és munkagépjavító	
					31 521 19 0010 31 01	Fejő- és tejkezelőgép kezelője	
					31 521 01 0001 33 03	Hidraulika-javító	
					31 521 01 0001 33 04	Járműelektromos szerelő	
					31 521 19 0010 31 02	Keltetőgép kezelő	
					31 521 19 0010 31 03	Kertészeti gép kezelő	
					31 521 01 0010 31 02	Kertészeti gépszerelő, gépjavító	
					31 521 19 0010 31 04	Majorgép-kezelő	
					31 521 19 0010 31 05	Meliorációs, kert- és parképítőgép kezelő	
					31 521 19 0010 31 06	Mezőgazdasági erő- és munkagépkezelő	
					54 525 02 0010 54 02	Mezőgazdasági gépésztechnikus	
					31 521 01 0010 31 03	Mezőgazdasági gépszerelő, gépjavító	
					55 621 01 0010 55 06	Mezőgazdasági műszaki menedzserasszisztens	
					31 521 19 0010 31 07	Mezőgazdasági rakodógépkezelő	
					31 521 19 0010 31 08	Mezőgazdasági szárítóüzemi gépkezelő	
					31 521 20 0010 31 04	Növénytermesztési gépüzemeltető, gépkarbantartó	
					31 521 19 0010 31 09	Növényvédelmi gépkezelő	
					31 521 19 0010 31 10	Önjáró betakarítógép kezelője	
Szél István	Okleveles mezőgazdasági gépészüzemmérnök Vadgazdálkodási szakmérnök	Mezőgazdasági vállalkozó		6097 Kunadacs Széchenyi u. 25. 06 (70) 453-5056 ispan@t-online.hu	31 521 19 0010 31 03	Kertészeti gép kezelő	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 521 20 0010 31 03	Kertészeti gépüzemeltető, gépkarbantartó	
					31 521 19 0010 31 05	Meliorációs, kert- és parképítőgép kezelő	
					31 521 19 0010 31 06	Mezőgazdasági erő- és munkagépkezelő	
					33 521 06 0010 33 01	Mezőgazdasági munkagépjavító kovács	
					31 521 19 0010 31 07	Mezőgazdasági rakodógépkezelő	
					54 625 01 0100 31 01	Vadász, vadtenyésztő	
					54 625 01 0000 00 00	Vadgazdálkodási technikus	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Szuhai Balázs	Okleveles állattenyésztő üzemmérnök Állattenyésztő üzemmérnök mérnök-tanár	Szakoktató, állattartótelep-vezető	VM ASZK Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium, Jánoshalma	6440 Jánoshalma Béke tér 2. 06 (70) 332-8934 szuhanek001@ freemail.hu	31 621 01 0100 21 01	Állattartó-telepi munkás	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 621 02 0100 31 01	Aranykalászos gazda	
					33 621 02 0100 21 01	Ezüstkalászos gazda	
					31 621 01 0010 31 03	Haszonállat-gondozó	
					31 621 04 0100 31 01	Lóápoló és -gondozó	
					31 621 04 0100 31 01	Lóápoló és -gondozó	
					31 621 04 0000 00 00	Lótartó és -tenyésztő	
					31 621 04 0000 00 00	Lótartó és -tenyésztő	
					31 621 03 0010 31 01	Állattenyésztő (baromfi és kisállat)	
					31 621 03 0010 31 02	Állattenyésztő (juh és kecske)	
					31 621 03 0010 31 03	Állattenyésztő (sertés)	
					31 621 03 0010 31 04	Állattenyésztő (szarvasmarha)	
					54 621 03 0010 54 02	Állattenyésztő technikus	
					55 621 02 0010 55 01	Baromfitenyésztő és baromfitermék-előállító technológus	
					31 621 04 0001 31 01	Belovagló	
					31 521 19 0010 31 01	Fejő- és tejkezelőgép kezelője	
					31 641 01 0010 31 01	Inszeminátor (baromfi és kisállat)	
					31 641 01 0010 31 02	Inszeminátor (juh és kecske)	
					31 641 01 0010 31 03	Inszeminátor (ló)	
					31 641 01 0010 31 04	Inszeminátor (sertés)	
					31 641 01 0010 31 05	Inszeminátor (szarvasmarha)	
					31 521 19 0010 31 02	Keltetőgép kezelő	
					52 812 02 0000 00 00	Lovastúra-vezető	
					55 621 01 0010 55 04	Ménesgazda	
					33 621 02 0100 21 02	Mezőgazdasági munkás	
					55 621 02 0010 55 07	Sertéstenyésztő és sertéstermék-előállító technológus	
Tóth Zsolt	Okleveles erdőmérnök Okleveles vadgazdálkodási szakmérnök MBA szakos menedzser	Vállalkozó		2721 Pilis Vasvári Pál u. 35. 06 (20) 464-6695 tothzsolt61@ gmail.com	31 623 01 0100 21 01	Erdei melléktermékgyűjtő és -hasznosító	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 521 04 0100 31 01	Erdészeti felkészítőgép kezelője	
					31 521 04 0100 31 02	Erdészeti kötélpálya kezelője	
					31 521 04 0100 31 03	Erdészeti közelítőgép kezelője	
					31 521 04 0100 31 04	Erdészeti rakodógép kezelője	
					31 623 01 1000 00 00	Erdészeti szakmunkás	
					54 623 01 0000 00 00	Erdésztechnikus	
					55 850 02 0000 00 00	Erdőgazda	
					31 521 04 0000 00 00	Erdőgazdasági gépkezelő	
					31 623 01 0100 21 02	Erdőművelő	
					31 623 01 0100 31 02	Erdőőr	
					31 623 01 0100 31 03	Fakitermelő	
					31 623 01 0001 33 01	Lakott-területi fakitermelő	
					31 623 01 0100 21 03	Motorfűrész-kezelő	
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	
					31 521 04 0100 31 05	Többfunkciós fakitermelőgép kezelője	
					54 625 01 0100 31 01	Vadász, vadtenyésztő	
					54 625 01 0000 00 00	Vadgazdálkodási technikus	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Varga Sándor	Okleveles kertész üzemmérnök Okleveles kertépítő és zöldfelületfenntartó szaküzemmérnök	Üzletvezető	Írisz-kert Bt., Szolnok	5000 Szolnok Kassai út 32. 06 (30) 636-2117 vandor.garas@gmail.com	33 622 01 1000 00 00	Dísznövénykertész	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 622 01 0100 21 01	Faiskolai munkás	
					33 622 01 0100 31 01	Faiskolai termesztő	
					31 622 01 0100 21 01	Fűszernövény-termesztő	
					54 622 01 0100 31 01	Golfpálya-fenntartó	
					55 621 02 0010 55 02	Gyógynövény- és fűszernövénytermesztő és -feldolgozó	
					31 622 01 0100 21 03	Gyógynövénytermesztő	
					31 622 01 0010 31 02	Gyümölcstermesztő	
					54 622 01 0100 33 01	Kertépítő	
					54 621 04 0010 54 01	Kertész és növényvédelmi technikus	
					54 622 01 0100 31 02	Kertfenntartó	
					31 622 01 0100 21 04	Kerti munkás	
					33 622 01 0100 31 03	Növényházi dísznövénytermesztő	
					54 622 01 0000 00 00	Parképítő és -fenntartó technikus	
					54 622 01 0100 21 01	Parkgondozó	
					33 622 01 0100 31 04	Szabadföldi dísznövénytermesztő	
					31 622 01 0010 31 03	Szőlőtermesztő	
					54 622 01 0100 31 03	Temetőkertész	
					33 215 02 0100 31 01	Virágbolti eladó	
					33 215 02 0100 33 02	Virágkereskedő	
					33 215 02 0100 31 02	Virágkötő	
					31 622 01 0010 31 04	Zöldségtermesztő	

VM Országos Szakmai Vizsgaelnöki Névjegyzéke az élelmiszer-ipari szakmacsoportban

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Dr. Bikfalvi Istvánné	Okleves vegyészmérnök Okleveles mérnök-biológus szakmérnök Műszaki doktor (biokémia szaktudományból)	Nyugdíjas	Magyar Ásványvíz Szövetség és Terméktanács	1112 Budapest Irhás köz 8. 06 (30) 645-0533 06 (1) 246-7191 bikfalvi@mail.datanet.hu	54 541 01 0010 54 06	Erjedés- és üdítőitalipari technikus	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 541 02 0000 00 00	Erjedés- és üdítőital-ipari termékgyártó	
					33 541 02 0100 31 02	Gyümölcspálinka-gyártó	
					33 541 02 0100 31 04	Sörgyártó	
					33 541 02 0100 33 01	Szesz- és szeszesitalgyártó	
Börzsey László	Okleveles élelmiszeripari üzemmérnök (műszerezés és automatizálási ágazat) Okleveles élelmiszeripari üzemmérnök (hús-tejipari ágazat) Vendéglátó eladó	Ügyvezető	Shera Bt. Gyula	5700 Gyula Virág u. 4. 06 (30) 928-9459 borzsey@t-online.hu	31 541 01 0100 21 01	Baromfi-feldolgozó	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 541 01 0100 31 01	Bolti hentes	
					54 541 01 0010 54 05	Élelmiszer-higiénikus	
					33 521 02 0000 00 00	Élelmiszer-ipari gépsor- és rendszerüzemeltető	
					33 541 07 0100 21 01	Elsődleges tejkezelő	
					33 541 07 0100 31 01	Friss és tartós tejtermékek gyártója	
					54 541 01 0010 54 07	Hús- és baromfiipari technikus	
					31 541 01 1000 00 00	Húsipari termékgyártó	
					33 541 07 0100 31 02	Sajtkészítő	
					31 541 01 0100 31 02	Szárazáru készítő	
					54 541 01 0010 54 11	Tejipari technikus	
					33 541 07 1000 00 00	Tejtermékgyártó	
					31 541 01 0100 21 05	Vágóhídi munkás	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Dr. Janky Ferenc	Okleveles kertészmérnök Kertészettudományi doktor PhD kémiai tudományágban	Egyetemi docens	Budapesti Corvinus Egyetem Szőlészeti és Borászati Intézet, Borászati Tanszék	2462 Martonvásár Vajda J. u. 29. 06 (22) 460-156 dr.jankyf@gmail.com	54 541 01 0010 54 01	Bor- és pezsgőgyártó technikus	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 621 01 0000 00 00	Borász	
					33 621 01 0100 21 01	Pincemunkás	
					33 621 01 0001 33 01	Sommelier (borpincér)	
					33 621 01 0001 51 01	Vincellér	
Juhász Károlyné	Okleveles élelmiszeripari szaktechnikus Okleveles gépész szakos műszaki tanár	Nyugdíjas		6724 Szeged Huszár u. 6. 06 (30) 306-2529 juhasznezsuzsanna@gmail.com	31 541 01 0100 21 01	Baromfi-feldolgozó	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 541 01 0100 21 02	Bélfeldolgozó	
					31 541 01 0100 31 01	Bolti hentes	
					31 541 01 0100 21 03	Csontozó munkás	
					33 541 07 0100 21 01	Elsődleges tejkezelő	
					33 541 07 0100 31 01	Friss és tartós tejtermékek gyártója	
					33 541 04 0100 21 01	Gyorspékségi sütő és eladó	
					31 541 01 0100 21 04	Halfeldolgozó	
					54 541 01 0010 54 07	Hús- és baromfiipari technikus	
					31 541 01 1000 00 00	Húsipari termékgyártó	
					33 541 05 0100 21 01	Mézeskalács-készítő	
					33 541 04 0000 00 00	Pék	
					33 541 05 1000 00 00	Pék-cukrász	
					33 541 07 0100 31 02	Sajtkészítő	
					54 541 01 0010 54 09	Sütő- és cukrászipari technikus	
					33 541 04 0100 21 02	Sütőipari munkás	
					31 541 01 0100 31 02	Szárazáru készítő	
					33 541 04 0100 21 03	Száraztésztagyártó	
					54 541 01 0010 54 11	Tejipari technikus	
					33 541 07 1000 00 00	Tejtermékgyártó	
					31 541 01 0100 21 05	Vágóhídi munkás	
Németh Dezső	Okleveles műszaki tanár és üzemgépész üzemmérnök, Okleveles pedagógia szakos bölcsész és tanár Közoktatási vezető	Műszaki tanár	Ganz-Munkácsy Szakközépiskola és Szakiskola Zalaegerszeg	8945 Bak Ady út 15/B. 06 (30) 414-6459 ndezso@freemail.hu	31 541 01 1000 00 00	Húsipari termékgyártó	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 541 04 0000 00 00	Pék	
					33 541 05 1000 00 00	Pék-cukrász	
					54 541 01 0010 54 09	Sütő- és cukrászipari technikus	
Dr. Pásti György	Okleveles tartósítóipari mérnök Okleveles borászati és italtechnológus szakmérnök PhD élelmiszeripari tudományágban	Egyetemi docens	BCE SZBI Borászati Tanszék	1065 Budapest Bajcsy-Zsilinszky út 59. 06 (1) 332-0223 gyorgy.pasti@uni-corvinus.hu	33 621 01 0000 00 00	Borász	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 621 01 0100 21 01	Pincemunkás	
					33 621 01 0001 33 01	Sommelier (borpincér)	
					33 621 01 0001 51 01	Vincellér	
					54 541 01 0010 54 01	Bor- és pezsgőgyártó technikus	
Szűcs Sándor	Okleveles tartósítóipari üzemmérnök Okleveles tartósítóipari mérnök Okleveles tartósítóipari mérnök-tanár	Mérnök-tanár	KTKT Általános Iskola és Középiskola Petőfi Sándor Gimnázium és Kertészeti Szakközépiskola, Kiskőrös	6080 Szabadszállás Felsőérpart u. 1. 06 (30) 537-3310 szucssasa@tvnetwork.hu	54 541 01 0010 54 01	Bor- és pezsgőgyártó technikus	2012. május 29. – 2017. május 28.
					33 621 01 0000 00 00	Borász	
					33 541 02 0000 00 00	Erjedés- és üdítőital-ipari termékgyártó	
					33 541 02 0100 31 02	Gyümölcspálinka-gyártó	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

VM Országos Szakmai Vizsgaelnöki Névjegyzéke a környezetvédelem-vízgazdálkodás szakmacsoportban

Név	Végzettség	Beosztás	Munkahely	Lakcím, telefonszám	Szakképesítés vizsgaelnöki tevékenységre		Érvényességi idő
					OKJ száma	megnevezése	
Jaczenyik Enikő	Okleveles környezetmérnök	Gyakorlati oktatásvezető	Gábor Áron „Művészeti Iskola” Szakközépiskola, Miskolc	3561 Felsőzsolca Kőrösi Csoma Sándor u. 46. 06 (30) 489-0616 j.eniko@freemail.hu	33 853 01 0100 31 01	Elektronikai hulladékválogató, -feldolgozó	2012. május 29. – 2017. május 28.
					54 850 01 0010 54 01	Energetikai környezetvédő	
					33 853 01 0100 31 02	Hulladékfeldolgozógép-kezelő	
					31 851 01 0000 00 00	Hulladékfelvásárló	
					54 850 01 0010 54 02	Hulladékgazdálkodó	
					33 853 01 0100 21 01	Hulladékgyűjtő és szállító	
					33 853 01 0000 00 00	Hulladéktelep-kezelő	
					33 853 01 0100 21 02	Hulladékválogató és -feldolgozó	
					54 850 01 0010 54 03	Környezetvédelmi berendezés üzemeltetője	
					54 850 01 0010 54 04	Környezetvédelmi méréstechnikus	
					54 851 01 0000 00 00	Települési környezetvédelmi technikus	
					54 851 01 0100 52 01	Települési környezetvédelmi ügyintéző	
					54 851 01 0100 51 01	Településüzemeltető és -fenntartó	
					54 850 02 0000 00 00	Természet- és környezetvédelmi technikus	
Viczián János	Okleveles általános és mezőgazdasági vízgazdálkodási üzemmérnök Főiskolai szakmérnök környezetvédelmi szakon	Egyéni vállalkozó		5600 Békéscsaba Görbe u. 38. 06 (20) 390-2292 1964jana@gmail.com	31 853 01 0000 00 00	Csatornamű-kezelő	2012. május 29. – 2017. május 28.
					31 851 01 0000 00 00	Hulladékfelvásárló	
					33 853 01 0000 00 00	Hulladéktelep-kezelő	
					54 851 01 0000 00 00	Települési környezetvédelmi technikus	
					31 853 05 0000 00 00	Vízkárelhárító	
					31 853 06 1000 00 00	Vízműkezelő	
					54 853 01 0000 00 00	Vízügyi technikus	

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

A Vidékfejlesztési Minisztérium egyetértésével megrendezendő 2012/2013-as tanév őszi országos versenyeinek felhívása

I.

Dr. Szepesi László Emlékverseny

A piliscsabai VM KASZK Szakképző Iskola – Mezőgazdasági, Erdészeti Szakképző Iskola, Kollégium és VM Gyakorlóiskola megrendezi a középfokú erdészeti szakképzésben részt vevő intézmények részére meghirdetett Országos Szakmai Vetélkedőt.

A verseny időpontja: *2012. október 17–19.*

A részletes versenykiírást a meghívott iskolák a rendező intézménytől kapják meg.

II.

Országos Ifjúsági Vadászvetélkedő

A 2012/2013. tanévben az Országos Magyar Vadászati Védegylet a Harruckern János Közoktatási Intézménnyel közösen rendezi meg a versenyszabályzatban meghatározott középfokú vadászképzést folytató tanintézmények országos versenyét 2012. *szeptember 26–28-án.*

A részletes versenykiírást a meghívott iskolák az Országos Magyar Vadászati Védegylettől kapják meg. Nevezési határidő: *2012. szeptember 15.*

III.

Cukrász hagyományőrző verseny

A 2012/2013. tanévben a Toldi Miklós Élelmiszeripari Középiskola, Szakiskola és Kollégium (2450 Nagykőrös, Ceglédi út 24.) *2012 novemberében* rendezi meg a cukrász hagyományőrző versenyt a pék-cukrász, illetve a sütő- és cukrászipari technikus szakképzésben részt vevő diákok részére.

Az iskolák kétfős csapatokkal vehetnek részt a versenyen, amely szóbeli és gyakorlati részből áll.

Nevezési határidő: *2012. október 30.*

A verseny részleteiről az iskola honlapján (www.toldi-nk.sulinet.hu) tájékozódhatnak az érdeklődők.

IV.

Pék hagyományőrző verseny

A 2012/2013. tanévben a Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakközépiskola, Szakmunkásképző és Gimnázium (1065 Budapest, Andrássy út 63–65.) *2012 októberében* rendezi meg a pék hagyományőrző versenyt a pék, pék-cukrász, illetve sütő- és cukrászipari technikus szakképzésben részt vevő diákok részére.

A verseny részleteiről s rendező iskolában [tel.: 06 (1) 413-3710; 06 (1) 342-7556] tájékozódhatnak az érdeklődők.

dr. Bottlik Gyula s. k.,
főosztályvezető
Vidékfejlesztési Minisztérium
Jogi Főosztály

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Pályázati felhívás felsőoktatási intézmény vezetői álláshelyeinek betöltésére

A pályázatok benyújtásával és közzétételével – így különösen a benyújtási határidőkkel, a pályázatokhoz kötelezően előírt feltételekkel és a benyújtandó mellékletekkel – kapcsolatos rendelkezéseket a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény, valamint az e törvény végrehajtásáról és a felsőoktatási intézményekben történő foglalkoztatás egyes kérdéseiről szóló 53/2006. (III. 14.) Korm. rendelet tartalmazza.

A NEMZETKÖZI PETŐ ANDRÁS KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT. és a NEMZETKÖZI PETŐ ANDRÁS KÖZALAPÍTVÁNY, mint fenntartó, a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 96. §-ának (6) bekezdése, továbbá a mindenkor hatályos Munka Törvénykönyve, valamint a Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézet Alapító Okiratában és SZMSZ-ében meghatározottak alapján

pályázatot hirdet a
MOZGÁSSÉRÜLTEK PETŐ ANDRÁS NEVELŐKÉPZŐ ÉS NEVELŐINTÉZETÉBEN
rektori munkakör betöltésére

A munkakör betöltése határozott időre, 4 éves időtartamra, azaz 2012. október 1-jétől 2016. szeptember 30-áig szól.

A munkakör betöltésének feltételei, a pályázóval szemben támasztott követelmények:
- egyetemi szintű, a főiskolai képzési profiljába illeszkedő szakirányú végzettség,
- egyetemi tanári, főiskolai tanári, egyetemi docensi, tudományos tanácsadó vagy kutató professzori, ill. tudományos főmunkatársi cím,
- felsőoktatási törvény szerinti tudományos fokozat,
- kiemelkedő vezetési, szervezési, gazdálkodási ismeret és legalább 5 éves felsőoktatási vezető tapasztalat,
- 2 idegen nyelv előadói szintű ismerete.

A rektor feladata a hatályos jogszabályok, valamint az intézmény szervezeti és működési szabályzata alapján a főiskola irányításával összefüggő feladatok ellátása, különösen:
- a Főiskola képzési, tudományos kutatási, programjának innovatív stratégiai kimunkálása, irányítása,
- az igazgatási és gazdasági tevékenység költséghatékony, bevételnövelő, proaktív szemléletű stratégiai működésének kialakítása, ellátása, működtetése a későbbiekben számonkérhető módon,
- a felsőfokú képzés, a tudományos kutatási, a főiskola által fenntartott Gyakorló Közoktatási és Egységes Módszertani Intézet, valamint az egyéb szervezeti egységek munkájának összehangolása,
- a Főiskola minőségbiztosítási rendszerének kidolgozása, működtetése, személyi feltételeinek biztosítása, az előírásoknak megfelelően,
- a Főiskola hazai és nemzetközi képviseletének ellátása,
- a humánpolitikai munka irányítása,
- az intézmény fejlesztésére és korszerűsítésére vonatkozó koncepciók kialakítása, szervezése, működtetése.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó
- jelenlegi munkahelyének megnevezését, beosztását, munkaköri besorolását,
- tudományos fokozatát, szakmai és egyéb díjait, idegennyelv-tudását,
- szakmai, illetőleg oktatási, tudományos kutatási munkáját, eddigi vezetői tevékenységének leírását,
- hazai és nemzetközi tudományos, ill. szakmai szervezetekben végzett munkáját, a nemzetközi tudományos életben való részvételét,
- a felsőoktatási intézmény vezetésével kapcsolatos – későbbiekben számonkérhető – terveit, azok megvalósítására vonatozó elképzeléseit,
- minden olyan iratát, melyet a pályázó fontosnak tart.

A pályázathoz csatolni kell:
- részletes szakmai önéletrajzot,
- tudományos és szakmai tevékenységek listáját,
- publikációs jegyzéket,

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

- szakmai és kutatási terveket,
- végzettséget és szakképzettséget, tudományos fokozatot, egyetemi tanári, főiskolai tanári, egyetemi docensi, tudományos tanácsadó vagy kutató professzori, ill. tudományos főmunkatársi kinevezést, az idegennyelv-tudást tanúsító okiratok hiteles másolatát,
- érvényes hatósági erkölcsi bizonyítványt,
- nyilatkozatot a pályázó hozzájárulásáról, hogy a pályázati anyagát, személyes adatait a vonatkozó jogszabályok és a Főiskola Szervezeti és Működési Szabályzata szerint erre jogosult bizottságok és testületek, véleményezési joggal rendelkezők megismerhetik,
- nyilatkozatot arról, hogy a pályázó hozzájárul teljes pályázati anyagának sokszorosításához, továbbításához (harmadik személlyel történő közléséhez), személyes adatainak pályázattal összefüggő kezeléséhez,
- nyilatkozat arról, hogy pályázatának eredményessége esetén a munkakör betöltésének időpontjától, 2012. október 1. napjától munkába áll.

A pályázat benyújtásának határideje: az Oktatási és Kulturális Közlönyben való megjelenéstől számított 30 napon belül.

A pályázat elbírálásának határideje: 2012. szeptember 15.

A borítékon fel kell tüntetni: „Rektori Pályázat”
A pályázatot és mellékleteit három példányban kell a Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézet Humánerőforrás-gazdálkodási Osztályára benyújtani. 1125 Budapest, Kútvölgyi út 6.

A pályázattal kapcsolatos részletes információ dr. Fehér Miklóstól, a Nemzetközi Pető András Közhasznú Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatójától kapható.

A konzultáció időpontja: 2012. augusztus 13. [Előzetes időpont-egyeztetés alapján, a 06 (30) 200-5572-es telefonszámon.]

Az elbírálás eredményéről írásban tájékoztatjuk a pályázót.

dr. Fehér Miklós s. k.
a Nemzetközi Pető András Közhasznú Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója

dr. Nagy Zoltán s. k.
a Nemzetközi Pető András Közalapítvány Kuratóriumának elnöke

A Pannon Egyetem pályázati felhívásai

I.

A PANNON EGYETEM
pályázatot hirdet a
MÉRNÖKI KAR
Gépészmérnöki Intézetébe
intézetigazgatói tisztség betöltésére

A kinevezett intézetigazgató feladata az intézet oktató-kutató munkájának vezetése, koordinálása, racionalizálása, az intézet adminisztrációs és gazdasági tevékenységének irányítása; kapcsolattartás a kar vezetésével, az egységéhez tartozó szakok vezetőivel. Aktívan vegyen részt az egyetemi, kari és tudományos szervezetek munkájában. Feladata továbbá az intézet fejlesztése, fenntartható személyzeti politika kialakítása, az intézet tudományos potenciáljának erősítése, a hazai és nemzetközi szakmai és gazdasági kapcsolatok ápolása, bővítése.

A pályázónak rendelkeznie kell szakirányú egyetemi végzettséggel, tudományos minősítéssel, az általa művelt tudományterület átfogó ismeretével, nemzetközi szintű szakmai-tudományos tevékenységgel, legalább 10 éves egyetemi oktatói gyakorlattal, egy világnyelv előadói szintű ismeretével. Pályázatában részletesen ki kell fejtenie az intézet korszerű oktatási tevékenységére és gazdasági menedzselésére vonatkozó elképzeléseit. Kutatómunkája legyen összhangban az intézet profiljával.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

A megbízás legkorábban 2012. október 1. napjától legfeljebb öt évre szól.

A pályázat elbírálására legkésőbb 2012. szeptember 30. napjáig kerül sor.

A pályázat beadási határideje: a Nemzeti Közigazgatási Intézet honlapján (http://www.nki.gov.hu) történő megjelenéstől számított 40 napon belül.

A pályázathoz szükséges formanyomtatványok, további információk a Humánerőforrás-gazdálkodási Igazgatóságon szerezhetők be [8200 Veszprém, Pf. 158., Egyetem u. 10. Tel.: (88) 624-236].

II.

A PANNON EGYETEM
pályázatot hirdet a
MÉRNÖKI KAR
Biomérnöki, Membrántechnológiai és Energetikai Kutató Intézetébe
teljes munkaidejű *egyetemi docensi munkakör* betöltésére

A kinevezendő egyetemi docens feladata a Biomérnöki, Membrántechnológiai és Energetikai Kutató Intézetben folyó tudományos kutatási és fejlesztési tevékenységekben való részvétel, új kutatási irányok kezdeményezése és menedzselése. A membrános technológiák környezetvédelmi, biomérnöki és energetikai alkalmazása, továbbfejlesztése, ill. új eljárások kidolgozása. Ehhez megfelelő infrastruktúra és szellemi háttér kialakítása.

Oktatási feladata az Intézet profiljába tartozó szakmai tárgyak, gyakorlatok oktatása, a tananyag folyamatos fejlesztése, valamint oktatóként és témavezetőként aktív részvétel a Vegyészmérnöki- és Anyagtudományok Doktori Iskola munkájában.

A pályázó teljesítse az egyetemi docensi követelményrendszert, rendelkezzék legalább 10 éves felsőoktatási oktatói tapasztalattal, tudományterülettől függően nemzetközi és/vagy hazai tudományos elismertséggel, ipari kapcsolatokkal, amellyel támogatja, ill. kiegészíti az Intézet jelenlegi kutatásait.

Rendelkezzék emellett szakterülete magas szintű, átfogó ismeretével, nemzetközi kapcsolatokkal, továbbá kapcsolatépítő és -fejlesztő képességekkel. A fentieken túl végezzen kutatás-szervező, pályázati és forrásteremtő tevékenységet.

A kinevezés várhatóan 2013. április 1-jétől határozatlan időtartamra szól.

A pályázat elbírálására legkésőbb 2013. március 31. napjáig kerül sor.

A pályázat beadási határideje: a Nemzeti Közigazgatási Intézet honlapján (http://www.nki.gov.hu) történő megjelenéstől számított 40 napon belül.

A pályázathoz szükséges formanyomtatványok, további információk a Humánerőforrás-gazdálkodási Igazgatóságon szerezhetők be [8200 Veszprém, Pf. 158., Egyetem u. 10. Tel.: (88) 624-236].

III.

A PANNON EGYETEM
pályázatot hirdet a
MODERN FILOLÓGIAI ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KAR
Antropológia és Etika Tanszékén
tanszékvezetői tisztség betöltésére

A tanszékvezető feladata: az Antropológia és Etika Tanszék oktató-, kutató-, szervezési és akkreditációs munkáinak irányítása, a tanszék hazai és nemzetközi tudományos kapcsolatainak szervezése, forrásteremtő és pályázati tevékenységének koordinálása.

A pályázó rendelkezzék a tanszék multidiszciplináris profiljába illeszkedő képzettséggel, diplomával, PhD-fokozattal és habilitációval, megfelelő szintű tudományos publikációval, szakmai közéleti és kutatásfejlesztői tevékenységgel, dokumentált nyelvismerettel, legalább tizenöt éves felsőoktatási gyakorlattal, valamint vezetői tapasztalatokkal.

A beadott pályázat tartalmazza a Tanszék működésére, fejlesztésére vonatkozó elképzeléseket, terveket.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

A tanszékvezetői megbízás 2012. december 1. napjától legfeljebb 5 évre szól.

A pályázat elbírálására legkésőbb 2012. november 30. napjáig kerül sor.

A pályázat beadási határideje: a Nemzeti Közigazgatási Intézet honlapján (http://www.nki.gov.hu) történő megjelenéstől számított 40 napon belül.

A pályázathoz szükséges formanyomtatványok, további információk a Humánerőforrás-gazdálkodási Igazgatóságon szerezhetők be [8200 Veszprém, Pf. 158., Egyetem u. 10. Tel.: (88) 624-236].

Rózsáné dr. Kis Erika s. k.,
igazgató
Pannon Egyetem
Humánerőforrás-gazdálkodási Igazgatóság

A Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar pályázati felhívásai

I.

A SZENT ISTVÁN EGYETEM YBL MIKLÓS ÉPÍTÉSTUDOMÁNYI KARA
pályázatot hirdet a KÖZMŰ- ÉS MÉLYÉPÍTÉSI TANSZÉKRE
egyetemi docensi munkakör betöltésére

A jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony 90 napos próbaidővel.

A pályázó feladata:
- tantárgyi programok és tematikák kidolgozása, azok folyamatos fejlesztése,
- előadások rendszeres tartása, gyakorlatok vezetése, részvétel a posztgraduális képzésben, speciálkollégiumok szervezése és tartása,
- idegen nyelvű előadás tartása,
- rendszeres vizsgáztatás (kollokvium, záróvizsga, diplomavédés),
- tankönyvek, jegyzetek, oktatási segédanyagok készítése,
- a hozzá beosztott oktatók munkájának irányítása, ellenőrzése, az oktatói utánpótlás nevelése,
- tudományos diákkörösök, diplomamunkát készítő hallgatók munkájának irányítása,
- önálló tudományos munka végzése,
- országos és nemzetközi szakmai-közéleti tevékenység végzése,
- rendszeres kapcsolattartás a szakterületéhez kapcsolódó gyakorlattal, az új kutatási eredmények gyakorlati alkalmazásának elősegítése, figyelemmel kísérése és a tananyagba való beépítése.

A pályázat feltételei:
- egyetem, okleveles építőmérnöki végzettség,
- PhD tudományos fokozat,
- legalább nyolcéves szakmai gyakorlat, amelyből legalább öt év oktatói-kutatói munka,
- legalább egy világnyelvből „C” típusú középfokú állami vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga,
- többéves tudományos tevékenység,
- a tudományos munkásságot bizonyító publikációs tevékenység,
- hazai vagy külföldi konferencián tartott előadás,
- büntetlen előélet.

Előnyt jelent:
- külföldön folytatott oktatási gyakorlat,
- idegen nyelvű oktatási gyakorlat,
- nemzetközi projektekben való részvétel.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

A pályázatnak tartalmaznia kell:
- a pályázó eddigi szakmai munkájának részletes leírását,
- szakmai, tudományos, oktatói munkájának eredményeit,
- a magyar és idegen nyelvű bemutatkozó előadás témáját és vázlatát,
- megjelent önálló vagy társszerzőkkel készített publikációit,
- a konferenciákon megtartott előadásainak jegyzékét.

A pályázathoz mellékelni kell:
- részletes, szakmai, fényképes önéletrajzot,
- iskolai végzettséget, tudományos fokozatot, idegennyelv-tudást tanúsító okiratok másolatait,
- fontosabb publikációk jegyzékét,
- három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt,
- nyilatkozatot arról, hogy a pályázó hozzájárul ahhoz, hogy pályázati anyagát a jogszabályban és az intézményi szabályzatban megjelölt bizottságok és testületek megismerhetik.

A pályázattal kapcsolatban információt a SZIE YBL Miklós Építéstudományi Kar Közmű- és Mélyépítési Tanszék tanszékvezetője, dr. Telekes Gábor főiskolai tanár ad. A pályázatot a SZIE Ybl Miklós Építéstudományi Kar dékánjához (1146 Budapest, Thököly út 74.) kell megküldeni öt példányban, a megjelenéstől számított 30 napon belül. A munkáltatói jogkör gyakorlója a benyújtási határidőt követően a határidőben beérkező pályázati anyagok pályáztatását az egyetem foglalkoztatási követelményrendszer szabályainak megfelelően lefolytatja, majd dönt, melynek eredményéről a pályázók (telefonon vagy e-mailen vagy írásban) tájékoztatást kapnak.

Az elutasított pályázatok iratanyagait a döntést követően 90 napig át lehet venni az Ybl Miklós Építéstudományi Kar Dékáni Hivatalában (1146 Budapest, Thököly út 74.). A 90 napos határidőn túl a pályázati anyagok megsemmisítésre kerülnek, ezért a pályázathoz csatolandó okmányokat fénymásolatban kell benyújtani.

A pályázat elbírálása a beadási határidő lejártát követő 30 napon belül történik.

II.

A SZENT ISTVÁN EGYETEM YBL MIKLÓS ÉPÍTÉSTUDOMÁNYI KARA
pályázatot hirdet a MATEMATIKA TANSZÉKRE
egyetemi docensi munkakör betöltésére

A jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony 90 napos próbaidővel.

A pályázó feladata:
- tantárgyi programok és tematikák kidolgozása, azok folyamatos fejlesztése,
- előadások rendszeres tartása, gyakorlatok vezetése, részvétel a posztgraduális képzésben, speciálkollégiumok szervezése és tartása,
- idegen nyelvű előadás tartása,
- rendszeres vizsgáztatás,
- tankönyvek, jegyzetek, oktatási segédanyagok készítése,
- a hozzá beosztott oktatók munkájának irányítása, ellenőrzése, az oktatói utánpótlás nevelése,
- tudományos diákkörösök munkájának irányítása,
- önálló tudományos munka végzése,
- országos és nemzetközi szakmai-közéleti tevékenység végzése,
- rendszeres kapcsolattartás a szakterületéhez kapcsolódó gyakorlattal, az új kutatási eredmények gyakorlati alkalmazásának elősegítése, figyelemmel kísérése és a tananyagba való beépítése.

A pályázat feltételei:
- szakirányú egyetemi végzettség,
- PhD tudományos fokozat,
- legalább nyolcéves szakmai gyakorlat, amelyből legalább öt év oktatói-kutatói munka,

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

- rendelkezzen legalább egy világnyelvből „C” típusú középfokú állami- vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgával,
- többéves tudományos tevékenység,
- a tudományos munkásságot bizonyító publikációs tevékenység,
- hazai vagy külföldi konferencián tartott előadás,
- büntetlen előélet.

A pályázatnak tartalmaznia kell:
- a pályázó eddigi szakmai munkájának részletes leírását,
- szakmai, tudományos, oktatói munkájának eredményeit,
- a magyar és idegen nyelvű bemutatkozó előadás témáját és vázlatát,
- megjelent önálló vagy társszerzőkkel készített publikációit,
- a konferenciákon megtartott előadásainak jegyzékét.

A pályázathoz mellékelni kell:
- részletes, szakmai, fényképes önéletrajzot,
- iskolai végzettséget, tudományos fokozatot, idegennyelv-tudást tanúsító okiratok másolatait,
- fontosabb publikációk jegyzékét,
- három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt,
- nyilatkozatot arról, hogy a pályázó hozzájárul ahhoz, hogy pályázati anyagát a jogszabályban és az intézményi szabályzatban megjelölt bizottságok és testületek megismerhetik.

A pályázattal kapcsolatban információt a SZIE YBL Miklós Építéstudományi Kar dékánja, dr. Makovényi Ferenc főiskolai tanár ad. A pályázatot a SZIE Ybl Miklós Építéstudományi Kar dékánjához (1146 Budapest, Thököly út 74.) kell megküldeni öt példányban, a megjelenéstől számított 30 napon belül. A munkáltatói jogkör gyakorlója a benyújtási határidőt követően a határidőben beérkező pályázati anyagok pályáztatását az egyetem foglalkoztatási követelményrendszer szabályainak megfelelően lefolytatja, majd dönt, melynek eredményéről a pályázók (telefonon vagy e-mailen vagy írásban) tájékoztatást kapnak.

Az elutasított pályázatok iratanyagait a döntést követően 90 napig át lehet venni az Ybl Miklós Építéstudományi Kar Dékáni Hivatalában (1146 Budapest, Thököly út 74.). A 90 napos határidőn túl a pályázati anyagok megsemmisítésre kerülnek, ezért a pályázathoz csatolandó okmányokat fénymásolatban kell benyújtani.

A pályázat elbírálása a beadási határidő lejártát követő 30 napon belül történik.

dr. Makovényi Ferenc s. k.,
dékán

Pályázati felhívás
nevelési-oktatási és egyéb intézmények vezetői álláshelyeinek betöltésére[1]

A pályázatok benyújtásával és közzétételével (így különösen a benyújtási határidőkkel, a pályázatokhoz kötelezően előírt feltételekkel és benyújtandó mellékletekkel) kapcsolatos rendelkezéseket a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény, az e törvény végrehajtásáról szóló 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet, a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet, valamint a közlemények szövegében feltüntetett egyéb jogszabályok tartalmazzák.

[1] Felhívjuk tisztelt hirdetőink figyelmét, hogy azokat a nevelési-oktatási intézményekbe kiírt álláshirdetéseket, melyek az Oktatási és Kulturális Közlöny tematikus közzétételi rendje alapján egyik munkakörtípusba sem sorolhatóak be, csak a sürgősséggel történő közlésre vonatkozó díj felszámítása mellett áll módunkban megjelentetni.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Rövidítések:
ÁEI: állás elfoglalásának ideje
Pbhi: pályázat benyújtásának határideje
Pehi: pályázat elbírálásának határideje
Pc: pályázat címzése
ill: illetmény
p: pótlék
tp: területi pótlék
szl: szolgálati lakás
szgy: szakmai gyakorlat
v: végzettség
vgy: vezetői gyakorlat
étkh: étkezési hozzájárulás
om: oklevélmásolat (amennyiben a pályázat kiírója mást nem határoz meg, akkor egyszerű másolat)
b: erkölcsi bizonyítvány (amennyiben a pályázat kiírója mást nem határoz meg, akkor három hónapnál nem régebbi)
f: felvilágosítás
ön: önéletrajz
vp: vezetői pótlék
vpr: vezetői program
adatvédelmi nyilatkozat: hozzájárulás a pályázati anyagban foglalt személyes adatok a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez, illetve betekintésre jogosultak általi megismeréséhez
NKI: Nemzeti Közigazgatási Intézet
Közokt. tv.: a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény
Kjt.: a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
Korm. rendelet: a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet
MKM rendelet: a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet
Lf: a munkakörbe tartozó, illetve a vezetői megbízással járó lényeges feladatok

Óvodavezető

A pályázatot meghirdető szerv	Meghirdetett munkahely	Képesítési és egyéb feltételek	Juttatások (Ft), illetmény, pótlék, egyéb
1	2	3	4
Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő-testülete 1211 Budapest XXI. ker. Szent Imre tér 10.	Tátika-Napsugár Óvoda 1211 Budapest, Kiss J. alt. u. 52.	Felsőfokú óvodapedagógusi v és intézményvezetői szakképzettség (közoktatási vezetői vagy óvodamenedzser vagy tanügy-igazgatási szakértő vezető óvodapedagógus v), öt év szgy, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása.	ÁEI: 2012. okt. 1. A vezetői megbízás 2018. júl. 31-ig szól. Pbhi: az NKI internetes oldalán való közzétételtől számított 30. nap. Pehi: 2012. szept. 30. A pályázatnak tartalmaznia kell: szakmai életrajz, vpr. A pályázathoz csatolni kell: om, b, a pályázat véleményezésében és elbírálásában részt vevők betekintési jogára utaló nyilatkozatot, továbbá a korábbi munkaviszonyra vonatkozó igazolásokat. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, vagy személyesen kell benyújtani „Óvodavezetői pályázat” megjelöléssel ellátva.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			Pc: Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Oktatási Ágazat 1212 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky u. 59/A. Levelezési cím: 1751 Budapest, Pf. 85 A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. június 11.
Devecser Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 8460 Devecser, Petőfi tér 1.	Vackor Közös Fenntartású Óvoda 8460 Devecser, Szabadság tér 1–3.	Szakirányú felsőfokú iskolai v, szakképzettség, pedagógus-szakvizsga, másodszor és további alkalommal történő megbízás esetén a pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, legalább öt év óvodapedagógus-munkakörben szerzett szgy, magyar állampolgárság, büntetlen előélet.	ÁEI: 2012. szept. 1. A vezetői megbízás 2017. júl. 1-jéig szól. Pbhi: 2012. júl. 10. Pehi: a képviselő-testület bírálja el a pályázatok véleményezési határidejének lejártát követő 30 napon belül. Illetmény, juttatás: a Kjt. és a Korm. rendelet rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: om, b, részletes szakmai ön, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelést tartalmazó szakmai program, nyilatkozat arról, hogy hozzájárul a pályázati anyagban foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez, nyilatkozata arról, hogy a személyét érintő kérdés tárgyalásakor nyílt vagy zárt ülést kér. A pályázat benyújtásának módja: „Pályázat óvodavezetői állásra” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc: Devecser Város Önkormányzatának jegyzője 8460 Devecser, Petőfi tér 1. f: Dukán Gabriella aljegyző. Tel.: (88) 512-631. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. június 9.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
Farád Község Önkormányzat Képviselő-testülete 9321 Farád, Fő u. 21.	Farádi Óvoda és Bogyoszlói Egységes Óvoda-Bölcsőde 9321 Farád, Fenyőfa u. 5. Lf: vezetői beosztással összefüggő feladatok ellátása.	Főiskola, felsőfokú óvodapedagógus-szakképzettség, -szakvizsga, óvodapedagógus-munkakörben – legalább 3–5 év szakmai tapasztalat, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása, magyar állampolgárság. Előny: óvodavezető beosztásban – legalább 3–5 év vezetői tapasztalat, felhasználói szintű MS Office (irodai alkalmazások) ismeret.	ÁEI: 2012. aug. 1. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig, határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. jún. 20. Pehi: 2012. júl. 31. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a pályázatok a véleményezési határidő lejártát követő első képviselő-testületi ülésen kerülnek elbírálásra. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: közjegyző által hitelesített om, b, szakmai ön, vpr, nyilatkozat, hogy a pályázó a pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez hozzájárul, pályázatát az eljárásban részt vevők megismerhetik. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (KJT75892.), valamint a beosztás megnevezésével: „óvodavezető” ellátva kell benyújtani, vagy személyesen: Szalai Zoltán polgármester, Győr-Moson-Sopron megye, 9321 Farád, Fő u. 21. Pc: Farád Község Önkormányzat Képviselő-testülete 9321 Farád, Fő u. 21. f: Szalai Zoltán polgármester. Tel.: (96) 279-142. A pályázat további közzétételének helye: Farád, Bogyoszló, Potyond, Sopronnémeti község önkormányzat, http://www.nki.gov.hu

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
Káloz Község Önkormányzata 8124 Káloz, Bajcsy-Zsilinszky u. 3.	Aranyalma Óvoda és Bölcsőde 8124 Káloz, Óvoda u. 2. Lf: vezeti és irányítja az intézményt, e feladatán belül az alapító okiratnak megfelelően az intézményegységeit: az Aranyalma Óvoda és Bölcsőde, az Aranyalma Óvoda és Bölcsőde Napraforgó Tagóvodája, Aranyalma Óvoda és Bölcsőde Meseerdő Tagóvodája, nevelési program alapján gondoskodik a tagintézmények együttműködéséről, tevékenységük összehangolásáról, felel az intézmény szakszerű, hatékony és törvényes működéséért, a takarékos gazdálkodásért, az intézmény szakmai tevékenységének tervezéséért, szervezéséért, biztosítja az intézmény működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket, munkáltatói jogokat gyakorol, és dönt az intézmény működésével kapcsolatban minden olyan ügyben, amelyet jogszabály nem utal más hatáskörbe. Szakmai feladatainak részletes felsorolását a Közokt. tv. 54–55. §-ai tartalmazzák, a gazdálkodással kapcsolatos feladatait az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 10. §-a tartalmazza.	Főiskola, az adott nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú iskolai v és szakképzettség, a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) NKM rendelet 39/M. § (6) bekezdésében előírt legalább hatvanórás felkészítő a három évnél fiatalabb gyermekek gondozásához szükséges alapismeretekről vagy a bölcsődei gondozói, bölcsődei szakgondozói munkakör betöltéséhez szükséges, külön jogszabály szerinti szakképzettség, pedagógus-munkakörben szerzett szakmai gyakorlat [kivéve fenti törv. 18. § (6)], legalább öt év feletti szakmai tapasztalat, pedagógus-szakvizsga, másodszor és további alkalommal történő megbízás esetén a pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, a nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakörben fennálló határozatlan időre szóló alkalmazás, illetve a megbízással egyidejűleg pedagógus-munkakörben történő, határozatlan időre szóló alkalmazás, magyar állampolgárság vagy külön jogszabály szerint jog a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz, illetve bevándorlási vagy letelepedési engedély, büntetlen előélet, cselekvőképesség, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása a 2007. évi CLII. törvény alapján.	ÁEI: 2012. aug. 16. A vezetői megbízás 2017. aug. 15-ig, határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 6. Pehi: 2012. aug. 15. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a pályázatokat Káloz Önkormányzat képviselő-testülete bírálja el a véleményezési határidő lejárát követő képviselő-testületi ülésén. Illetmény, juttatás: a Kjt., valamint a Korm. rendelet rendelkezései az irányadók. Magasabb vp: a pótlékalap 230%-a A pályázathoz csatolni kell: részletes szakmai ön, om, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléssel, b, az illetmény megállapításához szükséges korábbi jogviszonyokról, munkaviszonyokról kiadott munkáltatói igazolások másolatai, nyilatkozat arról, hogy a pályázati anyagban foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez hozzájárul, nyilatkozat arról, hogy a pályázó hozzájárul ahhoz, hogy pályázatát a pályázati eljárásban részt vevők megismerhessék, nyilatkozatot arról, hogy a pályázatának az elbírálását nyílt vagy zárt ülésen kéri-e, nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy intézményvezetői megbízása esetén a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségének eleget tesz. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályázati adatbázisban szereplő

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
		Előny: nevelési-oktatási intézményben szerzett vezetői gyak. – legalább 1–3 év vezetői tapasztalat.	azonosítószámmal (1098/2012.), valamint a beosztás megnevezésével: „intézményvezető” ellátva kell benyújtani. Pc: Káloz Község Önkormányzata 8124 Káloz, Bajcsy-Zsilinszky u. 3. f: Weisengruber Imre. Tel.: (25) 506-448. A pályázat további közzétételének helye: Káloz Község Önkormányzat honlapján (www.kaloz.hu) Sárszentágota Község Önkormányzat, valamint Sárkeresztúr Önkormányzat honlapja.
Kelebia Községi Önkormányzat Képviselő-testülete 6423 Kelebia, Ady Endre u. 114.	Napközi Otthonos Óvoda 6423 Kelebia, Ady E. u. 108.	Óvodapedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú iskolai v és szakképzettség, pedagógus-szakvizsga, legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy, magyar állampolgárság, büntetlen előélet, másodszor és további alkalommal történő megbízás esetén a pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, az intézményben pedagógus-munkakörben fennálló, határozatlan időre szóló alkalmazás, illetve a megbízással egyidejűleg pedagógus-munkakörben történő, határozatlan időre szóló alkalmazás.	ÁEI: 2013. jan. 1. A vezetői megbízás 2017. dec. 31-ig szól. Pbhi: az NKI internetes oldalán való megjelenéstől számított 30. napjáig beérkezőleg. Pehi: a véleményezési határidő lejártát követő soron következő testületi ülés. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. vp: 230%. A pályázathoz csatolni kell: szakmai életrajz, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelésel, b, om, igazolás eddigi munkaviszonyokról, a pályázó nyilatkozata arról, hogy a pályázati anyagban foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez hozzájárul, nyilatkozat arról, hogy pályázatának tárgyalását nyílt, vagy zárt ülésen kéri. Pc: Maczkó József polgármester Kelebia Község Önkormányzat 6423 Kelebia, Ady E. u. 114. Tel.: (77) 454-201.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. július 26.
Nagyecsed Város Önkormányzati Képviselő-testülete 4355 Nagyecsed, Árpád u. 32.	Városi Napközi Otthonos Óvoda	Magyar állampolgárság, büntetlen előélet, cselekvőképesség, felsőfokú óvodapedagógusi v, pedagógus-szakvizsga, legalább öt év óvodapedagógus-munkakörben szerzett szgy. Óvodavezetői megbízást az kaphat, aki a Nagyecsedi Városi Napközi Otthonos Óvodánál óvodapedagógusként közalkalmazotti jogviszonyban áll vagy az óvodavezetői megbízással egyidejűleg óvodapedagógusi munkakörbe kinevezhető. Előny: pedagógus-szakvizsga.	ÁEI: 2012. szept. 1. A vezetői megbízás 2017. aug. 15-ig, határozott időre szól. Pbhi: 2012. július 15. Pehi: 2012. aug. 28. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a pályázatokat Nagyecsed város képviselő-testülete bírálja el. A képviselő-testület fenntartja azt a jogát, hogy a pályázati eljárást eredménytelenné nyilvánítsa. A pályázatokat a Korm. rendeletben meghatározott szervek, testületek, közösségek véleményezik, továbbá a pályázót a pályázati határidő lejártát követő 21 napon belül a képviselő-testület által létrehozott háromtagú, a betöltendő munkakör feladatait érintően szakértelemmel rendelkező bizottság hallgatja meg. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázatnak tartalmaznia kell: szakmai életrajz, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelésel, om, nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy a pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez hozzájárul, nyilatkozatot a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség teljesítésének vállalására, nyilatkozatot, hogy az illetékes bizottsági ülések, valamint a képvi selő-testületi ülés nyilvánosságához hozzájárul-e. A pályázat benyújtásának módja: zárt borítékban, írásban kell benyújtani.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			Pc: Nagyecsed város polgármestere 4355 Nagyecsed, Árpád u. 32. A pályázat további megjelenésének helye: NKI internetes honlap, Nagyecsed város honlapja.
Községi Önkormányzat Rábatamási 9322 Rábatamási, Szent István u. 42.	Körzeti Napközi Otthonos Óvoda 9322 Rábatamási, Széchenyi u. 21/1. Lf: Rábatamási, Jobaháza, Magyarkeresztúr községek önkormányzata által társulásban, közös fenntartással működtetett Körzeti Napközi Otthonos Óvoda vezetése, az ehhez kapcsolódó feladatok: pedagógiai feladatok, szakmai tevékenységek szervezése, tervezése, pályázatok készítése, személyzeti és gazdasági feladatok ellátása, kapcsolattartás a közös fenntartású nevelési-oktatási tagintézményekkel.	Főiskola, óvodapedagógus-, pedagógus-szakvizsga, óvodapedagógusi és magasabb vezetői gyakorlat, legalább öt év feletti szakmai tapasztalat.	ÁEI: 2012. aug. 1. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig, határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozott idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 25. Pehi: 2012. júl. 26. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a véleménynyilvánításra jogosultak véleményének kikérése után Rábatamási, Jobaháza, Magyarkeresztúr községek képviselő-testületeinek együttes testületi ülésen minősített többséggel dönt. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz mellékelni kell: nyilatkozat arról, hogy a személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez hozzájárul, nyilatkozat arról, hogy hozzájárul-e pályázatának nyílt ülésen való tárgyalásához, a pályázó személyi adatait is tartalmazó részletes szakmai ön. A pályázathoz csatolni kell: részletes szakmai ön, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelésel, hitelesített om, vagy eredeti okiratok, b, nyilatkozat arról, hogy hozzájárul pályázatának nyílt ülésen való tárgyalásához. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályá-

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			zati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (334/2012.), valamint a munkakör megnevezésével: „óvodavezető” ellátva kell benyújtani. Pc: Községi Önkormányzat – Rábatamási 9322 Rábatamási, Szent István u. 42. f: Spiteller László polgármester. Tel.: (96) 282-335. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: Rábatamási, Jobaháza és Magyarkeresztúr Községek Önkormányzatainak hirdetőtáblái: 2012. június 11. A munkáltatóval kapcsolatban további információt a www.rabatamasi.hu honlapon szerezhet.
Tiszabő Községi Önkormányzat Képviselőtestülete 5232 Tiszabő, Fő u. 47.	Margaréta Napközi Otthonos Óvoda 5232 Tiszabő, Fő u. 47. Lf: az óvoda és tagintézményének irányítási, ellenőrzési, munkáltatói feladatainak ellátása, alapító okirat szerinti feladatok ellátása, kapcsolattartás a fenntartóval.	Felsőfokú képesítés, óvodapedagógus-, óvodavezetői szakvizsga, óvónői tapasztalat – legalább öt év feletti szakmai tapasztalat, magyar állampolgárság, cselekvőképesség, büntetlen előélet.	ÁEI: 2012. dec. 1. A vezetői megbízás határozott időre, öt évre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: az Oktatási és Kulturális Közlönyben való megjelenéstől számított 90 nap. A pályázat elbírálásának módja, rendje: képviselőtestület a benyújtott pályázatok alapján zárt ülésen hozza meg a döntést. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: a pályázó személyi adatait, részletes szakmai életrajz, vpr, b, om, hozzájáruló nyilatkozata a pályázati anyagban foglaltak kezeléséhez. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, „Pályázat óvodavezetői munkakörre” megjelöléssel ellátva kell benyújtani,

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			személyesen: Farkas Barnabás polgármester. Pc: 5232 Tiszabő, Fő u. 47. f: Farkas Barnabás polgármester. Tel.: (56) 337-000. A pályázat további megjelenésének helye: Tiszabő község hivatalos honlapja.

Iskolaigazgató

A pályázatot meghirdető szerv	Meghirdetett munkahely	Képesítési és egyéb feltételek	Juttatások (Ft), illetmény, pótlék, egyéb
1	2	3	4
Bátaszék Város Önkormányzat Képviselő-testülete 7140 Bátaszék, Szabadság u. 4.	II. Géza Gimnázium 7140 Bátaszék, Kossuth u. 38–42.	Egyetemi szintű tanári v, legalább öt év – Közokt. tv. 18. § (6) bekezdésében meghatározott kivétellel – pedagógus-munkakörben szerzett szgy, pedagógus-szakvizsga. Előny: nevelési-oktatási intézményben szerzett vezetői gyak. (10 év), a pályázat kiírója fenntartja azt a jogát, mely szerint a pályázatot érvénytelennek nyilvánítja, ha a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség nem járul hozzá, hogy a II. Géza Gimnázium a jelenlegi integrált oktatási intézményből (B-A-P MOK) kiváljon.	ÁEI: 2012. aug. 25. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig szól. Pbhi: az NKI internetes oldalán történő közzétételtől számított 30 nap. Illetmény, jogszabály: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: a Közokt. tv. 18. § (1) bekezdés b) pontjában, valamint (5)–(6) bekezdésében előírt szgy-t igazoló szakmai életrajzát, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő elképzeléssel, különös figyelemmel a társult települések Önkormányzati Minőségirányítási Programjára, az Intézményi Minőségirányítási Programra, az intézményben használt Pedagógiai Programra, a minőségfejlesztés feladatainak irányítására, szervezésére, hiteles om, b, a pedagógus-szakvizsga megszerzését igazoló okirat másolatát. A pályázat benyújtásának módja: egy példányban kell benyújtani. Pc: Bátaszék Város Önkormányzat jegyzője 7140 Bátaszék, Szabadság u. 4.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
Boldogkőváralja Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 3885 Boldogkőváralja, Petőfi u. 28.	Körzeti Általános Iskola 3885 Boldogkőváralja, Kossuth L. u. 27.	Nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú v és szakképzettség, legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy. Előny: vezetői gyakorlat, illetve pedagógus-szakvizsga (közoktatási vezetői oklevél), vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség.	ÁEI: 2012. aug. 16. A vezetői megbízás 2017. aug. 16-ig, öt évre szól. Pbhi: az NKI internetes oldalán történő közzétételtől számított 30 nap. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók, pótlék a Kjt. és az intézmény SZMSZ-e szerint. A pályázatnak tartalmaznia kell: szakmai életrajz, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelésekkel. A pályázathoz csatolni kell: ön, hiteles om, egy hónapnál nem régebbi b. A pályázat benyújtásának módja: írásban, személyesen, vagy ajánlott postai küldeményként, zárt borítékban „Általános Iskola vezetői álláshelyre pályázat” megjelöléssel ellátva kell benyújtani két példányban és CD-n. Pc: Boldogkőváralja Községi Önkormányzat 3885 Boldogkőváralja, Petőfi u. 28. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes oldal: 2012. június.
Belváros-Lipótváros Budapest, Főváros V. ker. Önkormányzat 1051 Budapest, Erzsébet tér 4.	Szemere Bertalan Általános Iskola és Gimnázium	Egyetemi szakirányú v és szakképzettség, továbbá pedagógus-szakvizsga, legalább ötéves, pedagógiai munkakörben szerzett szgy.	ÁEI: 2012. nov. 16. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig, öt évre szól. Pbhi: 2012. aug. 31. Pehi: 2012. nov. 15. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók, étkh. A pályázathoz csatolni kell: vpr (öt évre szólóan a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelésekkel együtt), om, b, szakmai ön, adatvédelmi nyilatkozat, valamint nyilatkozat arról is, hogy a pályázó nyílt vagy zárt ülésen kéri a pályázat megtárgyalását.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			A pályázat benyújtásának módja: személyesen, zárt borítékban három eredeti példányban „Vezetői pályázat” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc: V. Ker. Polgármesteri Hivatal Oktatási Osztály 1051 Budapest, Erzsébet tér 4.
Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testülete 1092 Budapest, Bakáts tér 14.	Kosztolányi Dezső Általános Iskola 1092 Budapest, Ifjúmunkás u. 1.	Pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú iskolai v és szakképzettség, legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy, pedagógus-munkakörben fennálló határozatlan idejű alkalmazás vagy a megbízással történő határozatlan idejű alkalmazás, közoktatás-vezetői szakvizsga.	ÁEI: 2012. okt. 15. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig, öt évre szól. Pbhi: az NKI internetes oldalán történő megjelenéstől számított 30 nap. Pehi: a véleményezési határidő lejártát követő képviselő-testületi ülés. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: vpr, mely tartalmazza a szakmai helyzetelemzésre épülő és a fenntartói stratégiai célok megvalósulását célzó fejlesztési elképzeléseket, szakmai ön, mely a szgy meglétét alátámasztja, om, b, hozzájáruló nyilatkozat harmadik személy betekintéséhez. A pályázat benyújtásának módja: két azonos szövegű és mellékletű eredeti példányban (egy példányt nem kell összefűzni), valamint egy, az eredetivel megegyező példányban CD-n, postai úton kell benyújtani. Pc: Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Polgármesteri Hivatal jegyzője 1092 Budapest, Bakáts tér 14. A pályázat további megjelenésének helye: NKI internetes honlap.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
Budapest, XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő-testülete 1211 Budapest XXI. ker., Szent Imre tér 10.	Fasang Árpád Zenei Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 1211 Budapest, Posztógyár u. 2.	Felsőfokú zeneművészeti tanári v és pedagógus-szakvizsga, öt év szgy, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása.	ÁEI: a pályázat lezárása után, legkésőbb 2012. aug. 31. A vezetői megbízás 2018. júl. 31-ig szól. Pbhi: az NKI internetes honlapján való közzétételtől számított 30. nap. Pehi: 2012. aug. 30. A pályázatnak tartalmaznia kell: szakmai életrajz, vpr. A pályázathoz csatolni kell: om, b, a pályázat véleményezésében és elbírálásában részt vevők betekintési jogára utaló nyilatkozatot, továbbá a korábbi munkaviszonyra vonatkozó igazolásokat. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, vagy személyesen kell benyújtani „igazgatói pályázat” megjelöléssel ellátva. Pc: Budapest XXI. Kerület, Csepel Önkormányzata Oktatási Ágazat 1212 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky u. 59/A. Levelezési cím: 1751 Budapest, Pf. 85. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. június 8.
Budapest Főváros XXIII. Ker. Soroksár Önkormányzat Képviselő-testülete 1239 Budapest, Grassalkovich út 162.	Páneurópa Általános Iskola Páneuropa Grundschule 1238 Budapest, Táncsics Mihály u. 25–33. Lf: az intézményvezetői feladatok teljes körű ellátása a munkaköri leírásban foglaltak szerint pedagógusi, tanügyigazgatási feladatok ellátása a jogszabályoknak és a belső szabályzatoknak megfelelően.	A Közokt. tv. 18. § (1)–(2) bekezdésében felsorolt felsőfokú iskolai v és szakképzettség, pedagógus-szakvizsga, öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy, a jogszabályi előírásnak megfelelően magyar állampolgárság, büntetlen előélet. Előny: vezetői gyakorlat.	ÁEI: legkorábban az elbírálást követő naptól. A vezetői megbízás 2013. júl. 31-ig, egy évre szól. Pbhi: 2012. júl. 9., ami egyben a pályázatok beérkezésének határidejét is jelenti. E határnapot követően beérkezett pályázatok érvénytelenek. Pehi: a véleményezési határidő lejártát követő 2012. augusztusi rendkívüli képviselő-testületi ülés. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. vp: 230%. A pályázathoz csatolni kell: om, b, betekintési nyilatkozatot.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			A pályázat benyújtásának módja: a Korm. rendelet 5. § (8) bekezdése szerint kell elkészíteni és két példányban személyesen, vagy postai úton és elektronikus formában is be kell nyújtani. Pc: Budapest Főváros XXIII. Ker., Soroksár polgármestere f: humán-közszolgáltatási osztály. Tel.: 289-2186.
Budapest Főváros Önkormányzata 1052 Budapest, Városház u. 9–11.	Csillagház Általános Iskola 1038 Budapest, Ráby Mátyás út 16. Lf: az irányadó jogszabályokban és a munkaköri leírásban meghatározott feladatok ellátása, a fenntartó felügyelete és ellenőrzése mellett önállóan vezeti és képviseli a költségvetési szervet, ellátja az alapító okirat szerinti tevékenységeket, felel az intézmény ingyenes használatába adott vagyon rendeltetésszerű használatáért és hasznosításáért, valamint a költségvetési szervben folyó szakmai munkáért.	Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola szomatopedagógia szakán szerzett tanári v, pedagógus-szakvizsga, folyamatban lévő tanulmányok esetén a felsőoktatási intézmény igazolása a tanulmányok várható befejezéséről, ez esetben szükséges a képesítés megszerzésének igazolása a pályázatokról történő testületi döntés előtt, legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy. Előny: legalább 3 éves közoktatási intézményvezetői gyak., idegennyelv-tudás (ezt igazoló dokumentum).	ÁEI: 2012. dec. 21. A vezetői megbízás 2017. aug. 15-ig, öt évre szól. Megbízást az kaphat, aki a munkáltatóval közalkalmazotti jogviszonyban áll vagy a megbízással egyidejűleg közalkalmazotti munkakörbe kinevezhető. Pbhi: 2012. szept. 20. Pehi: 2012. dec. 20. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései és az azonos intézménytípus igazgatóinak illetményével összhangban kerül megállapításra. A pályázathoz csatolni kell: legalább öt év szgy-t igazoló szakmai ön, vpr, amely tartalmazza a szakmai helyzetelemzésre épülő és a fenntartói stratégiai célok megvalósulását célzó fejlesztési elképzeléseket, om, illetve folyamatban lévő tanulmányok esetén a felsőoktatási intézmény igazolása a tanulmányok várható befejezéséről, ez esetben szükséges a képesítés megszerzésének igazolása a pályázatokról történő testületi döntés előtt, b, nyilatkozat (a pályázónak a 2011. évi CXII., az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény alapján nyilatkoznia kell arról, hogy hozzájárul-e teljes pályázati anyagának a véleményezők

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			és döntéshozók részére történő sokszorosításához, továbbításához). A pályázat benyújtásának módja: írásban, kettő azonos szövegű és mellékletű példányban, zárt borítékban (egy példányt nem kérünk összefűzni), „Pályázat” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc: Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatal Központi Ügyfélszolgálati Iroda 1052 Budapest, Bárczy u. 1–3. f: dr. Kígyóssyné Privitzer Györgyi és Égerer Orsolya humán referensek Tel.: 327-1570, 999-9023. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. június 30.
Devecser Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 8460 Devecser, Petőfi tér 1.	Gárdonyi Géza Közös Fenntartású Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 8460 Devecser, Várkert 1.	Szakirányú felsőfokú iskolai v, szakképzettség, pedagógus-szakvizsga, másodszor és további alkalommal történő megbízás esetén a pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy, magyar állampolgárság, büntetlen előélet.	ÁEI: 2012. szept. 1. A vezetői megbízás 2017. júl. 1-jéig szól. Pbhi: 2012. júl. 10. Pehi: A képviselő-testület bírálja el a pályázatok véleményezési határidejének lejártát követő 30 napon belül. Illetmény, juttatás: a Kjt., és a Korm. rendelet rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: om, b, részletes szakmai ön, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelést tartalmazó szakmai program, nyilatkozat arról, hogy hozzájárul a pályázati anyagban foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez, nyilatkozat arról, hogy a személyét érintő kérdés tárgyalásakor nyílt vagy zárt ülést kér.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			A pályázat benyújtásának módja: „pályázat iskolaigazgatói állásra” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc: Devecser Város Önkormányzatának jegyzője 8460 Devecser, Petőfi tér 1. f: Dukán Gabriella aljegyző. Tel.: (88) 512-631. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. június 9.
Egercsehi–Bátor–Hevesaranyos–Szúcs Közoktatási Intézményfenntartó Mikrotérségi Társulás 3341 Egercsehi, Egri út 8.	Mikrotérségi Általános Iskola és Napközi Otthonos Óvoda	Pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú iskolai v és szakképzettség, továbbá pedagógus-szakvizsga, illetve pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy, vagyon-nyilatkozattételi eljárás lefolytatása, büntetlen előélet, cselekvőképesség. Előny: vezetői gyakorlat.	ÁEI: 2012. szept. 1. A vezetői megbízás 2017. aug. 15-ig szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 31. Pehi: 2012. aug. 15. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázatnak tartalmaznia kell: részletes szakmai ön, b, om, szakmai és vpr, nyilatkozatot arról, hogy a pályázati anyagot a pályázat véleményezésében és elbírálásában részt vevők megismerhetik. A pályázat benyújtásának módja: zárt borítékban, postai úton, vagy személyesen kell benyújtani. Pc: Tóth Andrásné Egercsehi község polgármestere 3341 Egercsehi, Egri út 8. Tel.: (36) 585-001. Fax: (36) 585-000. e-mail: csehionk@gmail.com A pályázat további megjelenésének helye: NKI internetes honlap.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
Rácz Aladár Zeneiskola 5130 Jászapáti, Damjanich u. 2. Tel.: (57) 440-132	Rácz Aladár Zeneiskola 5130 Jászapáti, Damjanich u. 2.	Az intézmény által oktatott művészeti tárgynak megfelelő szakirányú tanári szakképzettség, öt év szgy.	ÁEI: 2012. szept. 1. Pbhi: 2012. aug. 15. A pályázathoz csatolni kell: om, szakmai ön.
Káloz Község Önkormányzata 8124 Káloz, Bajcsy-Zsilinszky u. 3.	Szent István Általános Iskola 8124 Káloz, Szent István tér 9. Lf: vezeti és irányítja az intézményt, e feladatán belül az alapító okiratnak megfelelően az intézményegységeit: Szent István Általános Iskola, Szent István Általános Iskola Sárkeresztúri Tagiskolája, Szent István Általános Iskola Sárszentágotai Tagiskolája, a pedagógiai program alapján gondoskodik a tagintézmények együttműködéséről, tevékenységük összehangolásáról, felel az intézmény szakszerű, hatékony és törvényes működéséért, a takarékos gazdálkodásért, az intézmény szakmai tevékenységének tervezéséért, szervezéséért, biztosítja az intézmény működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket. Munkáltatói jogokat gyakorol és dönt az intézmény működésével kapcsolatban minden olyan ügyben, amelyet jogszabály nem utal más hatáskörbe. Szakmai feladatainak részletes felsorolását a Közokt. tv. 54–55. §-ai tartalmazzák, a gazdálkodással kapcsolatos feladatait az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 10. §-a tartalmazza.	Főiskola, a Közokt. tv. 18. § (1)–(7) bekezdései szerint: az adott nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakör betöltéshez szükséges felsőfokú iskolai v és szakképzettség, pedagógus-szakvizsga, másodszor és további alkalommal történő megbízás esetén a pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, pedagógus-munkakörben szerzett szgy [kivétel a Közokt. tv. 18. § (6) bekezdésében foglaltak] legalább öt év feletti szakmai tapasztalat, másodszor és további alkalommal történő megbízás esetén a pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakörben fennálló határozatlan időre szóló alkalmazás, illetve a megbízással egyidejűleg pedagógus-munkakörben történő, határozatlan időre szóló alkalmazás, büntetlen előélet, cselekvőképesség, magyar állampolgárság vagy külön jogszabály szerint jog a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz, illetve bevándorlási vagy letelepedési engedély, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása a 2007. évi CLII. törvény alapján.	ÁEI: 2012. aug. 16. A vezetői megbízás 2017. aug. 15-ig szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 6. Pehi: 2012. aug. 15. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a pályázatokat Káloz Önkormányzat képviselő-testülete bírálja el a véleményezési határidő lejártát követő képviselő-testületi ülésen. Illetmény, juttatás: a Kjt. és a Korm. rendelet rendelkezései az irányadók (magasabb vp: a pótlékalap 230%-a). A pályázathoz csatolni kell: részletes szakmai ön, om, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléssel, b, az illetmény megállapításához szükséges korábbi jogviszonyokról, munkaviszonyokról kiadott munkáltatói igazolások másolata, nyilatkozatot arról, hogy a pályázati anyagban foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez hozzájárul, nyilatkozatot arról, hogy a pályázó hozzájárul ahhoz, hogy pályázatát a pályázati eljárásban részt vevők megismerhessék, nyilatkozatot arról, hogy a pályázatának az elbírálását nyílt vagy zárt ülésen kéri-e, nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy intézményvezetői megbízása

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
		Előny: nevelési oktatási intézményben szerzett vezetői gyak., legalább 1–3 év vezetői tapasztalat.	esetén a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségének eleget tesz. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (1097/2012.), valamint a beosztás megnevezésével: „intézményvezetői megbízás” ellátva kell benyújtani. Pc: Káloz Község Önkormányzata 8124 Káloz, Bajcsy-Zsilinszky u. 3. f: Weisengruber Imre. Tel.: (25) 506-448. A pályázat további megjelenésének helye: Káloz Község Önkormányzat honlapja: www.kaloz.hu Sárszentágota Község Önkormányzat, valamint, Sárkeresztúr Önkormányzat honlapja.
Kerta Község Önkormányzata 8492 Kerta, Dózsa u. 36.	Kerta, Kamond, Karakószörcsök, Iszkáz és Vid községek által fenntartott Közös Fenntartású Általános Iskola Kerta, Kossuth u. 6. Lf: a Közokt. tv. 54–55. §-ában foglaltak szerint az intézmény jogszerű működtetése, vezetése.	Általános iskolában pedagógus (tanár) -munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú iskolai v és szakképzettség, pedagógus-szakvizsga, pedagógus-munkakörben szerzett szgy – legalább öt év feletti szakmai tapasztalat, gyakorlott szintű informatikai rendszerismeret, gyakorlott szintű hálózatismeret, gyakorlott szintű hardverismeret, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása, magyar állampolgárság, büntetlen előélet, cselekvőképesség.	ÁEI: 2012. aug. 15. A vezetői megbízás 2017. aug. 15-ig, határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. jún. 21. Pehi: 2012. aug. 14. A pályázat elbírálásának módja, rendje: az intézményt fenntartó települések képviselő-testületei véleményének figyelembevételével Kerta Község Önkormányzata képviselő-testülete dönt. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: b, om, szgy igazolása, részletes szakmai ön, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléssel, ECDL vizsgabizonyítvány.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			A pályázat benyújtásának módja: postai úton „igazgatói pályázat” megjelöléssel ellátva kell benyújtani: Pc: 8492 Kerta, Dózsa u. 36. f: Buzás Károly polgármester. Tel.: (88) 229-001. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. május 21.
Noszlop Község Önkormányzata 8456 Noszlop, Dózsa György u. 45.	Német Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda 8456 Noszlop, Sport tér 1. Lf: az intézmény szakszerű és törvényes működtetése, a takarékos gazdálkodás, munkáltatói jogok gyakorlása, döntéshozatal az intézmény működésével kapcsolatos minden olyan ügyben, melyet jogszabály nem utal más hatáskörébe.	Főiskola, szakirányú felsőfokú iskolai v és szakképzettség, és pedagógus-szakvizsga, (kivételektől eltekintve) pedagógus-munkakörben szerzett – legalább öt év feletti szakmai tapasztalat, a nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakörben fennálló, határozatlan időre szóló alkalmazás, illetve a megbízással egyidejűleg pedagógus-munkakörben történő határozatlan időre szóló alkalmazás, szerzett szgy. Előny: a helyismerettel rendelkező pályázó, azonos feltételek esetén előnyt élvez az intézményben jogviszonnyal rendelkező pedagógus, minimum ötéves általános iskolai intézményvezetői tapasztalattal.	ÁEI: 2012. aug. 16. A vezetői megbízás 2017. aug. 15-ig, határozott időre, öt évre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 16. Pehi: 2012. aug. 3. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a véleménynyilvánításra jogosultak véleményének kikérése után Noszlop Község Önkormányzatának képviselőtestülete dönt. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: b, hiteles om, szgy igazolása, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelés, adatkezeléshez való hozzájáruló nyilatkozat. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, az adatbázisban szereplő azonosítószámmal (N/929/2012.), valamint a beosztás megnevezésével: „intézményvezető” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc: Noszlop Község Önkormányzata 8456 Noszlop, Dózsa György u. 45. f: Dózsa Géza Tel.: (88) 505-820.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes oldal: 2012. június 14. helyben szokásos módon: 2012. június 15.
Őrhalom Község Önkormányzata 2671 Őrhalom, Rákóczi út 1.	József Attila Általános Iskola 2671 Őrhalom, Rákóczi út 33. Lf: intézményvezetői feladatok ellátása a Közokt. tv. alapján.	Főiskola, pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú iskolai v és szakképzettség, pedagógus-szakvizsga, legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy – legalább öt év feletti szakmai tapasztalat, magyar állampolgárság, büntetlen előélet és cselekvőképesség.	ÁEI: 2012. aug. 15. A vezetői megbízás 2017. aug. 14-ig, határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. jún. 21. Pehi: 2012. júl. 31. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléssel, om, szgy-t igazoló dokumentum, szakmai tapasztalatról, vezetői tapasztalatról igazolás, b, személyes adatok kezeléséről szóló hozzájáruló nyilatkozat. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (487/2012.), valamint a munkakör megnevezésével: „iskola igazgató” ellátva kell benyújtani, személyesen: Farkas Egon polgármester, Nográd megye, 2671 Őrhalom, Rákóczi út 1. Pc: Őrhalom Község Önkormányzata 2671 Őrhalom, Rákóczi út 1.
Községi Önkormányzat 9322 Rábatamási, Szent István u. 42.	Móra Ferenc Általános Iskola 9322 Rábatamási, Szent István u. 47. Lf: a Közokt. tv. 54. § és az 55. § (2) bekezdése alapján az intézmény	Főiskola, egyetemi v vagy főiskolai, az intézményben a pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges, a Közokt. tv. 18. § szerinti képzettség, szakképzettség, pedagógus-szakvizsga,	ÁEI: 2012. aug. 1. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig, határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozott idejű közalkalmazotti jogviszony.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
	szakszerű és törvényes működtetése, a takarékos gazdálkodás, a munkáltatói jogok gyakorlása és döntéshozatal az intézmény működésével kapcsolatban minden olyan ügyben, amelyet a jogszabály nem utal más hatáskörbe.	legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy a Közokt. tv. 18. § (6) bekezdésében foglaltak figyelembevételével, nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakörben fennálló, határozatlan időre szóló alkalmazás, illetve a megbízással egyidejűleg pedagógus-munkakörben történő, határozatlan időre szóló alkalmazáshoz szükséges feltételek megléte, vezetői gyak., cselekvőképesség, büntetlen előélet. Előny: egyetem, közoktatás-vezetői szakvizsga.	A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 25. Pehi: 2012. júl. 26. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a véleménynyilvánításra jogosultak véleményének kikérése után Rábatamási, Jobaháza, Magyarkeresztúr községek képviselő-testületeinek együttes testületi ülésén minősített többséggel dönt. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: személyi adatokat is tartalmazó részletes szakmai életrajz, legalább ötéves szgy-ot igazoló dokumentum, korábbi munkaviszonyokra vonatkozó munkáltatói igazolások a pedagógus-munkakör megjelölésével. végzettségeket és szakképzettséget, szakvizsga meglétét tanúsító oklevelek hiteles másolatait, vpr, amely tartalmazza a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléseket, b (ha jelenleg közalkalmazotti jogviszonya él, akkor közalkalmazotti igazolás az erkölcsi bizonyítványt kiváltja), nyilatkozat, amelyben a pályázó hozzájárul a teljes pályázati anyagának sokszorosításához, továbbításához (harmadik személylyel történő közléséhez) és az abban foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez, nyilatkozat arról, hogy a pályázó megbízása esetén vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségének eleget tesz. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (335/2012.), valamint a munkakör megnevezésével: „intézményvezető” ellátva kell benyújtani.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			Pc: Községi Önkormányzat – Rábatamási 9322 Rábatamási, Szent István u. 42. f: Spiteller László polgármester. Tel.: (96) 282-335. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: Rábatamási, Jobaháza és Magyarkeresztúr községek önkormányzatainak hirdetőtáblái: 2012. június 11. A munkáltatóval kapcsolatban további információt a www.rabatamasi.hu honlapon szerezhet.
Szob Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2628 Szob, Szent Imre u. 12.	Kodály Zoltán Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 2628 Szob, Árpád u. 54.	Szakirányú felsőfokú iskolai v és szakképzettség, legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy, pedagógus-szakvizsga.	ÁEI: 2012. okt. 15. A vezetői megbízás 2017. okt. 14-ig, öt évre szól. Pbhi: az NKI internetes honlapján történt megjelenéstől számított 30 nap. Pehi: a pályázatok beérkezését követő 40 nap. A képviselő-testület a pályázat eredménytelenné nyilvánítási jogát fenntartja. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázatnak tartalmaznia kell: szakmai életrajz, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelésel, om, b, eddigi munkaviszonyokról, szgy-ról szóló igazolásokat, nyilatkozat, amelyben hozzájárul, hogy a Korm. rendelet 5. § (10) bekezdésben foglaltak, valamint a pályázat véleményezésében, elbírálásában részt vevők véleményük kialakításához a pályázat tartalmát megismerhetik, nyilatkozatot arról, hogy a pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez hozzájárul, nyilatkozatát arról, hogy a pályázat elbírálására vonatkozó előterjesztést a képviselő-testület nyilvános

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			vagy zárt ülésén tárgyalja, nyilatkozat, amelyben a vagyonnyilatkozat-tételt vállalja. A pályázat benyújtásának módja: „Igazgatói pályázat” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc: Szob város polgármestere 2628 Szob, Szent Imre u. 12. f: Remitzky Zoltán polgármester. Tel.: (27) 570-690.

Egyéb vezető

A pályázatot meghirdető szerv	Meghirdetett munkahely	Képesítési és egyéb feltételek	Juttatások (Ft), illetmény, pótlék, egyéb
1	2	3	4
Bedő Albert Középiskola, Erdészeti Szakiskola és Kollégium Ásotthalom, Kiss Ferenc körút 76.	Pusztamérgesi Középiskola, Szakképző Iskola és Kollégium a Bedő Albert Középiskola Tagintézménye 6785 Pusztamérges, Ifjúság tér 1. Lf: a tagintézmény vezetőjének feladata az intézmény szakszerű és jogszabályoknak megfelelő vezetése, a pedagógiai munka szakmai irányítása, az intézmény versenyképességének növelése, az intézmény költségvetésének betartása.	Egyetem, büntetlen előélet, cselekvőképesség, az intézményben pedagógus-munkakör betöltésére a Közokt. tv. szerint jogosító szakképzettség, legalább öt év – a Közokt. tv. 18. § (6) bekezdésében meghatározott kivétellel – a pedagógus-munkakörben szerzett szgy, a nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakörben fennálló, határozatlan időre szóló alkalmazás.	ÁEI: 2012. aug. 1. A vezetői megbízás 2017. aug. 1-jéig, határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 9. Pehi: 2012. júl. 20. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: om, vagy a Közokt. tv. 18. § (6) bekezdése szerinti szgy igazoló okirat másolata, b, illetve munkáltatói igazolás, ha jelenleg is hatósági bizonyítványhoz kötött munkakörben dolgozik, részletes szakmai ön. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (3/b-7/2012.), valamint a beosztás megnevezésével: „Tagintézményvezető” ellátva kell benyújtani.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			Pc: Bedő Albert Középiskola, Erdészeti Szakiskola és Kollégium 678 Ásotthalom, Kiss Ferenc körút 76. f: Andrésiné dr. Ambrus Ildikó. Tel.: (62) 291-522. A pályázat további megjelenésének helye: NKI internetes honlap: www.nki.gov.hu, intézmény honlapja.
Budapest Főváros Önkormányzata 1052 Budapest, Városház u. 9–11.	Várna Térségi Középiskolai Kollégium 1149 Budapest, Mogyoródi u. 19–21. Lf: az irányadó jogszabályokban és a munkaköri leírásban meghatározott feladatok ellátása, a fenntartó felügyelete és ellenőrzése mellett önállóan vezeti és képviseli a költségvetési szervet, ellátja az alapító okirat szerinti tevékenységeket, felel az intézmény ingyenes használatába adott vagyon rendeltetésszerű használatáért és hasznosításáért, valamint a költségvetési szervben folyó szakmai munkáért.	Egyetemi szintű tanári v, vagy szociálpedagógus, vagy pedagógiai szakpszichológus, vagy pedagógia szakos, vagy nevelő-tanár szakos v, pedagógus-szakvizsga, folyamatban lévő tanulmányok esetén a felsőoktatási intézmény igazolása a tanulmányok várható befejezéséről, ez esetben szükséges a képesítés megszerzésének igazolása a pályázatokról történő testületi döntés előtt. Legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy. Előny: legalább háromféves közoktatási intézményvezetői gyak., idegennyelv-tudás (ezt igazoló dokumentum).	ÁEI: 2012. dec. 21. A vezetői megbízás 2017. aug. 1-jéig, öt évre szól. Pbhi: 2012. szept. 20. Pehi: 2012. dec. 20. Illetmény, juttatás: a Kjt. és az azonos intézménytípus igazgatóinak illetményével összhangban kerül megállapításra. Megbízást az kaphat, aki a munkáltatóval közalkalmazotti jogviszonyban áll vagy a megbízással egyidejűleg közalkalmazotti munkakörbe kinevezhető. A pályázathoz csatolni kell: legalább öt év szgy-ot igazoló szakmai ön, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő és a fenntartói stratégiai célok megvalósulását célzó fejlesztési elképzeléseket, om, illetve folyamatban lévő tanulmányok esetén a felsőoktatási intézmény igazolása a tanulmányok várható befejezéséről, ez esetben szükséges a képesítés megszerzésének igazolása a pályázatokról történő testületi döntés előtt, b, nyilatkozat (a pályázónak a 2011. évi CXII., az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény alapján nyilatkoznia kell arról, hogy hozzájárul-e teljes pályázati

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			anyagának a véleményezők és döntéshozók részére történő sokszorosításához, továbbításához). A pályázat benyújtásának módja: írásban, kettő azonos szövegű és mellékletű példányban, zárt borítékban (egy példányt nem kérünk összefűzni) „PÁLYÁZAT” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc. Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatal Központi Ügyfélszolgálati Iroda 1052 Budapest, Bárczy u. 13. f: dr. Kígyóssyné Privitzer Györgyi és Égerer Orsolya humánreferensek. Tel.: 327-1570, 999-9023. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. június 30.
Iregszemcse és Környéke Szociális és Gyermekjóléti Ellátási Intézmény Intézményfenntartó Társulás Társulási Tanácsa 7095 Iregszemcse, Rákóczi u. 1.	Iregszemcse és Környéke Szociális és Gyermekjóléti Ellátási Intézmény 7095 Iregszemcse, Rákóczi u. 1. Az intézmény tevékenységei: családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, szociális étkeztetés, védőnői szolgálat, fogorvosi alapellátás irányítása.	Az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 3. számú melléklete szerinti szakirányú szakképzettség, illetve a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 2. számú mellékletének 1. pontjában előírt képesítés, legalább öt év, felsőfokú végzettséget vagy felsőfokú szakmai képesítést igénylő, gyermekvédelem, illetve a szociális ellátás területén végzett munkakörben szerzett szgy, büntetlen előélet, „B” kategóriás jogosítvány, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása, a szociális szakvizsgával nem rendelkező pályázónak a megbízást követő két éven belül a szociális szakvizsgát le kell tennie.	ÁEI: 2012. aug. 1. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig, öt évre szól. A közalkalmazotti jogviszony: határozatlan időre szóló családgondozói munkakörre jön létre. Pbhi: 2012. júl. 11. Pehi: a pályázat benyújtását követő 30 napon belül. Illetmény, juttatás: a Kjt., vp. a 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet 4. számú mellékletében foglaltak szerint. A pályázatnak tartalmaznia kell: vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelésekkel, b, hitelesített om, szakmai ön, nyilatkozatot arról, hogy a pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez hozzájárul, nyilatkozatot, mely szerint

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 15. §-ának (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok nem áll fenn. Pc: Társulási Tanács elnöke 7095 Iregszemcse, Kossuth tér 19. A pályázat további megjelenésének helye: Szociális Közlöny, NKI internetes honlap: 2012. június 11.
Kistarcsa Város Önkormányzata 2143 Kistarcsa, Szabadság út 48.	Alapszolgáltatási Központ 2143 Kistarcsa, Batthyány u. 2/A. Lf: az intézmény tevékenységi körébe tartozó feladatok (gyermekjóléti szolgáltatás, családsegítés, házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés, nappali ellátás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, védőnői szolgálat) irányítása, munkájának koordinálása, jogszerű működésének biztosítása a hatályos jogszabályokban, az alapító okiratban, valamint a fenntartói és egyéb szakmai irányító szervezet útmutatásaiban foglaltak szerint.	Főiskola – a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 2. számú melléklet I/1. pontja szerinti felsőfokú v, vagy az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 3. számú mellékletének 5. pontja szerinti felsőfokú v és szociális szakvizsga, vagy a szociális szakvizsga elvégzéséről a pályázó nyilatkozata a megbízást követő két éven belüli letételére, legalább öt év, felsőfokú végzettséget vagy felsőfokú szakmai képesítést igénylő, a gyermekvédelem vagy a szociális ellátás, az egészségügyi ellátás, illetve a közoktatás területén betöltött munkakörben szerzett szgy, büntetlen előélet. Előny: vezetői gyakorlat, szociális szakvizsga.	ÁEI: 2012. okt. 1. A vezetői megbízás 2017. szept. 30-ig, határozott időre, öt évre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. A közalkalmazotti jogviszony határozatlan időre szól, újonnan létesített jogviszony esetén – a Kjt. 21/A. § (2) bekezdésében foglaltak kivételével – három hónap próbaidő kikötésével. A magasabb vezető beosztás ellátására megbízást az kaphat, aki a munkáltatóval közalkalmazotti jogviszonyban áll vagy a megbízással egyidejűleg közalkalmazotti munkakörbe kinevezhető. Pbhi: 2012. aug. 16. Pehi: 2012. szept. 30. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. vp: a pótlékalap 375%-ában, azaz, 75 000 Ft-ban állapítja meg. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléssel, közjegyző által hitelesített om, b, nyilatkozatot, hogy

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			a pályázati anyagban foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez hozzájárul, nyilatkozat, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 15. §-ának (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok vele szemben nem áll fenn. Az a pályázat érvényes, amely formailag és tartalmilag – a benyújtás időpontjában – megfelel a jogszabályi előírásoknak és a pályázati kiírásnak. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, egy példányban, „Alapszolgáltatási Központ intézményvezetői pályázat” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Személyesen: Kistarcsa Város Polgármesteri Hivatal, 2143 Kistarcsa, Szabadság út 48. Pc: Kistarcsa Város Önkormányzat polgármestere 2143 Kistarcsa, Szabadság út 48. f: Horváthné Borsos Andrea Tel.: 470-711/104. A pályázat további megjelenésének helye: NKI internetes honlap, Szociális Közlöny, Kistarcsa város önkormányzati honlapja, Kistarcsai Híradó.
Nagytarcsa Község Önkormányzat Képviselő-testülete 2142 Nagytarcsa, Rákóczi u. 4.	Nagytarcsai Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat 2142 Nagytarcsa, Zrínyi u. 38. Lf: közalkalmazotti munkakörre: családsegítés és/vagy gyermekjóléti szolgáltatás feladatok végzése.	Felsőfokú képesítés a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 2. számú melléklet I/1. pontjában előírt, valamint az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 3. számú melléklet 5. pontjában előírt képesítés, legalább öt év felsőfokú végzettséget, vagy felsőfokú szakmai	ÁEI: 2012. szept. 3. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig, öt évre szól három hónap próbaidő kikötésével. Pbhi: 2012. jún. 30. Pehi: 2012. aug. 31. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, vpr a szakmai

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
	Vezetői feladatok: intézményvezetői feladatok ellátása, irányítás, ellenőrzés, munkáltatói jogok gyakorlása, az intézmény alapító okiratában, SZMSZ-ében és az ellátások szakmai programjában foglalt tevékenységek és feladatok ellátása.	képesítést igénylő a gyermekvédelem, a szociális ellátás, az egészségügyi ellátás, illetve a közoktatás területén betöltött munkakörben szerzett tapasztalat, szgy, magyar állampolgárság, büntetlen előélet, vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség.	helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelésekkel, b, hiteles om, írásos nyilatkozat, melyben hozzájárul, hogy a véleményezésre jogosultak a pályázat tartalmát megismerjék, nyilatkozatot, mely szerint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 15. §-ának (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok vele szemben nem merül fel, a 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet 3/A. §-a alapján a megbízás feltétele, hogy a közalkalmazott nem áll cselekvőképességet kizáró vagy korlátozó gondnokság alatt, amelyről a megbízást megelőzően nyilatkozik. A pályázat benyújtásának módja: ajánlott küldeményként, két példányban, „Nagytarcsai Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Intézményvezetői pályázat” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc: Nagytarcsa község polgármestere 2142 Nagytarcsa, Rákóczi u. 4. A pályázat további megjelenésének helye: NKI internetes honlap, www.nagytarcsa.hu
Rétság Kistérség Többcélú Társulása 2651 Rétság, Rákóczi út 29–31.	Rétság Kistérség Egységes Pedagógiai Szakszolgálat 2651 Rétság, Rákóczi út 32. Lf: az intézmény szakszerű és törvényes működtetése, takarékos gazdálkodás, munkáltatói jogok gyakorlása, döntés az intézmény működésével kapcsolatban minden olyan ügyben, amelyet jogszabály nem utal más hatáskörbe.	Főiskola, a pedagógiai szakszolgálatokról szóló 4/2010. (I. 19.) ÖKM rendelet 3. §-ában meghatározott szakképzettség (logopédus vagy gyógytestnevelő), pedagógus-szakvizsga, „B” kategóriás jogosítvány, vagyonnyilatkozattételi eljárás lefolytatása, büntetlen előélet, cselekvőképesség, magyar állampolgárság, pedagógus-munkakörben szerzett legalább öt év szgy.	ÁEI: 2012. aug. 21. A vezetői megbízás 2017. aug. 15-ig, határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 20. Pehi: 2012. aug. 20. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a pályázatok beérkezését követően Rétság Kistérség Többcélú

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
		Előny: intézményvezetőként – legalább 3–5 év vezetői tapasztalat.	Társulása Társulási Tanácsa dönt. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, vpr, om, b, nyilatkozat arra vonatkozóan, hogy a pályázati anyaga pályázattal összefüggő kezeléséhez hozzájárul. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (91/2012/RKTT), valamint a munkakör megnevezésével: „intézményvezető” ellátva kell benyújtani. Személyesen. dr. Faragó Mária Edit, Nógrád megye, 2651 Rétság, Rákóczi út 29–31. Pc: Rétság Kistérség Többcélú Társulása 2651 Rétság, Rákóczi út 20. f: dr. Faragó Mária Edit Tel.: (35) 550-042. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: Rétság Kistérség Önkormányzatai székhelyén: 2012. június 20.
Salgótarjáni Központi Általános Iskola és Diákotthon Igazgatótanács 3100 Salgótarján, József Attila út 2. Tel.: (32) 310-396 Fax: (32) 310-397	Salgótarján Központi Általános Iskola és Diákotthon 3102 Salgótarján, Petőfi út 96. Tagintézmény-vezető	Főiskolai vagy egyetemi pedagógus v, legalább öt év szgy, büntetlen előélet, magyar állampolgárság, pedagógusszakvizsga. Előny: ezen a területen szerzett vezetői gyakorlat, magasabb vezetői beosztás ellátására megbízást az kaphat, aki a munkáltatóval közalkalmazotti jogviszonyban áll vagy a megbízással egyidejűleg közalkalmazotti munkakörbe kinevezhető.	ÁEI: azonnal. A vezetői megbízás öt évre szól. Pbhi: 2012. aug. 27. Pehi: 2012. szept. 28. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, om, vpr, b nyilatkozat arról, hogy a pályázati anyagban foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez hozzájárul. Pc: Simon Tibor igazgató 3100 Salgótarján, József Attila út 2.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata 8000 Székesfehérvár, Városház tér 1.	Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat 3. Számú Bölcsőde Székesfehérvár, Kígyó u. 1/A. Lf: kisgyermeknevelő munkakör betöltése mellett a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, testi-szellemi fejlődését elősegítő, gondozását végző költségvetési intézmény vezetése, irányítása.	Főiskola, a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 2. sz. melléklet I. rész I. Alapellátások 2. B) pontjában meghatározott felsőfokú v és szakképzettség vagy felsőfokú v hiányában szakirányú felsőfokú szakképesítés, amellyel a magasabb vezetői feladatok 2013. december 31-ig láthatók el, magasabb vezetői megbízást az kaphat, aki a munkáltatóval közalkalmazotti jogviszonyban áll vagy a megbízással egyidejűleg közalkalmazotti munkakörbe kinevezhető, legalább öt év felsőfokú v, vagy felsőfokú szakmai képesítést igénylő, a gyermekvédelem, a szociális ellátás, az egészségügyi ellátás, illetve a közoktatás területén betöltött munkakörben szerzett szgy, büntetlen előélet, cselekvőképesség, magyar állampolgár vagy külön jogszabály szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező, illetve bevándorolt vagy letelepedett személy, ne álljon a foglalkozás gyakorlásától eltiltás hatálya alatt, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 15. § (8) bekezdése szerinti kizáró ok ne álljon fenn, vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség vállalása.	ÁEI: 2012. szept. 1. A vezetői megbízás 2017. aug. 31-ig, határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 5. Pehi: 2012. aug. 31. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a pályázatokat a humán közszolgáltatási szakbizottság tagjaiból és a 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendeletben meghatározott személyekből álló bizottság véleményezi. A pályázatokról Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése dönt. Közalkalmazotti munkakörbe kinevezés esetén a kinevezés kisgyermeknevelő munkakörre – a Kjt. 21/A. § (4) bekezdésében foglaltak kivételével – négy hónap próbaidő kikötésével történik. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, om, vpr (három példányban), b, szgy igazolása, nyilatkozat, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok vele szemben fennáll-e, nyilatkozat, hogy hozzájárul-e pályázata nyílt ülésen történő tárgyalásához, nyilatkozat, hogy hozzájárul a pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez, nyilatkozat, hogy hozzájárul a 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendeletben meghatározott véleményezők részére pályázata

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			tartalmának megismeréséhez, nyilatkozat, hogy a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettséget vállalja. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (10114/2012.), valamint a beosztás megnevezésével ellátva: (10114/2012.), valamint a beosztás megnevezésével: „bölcsődevezető” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Személyesen: Mazzag Károly dr., Fejér megye, 8000 Székesfehérvár, Városház tér 1. Pc: Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat 8000 Székesfehérvár: Városház tér 1. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: www.szekesfehervar.hu/onkormanyzat/karrier: 2012. június 5., Szociális Közlöny.
	Székesfehérvár Megyei Jogú Város 7. Számú Bölcsőde 8000 Székesfehérvár, Szeder u. 10. Lf: kisgyermeknevelő munkakör betöltése mellett a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, testi-szellemi fejlődését elősegítő, gondozását végző költségvetési intézmény vezetése, irányítása.		ÁEI: 2012. szept. 1. A vezetői megbízás 2017. aug. 31-ig, határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 5. Pehi: 2012. aug. 31. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a pályázatokat a humán közszolgáltatási szakbizottság tagjaiból és a 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendeletben meghatározott személyekből álló bizottság véleményezi. A pályázatokról Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése dönt. Közalkalmazotti

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			munkakörbe kinevezés esetén a kinevezés kisgyermeknevelő munkakörre – a Kjt. 21/A. § (4) bekezdésében foglaltak kivételével – négy hónap próbaidő kikötésével történik. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, om, vpr (három példányban), b, szgy igazolása, nyilatkozat, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok vele szemben fennáll-e, nyilatkozat, hogy hozzájárul-e pályázata nyílt ülésen történő tárgyalásához, nyilatkozat, hogy hozzájárul a pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez, nyilatkozat, hogy hozzájárul a 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendeletben meghatározott véleményezők részére pályázata tartalmának megismeréséhez, nyilatkozat, hogy a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettséget vállalja. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (10111/2012.), valamint a beosztás megnevezésével ellátva: (10114/2012.), valamint a beosztás megnevezésével: „bölcsődevezető” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Személyesen: Mazzag Károly dr., Fejér megye, 8000 Székesfehérvár, Városház tér 1. Pc: Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat 8000 Székesfehérvár: Városház tér 1.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			A pályázat további megjelenésének helye, ideje: www.szekesfehérvár.hu/ onkormanyzat/karrier: 2012. június 5., Szociális Közlöny.
	Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat 8. Számú Bölcsőde 8000 Székesfehérvár, Tóvárosi lakónegyed 69. Lf: kisgyermeknevelő munkakör betöltése mellett a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, testi-szellemi fejlődését elősegítő, gondozását végző költségvetési intézmény vezetése, irányítása.		ÁEI: 2012. szept. 1. A vezetői megbízás 2017. aug. 31-ig, határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 5. Pehi: 2012. aug. 31. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a pályázatokat a humán közszolgáltatási szakbizottság tagjaiból és a 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendeletben meghatározott személyekből álló bizottság véleményezi. A pályázatokról Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése dönt. Közalkalmazotti munkakörbe kinevezés esetén a kinevezés kisgyermeknevelő munkakörre – a Kjt. 21/A. § (4) bekezdésében foglaltak kivételével – négy hónap próbaidő kikötésével történik. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, om, vpr (három példányban), b, szgy igazolása, nyilatkozat, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok vele szemben fennáll-e, nyilatkozat, hogy hozzájárul-e pályázata nyílt ülésen történő tárgyalásához, nyilatkozat, hogy hozzájárul a pályázati anyagában fog-

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			lalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez, nyilatkozat, hogy hozzájárul a 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendeletben meghatározott véleményezők részére pályázata tartalmának megismeréséhez, nyilatkozat, hogy a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettséget vállalja. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (10113/2012.), valamint a beosztás megnevezésével ellátva: (10114/2012.), valamint a beosztás megnevezésével: „bölcsődevezető” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Személyesen: Mazzag Károly dr., Fejér megye, 8000 Székesfehérvár, Városház tér 1. Pc: Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat 8000 Székesfehérvár: Városház tér 1. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: www.szekesfehervar.hu/onkormanyzat/karrier: 2012. június 5., Szociális Közlöny.
Kodolányi János Szakközépiskola, Szakiskola, Általános Iskola és Óvoda Vajszló 7838 Vajszló, Iskola u. 1.	Kodolányi János Szakközépiskola, Szakiskola, Általános Iskola és Óvoda Vajszló 7838 Vajszló, Iskola u. 1. Intézményvezető-helyettes Lf: az irányadó jogszabályokban és a munkaköri leírásban meghatározott feladatok ellátása.	Főiskola (tanítói, tanári) szakirányú felsőfokú v, pedagógus-szakvizsga, pedagógus-munkakörben szerzett szgy – legalább öt év feletti szakmai tapasztalat, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása, büntetlen előélet, cselekvőképesség. Előny: felsőfokú képesítés, intézményvezetői szakképzettség, „B” kategóriás jogosítvány. Előny: jó szintű vezetői kompetencia, kiváló	ÁEI: 2012. szept. 3. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig, határozott időre, öt évre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 23. Pehi: 2012. aug. 24. A pályázat elbírálásának módja, rendje: alkalmazotti kör és szülői szervezetek véleményezése, valamint a

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
		szintű önálló munkavégzésre való alkalmasság.	roma nemzetiségi önkormányzatok egyetértésének beszerzése után az igazgatótanács dönt a pályázók tekintetében, melyet követően az intézményvezető bízza meg a nyertes pályázót. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, b, om, nyilatkozat arról, hogy a pályázati anyagot az elbírálásban részt vevők teljes körűen megismerhetik, személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez hozzájárul, nyilatkozat, hogy a Kjt. 41. § (2) bekezdése szerinti összeférhetetlenség nem áll fenn. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (59/528/2012.), valamint a munkakör megnevezésével: „Intézményvezető helyettes” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc: Kodolányi János Szakközépiskola, Szakiskola, Általános Iskola és Óvoda 7838 Vajszló, Iskola u. 1. f: Kilinkó Gyula. Tel.: (73) 485-091. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap, Helyben szokásos módon: 2012. július 5.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Pályázati felhívás pedagógus- és egyéb álláshelyek betöltésére[1]

A pályázatok benyújtásával és közzétételével (így különösen a benyújtási határidőkkel, a pályázatokhoz kötelezően előírt feltételekkel és benyújtandó mellékletekkel) kapcsolatos rendelkezéseket a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény, az e törvény végrehajtásáról szóló 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet, a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet, valamint a közlemények szövegében feltüntetett egyéb jogszabályok tartalmazzák.

Rövidítések:
ÁEI: állás elfoglalásának ideje
Pbhi: pályázat benyújtásának határideje
Pehi: pályázat elbírálásának határideje
Pc: pályázat címzése
ill: illetmény
p: pótlék
tp: területi pótlék
szl: szolgálati lakás
szgy: szakmai gyakorlat
v: végzettség
étkh: étkezési hozzájárulás
om: oklevélmásolat (amennyiben a pályázat kiírója mást nem határoz meg, akkor egyszerű másolat)
b: erkölcsi bizonyítvány (amennyiben a pályázat kiírója mást nem határoz meg, akkor három hónapnál nem régebbi)
f: felvilágosítás
ön: önéletrajz
adatvédelmi nyilatkozat: hozzájárulás a pályázati anyagban foglalt személyes adatok a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez, illetve betekintésre jogosultak általi megismeréséhez
NKI: Nemzeti Közigazgatási Intézet
Közokt. tv.: a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény
Kjt.: a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
Korm. rendelet: a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet
MKM rendelet: a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet
Lf: a munkakörbe tartozó, illetve a vezetői megbízással járó lényeges feladatok

Óvodapedagógus

A pályázatot meghirdető szerv	Meghirdetett munkahely	Képesítési és egyéb feltételek	Juttatások (Ft), illetmény, pótlék, egyéb
1	2	3	4
Pajkos Óvoda 1119 Budapest, Pajkos u. 35.	Óvodapedagógus	Főiskolai szintű óvoda-pedagógusi v, határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony, büntetlen előélet. Előny: pályakezdő.	ÁEI: 2012. aug. 21. Pbhi: 2012. aug. 14. Pehi: 2012. aug. 15. Illetmény, juttatás: a vonatkozó jogszabályok az irányadók. A pályázatnak tartalmaznia kell: fényképes szakmai ön, om, b.

[1] Felhívjuk tisztelt hirdetőink figyelmét, hogy azokat a nevelési-oktatási intézményekbe kiírt álláshirdetéseket, melyek az Oktatási és Kulturális Közlöny tematikus közzétételi rendje alapján egyik munkakörtípusba sem sorolhatóak be, csak a sürgősséggel történő közlésre vonatkozó díj felszámítása mellett áll módunkban megjelentetni.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			A pályázat benyújtásának módja: postai úton, e-mailen info@ pajkosovi.ujbuda.hu Pc: Pajkos Óvoda 1119 Budapest, Pajkos u. 35.
Benedek Elek Óvoda 3014 Hort, Iskola út 3. Tel.: (37) 378-023 e-mail: hortovi@intellimail.hu	Óvodapedagógus	Főiskolai v, 3–5 év szakmai tapasztalat.	ÁEI: 2012. szept. 3. A megbízás 2014. dec. 31-ig, határozott időre szól, három hónap próbaidő kikötésével. Pbhi: a közzétételtől számí-tott 30 nap Pehi: a határidő lejárta után 15 nap. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. Pc: Benedek Elek Óvoda vezetője 3014 Hort, Iskola út 3.
ÁMK Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde 6622 Nagymágocs, Rákóczi Ferenc u. 27.	Óvodapedagógus A munkavégzés helye: 6622 Nagymágocs, Mátyás király u. 20.	Főiskola, óvodapedagó-gusi v, büntetlen előélet, magyar állampolgárság.	ÁEI: 2012. szept. 3. A közalkalmazotti jogvi-szony időtartama: határozat-lan idejű közalkalmazotti jogviszony három hónapos próbaidővel. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. Pbhi: 2012. jún. 29. Pehi: 2012. júl. 16. A pályázat benyújtásának módja: postai úton kell benyújtani. Pc: 6622 Nagymágocs, Rákóczi F. u. 27.

Tanító, tanár

A pályázatot meghirdető szerv	Meghirde4,32tett munkahely	Képesítési és egyéb feltételek	Juttatások (Ft), illetmény, pótlék, egyéb
1	2	3	4
Óbudai Harrer Pál Általános Iskola 1033 Budapest, Harrer Pál u. 7. Tel.: 250-0887 Fax: 454-1510 e-mail: harrer-a@kszki.obuda.hu	Napközis tanító Magyar–történelem szakos tanár	Tanítói diploma, angol műveltségi területtel. Főiskolai v.	ÁEI: 2012. júl. 25. Jelentkezés: júl. 13-ig elektronikus úton, címzett: Balogh Éva igazgató.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
Üllés és Forráskút Községek Általános Iskolája, Alapfokú Művészetoktatási Intézménye, Óvodája és Bölcsődéje Csólyospálosi Általános Iskola 6135 Csólyospálos, Kossuth L. u. 58. Tel./fax: (77) 486-036 e-mail: igazgatosag@altisk-cspalos.sulinet.hu	Ének Fizika	Főiskolai szintű tanári szakképzettség.	ÁEI: 2012. aug. 25. A megbízás határozott időre szóló óraadó. Pehi: a pályázat beadásának határideje után 30. nap. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadó. Pc: Máté Sándor tagintézmény-vezető
Szügyi Dániel Református Általános Iskola 5510 Dévaványa, Vörösmarty út 2. Tel./fax: (66) 483-342 e-mail: szugyiref@freemail.hu	Angol–német szakos tanár (2012/2013-as tanévre)	Református vallás, példás hitélet, érvényes diploma, rendezett magánélet.	ÁEI: 2012. nov. 1. Pbhi: 2012. aug. 31. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. szl. megoldható. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, om, b. Pc: Szügyi Dániel Református Általános Iskola Dr. Csatáriné Tóth Éva igazgató 5510 Dévaványa, Vörösmarty út 2.
Dózsa György Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium 6120 Kiskunmajsa, Kálvária u. 6.	Matematika–fizika vagy matematika–kémia szakos tanár	Egyetemi v, magyar állampolgárság, büntetlen előélet.	ÁEI: 2012. aug. 15. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő (100%). Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: ön, om, b. Jelentkezni 2012. július 27-ig lehet személyesen vagy postai úton. Pc: Dózsa György Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium 6120 Kiskunmajsa, Kálvária u. 6.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola 9113 Koroncó, Rákóczi u. 41.	Német szakos nyelvtanár Technika, számítástechnika, fizika, biológia szakos tanár		ÁEI: 2012. aug. 15. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, om.
Mezőkovácsházi Csanád Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 5800 Mezőkovácsháza, Árpád u. 184. Tel.: (68) 381-366	Tanító	Szakirányú főiskolai v.	ÁEI: 2012. aug. 22. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő Pbhi: 2012. júl. 2. Pehi: 2012. júl. 16. Illetmény, juttatás: besorolás szerint. A pályázathoz csatolni kell: ön, b, om. Pc: Fodor Istvánné igazgató Mezőkovácsházi Csanád Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 5800 Mezőkovácsháza, Árpád u. 184.
	Tanító német műveltségterülettel	Szakirányú főiskolai v.	ÁEI: 2012. aug. 22. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű. A foglalkoztatás jellege: részmunkaidő, heti 17 órás. Pbhi: 2012. júl. 2. Pehi: 2012. júl. 16. Illetmény, juttatás: besorolás szerint. A pályázathoz csatolni kell: ön, b, om. Pc: Fodor Istvánné igazgató Mezőkovácsházi Csanád Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 5800 Mezőkovácsháza, Árpád u. 184

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
Ránki György Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 2300 Ráckeve, Kossuth Lajos u. 16. Tel.: (24) 385-113 e-mail: info@ranki.rackeve.hu	Gitár szakos tanár, (heti 14 órára) Grafika és festészet szakos tanár, (heti 8 órára)	Szakirányú főiskolai vagy egyetemi v, magyar állampolgárság, büntetlen előélet.	ÁEI: 2012. szept. 1. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön. Pc: Szomoru Judit igazgató Ránki György Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 2300 Ráckeve, Kossuth L. u. 16.
Kereskedelmi és Idegenforgalmi Középiskola 3910 Tokaj, Bodrogkeresztúri u. 5. Tel.: (47) 552-094	Angol–bármely szakos középiskolai tanár		ÁEI: 2012. szept. 1. f: iskola igazgatója. Tel.: (47) 552-094.

Egyéb

A pályázatot meghirdető szerv	Meghirdetett munkahely	Képesítési és egyéb feltételek	Juttatások (Ft), illetmény, pótlék, egyéb
1	2	3	4
ÁMK Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde 6622 Nagymágocs, Rákóczi Ferenc u. 27.	Óvodai dajka A munkavégzés helye: 6622 Nagymágocs, Mátyás király u. 20.	8 általános, óvodai dajka szakképesítés, büntetlen előélet, magyar állampolgárság.	ÁEI: 2012. szept. 3. Pbhi: 2012. jún. 29. Pehi: 2012. júl. 16. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony, három hónapos próbaidővel. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázat benyújtásának módja: postai úton kell benyújtani. Pc: ÁMK Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde 6622 Nagymágocs, Rákóczi Ferenc u. 27.
Rákóczi úti Óvoda 8000 Székesfehérvár, Rákóczi u. 30.	Óvodatitkár	Középfokú képesítés, közgazdasági szakközépiskolai v, pénzügyi területen szerzett legalább egy–három év szakmai tapasztalat.	Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Pályázati felhívás kulturális intézmény vezetői álláshelyének betöltésére[1]

A pályázatok benyújtásával és közzétételével - így különösen a benyújtási határidőkkel, a pályázatokhoz kötelezően előírt feltételekkel és a benyújtandó mellékletekkel - kapcsolatos rendelkezéseket a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény és az e törvény végrehajtásáról szóló 150/1992. (XI.20.) Korm. rendelet tartalmazza.

Rövidítések:
ÁEI: állás elfoglalásának ideje
Pbhi: pályázat benyújtásának határideje
Pehi: pályázat elbírálásának határideje
ill: illetmény
p: pótlék
vp: vezetői pótlék
étkh: étkezési hozzájárulás
szl: szolgálati lakás
v: végzettség
szgy: szakmai gyakorlat
vgy: vezetői gyakorlat
b: erkölcsi bizonyítvány (amennyiben a pályázat kiírója mást nem határoz meg, akkor három hónapnál nem régebbi)
om: oklevélmásolat (amennyiben a pályázat kiírója mást nem határoz meg, akkor egyszerű másolat)
ön: önéletrajz
vpr: vezetési program
adatvédelmi nyilatkozat: hozzájárulás a pályázati anyagban foglalt személyes adatok a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez, illetve betekintésre jogosultak általi megismeréséhez
Pc: pályázat címzése
f: felvilágosítás
NKI: Nemzeti Közigazgatási Intézet
Lf: a munkakörbe tartozó, illetve a vezetői megbízással járó lényeges feladatok

Kultúra

A pályázatot meghirdető szerv	Meghirdetett munkahely	Képesítési és egyéb feltételek	Juttatások (Ft), illetmény, pótlék, egyéb
1	2	3	4
Karcag Városi Önkormányzat 5300 Karcag, Kossuth tér 1.	Déryné Kulturális, Turisztikai, Sportközpont és Könyvtár 5300 Karcag, Dózsa Gy. u. 5–7.	Felsőfokú közművelődési v és szakképzettség vagy nem szakirányú egyetemi v és felsőfokú szakirányú munkaköri szakvizsga, a kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról szóló 1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet szerint akkreditált vezetési-szervezési, pénz-	ÁEI: 2012. szept. 1. A vezetői megbízás öt évre szól. Pbhi: az NKI internetes oldalán történő közzétételtől számított 30 nap. Pehi: a pályázat benyújtási határidejét követő 30 napon belül. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: kézzel írott részletes szakmai ön, vpr, b., om.

[1] Felhívjuk tisztelt hirdetőink figyelmét, hogy azokat a kulturális intézményekbe kiírt álláshirdetéseket, melyek az Oktatási és Kulturális Közlöny tematikus közzétételi rendje alapján egyik munkakör-típusba sem sorolhatóak be, csak a sürgősséggel történő közlésre vonatkozó díj felszámítása mellett áll módunkban megjelentetni.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
		ügyi-gazdasági, államháztartási ismereteket is nyújtó közművelődési-intézmény-vezető tanfolyam eredményes elvégzése, a felsőfokú közművelődési végzettségének és szakképzettségének vagy a nem szakirányú egyetemi végzettség és felsőfokú szakirányú munkaköri szakvizsgájának megfelelő feladatkörben legalább ötéves szgy és kiemelkedő közművelődési tevékenység.	Pc: Karcag Városi Önkormányzat polgármestere 5300 Karcag, Kossuth tér 1.

Közlemény főiskolai szintű oklevél érvénytelenítéséről

I.

A Bischof Anna (szül.: Szeged, 1958. november 9., an.: Eckert Katalin, törzskönyvi szám: V-9/1977.), részére, 426/1981. szám alatt, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola által kiállított főiskolai szintű orosz–testnevelés szakos tanár végzettséget tanúsító oklevél elveszett. Helyette 2012. március 30-án másodlatot állítottunk ki.

Az eredeti oklevél érvénytelen.

II.

A Szabó Katalin (szül.: Szeged, 1973. november 10., an.: Adorján Rozália, törzskönyvi szám: IV-20/1998.), részére, 945/1998. szám alatt, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola által kiállított főiskolai szintű magyar nyelv és irodalom szakos tanár és művelődésszervező végzettséget tanúsító oklevél elveszett. Helyette 2012. április 4-én másodlatot állítottunk ki.

Az eredeti oklevél érvénytelen.

III.

A Baksa Norbert (szül.: Kalocsa, 1978. január 13., an.: Tóth Judit, törzskönyvi szám: XIX-1/1997.), részére, 304/2002. szám alatt, a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar által kiállított főiskolai szintű technika–testnevelés szakos tanár végzettséget tanúsító oklevél elveszett. Helyette 2012. május 4-én másodlatot állítottunk ki.

Az eredeti oklevél érvénytelen.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

IV.

A Pappné Erdő Zsuzsanna (szül.: Budapest, 1956. szeptember 8., an.: Bedák Erzsébet, törzskönyvi szám: XI-4/1976.), részére, 628/1980. szám alatt, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola által kiállított főiskolai szintű biológia–mezőgazdasági ismeretek szakos általános iskolai tanár végzettséget tanúsító oklevél elveszett. Helyette 2012. május 24-én másodlatot állítottunk ki.

Az eredeti oklevél érvénytelen.

dr. Dömötör Máté s. k.,
egyetemi főtitkár
Szegedi Tudományegyetem

A közlöny zárása után érkezett közlemények, pályázati felhívások

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának közleményei

I.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. számú törvény (Mttv.) 137. §-ának (1) bekezdése, illetve az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. és 88. cikkelyének a csekély összegű *(de minimis)* támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2006. december 15-ei 1998/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 379/5. 2006. 12. 28.) 2. cikke, valamint a Médiatanács által jóváhagyott Általános Pályázati Feltételekben (ÁPF) rögzítettek alapján *nyílt beadású pályázati eljárást hirdet meg lineáris közösségi médiaszolgáltatási jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatók műszaki fejlesztésének 2012. évi támogatására 100 000 000 forint keretösszegben (KMUSZ2012).*

A jelen eljárásban *az első beadási határnap 2012. augusztus 2-a,* a második és további fordulók beadási határnapja tárgyhó első csütörtöke.

A pályázati eljárás részleteiről a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap Támogatási területe honlapján (http://tamogatas.mtva.hu/) nyújt tájékoztatást, valamint ugyaninnen a pályázati felhívás és a kapcsolódó dokumentumok letölthetőek.

II.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. számú törvény (Mttv.) 137. §-ának (1) bekezdése, illetve az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. és 88. cikkelyének a csekély összegű *(de minimis)* támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2006. december 15-ei 1998/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 379/5. 2006. 12. 28.) 2. cikke, valamint a Médiatanács által jóváhagyott Általános Pályázati Feltételekben (ÁPF) rögzítettek alapján *nyílt beadású pályázati eljárást hirdet meg lekérhető (online) közszolgálati műsorszámok mint médiatartalmak gyártásának és közzétételének támogatására 20 000 000 forint keretösszegben (NEUMANNJÁNOS2012).*

A jelen eljárásban az *első beadási határnap 2012. szeptember 6-a,* a második és további fordulók beadási határnapja tárgyhó első csütörtöke.

A pályázati eljárás részleteiről a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap Támogatási területe honlapján (http://tamogatas.mtva.hu/) nyújt tájékoztatást, valamint ugyaninnen a pályázati felhívás és a kapcsolódó dokumentumok letölthetőek.

III.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. számú törvény (Mttv.) 137. §-ának (1) bekezdése, valamint a Médiatanács által jóváhagyott Általános Pályázati Feltételekben (ÁPF) rögzítettek alapján pályázati eljárást hirdetett meg *televíziófilmek és televíziófilm-sorozatok gyártásának támogatására [FEHÉRGYÖRGY2012 (TVFILM2012)].*

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

A Médiatanács a 2012. július 5-ei döntése értelmében a pályázati eljárás pályáztatási szakaszát lezárta.

A Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap Támogatási területe az – ÁPF XII. 8) pontja szerinti – eljárás eredményét közlemény formában az Alap (http://tamogatas.mtva.hu/) valamint a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (http://www.mediatanacs.hu/) honlapján tette közzé.

IV.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. számú törvény (Mttv.) 136. §-ának (1) és 137. §-ának (1) bekezdése, illetve az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. és 88. cikkelyének a csekély összegű *(de minimis)* támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2006. december 15-ei 1998/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 379/5. 2006. 12. 28.) 2. cikke, továbbá a Médiatanács által jóváhagyott Általános Pályázati Feltételekben (ÁPF) rögzítettek alapján *nyílt beadású pályázati eljárást hirdetett meg televíziófilm-forgatókönyvírás és televíziófilmterv-fejlesztés támogatására [EGRILAJOS2012 (TVFILMTERV2012)].*

A Médiatanács a 2012. július 5-ei döntése értelmében a pályázati eljárás pályáztatási szakaszát lezárta.

A Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap Támogatási területe az – ÁPF XII. 8) pontja szerinti – eljárás eredményét közlemény formában az Alap (http://tamogatas.mtva.hu/) valamint a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (http://www.mediatanacs.hu/) honlapján tette közzé.

dr. Néder Sarolta s. k.,
vezérigazgató-helyettes
Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap

Pályázati felhívás felsőoktatási intézmény vezetői álláshelyeinek betöltésére

A pályázatok benyújtásával és közzétételével – így különösen a benyújtási határidőkkel, a pályázatokhoz kötelezően előírt feltételekkel és a benyújtandó mellékletekkel – kapcsolatos rendelkezéseket a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény, valamint az e törvény végrehajtásáról és a felsőoktatási intézményekben történő foglalkoztatás egyes kérdéseiről szóló 53/2006. (III.14.) Korm. rendelet tartalmazza.

MISKOLCI EGYETEM a „Közalkalmazottak jogállásáról szóló” 1992. évi XXXIII. törvény 20/A. § alapján pályázatot hirdet

MISKOLCI EGYETEM Gazdasági és Műszaki Igazgatóság
gazdasági főigazgató (magasabb vezető) beosztás ellátására.

A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony.

Foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő.

A vezetői megbízás időtartama: a vezetői megbízás határozott időre, 4 évig szól.

A munkavégzés helye: Borsod-Abaúj-Zemplén megye, 3515 Miskolc, Egyetemváros.

A beosztáshoz tartozó, illetve a vezetői megbízással járó lényeges feladatok: A gazdasági főigazgató feladata: a hatályos jogszabályok, valamint az intézmény szervezeti és működési szabályzata alapján az egyetem gazdálkodásának szervezése és irányítása, különösen a költségvetés és egyéb pénzügyi és anyagi források tervezése, ezek jogszabályban és belső utasításokban meghatározott módon való teljesítése, a gazdálkodási egységek gazdálkodásának funkcionális

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

irányítása és ellenőrzése, az előző évi költségvetés teljesítéséről szóló beszámoló elkészítése, az anyagi-pénzügyi eszközök rendeltetésszerű, gazdaságos és célszerű felhasználásának biztosítása, gondoskodás az egyetemi vagyon megőrzéséről, az intézmény tulajdonában lévő épületek és eszközök hasznosításáról, a gazdálkodási és pénzügyi jogszabályok végrehajtása, betartása, illetve az arra vonatkozó intézkedések megtétele, végrehajtásuk ellenőrzése. Részletesebb feladatait a Miskolci Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzat I. kötet Szervezeti és Működési Rend 20. §-a tartalmazza.

Illetmény és juttatások: Az illetmény megállapítására és a juttatásokra a „Közalkalmazottak jogállásáról szóló" 1992. évi XXXIII. törvény, valamint a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény felsőoktatásban való végrehajtásáról és a felsőoktatási intézményekben történő foglalkoztatás egyes kérdéseiről szóló 53/2006. (III. 14.) Korm. rendelet, a Miskolci Egyetem Kollektív Szerződése, továbbá a Miskolci Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának rendelkezései az irányadók.

Pályázati feltételek:
– főiskola, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 12. §-ban előírt végzettség, szakképzettség,
– vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása,
– magyar állampolgárság,
– büntetlen előélet,
– vezetői beosztás ellátására megbízást az kaphat, aki a munkáltatóval közalkalmazotti jogviszonyban áll, vagy a megbízással egyidejűleg közalkalmazotti munkakörbe kinevezhető,
– a munkakör betöltésének a feltétele, hogy a jelöltnek szerepelnie kell a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 151. § (3) bekezdése szerinti nyilvántartásban, és rendelkeznie kell a tevékenység ellátására jogosító engedéllyel.

A pályázat elbírálásánál előnyt jelent:
– gazdasági területen szerzett legalább 5 év szakmai tapasztalat,
– költségvetési területen szerzett legalább 5 év vezetői tapasztalat,
– C típusú középfokú angol nyelvvizsga.

A pályázat részeként benyújtandó iratok, igazolások:
– önéletrajz,
– végzettséget, szakképzettséget, nyelvtudást és tudományos fokozatot igazoló oklevelek, bizonyítványok hiteles másolata,
– motivációs levél,
– vezetői program,
– összeférhetetlenségi nyilatkozat,
– nyilatkozat az illetékes személyek és testületek felhatalmazásáról a teljes pályázati anyag megismerésére,
– három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítvány,
– nyilatkozat vagyon-nyilatkozattételi kötelezettség vállalásáról.

A beosztás betölthetőségének időpontja: a beosztás legkorábban 2012. szeptember 1. napjától tölthető be.

A pályázat benyújtásának határideje: 2012. július 23.

A pályázati kiírással kapcsolatosan további információt Kottman Nóra nyújt, a (46)-565-111/10-39 -os telefonszámon.

A pályázatok benyújtásának módja:
– postai úton, a pályázatnak a Miskolci Egyetem címére történő megküldésével (3515 Miskolc, Egyetemváros, Humánpolitikai Iroda. A/4. épület II. emelet), kérjük a borítékon feltüntetni a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámot: R/1075-1/2012., valamint a beosztás megnevezését: ügyvivő szakértői munkakörben gazdasági főigazgató (Miskolci Egyetem),
– postai úton, a pályázatnak a Miskolci Egyetem címére történő megküldésével (3515 Miskolc, Egyetemváros), kérjük a borítékon feltüntetni a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámot: R/1075-1/2012., valamint a munkakör megnevezését: ügyvivő szakértői munkakörben gazdasági főigazgató (Miskolci Egyetem).
vagy
– személyesen: Kottman Nóra igazgatási ügyintézőnek, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, 3515 Miskolc, Egyetemváros, Humánpolitikai Iroda. A/4. épület II. emelet.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

A pályázat elbírálásának módja, rendje: A pályázatokat a Miskolci Egyetem Szenátusa rangsorolja. A Szenátus által felállított rangsor alapján a rektor tesz javaslatot a megbízásra jogosult nemzeti fejlesztési miniszternek. A nemzeti fejlesztési miniszter – a rektor valamennyi alkalmasnak talált pályázó felsorolását tartalmazó javaslatának figyelembe vételével – dönt a vezetői megbízás kiadásáról.

A pályázat elbírálásának határideje: 2012. augusztus 10.

A pályázati kiírás további közzétételének helye, ideje:
– www.nki.gov.hu 2012. június 22.
– Észak-Magyarország című napilap

A munkáltatóval kapcsolatos egyéb lényeges információ: A pályázatokat egy eredeti és két másolati példányban kell a Miskolci Egyetem rektorához címezve, postai úton vagy személyesen az Egyetem Humánpolitikai Irodájába (3515 Miskolc-Egyetemváros, A/4. épület II.em.) benyújtani.

A munkáltatóval kapcsolatban további információt a www.uni-miskolc.hu honlapon szerezhet.

prof. dr. Patkó Gyula s. k.,
rektor

Pályázati felhívás nevelési-oktatási és egyéb intézmények vezetői álláshelyeinek betöltésére[1]

A pályázatok benyújtásával és közzétételével (így különösen a benyújtási határidőkkel, a pályázatokhoz kötelezően előírt feltételekkel és benyújtandó mellékletekkel) kapcsolatos rendelkezéseket a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény, az e törvény végrehajtásáról szóló 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet, a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet, valamint a közlemények szövegében feltüntetett egyéb jogszabályok tartalmazzák.

Rövidítések:
ÁEI: állás elfoglalásának ideje
Pbhi: pályázat benyújtásának határideje
Pehi: pályázat elbírálásának határideje
Pc: pályázat címzése
ill: illetmény
p: pótlék
tp: területi pótlék
szl: szolgálati lakás
szgy: szakmai gyakorlat
v: végzettség
vgy: vezetői gyakorlat
étkh: étkezési hozzájárulás
om: oklevélmásolat (amennyiben a pályázat kiírója mást nem határoz meg, akkor egyszerű másolat)
b: erkölcsi bizonyítvány (amennyiben a pályázat kiírója mást nem határoz meg, akkor három hónapnál nem régebbi)
f: felvilágosítás
ön: önéletrajz
vp: vezetői pótlék
vpr: vezetői program
adatvédelmi nyilatkozat: hozzájárulás a pályázati anyagban foglalt személyes adatok a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez, illetve betekintésre jogosultak általi megismeréséhez
NKI: Nemzeti Közigazgatási Intézet
Közokt. tv.: a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény
Kjt.: a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény

---

[1] Felhívjuk tisztelt hirdetőink figyelmét, hogy azokat a nevelési-oktatási intézményekbe kiírt álláshirdetéseket, melyek az Oktatási és Kulturális Közlöny tematikus közzétételi rendje alapján egyik munkakörtípusba sem sorolhatóak be, csak a sürgősséggel történő közlésre vonatkozó díj felszámítása mellett áll módunkban megjelentetni.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Korm. rendelet: a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet
MKM rendelet: a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet
Lf: a munkakörbe tartozó, illetve a vezetői megbízással járó lényeges feladatok

Óvodavezető

A pályázatot meghirdető szerv	Meghirdetett munkahely	Képesítési és egyéb feltételek	Juttatások (Ft), illetmény, pótlék, egyéb
1	2	3	4
Atkár Község Önkormányzata Képviselő-testülete 3213 Atkár, Fő út 70.	Árnyaskert Óvoda 3213 Atkár, Széchenyi u. 1. Lf: a Közokt. tv. 54. § (1) bekezdés és 55. § (2) bekezdése.	Felsőfokú képesítés, Közokt. tv. 18. § (1) bekezdés szerint, felhasználói szintű MS Office (irodai alkalmazások), vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása, magyar állampolgárság, büntetlen előélet, cselekvőképesség. Előny: vezetői gyak. – legalább egy–három év vezetői tapasztalat.	ÁEI: 2012. okt. 1. A vezetői megbízás 2017. szept. 30-ig szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. PbhI: 2012. aug. 24. Pehi: 2012. szept. 24. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: legalább öt év szgy-t igazoló szakmai ön, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelésel, om, nyilatkozatot arról, hogy a pályázati anyagban foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez hozzájárul, nyilatkozat arról, hogy a pályázatot a pályázati eljárásban részt vevők megismerhetik, 30 napnál nem régebbi b, nyilatkozat arról, hogy vagyonnyilatkozat tételét vállalja. A pályázat benyújtásának módja: postai úton a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (1040/2012.), valamint a munkakör megnevezésével: „óvodavezető” ellátva kell benyújtani Pc: Atkár Község Önkormányzata 3213 Atkár, Fő út 70. f: Kocsis Attila polgármester. Tel.: (37) 351-021.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
Budapest Főváros XIV. Kerület Zugló Önkormányzat Képviselő-testülete 1145 Budapest, Pétervárad u. 2. Tel.: 872-9203	Kincskereső Óvoda 1148 Budapest, Nagy Lajos király útja 92.– Szugló u. 75. Tel.: 467-0904	Felsőfokú óvodapedagógusi v és szakképzettség, pedagógus-szakvizsga, legalább öt év óvodapedagógus-munkakörben szerzett szgy, büntetlen előélet.	ÁEI: 2012. aug. 30. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. Pbhi: az NKI internetes oldalán történő megjelenéstől számított 30. nap. Pehi: a véleményezési határidő lejártától számított 30. napot követő első képviselő-testületi ülés. Illetmény, juttatás: a Kjt., valamint a Korm. rendelet rendelkezései az irányadók. A pályázatnak tartalmaznia kell: om, b, öt év szgy igazolása, szakmai ön, az óvoda elfogadott nevelési programját alapul vevő vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelésel, a Kjt. 20/A. § (5) bek. alapján készült nyilatkozatot a pályázati anyag kezeléséről, nyilatkozatot, hogy a magasabb vezetői megbízás elnyerése esetén a pályázóval szemben a Kjt. 41. § szerinti összeférhetetlenség nem áll fenn, a magasabb vezetői beosztást elnyerő pályázónak vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettsége van, amelyet a megbízást követő 30 napon belül köteles teljesíteni. A pályázat benyújtásának módja: lezárt borítékban, papíralapon, két példányban (Bp. Főv. XIV. Ker. Zugló Önkorm. Polgármesteri Hivatal Köznevelési Csoport, Intézményvezetői pályázat) megjelöléssel ellátva személyesen az Ügyfélszolgálati Irodán keresztül kell benyújtani. 1145 Budapest, Pétervárad u. 2.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
Bükkaranyos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 3554 Bükkaranyos, Petőfi S. út 100.	Általános Iskola és Napközi Otthonos Óvoda 3554 Bükkaranyos, Rákóczi F. u. 23.	Szakirányú főiskolai v, pedagógus-munkakörben – legalább öt év szakmai tapasztalat –, pedagógus-szakvizsga, közoktatás-vezetői szakvizsga. Előny: H2O program ismerete.	Pbhi: az NKI internetes oldalán történő közzétételtől számított 30 nap. Pehi: a beadási határidő lejártát követő 45 napon belül. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: a Korm. rendeletben meghatározottakat, adatvédelmi nyilatkozatot. Pc: Nagy Lajos polgármester 3554 Bükkaranyos, Petőfi S. út 100. Tel.: (46) 476-352.
Egyházasgerge Községe Önkormányzata Képviselő-testülete 3185 Egyházasgerge, Lenin út 30.	Egyházasgerge–Karancsberény Községek Önkormányzatainak Óvodája 3185 Egyházasgerge, Lenin út 72. Lf: az irányadó jogszabályokban meghatározott feladatok ellátása, az intézmény törvényes működtetése, takarékos gazdálkodás, munkáltatói jogok gyakorlása.	Felsőfokú óvodapedagógus v és pedagógus-szakvizsga, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása, szakképesítésnek megfelelő munkakörben szerzett öt év szgy, magyar állampolgárság, büntetlen előélet, cselekvőképesség. Előny: főiskola, közoktatás-vezetői vagy óvodai menedzser vagy vezető óvodapedagógus-szakvizsga, helyismeret.	ÁEI: 2012. aug. 31. A vezetői megbízás határozott időre, öt évre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: az NKI internetes oldalán történő megjelenést követő 15 nap. Pehi: 2012. aug. 15. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a pályázatról a fenntartó önkormányzatok képviselő-testülete dönt. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázatnak tartalmaznia kell: szakmai ön, vpr, 30 napnál nem régebbi b, om, a pályázat véleményezésében és elbírálásában részt vevők betekintési jogára utaló nyilatkozatot, nyilatkozat a zárt vagy nyílt ülés keretében történő tárgyalásra vonatkozóan, továbbá a korábbi munkaviszonyokra vonatkozó igazolásokat. A pályázat benyújtásának módja: személyesen vagy postai úton a pályázat megnevezésével: „óvodavezetői pályázat” ellátva kell benyújtani.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			Pc: Egyházasgerge Önkormányzata 3185 Egyházasgerge, Lenin út 30. f: Révay Endre polgármester. Tel.: (32) 452-200. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. július, fenntartó önkormányzatok hirdetőtáblája.
Hodász Nagyközségi Önkormányzat 4334 Hodász, Petőfi Sándor u. 6.	Hodászi Eszterlánc Egységes Óvoda–Bölcsőde 4334 Hodász, Bem József u. 3–5.	Főiskola, óvodavezetői gyak. – legalább öt év feletti vezetői tapasztalat, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása, magyar állampolgárság, büntetlen előélet, cselekvőképesség, közoktatási vezetői pedagógus-szakvizsga.	ÁEI: 2012. szept. 1. A vezetői megbízás 2017. aug. 31-ig határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. aug. 15. Pehi: 2012. aug. 31. A pályázat elbírálásának módja, rendje: jogszabályokban előírt rendben történik. A pályázathoz csatolni kell: szakmai program, szakmai ön, b, hozzájáruló nyilatkozat nyílt ülésen történő elbírálásához. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (2977/2012.), valamint a munkakör megnevezésével: „óvodavezető” ellátva kell benyújtani, vagy személyesen: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, 4334 Hodász, Petőfi Sándor u. 6. Pc: Hodász Nagyközségi Önkormányzat 4334 Hodász, Petőfi Sándor u. 6. f: Nagy János Tel.: (44) 550-026. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: Hodász Nagyközségi Önkormányzat honlapja: 2012. július 10.,

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			Kölcsey Ferenc Általános Iskola és Egységes Óvoda–Bölcsőde honlapja: 2012. július 2.
Ipolytarnóc Község Önkormányzata Képviselő-testülete 3138 Ipolytarnóc, Felszabadulás út 5.	Kerekerdő Óvoda Ipolytarnóc 3138 Ipolytarnóc, Rákóczi út 35. Lf: az irányadó jogszabályokban meghatározott feladatok ellátása, az intézmény törvényes működtetése, takarékos gazdálkodás, munkáltatói jogok gyakorlása.	Felsőfokú óvodapedagógus v és pedagógus-szakvizsga, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása, szakképesítésnek megfelelő munkakörben szerzett öt év szgy, magyar állampolgárság, büntetlen előélet, cselekvőképesség. Előny: főiskola, közoktatás-vezetői vagy óvodai menedzser vagy vezető óvodapedagógus-szakvizsga, helyismeret.	ÁEI: 2012. aug. 16. A vezetői megbízás öt évre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: az NKI internetes oldalán történő megjelenést követő 15 nap. Pehi: 2012. aug. 10. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a pályázatról a képviselő-testület dönt. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázatnak tartalmaznia kell: szakmai ön, vpr, 30 napnál nem régebbi b, om, a pályázat véleményezésében és elbírálásában részt vevők betekintési jogára utaló nyilatkozatot, nyilatkozatot a zárt vagy nyílt ülés keretében történő tárgyalásra vonatkozóan, továbbá a korábbi munkaviszonyokra vonatkozó igazolásokat. A pályázat benyújtásának módja: postai úton a pályázat megnevezésével: „óvodavezetői pályázat” ellátva kell benyújtani. Pc: Ipolytarnóc Önkormányzata 3138 Ipolytarnóc, Felszabadulás út 5. f: Szabó Tibor polgármester. Tel.: (32) 454-160. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. július, önkormányzat hirdetőtáblája.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
Községi Önkormányzat Sajókaza 3720 Sajókaza, Petőfi Sándor u. 2.	Napközi Otthonos Óvoda 3720 Sajókaza, Papszer u. 2. Lf: a Közokt. tv. 54–55. §-ában meghatározott feladatok.	Főiskola, óvodapedagógus v és -szakképzettség, pedagógus-szakvizsga, szgy – legalább öt év feletti szakmai tapasztalat, vagyonnyilatkozattételi eljárás lefolytatása, büntetlen előélet, magyar állampolgárság, cselekvőképesség.	ÁEI: 2012. aug. 16. A vezetői megbízás 2017. aug. 15-ig határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozott idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 26. Pehi: 2012. aug. 15. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: b , szakmai életrajz, vpr, om, nyilatkozat, hogy a pályázó a kiírt pályázat nyilvános vagy zárt képviselő-testületi ülésen történő tárgyalásához hozzájárul. A pályázat benyújtásának módja: postai úton a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (1397/2012.), valamint a munkakör megnevezésével: „óvodavezető” ellátva kell benyújtani, vagy személyesen: Stefán László polgármester, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, 3720 Sajókaza, Petőfi Sándor u. 2. f: Stefán László polgármester. Tel.: (48) 355-001. A pályázat további közzétételének helye, ideje: Sajókaza község honlapja: 2012. június 22., Sajókaza Község Polgármesteri Hivatalának hivatalos hirdetőtáblája: 2012. június 22. A munkáltatóval kapcsolatos további információt a www.sajokaza.hu honlapon szerezhet.
Szuhogy Község Önkormányzata 3734 Szuhogy, József Attila u. 52.	Nyitnikék Napközi Otthonos Óvoda 3734 Szuhogy, József Attila u. 56.	Főiskola, óvodapedagógus, óvodapedagógus-munkakörben szerzett szgy, legalább öt év	ÁEI: 2012. szept. 1. A vezetői megbízás 2017. aug. 15-ig határozott időre szól.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
	Lf: az intézmény vezetéséhez, irányításához kapcsolódó tevékenységek ellátása során gyakorolja a jogszabályokban és az intézmény SZMSZ-ében számára biztosított jogköröket.	feletti szakmai tapasztalat, vagyonnyilatkozattételi eljárás lefolytatása, pedagógus-munkakörben fennálló határozatlan időre szóló alkalmazás, illetve a megbízással egyidejűleg pedagógus-munkakörben történő határozatlan időre szóló alkalmazás, büntetlen előélet.	A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 24. Pehi: 2012. aug. 27. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a képviselő-testület a vezetési programot az országos szakértői névjegyzékben szereplő szakértővel véleményezteti. A képviselő-testület a pályázat eredménytelenné nyilvánításának jogát fenntartja. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai életrajz, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléssel, b, nyilatkozat – arról, hogy a pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez hozzájárul, a pályázati eljárásban részt vevők a pályázati anyagát megismerhetik, om. A pályázat benyújtásának módja: postai úton a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (121-48/2012.), valamint a beosztás megnevezésével: „intézményvezető” ellátva kell benyújtani, vagy személyesen: Fóris Sándor, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, 3734 Szuhogy, József Attila u. 52. Pc: Szuhogy Község Önkormányzata 3734 Szuhogy, József Attila u. 52. f: Fóris Sándor Tel.: (48) 461-582.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. június 23., az önkormányzat Szuhogy, József Attila u. 52. szám alatti hirdetőtáblája: 2012. június 22.
Taksony Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete 2335 Taksony, Fő út 85.	Német Nemzetiségi Óvoda 2335 Taksony, Szent Anna tér 1.	Magyar állampolgárság, büntetlen előélet, felsőfokú óvodapedagógusi v és szakképzettség, legalább öt év pedagógusmunkakörben szerzett szgy, nemzetiségi óvodapedagógus, óvodavezetői szakvizsga. Előny: számítógép felhasználói szintű ismerete.	ÁEI: azonnal. A vezetői megbízás a kinevezés időpontjától számítva öt évre szól. Pbhi: az NKI internetes oldalán történő megjelenéstől számított 90 nap. Pehi: a pályázati határidő lejártát követő soron következő képviselő-testületi ülés, de legkésőbb a határidőt követő 60 napon belül. A képviselő-testület a pályázatok elbírálása során az eredménytelenné nyilvánítás jogát fenntartja. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései, illetve Taksony Nagyközség Önkormányzatának képviselő-testületének rendelkezései alapján. A pályázathoz csatolni kell: részletes szakmai ön, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelésekkel, hiteles om, b, adatvédelmi nyilatkozat arról, hogy a pályázó hozzájárul-e pályázatának nyilvános ülésen való tárgyalásához. A pályázat benyújtásának módja: postai úton, „óvodavezetői pályázat” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc: Taksony Nagyközség polgármestere Kreisz László 2335 Taksony, Fő út 85. f: tel.: (24) 520-780.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Iskolaigazgató

A pályázatot meghirdető szerv	Meghirdetett munkahely	Képesítési és egyéb feltételek	Juttatások (Ft), illetmény, pótlék, egyéb
1	2	3	4
Barcs Város Önkormányzata Képviselő-testülete 7570 Barcs, Bajcsy-Zsilinszky u. 46.	Barcsi Bölcsőde, Óvoda, Általános, Szakképző Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat 7570 Barcs, Tavasz u. 3. Lf: az irányadó jogszabályok szerinti feladatok ellátása.	Egyetem, egyetemi szintű tanári v és szakképzettség, pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, pedagógus-munkakörben szerzett – legalább öt év feletti szakmai tapasztalat, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása, magyar állampolgárság, vagy külön jogszabály szerint szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező, illetve bevándorolt vagy letelepedett, 18. életév betöltése, cselekvőképesség, büntetlen előélet, a nevelési és oktatási intézményben pedagógus-munkakörben fennálló határozatlan időre szóló alkalmazás, illetve a megbízással egyidejűleg pedagógus-munkakörben történő határozatlan időre szóló alkalmazás.	ÁEI: 2012. nov. 1. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. aug. 15. Pehi: 2012. okt. 31. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a pályázat elbírálásáról a véleményezési eljárást követően Barcs Város Önkormányzata képviselő-testülete dönt. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelések, b, hiteles om, adatkezelési nyilatkozat arról, hogy a pályázati anyagot a pályázat véleményezésében és elbírálásában részt vevők megismerhetik, nyilatkozat a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség teljesítésének vállalásáról, illetve arról, hogy nem áll fenn a pályázóval szemben a 2007. évi CLII. törvény 9. §-ában meghatározott kizáró ok, nyilatkozat arról, hogy pályázatának nyilvános képviselő-testületi ülésen történő elbírálásához hozzájárul, vagy zárt ülés tartását kéri. A pályázat benyújtásának módja: postai úton a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (6226), valamint a munkakör megnevezésével: „intézményvezető” ellátva kell benyújtani, vagy személyesen: Karvalics Ottó polgármester, Somogy megye, 7570 Barcs, Bajcsy-Zsilinszky u. 46.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			Pc: Barcs Város Önkormányzata képviselő-testülete 7570 Barcs, Bajcsy-Zsilinszky u. 46. f: Kocsis Zsuzsanna Tel.: (82) 565-963. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap, Barcs város honlapja: 2012. június 26.
Budapest Főváros Önkormányzata 1052 Budapest, Városház u. 9–11.	Bolyai János Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola és Kollégium 1134 Budapest, Váci út 21. Lf: az irányadó jogszabályokban és a munkaköri leírásban meghatározott feladatok ellátása, a fenntartó felügyelete és ellenőrzése mellett önállóan vezeti és képviselő a költségvetési szervet, ellátja az alapító okirat szerinti tevékenységeket, felel az intézmény ingyenes használatába adott vagyon rendeltetésszerű használatáért és hasznosításáért, valamint a költségvetési szervben folyó szakmai munkáért. Csonka János Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola 1165 Budapest, Arany János u. 55. Lf: az irányadó jogszabályokban és a munkaköri leírásban meghatározott feladatok ellátása, a fenntartó felügyelete és ellenőrzése mellett önállóan vezeti és képviselő a költségvetési szervet, ellátja az alapító okirat szerinti tevékenységeket, felel az intézmény ingyenes hasz-	Egyetemi szintű tanári v és szakképzettség, pedagógus-szakvizsga, folyamatban lévő tanulmányok esetén a felsőoktatási intézmény igazolása a tanulmányok várható befejezéséről, ez esetben szükséges a képesítés megszerzésének igazolása a pályázatokról történő testületi döntés előtt, legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy, Előny: legalább háromféves közoktatási-intézmény-vezetői gyak., idegennyelv-tudás (ezt igazoló dokumentum).	ÁEI: 2012. okt. 1. A vezetői megbízás 2017. aug. 15-ig, öt évre szól. Megbízást az kaphat, aki a munkáltatóval közalkalmazotti jogviszonyban áll vagy a megbízással egyidejűleg közalkalmazotti munkakörbe kinevezhető. Pbhi: 2012. júl. 30. Pehi: 2012. szept. 30. Illetmény, juttatás: a Kjt. és az azonos intézménytípus igazgatóinak illetményével összhangban kerül megállapításra. A pályázathoz csatolni kell: legalább öt év szgy-t igazoló szakmai ön, vpr, amely tartalmazza a szakmai helyzetelemzésre épülő és a fenntartói stratégiai célok megvalósulását célzó fejlesztési elképzeléseket, om, illetve folyamatban lévő tanulmányok esetén a felsőoktatási intézmény igazolása a tanulmányok várható befejezéséről, ez esetben szükséges a képesítés megszerzésének igazolása a pályázatokról történő testületi döntés előtt, b, nyilatkozatot (a pályázónak a 2011. évi CXII., az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény alapján nyilatkoznia kell arról, hogy hozzájárul-e teljes pályázati anyagának a véleményezők és döntéshozók részére történő sokszorosításához, továbbításához.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
	nálatába adott vagyon rendeltetésszerű használatáért és hasznosításáért, valamint a költségvetési szervben folyó szakmai munkáért. Teleki Blanka Közgazdasági Szakközépiskola 1095 Budapest, Mester u. 23. Lf: az irányadó jogszabályokban és a munkaköri leírásban meghatározott feladatok ellátása, a fenntartó felügyelete és ellenőrzése mellett önállóan vezeti és képviselő a költségvetési szervet, ellátja az alapító okirat szerinti tevékenységeket, felel az intézmény ingyenes használatába adott vagyon rendeltetésszerű használatáért és hasznosításáért, valamint a költségvetési szervben folyó szakmai munkáért. Újpesti Két Tanítási Nyelvű Szakközépiskola, Szakiskola és Gimnázium 1041 Budapest, Görgey Artúr út 26. Lf: az irányadó jogszabályokban és a munkaköri leírásban meghatározott feladatok ellátása, a fenntartó felügyelete és ellenőrzése mellett önállóan vezeti és képviselő a költségvetési szervet, ellátja az alapító okirat szerinti tevékenységeket, felel az intézmény ingyenes használatába adott vagyon rendeltetésszerű használatáért és hasznosításáért, valamint a költségvetési szervben folyó szakmai munkáért.		A pályázat benyújtásának módja: írásban, kettő azonos szövegű és mellékletű példányban, zárt borítékban (egy példányt nem kérünk összefűzni) „PÁLYÁZAT” megjelöléssel ellátva kell benyújtani: Pc: Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatal Központi Ügyfélszolgálati Iroda 1052 Budapest, Bárczy u. 1–3. f: dr. Kígyóssyné Privitzer Györgyi és Égerer Orsolya humánreferensek. Tel.: 327-1570, 999-9023. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. június 29.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
	Gennaro Verolino Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Diákotthon és Gyermekotthon 1121 Budapest, Hegyhát u. 35. Lf: az irányadó jogszabályokban és a munkaköri leírásban meghatározott feladatok ellátása, a fenntartó felügyelete és ellenőrzése mellett önállóan vezeti és képviselő a költségvetési szervet, ellátja az alapító okirat szerinti tevékenységeket, felel az intézmény ingyenes használatába adott vagyon rendeltetésszerű használatáért és hasznosításáért, valamint a költségvetési szervben folyó szakmai munkáért.	Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola oligofrén szakán szerzett tanári v, pedagógus-szakvizsga, folyamatban lévő tanulmányok esetén a felsőoktatási intézmény igazolása a tanulmányok várható befejezéséről, ez esetben szükséges a képesítés megszerzésének igazolása a pályázatokról történő testületi döntés előtt, legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy. Előny: legalább háromféves közoktatási-intézmény-vezetői gyak., idegennyelv-tudás (ezt igazoló dokumentum).	
Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testülete 4080 Hajdúnánás, Köztársaság tér 1.	Kőrösi Csoma Sándor Gimnázium, Szakközép-, Szakképző Iskola és Kollégium 4080 Hajdúnánás, Bocskai u. 29. Lf: a Közokt. tv.-ben, a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendeletben, valamint az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvényben és annak végrehajtási rendeletében foglaltakra.	Egyetem a Közokt. tv. 17. § (1) bekezdése és 18. § (1), (4) és (7) bekezdései szerinti v és szakképzettség, pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézmény-vezetői szakképzettség, legalább öt év – a Közokt. tv. 18. § (5)–(6) bekezdéseiben meghatározott – pedagógus-munkakörben szerzett szgy, büntetlen előélet.	ÁEI: 2012. nov. 1. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. aug. 21. Pehi: 2012. okt. 31. A pályázat elbírálásának módja, rendje: Hajdúnánás Városi Önkormányzat képviselő-testülete dönt. Illetmény, juttatás: a Kjt., valamint a Korm. rendelet rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: részletes szakmai életrajz, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelésekkel, om, amennyiben van: tudományos fokozatot, állami nyelvvizsgát igazoló om, b, nyilatkozatot arról, hozzájárul-e ahhoz, hogy a pályázatot véleményező és elbíráló testület a személyét érintő

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			ügy tárgyalásakor nyilvános ülést tartson, nyilatkozatot arról, hogy a pályázó a pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez hozzájárul. A pályázat benyújtásának módja: hat példányban kell benyújtani (egy példány valamennyi tartalmi elemet, öt példány – amelyek közül egy elektronikus adathordozón nyújtandó be – csak a szakmai önéletrajzot és a vezetési programot tartalmazza). A pályázat benyújtásának módja: postai úton, a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (5542-2/2012.), valamint a munkakör megnevezésével: „tanár munkakörben, igazgató beosztás” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc: Városi Önkormányzat képviselő-testülete 4080 Hajdúnánás, Köztársaság tér 1. f: Hajdúnánás város polgármestere, Hajdúnánás, Köztársaság tér 1. Tel.: (52) 381-411/105. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. július 16., Hajdúnánás Városi Önkormányzat honlapja: 2012. június 29., Hajdúnánási Újság: 2012. július 12.
Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése 3525 Miskolc, Városház tér 8.	Földes Ferenc Gimnázium 3525 Miskolc, Hősök tere 7. Lf: az intézmény vezetéséhez, irányításához kapcsolódó tevékenysége ellátása során gyakorolja a jogszabályokban és az intézmény SZMSZ-ében számára biztosított jogköröket.	A Közokt. tv. 18. § (1) bekezdése és 128. § (22) bekezdése, valamint a Pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Kormányrendelet 20. §-ának (2) és (5) bekezdése	ÁEI: 2012. okt. 1. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig határozott időre szól. Az intézmény fenntartói döntésen alapuló átszervezése esetén a pályázati kiírás visszavonható. A magasabb vezető beosztás ellátására megbízást az kaphat, aki a munkáltatóval közalkalmazotti jogvi-

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
		alapján: az adott nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú iskolai v és szakképzettség, továbbá pedagógus-szakvizsga, középiskolában – ha e törvény másként nem rendelkezik – egyetemi szintű tanári v és szakképzettség, továbbá pedagógus-szakvizsga, másodszor és további alkalommal történő megbízás esetén a pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, legalább öt év – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – pedagógus-munkakörben szerzett szgy, a nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakörben fennálló, határozatlan időre szóló alkalmazás, illetve a megbízással egyidejűleg pedagógus-munkakörben történő, határozatlan időre szóló alkalmazás. Előny: pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, intézményvezetői gyakorlat. A megbízás vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatásához kötött.	szonyban áll vagy a megbízással egyidejűleg közalkalmazotti munkakörbe kinevezhető. A magasabb vezetői megbízás feltétele, hogy a közalkalmazott – a kinevezés szerinti munkaköre mellett – látja el a magasabb vezetői beosztásból eredő feladatait. A közalkalmazott által betöltendő munkakör: pedagógus. Pbhi: az NKI internetes oldalán történő megjelenést követő 30 napon belül két példányban kell benyújtani. Pehi: 2012. szept. 30. Illetmény, juttatás: a Kjt., valamint a Korm. rendelet rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléssel, a végzettséget igazoló eredeti okmányokat, vagy közjegyző által hitelesített om, b, nyilatkozatot, melyben hozzájárul, hogy pályázati anyagát a pályázat elbírálásában részt vevők, valamint a képviselő-testület megismerhesse, illetve abba beletekinthessen, vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség teljesítésére vonatkozó szándéknyilatkozatot, a pályázó nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy vele szemben a Kjt. 41. § (2) bekezdése szerinti összeférhetetlenség nem áll fenn.
	Szabó Lőrinc Általános és Német Két Tanítási nyelvű iskola 3530 Miskolc, Vörösmarty M. u. 76. Lf: az intézmény vezetéséhez, irányításához kapcsolódó tevékenysége ellátása során gyakorolja a jogszabályokban és az intézmény SZMSZ-ében számára biztosított jogköröket.	A Közokt. tv. 17. § (1) bekezdés a) pontja, 18. § (1) bekezdése és 128. § (22) bekezdése, valamint a Pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 20. §-ának (2) és (5) bekezdése alapján:	A pályázat benyújtásának módja: két egyező példányban, „Intézményvezetői pályázat” megjelöléssel, illetve elektronikus adathordozón kell benyújtani. Pc: Miskolc Megyei Jogú Város polgármestere 3525 Miskolc, Városház tér 8. f: tel.: (46) 512-778.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
		az adott nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú iskolai v és szakképzettség, továbbá pedagógus-szakvizsga, másodszor és további alkalommal történő megbízás esetén a pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, legalább öt év – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – pedagógus-munkakörben szerzett szgy, a nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakörben fennálló, határozatlan időre szóló alkalmazás, illetve a megbízással egyidejűleg pedagógus-munkakörben történő, határozatlan időre szóló alkalmazás. Előny: pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, intézményvezetői gyakorlat. A megbízás vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatásához kötött.	
Nagykálló Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatal 4320 Nagykálló, Somogyi B. út 5–7.	Budai Nagy Antal Szakközépiskola 4320 Nagykálló, Korányi F. út 27. Lf: igazgatói feladatok ellátása.	Egyetem, pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása, büntetlen előélet, cselekvőképesség.	ÁEI: 2012. okt. 1. A vezetői megbízás határozott időre, öt évre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. aug. 1. Pehi: 2012. szept. 30. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a Kjt. és a Korm. rendelet szabályai szerint történik. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: személyes adatokat, életutat, szakmai gyakorlatot bemutató ön, közjegyző

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			által hitelesített om, szgy igazolása, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléssel, b, nyilatkozat arról, hogy a pályázatot a képviselő-testület nyilvános vagy zárt ülés keretében tárgyalja, teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatot arról, hogy a pályázó az általános alkalmazási feltételeknek megfelel, nyilatkozatot arról, hogy a pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez, illetve betekintésre jogosultak általi megismeréséhez hozzájárul, nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy a betekintésre jogosultak a pszichológiai, illetve vezetői teszt eredményét megismerhetik. A pályázat benyújtásának módja: postai úton a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (8073/202.), valamint a beosztás megnevezésével: „Budai N. Antal Szakközépiskola Igazgatói pályázat” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc: Nagykálló Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatal 4320 Nagykálló, Somogyi Béla út 5–7. f: Juhász Zoltán. Tel: (42) 263-407. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap, www.nagykállo.hu: 2012. július 3. A munkáltatóval kapcsolatos egyéb lényeges információ: a pályázati eljárásban a pályázók személyes meghallgatáson vesznek részt, ahol számot kell adniuk szakmai felkészültségükről, pszichológiai, illetve vezetői alkalmasságuk-

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			ról. A pályázók a meghallgatás időpontjáról külön értesítést kapnak. A képviselő-testület fenntartja magának a jogot, hogy a pályázati eljárást eredménytelennek nyilvánítsa. A pályázat elbírálásáról szóló értesítés írásban történik az elbírálást követő 8 napon belül.
	Korányi Frigyes Gimnázium és Kollégium 4320 Nagykálló, Korányi Frigyes út 27. Lf: igazgatói feladatok ellátása.	Egyetem, pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség, pedagógus-munkakörben szerzett szgy – legalább öt év feletti szakmai tapasztalat, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása, büntetlen előélet, cselekvőképesség.	ÁEI: 2012. okt. 1. A vezetői megbízás határozott időre, öt évre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. aug. 1. Pehi: 2012. szept. 30. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a Kjt. és a Korm. rendelet szabályai szerint történik. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: személyes adatokat, életutat, szakmai gyakorlatot bemutató ön, közjegyző által hitelesített om, szgy igazolása, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléssel, b, nyilatkozat arról, hogy a pályázatot a képviselő-testület nyilvános vagy zárt ülés keretében tárgyalja, teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatot arról, hogy a pályázó az általános alkalmazási feltételeknek megfelel, nyilatkozatot arról, hogy a pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez, illetve betekintésre jogosultak általi megismeréséhez hozzájárul, nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy a betekintésre

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			jogosultak a pszichológiai, illetve vezetői teszt eredményét megismerhetik. A pályázat benyújtásának módja: postai úton a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (8072/202.), valamint a beosztás megnevezésével: „Korányi F. Gimnázium Igazgatói pályázat” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc: Nagykálló Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatal 4320 Nagykálló, Somogyi Béla út 5–7. f: Juhász Zoltán. Tel.: (42) 263-407. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap, www.nagykállo.hu: 2012. július 3. A munkáltatóval kapcsolatos egyéb lényeges információ: a pályázati eljárásban a pályázók személyes meghallgatáson vesznek részt, ahol számot kell adniuk szakmai felkészültségükről, pszichológiai, illetve vezetői alkalmasságukról. A pályázók a meghallgatás időpontjáról külön értesítést kapnak. A képviselő-testület fenntartja magának a jogot, hogy a pályázati eljárást eredménytelennek nyilvánítsa. A pályázat elbírálásáról szóló értesítés írásban történik az elbírálást követő 8 napon belül.
	Nagykállói Általános Iskola és Pedagógiai Szakszolgálat 4320 Nagykálló, Szabadság tér 5–8. Lf: igazgatói feladatok ellátása.		ÁEI: 2012. okt. 1. A vezetői megbízás határozott időre, öt évre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			Pbhi: 2012. aug. 1. Pehi: 2012. szept. 30. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a Kjt. és a Korm. rendelet szabályai szerint történik. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: személyes adatokat, életutat, szakmai gyakorlatot bemutató ön, közjegyző által hitelesített om, szgy igazolása, vpr a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléssel, b, nyilatkozat arról, hogy a pályázatot a képviselő-testület nyilvános vagy zárt ülés keretében tárgyalja, teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatot arról, hogy a pályázó az általános alkalmazási feltételeknek megfelel, nyilatkozatot arról, hogy a pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez, illetve betekintésre jogosultak általi megismeréséhez hozzájárul, nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy a betekintésre jogosultak a pszichológiai, illetve vezetői teszt eredményét megismerhetik. A pályázat benyújtásának módja: postai úton a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (8071/202.), valamint a beosztás megnevezésével: „Nagykállói Általános Iskola Igazgatói pályázat” megjelöléssel ellátva kell benyújtani. Pc: Nagykálló Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatal 4320 Nagykálló, Somogyi Béla út 5–7. f: Juhász Zoltán. Tel.: (42) 263-407.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap, www.nagykállo.hu: 2012. július 3. A munkáltatóval kapcsolatos egyéb lényeges információ: a pályázati eljárásban a pályázók személyes meghallgatáson vesznek részt, ahol számot kell adniuk szakmai felkészültségükről, pszichológiai, illetve vezetői alkalmasságukról. A pályázók a meghallgatás időpontjáról külön értesítést kapnak. A képviselő-testület fenntartja magának a jogot, hogy a pályázati eljárást eredménytelennek nyilvánítsa. A pályázat elbírálásáról szóló értesítés írásban történik az elbírálást követő 8 napon belül.
Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése 3100 Salgótarján, Múzeum tér 1.	Stromfeld Aurél Gépipari, Építőipari és Informatikai Szakközépiskola 3100 Salgótarján, Rákóczi út 60. Lf: az intézmény szakmai vezetése, munkáltatói jogkörök gyakorlása, személyi és munkaügyi feladatok ellátása.	A Közokt. tv., továbbá a Kjt, illetve a Korm. rendeletben meghatározott feltételek. A magasabb vezetői beosztás ellátására megbízást az kaphat, aki a munkáltatóval közalkalmazotti jogviszonyban áll vagy a megbízással egyidejűleg közalkalmazotti jogviszonyba, pedagógus-munkakörbe kinevezhető. Vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása a pályázat elnyerése esetén.	ÁEI: 2012. okt. 1. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig, öt évre szól. Pbhi: az NKI internetes oldalán történő megjelenéstől számított 30. nap. (2012. aug. 5.) Pehi: 2012. szept. 27. Illetmény, juttatás: vp: a Korm. rendelet rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: om, eddigi munkahelyet (a munkahelyek felsorolása, a munkaviszony kezdetének és végének megjelölésével), beosztásokat ismertető szakmai ön, vpr, b, nyilatkozat arról, hogy a pályázó pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez, valamint pályázata fénymásolásához hozzájárul. A pályázat benyújtásának módja: írásos formában lehet benyújtani személyesen vagy postai úton a pályázati adatbázisban

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			szereplő azonosítószámmal és „Stromfeld-igazgató” megjelöléssel ellátva. Pc: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Székyné dr. Sztrémi Melinda polgármester 3100 Salgótarján, Múzeum tér 1.
	Madách Imre Gimnázium és Szakközépiskola 3100 Salgótarján, Arany János út 12. Lf: az intézmény szakmai vezetése, munkáltatói jogkörök gyakorlása, személyi és munkaügyi feladatok ellátása.		ÁEI: 2012. okt. 1. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig, öt évre szól. Pbhi: az NKI internetes oldalán történő megjelenéstől számított 30. nap. (2012. aug. 5.) Pehi: 2012. szept. 27. Illetmény, juttatás: vp: a Korm. rendelet rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: om, eddigi munkahelyet (a munkahelyek felsorolása, a munkaviszony kezdetének és végének megjelölésével), beosztásokat ismertető szakmai ön, vpr, b, nyilatkozat arról, hogy a pályázó pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez, valamint pályázata fénymásolásához hozzájárul. A pályázat benyújtásának módja: írásos formában lehet benyújtani személyesen vagy postai úton a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal és „Madách-igazgató” megjelöléssel ellátva. Pc: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Székyné dr. Sztrémi Melinda polgármester 3100 Salgótarján, Múzeum tér 1.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Egyéb vezető

A pályázatot meghirdető szerv	Meghirdetett munkahely	Képesítési és egyéb feltételek	Juttatások (Ft), illetmény, pótlék, egyéb
1	2	3	4
Budapest Főváros Önkormányzata 1052 Budapest, Városház u. 9–11.	Váci Mihály Kollégium 1141 Budapest, Mogyoródi út 128. Lf: az irányadó jogszabályokban és a munkaköri leírásban meghatározott feladatok ellátása, a fenntartó felügyelet és ellenőrzése mellett önállóan vezeti és képviseli a költségvetési szervet, ellátja az alapító okirat szerinti tevékenységeket, felel az intézmény ingyenes használatába adott vagyon rendeltetésszerű használatáért és hasznosításáért, valamint a költségvetési szervben folyó szakmai munkáért.	Egyetemi szintű tanári v, vagy szociálpedagógus, vagy pedagógiai szakpszichológus, vagy pedagógia szakos, vagy nevelő-tanár szakos v, pedagógus-szakvizsga, folyamatban lévő tanulmányok esetén a felsőoktatási intézmény igazolása a tanulmányok várható befejezéséről, ez esetben szükséges a képesítés megszerzésének igazolása a pályázatokról történő testületi döntés előtt, legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szgy. Előny: legalább háromféves közoktatási intézményvezetői gyakorlat, idegennyelv-tudás (ezt igazoló dokumentum).	ÁEI: 2012. okt. 1. A vezetői megbízás 2017. aug. 15-ig, öt évre szól. Megbízást az kaphat, aki a munkáltatóval közalkalmazotti jogviszonyban áll vagy a megbízással egyidejűleg közalkalmazotti munkakörbe kinevezhető. Pbhi: 2012. júl. 30. Pehi: 2012. szept. 30. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók és az azonos intézménytípus igazgatóinak illetményével összhangban kerül megállapításra. A pályázathoz csatolni kell: legalább öt év szgy-t igazoló szakmai ön, vpr, amely tartalmazza a szakmai helyzetelemzésre épülő és a fenntartó stratégiai célok megvalósulását célzó fejlesztési elképzeléseket, om, illetve folyamatban lévő tanulmányok esetén a felsőoktatási intézmény igazolása a tanulmányok várható befejezéséről, ez esetben szükséges a képesítés megszerzésének igazolása a pályázatokról történő testületi döntés előtt, b, nyilatkozatot (a pályázónak a 2011. évi CXII. sz., információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény alapján nyilatkoznia kell arról, hogy hozzájárul-e teljes pályázati anyagának a véleményezők és döntéshozók részére történő sokszorosításához, továbbításához). A pályázat benyújtásának módja: írásban, kettő azonos szövegű és mellékletű példányban, zárt borítékban (egy példányt nem kérünk összefűzni) „PÁLYÁZAT” megjelöléssel ellátva kell benyújtani.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			Pc: Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatal Központi Ügyfélszolgálati Iroda 1052 Budapest, Bárczy u. 1–3. f: dr. Kígyóssyné Privitzer Györgyi és Égerer Orsolya humánreferensek. Tel.: 327-1570, 999-9023. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. június 29.
Budapest Főváros X. Kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete 1102 Budapest, X. Bánya u. 35.	Kőbányai Nevelési Tanácsadó és Pedagógiai Szolgáltató Központ 1108 Budapest, Sibrik M. út 76–78. Lf: az intézmény szakszerű és törvényes működtetése, takarékos gazdálkodás, munkáltatói jogok gyakorlása, döntés az intézmény működésével kapcsolatban minden olyan ügyben, amelyet jogszabály nem utal más hatáskörébe.	Felsőfokú iskolai v, pszichológus vagy gyermekpszichiáter v, pedagógus-szakvizsga vagy azzal egyenértékű oklevél, klinikai vagy pedagógiai szakpszichológusi v, pedagógus-munkakörben legalább öt év szakmai tapasztalat, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása, magyar állampolgárság, büntetlen előélet, cselekvőképesség.	ÁEI: 2012. aug. 30. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig határozott időre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: 2012. júl. 30. A postai úton történő benyújtás esetén is a beérkezés időpontja irányadó. Pehi: 2012. aug. 31. A pályázat elbírálásának módja, rendje: az intézményi véleményezés után a kulturális, oktatási és sport bizottság személyesen is meghallgatja a pályázót. A bizottság javaslatára a végleges döntést a képviselő-testület hozza meg. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: legalább öt év szgy igazolása, szakmai ön, b, om, a pályázó nyilatkozata arról, hogy a pályázati anyagban foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez hozzájárul, nyilatkozat arról, hogy nyertes pályázóként a 2007. évi CLII. törvény 5. § (1) bekezdés a) pontja szerinti időben vagyonnyilatkozatot tesz, szakmai helyzetelemzésre

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			épülő vpr a fejlesztési elképzelésekkel. A pályázat benyújtásának módja: postai úton (egy példányban) vagy elektronikus formában kell benyújtani a pályázati adatbázisban szereplő azonosítószámmal (K/38875/2012/II.), valamint a munkakör megnevezésével: „igazgató” ellátva. Pc: Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Polgármesteri Hivatala Oktatási, Kulturális és Civil Csoportja 1102 Budapest, X. Bánya u. 35., illetve kantasivett@kobanya.hu e-mail címre. f: dr. Kántásné dr. Szabó Ivett Tel.: 433-8151. A pályázat további megjelenésének helye, ideje: NKI internetes honlap: 2012. június, www.kobanya.hu honlap: 2012. június.
Budapest, III. Kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatának Képviselő-testülete 1033 Budapest, Fő tér 3.	Pedagógiai Szolgáltató Intézet 1033 Budapest, Szérűskert u. 40.	Egyetemi v, pedagógiai szakképzettség, legalább 10 év pedagógiai szgy, legalább hároméves vezetői gyakorlat, közoktatás-vezetői szakvizsga, szaktanácsadói gyakorlat, büntetlen előélet.	ÁEI: 2012. nov. 1. A vezetői megbízás 2017. júl. 31-ig, öt évre szól. Pbhi: a megjelenéstől számított 30 nap Pehi: a pályázat benyújtása után három hónappal. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázatnak tartalmaznia kell: szakmai ön, b, hitelesített om, nyilatkozatot melyben hozzájárul, hogy a Korm. rendelet 5. § (10) bekezdésében foglaltak szerint véleményük kialakításához a pályázat tartalmát megismerhetik, szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléseket, vpr. A pályázat benyújtásának módja: öt példányban kell benyújtani.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			Pc: Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Oktatási és Kulturális Főosztály 1033 Budapest, Laktanya u. 4. Tel.: 437-8657. f: tel.: 437-8653.
Szentes Város Önkormányzata Képviselő-testülete 6600 Szentes, Kossuth tér 6.	Szentes Város Önkormányzata Bölcsődéje 6600 Szentes, Vásárhelyi út 2. Lf: a 120 férőhelyes bölcsőde – bölcsődei ellátás, házi gyermekfelügyelet, gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások: időszakos gyermekfelügyelet, játszóház (játszócsoport) – zavartalan működésének, színvonalas szakmai munkájának, gazdálkodásának szervezése, vezetése és ellenőrzése, az intézmény közalkalmazottai felett a munkáltatói jogkör gyakorlása.	A 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 2. számú mellékletének I. rész I/2. B. pontjában meghatározott képesítés, legalább öt év felsőfokú végzettséget vagy felsőfokú szakmai képesítést igénylő, a gyermekvédelem, a szociális ellátás, az egészségügyi ellátás, illetve a közoktatás területén betöltött munkakörben szerzett szgy, büntetlen előélet, cselekvőképesség, vagyonnyilatkozat-tételi eljárás lefolytatása. Előny: vezetői gyakorlat, helyi ismeret, pályázatok szakmai lebonyolításában szerzett jártasság, irodai alkalmazások (MS Office) felhasználói szintű ismerete.	ÁEI: 2012. nov. 1. A vezetői megbízás öt évre szól. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: a közalkalmazotti jogviszony határozatlan időre szól, az intézménynél újonnan létesített jogviszony esetén – a Kjt. 21/A. § (4) bekezdésében foglaltak kivételével – három hónap próbaidő kikötésével. Pbhi: az NKI internetes oldalán történő megjelenést követő 30. nap, azaz várhatóan 2012. aug. 31. Pehi: a pályázat benyújtási határidejét követően a képviselő-testület 60 napon belül dönt. Illetmény, juttatás: a Kjt., valamint a magasabb vezetői pótlékra a 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet 4. számú melléklete I.1. d) alpontjának rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, om, vpr, b, nyilatkozatot arról, hogy a pályázati anyagban foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez hozzájárul, nyilatkozatot arról, hogy hozzájárul-e a pályázat nyilvános ülésen történő tárgyalásához, nyilatkozatot arról, hogy nem áll cselekvőképességet kizáró vagy korlátozó gondnokság alatt.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			A pályázat benyújtásának módja: postai úton kell benyújtani. Pc: Szentes város polgármestere 6600 Szentes, Kossuth tér 6. f: Lencséné Szalontai Mária, a szociálpolitikai osztály vezetője. Tel.: (63) 510-323.

Pályázati felhívás pedagógus-álláshelyek betöltésére[1]

A pályázatok benyújtásával és közzétételével (így különösen a benyújtási határidőkkel, a pályázatokhoz kötelezően előírt feltételekkel és benyújtandó mellékletekkel) kapcsolatos rendelkezéseket a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény, az e törvény végrehajtásáról szóló 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet, a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet, valamint a közlemények szövegében feltüntetett egyéb jogszabályok tartalmazzák.

Rövidítések:
ÁEI: állás elfoglalásának ideje
Pbhi: pályázat benyújtásának határideje
Pehi: pályázat elbírálásának határideje
Pc: pályázat címzése
ill: illetmény
p: pótlék
tp: területi pótlék
szl: szolgálati lakás
szgy: szakmai gyakorlat
v: végzettség
étkh: étkezési hozzájárulás
om: oklevélmásolat (amennyiben a pályázat kiírója mást nem határoz meg, akkor egyszerű másolat)
b: erkölcsi bizonyítvány (amennyiben a pályázat kiírója mást nem határoz meg, akkor három hónapnál nem régebbi)
f: felvilágosítás
ön: önéletrajz
adatvédelmi nyilatkozat: hozzájárulás a pályázati anyagban foglalt személyes adatok a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez, illetve betekintésre jogosultak általi megismeréséhez
NKI: Nemzeti Közigazgatási Intézet
Közokt. tv.: a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény
Kjt.: a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
Korm. rendelet: a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet
MKM rendelet: a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet
Lf: a munkakörbe tartozó, illetve a vezetői megbízással járó lényeges feladatok

[1] Felhívjuk tisztelt hirdetőink figyelmét, hogy azokat a nevelési-oktatási intézményekbe kiírt álláshirdetéseket, melyek az Oktatási és Kulturális Közlöny tematikus közzétételi rendje alapján egyik munkakörtípusba sem sorolhatóak be, csak a sürgősséggel történő közlésre vonatkozó díj felszámítása mellett áll módunkban megjelentetni.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

Óvodapedagógus

A pályázatot meghirdető szerv	Meghirdetett munkahely	Képesítési és egyéb feltételek	Juttatások (Ft), illetmény, pótlék, egyéb
1	2	3	4
Bükköny Óvoda 1116 Budapest, Bükköny utca 9/B Tel.: 208-1693	4 fő óvodapedagógus (Érem utcai tagóvoda)	Óvodapedagógus v, magyar állampolgárság, büntetlen előélet, egy–három év óvodai gyakorlat.	ÁEI: 2012. szept. 3. A megbízás határozatlan időre szól. Pbhi: 2012. aug. 3. Pehi: 2012. aug. 22. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, om Pc: Bükköny Óvoda 1116 Budapest, Bükköny u. 9/B
Hajmáskér Lurkó Óvoda Pc: Lurkó Óvoda 8192 Hajmáskér, Rákóczi u. 13.	Óvodapedagógus	Főiskola, óvodapedagógus, legalább öt év szgy.	ÁEI: 2012. szept. 1. A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő. Pbhi: az NKI internetes oldalán történő megjelenést követő 10 nap. Pehi: a pályázat beadási határidejét követő 10. nap. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: om, b, részletes szakmai ön. Pc: Lurkó Óvoda 8192 Hajmáskér, Rákóczi u. 13.
Széchenyi István Általános Iskola, Óvoda és Zeneiskola 5123 Jászárokszállás, Köztársaság tér 15.	2 fő óvodapedagógus	Főiskolai szintű óvodapedagógusi v, magyar állampolgárság, büntetlen előélet.	ÁEI: 2012. szept. 1. A megbízás határozatlan időre szól. Pbhi: 2012. júl. 31. Pehi: 2012. aug. 15. A pályázat elbírálásának módja, rendje: a munkáltatói jogkört gyakorló intézményigazgató döntését megelőzően az óvodai intézményegység-vezető személyesen meghallgatja. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: részletes szakmai ön, om, egyéb kompetenciák tanúsítványai, b. A pályázat benyújtásának módja: írásban „Pályázat-Óvónő” megjelöléssel ellátva kell benyújtani.

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!

1	2	3	4
			Pc: Csomor János intézményigazgató 5123 Jászárokszállás, Köztársaság tér 15. Tel.: (20) 927-4969.

Tanár

A pályázatot meghirdető szerv	Meghirdetett munkahely	Képesítési és egyéb feltételek	Juttatások (Ft), illetmény, pótlék, egyéb
1	2	3	4
Xántus János Gyakorló Középiskola 1055 Budapest, Markó u. 18–20.	Emberismeret és etika (óraadó tanár) Földrajz német nyelven (óraadó tanár) Matematika–fizika (teljes státus)	Szakirányú egyetemi v, legalább öt év szgy.	ÁEI: 2012. aug. 15. Pbhi: 2012. júl. 25. Pehi: 2012. aug. 3. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: szakmai ön, b, om. Pc: Kóbor András 1055 Budapest, Markó u. 18–20.
Orosházi Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola 5900 Orosháza, Előd u. 17.	Angol–bármely szakos tanár (kivéve magyar, egyéb idegen nyelv)	Főiskolai vagy egyetemi v.	ÁEI: 2012. szept. 1. A megbízás határozatlan idejű munkaszerződés. Pbhi: 2012. aug. 15. Pehi: 2012. aug. 25. Illetmény, juttatás: a Kjt. rendelkezései az irányadók. A pályázathoz csatolni kell: ön, om, b. Pc: 5900 Orosháza, Előd u. 17. f: Pusztainé Szabó Margit igazgató Tel.: (68) 510-775.

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS KÖZLÖNY

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma hivatalos lapja. A szerkesztésért felelős: dr. Polt-Palásthy Marianna.
A szerkesztőség címe: Budapest V., Szalay u. 10–14. Telefon: 795-4722, fax: 795-0230, e-mail: kozlony@emmi.gov.hu.
Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.; www.mhk.hu).
Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető igazgató.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó a Magyar Posta Zrt. közreműködésével. Telefon: 235-4554, 266-9290/240, 241 mellék.
Előfizetésben megrendelhető a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó ügyfélszolgálatán, 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.; 1394 Budapest, 62. Pf. 357 (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.
Terjesztés: tel.: 317-9999, 266-9290/245 mellék.
Példányonként megvásárolható a kiadónál; Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. (tel.: 235-4512/233 mellék).
2012. évi éves előfizetési díj: 50 400 Ft áfával, féléves előfizetési díj: 26 712 Ft áfával, egy példány ára 2415 Ft áfával.

HU ISSN 2060-5390

Nyomtatja: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó
12.1105 – Lajosmizse

Jelen dokumentum a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó tulajdona, további üzleti célú felhasználása tilos!